

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzat](#)át.

MAGYAR-ZSIDÓ
OKLEVÉLTÁR
V. KÖTET, 2. RÉSZ

HUNGARIAE JUDAEOI

1901-1902

1901-1902

M. DR. GYÖRGYI FERENCZ, A MAGYARORSZÁGI JUDÁK ELSŐ ELNÖKE

1901-1902

PHILIPPO CRUZYATO, A MAGYARORSZÁGI JUDÁK ELSŐ ELNÖKE

1901-1902

MONUMENTA
HUNGARIAE JUDAICA

TOMUS V. PARS II.
SUPPLEMENTUM)

1701—1740

COLLEGERUNT

M. DERCSÉNYI, T. ESZE, J. HÁZI, A. T. HORVÁTH, B. IVÁNYI

REDEGERUNT ET EDIDERUNT

PHILIPPUS GRÜNVALD ET ALEXANDER SCHEIBER

BUDAPESTINI
1960

MAGYAR-ZSIDÓ OKLEVÉLTÁR

V. KÖTET, 2. RÉSZ
(PÓTKÖTET)

1701—1740

GYŰJTÖTTÉK

DERCSÉNYI MÓRIC, ESZE TAMÁS, HÁZI JENŐ,
HORVÁTH ANTAL TIBOR, IVÁNYI BÉLA

SZERKESZTETTÉK ÉS KIADTÁK

GRÜNVALD FÜLÖP ÉS SCHEIBER SÁNDOR

BUDAPEST
1960

MAGYAR-ORSZÁG

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTER

1944. évi XLV. törvény

(1944. évi XLV. törvény)

1944. évi XLV. törvény a Magyar Izraeliták Országos
Képviselőtársaságáról

1944. évi XLV. törvény a Magyar Izraeliták Országos
Képviselőtársaságáról

A MAGYAR IZRAELITÁK ORSZÁGOS
KÉPVISELETÉNEK KIADÁSA

ELŐSZÓ

Ezzel a kötettel befejezést nyernek az 1096—1740-es évekre vonatkozó pótlások. Az V/1 kötet előszavához képest annyi változás történt csupán, hogy *dr. Esze Tamás* készséggel választotta ki Rákóczi-kori gyűjtéséből a zsidó vonatkozású dokumentumokat és közlésre átengedte. Anyagát a Ráday- és Károlyi-levéltárak, valamint a munkácsi uradalom protokollumai szolgáltatták. A két rész indexét *Ladányi Péter* készítette el. A *Házi Jenő* által gyűjtött függeléknek külön indexe van s magától a szerzőtől származik.

Conscriptiókat nem hozunk — az egy gyulafehérvári a kivétel —, mert ezek számára külön kötetet tartunk fenn.

Időközben olyan adatok jutottak értésünkre, amelyeket már nem akartunk a kötetbe iktatni. Itt említjük fel őket, hogy együtt legyenek.

Szerencsés Imrének a bányavárosokkal való kapcsolatáról újabb okmányok váltak ismeretessé (*Peter Ratkoš*: Dokumenty k banickemu povstaniu na Slovensku. 1525—1526. Bratislava, 1957. 65, 69, 184—185, 257, 337, 348.). Pozsonyban a Váralján a zsidók kiűzetése után, 1573-ban feltűnik egy zsidó: Chain Judeus (*Maksay Ferenc*: Urbáriumok. XVI—XVII. század. Bp., 1959. 194.). Bornemisza Péter a felsőmagyarországi zsidók vallási életéről — személyes tapasztalata alapján — két érdekes megfigyelést közöl ötkötetes prédikációskönyvében és Foliópostillájában, a XVI. század utolsó évtizedeiben (*Nemeskürty István*: Bornemisza Péter, az ember és az író. Bp., 1959. 357, 454.). Ottendorff Henrik 1663-ban készített útleírásában említi a budai és nándorfehérvári zsidókat (Budáról Belgrádba 1663-ban. Ottendorff Henrik képes útleírása. Kiadta: *Hermann Egyed*. 1943. 84—85, 97; vö. *Scheiber*, Libanon. VIII. 1943. 64—65.). *B. Brillling* összeállításában a boroszlói vásár zsidó látogatói között két budai zsidót is találunk a XVII. századból. Ezek feltehetően azért jöttek Boroszlóba, hogy a fogságbaesett budai zsidók kiváltására pénzt gyűjtsenek (*Mitteilungen der Gesellschaft für Jüdische Familienforschung*. Heft 33. 1933. 518. [Nr. 9.], 525. [Nr. 83.]).

Mindezeknél fontosabb azonban az a négy oklevél, amely a Kőszegi Levéltárral a Szombathelyi Állami Levéltárba került s amely a zsidók részvételéről beszél Kőszeg 1532. évi ostrománál. Ezekre a fontos dokumentumokra dr. Fodor Henrik, a szombathelyi Berzsenyi-könyvtár igazgatója, hívta fel a figyelmet (Új Élet. XV. 1959. 18. szám.). Neki köszönjük az iratok fotokópiáját és másolatát is. Az ő másolatát felhasználtuk, amikor az alábbiakban adjuk mindnégynek teljes szövegét:

1*.

1565. június 14. előtt. (Nagymarton.) Mischl Herschl Nagymartonban tartózkodó zsidó, volt kőszegi lakos, kéri az alsóausztriai kormányzatot, hogy szólítsa fel Kőszeg városát, miszerint adják ki részére azt a bizonyítványt, amely az ő és családja viselkedéséről tanúskodik a város ostroma idején.

Rom Kay May etc. Vnnseres Allergnedigisten Herrn Hochlöblich Statthalter Canntzler Regenten vnd Rätthe des Regiments der N O Lande, Wolgeborenen Gestrang Hochgelert Edl Vnnd We (T.).

Gnedig Herrn. Wie wol sich noch mein vatter vnnd meine vor-
eltern, auch hernach Ich vnns lanng Zeit Inn der Statt Gynnss Err-
lich enthalten, Das ob gott will maniglich ab vnns khain beschwörung
Niemals getragen, sonnder vnns yeder Zeit, alls annder vnnderthannen
gehorsamlich erzaigt vnnd verhalten. Fürnemlich aber Inn der Zeit der
gefarlichen kriegs leüff, vnns vnngeschaut vnnsers leibs vnnd guetts ge-
mainer Statt Alle mügliche hilff vnnd beÿstandt zu laisten Inn albeg
beflissen. Wie dann mein Vetter Einer, mit Namen Leb Jud, so mit
denen von Gynnss vunder die Türckhen hinauss gefallen, vnd vil Man-
hait bewisen. Auch neben den Christen daselbs sein Geist auffgeben.
Vnnd mein Vatter vil armb Christen alls die Türckhen vor gynnss ge-
legen mit Speiss vnnd Drannckh versehen, vnnd auch Ich von den
Türckhen durch ain Armb geschossen worden, vnnd lange Zeit grossen
schmertzen daran Erlitten. Wie dann sollichen alles, dennen von Gynnss
merres thails woll bewisst. Nach dem Ich sy aber yetzt Neulicher Zeit,
ymb schriftliche khundtschafft solliches meines Vattern vnnd mein
lanng Zeit Errlichen vnnd aufrichtigen verhaltens, vnndertheniglich
angelanngt damit Ich mich meiner Notturfft noch der selben zu ge-
prauchen hette, haben sy mir darauff zu beschaidt geben sy dürfften
mir ausser E. G. Bevelch khain Kundtschafft nicht mitthailen. Lanngt
demnach an E. G. mein vnnderthenigist Pit E. G. die wellen denen von
Gynnss gnediglich schreiben vnd bevelchen das sy mir sovil Inen be-
wusst auch der Warhait zu guetten, meiner Elterr vnnd meines lann-

gen verhalten wie gemelt schriftlich Kundtschafft mitthailen. Das will ich Gott den Allmechtigen vmb E. G. Lanngwürdige vnnnd glückhsälige Regierung zu pitten die Zeit meines lebens In kain vergessen stellen.

E. G.

Vndertheniger
vnd gehorsamer

Mischl Herschl, Jud, zu
Martterstorff.

A lap alján olvasható: Hannss Wagner Stattschreiber manu propria.

Kőszegi Levéltár (elhelyezve a Szombathelyi Állami Levéltárban): Miscellanea sorozat.

2*.

1565. június 14. Bécs. II. Miksa császár utasítja Kőszeg városát, adjon ki az alsóausztriai kormányzat részére Mischel Herschel zsidónak elődei, szülei és saját viselkedéséről szóló erkölcsi bizonylatot, akik valamennyien ottani lakosok voltak.

Maximilian der ander von Gottes genaden Erwölter Römischer Khaiser Auch zu Hungern vnd Behaims etc. Khunig.

Getreuen lieben, durch Inligunde Supplication hat vns Mischel Herschel Judt vnderthänigist zu erkennen geben, Wiewol sich noch sein Vatter vnd seine Voreltern, auch hernach Er, bey Euch In der Stat Gunss dermassen ehrlich verhalten, das menighlich khain beschwörung wider Sy getragen, Nachdem Er aber an jetzo Euch vmb Schriftliche Khundtschafft solhes sein vnd seiner voreltern Ehrlichen aufrichtigen verhaltens angelangt hette, sey Ime dieselb von Euch abgeschlagen worden, Bevelhen Euch derwegen, das Ir Vns zuhanden vnserer Niderösterreichischen Regierung des Supplicanten auch seiner Eltern thuen vnd verhaltens halben Euren bericht thuet, das ist vnser Mainung, Geben in Vnser Stat Wienn den Vierzehenden tag Juny, Anno, etc. Im Fünfvnd-Sechzigisten, Vnserer Reiche des Römischen Im dritten des Hungarischen Im andern, Vnd des Behämischen Im Sibenzehenden.

Commissio Dominy Electj
Imperatoris in Consilio.

Andre Thanradl Stathalter
ambts verwalter vnd
Jos. Zoppl v Haus Dr
Canzler mppria.

Hainrich H von
Starhemberg mppria.
Sig. Von Oedt Dr fir:

Kőszegi Levéltár (elhelyezve a Szombathelyi Állami Levéltárban): Miscellanea sorozat.

1565. június 14 után. Kőszeg. A város bírása és tanácsa az alsóausztriai kormányzat felszólítására Mischel Herschel zsidónak és családtagjainak Kőszeg 1532-ik évben történt ostroma idején tanúsított viselkedéséről bizonyítványt ad.

Röm: Kay: Mayestet allergnedigsten Herrn hochlöblich Stathalter amtsverwalther Canzler Regenten vnd Rathe dess Regiments der N. Ö. lands. wolgeboren Bestenns hochgelert Edl. vnd weisen.

Gnedig herrn E. G. Bevelch So Mischel Harschel Jud von Matersstorff an P. Unnss aussgevracht haben wir mit gebürlicher Reverenztz empfang, vnnd Vernommen, Nach dem er khürtz verschiner Zeit für Unnss khom(men) ist, vnnd pittlichen angelanngt hatt, dass wir Ime seines vnnd seiner Vor Eltern Verhalltens. Dieweil sy beÿ vnns vor diser Zeyt gewont haben Khundtschafft mittailen sollten, dess wir Ime gleichwol nit allerdings gewaigert haben, allein In bedennckhung des Khay: May: aussgeganngen Generals vnnd Mandats. So von wegen der Juden zu Raumung dess Lanndess Publizirt worden haben wir Ime Mischel Juden für E. G. vmb Bevelch beschaiden, Dieweil er dan nun demselbigen nachgangen vnnd E. G. seines vnnd seiner Vor Eltern Thuns vnnd Halltens Bericht von unnss begerth. So wollen wir zu gehorsamer voltziehung E. G. Bevelch auch zu befürderung der warhait disen unsern Bericht übergeben, vnnd müssen also der warhait zu gnöten hiemit bekennen, dass er Mischel Harschel Jud sampt seinen geschwisstern auch Vatter vnnd Muoter, alss lanng dann Ir wohnung beÿ vnss zu Gynss gewest vnnd so endlich In der erschrockhlichen vnnd gevärlichen belagerung. So der Türckh mit aller seiner macht In dem 32ten Jar für die Statt Gynss geschlagen. Neben vnss Christen von wegen dess Christlichen Namens vnnd Pluotts Ehrlichen Redlichen vnnd Wirklichen beystandt vnnd hilff gelaist auch darzu gefarligkhait, an Ierenn Leib samd guott erlitten. Fürnemlich aber sein Vatter sich der massen gegen vnss Christen Reich vnd armen In vermellter belegerung der massen mit speis vnnd Drannckh ergangen, dardurch Er vil beÿ gesund vnnd frischenn hertzen erhallten. Nach dem derselben Zeyt gar wenig vnnd schier gar nichts von Proviant beÿ gemainer Statt gewest, dass also vil vor Hunger vnnd Dursst beÿ dem Leben erhallten sein worden auch er Mischel Harschel Jud von den Thürckhen durch ainen arm geschossen, vnnd sein Vetter ainer mit Namen Leb Jud neben anndern Christen So sich gegen dem feindt, Mannlich ererzaigt vmb sein Leben khumen, also dass sich solches Ieres verhalltnus meniglich erfraytt vnnd guotts gefallen getragen hatt,

Darumb sÿ dann auch von gemainer Statt, sonnderlich dem Herrn Herrn, Niclasen Juritschütz säligen gedächnuß, so derselben Zeit vnnsrer Vorgeher Herr vnnd Hauptman, auch harnach vnnsrer fürge-setzte Öbrighkheÿtt vnnd Erb Herr gewesen. Die bewilligung vndd Frey-hait für alle anndere Juden gehabt. So ess Ierer gelegenhait wäre, dass sÿ beÿ vnns von wegen Ieres Ehrlichen wollhallttenss vnd meniglichen bewissene Treu verbleiben wollen. So solle Innen auch von vnns Chri-sten vnd genannter Statt ergetzligkhait vnnd alle gebürliche hilff ge-laisst werden. Wie wir dan gegen Ime Mischel Juden vnnd den seini-gen von wegen seiner Vor Eltern angetzaigtens verhallttens, noch alless guotz zu beweissen Erpittig sein. Das haben wir E. G. zu gehors-samen bericht zu befürderung der warhait anzaigen wollen, vnnd Thuen vnns E. G. vnnderlich bevelhen.

E. G.

Vnnderthenige vnnd
Gehorsame

N Richter vnd
Ratth der Statt
Günss.

Köszegi Levéltár (elhelyezve a Szombathelyi Állami Levéltárban): Miscel-lanea sorozat.

4*.

1565. június 14. után. (Nagymarton). Mischel Herschel Nagymartonban tartózkodó zsidó átadja az alsóausztriai kormányzatnak Köszeg város bírájától és tanácsától nyert bizonyítványt, mely a saját és családja viselkedéséről tanúskodik ottani tartózkodásuk idején. Hivatkozással e bizonyítványra kéri a kormányzat oltalmát és védelmét.

Gnedig Herrn. Nach dem ich Jüngst verschiner Zeit vor E. G. ainen Beuelch bewürben mit E. G. Signiert an ain Ersamen Ratth der Statt Günss ausgepracht damit sÿ mier meines vnnd meiner Vor Elttern Thuen vnnd verhallttens Khundtschafft mittailen solltten, darauff E. G. denen von Günss auff mein begern unnd verhallttung ymb bericht zu geschriben, der wegen Ich beÿ gedachten von Günss souil angehallt-ten dass sÿ mier disen Ferey bericht Ver Wartte E. G. zu zustellen Überantwurtt haben. Ist derwegen an E. G. mein vnnderthenig Hoch

veissig pitt Die wollen disen bericht mit Gnaden vernehmen, vnnd mich Inn gnedigen beuerth schutz vnnd schirm haben Das wil Jch vmb E. G. In aller vnnderthenigen Gehorsam verdienen.

E. G.

Vnndertheniger Mischel Herschel Jud
vnnd gehorsamer. zu Martters Dorff.

Kőszegi Levéltár (elhelyezve a Szombathelyi Állami Levéltárban): Miscellanea sorozat. A kérelmező ezen írása a Kőszeg várostól kiállított bizonyítvány harmadik oldalának alján található.

*

Amikor útjára bocsátjuk e zárókötetet, ismételten köszönetet mondunk a *Conference on Jewish Material Claims Against Germany*nek, amely lehetővé tette kiadását.

Budapest, 1959. december 25.

Grünvald Fülöp

Scheiber Sándor

OKLEVÉLTÁR

V. KÖTET II. RÉSZ

1701—1740

Ē. n. (1700 után) Niess János György pozsonyi pénzverő a pozsonyi kamarának jelentést tesz Hunger bécsi pénzverőmester pénzügyi tervezetéről, szerinte a pénzverésből származó királyi jövedelem azért csökkent, mert az ezüst beváltási árát a zsidó szállítók és a pénzverde tisztviselői érdekében túlságosan magasan állapították meg.*

Inclutum Camerale Consistorium, domini domini gratiosissimi. Gratosum Incltyi Consistorii decretum cum annexis Suae Maiestatis Sacratissimae et binis Excelsae Camerae Aulicae porrectis Memorialibus et Projecto quodam monetario literis A. B. et C. consignatis Christophori Sigismundi Hunger debito reverentiae cultu accepi, mediante quo mihi commissum extitit, ut revisis iisdem discursum meum superinde formare scriptoque praelibato Incltyto Consistorio exhiberem. Quibus itaque perlectis vidi, qualiter praedictus Hunger in iisdem super Proiectum suum Monetarium referat et demonstret, quod Sua Maiestas Sacratissima ex Incltyto Regno Hungariae a tempore victoriosorum armorum summum lucrum Monetarium habuisset, ubi tamen per hoc tempus nimis exiguum vel plane nullum commodum ex domo Monetaria Viennensi accepit. Ostendens in Proiecto suo primo quantitatem argenti ex Regno Hungariae et hebdomadatim quidem unam in alteram computando ad minimum tres Centenarios ad Monetariam domum Viennensem medio Judaeorum aliorumque hominum administratos esse. Ipsique Hungero certissime constare Judaeos aliosque unam Marcham Turcicorum Denariorum vulgo Oszpora dictorum 10 Lothones, 2 Drach-

* Hunger Christian Sigismundusra vö. Mitteilungen des Clubs der Müntz- u. Medaillenfreunde in Wien. I. évf. 1890. 171 és Forrer: Medailliste. 377. Lásd: Hunger Ch. S. két jelentését a pozsonyi kamarához M. Zs. O. II. 341. és 343. sz.

mas, 3 Asses vulgo Pfenning intrinseci valoris continentem decem florenis comparasse. Cuius proiectum Viennensi monetario officio pro desuper danda opinione, an nimirum tantum lucrum hic et nunc in re Monetaria Suae Maiestatis Sacratissimae accrescere potuisset, decretatus extitit, super quo per Magistrum Monetarium Viennensem plane contraria informatio (prout dictus Hunger in suis Memorialibus conquere-retur) et nullo quidem alio ex supposito suppeditata est, quam quod fortassis domino Magistro Monetario suum duorum et quatuor grosso- rum a qualibet Marcha cruda cedens lucrum subtraheretur. Merito su- perinde asserere possum, quod una Marcha 10: Lotho 2: Drachmarum 3 Assium vulgo Pfenning interius rei valoris Oszporarum, inter quas etiam reperiri, quae ferme et una adhuc Drachma valorem intrinsecum excedunt aliudque argentum, quod in magna quantitate primitus Libra non per florenos 20., prout Hunger in Projecto suo allegaret, sed per 16:17—18 usque florenos comparatum est. Expost ubi Judaei hoc inexplicabile lucrum vidissent multisque passibus Monetariis et quidem per monetarium officium Viennense provisi fuissent, nullus fere in toto Regno Hungariae Judaeus expertus, qui conquisitor vulgo Liferandt esse noluerit et non fuerit, ita ut primo unius librae Oszporarum pre- tium (cum tantum lucrum penes illud fuerit) ad florenos 20 usque ac- creverit.

Bene itaque Hunger admittendum est, quod Sua Maiestas Sacra- tissima exiguum hoc rerum statu lucrum Monetarium habuerit, cum quaelibet Marcha Puri Argenti Judaeis aliisque e Regno Hungariae ad domum Monetarium Viennensem deportantibus tam alto pretio perso- luta sit, ut si Suae Maiestati etiam ex interioribus Indiae partibus per Judaeos allatum fuisset, haud maiori, quam hoc tempore per 18 $\frac{3}{4}$ flo- renos minorique utilitate comparari potuisset.

Nunc vero Omnipotens Deus post tot reportatas contra Turcas vic- torias tantarumque populosarum civitatum recuperationes, tam exop- tabilem viam demonstravit, quod durante hoc belli tempore ego bona conscientia dicere audeam, ex Regno Hungariae solummodo ad domum Monetarium Viennensem, cuius rationes edocebunt, non unus Cente- narius, verum aliquot centeni Centenarii in diverso Argento admini- strati sint, ita ut iuxta benignam Suae Maiestatis Sacratissimae volun- tatem pretium Argenti cum magno etiam lucro Judaeorum aliorumque ad 17 $\frac{1}{2}$ florenos facile redigi potuisset. Siquidem in una Marca Puri Judaeo 2 florenos 31 $\frac{3}{4}$ cruciferos, Suae Maiestati vero 2 florenorum lucri permansissent, fuissetque in tali pretio Suae Maiestati durante hoc belli tempore, defalcatis omnibus expensis ad centum Millia florenorum lucrum factum neque tamen aequaliter Judaeus cum Monetario domino participasset, sed idem adhuc penes quamlibet Marcam Puri, plus quam Sua Maiestas 31 $\frac{3}{4}$ cruciferos lucri habuisset. Econtra ubi Marca Puri

18³/₄ florenorum solvitur, manet Judaeo in qualibet Marca Puri lucrum 3 florenorum 46³/₄ cruciferorum, Suae Maiestati vero non plus, quam 43 cruciferorum a talibus, si Magistri Monetarii 6 cruciferos de qualibet Marca cruda in cusione Sexenariorum cedentes, quod in Marca Puri 13³/₄ cruciferos exportat, defalcentur, manent Suae Maiestati solummodo 31¹/₄ cruciferi, de his Sua Maiestas alios officiales Monetarios persolvere aliaque onera Monetaria sufferre et necessaria procurare debet, apparet itaque Suam Maiestatem hic et nunc reputationem penes rem Monetariam Viennensem habere, alios autem summum exinde capere lucri. Mirandi haud amplius est, inde partim Judaei et alii intra tam breve tempus cum exiguo Capitali sic repente in tot millibus florenis excreverint.

2). Merito opinio Hungeri consideranda est, qui demonstrat, quantum damnum Suae Maiestati et Regno Hungariae subsecutum sit et adhuc subsequi, siquidem tanta quantitas, ut praedictum est Argenti ex Regno hic absque ullo commodo Suae Maiestatis summoque Regionumque proventum damno, utilitate autem Judaeorum aliorumque educta est, ut si penes tam proficuum quaestum, solummodo a quolibet floreno grossus unus solutus fuisset, aliquot Millia in proventibus Tricesimalibus importasset, cum tamen in decreti Uladislai et Sigismundi Regum superindeque in diversis Regni Diaetis conditis Articulis, ad instar aliorum Regnorum et Provinciarum sub poena confiscationis interdictum sit, ullum Aurum et Argentum ex Regno educandi. Vel maxime tamen educationem Argenti eveniat, cum in Regno pluris Polonica aliaque defectuosa, quam Suae Maiestatis floreat Moneta, et si in tempore ratione monetae Polonicae in Regnum hoc inductae non remedebitur, cum Polonica erga Caesaream monetam in loco: 12 florenis in bonitate Intrinseca defectuosior sit, rursus tamen nocivam confusionem in commodum aliquorum Cambiatorum et negotiatorum exoriri, prout ante 18 & 19 annos factum extitit, ubi tum temporis tam copiosa moneta Polonica floruerat, ut si quis Regnicolarum extra Regnum aliquid comparere voluerit, super centum florenorum monetae Caesareae 6 & 8 florenos Laggi solvere debuerit. Quamvis tunc temporis diversimoda remedia monetam Polonicam absque speciali damno Publici eradicandi et in locum eiusdem bonam implantandi antevera fuissent, nullum tamen utilius pro commodo boni publici, quam in erectione cuiusdam domus monetariae adinventum est, per quod Polonica absque ullo damno publici deperdita et undique bona moneta inseminata est. Ubi autem opus Monetarium Posoniense in praesens usque suspensum, rursus diversae sortes monetariae defectuosae introductae sunt, astuti enim quaestoris intentio eo tendit, ut defectuosa moneta tantum ad loca illa et Regnum introducatur, ubi eidem constat, quod res monetaria non multa curetur et omnis generis moneta absque consideratione

acceptetur, merito itaque tali resistendum, qui simile hucusque impedivit. Ut autem Suae Maiestatis et Publici commodum observetur ad prosequendum vero opus hoc monetarium, quod ab Inclyta Camera dependet, omnia necessaria etiam incorrupta habeantur. Ego quoque medio scirem, qualiter hoc summo commodo Suae Maiestatis a sumptibus exiguis intenterer, Aurum et Argentum etiam in Regno non obstante hoc bellicoso tempore aquiri valeret, sic opus hoc Monetarium cum commodo Suae Maiestatis et Publici rursus restaurari posset. Objicere quidem eidem Hunger in bonum Judaeorum quis posset, Libram Argenti etiam 22 usque 23 florenorum persolutam extitisse, cui pro notitia serviet, saepius etiam Oszporam 10 Loth: 2 Drachmarum & 3 Assium valorem Intrinsecum excedere ac inter aliud Argentum memet ipsum tale reperisse, quod valorem intrinsecum 14 Lothonum tenebat. His tamen non obstantibus Judaei nullum damnum passi fuissent, etiamsi Marcam Puri per 17½ florenos Suae Maiestati administrassent. Nam et penes Polonicam magnaque quantitas etiam Imperialium, Leonicorum vulgo Löwen Thaller et alia defectuosa moneta datur, quarum alias unus in aliis Provinciis per florenum et 12 cruciferorum currit, cum tamen similes Imperiales in floreno uno et 30 Cr. simul cum Polonica aequaliter Caesareae pecuniae acceptentur. Judaeus ac alius quaestor, quamvis quidem ipse plenarie acceptare debeat, nihil perdit in ipsis, quia eo clarius merces suas appreciat expost, ut rursus plenarie monetam hanc eroget, saepius talibus Libram Argenti 22 & 23 florenis exsolvit et per hoc nihil damni patitur, imo adhuc lucrum maius habet, quam si moneta Caesarea Libram 20 florenis comparasset. Bene itaque observandum, quod rursus Argentum ex Regno educatur et pro tali mala pecunia in Regno permaneat, exinde Regnum quoque magnum damnum praestulandum habeat. Idcirco prout Hunger existimat, si ipsi quaedam in re Monetaria bene experta Persona deorsum proficiscendi adjungeretur, forsitan aliae occasiones se praeberent, quae pro commodo Suae Maiestatis & Publici in re monetaria observari possent. Et haec erant, quae Inclyto Consistorio ad gratiosum eiusdem Decretum, altiori eiusdem submittendo Iudicio repraesentare debui. Me in relinquo patrocianti gratiae Inclyti Consistorii humillime commendo

Eiusdem Inclyti Consistorii

humillimus et obsequentissimus

Joannes Georgius Nies Gvardeenius.

Hátán: Informatio Joannis Georgii Nies Gvardeinii ex (Ungari)co in latinum translata.

OL. Montan. et Monet. fasc. I. Egykorú másolat.

1701. január 17. Árkos.

Árkoson: „Az Sidok házánál gyakrabban Praedikatio alat részesgeskednek”.

O. Sz. K., Fol. Hung. 953. p. 139. (Székelyföldi jegyzőkönyvek „in causa malorum et malefactorum” 1690—1701.)

1701. január 26. Köröspatak. Székely bíróság megállapítja, kik vétkesek valamiben:

„Az Sidok vasárnapokon s egyéb ünnepnapokon is eget bort adnak s főznek is vasárnapokon” és

„Az Sidok a Cziganyok az ganét az elő vízbe hányák”.

O. Sz. K., Fol. Hung. 953. p. 141.

1701. május 4. Sárospatak. — Glandorf Ernő Antal jelentése a szepesi kamarához, melyben többek közt előadja, hogy:

Judeos Sámuel Oppenheimer per certum contractum cum principe Rágotzy aliquot vasa vini hic habeat, et ab aliquo tempore duos judaeos habeat hic Pattakini eisdem invigilandi et curam habendi, nunc praefati judaei sigillum frangere et celsissimi principis homines optima vasa seligere et hinc auferre, quo autem nescio, nec me in similibus immiscere volo, et sine commissione me in nullo negotio immitto.

Archivum Rákóczipianum XII. kötet. 184—185. l.

1701. június 1. Bécs. — Jeszenszky Miklós közli Esterházy Pállal, hogy Polák és Schlesinger zsidó kereskedők nem akarják megfizetni tartozásukat valóságos nyugtatvány híján.

Méltossághos Herczegh Nagy Kegyelmes Uram.

Herczeghségedet mint nagy kegyelmes Uramat akartam alázatossan tudatosítanom, hogy én itt elégh galibában vagjok az tekéletlen hamis Zidok miat, mivel még az assignált pinzbül egy pinzt sem vehettem fel, az Polák Zidot itt talalvan szolottam vele hogj az Pénznek szerét

tegye, ki is mentegetvén maghát, keményen is szolottam néki hogj vagj inde vagy unde azon pénznek szerét tegye mert kölemben roszul jár, aszt adta utolbb valaszul hogj eő Herczeghségednek ezer forintnal többel nem tartozik, kire ajánlotta maghat hogj mégh ma szerét teszi, a többivel pedig Schlezinger tartozik [. . .] mivel az quietantiakot föl nem költe, az [. . .] az Zido semmitt sem akar adni, ide várván maghat az quietantiakkal és igj Kegyelmes Uram szükséghes azért hogj Herczeghséged az Schlezingert emletett quientantiakkal méltotassék fel köldeni, mert kölemben hatra maradas fogh lenni az Herczeghséged dispositioiban, én pedig Motossiczky Uram emberei miatt maradhatatlan vagjok mivel oranként tribulálnak azon penznek letételye miat hogj ha megh nem lesz azon 4180 frt. nagj károkott fogh vallani az Urok. Azomban az többi ream bizatatott dolghokott is azon lészek hogj Herczeghséged Kegyelmes parancsolattja szerénth véghez vihessém, ajánlván ezek után Herczeghséged Kegyelmes gratiájában maghamot. Raptim Viennae dje 1. Juny Ao 1701.

Herczeghségednek

Legkhissebbik alazatos szolghaia

Jeszenszky Miklós mpria

Címzése: Esterházy Pál hgnek szól Kismartonba. — Vörös viasz pecsét.
OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 29. köteg, 2609. sz.

D. M.

896.

1701. július 3.

„Az Corponay Sidotul vettem Gyöngyöt Tall. 45. Attam az Sidonak Tall. 5. Item adot egy végh lengyel patyolatot Tall. 4. megh fiztettem épen.”

O. Sz. K., Oct. Hung. 1256. pag. 77.

897.

1701. július 23. Sopron. Sopron város tanácsa jelenti Esterházy Pál nádornak, hogy a köpcsényi zsidó mészárost, minthogy a legutóbbi vásárban szarvasmarhákat vásárolván a kialkudott ár hatod részét hamis pénzül próbálta fizetni, tömlöcbe kellett vetni. Becsületes vizsgálatot ígérnek.

Serenissime Princeps ac Domine Domine nobis Benignissime.
Serenitatis Vestrae Gratosas Literas humillimo Reverentiae cultu accepimus, et praesentibus demisse insinuandum duximus, quod omnino

Judaeus Köpcsiniensis nimirum Lanio tempore annalium non ita pridem elapsarum Nundinarum propterea, quod idem in Coemptione certorum pecorum, dum videlicet pretium hominibus Serenitatis Vestrae Sár-váriensibus deposuisset, quae depositio in Talleris Triginta circiter constitisset, Sex ut ipse in. Examine et Confrontatione fassus esset, septendecim ut vocant Cruciferarios suspectos, et per eundem argento vivo vel alia materia illinitos numerasset, propterea in Arestum nostrum deductus etiam nunc ibidem detineretur. Nobis certe gratum non est, quod in Similibus odiosis Serenitati Vestrae displicentiam fors causare necessitemur „Jurisdictioni namque nostrae, prouti teneremur, invigilare debentes aliter non potuimus, quam ut Eundem in Arestum conjiceremus quippe in loco Delicti deprehensum. Quare humillime requirimus Serenitatem Vestram, nos in ulteriori peragendo Examine, cum Res non sit parvi momenti, pro elicienda veritate permittere non dedignetur, assecurantes, quod re ex fundamento perquisita hoc facturi sumus, quod ordo Juris et Justitiae dictaverit. Quod autem scienter et ex tota voluntate fraudulenter processerit et alios falsa tali moneta utens defraudandos intentaverit, vel ex adjecta primae examinationis serie Gratiose informari dignabitur Serenitas Vestra, Eandem in reliquo ad Vota felicissime bene valere desiderantes perseveramus

Serenitatis Vestrae Humillimi Servi

Soprony 23. July 1701.

N.: Magister Civium, Judex et Senatus Liberae
Regiaeque Civitatis Soproniensis.

Sopron városa 1701. július 23.-án kelt iratához való csatolmány.

Circumstantiae aggravantes Judaeum in flagranti, falsam monetam exponendo, deprehensum.

1. Seductio ad partem, locum solutionis insolitum.
2. Mendacium Emptori discit: Eand: falsam monetam, iam modo sibi mutuo ab aliquo in Civitate esse concessam, ideoque propere recurrendum, ut Eundem adhuc deprehendere possit, qui ipsi Eandem falsam monetam mutuo dederit.
3. In primo Examine autem fassus est: Istam falsam monetam velut Lanio in laniena sua pro carnibus successive percepisse.
In Confrontatione: Properandum sibi pro alia mutuanda bona moneta.

4. Abjectio falsae monetae in fossam Civitatis.
5. Oblatio pecuniae pro non propalando facto suo.
6. Ultimaria ejusdem fassio: Quod falsam istam monetam in la-
niena sua successive perceperit, videns exposit falsam esse his
nundinis vicissim exponere voluerit, scienter et volenter.

Kivül: Címzés. — Sopron városa papírba nyomott pecsétje.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. E., Nr. 86 et B. —
Eredeti. D. M.

898.

1701. július vége, Eger.

*Jelentés Penz egri felügyelő által 1701 nyarán Borsod megye terüle-
tének egy részében végzett birtokösszeírásokról.*

Gemeltes Brauhaus hat ein Pohnischer Jud Salomon, sampt der
Mühlen und Schanck, sowoll Dahier, als auch in Miskolcz, Keresztur,
Bessenyő und Vamos (so aber nicht in dem Ofnerischen District, son-
dern schon über den Fluss Sajó situirt und zum Praefectorat Erlau
nicht gehörig gewesen) pro 1160 Gulden Hung. jährlichen Bestandt, he-
rentgegen werden ihm auch jährlich 100 Caschauer Kübel Gersten
gratis dargegeben.

Archivum Rákóczianum. XII. II. 228. 1.

Eredeti je Kammerarchiv. Hoffinanz. Ungarn. 1701. nov. 7.

899.

*1701. augusztus 22. Körmend. Szarvas zsidó, körmendi vámos öt évről
való vámszámadása.*

Anno 1696, 97, 98, 99 és 1700 esztendőbeli Körmendi vámos Szarvas
Sido vám eránt való számadása.

In anno 1696-dikban	...	...	...	...	...	...	...	...	f. 110 d. —
In anno 1697-dikben	...	...	...	...	...	...	...	...	f. 110 d. —
In anno 1698-dikban	...	...	...	...	...	...	...	...	f. 110 d. —
In anno 1699-dikben	...	...	...	...	...	...	...	...	f. 110 d. —
In anno 1700-dikban	...	...	...	...	...	...	...	...	f. 110 d. —
Facit									f. 550 d. —

Erogatio.

In anno 1699. die 28. Novembris adott kezemhez Siket	
Philep Sido vám pénzt	f. 167 d. —
Item in anno 1700. die — — — adott kezemhez ezen föllül	
megh irt Siket Philep Sido vám pénzt	f. 80 d. —
	Facit f. 247 d. —
Restál mégv vám pénz	f. 303 d. —
	Facit f. 550 d. —

Actum Kőrmend, die 22. Augusti anno 1701.

Tibolt György m. p.

OL. Batthyány levéltár.

900.

1701. november 28. előtt.* Pucz Márton stájerországi kereskedőnek a pozsonyi Magyar Kamara elé terjesztett panasza, mely szerint Gerstl Adám lékai vámos az ő portékáit jogtalanul lefoglalta.

Hoch Löbl: König: Hung: Camer.

Gnädig: Hochgebietende Herren.

Ew: Hochgraff: Excel: undt gnaden wirdt in gnaden noch Erinnerung sein wasz masszen mihr vor ohngefahr ein Jahr 330 f durch den Juden Adamum Gerstl mauthnern zu Lokehausz ausz vorgegeben befelch Ihro Hoch-Fürstligen Durchlaucht desz H. Palatini verrarestirt worden, welches alsz ich bey Einer Hochlöb: König: Hung: Cammer supplicirent angebracht, alsz dan hat Eine Hochlöb: Cammer erstlig durch dero Oedenburg: H: beamte die Sach examiniren, auch nachgehends dahier wieder commissionaliter revidiren, undt in befindung meiner unschuldt undt gantz gerechten sach, gemelte 330 f durch die vorgemelte beambten solcher gestalten, dasz in casu einer ferreren anfechtung mich iederzeit stellen, undt derowegen ein revers herausz geben solle, mihr restituiren lassen; welche caution auch noch bisz dato in Öedenburg: Drey: Ambt ist. Nun habe ich vor ohngefahr 8 tagen 2 Fuhr Leinwanth ausz geführt, von welchen ich dasz gebührende Drey: wie auch die mauth entrichtet, wie ich aber auff Ekenmarkt kommen, hat erst besagter Judt, wegen der bey der hochlöb. König: Hung: Cammer mihr rechtmässiz zu erkenten 330 f 42 Stukh Leinwanth weggenommen.

Weilen dan ich alle gebühr bezahlet, auch von Einer Hochlöb: König: Hung: Cammer mihr die 330 f. wieder adiudicirt worden, alsz gelangt an Euer Hochgraff: Excell: undt gnaden mein unterth: bitten,

* Ez a dátum: 1701. nov. 28.: jelen folyamodvány vételének napja.

selbe geruhen unmaszgebig mit einen ersuch schreiben an Ihro Hoch Fürst: Durchleucht den H: Palatino mich dahin zu begnaden, damit mihr nicht allein mein Lainewanth ohne verrere verhaltung also gleich restituirt, sondern auch der verursachter unkosten undt versaumbnusz, so ich wenigst auf 30 fl. taxire, gutt gemacht werde, zu gewehrung dessen unterth: befehle. Ew: Hochgraff: Excel: und gnaden unterth:

Martin Pucz, Handelsz-
man ausz Staiermarkt.

P. S. gnädige Herren, esz ware den Juden nicht gnuch diesen gewalt mit aufhaltung der leinwanth an mihr zu verüben, sondern hat auch meine in hir bey kommender obligation specificirte schuldt forderung per 81 fl capital und 20 Dugaten *parn* fal bey meinen debitoren inhibirt, damit dan auch solche wieder die billigkeit inhibirte schuldt und wasz dar zu gehörig mihr eben falsz erfolgt werde, bitte ebenfalsz unterthänig in das ersuch schreiben ein meldung zu thuen.

Kivül: An Eine Hoch Löb: König: Hung: Cammer unterth: bitten wie innen gemeldt
Martin Pucz, Handelszman.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. J, N. 151. — D. M.

901.

1701. november 28. Pozsony. A Magyar Udvari Kamara megkéri Esterházi Pál nádort, parancsolja meg lékai vámosának, Gerstl Ádámnak, hogy, miután már másodízben foglalta le Pucz Márton ausztriai vászonkereskedő portékáját illetéktelenül és jogtalanul, adja vissza amaz árut és térítse meg a károsultnak minden kárát.

Celsissime Sacri Romani Imperij Princeps. Domine et Patrone Nobis colendissime.

Salutem et servitiorum nostrorum paratissimam commendationem. Martinus Pucz telae Quaestor ex Ducatu inferioris Austriae, Camerali huic Consistorio querulose praesentavit per Celsitudinis Vestrae Dominy Leucaiensem Teloniatorem Judaeum Adamum Gerstel propter certos 330: Floren: praecitato Quaestori nuperis temporibus per praeattactum Teloniatorem Judaeum ex praetenso quodam Contrabandi motivo in Tricesimae Soproniensis officio per modum sequestri inhibitos; postmodum vero instituta et facta negotij huius exactioni Revisione et cognita totiesfati Quaestoris innocentia relaxatos vindictam ne fors desumere quaerentem se denuo indebite impeti sibi que hisce recenter evolutis Diebus in Oppido Eckenmarck 42 Petias telae curato eo, quod iustam abinde tam Teloniam, quam Tricesimalem persolverit pensionem, per praememoratum Teloniatorem Judeum iterato in sequestrum acceptos ac praeterea quoque certam Debitum penes nonnullos Celsitu-

dinis Vestrae Dominj Lackenbach subditos Judaeos habiti Restantiam penes modofatos Debitores pariter esse inhibitam, prouti ex praementionati Quaestoris, pro consequendo eatenus remedio, ad Cameram hanc denuo recurrentis instantia hisce in specie annexa pluribus precipere non gravabitur Celsitudo Vestra.

Quoniam veri huiusmodj propria autoritate per praerepetitum Teloniatorem Judaeum factae sequestrationes et inhibitiones non solummodo vexam, verum manifestam etiam quaestus turbationem saperent, et Regiae huic Camerae Quaestorum defensio ac conservatio iuxta leges Patrias graviori alias animadversioni obnoxium incumberet:

Hinc Celsitudinem Vestram, cuius laudabilem in iustitia promovenda zelum cognitum habemus, hisce requirendam duximus, quatenus toties fatum Judaeum Teloniatorem non solummodo ad restituendam sine omni defectu praecitamam Telam ac praestandam praeterea causarum Expensarum condignam refusionem adigere, verum etiam Dominj sui Lackenbach officialibus, ut ydem totiesfato supplicanti Quaestori, quoad Restantiam Debitj penes certos Lackenbachenses subditos Judaeos habiti, iuxta obligatarum prae manibus saepius dicti instantis existentium teneram iustitiam impendant, iniungere non gravetur Celsitudo Vestra. Quam in reliquo ad vota Sua diutissime salvum et incolumem vivere et valere cupimus. Posony Die 28. Novembris 1701.

Celsitudinis Vestrae Servitores obligatissimi

Sacrae Caesareae Regiaeque Maiestatis Camerae
Hungaricae Praefectus et Consiliarj.

Kivül: címzés. — Három pecsét nyoma. —

OL. Esterházy csal. bpesti hitbiz. ltára: Rep. 83., Fasc. J. N. 150. — D. M.

902.

1701. december 31. Körmend. Tibolt György nyugtatja Szarvas zsidó körmendi vámost 30 forint vámpénz lefizetéséről.

„Recognoscalom praesentibus, hogy adott kezemhez Körmendi vámos Szarvas Sido vám pinst hamicz(!) forintot, id est f. 30, körül adtam ezen recognitiomat.

Actum Körmend, die 31. Decembris 1701.

Tibolt György m. p.

(Gyűrűs címeres pecsét G. T. betűkkel.)

Kivül: Sub n. 3.

דען קעלנר גיערגין אויף דער קיבדיג ל" והובים

Fordítása: György tisztartónak a nyugtára 30 forintot.

OL. Batthyány levéltár.

Én. (1701). *A hamispénzt forgalomba hozó köpcsényi zsidó mészárosra vonatkozó vizsgálat pontjai:*

Közölve mint csatolmánya e kötet 897. sz. iratának.

1701. II. *Rákóczi Ferenc fejedelem Lengyelország felé menekülésében Bajmócon betér a zsidó korcsmájába.*

...Notabilis inter reliquos locus fuit urbecula Bajmócz, quo die mercurii sole ad occasum vergente perveneramus, et ego inedia confectus (propter diei lunae enim jejunium a die dominica nihil praeter buccellam panis et haustum vini in *Neusiedel* sumpseram) pro solito more in cauponam Judaeorum (nec enim alia ibi ob frequentiam horum incolarum reperitur) diverti. Urgebat stomachus, quem haustu moderato cremati satisfactum iri ratus mihi solidi pretio dari jussi; sed vere expavi ad majoris, quam credideram, propinati potus mensuram, quem libando bibere militem novum quid apparere potuisset Judaeo, haurire autem non audebam. Haesitavi proinde tantisper, sed tandem ad potandum aut potius ad deglutendum illud adinstar desultorii me resolveri, et paulo post tempore tanto stomachi ardore correptus fui deficiente ex ore saliva, ut totius cursus mei tempore, qui duabus noctibus et tribus diebus duraverat, non computando rusticanam vecturam adusque Csek-lésziüm, nec buccellam panis deglutire potuerim, sed continuo *aquarum* acidularum, cerevisiae, vini et lactis potibus sustentabam me adusque limites Poloniae, in quod regnum nos ire ad comparandos equos simulavimus...

Principis Francisci II. Rákóczi Confessiones. Budapestini, 1876. 128. 1.

1701. II. *Rákóczi Ferenc fejedelem Lengyelországba menekült s Varsóban a zsidónegyedben tartózkodik, míg valami hírt nem hall Bercsényi Miklósról.*

...Morabar ego Varsoviae in abstrusissimo suburbio Judaeis refer-tissimo, et studio me in tam obscurum locum duci volui, ut me ad id usque tempus occultem, donec quid certius de Comite Bercsenio rescire possim; ac propterea legatum Gallicum de Heron adire statui, Gallum

enim me fingebam, et ut intentiones meas melius celare possim, imminente festo Sanctae Catharinae simulavi me confiteri velle et propterea ad ecclesiam Gallorum Patrum Missionis Sanctae Cruci dicatam duci desideravi.

Principis Francisci II. Rákóczi Confessiones. Budapestini, 1876. 130—131. 1.

906.

1702. január 17. Körmend. Tibolt György nyugtatja Szarvas Sidó, körmendi vámost 125 forint bírságpénz lefizetéséről.

„Recognoscálom per praesentes, hogy adot Körmendi vámos Szarvas Sido körmendi vásárba be hozot borért bírságh egy szaz huszon eott forintot, id est f. 125 d. — Kirul adom ezen recognitiomat. Actum Körmend, anno et die ut supra.

Tibolt György m. p.
(Címeres gyűrűs pecsét, F. I. betűkkel)

Kivül: Nro. 4.

אויף דיא קוויידן געבין מאה עור ד' ה' וזוב" דען קעלנר

Fordítása: A nyugtára 125 forintot adtam a tiszttartónak.

OL. Batthyány levéltár.

907.

1702. január 21. H. n. Mesko Jakab fiskális ügyészi véleménye Ágoston Kristóf tállyai postamaster és a szikszói zsidó bérlő között felmerült ügyben.

Inclutum Camerale Consilium.

Christophorus Agoston Veredarius Tallyaiensis praetendit se esse per Arendatorem Judaeum Sixoviensem indebite via Processus Decimalis aggravatum; hinc vel Processum mentionatum per Fiscum Regium revidendum, aut Juris via coram eodem negotium a Primordys assumendum, et per consequens revidendum, decidendum afflagitaret. Ad quod utrumque Supplicantis petatum Rx. Et quidem ad primum: Fiscum Regium non posse Causas illas revidere, quae per viam Appellationis in praesentiam Ipsius non deducuntur, Processum autem dicti Judaei Arendatoris Sixoviensis Sede Decimali Tallyaiensi per non Venientiam interveniente, Appellationem intervenire haud potuisse; Hinc Causa non existente appellata, citra laesionem cursus Juridici, quod in forma

Appellationis revidere possit, nullatenus censeo. Verum ad mentem Tituli 77 Partis 2dae...^{*} ad viam Novi essent relegandae. Quantum ad 2dum. Cum hoc verum practicum esset, quod competens Judex, et prima Instantia, a Graecis...^{*} Judaeis emergentium Causarum sit Inclutum Camerale Consilium vix...^{*} Autoritatis Judicatus Cameralis, dictus Arendator Judaeus aliunde...^{*} caepo Camerali Judicatu, ad Decimalem submontanum Processum...^{*} potuisset, sic praescindendo a Juris ordine propter observantiam Autoritatis Judicatus Cameralis, censerem dictum Judaeum, erga praefixionem Termini, ad prosequendam suam Acquisitionem, coram Camerali Judicatu restituenda adigendum (salio altiorum Judicio) venire. In reliquo me Gratiae et Patrocinio commendans Maneo

Incluti Cameralis Consily

Servus demisse obsequentissimus
Jacobus Mesko Causarum Vice
Director, et Fiscalis.

Kivül: Incluto Camerali Consilio demisse exhibenda Opinio Jacobi Mesko Causarum regalum Vice Directoris et Fiscalis In facto Controversiae inter Judaeum Sixoviensem Arendatorem, et Veredarium Tallyaiensem...^{*}

Ps. 21. Januarii 1702.

OL. Lymbus. Series I.

B. 2157. Fasc. 65—66. 1702. 416. 1.

908.

1702. március 1. *Munkács. Salamonovics Marko munkácsi árendátor bérleti szerződése.*

Paria Contractus cum Judaeo Marco Arendatore Munkacsiensi a dje Prima Marty Anno 1702. ineundus. Educillum Fiscale Munkacsiense, tam Cerevisiae, quam et Cremati, non secus et Telonia, Unum quidem hic in Oppido, aliud vero in Podheringh, et Tertium in Vereczke cum libera Educillatione Cremati in Possessionibus, Also et Felső Vereczke, Zavatka, Verbias, et Lazi, Judaeo Marko Salamonovicz dicto per integrum Anni spatium a dato praesentium computando, in et pro Quadringentis Quinquaginta Florenis Hungaricalibus in Arendam modis et Conditionibus infrascriptis dandam et elocandam duxi.

Et Primo quidem ne liceat Eidem pro Educillo aliunde Cerevisiam,

^{*} A megjelölt helyeken az eredeti kézirat elszakadt, egy-egy szó olvashatatlan.

quam in Podheringiensi Braxatorio Fiscali, sub poena Confiscationis, et amissione omnium Bonorum introducere, tantominus in privato braxari curare, verum quoties cunque in defectu fuerit, mature id semper *Domino* Provisori insinuando, toties Eidem dictam Cerevisiam ex praefato Braxatorio extradabit et quidem sub Sigillo Officialis ibidem existentis propter evitandas fraudes. Quia vero juxta factam jam antehac ordinationem singulum vas Cerevisiae, in se Medias, seu Justas Centum et Octuaginta comprehendat. Ideo ille quoque pro singulo vase Quatuor florenorum *Rhenensium* ad manus Provisoris deponet.

2do. Cremati Sublimati libera ejusdemque divenditio in Oppido Munkacs, Alsó et Felső Vereczke, Zavatka, Verbias, et Lazi eidem tali modalitate conceditur, quatenus sub poena praespecificata, nullibi alibi clam vel palam divendere, vel cremare praesumat. Et casuquo in hoc amplo Dominio ex Parte Suae *Maiestatis* sufficiens pro divenditione Crematum aduri non valeret, ne eatenus Lucrum ob defectum Cremati cesset, quantumcunque in supplementum opus fuerit tenebitur administrare Officiali Podheringiensi, singulum quidem Justum per *denarios* 24. Quod Crematum idem Officialis percipere, ac in Dominio Justatim per *denarios* 36. divendere tenebitur.

3tio. Arendae medietatem, hoc est florenos Ducentos Viginti quinque nunc immediate deponet, Aliam vero medietatem post evolutionem medy Anni a dato praesentium computando.

4to. Nulli plane hic in Oppido sive Cerevisiam, sive Crematum Educillare licebit, quicumque deprehensus fuerit ejusmodi Potus ab eodem auferatur, et simul in florenis Decem puniatur toties quoties id attentaverit, veluti etiam serio committitur *Domino* Provisori, in similibus diligenter invigilet, cum ex inde majus Fisco Regio, quam ipsi Arendatori Damnum evenerit. Imo etiam quotiescunque in similibus per eundem exquisiti fuerint, Eidem assistere debeant et teneantur. Id quod etiam de praespecificatis Pagis arendatis observandum et exequendum erit. Imo Ollas quoque Crematorias, si quae in iisdem Pagis reperirentur auferendae erunt, nihilominus ipsi quoque Judaeo, ex Polonia Crematum ad praefatas Possessiones inducere minime liceat, verum si in defectu fuerit, ex Crematoria Podheringiensi Fiscali emere teneatur, et sit obligatus, ad quod sub poena Centum florenorum obstringitur.

5to. Si quas Restantias in praespecificatis Pagis, aut etiam hic in Oppido habuerit, et tales Debitores solvere difficultaverint in Exactione Earundem Dominus Provisor assistet.

6to. Circa reparationem et refectionem Educilli in Oppido existentis, hactenus etiam per Dominum Terrestrem acceptatam Dominus Provisor medio Bonorum curam geret.

8vo.* Nullus Ispanorum eundem in praemissis turbare audebit, alias per Dominum Provisorem comperta veritate puniendus.

9no. Committitur pro Ultimo Dominis Officialibus, quatenus Eundem jnta praedefinitum tempus omnimode conservare, et contra quosvis Impetitores tueri et protegere debeant, ac teneantur nec secus facturi.

Munkács dje 1 Marty Anno 1702.

Kívül: Projectum Arendatoriense cum Judaeo Munkacsiensi a Dje 1 Marty Anni praesentis ineundatum.

OL. Lymbus. Series I.

B. 2157. Fasc. 65—66. 1702. 468—469. 1.

909.

1702. április 28. *Besztercebánya. A zsidónak a javait a fejedelem parancsából feloldották a zár alól, s a zsidót kártalanították, de — a fejedelem rendelkezése ellenére — nem veres, hanem fejér pénzben. Felvilágosítást kér ebben az ügyben.*

Generose Domine Nobis Observande.

Salutem et omnem Prosperitatem. Vettük 11 Praesentis dátált *Kegyelmed* Levelét, az includált *Extractussal* edgjüt. Az mely *Sidónak* *Confiscált* *Portékája*, veres pénzen *distráhaltatot* az ára, *Kegyelmes* *Urunk* eő *Nagysága* *Parancsolatyából* *restituáltatot*, nem *dicsirjük* abban *remonstrált* *kegyelmed* *káros* *gazdálkodását*, hogy azont *fejér*, s nem veres pénzül tette le, melyet továbbis *retentiálnám*, nemis fogjak *acceptáltatni* *kegyelmednek*, mint hogy *Urunk* *Commissióját*, az oly arura s monétára kellet volna értetni, aminemön adatot el, az *Portéka*, ha *Penig* per *expressum* *deklarálva* volna abban az *fejér* *pénz*, azon *Commissiót* in *Originali* nekünk meg *külgye*. In *reliquo* . . . * *bene valere* *desideramus*.

OL. Lymbus. Series I.

B. 2157. Fasc. 65—66. 1702. 509. 1.

* Sorszámban tévedés, helyesen: 7mo; hasonlóképpen a 9no helyett helyesen 8vo.

* Olvashatatlan szó.

1702. május 17. *Kivonat Kollocsányi (Kollochány) György esztergomi kanonok javainak inventáriumából.*

...Catalogus librorum piae memoriae admodum reverendi domini Kollochany... Flavii Josephi Antiquitates Judaeorum in octavo maiori.

Eredetije az esztergomi főkáptalan hiteleshelyi levéltárában, Lad. 99. capsza 57. fasc. 6. n. 4.

1702. május 22. *Kassa. A szepesi kamara nyugtája Szlamovics József homonnai bérlő által befizetett 300.— Ftról.*

Quietantia.

Super Hungaricalibus florenis Trecentis per Judaeum Josephum Szlamovics Arendatorem Homonnensem ad Perceptoratum Inclytæ Camerae Scepusiensis plenarie administratis. Datum Cassoviae 22 May Anno 1702.

Id est 300, — d.

Stephanus Benő mp.

Martinus Rác mp.

Joannes Guilielmus Pruckner de

Silberflecht, Vice rationum Magister.

Kivül: Quietantia super 300 florenis Hungaricalibus per Judaeos Arendatores in Anno 1702 adstratis.

OL. Lymbus. Series I.

B. 2157. Fasc. 65—66. 1702. 565. 1.

1702. június 7. *Kőszeg. Ketzl Lem és Marck Sámuel rohonci zsidók Erdős Jánosné, Kaczor Judit asszonytól száz jó aranyat és ötven birodalmi tallért, összesen tehát 500 rénes forintot egy esztendőre nyolc százalékos kamat mellett, a szokványos föltételek mellett, kölcsön vesznek.*

„Wier Endes-Unterschribene Juden zu Rechnitz, nehmen auff vns, unsere Weiber, Kinder undt Erben Last undt bekennen Krafft gegen-

wärtiges Schuldbrieffes, dasz die wohl edlgebohrnen Fraw Juditha Kaczorin, des wohledlgebohrnen H(ern) Johannis Erdös etc. Gemahlin auf unseres gebührendes Ersuchen hundert gutt gewüchtige Ducaten in specie undt funftzig Reichs thaller, auch in specie, so zusammen fünff hundert Gulden Rh(einisch) machet, gelihen auff folgende Weisz, dasz wier, undt unsere obberührte, gedachtes Geldt, von heut untergesetzten dato über ein Jahr in dergleichen guten undt recht gewüchtigen Müntz oder wie die gemeldte Fraw verlang undt beliebt, sambt acht per Centum gebührendes Interesse redlich undt aufrichtig, unter Pön der verdoppelten Schuldt, nach vor ergangenen monatlichen auffkündigung zu bezahlen schuldig seyn sollen: So wir aber, oder unsere ernende, das obgedacht Geldt, sambt den verbundenen Interesse auff die bestimmte Zeit zu bezahlen weigerten, oder auff einige ersöhnene Art undt Weisz pahr bezahlen nicht wohlten oder könten, soll erwähnte Fraw Juditha Kaczorin, ihre Erben undt Nachkommen fug undt macht haben wegen der obgedachten Capital-Schuld sambt der Interesse undt allen anwendenden Vnkosten, nacher eigenen belieben, an allen unseren, undt der benendten Ihre fahrenden undt ligenden Gütern, vor allen andern Creditorn sich Zahlhafft zu machen, wider welches vns keine gerichtliche noch andere ersöhnliche Beneficia schutzen oder helffen sollen können, alles treülich undt ohne gefährde. Zu dessen bessere Bekräftigung sindt wier für dem andern gutt undt Zahler zu seyn verbürget worden. Solches bezeugt unsere eigene Handschrift undt Pechtschafft. So geschen in Günsz, den 7. Juny 1702.

Anno 1703. die 7. Juny Az Interest pro elapso anno meg fizettik f. 40. id est negyven forintot.

Anno 1704. die 7. Juny Interest f. 40 meg fizettik, id est negyven forintot.

Nomina amborum Judaeorum,
debitum praespecificatum con-
trahentium Judaicis literis scripta
(L. S.)

Obligatoria Rohonczi Ketzl Lem és Samuel Marck Sidoktul.

OL. Batthyány levéltár.

1702. június 15. Jakisz Mátyás ura meghagyására elrendeli, hogy Szarvas Sidó a sertések részére két font puskaport és ugyanannyi bűdös kénesőt, a praefectus sertései részére pedig mindegyikből egy-egy fontot adjon.

Anno 1702. die 15. Juny.

Szarvas Sido adgyon kegyelmes urunk eő nagságba sörtvéles marhák számára kett font puskaport, kétt font bűdös kénesőt. Praefectus uram sörtes marháknak egy font puskaport és egy font bűdös kénesőt.

Anno et die ut supra.

Ennek ára teszen f. 2, d. 10.

Jákisz Mátyás.

Kivül: nro. 5.

א״ף דער ק״יט״נג האב א״ך געבן דען קעלנר [...] ג" ל״טר
פובלער עיד ב" ל״טר חצי שוועבל

Forditása: A nyugtára adtam [...] tisztartónak 3 font puskaport és két és fél font ként.

OL. Batthyány levéltár.

1702. augusztus 15. Bécs. Esterházy Pál herceg és felesége Thököly Éva közt készülő pénzügyi contractus teljesítésére szükség lévén az, hogy a herceg 50.000 forintot letegyen felesége javára, Jeszenszky István 1702. augusztus 15.-én Bécsből kelt levelében jelenti bizonyos ezüstművek valamint ágyúk és egyéb efféle értékesítése végett Schlesinger nevű zsidóval folytatott tárgyalását.

...Slezinger Sidó taghadgya, hogy az Ezüst mivnek Gyirajáért ígért volna 22 forintot; Illési referálhatta Herczegségednek minemő galiba volt vele; Ha más úré lenne ez az ezüst, a kinek Sidoi vannak, csak ki osztaná magha Sidoi közé azon az áron, a mint Jubilerektől vesznek; mivel másképp is nagyobb része a mostani modi szereneth való munka; Jubilerektul penigh Gyirajat az illyen munkanak megh nem vehetni 25 vagy 26 forintnak allatta; Azért magham is látván károsnak lenni Herczegségednek, mondtam Slezingernek, hogy ad interim csak zálogban vesse ezen Ezüstmivet; már valamint s valahogy ki köll telni azon $\frac{m}{15}$ forintnak is; De már Herczegségednek Contot és Fundust köll csinálni, olly rövid idő alatt holl veszi az Herczegh Asszony $\frac{m}{50}$ forintját; Referálta ellőttem a Slezinger, hogy Herczegséged az Czaichházának

egyik részét pénzé fordítani maghát resolvalta volna; ha stal az Herczegséged resolutioja, szentül gondolkodot Herczegséged, s Landmarsalk Uram is approballya; mert az ott semmi hasznót nem tesz; es ne talán Herczegséged holta után maskeppen is ell ne veszne az Familia-tul; kérdezősköttem Slezingertül, itten másajat hogy lehetne ell adni, azt mongya hogy végére ment volna némely helyeken, ad summum 40 forintra ha vihetni; Én penigh tegnap lévén Kropf Uramnál, a midőn bőven szolottam volna az Herczegséged sok rendbéli dolghárul, ellő hoztam az Herczeg Asszony Contentatiojara Czaichtházra Fundust tenni gondolkodnék Herczegséged, azért eő Nagysága Bellicarum Cameralium Instantiarum Referendariussa lévén ha Herczegséged arra resolválná magát, kérdezősköttem nem adhatna é eő Nagysága valami projectumot; Eő Nagysága is dicsérte az Herczegséged szándékát Landmarsalk Uram consideratioi szerenth; azért csak írna megh Herczegséged magha resolutiojat, s köldené de quantitate et qualitate az Ágyuk specificatiojat, kész volna adlaboralni eő Nagysága, hogy az Camera kész pénzül fizetne megh Herczegségednek masajaért frt 50; és így ha száz masát reá szanna Herczegséged, mingyart ki telnék az forint $\frac{m}{50}$. Ez a projectum fűgh az Herczegséged resolutiojatul...

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 28. k. 2545. sz. — Kívül címzés és vörös viasz pecsét. D. M.

915.

1702. augusztus 26. Léva. A lévai vár urbariuma szerint az ottani zsidó vámos és pálinkafőző évi 600 forintot fizet bérletéért:

Telonium hic loci datur. A quo Hebraeus Teloniator solvit arendae titulo flor. 300 Rhenenses. Pro educillo crematurae similiter Dominio solvit flor. 220 Rhenenses. A domo seu residentia Teloniali solvit flor. 40. Rhenenses. Item pro domo crematurae vini adusti solvit flor. 40. In toto solvit flor. 600.

OL. Esterházy hg. lev. Rep. 23. fasc. JJ. n. 2006.

916.

1702. november 7. Munkács. A munkácsi zsidó árendátor nyugtája az átvett különféle terményekről.

Ego infrascriptus Arendator Munkaciensis Recognosco tenore praesentium. Quod a Dominis Officialialibus Munkaciensibus emtum

Siliginis Vernalis Cub: Cass: Undecim quartas Tres id est Cub: Cass. N: 11 $\frac{3}{4}$ pro florenis Hung. singulum cubulum Uno et denarys viginti Nucum Cub: Cass: duos quartam unam singulam quartam per denarios 60. preterea fructuum siccorum Cub: Cass: unum quartam Unam singulam quartam per denarios 24. Super Quibus pro futura Rationum Caute-
la hasce Recognitionales Dominis Officialibus Munkacsiensibus extra dedi. Datum Munkacs dje 7 9bris Anno 1702.

Coram me Benedicto Kanisay
Judlium Inclyti Comitatus de Bereg mp.

A nyugta alján a bérlő héberbetűs aláírásából csak az utolsó két betű olvasható:

ל"י.

OL. Lymbus. Series I.

B. 2157. Fasc. 65—66. 1702. 275. l.

917.

1702. november 8. Bécs. Moyses Ábrahám értesíti Esterházy Pál ná-
dort, hogy, amely birtokot a Császári Udvari Kamarától bérelni szán-
dékoznék, annak a megszerzendő bérleménynek kedvező módon leendő
átvételére talált két alkalmas megbízható embert. Együttal kéri, ura-
dalmi tisztjei ne háborgassák az ő feleségét a védelmi díj hátraléka
miatt az ő hazaérkezéséig.

Durchleüchtigster Fürst, Gnädigster Herr Herr. Eur: Hochfürstl:
Durchl: ruhet in gnädigsten angedenckhen, welchergestalten mit Dero-
selben ich wegen desz Mayrischen auffschlags unterthänigst geredt und
dasz Ihr: Höchfürst: Durchl: selbige Verpachtung mit dero gröster
avantagio gnädigst übernehmen möchten: worüber Ewr: Hochfürst:
Durchl: mir zur antworth ertheilt haben, dasz Sie nicht ungenaigt
wären, umb solche Verpachtung von der Hochl. Kayser: Hoff Cammer
zu übernehmen, fahls einige gewissze leüth vorhanden wären, welche
von Ewr: Hochfürst: Durchl: solches widerumb annehmen würdten.
Worzu ich derzumahlen alle guthe Hoffnung gemacht habe: Wann nun
gnädigster Fürst und Herr Herr dieser Tagen zwey ehrliche Freind und
vermögliche Männer allhir ankommen, welche solche Verpachtung von
Ewr: Hochfürst: Durchl: gantz guthwillig übernehmen, und gleich an
Paaren geltt Zwantzig Tausend Thaller darschiesszen und anticipieren
wollen: Und man an deme beruhet, das ohne Zeit Verlust man bey der
Hochl: Kays: Hoff Cammer darumben sich angebe und hiernechstens
derentwillen ein wörttiges Memoriale an die Röm: Kaÿs: May: deren

(tit.) Herrn Land-Hoff Marschallen gnädigst zugesant und von Ewr: Hochfürst: Durchl: bestens recommendirt werden möge: wie dan derentwillen mit Ihr: Excel: Herrn Land Hoff Marschallen ich nach aller nothurfft selbst von der Sachen geredt, und Ewr: Hochfürst: Durchl: selbst schreiben von Ihro werden empfangen haben.

Alls geruhen Ewr: Hochfürst: Durchl: vorgedachtes Memoriale so bald möglich in gnaden mir zu schickhen, oder durch einen eigenen gevollmächtigten, Hochgedachten Herrn Land-Hoff Marschallen mündlich recommendieren zu lassen: Ewr: Hochfürst: Durchl: anbey unterthänigst versicherend, das Sie ohne geringste Mühe oder besorgender gefahr, gantz gewisz und ohnfehlbar Zehentausend gulden Paaren gelts parato gnädigst einziehen und haben können. wordurch Ewre Hochfürst: Durchl: gnädigst anlassz bekommen werden, mir weegen meiner so getrewer sorgfalt und unterhänigsten Diensten mit Hochfürst: Gnaden beygethan zu verbleiben. Womit in erwartung einer gnädigist: Hochfürst: resolution zu dero Hochfürst: Hulden mich empfehle

Ewr: Hochfürst: Durchl:

Wien, den 8. Novembris 1702.

unterhänigster Knecht und schirmbs Jud
Abrahamb Moysi Jud von Duttlenkirchen.

P. S. Ewr: Hochfürst: Durchl: werden, ob Gott will, dero beampten nicht zu lasszen, das er meinen armen Weib weegen des schuldigen wenigen schutzgelt der 6 fl. ihr wenigens bettgewanterl hinweg nehmen solle. Derentwillen unterthänigst bitte dero Richter zu Duttlenkirchen einen gnädigsten befelch ertheillen zu lasszen, in gedult zu stehen bis zu meiner anheim Kunfft, welches in keine Vergessenheit zu stellen nochmahlen unterthänigst gebetten wirt.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. levéltára: Rep. 83., Fasc. J., N. 152. —
D. M.

918.

1702. december 21. Pozsony. Koháry István jelenti Esterházy Pál nádornak, hogy a Dunán innen való vármegyék követjei nagyszombati tanácskozása a gyalog magyar ezred felszereléséért többet akar fizetni bizonyos meg nem nevezett pozsonyi zsidónak, mint a mennyit Esterházy maga Schlesinger nevű zsidó jobbággyával az iránt végezett. Együttal kéri a nádort, orvosoltassa az említett vármegyék sérelmeit.

Celsissime Sacri Romani Imperij Princeps, Domine Domine et
Patrone gratiosissime.

Demissa humillimorum servitiorum commendatione* et imminetium Christi Domini Natalitiorum Festorum humillima appreciatione praemissis. Az Dunán innend való Districtusbéli Nemes Vármegyék Nagy Szombatban lévő Követeivel, az Gyalog Magyar Regémént Mundérungjának el-készítéséről való végezésről Andrassy Pál Uram eő Kegyelme mitt irjon énnékem, alázatossan includált Leveléből Herczegséged méltóztatik vóltaképpen meg értenyi, s-nem kétlem Kegyelmes Uram, Tolvay Gábor Itilő Mester Uram eő Kegyelme informálhattya Herczegségedet, az Nemes Vármegyék Követei miért akartanak, vagy hogy inkább akarnak é többet füzetnyi az Posonyi Sidonak egy Hajdunak Mundérungjátul, mint sem az mint az iránt végezett Herczegséged Slézinger névű Sido Jobbágýával, az ki miért nem készítetheti el olly jól az Mundérungot, mint az Posonyi Sido, s-ha amaz olly jól az Mundérungot el nem készítethetné is, mi okbul lehetne azt az Commissariusnak az Nemes Vármegyékre vetnyi, el ítélheti Herczegséged. Emellet Kegyelmes Uram, Bagosy Pál Uram eő kegyelme subscriptioja nélkül nékem irtt Levelét, az Hadakozó Tanácsnak irtt Levelemnek párával együtt meg küldvén Herczegségednek, kérem alázatossan mint Kegyelmes Uramot, méltóztassék az Hadakozó Tanácsnak, vagy ugyan eő Fölségének mind ezeket ugy repraesentálnyi, az interveniált, és több interveniálható confusioknak s-az Nemes Vármegyék több több aggravatiojának is lehessen Herczegséged Kegyelmes Dispositiojábul el-távosztatása. Mellyről el-várván szolgai alázatossággal Herczegséged parancsolattyát. Hisce in gratiam, subque gratiosum Celsitudinis Vestrae patrocinium me demissè recommendando, permaneo

Celsitudinis Vestrae

Humillimus servus

Stephanus Koháry.

Posony, dje 21. Decembris A. 1702.

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 2808. [Rep. 70., Fasc. E., N. 41.] Egykorú másolat. — Külső címzés nincs. D. M.

* A másolatban olvasható „demissam... commendationem” hibás. — D. M.

1702. december 29. Pozsony. Koháry István jelenti Esterházy Pálnak, hogy a Dunán innen való magyar gyalog ezred felszerelése és a felvidéki ezredé is Schlesinger nevű zsidóra bízott.*

Celsissime Sacri Romani Imperij Princeps, Domine Domine et Patrone mihi gratiosissime. Demissa humillimorum servitiorum meorum commendatione, et novi anni felicissimorum auspiciorum humillima apprecatione praemissis. Itt való Commissarius Uram eő Kegyelme Herczegséged Slézinger névű Sidojával az Mundérung felől mitt végezett, az iránt Herczegségednek irtt Levelébül, s-egyszer s-mind az meg nevezett Sidonak informatiojából nem kétlem Herczegséged meg értette, nekem pediglen Kegyelmes Uram mitt irjon Bagosy Pál Uram eő Kegyelme, méltóztatik Herczegséged, eő Kegyelme alázatossan includált Levelébül kegyelmesen meg értenyi, s-ugy hiszem eddig az Nemes Vármegyék Herczegséged kegyelmessen tett dispositioja szerint az Hajdúk Mundérungjának el-készítésére való pénzt alkalmassint kezéhez szolgáltaták eő kegyelmének, kérem azért alázatossan mint Kegyelmes Uramot Herczegségedet, méltóztatnék eő kegyelmének arrúl kegyelmessen parancsolnyi, hogy Slézinger Sidonak, maga kívánsága szerint, Budán kinél tedgye le eő kegyelme azon pénzt, „mellyet immár kezéhez vett, s-az mellyet még nem vett volna kezéhez, hogy azt-is az Nemes Vármegyék, vagy eő Kegyelmének, vagy igyenessen Budára annak küldgyék, az kinek fogja parancsolnyi Herczegséged azon pénznek kezéhez vételét, talám nem ártana Kegyelmes Uram, ha méltóztatnék Herczegséged az fel földi Nemes Vármegyéknek közönségessen ujjban is meg irnyi, és hogy az fel földi Commissarius-is valami Confusiokat ne szerezhessen, s az Mundérung iránt ne kötekedhessék, talám jó volna, ha méltóztatnék Herczegséged meg parancsolnyi az emlétt Slézinger Sidónak, az miképpen az itt való Commissarius eleiben attá az Mundérung el-készítésének formáját, azon szerint az Hadakozó

* Schlesinger (Margulies-Jafe) Benjámin Wolf (= Farkas) Nikolsburgból jött Kismartonba és ott az új község egyik alapítója lett. Takáts Sándor: A magyar gyalogság megalakulása. Budapest, 1908. 39. lapon említi: „...hogy a két hajdúezred ruhája teljesen magyaros volt, ...abból a szerződésből is kitűnik, amelyet Eszterházy Pál nádorispán Schlösinger Farkas udvari zsidóval és Brede (helyesen: Brode) Mózes kismartoni zsidóval kötött. Ez a szerződés csupa magyar ruhát említ.” E szerződés 1702. november 20-án kelt.

A kismartoni zsidók történetéhez gazdag forrásanyagot nyújt B. Wachstein két nagy műve: Die Grabschriften des alten Judenfriedhofes in Eisenstadt. Bécs, 1922. — Urkunden und Akten zur Geschichte der Juden in Eisenstadt und den Siebengemeinden. Bécs, 1926.

E művek lehetővé teszik az Okmánytárunkban szereplő kismartoni személyek azonosítását a XVII. század végétől kezdődőleg.

Tanács resoluciojához képpst készítesse el az fel földi Regémént számára-is, ugy hogy Herczegségednek az mint obligálta magát, azoknak Kardokat, s-nem Pallosokat és sinor, s-nem materiábúl való öveket készítessen számokra hova hamarabb lehet, mert már is némelly Nemes Vármegyék ugy vagyon értésemre, az magok részérül fogadando Hajdukat, többire mind meg fogatták, s-azoknak ingyen való tartásoktól meg akarnának menekednyi, s-az Hajduknak méglen mundérungja el-nem készül, azokat addig be nem mustrálhatták.

Hisce sub gratiosissimum Celsitudinis Vestrae patrocinium me demissè recommendando permaneo

Celsitudinis Vestrae
Humillimus Servus

Stephanus Koháry.

Posony dje 29. Decembris Ao 1702.

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 2809. sz. — Egykorú másolat. [Rep. 77., Fasc. L., N. 557]. D. M.

920.

1702. december 31. Körmend. Frencz András nyugtatja Szarvas zsidó körmendi vámost a vámpénz lefizetéséről.

„Anno 1702. die 20. July usque ad diem 31. December percipiáltam körmendi Szarvas Sido vámostul vám pénzt eött forintot és kilenczven négy pénzt, id est f. 5. d. 94. Kirül quietáлом. Actum Körmend, die et anno, ut supra.

Frencz András m. p.

Kívül: Sub n. 6.

OL. Batthyány család levéltára.

921.

1702. után. Schlesinger Farkas, Wertheimer Mózes és Briel Izrael kismartoni zsidók folyamodványa Batthyány II. Ádámnéhoz, melyben az 1702 folyamán a hajdúknak szállított mondur árát kéri, mert ennek beszerzésére ők is hitelre vettek föl pénzt, s a hitelezők pénzüket követelik és végrehajtással fenyegetőznek.

„Hoch undt Wohlgebohrne Gräffin! Gnädige Frau Frau!
E/uer/Exc/ellenz/ ist vorhin gnädig bekant, welcher gestalten dero Herr Gemahl hochseeliger angedenkens vnsz wegen anno 1702 geliferter

Heyduckhen Mandur ein nahmhafft es schuldig verblieben, bey E/uer/ Exc/ellenz/ aber noch dato zu keiner Zahlung nit haben gelangen können. Wie wür nun über so langes zu wartten gern noch länger gedult tragen wollten; so stehet es aber mit mehr bey unsz, dan unsere Creditores bey welchen wür zu verschaffung sothanner Mundur Credit gemacht, wie wohlen wür Ihnen dasz interesse gern geben wollten, nit mehr nach sehen wollen, sondern trohen mit der Execution, die wür mit grössten Sorgen taglich gewerttig sein müessen; welcher nach E/uer/ hochgräfl. Exc/ellenz/ vnser vnderthäniges Bitten gelanget, dieselbe belieben gnädig dahin bedacht zu sein, womit wür an Capital und Interesse förderlich bezahlt und nach längeren austand nit etwan von vnsern Creditoren wan sie unsz mit Execution angreifen, dahin gtrungen werden möchten, dasz wür dise Praetension Sach auch wider unsern willen greichtlich anhängig machen müessen; zu gnädiger Resolution vnnsz vnderthänig empfehlen E./eur/ Hochgräfl./icher/ Exc./ellenz/ vnderthänig gehorsambe:

Wolff Schlesinger,
Moyses Wertheimber,
Israel Briel

fürstlich Palat. Juden von der Eisenstatt.

OL. Batthyány levéltár.

922.

1703. január 2. Kismarton. Esterházy Pál megengedi a kismartoni zsidóságnak, hogy kórházat építsenek maguknak Kismartonban a kijelölt helyen, még pedig bérfizetés, adózás vagy bármí egyéb kötelezettség nélkül.

Demnach Wür auf unterthäniges anlangen der allhiesigen Judenschafft uns gütigst dahin resolviret und verwilliget, damit selbe allhier in den Juden Gasszen, zwischen des Juden Schnürmachers Hausz und ihren Freythoff gegen denen Weingarten hinaus ein spittall oder Kranken Hausz erpauen könne; alsz befehlen wir hiemit unserm Eyszenstätterischen Verwalter Georg Wibner dasz er Ihnen dasz orth oder die Stell zu solchen Hausz vorzeigen solle, von welchen sie künfftig keinen Zünsz oder andere Gaben, wie die Nahmen haben mögen, auszugeben schuldig sein sollen. Urkund dessen unsere Fürst: Handtunterschrift, Schloß Eyszenstadt den 2. Jan. 1703.

(L. S.)

Paulus Esterhazi.

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 11274 sz. irat függeléke. — Egykorú másolat. D. M.

1703. január 25. (H. n.). Schlesinger Farkas (Wolf) nyugtája, elismeri, hogy Batthyány Adám gróf titkára, Szabó István, útján 504 forintot fizetett az új hajdú ezred felszereléséért járó összeg részleteként.

קוויטונג פון אירא עקסלענץ טיטול הערן גראב בודיאנה אדים דארך
 זיינס סעקרעטארי שאבה אישטוואן סך חמש מאות ארבעה ז'ה" וזנה 504
 אין אב שלאק אויף דיא מאנדירונג פין דענה ניא אויף גריכטן היידוקן אין
 ריגמענט זעלבעס בעייגט מיינ אייגנה הנט אונטער שריפט ה" י" ה" שבט תס"ג
 וואלף שלעזינגר

Alatta: Schlesinger quieta(nti)aja.
 f R. 504.

A héber betűs német szöveg átírása:

Kvittung ver entfang fun ire ekslenz titul hern grav Budianh Adem darch
 seinem sekretari Saboh Istvan szach chomes méosz arbooh zhu(vim) (= 504 fo-
 rintnyi összeg) sage 504 f in ab slak auf di mondiring fun deneh nei auf gerichten
 heidukn regiment selbes bezeigt mein eigene hant unter schrift h(ajom) j(om) 8
 sevát 463 (ma sevát 8.-dikán 463-ban)

Wolf Schlesinger

OL. Batthyány-levéltár. Zsidó vonatkozású iratok. 1689—1759.
 Pecsét nyomai.

1703. február 17. Torony. Svastics Zsigmond levele Batthyány II. Adám
 országbíró, horvát-dalmát-szlavon bánhoz Bécsben, melyben jelenti,
 hogy a hajdúság revízióját még végbe nem vihette, mert a nagy árvizek
 ebben akadályozták, azután így folytatja:

„Arrul is akarván alázatosan informálnom Excellentiádot, hogy az
 Kis Martony Sidok minémő Mundirt oda föl varatnak, nem méltó, hogy
 riá is vegyen az Hajduság, mivel az posztóját az elsőhöz kipest, mellet
 Excellentiád Rohonczon létében látot, béllés posztonak mondhatom, az
 munkája is ollan, hogy nem poszto ruhát, de szűrt is jobban kölene
 varny és az nadrágokra kire két pár, kire három pár kapcsot varnak,
 mellet hogy ha szinte ki osztanak is az Hajduságra, három négy hét
 allat le szakad róla”. Mindezekről bővebben Deső Zsigmond kapitány
 informálhatja, aki a posztóból bizonyára mustrát is fog küldeni.

OL. Batthyány levéltár. Kívül gyűrűspecst helyével.

1703. március 8. (Körmend). A körmendi Inszli Salamon nevű zsidó vá-
mossal való elszámolás az 1700—1702. esztendőkről.

Anno 1703. die (kétszer írva) 8 Marty.

Körmendi Sido vámossal Inszli Salamon névvel azon vám aren-
daja véget való szám vetés.

In anno 1699. számot vetvén az megh irt vámassal néhay Tibolt
György taláztatott, hogy az előtt való esztendőkre az vám árendájáru-
l plenarie contentáltatott kegyelmes urunk eő nagysága, hanem némelly
birságbélj convictiókban maradt restantiában erga documenta sub L:
A: et quietantia sub n. 1. f. 134 d. 52.

Pro annis 1700, 1701, 1702 usque ad diem
31. Decembris számlálván minden esztendőre
vám censussát f. 110, facit f. 330 d. —

Summa facit f. 464 d. 52.

No. 2. Pro anno 1700. percipiált Tibolt
György az vámpénzben erga quietantiam f. 80 d. —

No. 3. Item pro anno 1701, erga quietantiam
percipiált hasonlóképpen Tibolt György f. 30 d. —

No. 4. Item az birságbéli convictiorul perci-
piált hasonlóképpen Tibolt György in anno 1702
erga quietantiam f. 125 d. —

No. 5. Item in anno 1702. az majorbéli
szarvas marhák orvoslására való puskapor és
bűdös kinnesőért f. 2 d. 21.

Latus f. 237 d. 10.

Item in anno 1702. az Vár szükségére adat-
tatván bé per anni spatium négy koncz papirost,
lészen annak ára f. — d. 80.

No. 6. Item Frencz András mostani kulcsár
percipiált az vám pénzben f. 5 d. 94.

Latus f. 6 d. 74.

Item tulso latus 237 d. 10.

Summa facit perceptionis f. 243 d. 84.

Maradt azért Restanciárius az Sido vámos f. 220 d. 68.

Item bizonyos contrabont olajnak ára ke-
gyelmes urunk részére járandó accedállához ... f. 20 d. —

És így de pleno tartozik eő nagyságának az
Sido f. 240 d. 68.

Kivül: Anno 1703. die 8. Marty Keörmendj Szarvas Sido vámossal ab annis 1700, 1701, és 1702 usque ad diem 31. Decembris valo számvetés.

OL. Batthyány család levéltára.

926.

1703. március 13. Körmend. Batthyány II. Ádám országbíró és horvát-szlavon-dalmát bán jószágainak praefectusa, továbbá Gombás Gergely, a körmendi városi seregnek főbírája, a rohonci zsidó Marx Michel mézsárossal a körmendi mézsárszékre nézve négy pontból álló bérleti szerződést kötnek.

Anno 1703. die 13 Marty.

Mi alább is meg irattak egy részről méltóságos Gróff Batthyáni Ádám judex curiae regiae, kegyelmes urunk ő nagysága egész jószágának praefectusa Petres György, más részről pedig Körmendi városi seregnek fő bírája Gombás Gergely adgyuk tudtára mindeneknek az kiknek illik, hogy Rohonci Marx Michel névő Sido mézsáros vévén föl tőlünk árendára itt valo keörmendi mézsárszéket, ígért érette a dato praesentium antenotato esztendeig praetitulált kegyelmes urunknak ő nagyságának ötvenhét forint és ötven pénzt, id. est f. 57 d. 50 és egy mása fagyut. Azonkívül az említet városnak (tartván in dimidio kegyelmes urunk grátiájából az is részt hozzá) pénzbeli árendát hasonlóképpen ötvenhét forintot és ötven pénzt, id est f. 57 d. 50. Attuk azért nékie az megh irt mézsárszéket, hogy azt jóra valo szarvas, borju, bárány és sörtvéles marhákkal mindenkor elégségesképpen provideálván (az mint praemittáltatot) a dato praesentium esztendőnek elteléséig birja akadálózás nélkül s keltethesse Országunkban élni szokot igaz funtal, mindenkor azon székhez tartozando jóra valo keresztény mézsáros legény által, tehén, borju és bárány husnak funtyát azon árnon, az mint Szombathely városban az nemes vármegyének statutumja szerint fog árultatni, az diszno husnak funtyát pedig annál egy pénzzel föllyebb valo áron. És azonban nevezet kegyelmes urunk ő nagysága részéről itt valo Vár és abban valo egyéb prébendás szolga rend a több interveniensek szükségére adando hus eránt minden kántorkor tartozék az Várbeli kulcsár az említet mézsárossal számot vetny s ha ő fog ugyan minden kántornak végén az uraságnak adós maradny, azonnal mindenkor meg fizetny tartozzék az egy mása fagyut mind azonáltal esztendőnek eltölési előtt, a midőn kívántatik, az Várhoz fogyatkozás nélkül be szolgáltatni az kulcsárnak assignatiojára. Az emlétet város részéről pedig a praespecificált 57 forint és 50 pénz árendát két

terminuskor, Szent Mihál napon és az után következő böjt közép napon mindenkor felérül megh fizetny köteles legyen. És a mellett adattanak eleiben ezen punctumok, kiknek megh tartására eő is magát vigore praesentium obligálta.

Primo. Hogy mivel magának a Sido mészárosnak se egy, se más részről az husnak kivágattatása meg nem engedtetik, azért ha velünk tött egyezéséhez continue egy jóra valo keresztény mészáros legényt nem fog tartany, és maga tapasztaltatik az hust ki vágni és adnj, toties quoties mind az méltóságos uraság részéről nevezet praefectus uram, mind az város is maga részről harmincz két forintban az uraság részére, az város részére pedig huszonnégy forintban szabadon megbüntetnünk és azt rajta azonnal desummáltatnunk is lehessen.

2-do. Az mintt fellyebb relegáltatott az husnak árultatása Szombathelyen valo mód és árultatás szerént, ha azon áron föllyül tapasztaltatik az emlétet mészáros itt az hust árultatny, toties quoties annak büntetése hasonlóképpen harminczkét forint légyen, melynek fele az uraságot, fele pedig az várost concernállya.

3-tio. Minden szarvas marhát külömben le vágny ne merészellyen, hanem előbb az városnak arra rendelt embereivel meg tekéntetny tartozzék, kik is az ollyatén marhát, a midőn le vágattatásra érdemetlennek lenny intéznék, eő mindazonáltal leváगतny afféle marhát tapasztaltatnék, toties quoties szabadon büntetessék meg azért harminczkét forintban, nem külömben ha valamelly marhát azon arra deputált város emberei hire és meglátása nélkül leváगतny tapasztaltatik, hasonló büntetése legyen, kiknek mindenikének fele az uraságot, fele pedig az várost illesse.

4-to. Ha ocasionaliter tapasztaltatik hamis funtal is élny ezen mészáros, annak is nem külömb büntetése légyen és mindezeken kívül tartozik a mészárszéket, hus vágó törsököt és mérő serpenyőket mentől tisztábban tartany mindenkor.

Ellenben mindazonáltal assecuráltatik tőlünk is, hogy az Seregbélieknek adván rovasokra hust, valaki azokban annak árát megh fizetny nem akarná, magunk erejével assistálny tartozunk neki afféle restanciáknak meg vétele eránt. Külömben hogy az városban megh nem engedtetik senkinek valamelly marhának, akármi nével nevezendőnek ki vágattatása is, hogy azt olcsób árron ki árulny merészelnny valaki, sőt ha tapasztaltatnék, érdemessen megh büntettetny is fog tőlünk, ki vévén azt, hogy ha szerencsétlenségből valakinek marhája olly nyavala vagy egyéb alkalmatlanság által meg romlany találna, szabad lehessen kinek kinek az ollyat le vágny és akinek megh venny tetczik, husát is kiadny.

Melyről való közöttünk egyezésképpen ineált contractussunkatt at-
tuk egy másnak kezünk írása és subscriptionk alatt. Actum Körmend,
die et anno ut supra.

Petres György m. p.
(p. h.)

נאום יהודה בר מ"אר ז"ל

Fordítása: Így szól Jehuda az áldott emlékezetű Majer fia.

Alatta kerek gyűrűs pecsét, közepén pajzsban a kos csillagkép jele, körirata
töredezett:

יהוד [א] [בר] מאיר ז"ל

Fordítása: Jehuda az áldottemlékezetű Méir fia.

Gombos Gergely m. p.
(p. h.)

Kívül: Körmendi mészárszék eránt való contractus.

OL. Batthyány család levéltára, Majoratus lad. 2., Körmend nro 56.

927.

1703. március 17. Szécsény. Hevenyesi János levele valakihez, való-
színűleg Batthyány II. Ádám „kegyelmes Uram”-hoz, melyben többek
között ezeket írja:

„Az Haiduk marsa viget irt Excellentiád levelit alázatosan vet-
tem. Az Haiduságra az uy Mundérungot naponként s óránként osztyuk,
vagyok még köpenyegek, kapczák s bocskorok hejával, az Zido biztat
bennünket, hogy Sopronban az is megh lészen.”

OL. Batthyány levéltár.

928.

1703. március 30. (Bécs). Wertheimer Simson közli, mi panaszai vannak
Esterházy Pál ellen Gudenonak bizonyos kereskedelmi ügyben.

Durchleuchtiger Fürst, Gnädigster Fürst undt Herr Herr.

Weillen Eur Hochfürst: Dhlt: nit selbstn underthg: auffwartten
kan, massen ich von einer zugestossenen Defluxion mich zu Hausz hal-
ten muessz, Alsz relationire hierdurch gehors: dasz dero memoriale an
Behöriges orth komen, undt, wie ich vertröstet wurde, zweiffle an gu-
tem effect nit; anbey erinnere, wie dasz gestern(tit) H. von Gudeno*
bey mir gewesen und mit solchem Unwillen und Verdrusz gegen mir
geredet, dasz dergleichen von ihme niemahlen gesehn, meldent, dasz

E: Hochfürst: Dhlt: sich gantz anderst zeigen, als, Negsthin in unserem Beÿ sammen sein resolvirt worden, Ich werde also genöthiget werthen, umb mich mit H. von Gudeno nit zu verfeindten, herausz zu zihen, und gleichwohlen die angewendte Mühe undt Arbeit umb sonst Beschehen zu sein, schätzen, wasz aber E.: Hochfürst: Dhlt: etwan für schaden und disreputation hierausz entstehen dörrft, lasse dieselbe selbst hochvernünfftig erachten. Ich meines theils habe weder Nutzen noch schaden darbey, sondern wasz hierunder gethan ist allein zu E: Hochfürst: Dhlt: Diensten beschehen; Er scheinet dasz jemand hinder der sach, welcher derselben eine Feder auffheben will, aber ein gantzes böß verliehren machet, massen die difficultaet wegen einziger 300 Fl. welcher Punct doch in dem Teutschen Proiect und in dem Beÿsamen sein resolvirt worden ist, welche man erwirtschaftten will, und villeicht zehenfach sovil verliehert; Weillen nun H: von Gudeno eine Cathegorische resolution verlanget, Alsz werden E: Hochfürst: Dhlt: gnädig belieben über dasz inhanden habende Project mir zu befehlen, wasz etwan H: von Gudeno antwortten solle, ich lasse aber deroselben alles zu gnädigsten willen anheimb gestelet und verharre

Eür Hochfürst: Dhlt: underth: gehors:

Wertheimber Jud.

OL. Esterházy család bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. J., N. 153. — D. M.

929.

1703. szeptember 30. Szombathely. Baranyay Ferenc levele gr. Batthyány Ferenc titkos tanácsos, kamarás, ezredeshez, melyben többek közt kijelenti, hogy

Én bizony kegyelmes uram el utam(!) már az temérdek sok kölcségemet, hogy mindenütt csak az magamét köl költenem eő fölséghe szolgálottyában s egy pénz fizetésem sincsen, ugy annyira, hogy már kölcségembül kipusztultam... azon három száz forént felül is, az kit az hajduknak ki osztottam, irtt vala ugyan Palotai uram, hogy Slezinger Zido arra obligalta magát, hogy le foghja tenni Budán, abban sem vagyok mégh bizonyos, ha le tettej vagy sem. Nagyon megh esik én nekem enni sok fizetés nélkül valo szolgálotomert, ha obligatiojának

* Johann Christoph v. Gudenus a rajnai választófejedelem titkos tanácsosa és bécsi ügyvivője 1700 körül, ki mint hitelező állt kapcsolatban a Wertheimer család tagjaival. Taglicht, J.: Nachlässe der Wiener Juden im 17. und 18. Jahrhundert. Wien, 1917. 111. l.

eleget nem tett azon Zido s én itten lévén s oda haza foglyák az joszagomat exequálni.

OL. Batthyány levéltár. Kívül gyűrűs zárópecséttel.

930.

1703. november 2. Rohonc. Batthyány II. Ádám, továbbá Wertheimer József Mózes és Brilin Izrael kismartoni zsidók négy pontból álló szerződése 1944 újonnan verbuvált hajdú, fejenként 18 forintért való teljes felruházása és felfegyverzése tárgyában.

Zwischen Ihro hochgräfl(iche) Excellenz, dem hoch und wohlgebohrnen Herrn Herrn Adam Grafen von Batthyan (Titl.) an einem, denn andern theils Moises und Izrael bejderseits Juden von der Eisenstatt, ist an Heut dato nachfolgender Contract verglichen und geschlossen worden.

1-mo. Versprechen beede obbenante fürstlich Palatinische Juden, die folgende Mundirung für ein Tauszend neun hundert vier und vierzig neu werbende heydukhen, nemblich einen schwarzen Croatischen guten Huet, einen ungrischen Rokh und Hosen, den Rockh mit zinenen Knöpfen, mit gute Leinwand gefüttert, vorn her den Rokh mit einer Schnur ausgemacht und umb und umb verschnürt, dann eine gürtl von guten dikhen rothen gefärbten beständig Schnürn 75 fl. haltent, und 5 häresenen grünen Knopffen eingefaszt, ein Hembd und ein paar leinwandene Hosen, item ein paar Patschen mit einer Sohlen und rothen Riemen, worbey ein paar fuesz Sekhl von schwarzen Schafleder, mehr einen Säbel sambt zwey rothen Riemen, mit schnallen und Hakhn, ein patron taschen, zwölf grosze Schusz haltent, mit einen rothen Riemen und ein schwarz pulver horn mit riemen. Eine Säbel taschen von schwarzen Schafleder mit Leinwand gfüttert. Dabey der Dekel von rothen tuch mit zwey anheng riehmel. Dann ein weiszes Stukh rechtn aba, zu einen Mantel, alles nach den verfertigten Mustern, auf welches Seiner Excellenz und der beeden Lifferanten Petschafft gedrukht, innerhalb zwey Monath von Zeiten des Petschafft auf druckhung zu liefern, dahin gegen wird,

2-do. An seiten mehr hochged(achten) Seiner Excellenz Ihnen beeden obgemelten Lifferanten versprochen, für jedes Heydukhen obbeschriebene Mundirung acht zehen gulden rein(isch) paar und richtig und zwar solcher gestalt zu bezahlen, dasz fürs erste die hirzu benöthigte wullene Iglauer Tücher, welche Seiner Excellenz selbst bey-

schaffen zu lassen, übernehmen und versprechen Ihnen Juden bey vollendung des Contracts jedes Stukh nach dem mit fernerh in Wienn gemachten accord und contract statt der paaren bezahlung an zu rechnen, Sie Juden auch solches an zu nehmen schuldig seyn sollen. Nicht weniger versprechen pro

3-tio. Seine hochgräfliche Excellenz zur angab und verschaffung obberührter Mundirung bey und nach Schlieszung dises Contracts etliche tausend gulden in paarem geld ihnen lifferanten ausz zahlen zu laszen und dann in wehrender Zeit der Lifferung successive mehrers und nach nöttiger Lifferung den überrest in kurzer Zeit und zwar von dato in drey Monath richtig paar bezahlen zu lasszen, damit diser Contract seine völlige richtigkeit erlange. So ist nit weniger hiebey bedungen worden, dasz da im Fall hochgedachte Seine Excellenz sothane Mundirung bey denen in dero Comitatz befindlichen Schneidern verfertigen lassen wolten, ihnen mehr erwehnten Juden vor jede solche Mundirung fünff und vierzig kr(eutzer) bey vollendung des Contracts abz ziehen und an statt paaren Geldt an zu rechnen.

4-to. Versprechen Seine Excellenz gedachtn Lifferanten an die hand zu gehen, damit Sie zu obbemelter Mundirung nöthige Kay(serliche) frey Päss erlangen können und Ihnen alle Zugehörungen, zu diser Mundirung sicher und ungehindert, Zoll, Mauth und aller aufschlag frey passirt werde. In zwischen aber bisz solches herausz gebracht werden kan, versprechen mehr hochgedachte Seine Excellenz Ihnen Lifferanten unter dero Nahmen und Pettschaft an verlangende End und Ort Passe zu ertheilen, neben welchen solche zugehörung alsz zu disen aufrichtenden Kay(serlichen) Heydukhen Regiment gehörig, erkannt werden mögen. In Vrkhundt deszen ist beederseits diser Contract unterschriben, gefertigt und von jeden theil ein solich Exemplar zu standen genommen worden. Geschehen in Rechnitz, den 2. Novembris anno 1703.

(P. H.)

(P. H.)

ביקען איך משיש יוסף יוד פון איינשטאט
ביקען איך עזריאל ברילין

Forditása: Elismerem én Mózes József kismartoni zsidó.
Elismerem én Ezriel Brilin.

OL. Batthyány levéltár, Memorabilia nro. 1334/23. jelzet alatt.

1703. december 8. Bazin. Lónyai István levele Károlyi Sándor generálshoz.

Arulis akarvan Nagyságod informatiojat vennem ha valami oly elszaladot Sido joszogat tanalvan vagy pediglen oly partos Uret az ki Beczben vagy avagi Pozonban volna ha szabadosson nulhassunk e hoza vagy sem mivel máskitis keves proventussunk vagyon.

OL. Károlyi-levéltár.

1703. Dec. Fasc. 5. E. 8.

1703 után. Fülöp Salamon zsidó kimutatása arról, hogy 1703-ban néhai Tarján Mihálynak milyen árukat s mennyiért adott el.

Memoriale.

Az minemü Vásárlást adtam in Anno 1703. egyszer s másszor is Néhai Torján Mihály Uramnak.

1. Nyári Dolmányhoz való 4. réff Veleszt, és hozzá kivántató Vászony béllést 3. réffet	f. 2. d. 25.
Item annak utánna az Rohonczi Várban	
2. Három réff fekete fátyolt	f. 1. d. 50.
3. Hatt réff Vásznot	f. 2. d. 40.
4. Egy Korus Papirossat	f. — d. 20.
5. Négy funt Gyertyátt	f. — d. 60.
6. Négy funt Szappant	f. — d. 60.
Item Németh Uyvárott adtam kölcsön egy egész Tallért	f. 2. d. —
a mellyet Sároslaki Szölő Pásztornak adott akkor mindgyarást.	

f. 9. d. 55.

Fülöp Salamon Sidó.

Hátán német nyelven héber betűkkel a feljegyzés:

אדם איזט דער אויס ציג אויף דען העררן טאראן מ' זיב"ע מ' פג"א

Fordítása:

Ez a Tarján úrról szóló kimutatás 9 forint és 9 garas.

OL. Batthyány család levéltára. Zsidó ügyek.

1703 után. H. n. Kálmán János, aki zsidóból keresztyénné lett, kéri a fejedelmet, szabadítsa fel, s adjon neki olyan szolgálatot, amellyel hasznára lehet hazájának.

Kálmán János, ki is Késmárk Nagyságod kezében esvén, contra tenorem accordae, 512 forintig való posztót Monaki Kapitány Uramnak kellett adni, annak utánna balul el-árultatván, Miskolczra arestomban vitetett, az honnan 600 talléron szabadult meg, a' mellyeket Nemzetes Vitézlő Berthóti Ferencz Uramnak le is tett, alázatossan instál: mint hogy sidóból keresztyénné lett, méltóztassék Nagyságod fel szabadítani és kegyelmes tettezése szerint valamire applicáltatni, a' melyben hazánknek szolgálhasson.

— Fidelitássát comperiálván, Nemzetes Vitézlő Bertóti Ferencz Hivünk, az mire alkalmasnak láttya, applicállyá.

Országos Levéltár. Rákóczi-szabadságharc levéltára.

Extractus Instantiarum. II. 2. i.

1703 után. H. n. Kálmán János, aki zsidóból lett keresztyénné, minden portékáját eladta, hogy a váltságdíjat lefizethesse; mivel semmije sem maradt, kéri a fejedelmet, hogy néhány mázsa rezet adasson neki.

Kolmán János sidóból lett keresztyén, a' ki az késmárki accorda ellen 512 forint árra posztót adot Kapitány Monaki Uramnak, annak utánna némely vádra Miskolczra arestomban vitetvén, 600 tallérokön változott meg, mellyeket is minden kalmár árujának el vesztegetésével Berthóti Ferencz Uramnak le-tett. Nem lévén semmije, itt az országban lakik, instál Nagyságodnak: ennehány mása rezet méltóztassék számára adatni.

— Hogy ha ezen instans valóságosan keresztyényé lett, hogy keresztyéniségében kétség nincsen, adasson három mása rezet számára.

Országos Levéltár. Rákóczi-szabadságharc levéltára.

Extractus Instantiarum. II. 2. i.

1704. január 21. előtt (Rohonc). A rohonci dominiumbeli zsidók levele a főgenerálishoz, melyben Szombathelyi Ferenc, Dubnitzky Márton, Tulok András és Kovács István hadnagyok zsarolása és károsítása, továbbá a Balogh Ádámnak adott pénz és egyéb holmik miatt panaszt emelnek és kérik káruk megtérítését.

Méltóságos Feő Generális, Kegyelmes Urunk!

Mi megh nyomorodot és ügye fogyot Rohonczy dominiumhoz tartozando Sidok minemő károkat és extorsiokat szenvedtönk légyen nagyságod generálissága alatt lévő vitézektül, ezen alazatos memorialénk által alazatoson nagyságodnak, mint kegyelmes Urunknak repraezentálljuk. Elsőben is Szombathelyi Ferencz, Dubniczky Mártony, Tulok András és Kovács Istvány hadnagy uraimék magok alattok valóval Rohonczy városba be jöven, mindenképpen valo rettentő fenyegetezésekel, szöntenül voltak ellenönk, ugy anira, hoga magunk élette és kevés jóvaink megh váltásáért kolletet adnunk nevezet hadnagy uraiméknak (akinek is Isten tudgya miképen tehettek szerét) ell nem akarván kölömben rolunk távozni f. 1050, ezen kívül hat egész aranyat discretioul Szombathely Ferencz uramnak. Az minő tizedes volt pedig tiszt urajméktül hozzánk közben járó, annak kolletet adnunk négy egész tallért, posztot és vásznót, kitt tiszt urajméknak adtunk, ex tendáltotik circiter ad fl. 200, mind ezeken kívül 36 házainkban és ott boltjainkban minemő keserves károkat szenvedtönk, mind megh nem jrhatnok, akitt is negyed fél ezer forintért föl nem vettönk volna.

Másod izben Balogh Ádám uram be érkezvén az városba, eő kegyelmének kész pénzt fl. 200, tiz ref posztot és egy gyemantos györöt, kölömben Benkü Imre uramnak aranyul fl. 40 és egy öltözetre valo köz fajlandis posztot kolletet adnunk. Melly tiszt urajmék adtanak ugyan taliter qualiter recognitiot magokrul, s ha nagyságod ugy parancsolta, nemzetes Pető György uram nagyságodnak meg is foghja mutatni.

Mi, kegyelmes urunk, ha sidok vagyunk is, de elejtül fogvást, mi ulta ide származtunk a méltosághos Batthyany Háznak szinten ugy, valamint a keresztyén jobbágyok adojo jobbaghi voltunk, ha pedig magunk subsistentiánkra nézve és azért is, hogy melthosagos földes urainknak, annyval is szokot adojukat praestálhassuk, kereskedésekbe bocsátkoztunk, az nem egyebként, hanem Interesre, földes urainktul és feő rendektül fül kért pénzönk által lett, s mast is felessen adósok vagyunk, ell anyra, hogy közölönk sokan csak az Isten tudgya miképen fizethetik megh. Hogy azért méltosághos és neveletlen földes uraink (akiket is ell hiszök, méltó consideratióban fogh venni nagyságod) azo-

kat adojukban ne frusztráltossanak és toábbra is jobbághi kotelességönket eő nagyságokhoz praestalhossuk, könyörgönk nagy alázatossággal nagyságodnak, fordécsa kegyes szemeit reánk, hogy azon extorsioban és egyébb féle káraink nagyságod kegyessége által megh térülhessenek. Melly nagyságod gratiáját ugy tudgyuk arra nevetetlen földes uraink is (Isten éltesse eő nagyságokat) recognoscálni foghják, várván kegyes városzt nagyságodtul Nagyságodnak mint kegyelmes urunknak érdemtelen alázatos szegény szolgálai

Rohonczi Dominiumbeli Sidok közönségessen.

OL. Batthyány levéltár.

936.

1704. január 21. Szalonak. Béri Balogh Ádám, Rákóczi Ferenc fejedelem „mezei lovas edgyik ezeres kapitányá”-nak bizonyság levele, hogy amit Szombathelyi Ferenc, Tulok András és Kovács István Rohoncon cselekedtek, „jól tucyák nem az én akaratombul, sem nem az én parancsolatyombul cselekedték, kirul adom ezen testimoniális levelemet”.

OL. Batthyány család levéltára. Vö. M. Zs. O. II. 325. sz.

937.

1704. január 22. Németújvár. Deső György levele Petrák Mihályhoz, a kalocsai érsek szentgotthárdi tisztartójához, melyben többek közt a következőket írja:

E mostani zürzavar és alkalmatlan üdöre iutván mind anyion a Dunan innét ualo föld is már meg holdult meltóságos feiedelem Rákóci Ferencz urunk hűségére, a protectionalisok városokra, falukra ki adaktak, többi közül minemő Sidóság vagyion, azokra is mind közönségessen ki adatot nekiek, a Szent Gothá(r)ti Sido vámosnak a mi kevés egyetmás portékájo ott Szent Gotharton varosban vagy Várban legyen, mint io akaro uramat kérem ezen egyetmás portikában valami kár ne esék”.

OL. Batthyány család levéltára. Kívül gyűrűs zárópecséttel.

938.

1704. január 23. Raptim, Szent Gotthárd. Petrák Mihály szentgotthárdi tisztartó levele Forján Mihály körmendi tisztartóhoz, melyben többek közt a következőket írja:

Deső uram fenti levele alapján kéri, hogy „a partékát ne distrahál-lyák, hanem legyen együt, amint Deső uram írja, jön protectionalissok az Sidoknak is, ki tudja, mit paranczolnak a méltóságos urak felőle, itt is jo helen volt a partéka, egy pénz ára nem distrahálódott volna belőle”.

OL. Batthyány család levéltára.

939.

1704. január 30. Pápa. Károlyi Sándor parancsa Béri Balogh Ádám kapitányhoz, melyben szigorúan ráír, hogy mivel a Kemenesaljára volt rendelve, se neki, se tisztjeinek semmi keresnivalója (Rohoncon) nem volt, meghagyja tehát, hogy a károsult zsidókat kártalanítsa, és a dolgot complandálni el ne mulassza, mert másképp a kártevők jószágaiból a vármegye tisztjei által adat a károsultaknak elégtételt.

Mivel hogy kegyelmed magára assumálta Balogh Ádám kapitány uram az illetén excessusokat, hogy mind maga, mind pedig tisztség által kért satisfactiót impendálny erántok, valami meg bizonossodik. Ez pedig már megh bizonossodot bőven, hogy menni kár, s kik által lött, s máskint is Kemenyes allá lévén kegyelmed assignálva, itten se magának, se pedig tisztségnek semmi járása nem lett volna, az salva gvardialis osztása is nem kegyelmed hivatallya lévén, azért mind az igazságh, mind kegyelmed assecuratioja azt kívánván, praesentibus hagyom s parancsolom kegyelmednek, hogy az belül megh irt károsokat (noha Sidok) de hazájok lakosit, méltóságos Urfiaczkák jobágyit mind a maga, s mind tisztei által contentállya és velle valo dolgait complandálni ell ne mulassa, másképp ell hitesse magával, az kegyelmed és tisztei joszagabul N(emes) Vármegyének tisztei által tétettek contentumot. Datum Papae, 30. January 1704.

Károly Sándor m. p.

OL. Batthyány család levéltára.

940.

1704. június 15. Bécs. Sünzhaimb Lőb mannheimi származású zsidó nyugtája 750 rénes forintról, melyet néhai Batthyány II. Ádám Landau ostromakor Sinzheimb Hayumtól, Lőb atyjától kölcsön vett, felét most Batthyány özvegye, Strattman Eleonora visszafizette.

Quittung. Sieben hundert fünftzig gulden Reinisch, welche von/tit/Ihr Excellenz frau frau Gräfin von Pudiani gebohrne gräfin Stratt-

mannin, alsz die helffte des jenigen Capitals pr. ein Tauszent Reichsthaler vnd bisz dato auf geloffenen Interesse Betrags, welche dero nunmehr hochseel(iger) Ehegemahl Herr Graf von Pudian vor Belagerung Landau von meinem Vatter Hayumb Sinzheimb Juden zu Mannheimb empfangen hat, ich anstatt gedachten Meines Vatters Hayumb Sinzheimb alsz veranlaszter wider bezahlung zu recht vnd baar erhalten. Vrkundt disz meiner Unterschrift vnd Pettschaffts Verttigung. Wien, den 15. Juny 1704.

750 f.

Löb Sünzhaimb Jud ausz Manheimb.

Kivül: Quittung von Juden Sinzheimb. NB. War kain Schuld schein darüber gegeben worden, 1 wexl Zedl.

OL. Batthyány család levéltára, Maioratus, lad. 23. ad Acta domus Viennensis no. 56: 139. Alul gyűrűs pecséttel, melyben L. S. betűk láthatók.

941.

1704. június 22. Szombathely. Gr. Forgách Simon, II. Rákóczi Ferenc főgenerálisának oltalomlevele a rohonci és szalonaki zsidók részére.

Intimáltatik Praesentibus, sött serio parancsoltatik Cl. Urunk s Fejedelmünk eö Ngha minden rendin lévő Tiszteinek, köz katonáknak és Haiduknak, hogy mivel az Rohonci és Szalonaki Sidosághot protection alá vettem és az szabad kereskedést minden felé megh enghedtem, senkitül se városokon, sem falukon, sem pedigh utazásukban legh kisebb bántások se légyen. Egyébaránt, ha valaki ezen Parancsolatomat nem respectálná, és az említett Sidókat akár Személyükben megh bántaná, akár portékájokban megh károsittaná, kemény büntetését el nem foghia kerülnyi. Praesentibus perlectis, exhibentibus restitutis. Datum Sabariae 22. Juny A. 1704.

CL. Urunk s Fejedelmünk
eö Ngha Mezei Lovas és Gyalogh
Hadai Fő Generálissa
G. Forgach Simon.

Forgách papírral fedett pecsétje.

A szöveg alatt: Rohonci és Szalónaki Sidoknak

Hátlapján héber kurzív írással:

כתב פון פארקאטש שימאן

Fordítása: Írás Forkáts Simontól.

Az Országos Magyar Zsidó Múzeum tulajdonában volt, de 1944-ben elvesztett. Közlöve: Libanon 1942. 53. l.

1704. július 3. Modor. Hirschl Jakab modori zsidó ügyében tartott vizsgálati és tanúkihallgatási jegyzőkönyv, mely számbaveszi az adósok neveit és a tartozás összegét.

Modrae die 3 July Anno 1704.

Nos N. Judex Magister Civium, caeterique Senatores Liberae ac Regiae Civitatis Modor. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis; Quod Anno, et die infrascriptis, in solita Domo nostra Praetoria una constituti, ad gratiosam Excellentissimi, ac Illustrissimi Domini Domini Comititis Nicolai Berczény de Székes, Inclyti Comitatus Ungvariensis perpetui Supremi Comititis, nec non Celsissimi Principis, ac Domini Domini Francisci Rákóczy de Felső Vadász, etc. etc. Armadae Supremi Generalis etc. medio Generosi Domini Georgy Dulfy, Suae Excellentiae Cubiculary, ac per Eundem constitutum Procuratorem Egregium Dominum Martinum Senkvicz, nobis insinuatam, ac praesentatam Commissionem, in Activorum, Passivorumque Loci alias hujus, defacto autem absentis, et a fidelitate altititulatae Suae Celsitudinis sese temerario subducentis, et avulsi Judaei Jacobi Hirschl, universorum in Civitate hac nostra reperibilium Debitorum Quantitate indaganda desudantes, ac his obnoxios Debitores, secundum praeexhibita De eo utri Puncta, Civilis Homagy sub obligamine examinantes, subsequencia comperuerimus.

Puncta De eo utri:

1mo, Respectu Dominorum Senatorum?

Utrum sciat Dominus Fatens, Jacobi Hirschl hujatis Modrensis Judaei, aliquod Debitum apud se, aut quempiam alium in Officio Magistratuali Collegam suum pro rebus mercimonialibus, aut alio quoquo modo contractum exstare? et si exstat, in quantum se illud extendat? et an erga, vel sine Pignore? sub juramento fateatur.

2do, Respectu Concivium?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl hujatis Modrensis Judaei, apud se, aut alios Dominos hujates Modrenses Concives, vel etiam alios cujuscunque Conditionis homines, in hac Libera, Regiaque Civitate residentes, Debitum aliquod exstare? et si exstat, an erga Pignus, vel sine Pignore illud contractum esset? et in quantum se extendat? sub juramento fateatur.

3tio. Respectu Lanionum?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl hujatis Modrensis Judaei, aliquod Debitum apud se, aut alios hujates Laniones, pro Cutibus, aut alio quoquo modo contractum exstare, et in quanta Summa, sub juramento fateatur?

4to. Respectu Cerdonum?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl, hujatis Modrensis Judaei, apud se, videlicet Fatentem, vel alium quempiam hujatem Modrensem Cerdonem, aliquod Debitum, pro Cutibus, aut Mercibus, aut parata in Pecunia contractum exstare? si exstat, in quantum se tale Debitum extendat? sub juramento genuine fateatur.

5to. Respectu Pannificum?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl, hujatis Modrensis Judaei, aliquod Debitum apud Ceham *Dominorum* Pannificum, aut ejusdem Cehae Magistros Pannificas, pro Lana, Panno, aut Colore Indich vocato, vel alio quoquo modo contractum exstare? et si exstat, apud quem? et in quanta Summa? sub juramento fateatur.

6to. Respectu Smigmatorum?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl, hujatis Modrensis Judaei, aliquod Debitum apud se, hunc videlicet Fatentem, aut quempiam alium, hujatem Modrensem Smigmatorem Magistrum, pro Saevo, Mercibus, aut parata in Pecunia contractum exstare? et si exstat, apud quem illud sit? et in quantum se extendat? sub juramento fateatur.

7mo. Respectu Cothurnariorum?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl hujatis Modrensis Judaei, aliquod Debitum, pro Pellibus, Corio, aut alys ab eodem Judaeo acceptis Mercibus, vel alio quoquo modo contractum, apud se, vel alios Artis Cothurnariae Magistros exstare? et si scit exstare, apud quem scit? et in quantum se extendat? sub juramento fateatur.

8vo. Respectu Figulorum?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl hujatis Modrensis Judaei, aliquod Debitum, sive pro Colore Gleith vocato, sive pro Mercibus, sive parata in Pecunia, apud se, utpote Fatentem, aut quempiam alium hujatem Modrensem Figulum, contractum exstare? et si exstat, apud quem? et in quantum se extendat? sub juramento genuine fateatur.

9no. Respectu Sutorum?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl hujatis Modrensis Judaei, aliquod Debitum pro Pellibus, Corio, Mercibus, aut alio quoquo modo contractum, apud se, utpote Fatentem, aut alium Artis Sutoriae Magistrum exstare? et si exstat, apud quem sit? et in quantum se extendat? sub juramento fateatur.

10mo. Respectu duarum Dominarum Viduarum?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl hujatis Modrensis Judaei, apud defunctum Dominum, et Maritum Suum aliquod Debitum, sive pro Mercibus, sive parata in Pecunia, aut alio quoquo modo contractum exstitisse, quod in praesentiarum usque inexsolutum esset, et si exstitit, aut exstaret inexsolutum, in quantum se illud extendat, sub juramento fateatur.

11mo. Respectu Pellionum?

Utrum sciat Fatens, Jacobi Hirschl, hujatis Modrensis Judaei, aliquod Debitum apud se, utpote Fatentem, vel alium quempiam hujatem Modrensem Pellionem, pro Pellibus, subducturis, aut alys quibuscunque tandem Mercibus, vel extreme parata etiam in Pecunia exstare? et si exstat, apud quem sit? et in quantum se extendat? sub juramento fateatur.

Sequuntur Fassiones ipsorum et Interessatorum
Debitorum; Et quidem

1mo. Ex parte Dominorum Senatorum.

Perillustris, ac Generosus Dominus Alexander Thedy, etc. erga pignus alterum tantum praevalens, tenetur Judaeo Jacobo Hirschl Flor: 100.

Generosus Dominus Stephanus Jálkoczy, pro tempore Consul, acceptis quibusdam mercibus, e converso autem administrato in reluitionem Vino, ante ineundum cum eodem Judaeo Computum, de Summa Restantiaria se plane incertum asserit.

Dominus Joannes Martius, pariter, pro nigro duntaxat panno, aliquot Florenorum Debitor.

Domino Bernhardo Pamhakl computatis computandis, defalcatisque defalcandis, remanet Judaeus restantiarius in Florenis 4.

Dominus Thomas Michaelis tenetur refusione Vasorum Vinariorum Urnarum circiter: 100.

Dominus Johannes Georgius Schreiber, pro mercibus plus minus Flor: 70. mutuatae autem paratae Pecuniae Flor: 50. pro cujus Debiti utriusque Cautela, Judaeus ex diversis rebus argenteis in pignore habet alterum tantum constituentia.

2do. Ex parte Civium.

Dominus Georgius Christophorus Reinhart, fatetur se teneri Judaeo Fl: 50. verum in defalcationem exsolvit eidem uno vase vini *Urnarum* 13 per Flor. 3 computando, Flor: 39, ac insuper pignoris loco assignavit valorem Flor: 70.

Dominus Adamus Piller nihil tenetur, quin imo exsoluto Debito, Judaeus pignus detinuit valoris f. circiter: 90.

Dominus Georgius Laminger erga triplicis valoris pignus tenetur f. 30.

Dominus Andreas Richter erga triplicis pariter valoris pignus f. 120.

De alys Debitoribus neuter ex praemissis quicquam referre potest.

3tio. Ex parte Lanionum.

Petro Schreiber, computatis computandis, Judaeus refusione aliquot *Florenorum* tenebitur.

Andreas Baur autem nihil tenetur, nec de alys Debitoribus ulli quicquam constat.

Georgius Mayer, erga impignoratum pratum, tenetur f. 10.

4to. Ex parte Cerdonum.

Dominus Johannes Nicolaus Rotth, tenetur pro Cutibus erga tamen residuum Computum f. 450.

*Samueli Eüpeltau*r erga defalcationem administrati 12 *Urnarum* musti, inito Computu Judaeus aliquot *Florenorum* refusione obligabitur. Nec reliqui quicquam tenentur, multo minus de alys Debitoribus ullam habent notitiam.

5to. Ex parte Pannificum.

<i>Andreas Kranichl</i> fatetur se teneri Judaeo	f. 12.
<i>Relicta Danielis Polner</i>	f. 6.
<i>Relicta Schnerschin</i> erga Pignus valoris f. 7 : 50 d.	f. 1 : 50 d.
<i>Relicta Philippi Gsühl</i> erga 20 <i>Florenorum</i> pignus	f. 9.
<i>Daniel Stiffter</i> pro Colore	f. 3.

Michael Osterman erga pignus Flor: 12.	f. 3.
Gasparus Faulseith erga pignus 30 Flor.	f. 12.
Thomas Protyivinszky erga 12 Florenorum pignus tenetur	f. 7.
Georgius Hoffman erga 5 Flor: pignus	f. 1.
Joannes Handl erga 15 Florenorum pignus	f. 10.

6to. Ex Parte Smigmatorum.

Michael Wernhart, erga majoris valoris pignus tenetur circiter
f. 50.

Matthias Brotkorb tenetur f. 7: 95 d.
Reliqui nihil.

7mo. Ex parte Cothurnariorum.

Nemo quicquam tenetur, praeter Matthiam Misko, qui tamen erga
majoris valoris pignus, Judaeo non nisi tenetur f. 11.

8vo. Ex parte Figulorum.

Matthias Brezina, erga pignus Florenorum 20, tenetur
Judaeo f. 5: 50 d.
Thobias Koren, erga 10 Florenorum pignus f. 3.
Johannes Adamovicz, erga 10 Florenorum pignus f. 3: 20 d.
De alys Debitoribus nullam habentes notitiam.

9no. Ex Parte Sutorum.

Nemo quicquam tenetur.

10mo. Ex Parte Viduarum.

Nobilis Relicta Sigismundi Wörös, pro mercibus erga
pignus circiter f. 15.
Relicta Johannis Kappl defalcatis defalcandis f. 5: 41 d.

11mo. Ex Parte Pellionum.

Dominus Georgius Miklosek aliquot Saltem Floreno-
rum restantiarius, ast de Restantia ipsa ante ineundum
Computum, penitus incertus.

Johannes Liko, erga ineundum Computum	f. 21.
Andreas Jakel, erga 28 Florenorum pignus	f. 19.
Matthias Perdesz, erga 12 Florenorum pignus	f. 2.

Specificatio Debitorum Judaei Jacobi Hirschl passivorum.

Admodum Reverendo Patri Placido Ordinis Sancti Benedicti Residentiae hujatis, tenetur Judaeus, vigore Chartabiancae, praeter Interesse f. 400.

Generoso Domino Christophoro Schedius, pro tempore Judici, erga Syngrapham, praeter Interesse f. 300.

In quorum fidem, praemissam Debitorum Signaturam, authentico Civitatis nostrae sub Sigillo expedientem esse duximus, et extradandam.

Modrae die 3 July Anno 1704.

Per Johannem Georgium Schreiber.

Civitatis antelatae Senatorem, et Juratum Notarium mp.

OL. Rákóczi-szabadságharc Levéltára.

Bírósági ügyek. 1704. VII/3. V. 4.

943.

1704. július 19. Német András „Rákótzty Ferentz kegyelmes urunk ű Natsága egyik lovas ezerének fő kapitánya” levele a szalonaki bírákhoz és tanácshoz, melyben többek közt a következőket írja:

En pediglen mivel edig valo fárattságom hadajmmal együtt érettetek tselekedtem, azértt kívánom fárattságom jutalmáért valamj discrettioval lenny, mivel közöttetek sidók és egyéb idegen labantznak jóságai vannak, mellyett ha tselekeszttek, én is jövőendőben szolgálni el nem mulatom”.

OL. Batthyány család levéltára. Borítékján címeres gyűrűs zárópecsét látható.

944.

1704. október. 19. Bécs. Özvegy Batthyány II. Ádámné Strattmann Eleonora levele Batthyány Ferenc királyi tanácsos, ezredeshez, melyben többek közt ezeket írja:

Nem kétlem Deső György által is megh értette kegyelmed a Sidók és Svertnerek és többek között valo controversiának el igazításáról mit feleltem légyen kegyelmednek, hogy pedighlen akkor nem irtam

magam kegyelmednek, az volt az oka, hogy kegyelmed levelét ez eránt nem vettem, most pediglen maga iffjabbik Svertner György föl jöven hozzám, akartam tettésemet kegyelmednek ujjobban is meg írnom, hogy én úgy gondolkottam rola, mivel a suspensio Armorum csak ez holnap végéigh hosszabbított és a generale Armistitium még h nem concludáltatott, jobb volna ezen dolgot csendeszszebb s alkalmatossabb időre hadnunk.”

OL. Batthyány levéltár.

945.

1704. november 2. Bécs. Özvegy Batthyány II. Ádámné Strattmann Eleonora levele Palotay Sámuelhez Rohoncon, melyben többek közt a következőket írja:

Az Sidók ujjobban recurrálván hozzám, jelentették, hogy Svertne-
rekkel s több coinceusam attractusokkal való törvénykezésseknek hal-
ladása nagy károokra volna nékiek. Azért akartam kegyelmednek com-
mittálnom, hogy ha az armistitium vagj csak ujj esztendő napigh is
prolongáltatik, tehát prókátor Lada vrammal kegyelmed beszéllvén,
mentül előbb edgy terminussra, mutuo domini comitis Francisci etiam
consensu pari meorum voto, rite revideáltassék e dologh.”

OL. Batthyány család levéltára.

946.

*1704. H. n. Le Noble írja, hogy a kurucok morvaországi portyázása al-
kalmával a Prágába menekült zsidókat a morva parasztok minden hol-
mijukból kifosztották.*

Így azután Bercsényi gróf, Rákóczi fejedelem parancsára, megírta
Bécsbe és tudatta, hogy nem hallgathatják meg a kiegyezésnek semmi-
féle föltételét, mert idáig tett tapasztalataik szerint nem cselekedhetnek
biztonsággal. Hogy jobban megerősítse, amit írt, erős portyázást tétetett
Morvaországba, hol a zsidókat, kik minden holmijokkal Prágába mene-
kültek, kifosztották a morva parasztok, kik kedveztek az elégületlenek
portyázásainak, s éltek az alkalommal, mert minden polgárháború el-
választhatatlan a rendetlenségtől.

Magyar Tudományos Akadémia Kézirattára.
Márki Sándor iratai. Le Noble Rákóczi. 83. l.

1704. után. (Szalonak). Kimutatás arról, hogy Göczle Lembel, Schelbtel Sámuel és Marx Simon szalonaki zsidóknak Stájerországban mennyi kinnlevőségük van.

Specification.

Wasz wir zu Endtes Vnterschribene Judten von der Statt Schlaining unter der hochgrafflichen Herrschafft Batthyáni Wonhafft am anligenden Schulden etc. haben in löbl.(ichen) Landt Steyer, wie folgt.

	f.	kr.
Erstlichen in der löbl.(ichen) Statt Grätz Frantz Weiszgärber (restirt)	200	—
Nägel Hannsz, welcher von Marckh Jennerstorff verborgt vnszere wahren nach Grätz und weist unsz dahin an mit ...	200	—
Marckh Gleichstorff Kräcknatzen Lederer restirt von pro anno 1704 an	171	—
Mehr von Gleichstorff obig. Jahr an Mäister Lederer Nahmens Ebbel	388	—
Rueprecht Leffierer Lederer, anno 1704	106	—
Von Feldtbach Maister Lederer Nahmens Waisz anno 1703. Mehr von Feldtbach der Verwittibten Frauen Waiszgärben fehl geben anno 1703 per	102	—
Marckh Vilcz Geleist Lederer anno 1704	128	—
Marckh Pischelstorff Hannsz Weber Mäister Lederer pro anno 1703.	120	—
Mehr in Pischelstorff Hannsz Ebel Mäister Lederer anno 1703. Marckh Burgaw Hannsz Stingel Lederer	80	—
Mehr Burgaw Georg Ainchinger Lederer	67	—
Geörg Rust Lederer in Burgaw anno 1703.	130	—
	25	—
	60	—
	F.	1677 —
(2. oldal) Latus herüber mit	1677	—
Statt Harberg Matthias Hirtzberger Lederer alda anno 1704. Harberg Hannsz Zusserer Weiszgerber anno 1704.	120	—
Item von Harberg Lorentz Preischl Lederer anno 1703. Hannsz Prasch von Harberg Lederer	33	—
Presszel Lederer von Harberg	20	—
Von Harberg Caspar Hengel Weiszgärber	51	—
Blasz Tuchmacher von Harberg	10	—
Griedler Andreasz Haffner in Harberg	252	—
Der Maister Riedl tuchmacher von Harberg	60	—
Haffner tuchmacher alda	300	—
	166	—
	162	—

	f.	kr.
Der Teutsche Hutter alda	10	—
Der Handel tuchmacher alda	51	—
Golner Khauffman alda restirt	447	—
Marckh Waitz Valadin Lederer restirt anno 1703	400	—
Waitz Michael Schoffinger Lederer	180	—
Michael Zusszerer Wäiszgärber alda	130	—
Frantz Weiszgärber alda anno 1701	75	—
Lipp und Rechinger alda in Waitz mit ein Anderer, anno 1703.	590	—
Kürschner von Waitz	63	—
Hannsz Wonnyman sambt sein Sohn von Pürgfeldt.	358	—
	F.	5165 —
(3. oldal) Latus herüber mit	5165	—
Marckh Bolaw Joseph Neyholdt Lederer Mäister	25	—
Hannsz Pfaiffer Tuchmacher alda	157	—
Anderer Erlinger tuchmacher alda	433	—
Michael Erlinger tuchmacher alda	84	—
Kornberger tuchmacher alda	122	—
Petter Schichel tuchmacher alda	9	—
Hannsz Griedler tuchmacher in Erlau	130	—
Anderer Waitzer tuchmacher	20	—
Hannsz Jüdler tuchmacher alda	50	—
Item Hannsz Jüdler tuchmacher alda	143	—
Rechberger tuchmacher alda	125	—
Matthias Waitzer tuchmacher in Erlau	20	—
Marthin Hoffler tuchmacher alda	34	—
Marthin Kozenmacher	215	—
Leopold Strückher alda	30	—
Andere Maister Tuchmacher	90	—
Petter Hutter alda	130	—
Gregorius Jehner, tuchmacher alda	81	—
Statt Friedberg, Jacob Hannsz tuchmacher	12	—
Marthin Gleyel alda	30	—
Philip Tausz, Hannsz Tausz und der Maister Griel, diese tuchmacher alle drey von Friedtberg restiren	180	—
	F.	7285 —
(4. oldal) Latus herüber mit	7285	—
Marckh Voraw Martin Pritz und Andere Phaifer tuchmacher	34	—
Fering beim Hutter und Strümpf Strickher	80	—
	F.	7399 —

Summa summarum Sieben Tauszent, drey Hundert neyn und neynzig Gulden.

Jatzel Lembel Judt.
Samuel Schelbtel
Marx Simon

(Jatzel Lembel neve a másik példányon Göczel Lambel-nek van írva)

A másik példányon kívül: Lista der Schulden, so die Schlaininger Jüden in Landt Steyer anligent haben... Per 7399 f.

OL. Batthyány család levéltára. Két példányban.

948.

É. n. (1704 körül) Scheu Áron nikolsburgi zsidó, Dietrichstein herceg alattvalójának levele Batthyány II. Ádámhoz, melyben előadja, hogy Schwertner úrtól zálogtárgyak ellenében 300 forintot kölcsönzött ki, azonban elszegényedvén, a zálogtárgyakat visszaváltani nem tudta, mire Schwertner bizonyos nikolsburgi zsidókat arrestáltatott. Ezek hazaérkezvén, őt bepanaszolták, mire felsősége elrendelte, hogy Schwertnerrel a tett színhelyén egyezzen ki. Az egyezkedés nem sikerülvén, az ügy egy bizottság elé került, s ez előtt Schwertner a panaszost súlyosan sértegette, fia pedig életveszélyesen fenyegette, ami miatt Scheu védelmet és elégtételt kér.

Sua Excellenzia etc. Excellentissime ac Illustrissime Domine, Domine

Generalis! Domine Domine Comes gratiosissime!

Dem alten Herrn Schwertner bin ich vor geraumer Zeit 300 f. zuthun schuldig worden, daruor ich ihme souiel Pfandt, welche noch hoffentlich mehrers werth seind, in Versatz gegeben. Weilen ich aber der Zait wegen vnterschiedlicher Zufall in Armuth gerathen, das ich solche Pfänden nicht auszlösen können, vnd in zwischen gewisse Nicolspurger Juden alhero kommen, hat Herr Schwertner solche hier arrestirn vnd sambt ihren Wahren verbietten lassen. Als dieselbe nun nach Hausz kommen, vnd ihre Clag wider mich gethan, ist mir darüber von meiner fürstl(iche) Obrigkeit gnädigst aufferlegt worden, das ich mich hiehero stelen, vnd die Sach vermitteln solte, vnd wiewohlen ich bereits vor 3 Wochen hieher kommen in mainung mich mit H(ern) Schwertner zuuergleichen, so hat doch solches wegen ein vnd ander vntergelassenen disputats, auch das H(ern) Schwertner bisz in die 40 f. interesse wider alle Recht vnd Billichkeit vnd gantz vnchristlich von mir gefordert, auff keine weisz beschehen können. Derowegen ich

meine Zuflucht bey dem Herrn Praefecto vnd Capitan H(err) Beckasi etc. gesucht, vnd vmb Hilff gebetten, welcher dann den Herrn Augustum, Herrn Hörman vnd Herrn Pfleger verordnet, das Sie durch ein Commision die Sach ersehen, vnd decidirn solten, die darüber erkennt, das die Pfandt durch vnpartheysche Leüth geschätzt, oder aber durch weiteres Recht deliberiert werden solte, ob H(err) Schwertner solcher Versatz, welcher mehr werth ist, alsz das Capital betrüfft, vor seine schuld annehmen, vnd behalten müsse, in massen ihm weiter von mir nichts verschriben worden, ich auch ohne das die Pfänder nicht mehr auszlöszen, noch acceptirn kan. In wehrender Comission aber hat mich H(err) Schwertner nicht allein mit den allerschmählichsten worten angegriffen, mich S(alva) V(enia) einen Schelmen vnd Dieb gescholten, vor den Commissarien mir einen gantzen Mundt voll Speichel S(alva) V(enia) in gesicht besühen, ia was das meiste, hat sein Sohn mit gröster furj vnd mit einen Schwur, der Teufel sol ihn hollen, wo er antreffen, oder auff der Weith erdappen werde, das er mir mit einem Säbel den Kopf zerspalten vnd abhauen wolte. Wenn ich dann auff solche weisz meines Lebens nicht sicher bin, auch bereits yber 20 Reichsthaler schaden von Vnkosten erliden habe, yber diszes alles spöttlich geschändet vnd tractieret, vnd vmb dasz meinige vnbillich gebracht werde.

Als gelangt an Euer hochgräff(lich) Excellenz mein vnderthenig gehorsambes bitten, Sie geruhen in gnädiger Ansehung Ihro fürst(liche) Gnaden, des Kay(serlichen) H(errn) Obrist Hoffmeisters, Fürsten von Dietrichstein, absonderlich deroselben zu gnädiges Wohlgefallen, auch vmb beförderung der Gottliebenden Justitia vnd Gerechtigkeit mich armen fürst(lichen) frembden vnterthan gnädig zuschutzen vnd wegen solchen an mir wider alle Billichkeit vnd niehmals erhörten höchst straffmässig verübten Schand, Schmach, Spott vnd Vnehr, auch tödlicher Betrohung mir gnädige Satisfaction zuverschaffen, das H(err) Schwertner nicht allein schuldig sein solle, meinen erlittenen Schaden mir billich zuerstatten, absonderlich sich mit dem angenomben Versatz contentirn vnd befriedigen lassen. Zu gnädigster Willfahrl mich gehorsamblich Euer Excellenzia etc. in Göttlicher Beschiernung empfehlen thue Suae Excellenziae etc. Excellentissimi ac illustrissimi domini domini Generalis etc. humillimus

Aron Scheu, Fürst(lich) Dietrichsteinischer Vnderthan, Jud von Nicolspurg.

Kivül címzés: Suae Excellenziae etc. Excellentissimo ac illustrissimo domino domino Adamo comiti de Batthyany etc. Titulus plenissimus generali etc. titl. etc. Domino domino comiti ac patrono meo gratiosissimo etc.

OL. Batthyány család levéltára.

1705. február 12. Tornócz. Gr. Bercsényi Miklós jelentése II. Rákóczi Ferenchez, melynek utóirata a következő:

P. S. Éppen most érkezett Dánieltől Sándor László; Esztergom városát próbálták, de nem birták; gyalog szállott az hóhár-lelkü, de még sem tehetett semmit az városnak, hanem az zsidó várost égették fel."

Kiadva: Archivum Rákóczianum IV. 360.

1705. március 3. Gelényes. Károlyi Sándorné Barkóczi Krisztina levele, melyben urát a munkácsi merényletről és más erdélyi és Szatmár vidéki hírekről tudósítja.

... el hittem edig van hirevel Kegyelmednek a Munkacsi dolog ki is egeszlen Crajcz Rab General es Tolvaj Gabor dolga volt az mint hallatik mint egy 30 Nemetbül s 20 hajdubul allottak az kik meg voltak már csinálva Tolvaj Gabor 10000 Aranyat igirt volt a Csaszar kepebe az ki főb let volna köztök azon kívül minden predat az Magyar hajduk-nak a ki ben van Nemellyek mondgyak hogy Lengyel Orszagbul let volna biztatasok a ki egy sido által jaratot de nagyub reszint azt mondgyak hogy csak ben akartak maradni az Várba eleg eles leven benne eleg az ugyan nem csak ki nyilatkoztatta mi kint tudodott ki meg magam sem tudom bizonyoson.

Károlyi-levéltár.

1705. Márc. Fasc. 1. A. 4.

1705. március 12. H. n. Wesselényi István írja Naplójában, hogy Köleséri 500 forint áru ezüstöt adott el a zsidónak, annak ellenére, hogy tudta, ezüstöt kivinni nem szabad.

Ugyan valami Sidok jövenek fel az Urhoz kik beszéllék miképpen Köleséri Uram 500 forint arán ezüstökött kontrabontálta volna meg minthogy nem volt Szabad ki vinni az ezüstött innen, ígéré is az Ur hogy a penzeknek meg kel lenni ha az ezüstött el viszik is de vissza agya az Ötves mint hogy ü tudta hogy nem szabad, meg is el adta a Sidoknak, a Sido pedig nem tudta, az után Köleséri Uram maga is fel jövőn declarálá a dolgott, es aszt is mondá micsoda ezüst marhák, egy Némett Tiszt adta el egy öttvesnek minthogy a Minc házban anyitt nem

ad^{tanak} volna érte, az melly ezüst marháknak nemellyikén az Öreg Nemeti Mihály neve volt fel mecve, amellybül gondolhatni hogy Kolosvárrul hozták, kikett nagyobbára fel praedáltanak.

Wesselényi István Naplója. Kézirat. 1705.

Lh.: Kolozsvár, Acad. PPP. lt. Mfilm Acad. RPR. 1955.

Magyar Tudományos Akadémia.

Mikrofilmtár. A. 172/IV. — B. 85/IV.

952.

1705. április 29. Eger. A fejedelem utasítja Bertóthy Ferencet, hogy siettesse a sátorcsináló zsidók kijövetelét.

29. Aprilis Agriae, 1705.

Bertoti Ferencz Uramnak.

Ha Krakkoban olyan satorokat nem találhat, kuldgyon be Ilvoban és ott vetessen. A sator csináló Sidok kijöveteletis siettesse.

Ezen a Postán leszen tutára a Lengyel Országbul jött embernek, tovább mit cselekedgyen. Azon Lengyel Orszagi Aszonyoknak Leveleket vettük, melyhez kepest mind azoknak, mind akik ennekutánna oly nevezetes Asszonyok s Urak ki jönnek, minekelötte tuttunkra adná, csak Assignáltasson szállast számokra. Lubinyiszkitis a Svecusokkal a 13 Városra be bocsáthattya. Magát más emberek dolgaban neis avassa.

Elebbeni parancsolatunkhoz alkalmaztatvan, Gombos Imreh emberére továbbis vigyáztasson, ésha meg kapathattya akasztassa fel.

Mivel penig az praesidiariusok csak annyi szolgálatot tesznek, mint ennek előtte, fizetések nem augeáltathatik.

A granaterosok könteseben el készétvén edgyet el küldgyük, az köntösök készétetésétul supersedeallyon.

Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára.

Prothocolla Francisci II. Rákóczy. 1703—1706.

Fol. Hung. 978. 257/a. 1.

953.

1705. május 16. Medgyes mellől. Forgách Simon generális levele Rákóczi Ferenc fejedelemhez. Az általános katonai és hadihelyzetről tájékoztatja a fejedelmet, hírekről számol be, majd levele utolsó fejezetében ezt írja:

Az Landorfejrvarra szolló Levelet, Segesvárt léttemben attak vala kezemhez; Kit ugyan akkor léven Nállam Barcsay Abraham Uram, resignáltam ő kegyelmenek, hogy az melly Sido vagyon Landor fejr

Várban Kivel az Francia Generalis vegezet (az mint engem informáltak) hogy Leveléit mind oda s mind vissza mindenkor el fogja küldözni, annak kezihez szolgáltatta, s az Sido hogy vette azokat, Recognitiot is küldöt vala hozzám, cum assecuratione, hogy az hova Szóllók vóltanak bizonyos alkalmatossággal el küldötte, mikor jön valasz reájok azt nem tudhatom, s most is érkezven az Generalisnak Szólló Level kezemhez, hogy el ne tevelyedgyen, kívántam ezen alázatos Levellemmel concludalnom. Ajánlván ezzel Nagyságod Kegyelmességiben Magamat. Maradok Nagy Kegyelmes Uramnak Nagyságodnak

Medgyes alul 16. May 1705.

Erdemetlen Alaszatos Szolgaja és Igasz Hive
Forgach Simon.

Eredeti, sajátkezű aláírással, folio alakban, 7 oldalon; idézett rész a 7. oldalon. Címzés nélkül, de a megszólítás a fejedelemhez szól.

Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára.

Fol. Hung. 1389. 1705. 4. k. 159. l.

954.

1705. május 30. A fejedelem utasítja Keresztes Lukácsot, hogy azt a zsidót, aki borért posztót akar hozni, irányítsa Róth Mihályhoz.

In Posta Die 30. May. Anno 1705.

Keresztes Lukacs.

Szucz Istvan nevű Hommonnai ember Bremertől erovel el vitetéséért a Commissariatushoz recurrallyon. A mely Sidok Borert Posztokat akarnak hozni igazicsa Rot Mihaly hívünkhöz őket.

Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára.

Prothocolla Francisci II. Rákóczy. 1703—1706.

Fol. Hung. 978. 270/b. l.

955.

1705. június 13. Sziget, Potoczki zsidója biztosítja Kálmánczay Istvánt, ha részére útlevelet szerez urától, akkor puskára és pisztolyokra való acélt tud szerezni, azonkívül rezet és salétromot is.

Szigeth 13. Juny 1705.

Potoczki Uram sidója assecurálja Kámánczai Uramat, ha lesz passusa az urától, hoz flintára és pistolra való acélt. A' rezet 60 forint-

ban veszi el, pálinka főző fazekakban, de Szigetre szállítsák. Kész sa-
létromot is ad, de per *denarios* 45. Öt száz tatár jöt volna ki, de impe-
diáltatot Berzenszkiné által.

Erdélyben s Moldvában járó kereskedőknek nehéz Dolhai Uram
után járni passusért, lenne másoknak is szabad passust adni, ne ideged-
nének el a kereskedők.

Máramarossiaiak szabadon járnak a borsai passusson Moldvában,
e converso a' moldvaiaktul tiltiák azon passust.

3. Lenne szabad Szigeten két czurirt, Huszton edgyet tartani.

Replica. 5. July 1705. Csabánál.

Kegyelmed levelét vettük, 's abban való tudósítását meg értettük.
Azon leszünk, hogy Potoczki sidójának a' kívánt passusát urátul meg
szerezhessük. A mi pedig Erdélyben 's Moldvában járó kereskedőknek
kivántató passust illeti, mivel az olly passusok adásában kiváltképpen
való vigyázással kelletik lennünk, ehez képest annak adását hadi tisz-
teinken kívül másoknak nem engedhettyük, hanem van parancsolattya
Nemzetes Vitézlő Dolhai György huszti kapitányunknak, hogy a' kik-
nek az illy kereskedők közzül távolý léte miat maga passust nem ad-
hatna, tarcson a' passusokban vagy közeleb lévő helyen olly embert,
a' ki eő Kegyelme neve alatt passust adhasson ezen kereskedőknek, Er-
délyre és Moldvára kereskedéseket folytathassák.

Expedit.

Prothocol.

NB.

Dolhai Uramnak erül parancsoltatot.

OL. Rákóczi-szabadságharc Levéltára. II. 2. e/A.

956.

1705. július 5. Csaba. A fejedelem értesíti Kálmánczai Istvánt, hogy
Potoczki zsidójának az útlevelet megszerzik urától.

In Castris ad possessionem Csaba positis dje 5^a Mensis July Anno
1705.

Kalmanczai István uramnak. Potoczki Sidojanak kivantato passust
hogj meg szerezzük uratul azon leszünk. Erdélyben s Moldvában jaro
kereskedőknek kivantató passusok iránt, mivel azoknak ki adása nagj
vigjazást kíván parancsoltunk Nemzetes Vitézlő Dolhaj Györgj huszti
kapitányunknak hogj a' kiknek az olly kereskedők közzül tavuly való

léte miatt pasust maga nem adhat, tarcson a' pasussokon olly Embert, a' ki az eö *Kegyelme* neve alatt passusokat adhasson az olly kereskedeknek.

Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára.
Prothocolla Francisci II. Rákóczy. 1703—1706.
Fol. Hung. 978. 298. 1.

957.

1705. augusztus 5—6. *Szente. A fejedelem utasítja Haraszi Imrét, hogy azt a zsidót, akit a nála talált rézpénz miatt elfogatott, küldje Keczer Sándor komisszáriushoz.*

In posta ordinaria die 5. et 6. Augusti ex castris ad Senthe positis.
1705.

Emerico Haraszi.

Az melly Sidót az nalla talalt rez penzert meg fogatott Keczer Sándor Districtualis Commissarius Hivünk kezehez küldgye. Tovabbis *Kegyelmed* az ilyenekre vigjazzon és bennünket *prae*vie tudositson. Lengjel Országban hol vernek rez penzt investigallya, s kicsoda vereti, s Bennünket tudositson hogj orvosoltathassuk.

Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára.
Prothocolla Francisci II. Rákóczy. 1703—1706.
Fol. Hung. 978. 430/b.

958.

1705. augusztus 5—6. *Szente. A fejedelem utasítja Keczer Sándort, hogy azt a zsidót, akit Haraszi Imre harmincados küld hozzá, példásan büntesse meg, ha a vád rábizonyul.*

In posta ordinaria die 5. et 6. Augusti Ex Castris ad Senthe positis,
1705.

Alexandro Keczer.

20000 Rhénes forintot adjon Krucsai Marton kezehez, és minden egjeb assignatioirul Bennünket informallyon. Az melly Sidot Haraszi Imre Ungvari Harminczados Hivünk *Kegyelmed*hez küld, dolgát revideallya veven informatiot említett Harminczados hivünktül, es compta rei veritate exemplariter büntesse meg.

Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára.
Prothocolla Francisci II. Rákóczy. 1703—1706.
Fol. Hung. 978. 430/b.

1705. augusztus 5—6. Pata. Az általános utasításokon kívül értesíti a fejedelem Bertothy Ferencet, jól tette, hogy a zborói zsidó bérlőt börtönbe vetette, s ha a vád rábizonyul, konfiskáltassa mindenét.

In Posta Ordinaria die 5. et 6. Augusti ex castris ad Patha positis. 1705.

Francisco Bertoti.

Lubomirszki iránt való dolgot az mi illeti értyük *Kegyelmed* az Nemes Vármegyeken minemü dispositiokat tett volna melyetis ha effec-tualhat, mi is ugyan azokat helyben hadgjuk. Jollehet ne gondollya *Kegyelmed* semmikeppen hogy Lubomirszki az Csaszar reszere menne csak jószagara nezveis, ha mindazaltal ollyat venne észre bizonyassan *Kegyelmed* irjon neki magatul, hogy *Kegyelmednek* jött olly hire iránta, szandekoznék Magyar Orszagon által menni, mellyis ha ugj volna, *Kegyelmednek* praevie illy szandekat adgja értesemre, s hire s Passusa nélkül meg ne indullyon, és az Országban kart ne tegyen mas-kent van *Kegyelmednek* szoros parancsolattya tőlünk affeleket meg ne engedgjen, mellyet ha *Kegyelmednek* insinuál, bannyon ugj velle, az mit *Kegyelmed* jobnak itél, és ha hostilitast nem teszen, *Kegyelmed* se kövessen el, nem kívánván az ellenseget ok nélkül szaporitanunk.

Ujhelyben levő 24. személyből álló praesidiumbeliek pedig mint hogj ott helyben leven magok Oeconomiaijat folytathattyák, ha szinten fizetesek nem volt volna is, az kik mellettünk vannak is positive meg adván az soldosokat, ehez kepeest ők is proportionate attul nem immunitaltathatnak nemis kivantatván most ottan semminemü praesidium.

Az melly Lengjelekis az vak lengyellel akarnak szolgulatunkra jönni hogj ha csak nem dragonos Lengjelek nincsen szükségünk szolgálattyokra.

Az Zborai serfőzőt arendaló Sidót hogj meg arestaltatta *Kegyelmed* jól cselekedte, vigjazzasson tovbabbis az ollyanokra, és comperta rei veritate mindenet confiscaltassa.

Ertyük más informatiobulis Lengjel Országban nemely helyeken az rez pénz verettetnék. *Kegyelmed* investigallya serio holott verette-tik. Az Passusokonis mindenütt publicaltassa senki az Országban bé hozni ne mereszellye minden joszagi confiscatioja s maga meg fogattatasa alatt. Az kiken pedig el éri *Kegyelmed* modo praevio procedallyon ellenek. Valamelly Groff Gotha nevü nemet Rab, kiis Cassan tartatik arestomban, ha az Inquisitio *Kegyelmed* kezenel vagjon azon Inquisitiót küldgje hozzánk.

Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára.
Prothocolla Francisci II. Rákóczy. 1703—1706.
Fol. Hung. 978. 430/a—b.

960.

1705. augusztus 20. Nyitra. A fejedelem utasítja Bornemisza György munkácsi harmincadost, hogy a nagybányai rézzel Lengyelország felé kereskedő zsidókat szabadon kell engedni.

20. Augusti ex Arce Nittriensi, 1705.

Georgio Bornemisza.

Engedelmünkből kereskedven az Nagj Banyai rezzel a' tajan levő Sidok Lengjel Orszag fele, azokat szabadon bocsassa.

Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára.
Prothocolla Francisci II. Rákóczy. 1703—1706.
Fol. Hung. 978. 435. 1.

961.

1705. október 28. Kivonat a bártfai könyvtár katalogusából:

Consignatio librorum ecclesiae Bartphensis S. Aegidij abbatis facta anno 1705. die 28 Octobris et prae manibus Evangelicorum relictorum, ut sequitur Series ... 10. Vigandi haebrea Grammatica in octavo no. una d. e. 1. ... 28 Avenari Grammatica Haebraica in octavo” ...

Kiadva: Ábel Jenő: A bártfai szent Egyed templom könyvtárának története. Bp. 1885. 126—127.

962.

1705. november 9. Kismarton. Sándor Gáspár értesíti Esterházy Pál nádort Schlesinger és Pollák Dávid, zsidó kereskedők, borvásárlásáról, továbbá arról is, hogy a kismartoni zsidók java része idegenben, Bécsben, lakik.

Méltossaghos Herczegh Nagj Jo Kegyelmes Uram.

Istennek háála még ekkoraigh semmi hirünk nem gyüve az Ellen-séghrül, ha az üdü fel derülisivel megh nem úiulnak az hirek is. Slezinger ötven ako kosser bort tültetet, s tsak el mene Quietantiat sem ada rola, örömost értenim Kegyelmes Uram miben fogh ezen kosser bor jmutaltatnyi, ne mennyen feledikenségben.

Polyak Davidnak is valamelly akoval circiter ötvenig Herczegségged Commissiojára adatok, de száz akot nem lehet, Ű is késün praesentalta a' Commissiot, tudván aztat hogi a' szülűknek a' Java szokot hatrab maradnyi, adok ugian Sz. Görgyi bort, de a' ki Fraknoj Dominiumhoz tartozando szülű, mivel a' Kis Martonyi Dominiumbul a' Krako névű szülű maradot hatra Sz. Görgyben, ez pedig nem Sidonak valo. Fehéregyházi mustot sem adok pedig.

A Sidokkal nagi baiom vagion propter varias praetensiones privatas...*, tsak avval mentik magokat, hogy széllal vannak, azirt a' dolgok is indecise vannak, mivel itten hazoknal nem laknak, hanem alazatossan kérem Herczegségghedet Spiczczér névű Sidonak, melly Bécsben lakik, Száz Arany birságh alatt méltoztanék Herczegségghed megh parancsolni gyünne jde hazához laknyi, huius exemplo többen is vissza gyünnének.

Ezzel kívánván levelem talállia szerencsés orában és fris egeségghben Herczegségghedet, és magamot Herczegségghed Kegyelmességghben aianlván mint Nagi Kegyelmes Uramnak maradok Herczegségghednek

Kis Marton, 9. Novembris 1705.

Engedelmes Alázatos hiv szolgália
Sandor Gaspar m. pria

Külső címzés nincs rajta, pecsét sincs rajta.

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 3700. sz. — D. M.

963.

1705. december 9. Sopron. Tolnai Dániel értesíti Esterházy Pált, hogy a kurucok dec. 8.-án Kőszegget megvették. — A hercegi udvar bizonyos zsidaja eltávozott, nem tudni hová.

Celsissime Princeps Domine Domine Benignissime. Humillimam servitiorum meorum in gratiosissimae Celsitudinis Vestrae submissionem. Keserves szív faidalommal irhatom Herczegségghednek: Tegnap az kuruczok megh szálván Kűszöghet Bombákat vetvén belé, mind külső s-Belső Városát föl igették, a' külseit megh is vették, szinte a' mikor onnéd ide jövő Posta el jött, a' Belseit Bombázták, s-akkor jüttek ki Capitulatora, hihető hogy aztis föl atták. Isten távosztassa mindnyájunktúl az illyen veszedelmet.

A mi Sidonk a' ki Pénzrűl ayánlotta maghát nem tudni hová lett, hihető, a' hirekre nézve Uyhelyben recipiálta maghát.

* Olvashatatlan hely.

Méltózássék Herczezséged Méltóssaghos General Pállfy János
Uramnak eő Nagysághának ezeket megh írnya. Raptissime Soprony die
9. Decembris. Celsitudinis Vestrae

Humillimus servus

Daniel Tholnaj mpria

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 4080. [Rep. 77., Fasc. L., N. 608.] — D. M.

964.

1705. december 30. H. n. A kémkedéssel vádolt Éliás Ábel szokolyai
zsidót elvett javaiért 450 forinttal kárpótolni kell.

1705. 30 Xbris.

Item Abel Elias Szokolyai Sidónak a kémség praetextusa alatt dist-
rahált portékáját 450 forintokig vagy borul ha meg alkhatik vagy Kész
pénzüi contentatiót tégyen redemdálván a' mas 450 medietassa azon
hamissan vadló Sidóra.

OL. Urbaria et Conscriptioes. Protocolum Ducatus Munkaciensis. Fasc. 19.
No. 14. 5/a. 1.

965.

É. n. (1705 körül). Emlékirat az erdélyi pénzverés állapotáról és a
nemesfémek beváltásáról:

... az boldog emlékezetü Fejedelmek idejében soha semmi névvel
nevezendő kereskedő Görögnek vagj Sidónak, annjval inkább Töröknek
nem volt szabad jární az Aranybányákon.

Bp. Ráday Könyvtár, Jerney gyűjtemény I. k. 432.

966.

1706. január 28. Nagykároly. Irinyi Zsigmond a rézpénz körül előforduló
bajok sikeresebb megszüntetésére erősebb felhatalmazást kér Károlyitól.

... 30. A hol comperiáltatnak zsidók, görögök, örmények vagy
másféle idegen kereskedők, a kik a pénzben válogatnának, vagy a réz-
pénzt el nem akarnák venni, vagy pediglen rézpénzen drágábban adnák
marhájokat, szabad lenne azoknak is jószágokat confiscálni. ...

A Nagy-Károlyi gróf Károlyi Család oklevéltára. Sajtó alá rendezi: Géresi
Kálmán, Budapest, 1897. 379. 1.

1706. április 17. Konstantinápoly. Pápai János portai követ levele Rádayhoz. Köszöni a magyarországi híreket. Nem gondolták volna, hogy Skerlet főtölmács az ellenség embere; pedig nélküle semmit sem tehetnek. A francia orátor nem mindég jár kezükre, de azért jobbat nem remélhetnek helyette. Kéri a fejedelem intézkedését, mert a Porta nem gondoskodik róluk. Alboér zsidó megvette a fejedelem számára a selymet és más egyebet. Érdemes volna rezet szállítani Konstantinápolyba. Kéri, törödjék otthon maradt családjával.

... Édes jó Uram, ki küldött szolgám szájában adtam volt olly szót, hogy itt az Fényes Porta rólunk provideál, abbul is concludállyák dolgaink progressusát. De az valóságal az nincs, semit* adnak, s ha az méltóságos Fejedelem nem disponál rólunk, bizony nem hogy kimehesünk, de it sem subsistálhotunk.¹ Bizony nem rakom erszényben, meg sem iszom, mivel az bor helyet itt szakál szárosztásban gyönyörködöm, talám engem is már ez után az divánban ültetnek. Al Boér nevű lándor fejevári sidó² vétetett itt az méltóságos Fejedelem számára valamelly vásárlásokat, kiket én approbáltam. Selyem materiának 18 parán³ vette singit, meg válik, odaki mint adgya. Ez gazdag sidó lévén, ha az réz iránt ezzel meg alkudnék az méltóságos Fejedelem az réz árrában, mindent szállithatna akkor ki azon szekereken, az mellyeken az rezet ide szállittya. Itt penig okája⁴ az réznek 50 parán kél, lehet ahoz alkal-

* Kimaradt: sem.

¹ Konstantinápolyban a követek ellátásukat a Portától kapták kiadagolva, — úgyhogy annak elmaradása (ami elég gyakran megesett) koplalásra kárhoztatta őket. (A fejadagokat ismerteti Bíró Vencel, *Erdély követei a Portán*. Kolozsvár, 1921. 12. 1.)

² Alboér Ábrahám belgrádi tekintélyes zsidó kereskedő volt. Rákóczi keleti vásárlásainak legnagyobb részét ő közvetítette.

³ A török pénzekre vonatkozólag Horvát Ferenc a következő tájékoztatást küldte a fejedelemnek: „1 török tallér áll 40 szág parából, vagy is 120 török pénzből. 1 szág para 3 török pénzből, kit aszprának hinak. Item 1 török tallér áll más fél rhénes forintbul, vagy is zolotából, 1 rhénes forint vagy is zolota áll 26 szág parából és 2 török pénzből, vagy (ha pénzre szöllünk) 80 török pénzből, — 1 magyar arany áll 115 szág parából vagy is 345 török pénzből, id est 5 szág para, vagy is 15 török pénz híján 3 török tallérbul. Mely is téssen 4 rhénes forintot vagy zolotát s 25 török pénzt, vagy is 8 szág parát s 1 török pénzt. — Item 1 török tallér áll 12 tiniből. 1 tinin penig áll 10 török pénzből.” (Keltezetlen levele 1707-ből: O. L. Rákóczi-szabhb. lt. I. 1. Caps. D. 80. fasc.)

* Török súlymérték: 1 oka kereken 1,10 kg.

masztatni az alkut. Mi gyakrabban küldenénk levelet, az midőn az orator serényeb volna. Édes Ráday Uram, házam népének ha mi bajai s instantiai lésznek, mutassa hozzájuk tsekély személyemért jóakarattyát, mivel úgy látom, távul tőlem, cselédeimmel való edgyütt léte-met el rekesztvén, nem kevés injuriákkal vadnak; a mit Kegyelmed ebbe tselekszik, keresztényi kötelességének téssen eleget, én pedig Kegyelmednek leendő jóakarattyáért magamat kötelezvén maradok Kegyelmednek kész köteles szolgálja

P. János m. p.
Galatae, 17. Aprilis 1706.

Ráday Pál iratai. I. 1703—1706. Sajtó alá rendezte: Benda Kálmán, Esze Tamás, Maksay Ferenc, Pap László. Akadémiai Kiadó. Budapest, 1955. 563. l.

968.

1706. május 1. Kivonat a debreceni református kollégium anyakönyvtárának ez évben készült katalógusából. Készítette Naszályi István, akkori könyvtárnok.

In usum communitatis hunc libellum compingi curavit Stephanus Naszályi p(ro) tunc bibliothecarius m. p.

Anno In qVo patrIIs hostIs ContenDIIt In orIs.

QVe VeXant qVosVIIs eXtantIa praeLIa MartIs. (Más kézzel: id est 1706.) Series librorum thecam Debrecinensem adornantium noviter delineata, bibliothecario p(ro) t(unc) Stephano Naszályi.

Anno qVo HVngarICas LeVIIs aDVenIt hostIs In oras.

TaVrVs Phoebeas qVVM trahIt aXe rotas. (= 1706).

Thecae primae, ordo primus.

Ordo tertius

Sibellius in cantiones Simeon et epistolam Judae 24.

Thecae secundae, ordo primus.

Zanchii opera theologica, tomus 1, de tribus Elohim 12.

Ordo quartus.

Scultetus in epistolam ad Hebraeos 24.

Thecae tertiae. Ordo tertius.

Scultetus in epistolas ad Romanos et Hebraeos 21.

Thecae quintae Ordo primus.

Biblia latino-hebraico. 10.

Ordo secundus.

Rudimenta hebraicae linguae.	3.
Tremellii grammatica hebrea.	7.
Lexicon hebraicum	12.

Ordo tertius.

Hebraea grammatica Gualtherii.	17.
---------------------------------------	-----

Ordo quintus.

Buxtorfii synagogae judaicae et Tympii theol. philos.	15.
--	-----

Thecae septimae. Ordo quartus.

Psalmi hebraei Xanti et Pagnini.	1.
---	----

Ordo sextus.

Buxtorfii epitome grammaticae hebraeae.	1.
Georgii Comarami schola hebraea, num.	18—19.
Joannis Buxtorfii grammatica hebraea.	20.
Institutiones Kis-Marjai hebraeae.nro sunt 10.	39.
Grammatica hebraea Gerhardi.	40.

Thecae octavae. Ordo primus.

Pars aliqua bibliae hebraicae.	4.
Zonchius de tribus Elochim.	8.
Biblia hebraica	10.

Ordo secundus.

Lexicon hebraeum et chaldaicum no. 15.	17.
---	-----

Ordo quartus.

Clenardi grammatica hebraea et institutiones Bellarmini linguae hebraeae.	8.
Theodoretus in lamentationes Jeremiae Baruch.	9.
Biblia hebraica et chaldaica.	12.
Biblia hebraica cum novo testamento graeco.	13.
Eliae Levitae grammatica hebraea.	20.
Buxtorfii grammatica hebraea	22.

Ordo sextus.

Schicardi horologium hebraeum.	1.
Libri in universa biblia hebraea in 6 voluminibus distincti.	7.
Psalteria hebraea in 48 voluminibus.	55.

Thecae nonae. Ordo primus.

Biblia hebraica.	1.
Biblia hebraica in 5 voluminibus.	8.

Ordo septimus.

Schola Hebraea Georgii Komaromi volumina 7.	31.
Grammatica Hebraea Sebastiani Munsteri.	32.
Dictionarium hebraeum Sebastiani Munsteri.	33.

Thecae undecimae. Ordo secundus.

Biblia hebraica duobus voluminibus.	7.
Cocceus ad Hebraeos.	17.

Ordo quintus.

Jacobi Alting grammatica hebraea in 4 voluminibus.	7.
Grammatica Hebraea Pauli Kis Mari (Sic)	8.
Tyrocinium linguae hebraeae Michaelis Nemeti	9.
Biblicum compendium hebraeum. Leusd.	13.
Biblia parva hebraica-latina Henrici Opificii.	24.

Thecae decimae quartae. Ordo primus.

Biblia hebraica Eliae Hutteri.	2.
---------------------------------------	----

Ordo secundus.

Hieronimus Zanchius de tribus Elochim.	4.
Josephus Historia de antiquitatibus Judaicis.	10.

Thecae decimae quintae. Ordo secundus seu B.

Liber haebreus.	9.
------------------------	----

Ordo tertius seu C.

Conciones Sybelii ex Matthia c. 17. et Judae.	9.
--	----

Eredetiye barna börkötésű hosszúkás könyvalakú füzetben, a debreceni református kollégium anyakönyvtárában, a kéziratok között, R. 71/5. jelzet alatt.

969.

1706. május 10. Kistapolcsány. Rákóczi levele Vojnovich Józsefhez, horvátországi megbízottjához... Levele vétele után küldje hozzá egyik emberét, akivel rendeleteit majd elküldhesse, közben pedig Mózes és Alboér nándorfehérvári zsidók közvetítésével folytathatja a levelezést vele. ...

... Cum vero nec caesareani ambitione pleni ac tyrannicam dominationem edocti ex aequanimitate quid cessuri creduntur, neque confoederati Hungari ulla necessitate adducti jurium suorum privationem admittant, nihil certius praecognoscitur, quam quod denuo ad arma conclamandum sit, eidem hisce notificandum voluimus, ut interea omnes dispositiones in promptu teneat nihilque hostilitatis citra ordines nostros ordinatur, quas caesareani stante hoc armistitio missis auxiliariis copiis facile discuterent, omnisque conatus adhuc subarcanus in vanum abiret, quin potius certum suum statum post perceptionem harum exmittat expressum hominem, per quem genuinam nostram mentem ac ordines absolutos percipere possit, intereaue communicationem

literarum suarum per Moysem et Alboer Judaeos Nandoralbenses continuare poterit. ...

Ráday Pál iratai. I. 575. l.

970.

1706. majus 15. Nagykároly. Barkóczi Krisztina levele Károlyi Sándor generálishoz.

Irinyi örül az sidot kezebe attak az Confiscalt joknak harmada öve most megyen oda.

OL. Károlyi-levéltár.

Irregestrata. 1706. máj. 15.

971.

1706. július 5. Érsekújvár. Rákóczi követi utasítása a temesvári pasához küldött Pápai Gáspár számára. ... 9. Nándorfehérvárott egyezzen meg a kereskedésre Ábrahám és Mózes zsidókkal.

...Nono. Lándor Fejérváratt lévő Ábrahám és Moses nevü sido factorinkat fel keresvén,¹ igyekezzen kegyelmed vélek olly formán meg edgyezni: associálván magok mellé minden féle portékákat hordó kereskedőket, inducállyonak az fellyeb említett városokban instituálendő commerciumra minden nemü török árukkal való kereskedést.

Mind ezeknek mentül hamareb s jobb móddal való végben vitetése bizattatván Kegyelmed dexteritássára, kívánnjuk, Isten segillye minden jóra Kegyelmedet. Datum Érsek Ujvár, die quinta mensis Julii, anno millesimo septingentesimo sexto, F. Rákóczi m. p.

Ráday Pál aratai. I. 626. l.

972.

1706 július—augusztus. A szövetkezett rendek válasza a császári küldöttségnek a magyar követeléseket tárgyaló július 12.-i iratára. ... 16. Ígéret történt az országlakók sérelmére végrehajtott birtokadományok és más kiváltságok visszavonására is. A magyar válasz ezzel kapcsolatban megemlíti, hogy az osztrák rendszer szabadossága az alaptörvények elveszejtése után szinte minden lehetségest elkövetett a nemzet elpuszt-

¹ Alboér és Mózes belgrádi zsidók közvetítették Vojnovich József és Rákóczi levelezését is.

títására. A kamara törvényellenesen adományozott birtokokat az aulikusoknak (amiből rengeteg baj és kár származott); kiváltságokat adtak a dohánybérletre és más árukra, a jászkunokat törvénytelenül a német lovagrendnek adományozták, kapzsi külföldi főpapoknak adtak át jövedelmeket, a polgárok keresetét korlátozták. A császár válaszpontjából, mint egészről, következne ennek a követelésnek a teljesítése is. Ha a bizottság mégis törvényes útra és országgyűlés elé kívánja terjeszteni, ez annyit jelent, hogy az udvar tovább halmozza kártételeit és törvénytelenkedéseit nem változtat.

16to. Ea est improbanda laxatae licentiae ac libidinis natura, ut semel fines et cancellos continentiae transgressa, expansis quasi velis, in omne nefas ruat. Experta est id ipsum licentiosis Austriacorum excessibus vexata Hungaria, dum pessumdatis prius fundamentalibus regni legibus ea ad omnes, quae palato placerent, perpetrandi occasiones patefacta est via, ut ad coacervationem malorum exterminiumque gentis non nisi jam excogitare difficile quid fuerit. Occurrunt hic ad exprobandum donationales camerae aulicae contra sensum praecitatarum legum signanterque articulorum 9: 1559 ac 35. anni 1563 ex sola potentiae ratione emanatae, quae quantum praejudiciorum, molestiarum, laborum et damnorum vel exemplo dominiorum Hatvaniensis, Sirokiensis, Hevesiensis* aliorumque complurium cis et trans Dravum** formatorum ministrisque aulae ac generalibus bellicis collatorum cau-saverint regnicolis,¹ abunde in puncto nono expressum est. Huc pertinent privilegiales pro Judaeis alios (vi legum) iurium regni incapacibus pro arendatione tabacci² aliisque pro rebus aliis inaudito in regno usu concessae. Huc venditionales Ordini Teutonico factae, antiquas

* A nyomtatott szövegben folytatva: Bujakiensis, Csongradiensis, Siklosiensis, Dombóváriensis, Csokavariensis, Simonytornensis, Szögligetiensis et Posegaiensis.

** A nyomtatott szövegben: trans Danubium, Tibiscum et Dravum.

¹ A törvénytelen birtokadományozások példái: A korábban magánbirtokos-kézben tartott hatvani uradalmat a kincstár 1686-ban, mikor a török uralom alól felszabadult, egy ideig maga kezelte, később pedig Salmis grófnak adományozta; Sirok vára a XVII. század második felében Nyáry-birtok volt, a felszabadító seregek 1687-ben érték el, 1693-ban Bagni bárki kezén találjuk (csak a szatmári béke után került újra vissza a Nyáryakhoz); Heves város 1684-ben még Wesselényi Pálé, 1685-ben vonult el belőle a török és 1693-ban már Glöckelsperg császári ezredes ült benne. (*Magyarország vármegyéi és városai. Heves m. 147., 73., 154. l.*)

² A más esetekből jól ismert appaldo (egyedáruság-bérleti)-rendszer egyik jelensége: az udvar a dohányértékesítést időnként már ekkor bizonyos vállalkozó-csoportok kizárólagos jogává tette. Ezzel magának nagyobb hasznot biztosított, a birtokosréteget pedig egyik jövedelemforrásától fosztotta meg.

Jazigum et Cumanorum libertates tollentes.³ Huc grationales exteris praelatis patriae inutilibus ad pascendas gulas elargitae⁴ alique infiniti praetextus ad rapienda nobilium bona impediendosque civium quaestus introducti. Nulla itaque commissioni caesareae supresse videtur ratio, ut, dum priori paragrapho genericum puncti tenorem de pleno legitimat, específicos tamen casus abhinc (prout a dialectico majori ad minorem) juste fluentes ad ordinarium juris et diaetae processum extra dominium bonorum prosequendos praepostere releget, nisi fors eam ex praemissis consequentiam pro arbitrio torquere jam praedelibaverit, quae damna damnis accumulari primaevaeque illegalitates in statu quo linquendas jubeat. ...

Ráday Pál iratai. I. 667—668. 1.

973.

1706. augusztus 18. Esztergom. II. Rákóczi Ferenc fejedelem szigorú utasítást ad Zemplén vármegyének, hogy azokat a törökországi zsidó és rác kereskedőket, akik hamis rézpénzt hoznak be az országba, s árujukkal a fennálló rendeleteket kijátszva nagymértékű üzelmeket hajtanak végre, semmiképpen ne eresszék át a Tiszán.

Illustrissimi, Reuerendissimi, Admodum Reverendi, Spectabiles Magnifici, ac Generosi Egregy item, et Nobiles, Nobis observandi, honorabiles, et dilecti.

Salutem, et omnem prosperitatem. Az Török Országi Sidók, Rácok, és egyéb rendbéli, onnét hozatni szokott Portékákkal kereskedők felől, sok hiteles relatiók által informáltatván, hogy az Országban ualó kereskedést az limitatio szerént követni nem akarván, többire helybül helyben, csak olly csalárdság követéssel járni kezdettek, hogy magok marhájának hordása színe alatt, idegen országbul magokkal be hozott hamis Réz Pénzeket, sőt az mellyet ittenis Portékájoknak triplás, és quadruplás áron való el adása által szereznekis, a' Lakosoknak harmad s negyed résznyi, hol pedig kevesebb valoru fejr pénzen el váltván, azt az Országbul tellyességgel ki takarítanak; melynek meg orvoslását szükségesnek látván, tettünk olly dispositiót, hogy a Tiszán által ne bocsátatván az illy csalárdság követésére alkalmatosságok ne légyen azon kereskedőknek. Melly iránt jöllehet az Harminczadosoknakis Parán-

³ A jászkunokat, ősi szabadságaik sérelmével jobbagysorba taszítva őket, 1702-ben zálogosította el I. Lipót a Német Lovagrendnek.

⁴ Az uralkodó — főkegyúri jogára hivatkozva — felhatalmazva érezte magát arra, hogy külföldi klerikusoknak is adományozzon az ország egyházi javaiból.

csolatunkat kiadtuk mindazonáltal a' Nemes Vármegyénekis Competálván in gremio sui a' Tisza révére vigyázni, kegyelmeteknek intimállyuk, tégyen olly szorgalmatos vigyáztatást hogy azon kereskedők a' Tiszán által semmi képpen ne bocsáttassanak. Caeterum Praetitulatas Dominationes Vestras feliciter valere desideramus. Datum ex Castris Nostris ad Strigonium positis Die 18. Augusti Anno 1706. Praetitulatarum Dominationum Vestrarum Ad Officia paratus.

F. Rakoczi mp.

Franciscus Aszalay mp.

Comitatui Zempliniensi.

Kivül: Illustrissimis, Reverendissimis, Admodum Reverendis Spectabilibus Magnificis, item Generosis Egregys et Nobilibus N. N. Supremo et Vice Comitibus, Judliumque et Jurassoribus, toti denique Universitati Dominorum Praelatorum Baronum Magnatum et Nobilium Incltyti Comitatus Zemplenyiensis Nobis observandis honorandis et dilectis.

P. H.

Miskolci Állami Levéltár.

Fasc. 208. No. 137.

II. Rákóczi Ferenc fejedelem szóról szóra ugyanezt a parancsot küldte meg augusztus 19-én Borsod vármegyének is, feltehetőleg a többi, Tisza mellett levő megyének is.

974.

1706. október 4, Szécsény. Rákóczi levele Szembek lengyel alkancellárhoz. Mindig a jószomszédi viszony fenntartására törekedett, s legutóbb a lengyel kormány és az uralkodó is biztosították őt barátságáról. Mégis Krakkó város elkobzott egy Magyarországnak szóló fegyverszállítmányt, a salétromsót szállító zsidó kereskedőt pedig lecsukatta, — nem tudni saját elhatározásából vagy mások akaratából. Mivel nem hiszi, hogy ez a kormány és az uralkodó szándékából történt, a jóviszony fenntartása érdekében is kéri, utasítsa Krakkó várost az elkobzott szállítmány hiánytalan visszaadására és a kereskedő szabadon engedésére.

Excellentissime ac Illustrissime Domine,

Frater et Vicine nobis amantissime.

Salutem promptissimamque officiorum commendationem. Nisi in omnibus, quae ad syncere colenda vicinae amicitiae jura spectare dignavimus, perspectam pluribusque documentis probatam fecissemus candidam in res serenissimi regis Augusti* totiusque incltyae reipublicae animi nostri propensionem ac reciproca mutui benevoli affectus, oblatæque benignitatis regiae et insinuati nuper per ministerium aulicum favoris studia memori menti occurrerent, haud multum nos moraretur,

* A név Rákóczi betoldása.

quod magistratus civitatis Craccoviensis rupto bonae vicinitatis nexu, liberum sub his motibus exerciti mutui quaestus cursum, tam quoad privatos turbare, quam et in evidentius alieni animi specimen publicae hujus regni necessitati coempta certa arma pro spolio abrepta detineri, factoremque Hebraeum salem nitri solito quaestu educere satagentem dire inarestari, suo an aliorum consilio? non ita dudum praeter expectionem omnem nihil pensi duxerit, verum cum tam praeproperam oblati favoris vicissitudinem regiamque ex parte inclytae reipublicae cum aula caesarea colligationem vix persvasam habere possimus, neque occasionem vel suam serenitatem regiam, vel publicum regni statum lacessendi nos, vel statui regni hujus confoederatos praebuisse conquestum sciamus, veteraque nobilissimarum ambarum gentium foedera ac eadem libertas, coeptum ac interturbate hactenus fluentem mutuorum commerciorum cursum ulterius quoque illibate continuandum necessario svadeant, non immerito de praescitis Cracoviensis magistratus excessibus dolorose conqueri, eosque praetitulatae Dominationi Vestrae remedendos hisce significare volumus, amicissime petentes, quatenus tum inarestatas merces defectu absque omni reddi, tum liberum exercendo quaestui cursum restitui, tum denique realem ac ulteriorem regiae benignitatis compromissorumque synceri animi affectuum cultum interturbatum observari sedulo et amice curare, nosque eatenus rite certiorare dignetur. Quae dum nihil ambigentes benevolo sensu opprimur promptissima quaeque candoris et amicitiae officia offerentes manemus.**

Ráday fogalmazványa, Rákóczi javításával: Ráday-lt. I. d/2—11.
Ráday Pál iratai. I. 699—700. l.

975.

1706. október 29. Fürstenfeld. Gróf Erdődy Sándor, Petrinya határvidéki parancsnok és Vas megyei főispán stb. Izsák Mihály zsidó markotányosnak útlevelet ad.

Copia.

Demnach vorweiser dieser Isach Michl und seine Jüdische Gespan von mir zueiner vnderhabenden Militz alsz ein Marqoranter auff genommen worden. Als werden hiemit alle Herrn hohe vnd niedrige

** Ez után, ugyancsak Ráday kezeírásában, még ez olvasható: anno FrancisCVs RakoCzi II, qVI seCVnDat pannoniae CIVes, sIt seCVnDVs, VoVet InterseRVitores LIBenter. P. R. m. p. — Összeadva a nagybetűk révén adódó számokat 1706-ot kapunk.

Kay(serliche) (was Nation auch selbe seind) Officirs, Commendanten vnd gemeine respective höflichst ersucht vnd gebetten, ermelten Juden in seinen Handl and Wandl aller Orthen frey, sicher vnd ungehindert pass und repassiren ambey Ihme auch allen geneigten willen und nöthig assistentz wiederfahren zu lassen. Gleich wie nun ein solches gegen ieder Orthen, standes, gebühr nach zu erwidern gesonen bin, alsz erdeute auch denen meinen Commando Vntergebenen hieran meinen ernstlichen Wille vnd Meinung.

Signatum Fürstenfeld, den 29 October 1706.

Der Röm(isch) Kay(serlich) May(estät) Cammerer vnd Rath, general atretle Obrister undt Haubtman zu Petrin undt angehörigen Confinen, auch Obergespan der Eisenburgischen Comitats.

Alexander Graff Erdödy.

(L. S.)

OL. Batthyány levéltár. Másolat.

976.

1706. december 10. előtt. Özveggy Batthyány II. Ádámné Strattmann Eleonora Michel Izsák szalonaki zsidó részére 14 napra szóló útlevelet kér.

Weillen mein unterthan von Schlänig, ein Jud, Nahmens Isack Michel umb ihre Abrechnungen mir abzustatten hier angelangt und dahero von mir nicht also gleich abgefertigt werden kan so gelangt mein unterhäniges Bitten an Euer K. M., Sie geruhen Ihme meinen Juden, umb sich alhier in der Statt unterdesszen aufhalten zu können, einen gewöhnlichen Paassz, auf etwa 14 Tage allernädigist ertheilen zu lassen.

Mich allerunterth. (nigst) empfehlend

Eleonora V(erwittibte) G(räfin) von B(atthyány) g(eborene) G(räfin) v(on) Str(attman).

OL. Batthyány család levéltára.

1706. december 20. előtt. A Batthyányak alatt lévő egész rohonci zsidó község felségfolyamodványa, melyben részletesen előadva a kurucok általi üldöztetésüket és szorult helyzetüket, a királytól moratoriumot kérnek.

Sacratissima Caesarea Regiaque Majestas! Domine Domine naturaliter Clementissime!

Exhibetur. Cum et ob communem totius Hungariae, sub his disturbis ruinas, et ob particulares nostri Judaeorum a rebellibus mille modis perpassas persecutiones jam a tribus annis omni quaestus, hoc est unicae professionis nostrae exercitio, et per consequens vivendi mediis privati, in eum miseriae et egestatis statum devenerimus, prouti etiam annexa sub A. attestationis genuina copia testaret, ut non modo diversis creditoribus nostris sortem vel etiam superlegale interesse non exsolvere, sed quotidianam quidem alimoniam aliter, quam aere alieno comparare valeamus: alias autem in contributiones Regni pro servitiorum Sacratissimae Maiestatis Vestrae emolumento semper concurrere consueti, uno sub his tumultibus in dominae nostrae Excellentiae arce et oppido Szalonak seu Schänning vices quoque praesidii militaris praestantes, si fatalibus his temporibus superlegale Interesse, perinde quam pacis tempore, praestare, imo et reddita propitiante Deo pace Hungariae si capitalia debita nostra statim exsolvere adigeremur, simul et semel nos opprimi, ac etiam publica regni onera ferenda inhabiles reddi oporteret.

Ideo flexo de poplite supplicamus humillime, dignetur sacratissima Maiestas Vestra ex plenitudine regiae auctoritatis suae, ac pro publicae quoque rei ratione id mediante uno moratorio nobis indulgere, ut ab ortu usque ad finem horum motuum nonnisi 6 per 100 iuxta leges vel si clementiae augustissimae Maiestatis Vestrae intuitu novercantium horum temporum sic visum fuerit, 5 per 100 Interesse, capitalia autem debita (quae in toto circiter ad 13 vel 12 milia florenos se extendere possunt et a potiori colectivo communitatis nostrae nomine debentur) triennio vel biennio post redditam miserante Deo sive pacem, sive securam saltem plagae habitationis nostrae tranquillitatem, erga pactam tamen eo facto, sicut antehac, usuram persolvere teneamur. Pro qua gratia Deum Zebaoth, Deum exercituum ardentem adorabimus, ut exercitibus sacratissimae Maiestatis Vestrae felices contra hostes progressus prosperumque eidem in plurimos annos misericorditer impertiatur.

Sacratissimae Maiestatis Vestrae Abjectissimi Vasalli

Tota Batthyánianorum in Rohoncz Judaeorum Communitas.

OL. Batthyány család levéltára.

1706. december 20. előtt. *A rohonci zsidó község folyamodványa a magyar udvari kancelláriához, melyben a moratoriumért járó 40 forintnyi taksa elengedését kéri.*

Exhibitae 20. Decembris 1706.

Excelsa Cancellaria Regio-Aulica Hungarica! Domini Domini Benignissimi Gratosissimi!

Egestas indocibilis et miseria supra miseriam tollit nobis, denuo recurrere audiendi verecundiam. Si extenuatissimae facultates nostrae permitterent, praetensos iam num 40 florenos pro taxa moratorii deponere, ne verbum quidem amplius pro relaxatione proferremus, sed, profecto inopiam, sub qua diu noctuque gemimus vix bajulare queunt, dum pro ea benignitate quam excelsa Cancellaria nobis in condescendendo a primo postulato exhibere dignata est, humillimas grates reponimus, non possumus non reiterare, quod ne 30 quidem florenos nisi mutuemus (imo si etiam ingenti cum difficultate) comparare queamus ac idcirco pro ulteriori misericordiae relaxatione ultimana supplices adgeniculari adigimus, Deum in misericordes pro mensura misericordiae eorum misericordem contritissimis cordibus adorantes, ut hanc misericordiam in nos exercitam excelsae Cancellariae et cui membrorum eiusdem toti etiam singillatione in centuplo remetiri dignetur.

Excelsae Cancellariae Regio-Hungaricae Aulicae

Subjectissimi subditi

Judaeorum Rohonciensium Communitas.

OL. Batthyány család levéltára. Fogalmazvány. Megjegyzendő, hogy e két folyamodvány előzménye az az I. József király által 1706. december 13-án Bécsben, özv. gr. Batthyány II. Ádámné gr. Strattmann Eleonora Magdolna Orsolya és a Battyányiak kérelmére kiadott moratorium privilégium. L. Magyar-Zsidó Oklevéltár II. 381.

1706. december 22. előtt. Antschell Sámuel „Jud von Rechnitz” Stájerországba, de főleg Grácba útlevelet kérő felségfolyamodványa, melyben kifejti, hogy a felség előtt nem ismeretlen, hogy az országglakosok, „Bevorab die Juden an denen Ungarischen Gräntzen” névszerint Szalonakon kénytelenek tartózkodni és „wegen jetzigen Rebellion betrangt seind und aller Handl und wandl darnider liget, so dasz wür ausz Fürcht der Rebellen, die unsz auffß äusszerszte verfolgen dasz wür... unsz kaum für die Thür hinaus zu begeben trauen dörrffen, und also gantz elendiglich leben, wie es die in Copey sub A., hierbey gefügte

auch in authentico producirliche Attestation genugsam beweiset. Weil-
 len nun allergnedigster Kayser und Herr Herr ich ebenfalls vor ohn-
 gefer drey Jahren her da ich mich von Rechnitz nacher obbemelt
 Schäning an die Steyerische Gräntzen slavirt, wegen, der ... Rebellion
 ... auf keine weisz mehr wagen dörrf auf die Seiten in Ungarn irgends
 wohin mich herausz zu begeben, und eine lebens mitteln nicht zu su-
 chen und unmöglich ferner subsistiren. Als gelangt an Euer Kay(ser-
 liche) M(aiestät) mein allerunterthänigst-höchstflehentliches Bitten,
 dieselbe getuhen Sich meiner so ich nunmehr mit der aüsszerszten
 Noth streite, und auf die weisz nicht länger mich und die meinigen er-
 halten kan, allermiltiglichst zu erbarmen, und auch in allergnädigsten
 Consideration desszen dasz höchstseeligster Gedächtnusz Praedecessor
 undt Genitor Euer Kayserl(iche) Ma(iestät) innhalt des sub B. in copia
 hiebeygelegten Protections Patent denen Batthyanischen Juden sich
 aller Orthen hin zu salviren allergnädigst verwilliget, mir einen Kay-
 (serlichen) Pass, dasz ich mit meinem Geferten und Knecht in Steyer-
 mark und sonderlich zu Grätz dasjenige was ich zu meiner wenigen
 Handschafft von nöthen habe, wenn nicht anderst, saltem in restrictis
 terminis annuatim 5 oder 6 mahl einkauffen könne, und gegen abfüh-
 rung der gebräuchlichen Mauth und Dreissigst von meinem bey haben-
 den wahren ungehindert passirt und repassirt werden möchte, aller-
 gnädigst ertheilen zu lassen.

Euer Kay(serlichen) May(estät) Allerunterthänigster Vasall
 SAMUEL ANTSCHELL JUD von Rechnitz und unterthan
 alda.

OL. Batthyány család levéltára.

980.

*1706. december 22. Bécs. I. József király Anselm Sámuel rohonci zsidó
 részére Stájerországba, főleg pedig Grácba — kérelméhez képest —
 egy évre útlevelet ad, mellyel az év folyamán ötször vagy hatszor, a
 szokásos vám és harmincad lefizetése ellenében Stájerországba adni-
 venni átmehet.*

„Wir Joseph, von Gottes Gnaden erwählter Röm(ischer) Kay(ser),
 zu allen Zeiten Mehrer des Reichs, in Germanien, zu Hungarn, Böh-
 heim, Dalmatien, Croatien, Slavonien etc. König, Ertzherzog zu
 Österreich, Herzog zu Burgundt, Steyer, Kärnthen, Crain und Wüttem-
 berg, Graff zu Tyroll und Görtz etc. Entbieten N. allen und jeden in
 unseren fuer Österreichischen Erbfürstenthumb und Landen nach

gesetzten geistl(ichen) und weltlichen Obrigkheiten, Statthaltern, Landthaubtleüthen, Landt verwesern, Landtmarschallen, Vitzdomben, Landtleuthen, Gerichten, Stätten, Märckhten, unterthanen und gemeinden, wie auch denen Mauth und Aufschlags Einnehmern gegenschreibern, Überreittern und dergleichen Beambten, dann denen Kriegs Obristen, Haubtleuthen, Leutenanten und andern Hoch und Niederen Befehlshaabern und Officiren, was würden, Standts oder wesens die seynd, unser Kay(serliche) und Landsfürstliche Gnadt und alles guttes, und geben Euch benebens gnädiglich zu vernehmen, demnach wir für weisern diesz Samuel Anschel Juden und unterthan der verwitibten Gräffin von Batthyan über sein allerunterthänigstes anlagen und Bitten auf ein Jahr lang gnädigst verwilliget, dasz er wegen dermahliger unsicherheit deren Rebellen in Hungarn, sich aller-Orthen hin salviren und sambt seinem Consorten und Knecht in Stayrmarckh und sonderlich zu Grätz dises folgende Jahr hindurch fünff bis sechsmahl dasjenige, was er zu seiner Handelschafft und dermahligen Nahrung vonnöthen, einkauffen und verkauffen, wie auch seine schulden einnehmen und dahero gegen abführung der gebräuchlichen Mauth und Dreysigist von seinen bey sich habenden wahren ungehindert passiren und repassirn möge. Alsz werdet Ihr dieser unserer gnädigsten Bewilligung gemäsz Ihme Juden auff seiner hin und her raisz einkauff, und Verkauffung auch subsistenz auff obbesagte weisz nicht hinderlich seyn, dann hieran beschicht unser gnädigster will und meinung. Geben in unserer Stadt Wien, den 22-ten monaths Tag Decembris, in 1706. unsers Reichen, des Römischen im 17, des Hungarischen im 20-ten und des Böhmeimschen im 2-ten Jahr.

Joseph.

(L. S.)

Johann Fridrich freiherr von Seilern.

Ad mandatum sacratissimae
Maiestatis proprium:
Jacob Ernst freiherr von
Plockhnern.

Das diese abschrift gegen dem Vahren Original Paassz gehalten collationirt und demselben gantz gleich lauthend befunden worden, solches wird durch Ihrer Kay(serliche) M(aiestät) aufgetruckhtes Secret Insigl und meiner Handt und unterschrifft bezeigt. Wienn, den 23-ten Decembris 1706.

Franz Wälkowitz

R. I. Ö. Gehber Hoff Canzley Registrator und
Taxator.

OL. Batthyány család levéltárában. NB. A következő oklevél szerint a fent említett Anschel Sámuel zsidót, midőn Szalonakra utazott, a Stájer határon nyomorultul megölték.

1706. december 22. után. Lemmel Getzel és Schäbszl Sámuel zsidók, özv. Batthyány II. Ádámné Strattmann Eleonora alattvalói felségfolyamodványa, melyben Stájerországba, főleg pedig Grácba adósság behajthatására a királytól útlevelet kérnek.

Aller durchleuchtigst — Groszmächtigt — Unüberwündlichster Römischer Kayser, König in Ungarn etc. Ertzhertzog zu Österreich etc. etc. Allergnädigster Herr Herr!

Euer Mayestät ist vorhin gnädigt bekant, wie allerseite die Inwohner, bevorab die Juden an dennen Ungarischen Gränitzen und absonderlich die wir ausszerhalb der Linien, in Schlossz Schläning vom Feind allenthalben eingesperret, wegen dasiger Rebellion schon von vier Jahren her betrangt seind und mit unbeschreiblichen Elend ringen, indem aller Handel und Wander darinder liget, wodurch allein wir Juden das tägl(iche) Brod anderst gewinnen könnten und darumb viele unser bereits vor Hunger-Noth fast ersterben, masszen man nicht ein mousqueter schusz von dem Schlossz, ohne augenscheinlicher Leibs und Lebens Gefahr sich hinauszuwagen kan.

Weillen nun allergnädigster Kayser und Herr Herr wir zu Grätz und in Steyrmарсkt noch einige schulden ein zu fordern und der Zeit dieselbe ad subsistendum höchst von nöthen haben: auch der Glorwürdigster Gedächtnusz Kayser Leopold denen Batthyanischen Juden sich aller Orthen hin zu salviren, in ansehen, dasz sie in Ungarn anietzo von denen Rebellern so verfolgt werden, allergnädigt verwilliget. Als gelangt an Euer Kay(serliche) May(estät) unser aller unterthängigst-höchst flehentliches Bitten, die selbe geruhen uns beyden einen Kay(serlichen) Pass, dasz wir mit unsern Consorten im Steyrmарсkt und nach Grätz umb unsere Schulden ein zu nehmen dieses Jahr hindurch ungehindert passiren und repassiren mögen (wie solches schon mehreren Juden und dem Samuel Antschel den 22. Decembris 1706 ertheilt, aber er gleich darauff in hinabreiszu von Wienn nach Schläning, auf denen Steyrischen Frontieren erbärmlich ermordet worden) allergnädigt ertheillen zu lassen.

Euer Kay(serlichen) Mayestät aller unterthänigst gehorsambe
Getzel Lemmel und Samuel Schäbszl, zwey Juden und
unterthanen der verwittibten Frauen Gr(äfin) V(on)
Batthyány.

OL. Batthyány család levéltára.

1707. február 20. Kivonat az ungvári jezsuita kollégium könyvtárának katalógusából.

Catalogus librorum collegii Ungvariensis in bibliotheca. ... The-saurus linguae hebraeae in folio. ... Grammatica hebraica Bellai in oc-tavo ... Grammatica hebraica in octavo ... Institutiones hebraicae in octavo ... Biblia sacra hebraica in folio ... Psalterium latino-graecum, latino-hebraicum in octavo.

OL. U. et C. fasc. 107. n. 52.

1707. március 16. Nagylónya. Lónyai Ferenc komisszárius levele Ká-rolyi Sándor generálishoz.

Nagyságod parancsolattyát alázatossan vettem, az mundér készé-tetésében Nagyságod parancsolattya szerint adlaboralom de vásznót nem kaphatni, az sidonak én megh parancsoltam párducz bőrek s se-lyem, vagyis aranyos materiak felöll, az ha el érkeznek vélek, azon materiakbul való mustrakat transmittalnom az Asszonysagnak ő Nagy-ságának, és az mellyek fognak tetczeni, kezehez ő Nagyságának szol-gáltatnom el nem mulatom, ...

OL. Károlyi-levéltár.

1707. Márc. Fasc. 1. A. 38.

1707. március 18. Németújvár. Batthyány Zsigmond levele Palotai Sá-muelhez, özv. Batthyány II. Ádámné Strattmann Eleonora jószágigaz-gatójához, melyben a következőket írja:

„Meremi jobbagyim az el mult napokban az Sidoknak nagy kéré-sekre, de mindazonáltal nem assecuratiójokra” Szalonakra szekerekre rakott mézeikkel szerencsétlenül jártak, miről, nem kétli, tudomása van. „Mivel pedig a nyertes felek azon mézekkel szintén a Rábán által akarták őket hajtanyi, de ezek az Sidoknak abbéli nem kevésbül álló kárvallásokat considerálván, s magokat is azon uttul meg mentenyi ki-vánván, a mennyire lehetett, készek voltak inkább meg alkudnyi, s ma-gok pénzekén vissza váltanyi, a mely alkujok ugy eránzom a méznek árrát nem excedálta. Ezen meg lett dolognak insinuatijára a midőn

Szalonakra föl küldöttek volt közülök, azokat kegyelmed nem hogy annak rendi s módgya szerént meg halgatta volna, hanem maga authoritássával mindgyárást tömlöczre s árestumra hányatta a meg irt mézeknek föl viteléig, szegény emberimnek nyilvánvalo kárával". *Mivel pedig „magamon kívül jobbágyim urának még eddig senkit nem ismérttem”, inti tehát, hogy „nyavalyás emberimnek igassagos praetensiójában azon Sidoktul condigna satisfactiót administraljon kegyelmed”, ne-hogy más útját kelljen megtalálni.*

OL. Batthyány család levéltára. Kívül gyűrűs zárópecséttel.

985.

1707. május 14. *Nagykároly. Barkóczi Krisztina levele Károlyi Sándor generálishoz Ónodra.*

Kegyelmed el meneteli utan erkeznak Gemsei a Beregszaszi Biro Urnak Arendas sidajaval a mint leveleibül magam is lattam későn vette a *Kegyelmed* levelet ugy mint 12 dik s a mia eset kesese Kert azon irjak *Kegyelmednek* hogy valamint engedetlensegenek ne tulajdonitassek melyrül maga is irt mi semmit felölle nem tudtunk mondani, mire hivatot... Pater Szárhegyinek el felejtettem jelenten a maga dolgat hogy fel kellett volna maganak is menni Püspök Urhoz s azért marat el kegyelmedttül ha szükséges ne sajnallyon kegyelmed Szivem tudositani had mennyen fel.

OL. Károlyi-levéltár.

Irregistrata. 1707. május 14.

986.

1707. május 16. *Károlyi Sándor generális feljegyzése Rákóczi Ferenc fejedelemmel tárgyalásra kerülő ügyekről.*

Anno 1707 die 16. May *Kegyelmes* Urunkkal Conferalando dolgok.

.....

Marcus Sido és Gemsei othon nem letokrül. — Kruczai Uramnak Irni adgjon Informatiót róllok.

.....

OL. Károlyi-levéltár.

Irregistrata. 1707. máj. 16.

1707. október 10. Munkács. Kohári Judit levele a Munkácsi palánkról, Károlyi Sándor generálishoz.

Ilosvai Balint Uram nem igen mesze livén azon Őkőr mezői Pas-sustul, semmi abban nem volt, hanem Huszti Commendans Uram Intelen Sidoja hir kültise, kit is arestomban vittetett Commendans Uram elég az bizontalanra az egész künyikseget fel lázasztotta; Képtelen fu-tassal voltanak minden felé rendek etc. ...

OL. Károlyi-levéltár.
Irregestrata. 1717. okt. 10.

1707. november 29. Buda városának a zsidók rendszabályozása tárgyában hozott statutuma.

Den 29-ten Novembris.

Ist universaliter geschlossen, dem Rathschluss vor 8 Tagen wegen der Juden zu inhäiren, und ihnen künfftigen Pfingstag die gewölber zu spörren, so fern sie nit sich under die Burger Jurisdiction vermög der Privilegie untergeben wollen.

Székesfővárosi levéltár Protocollum 1704—1709. számozatlan lapján. Kiadása: Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. 617.

1708 előtt. H. n. Beregszászi Sipos István és Gyarmathi Szabó István közösen kéri a fejedelmet, hogy azt a lizskai zsidót, aki a hitelbe fel-szedett bort eladta és munkácsi börtönéből megszökött, bárhol meg-találják, elfoghassák és fizetésre kényszeríthessék.

Beregszászi Sipos István és Gyarmathi Szabó István alázatossan instálnak Nagyságodnak: Nagyságod kegyelmes parancsolattya mellett legyen szabad azon lizskai sidót, a' ki Beczkéd alatt hitelben fel szedet borokat meg árulván, munkácsi fogsága után el szököt, az holl talál-hattyák, meg-fogni 's a' meg fizetésre is compellálni.

— Ha Magyar Országban vagy Erdélyben találhatik azon sidó, ugy lévén az dolog, meg foghattyák, és satisfactióra compellálhattyák.

OL. Rákóczi-szabadságharc Levéltára.
Extractus Instantiarum. II. 2. i.

1708. január 18. A pozsonyi névtelen írja „Labancz Napló”-jában, egy újhelyi zsidó azt írta, hogy a kurucok a németek közeledésére elmenekültek Beczkó alól.

Jan. 18. Kapitány Ritt azt mondotta, hogy az újhelyi lovas németek az trencsényi hidakra kerülven, Beczkó segítségére mentek. Simsó pedig azt mondja, hogy Újhelyből írta valami zsidó, hogy az németek hírére hallván az kuruczok, elszaladtak Beczkó alól; az várbul gyűjtötték meg az Beczkóvárost, az németek hogy Oroszlánkő vára alá mentek.

Thaly Kálmán: *Bottyán János, II. Rákóczi Ferenc fejedelem vezénylő tábornoka*. Pest, 1865. 208. l.

1708. március 5. Debrecen. Dobozi István debreceni főbíró levele Károlyi Sándor generálshoz.

Azok a nyavalyas Sidok, mivel arra meneseket en commendaltam volt nekik levélben remenkednek vissza szallitatasokban nyerne grátiát Nagyságodtul, maskint felnek ugy latom veszedelemtül.

OL. Károlyi-levéltár.

Irregestrata. 1708. márc. 5.

1708. március 12. Pozsony. Gr. Pálffy János horvát-szlavon-dalmát bán, kir. tanácsos, Magyarországon parancsnokló generális Izsák Mihály rohonci zsidónak Horvát-Szlavon országok területére útlevelet ad.

Exhibitor praesentium Michael Isaác Hebraeus Rohoncensis, subditus excellentissimae dominae comitissae, relictæ Batthyanianæ pro promovendis certis suis negotiis et acquirendis nonnullis debitis suis activis in Regna Croatiae et Sclavoniae proficisci necessitatur. Universos proinde et singulos cujuscumque status et conditionis homines hisce officiose requirendos, jurisdictioni vero antelatorum regnorum subjectis committendum duxi. Quatenus praenominatum Hebraeum, veluti juste procedentem ubique locorum tam in proficiscendo, quam redeundo absque ullo impedimento morari, itinerare et proficisci permit-

tant perque suos permitti faciant. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Posonii, die 12. Marty, anno 1708.

Sacratissimae C(aesareae) Regiaeque maiestatis consiliarius, camerarius, generalis equitatus unius regiminis equitum cataphractorum colonellus, regnorum Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque banus, eiusdem Regni Sclavoniae confiniorum Colapianorum et Vnnanorum supremus capitaneus, et pro nunc per Regnum Hungariae commendans generalis.

Comes Joannes Pálffy.

OL. Batthyány levéltár.

993.

1708. március 14. *Debrecen. Dobozi István debreceni főbíró levele Károlyi Sándor generálishoz.*

Az Sidok hogy ne arullyanak igen jól vagyon bar a több idegenek se kalozolnák be az orszagot.

OL. Károlyi-levéltár.

1708. Március, Fasc. 2. B. 42.

994.

1708. március 24. *Sümeg. Esterházy Antal menlevele a zsidók részére, hogy Németújvárott, Grácban és Németújhelyen szabadon kereskedhesenek.*

Datum ex Praesidio Sümögh Die Vigesima Quarta Mensis Marty Anno Millesimo Septingentesimo Octavo.

Eszterházy Antal speciális protectionalisa Batthyány Ádám árvái részére, atyjuknak a haza érdekében kifejtett szolgálatai elismerésül. A protectionalis P. S.-ban:

Item az Sidok számára is adott magános Salvus Conductust, melly mellett Nemeth-Uyvárrá Groeczben és Nemeth-Uyhelyben szabadon kereskedhessenek, és hogy az e tájjon leendő Tisztek Convoyt is mindenkor illendő fizetésért tartozzanak nekik adni. Mindazonáltal föl teszi expresse benne azt, hogy semmi ki gondolható ártalmokra cselozó Leveleket és követségeket ne mereszellyenek hordozni, és ellenek legh kevesebbenis practicálni, egyebaránt comperialtatván, nem csak vélek

található minden Javaik el vetetnek, de Eletektül is megh fosztatnak, s azon Passus is immediate Cassáltassek.

Comes Antonius Eszterházy.

OL. Batthyány-család Levéltára.

Rákóczi-kori iratok. 1703—1712.

995.

1708. április 12. H. n. Markó zsidó, munkácsi bérlő, bérbe akarja venni az oroszvégesi és szentmiklósi vendégfogadót is. Krucsai Mártonnak utasítás megy, hogy a bérletet tegye lehetővé.

12. Aprilis. 1708.

Martino Krucsai. Munkácsi Arendás Sidó Markó az itt lévő és orosz végesi Vendég fogadót edgy az szent Miklósit is azokhoz tartozó Vá-mokkal edgyütt ujobban Arendában kérvén, mivel tavally sok kárt vallott, nekie inkább mint másnak ha valamennyire kevesebben is, csak kárunkal ne legyen elocállya azon Vámokat annyi summában, téven olly Dispositiot is, hogy illetlenül senkitől ne háborgattassek azon Sido.

OL. U. et C.

Fasc. 19. No. 14. 46. 1.

996.

1708. április. Facset. Christianus E. Csilko levele Károlyi Sándor generálshoz.

Et siquidem Suae Serenitas mihi Clementissime demandaverit, factores pro Salis Quaestu Cupri Vivi Argenti procurare, adinveni bonos et potentes homines, qui res pro Bello et Armada necessarias sine defectu administrabunt anticipationem etiam aeris paratae m/50 florenorum se deponere spoponderunt, bonum esset ut unus ex Nostris Factor hic resideat, qui Cuprum Salem Vivum Argentum percipiat, prout tempore Dominy Germanici Judaeus Excellentiae Vestrae bene notus Openhaimb, Comertia in Hungaria gubernavit, quod negotium Excellentiae Vestrae impense altissimo judicio dijudicandum recomendo et apud Serenissimum Principem effectuare non dubito, assummo lubens hoc onus super me, siquidem Domini Transylvani quaerunt quae sua sunt, ostendam in hac aestate cum assistentia Excellentiae Vestrae,

qua Commendantis Generalis mei, quid quid in 4 Annis Transylvanici Domini ratione Comertiorum effectuaaverunt ego hoc solus eddiciam cummodo salium, vivi Argenti Cupri manibus meis concredantur.

OL. Károlyi-levéltár.

Irregestrata. 1708. ápr. 18.

997.

1708. június 15. Szombathely. Horváth Zsigmond levele valakihez, melyben írja, hogy a generálishoz kell neki mennie, izenje meg tehát a zsidóknak, hogy bizonyos szerszámot az ő visszatértéig tartsanak meg.

Ajánlom szolgálatomat kegyelmednek!

Kegyelmed levelét vettem, kedvessen veszem, hogy kegyelmed bé fáradozt Szalonokba, mivel pedig méltóságos generális ö excellentiához költetik mennem, holnap, kegyelmed csak izenje meg a Sidoknak, hogy azonban azon szerszámot tartsák meg, még vissza nem jövek. Ezzel maradok kegyelmednek

Szombathely, die 15. Juny, anno 1708.

Jó akaroja

Horváth Sigmond m. p.

OL. Batthyány család levéltára.

998.

1708. június 22. Máramarossziget. Horvát Gábor levele Károlyi Sándor generálishoz.

...mit tehetek én Uram rólla ha ebben az Országban olyan meszter ember nincsen kívül végben vitethessem olyan hoszu száru Csizmáknak csináltatását, ... Azért édes jó Uram, én egyebet nem tehetek hanem Lengyel Országban küldök Lengyel Ország széliben van egj néhány ház Jobágyom vagy Lengyel Urnak, vagy sidónak kötöm azért az három száz pár Csizméért valamin meg alkhatom véllek ...

OL. Károlyi-levéltár.

Irregestrata. 1708. június 22.

1708. október 7. Petri. *A fejedelem kérdőre vonja Szentiványi Jánost, kinek parancsolatából nyúltak hozzá a meghalt Baruk nevű zsidó 2000 tallér értékű portékájához.*

7. 8bris In Castris ad Petri positis. 1708.

Johanni Szent Iványi. Informáltatván hogj az el mult hetekben Munkacson lakozo Jakob nevű Sido más Baruk nevű Sido 2000 Tallérig valo portékáját ki hozatván az alatt meg holt volna; Kinek is semmi successori nem levén, némely praetendált creditorok azon említett Baruk Sido portékája helyett holmi ki gondolt adossagokért, nevezetesen penig Munkácsi Udvarbiránk, Szám tarto, és Szolgabiro magok közt fel osztották *kegyelmed* Serio Investigalya (*Nemzetes Vitézlő Baji László Kapitány* hivünkkel edget értvén) *Kegyelmetek*; ki akarattyából nyultak a portékához; s ki mit el vitt benne compellallya ad restituendum a mely portékát Barkocziné *Aszszonynak* adtak *Sequestrumban* tegye el Munkácson; s informályon bennunket, mivel a specificált portékán kívül is volt más valami, a melyre a Munkácsi Tisztek kezeket tették.

In simili scriptum Ladislao Bay hoc addito. Hogj ha Szent Iványi Uram ott nem találna lenni járjon el maga ezen dologban a felyül irt mod szerint.

OL. U. et C.

Protocollum Ducatus Munkacsiensis.

Fasc. 19. No. 14. 37. 1.

1000.

1708. október 28. Szatmár. *A fejedelem utasítja Bay Lászlót, hogy a meghalt Baruk nevű zsidó megmaradt portékájából elégítse ki a hitelezőket; a beregszászi postamester fia kifosztotta Berko nevű zsidót, intézkedjék, hogy a zsidó kielégíttessék és kártalaníttassék.*

28. 8bris 1708. Szatmár.

Ladislao Baji. A meg holt Sido portékájának inventatiojaban mi-képpen praecedált *kegyelmed* meg értettük; Mint hogy penig abbul ki teczik hogj Mikuba és Janos Deák nevű Görögöknek még élteben feles portékát árulni ki adott volna említett Török Sido, investigalya *kegyelmed* mennyire valo lehetett, s ára mennyire extendaltatott, ha a Creditorok contentalhatnak, vegye kezéhez s exolválya, a distrahált portékát öszve hordatván resignálya ezen Lengjelnek; holott penig annyira nem exurgálna in sequestro tarcsa innen addig, valameddig

más ne talán Magjarnál, vagy Sidonal találandó Adosságibul a meg holt Sidonak Satisfactiojok leszen az Adosoknak. Hagara a Szám tarto a mennyiben meg alkut azon Sidoval portékájának házaban valo tartásáért csak annyit *praetendalyon*: Az el vett egj Vég aranyos materiát több portékával edgjütt *Sequestrumban* tarcsa *kegyelmed*: Berko nevű Sidot a Berekszászi Postamester Fia meg fosztván, tétessen jóságabul Néki contentumot: A Munkácsi Fortificatioban minemű munkát tétetett *Nemes Bereg Vármegye*, mérettesse meg *kegyelmed* az Ingi-
nérrel a *Nemes Vármegye* embere jelen létében s bennünket iránta informalyon. P. S. A mennyire a Görögöknél lévő portékának árán s egjéb restantiakon felül extendálna magát az meg holt Sidonak Adossága, residuitásnak complanatioja iránt ha contentusok lesznek a Creditorok: Mahran Marko Sido cautiojával adassa ki *kegyelmed* a portékát, és ... investigálya, ha micsoda okbul vett valami portékat kezéhez.

Eadem. Consilio Oeconomico. Ez előtt két esztendővel Berko nevű Sidonak 4000 forint erő portékáját confiscáltván *Kegyelmetek*, el is adatta *Nemzetes Vitézlő* Bulyoczky Daniel hívünk által instálván Satisfactiojáért előttünk kíványuk magunkat informaltatnunk miért lett confiscatioja, ha oka *nem* volt hozza a liquidálando Sumáig contentalya *Kegyelmetek*.

Eadem. Ugy informaltatunk hogj Ratony Györgj Berekszászon tul Izrael nevű Sidot meg fosztván, jóságát *praedára* hanyta, mint az Inquisitiobul ki teczik; *kegyelmednek* serio parancsollyuk Veje Jóságábul contentalya azon Sidot, Fejedelmi indignationk el *nem* kerülése alatt.

OL. U. et C.
Protocollum Ducatus Munkacsiensis.
Fasc. 19. No. 14. 38. l.

1001.

1708. december 13. A fejedelem utasítja Keczer Sándort, hogy a vizniczei zsidóknak a posztó árát fizesse ki.

13 Xbris. 1708.

Alexandro Keczer. A Vizniczei Sidok posztójoknak exolutiojában subsidialis Quantumunkbul 1319 Tallért, és 15 garast adstralyon *kegyelmed*.

OL. U. et C.
Protocollum Ducatus Munkacsiensis.
Fasc. 19. No. 14. 40. l.

1709. január 4. H. n. A fejedelem ismételten utasítja Keczer Sándort, hogy a viznicei zsidóknak a posztó árát fizesse ki.

4 Januarii. 1709.

Alexandro Keczer. Nemzetes Vitézleő Kraj Jakab hívünk a Viznicei Sidóknak a Posztok Áraban tartozván 3019 Tallérokka, és 15. garassal, azon Pénzt subsidialis Quantumunkbul exolvállya *kegyelmed*, előbbi két rendbeli Parancsolatunkat Cassálván.

OL. U. et C.

Fasc. 19. No. 14. 41. l.

1709. január 5. H. n. A fejedelem értesíti Koháry Judit asszonyt, legyen várakozással a meghalt Jakab zsidónál lévő adóssága iránt.

5. Januarii. 1709.

Kohari Judit asszonynak. Meg holt Jakab Sidonál levő adóssága iránt (míg azon Sequestrumban levő Jozzága el igazittatik) várakozással legyen *kegyelmed*, annyival is inkább, mivel (amint informáltatunk) azon portéka Méltóságos Szinyoczkiné Asszszonyé volt.

OL. Urbaria et Conscriptiones.

Protocollum Ducatus Munkacsiensis.

Fasc. 19. No. 14. 41/a. l.

1709. január 19. Eperjes. Az eperjesi gazdasági tanács jelenti a fejedelemnek, hogy a két esztendővel ezelőtt meghalt Berkó nevű zsidó 4000 Ft értékű vagyonának konfiskációjában semmi része nem volt. Erre *Bulyovszky* tudna felvilágosítást adni.

Serenissime Princeps Domine Domine Nobis benignissime. Humiliorum Fideliumque Servitiorum nostrorum in Gratiam Serenitatis Vestrae Ducalis demissam Subjectionem. Die 8va Octobris Szathmárul emanált Felséged *kegyelmes* Parancsolattyát, az előt két Esztendővel Bérko nevű Sidonak általunk lett Jozzagának Confiscatioja iránt ala-

zatossággal vettők. Mi Felséghes Urunk azon confiscatiobul semmit sem tudunk felöle, senkinek semmit sem commutaltunk, és nem hogy négy Ezer forintyát, de négy Pénz ára iró Jozzághot azon Confiscatiobul nem latunk, sem nem tudunk, ha Bulyovszky Uram confiscalta mi okbul, és ki Parancsolattyából, eő kegyelme legh jobban informalhattya az iránt Felségedet. In reliquo Serenitatem Vestram Ducalem dju ad vota felicissime supervivere in Annos quam plurimos animitus comprecantes manemus.

Serenitatis Vestrae Ducalis Humillimi et Fideles Servi

Epperies 19 January 1709.

Nos Praeses Consily Oeconomici Ejusdemque et Administrationis Eperiessiensis

Assessores.

Kivül: Informatio ratione Confiscationis Bonorum Judaei Berko nominati. Serenissimo DEJ Gratia Sacri Romani Impery et electo Transylvaniae Principi Domino Domino Francisco Rakoczy de Felső Vadász, Comiti Siculorum, Patri Patriae, Confoederatorum Inclyti Regni Hungariae Statuum et Ordinum, nec non Munkacsiensis et Makovicziensis DUCJ etc. Domino Domino Nobis benignissimo, Munkács.

OL. Rákóczi-szabadságharc Levéltára.

II. 2. b. 164 (Oeconomicum Consilium levelei Rákóczihoz.)

1005.

1709. március 6. Bécs. Wertheimer Simson Esterházy Pál nádor bizonyos ügyében az udvari kamara elnökével volt megbeszéléséről szóló jelentése.

Durchleuchtigster Fürst, Gnädigster Herr Herr.

Eüer Hoch Fürst: Gnaden thue undterth: nicht verhalten, dasz dero selben intention nach in bewuster sach mit Seiner Hoch Gräff: Excellenz dem Herrn Hoff Cammer Praesidenten geredet, undt deroselben alles dasz Jenige vorgestöllet habe, was zu erreichung Eüer Hoch Fürst: Gnaden intention nöthig erachtet habe; Es haben aber Ihro Excellenz wölche von Eier Hoch Fürst: Gnd: eine besondere aestimation machen, darfür gehalten, dasz es weder von seiden Ihro Kayser May. dero Herrschafft Altenburg halber sich ohne difficulteten würdte thuen lassen, noch weniger Eüer Hoch Fürst: Gn: alsz welcher villeicht dasz hierundter Führendte absehen keines wóges erreichen würden, profitabel sein würdte; Seine Excellenz vermeinen dahero vil bösszer zu sein, dasz,

Nachdeme für Hoch Fürst: Gnd: Vorderung quo ad liquidum von dem jlliquido Separirt, des Ersten halber ein Fundus wölcher auch an seythē deroselben an Handten gegöben werden könte, stabilirt würde, vermitels desszen für Hoch Fürst: Gd: zu dero Contentirung gelangen könten, wieden S: Excellenz von Hertzen geneigt seindt auf alle weisz darzue zu Cooperirn; undt können Eüre Hoch Fürst: Gnaden sich versichern, dasz S: Exc: Alles, wasz nur miglich sein wirdt, disfals thuen werden, ich vermeindte dahero ohne Undterthönigen massz Gaab Eüer Hoch Fürst: Gnaden detten seer woll wan sye S: Excellenz durch ein schreiben ein Complement macheten, undt darbey eine Dankhñhmigkeidt zu erkönnen gebeten, wölche in denen Formalien, ohne Massz Gab bestehen könte, dasz Eüer Hoch Fürst: Gnaden obgemeldtes von mir vernomen hetten, undt gleich wie Sye S: Excellenz besondere affection vor führeten also auch Ihnen Dankh ablögeten undt sich auff eine mündliche berödung mit S: Excellenz berueffeten, wölche geschehen würdte, so baldt Eüer Hoch Fürst: Gnaden etwan hihero kommen thätten: ybrigens beziehe ich mich gleich fahls auch auf eine Eüer Hoch Fürst: Gnaden mündlich Thuendte hinder bringung, sobaldt dieselbe sich etwan allhero begöben haben werdten, wie dan dem H: Jeszenzky eben auch bereiths ein mehrers Mündtlich gesagt habe; Inzwischen verharre in gehorsamster Devotion

Eüer Hoch Fürst. Gnaden Undterth: gehorst:

Wien, den 6. Marty 1709.

Simson Wertheimber Jud. mpr.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. J., N. 149. — Má-solat. D. M.

1006.

1709. június 14. Bécs. Enszel (Enschhaln) rohonci zsidó, volt körmendi vámszedő levele Batthyány Ádámhoz (?) Bécsben, melyben panaszt emel Vinkovics németújvári harmincados ellen, aki, noha ő áruját Németújváron becsületesen bejelentette, mégis contraband címén elko-bozta. Kéri, írjon érdekében a pozsonyi kamarához, hogy áruját vissza-kapja. Személyesen járult volna kérelmével a gróf elé, de mivel a vá-rosta való belépésre engedélye nem volt, kénytelen volt a Táboron tartózkodni.

Mein Hochgräfl(iche) Excellenz!

Es bezwinget mich die eyserste Noth, das ich mit diesen wenigen Ihro Hochgräfl(iche) Excellenz zu molestiren mich vnterstehen musz, wasz massen mir selbige wahre, die ich redlich erkaufte zu Fürstenfeldt

undt auch dem Treussiger Winkowitsch in Gissing richtig angesagt, von selben mir benante wahr in Contrabant gezogen worden, in deme doch die Schreiber selbst, da ich die Kaasz hab angesagt, wie ich nach Fürstenfeldt bin gefahren von Gissing, in der stuben zu Gissing gegenwärtig gewesen, wie der Herr Winkowitsch gesagt hat, das wan ich von Fürstenfeldt zuruckh komme, solle ich zu Gissing die Dreüssigst von Kasen vndt wahren mit einander bezahlen. Es hat aber benambter Winkowitsch die Zeit nicht erwart, bisz das ich nacher Gissing kommen bin, sondern hat mir die wahr mit zwey dreüssiger Schreibern lassen auf der Strasse hinweckh nehmen, vndt also mich in den elendesten Standt vndt Bettelstab gebracht. Habe also nach diesem den Schreiber, welcher gegenwärtig gewesen ist, da ich meine wahr angesagt hab in das Schloss lassen rufen zu meinem gnädigsten H(errn) Graff Frantz, der mir mit einem Jurament beteuert, das ich meine wahr redlich vndt recht angesagt hab, welches ich auch hier bey mir schriftlich aufzuweisen hab, vndt vorherige mahl allzeit mein dreüssigsz in Gissing drin geben hab, vndt kein schreiben vndt kein Königszetl mir niemahlen gegeben haben, alsz dan erlaufet an dehero hochgr(äfl)ich Excellens mein vntertänigstes und demüthiges ersuchen, sie wollen an mir armen ihre gnad ausflüssen lassen, vndt mir ein schreiben auszwürcken nacher Preschburg zur Kammer, damit ich meine wahren wiederumb erhalten möge. Bekenne zwar dasz es meine höchste Schuldigkeit erfordert, das ich selbst in person solte aufwarten, weilen ich aber die Licens nicht habe hinein in die stadt zu gehen, sondern auf dem Tabor mich aufhalten musz, bitte ich gehorsambsten umb eine genädige Vergebung. Werde also mich alhier aufhalten bisz auf den Sontag vndt erwarten Ihro hochgräfl(iche) Excellens genädigste antwort. Empfele ich hiemit in Ihro hochgr(äfl)iche Excellens grose favor vnd Genaden. Bin altzeit Ihro treuester vndt gehorsambster Vnterthan:

Datum Wienn, den 14. Junii anno 1709.

Jud Endschaln in Marck Rechnitz,
Mautner gewest zu Germent.

*Kivül: Ihro Hoch Gräfl(iche) Excellens Pudian Adam de Marck Rechnitz.
OL. Batthyány család levéltára.*

1709. június 24. előtt. Enszel Salamon rohonci zsidó folyamodványa a pozsonyi kamarához, amelyben panaszt emel Vinkovics harmincados ellen, aki a stájer határnál három mázsa sajtját — noha a harmincadot lefizette, de erről Vinkovics a szokásos harmincad cédulát ki nem adta — embereivel contraband címén lefoglaltatta, tőle 40 forintot kizsarolt és így őt megkárosította, mindezekért elégtételt kér.

Excelsa Camera Regia! Domini Domini Gratosissimi!

Anno 1705. circa 29. Septembris, volens tres casei centenarios ex Hungaria oppido Gissing in Styriam evehere, persolvi ibidem tricesimam domino Vinkovich tricesimatori in illo Districtu, qui ab exortis his tumultibus inibi habitat, sed schedam consuetam ad instantissimas licet preces meas, sicut antecederet etiam saepius ab eadem consequi non valui, prouti nec alii sub his motibus ultro citroque commeantes quamvis tricesimam persolvant, obtinere possunt. Quo circa fretus et meis propriis et alienis huiusmodi exemplis, caseos praedictos circa praenotatum diem jam prope limites Styriae avexeram, dum idem d(ominus) Vinkovich ignoratur, quibus ex motivis, suos post me misit homines, curruque meo reduci curato, caseos contrabandae subiecit; item diversis insuper vicibus et occasionibus, sub titulo et praetextu tricesimae, sed nulla vectigalis regii, nulla legum vel approbatarum consuetudinum Patriae, nulla proportionis iustitiae vel aequitatis habita, interdum ratione solum a me et meo commercii consorte, ut alios reticeam, plus quam 40 florenos pro libitu extorsit, aliaque plurima comprobata facilia (quae etiam excelsae Camerae, uti spero, e re foret penitus investigare et cognoscere) durante hac seditione exercuit, et exercet adhuc, meo etiam in suprarecensitis gravi admodum damno et injuria. Quippe levata emente et a tot annis grave eiusdem interesse solvere debente, ut hic alia dispendia et fatigia per hoc mihi causata silentio praeteream. Eapropter praeprimis ad Excelsam Cameram regiam humillime recurrendum duxi, supplicando, quatenus eadem in praemissis iustitiam et satisfactionem, vel si alia via quaerere debeam, saltem remedium pro futuro, protectionem suam gratiose mihi impertiri dignetur. Cuius me gratiis substernens permaneo, Excelsae Camerae Regiae indignus humillimus famulus.

Salamon Enszel, Judaeus Rohontziensis et Excellentissimae dominae viduae comitissae de Batthyán, nec non illustrissimi domini comitis Francisci de Batthyán subditus ibidem.

Exhibitae Viennae 24. Juny Anno 1709. Domino comiti Volkra Vice Praesidi C(amer)ae Hungaricae, quae inclusum suis literis recommendavit Camerae Hungaricae sub dato 25. vel 26. Junii 1709.

OL. Batthyány család levéltára. Két példányban.

1709. június 26. Bécs. Özv. Batthyány II. Ádámné Strattman Eleonora levélfogalmazványa br. Volkra kamarai tanácsoshoz, melyben a Vinkovics harmincados által megkárosított alattvalója, Enszel Salamon rohonci zsidó kereskedő részére elégtételt kér.

Wohlgebohrner Freyherr! Hochgeehrter Herr Cammer Rath!

Wasszen sich der überbringer dieses mein Unterthan über den Herrn Dreyssziger Vinkowitsch beklage, beliebe H(err) Baron ausz dem beygeschlossenen Memorial und seiner mündlichen exposition des mehrern zu vernehmen. Weillen nun dergleiche Excessen durch die löbl(iche) Königl(iche) Cammer zu remediren und denen damnificirten Satisfaction zu leisten ist. Alsз habe hiemit meinem hochgeehrtesten Herrn Baron in zuversicht dero gegen mir gezeigten Freundschaftt, solche bey so gestalten Sachen rechtsmässige Instanz zu beliebiger beförderung bestermassen recommendirn wollen, mit Versicherung ich hin widerumb in fürfallenden begebenheiten erweisen werde, dasz ich seye

Meines hochgeehrtesten Herrn Baron Dienstfertigste

Eleonora verwittibte Gräfin von Bathyan, gebohrene Gräfin von Strattman.

Wien den 26-t. Junii 1709.

OL. Batthyány család levéltára.

1709. augusztus 14. Szalonak. Marx Simon és Marx Éliás zsidók folyamodványa özv. Batthyány II. Ádámné, Strattman Eleonorához, melyben panaszkodnak, hogy Rogendorf kisasszonynak járó tartozásuk miatt — Batthyánné közbenjárása ellenére — már két hónapja áristomban vannak; vázolja tehát anyagi helyzetüket, kéri a grófnét, hogy Rogendorf kisasszonynál hasson oda, legyen türelemmel és az áristomból őket bocsássák ki.

Ihro Excellenz, Hoch und Wohlgebohrne Gräfin! Gnädig Hochgebietunde Frau Frau Gräfin!

Nach deme Euer Excellenz Befelch ergangen, vor zwey Monath, dasz wir arme Juden, so denen gnadigen Freulen von Rogendorf schuldig in den Arrest gezogen werden solten, welches auch geschehen, und schon dieser Zeit über in der Stadt eingesessen, anieczo aber auf persvadirung des gnädigen Herrn von Wahl gar in das Schlosz gesetzt, ob

zwar Euer Excellenz informirt, dasz wir unser Handl und Wandel treiben, dennoch wird gnädigst bewust sein, mit was grossen Unkosten, Leibes und Lebens Gefahr es beschichet, mit gar weniger Avantatsi auch wie wir hier auf grosse Unkosten leben müssen, auch sind wir, so obgedachten gnädigen Freulen restiren, durch die Curutzen, wie wir derentwegen an Euer Ex(cellenz) sollicitirt durch die Kerment einmahl kommen umb 1500 f. zu Kloster, zum andermahlen bey Lentva per 4000 f. ist also bey diesen Kriegs Zeiten, auf Verluhr und Zehrung, ia wan wir auch verborgner etwas gehabt, alles drauf gegengen, nichts desto weniger haben wir doch gnädig. Freulen wie die Quittung werden weiszen bey 300 f. Interesse bezahlt.

Uns herentgegen will kein Mensch bezahlen, wo wir schulden haben, weder interesse noch Capital. Denn schon lang sollicitirenden Pass, um unsere Schulden in Steuer zu erhalten, bitten wir noch fehrners gnädigst gedacht zu seyn, zugleich umb gnädige Erlassung des Arrestes, auch die gnädige Freulen dahin zu bringen, mit uns längere Gedult zu tragen, wiedrigen fahls, sind wir willens, so viel Schuldbrieff in Ungarn und Steuer aus händigen, dass die Capitalien sambt interesse bezahlt wurden. Wann aber gnädiges Freulen dasz nicht eingehen, beliebe Euer Excellenz unser völliges Vermögen taxiren zu lassen, könnten sodann zu förderst, was wir Euer Excellenz restiren, und sodann andere so weit es erkläcklich, bezahlt werden, dann wir wie sehen, ist der gnädige Herr von Wahl intentioniret Euer Excellenz unterthan völlig zu ruiniren, weilen solcher nicht nur diese, sondern mehrer dergleichen Schuldner einzubringen über sich genehmen und uns zu tribuliren bey diesen schweren Zeiten, bitten also höchst unterhänig Euer Excellenz werden nicht zu geben und völlig zu verderben, damit wir noch arme Unterthanen hinführo verbleiben können. Geben der Hoffnung so wohl Euer Excellenz, als andere unsere Schuldner in allen richtig zu bezahlen, darbey auch unterthänigst bittend umb gnädige Erlassung des Arrests, schliessen anbey Euer Excellenz in die Vorsorge des höchsten, verbleibende Euer Excellenz Unterthänigste gehorsambe Unterthanen.

Schläuning, den 14-ten Augusti, anno 1709.

Marx Simon.

Marx Elias.

Kivül címzés: An Ihre Excellenz der hoch und Wohlgebohrnen Gräfin und Frauen Frauen Eleonora Isabella verwittibte Gräfin von Botthyan, eine gebohrne Gräfin von Strathmon, unser unterthänigstes anlangen und höchst gehorsambes bitten, wie in stehend.

OL. Batthyány család levéltára.

1709. augusztus 28. Szalonak. Marx Simon és társai zsidók folyamodványa özv. Batthyány II. Adámné Strattmann Eleonorához, melyben a Rogendorf kisasszonynak járó adósság, illetve kamat dolgában körülményesen és számadatokkal támogatva kimerítően írnak és az áristom-ból való kiszabadításukat kéri.

Ihro Hoch Gräfflich Excellenz! Hoch und Wohlgebohrne Gräfin! Gnädig und Hochgebiettunde Frau Frau!

Die höchst zwingend Noth, welche mich ohn unterlas drucket, zwinget mich, dasz ich mich unterfange Euer hochgräffl(ich) Excellenz mit diesen unwürtigen Memorial vor derognädige Füße zu fallen, habe zwar durch gestrengen Herrn Praefecto vernohmen, dasz Euer hochgräff(liche) Excellenz Bevelch geschicket habe, dasz ich der gnädigen Freyle czu Rogendorf ihre Interesse, welche ich nicht allein, sondern mit mehrers Juden vor 6 Jahren zu leyhen genohmen, die interesse von 1050 f. zu bezahlen, wofern ich solche interesse nicht erlegen woll, so solle mann mich mit meinen consortnen in Arrestnehmen, wie auch solches schon geschehen ist, dasz ich 7 Wochen in der Stadt verarrestiert bin gewesen, aber Herr Baron von Wahl in solchen Arrest nicht begnügt gewesen ist, und mich mit meinen consortnen ins Schlosz hinein in Arrest nehmen lassen, in welchen schon in die 3-te Wochen ist, als dann bitten wir Ihro Excellenz um Gottes willen, als arme Unterthanen, dasz sie uns ietzund bey solcher schwerer zeit und grosser theurung, müssen den Mezen Mehl bezahlen per 3 f. 30 kr. und darbey mit denen vielfältigten wachten schon bis 6 Jahr tag und nacht strabuziret seyn, nichts handeln und wandeln können, mann hat wohl Ihro Excellenz bericht, dasz ich mit meinen mitconsorten solche gute Handel(?) alhier in Schlaining hätte, und mich bericht haben solte, wer aber Ihro Excellenz solches bericht habe, haben sie mit der Unwahrheit bericht, wie wirs auch mit unsern gestrengen Herrn Praefectus attestiren können, dasz keiner unter allen Juden durch die Rebellen mehr Schaden gelitten, dann ich mit meinen mitconsorten, wie auch Ihro Excellenz werden bewust sein, dasz ich schon einmahl solicitirt habe wegen der Kementer halben, dasz sie mir nur von Kloster allein bis 1000 thaller wahren genohmen haben, und in Lendvár und Csakathurn auch bis 4000 f. wahren kommen seyn durch die Rebellen, als wie auch bis dato viel schulden haben in bemelden Örter und nichts einnehmen könen, bis Gott der allmächtige eine andere Zeit senden möchte selbe ein zu cassiren, wie auch in Steyermarckh, dasz Ihro Excellenz selber wohl bewust sein, dasz wir schon etliche mahl solicitirt haben wegen eines Paasz, dasz wir zu unseren Schulden kommen

möchten, solchen aber nicht bekohmen und bey dieser Zeit ohne Paasz unmöglich zu reisen, und wann wir keine Schulden einnehmen könne, unmöglich die interesse bezahlen, was wir aber bey Leib und Seel gehabt, haben wir in diesen 6 Jahren verzehret, wie sollen wir nicht ruiniret werden, wann wir von unsern Schuldern noch interesse noch Capital bekommen können, und wir müssen dannach bezahlen interesse wo wir schuldig, was aber anbelangt von der interesse der Freylen von Rogendorf, haben wir schon erlegt bey dieser schweren Zeit 365 f. interesse, haben aber auf unterschiedlichen Örtern alhier zu leyhen bekohmen zu sammen getrieben 50 f., welche wir auch der Freylen von Rogendorf gesunen seyn denen 365 f. zu erlegen, welches als dann machet 415 f.

Herr Baron von Wahl ist mit diesen noch nicht begnügt, sondern einzig und allein Ihro hochgräffl(iche) Excellenz unterthanen, welche wir schon in die 33 Jahr treu verblieben, gesunnen zu ruiniren und vertreiben, wann es noch lang wehren möchte, werden zulezt mit Weib und Kindern den Plaz raumen müssen, wie es nicht allein mir, sondern mehr Unterthanen so begegnen werde, bittend Ihro Excellenz unterthänigst, unser Elend anzusehen, und aus dem Arrest los zu lassen, den in Arrest kan man nicht viel prosperiren, so wir noch länger in Arrest bleiben müssen, dörrffen unser Weib und Kinder crepiren, seyen aber unser Hofnung nechst Gott auf Euer hochgräffl(iche) Excellenz und noch mahlen um Gottes willen bittend, uns diszmahl Gnad erlangen zu lassen, vor welche Euer hochgr(äffliche) Excellenz an dero armen Unterthanen höchst erzeugte Gnad und Barmhertzigkeit, wir mit unsern Weib und Kindern um dero langes Leben und langwehrende Gesundheit täglich bitten werden, erwarte eine gnädige Resolution. Euer hochgräffliche Excellenz, als unser allernädigsten Frauen Frauen Gräfin aller unterthänigster Diener und unterthan

Marx Simon Klaster Mautner mit seinen Mitconsortenen.
Stadt Schlaining den 28-ten Augusti 1709.

Kivül: An Ihro hochgräffl(iche) Excell(en)z, der hoch und wohlgebohrnen Frauen Frauen Gräfin Eleonora von Strauttmann, verwittibte Gräffin von Botthyan (Tit.), meiner allernädigst zu vernehmen.

OL. Batthyány család levéltára.

1011.

1709. december 27. Bécs. Esterházy Pál nádor az ő védelme alatt Kismartonban és egyebütt megtelepedett zsidóknak, kik a háborúk miatt elmenekedtek volt és most a csendesebb idők beállásával visszatérnek a Magy. Királyságba, halasztást ad tartozásaik teljesítésére; hely-

zetük rendezését rábizva Wertheimer Simson országos főrabbiira elrendeli, hogy valamennyi magyarországi zsidó közösségben zsidóknak egymás között eléálló minden peres ügye a főrabbi hatása alá tartozik. Továbbá megparancsolja, hogy Wertheimer Simson kismartoni félben maradt háza az ő húszévi sok, nagy és önzetlen szolgálata elismeréséül az uradalom költségén a jövő tavasszal felépíttessék.

Wir Paulus von Gottes Gnaden des Heyl: Röm: Reichs Fürst Es-torhas von Galantha, Erb Graff zu Forchenstein, Richter der Kumaner, Ritter des guldenen fluszes, deren Oedenburg-Wiszelburg, Pest, Pilis undt Soldt-Gespansschafften Obergespann, der Röm: Kay: wie auch zu Hungarn und Böhheim König: Kayl: würckh: Geheimer Rath, Cammerer, deren herunter der Donau Liegenden Hungarischen Gränitzen General, und des Löb: Königreichs Hungarn Palatinus und König: Statthalter.

Nachdeme nunmehr die unter Unsern Schutz gesessene sich von der Eisenstatt und andern orthen vor einigen Jahren hinwegt salwirte Juden Bey nunmehr in dem Königreich Hungarn anscheinenden Ruhestandt wiederumben nach und nach herbey kommen: derentwegen Wür auch deren Jenigen unvermöglichen: welche zeit der unruhe alsz abwesendt nichts genossen, und Dato nichts genießen können, mit ihren Schuldigkeiten bisz zu Besserer zeit und bisz Sie sich wiederumb erhollen, zuzuwarten, Gnädigist resolvirt und versprochen haben und der Kay: Ober Factor und Jud Simson Wertheimer, welcher von Ihro Kay: May: wie auch von uns privilegierter Ober-Räbiner ist, die vorsorg thuet, umb so wohl unter Unsren, alsz andern Juden gemainden, in Hungarn in Causis Jud contra Jud, wie auch allen und jeden dergleichen Vorfällenheiten, denen Jüdischen Ceremonien gemässz, eine gutordnung einzuführen, wordurch Sie Juden in ruhestandt erhalten werden, und zu diesem Ende zwey Jüdische Comissarien alsz des Juden Wolffs Schlesinger Sohn Nahmens Marcus, und Unseren Hof Juden Israel Brill, nacher Einsenstadt abgeschicket hat, welches Wür umb so viel Lieber sehen alsz unsere Beambten des überlauffs hierunter und der mühe so Sie darmit haben müssen, überhebt bleiben;

Als befahlen Wür solchem nach allen und Jeden Unsern Beambten inns besonderheit aber Unsern Praefecto jetzt und ins künftige Gnädigist hiemit, dasz Sie sich nicht nur allein nicht in die vorfällenheiten, wo Jud Contra Jud ist, im geringsten einmischen, sondern ihme Wertheimer alsz Ober-Räbiner auf sein ansuchen, es beschehe hernach von Ihme Selbsten, oder von seinen Substituirt, welche Er durch ein Attestatum legitimiren wirdt, in allen solchen Vorfällenheiten nach seinen Verlangen gantz willig anhanden zu gehen, und die Juden zu der ihm gebührenden Gehorsamb und Respects-erzeugung anhalten,

Ihme auch sonst allen geneigten willen von Unsertwegen erzeigen sollen; Und weilen Uns von Ihme Wertheimber durch Zwanzig Jahr hindurch viel und grosze sehr nutzbahre Dienste ohne dasz Er jemahlen einige ver Ehrung, welche Wür Ihme gern gethan hätten, angenommen hat, Bewiesen worden, worbey Wür jederzeit sein Eyffrig-Treu-und un interessirtes gemüth wahrgenommen haben, auch Uns solcher Dienste noch ferners Gnädigist zu versehen haben. So haben Wür Ihme Wertheimber und denen seinigen Gnädig versproch, zu anfang Künfftigen Frühe Jahrs Ihme sein in der Eisenstatt Liegendes un aus gebautes Freyhausz auf Unsern aigenen Kosten ohne sein Wertheimbers oder deren seinigen geringesten entgeltens, zu einer Special-Gnad, und sonderlichen gedächtnus, nebst denen Ihme Bereits darauf ertheilten Freyheiten völlig auszubauen und in vollkommenen wehrstandt setzen zulaszen; Wie dann Wür ein solches ad notam zu nehmen, und mit solchen Bau den anfang so baldt möglich zumachen, Unsern Praefecto und andern beambten zu Eisenstatt Gnädigist hiermit anbefohlen thun; Actum Wienn den Sieben und Zvantzigsten Decembris im Ein Tausendt Sieben Hundert und Neunten Jahr.

Paulus Esterhasy

Stephanus Jeszenszky
de Nagy Jeszen.

(L. S.)

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 11276. sz. — Egykorú másolat Esterházy Mihály megerősítő leveléből: „Copia privilegiorum per principes condam Paulum et respective Michaëlem Esterhazy pro parte Judaei Simonis Wertheimber elargitarum.”
D. M.

1012.

É. n. (1710 előtt) Ifj. gr. Esterházy József báti zsidájának, Jelen Jakabnak letétbe helyezett ingóságai:

Bátban lakozo Jelen Jakab nevő Méltóságos Groff Galantay iffiabik Eszterházy Joseph Uram Eö Nagának Sidoja által néhay Istenben elnyugodott Mihálffy Gáspár Uram kezéhez per formam depositi tett Mobiliseknek specificatioja.

1. Harom Vegh Szilesiay Poszto, amellyet vettem ...	fl. 99. d. —
2. Egy Reff violaszinü egy vegh Failandis	fl. 68. d. —
3. Sokfele színü 38 Réffbüil állo Kronrásat	fl. 38. d. —
4. Selyem szeles fekete 22 reffbüil allo Fatyolt ..	fl. 26. d. 50.

5. Viragos sokfele színű 13 Réfből allo Selyem fatyol	fl. 26. d. —
6. Harom Vegh szeles Lengyel Patyolat	fl. 12. d. —
7. Eöt Fehér Szoknya	fl. 15. d. —
8. Egy Végh Baraszlai avagyis papiros Gyolcsot ...	fl. 8. d. —
9. Sokfele 23 Lotbul allo Selymet	fl. 12. d. 50.
10. Feher fodros harom Véghbul allo Fatyolt	fl. 21. d. —
11. 25 Réffből allo széles fekete Pántlikát	fl. 6. d. —
12. 13½ Réffből allo sokfele színű Anglia Posztot ...	fl. 67. d. 50.
13. 8 Darab szines apro Pantlikát	fl. 24. d. —
14. 6 Darabbul allo széles sik Premet	fl. 13. d. 50.
15. 3 Par Asszony kesztyűt	fl. 3. d. —
16. 3 Végh Quinetet	fl. 12. d. —
17. 18 Lotbul allo Ezüst Gallont és Csipkét	fl. 45. d. —
18. Veres és zöld Atlaczt 8 Réfből allot	fl. 20. d. —
19. 23 Refből allo kapiczolt	fl. 23. d. —
20. Egy Csomo Veres klarist	fl. 18. d. —
21. Tizeneöt par Roka hatat	fl. 30. d. —
22. Egy Csomo Roka torkot	fl. 8. d. —
23. Négy Mottring Ezüstöt	fl. 10. d. —
24. Három Mottring Aranyat	fl. 9. d. —
25. Tizenkét Lat Saffrant	fl. 17. d. —
26. Sokfele Füszer számot	fl. 28. d. —
27. Riskasa és Maloza Szöllő	fl. 8. d. —
28. Fekete szeles selyem Csipkét no. 23 Reff.	fl. 15. d. 50.
29. 1800 veres penzből allo Nemet forintokat, tudnia illik azon pénzt, a melyet Vass Ladaban le tet volt.	
30. Item ugyanabban a Ladaban fehér sodros fatyolt 2 Vég	fl. 14. d. —
31. Paller Gyöngyöt	fl. 6. d. —
32. Hat darab feher Czernat	fl. 3. d. —
33. Harom pár Asszony Strimphlit	fl. 4. d. 20.
34. Irott gyolcsot	fl. 3. d. 60.
35. Irott Barhant	fl. 16. d. 75.
36. Selyem Gallont Csipkét és füzöt	fl. 13. d. —
Summa facit	fl. 758 d. 05.

OL. Esterházy hg. levéltára, Rep. 23, fasc. LL. n. 2068.

1710. január 31, Zágráb. A horvát tartománygyűlés határozata:

Articulus 28, Ut Judaei eiiciantur ex civitate Varasdinensi domini Status et Ordines decernunt.

OSzK. Fol. Lat. 1065. p. 160.

1710. március 6. Pozsony. Esterházy Pál nádor megengedi udvari építőmesterének, Fenzel Simonnak, hogy a kismartoni keresztény temető mellett fekvő házát eladhassa Austerlicz Salamon udvari zsidó vejének, Áron Dávidnak, bizonyos kikötés mellett.

Demnach unszer Hoff-Maurer Simon Fenzel entschlossen sein aigen-thumbliches in Eyszenstadter Schlosz Mayer Christen Freithoff Ligendes Heüszel gewisser ursach halber zu verkauffen, und kauflicher überzulasszen dem Juden David Aron, alsz welcher mit unszers Hoff Juden Salomon Austerlicz Tochter verheyrath umb ein Summa geldt per 500. „—“ wesszentwegen Er bey unsz umb gnädige Zulassung Supplicando einkommen, wann dann vermög eingenommenen Bericht sich kein Christ Befindet, der umb gedachtes Hauszes diszes wasz der Jud sich eingelasszen geben wird, Keinen Schaden ihme Maurer zuzufiegen seint, wür auch nicht willens, und weilen es ohnedeme an einen solchen orth, alwo auf der Enteren seithen der Juden ihr mehreste Wohnung ist, alsz sein Wür in diszem Fahl das Ringste nicht zugegen, und haben unsz gnädigst resolvirt Bemelten Juden sein desz Besagten Unszers Hoff Maurers Behauszung Folgender gestalten zu kommen, und ein Antworten zu Lasszen. Als

Erstlich solle ihme das Frey ausz und eingehen So wohl auf ein seithen, als andere seithen, das ist zu verstehen gegen den Mäyrstad: die Thier Betreff: und auch auf der anderen seithen gegen dem Juden Häusszern verlaubt seyn, und zwar wird ihme anstatt der Thier gegen dem Mayrstad: zum ausz und einfahren ein Thor zu machen verwilliget.

Secundo. Dasz gebey halber anlanget, Könne er solches nach eigenen Wohlgefallen in die Höche führen, mit Fenster so wohl gegen denen Christen-Freith-Hoff, alsz auch anderwärtig umbfangen, wie es sich gezimmet da wider wür jetzund und auch ins Künftig so wohl Unszer vorgestellte Officire, wer die immer sein, keinen Bedenkhen haben können werden.

Tertio. Von der Christengemain der von Bemelten Schlosz Unter Thannen in Mäyrhoff soll diszes Hausz umb völlig abgesondert sein, mit Keinerley Anlagen, wie die immer zu erdenken [sein], noch vil weniger ainiges gehorsamb, das sie Besagter Gemein schuldig zu Thuen, gleichwie diszes Hausz vorhin schuldig gewesen, soll nun anjetzo, und ins Künftig von ihme Juden nicht Begehret; sondern mit Anlaagen, und gehorsambder Juden-Gmain zu gethailt sein.

Quarto. Der Jährlich Gaaben halber von mehr Besagten Hausz soll Er Jud alsz Kauffer nicht mehr, dann gleich dennen andern neu aufgebauten Juden Häusern, Nemblich das Jahr zwölf gulden Bezahlen, dabey wûr ihme allein schutz zeigen und in vorfahrenden dienstes Begebenheiten durch unszere Beamten nach gestalt in die Hände gegen werden.

Quinto und schliesszlichen, da nun auch öfters Bemelter Jud einen gefallen trüge die erkauffte Behausung einen andern Juden, oder dem ihme Beliebt mit Bewilligung unszerer, und zwar wegen darauffstöllung eines gutten Wirths zu verkauffen, wird ihme eben diszes nicht gewöhret werden.

Und weillen nun dieszes alles Unser Gnädigster Consens, und Zulassung, alsoz solches eigenhändig unterschriben, und mit gewöhnlichen Unszern eigenbahnen Sigill Bekräftigen Lassen; dabey Unszere Beampte von Hochen, und Nideren standt, Benehm; und Beschicht hieriensfahls Unser Ernstliches Befelch, auf eraignenden Fahl allmögliche Satisfaction zu Nehmen. Beschehen Prespurg den 6-ten Marty Ao. 1710.

Paulus Eszterhazy (L: S:)

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 24. — Egykorú másolat. D. M.

1015.

1710. május 29. Tarcsa. Moyses Lazarus nagymartoni zsidónak Esterházy Pál érdekének megfelelő ügyében szükséges jogi támogatását Szily György készséggel teljesíti, ha Esterházynak újabb procuratorságra szóló megbízását veheti.

Méltóssaghos Herczegh nagj jo Kegyelmes Uram.

Nagy Martony Moyses Lazarus Sidoja Acquisitioja irant irott Herczegséged Méltóssaghos Levelét szokott kötésséggel s-edgyersmind alazatossanis vettem, kinek tartozó köteleességem szerint engedelmeskedny kívánnék, de Herczegségedtül valo Procuratoriam ennek előtte négy eöt esztendőnek expirálván, Herczegséged neve alat Uy Procura-

loria nélkül törvényessen nem lehet a' dolgot folytatni: ha azért Herczegséged a' Procuratoriamat renoválni méltóztatik, tehetségem szerint Herczegséged és emberei törvényes állapotiban procedalnom el nem mulatom. Caeterum Herczegséged gratiajában ajánlván magamat, maradok tovább is Herczegségednek

Alázatos igaz köteles szolgája

Szily György mpria

Datum Tarcsae die 29. May. A. 1710.

Kívül címzés, vörös pecsét.

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 4006. sz.

D. M.

1016.

1710. november 13. Pinkafő. Lengyel György levele Schäpsel szalonaki zsidónőhöz, melyben felszólítja, hogy a királyi resolútió és a magyar kamara rendelkezése folytán a 15 mázsa só után mázsánként esedékes 30 krajcárt annál inkább fizesse be, mert ellenkező esetben a szalonaki zsidók közül valamelyiket fel fogja tartóztatni.

Gottes Seegen Zum Gruesz! Habe vergangenen Freytag, als den 7. currentis meinem vice gerentem nacher Schlänig geschickt umb uon denen (somit Stain Saltz handeln) die neue aufflag: benantlich uon ieden Centen desselben 30 kr. uermög der hierüber uon Ihro Röm(isch) Kay-(serliche) auch Hung(arisch) Königl(iche) May(estät) ergengenen gnädigsten resolution, wie auch nachgehents aigens desthalben uon der löbl(ichen) Hung(arischen) Hoff Cammer an mich erlassenen expresten Decret sub die 15. Septembris dieses 1710-ten Jahrs einzufordern, undt nach deme obgedachter mein Vice Gerent für die bey euch zu gesicht bekommene 15 Centen Salz mehr gemelter aufschlag oder imposition uerlangt, habt ihr euch dorzue auff keine weisz bekommen oder bequem wollen, sondern uerschiedene auszflucht gesuechet. Nun gebe hiemit zur nachricht, dasz wofern ihr für ieden Centen Saltz die begehrten 30 kr. mit nechsten nicht erlegen werdet, ich den nechst besten Juden uon Schlönig allhier, oder wo ich sonsten einen haben kan, dessentwegen auff hallten will; auch dörffet ihr euch mit anderen nicht ausreden, den alle ohne differenz disen imposition unterworffen.

Pinggäfelt, den 13. Novembris 1710.

Georg Lengyel m. p.

Kívül: Dem Schäpsel Judin Schlänig zu zustellen. Schlänig.

OL. Batthyány család levéltára. Kívül gyűrűs zárópecséttel.

1710—1715. körül. *A rohonci zsidó tanács (bíró és esküdtek) folyamodványa özv. Batthyány II. Ádámné Strattmann Eleonorához, melyben felkéri, hogy mivel bizonyos pozsonyi költségeket a zsidók kétfelé, tehát kétszer nem fizethetik, ezt a pozsonyi magyar kamarának is adja értésére, nehogy a zsidók kétfelől legyenek zaklatva.*

Ihro Excellenz! Hoch undt wohlgebohrne Reichs Gräffin, Gnädig und hochgebietende Frau Frau!

All diejenigen Juden, so in disen beyschluss¹ benambset seindt, seindt von unser gemein, vndt Handler auf die selben Örthen, seundt auch schon begriffen, die von unsz verlangte Prespurger Unkhosten zu bezahlen, also khenen sie nicht auff zwey seithen zahlen, sondern wollen sie ihre Heuser und Höff unter Eurer Excellenz Schutz haben, auch unsz zu Hilff zahlen müssen, gelangt derowegen an Eur Excellenz unser unterthönigstes anlangen, undt bitten, die geruhe auch dises der löblichen kamer bezubringen, damit sie nicht auf zwey seithen möchten geblagt und exequirt werdt. Mithin unsz Euer Excellenz unterthönigst recomendiren verharren Euer Excellenz Unterthönig gehorsambste Vasaln

N. N. Richter und Geschwohrne Juden von
Marckht Rechnitz.

OL. Batthyány család levéltára.

¹ NB. A melléklet hiányzik.

1711. előtt. *Salamon rohonci zsidó és társai felségfolyamodványa, melyben Stájerországba és a horvát területekre útlevelet kérnek, indokolva azzal, hogy mivel a kurucok a Dunántúlra betörték, tehát Sopronba vagy Pozsonyba kereskedni nem mehetnek.*

Allerdurchleütigst, Groszmächtigst vndt Vnüberwündtlichster Röm(ischer) Kayszer, auch zu Hungarn undt Böheimb König, Ertzherzog zu Österreich etc. Allergnädigster Kayser und Herr Herr!

Eür Kay(serliche) May(estät) ist vorhin gnädigst bekant, wie allerseiths die Inwohner, beuorab die Juden an denen vngarischen gränzen wegen selbiger Rebellion betrangt sein, und aller Handl und wandt darinder liget, so dasz man sich kaum für die Thür hinauszu begeben trauen dörrf. Weillen nun allergnädigster Kayszer und Herr Herr ich, da ich mich vor 2 Jahren von Rechniz nacher Schlaning an die Steü-

rische gräntzen salvirt, jetzt wegen von jenseith der Donau von neuem auff diesen landt eingebrochenen Rebellen, auf keine weisz mehr wagen dörff auf die seiten in Vngarn nacher Ödenburg und Pröspurg und aner werthin herausz zu begeben, und zu meiner wenigen Handel ein zu kauffen.

Alsз gelanget an Eür Kay(serliche) May(estät) mein aller underthänigst gehorsambisztes höchstflehentliches bitten, dieselbe geruhen gnädig, in solcher allergnädigsten Consideration und dasz dasjenige, wasz ich zu meiner wenigen Handlschafft von Nöthen habe, in Steyer Marckh, sonderlich zu Grätz möchte einkhaufen können, auch nacher Croaten durch Steyer Marckh, weillen es in dem Vngar. wegen vn-sicherheit dahin zu komen, vnmöglich hin und wider reisen dörffte, dero Kay(serliche) Pass, dasz ich mit meiner Consorten hin und wieder passirt, auch der Leib, Mauth, nit aber von meinem bey mir habenden Wahren, frey, Pass und repassirt werden möchte, gnädigst ertheilen zu lasszen. Eür Kay(serlichen) May(estät) Allerunderthänigst gehorsambst ewigter

Sallomon Judt von Rechnitz, mit seinem Consorten,

Kivül: An Ihro Röm(isch) Kay(serlichen) auch zu Hungarn und Böheimb Königl(ichen) May(estät) euigter Sallomon Judt von Rechnitz, mit seinen Consorten allerunderthänigst gehorsamste bitten pro unuermelte allergnädigst Pass Ertheilung.

Ezen egy ívből álló kérvényhez mellékelve van a következő kimutatás:

„Wasz wir auff unterschriebene Örther wegen unser Handlschafft aus geben, wie folgt:

Erstlichen Groff Erdedy	...	...	...	...	...	...	58 f.
Grostorff (Keresztes)	...	...	...	...	...	...	18 f.
St. Gotthardt (Szentgotthárd)	...	...	...	...	...	...	80 f.
Lendwahr (Lendva)	...	...	...	...	...	...	50 f.
Tschaketorn (Csáktornya)	...	...	...	...	...	...	60 f.
Egersche (Zalaegerszeg)	...	...	...	...	...	...	40 f.
Kistell (Keszthely)	...	...	...	...	...	...	30 f.
Steinanger (Szombathely)	...	...	...	...	...	...	50 f.
Sigidwahr (Szigetvár)	...	...	...	...	...	...	60 f.
Schimeck (Sümeg)	...	...	...	...	...	...	20 f.
Schemythoren (Simontornya)	...	...	...	...	...	...	20 f.
							486 f.

OL. Batthyány család levéltára. Zárójelben a községek mai magyar neve.

É. n. (1710 körül.) A munkácsi uradalom területén történt bűncselekményekből kettő zsidó vonatkozású. Az egyik Jakab zsidó panasza, akit 2200 lengyel forintig megkárosítottak, a másikban Áron zsidó 840 lengyel forint értékű borral Lengyelországba szökött.

1. Judaeus Jacobus nomine, antea quidem in Verecske, ex post vero in Supanya, iam vero denuo in eadem Verecske arendator exponit similiter. Qualiter idem sine omni causa et ratione per Ladislaum Turanszky et Casimirum Kobeleczy aequae una cum reliquis per eosdem denominandis latronibus in possessione Timsor pacifice eotunc existens, violenter aggressus per dictum Ladislaum Turanszki in 2 milia florenorum Polonicalium, consequenter vero per dominum Komarniczki in 200 florenis Polonicalibus damnificatus extitisset, qua occasione praementionati Ladislaus Komarniczki et Casimirus Kobeleczy etiam in aliis dictae possessionis Timsor incolis servitium et latrocinium exercendo, unum quidem interfecissent, alium crudeliter in capite vulnerassent, ita ut etiam hactenus convalescere nequiret, alios vero, quos comprehendere quivissent, usque ad libitum suum iis, quibus placuit verberibus affecissent, sicque non solum modo jura bonae vicinitatis, sed et praeceptum Divinum ex praeconcepta malitia violare nil pensi duxissent. Unde Judaeus quidem praememoratus ex dictamine justitiae damnorum suorum recompensationem, Dominium vero in ordine, quoad occisi per mortem homicidae, quoad alias vero violentias de jure competentem satisfactionem exposcit, quibus actibus in claris existentibus nulla facti proba indigeretur.

2. Accedit Georgius Szécsy proponendo, qualiter his retroactis annis genitor uxoris eiusdem certa vina in 840 florenis Polonicalibus Judaeo Aron dicto appretiando, successive idem Judaeus in regnum Poloniae profugisset, et hinc inde ibidem latitasset; quo rescito idem exponens a Serenissima Regia Maiestate Poloniarum obtinuit decretum, ut ubicunque idem Judaeus reperiri, ibidem et comprehendi possit; quod et factum extitit. Nihilominus tamen, dum iam ad partes Regni Hungariae et quidem in possessionem Klimecz cum captivo penetrasset, tunc incolae dictae possessionis turmatim eundem aggrediendo, nonsolum modo Judaeum ab eodem recepissent, quinimo et ipsum incaptivando, literas obligatorias super denotata summa confectas unacum mandato regio violenter abripiissent nec hucusque restituere vellent, sicque et summa frustrari coactus esset; quare idem quoque ex parte insinuatorum incolarum instanter praestolatur satisfactionem."

1711. január 15. Érsekújvár. Gróf Zinzendorf Ferdinánd Érsekújvár parancsnoka Ábrahám Izsák ottani lakosnak bizonyítványt ad arról, hogy a felkelés ideje alatt a császáriaknak szolgálatokat tett.

Demnach vorweiser dessen Abraham Isaac wehrender Rebellion steths alhier wohnhafter Jud vermög inhabenden Attestationen nicht nur vor Ihro Kays: May: Inte(ress)e mit darstreckung seines vermögens jederzeit trew erzeiget, sondern auch (da ich in Prespurge ware vermög gehabter Commission von hohen Instanzen) sich in Correspondenz mit dem Erdödi und Esterhazy mit gefahr seines lebens gebrauchen lassen, also zwar das Er vmb dessen willen, als der Esterhazy imo selbst vür einen unterhandler vnd Spion endtöket kümmerlich endtflihen, vnd all das seinige dem feindt instich zurükh lassen müssen: hatt sollcher mich umb gegenwertiges Attestatum hierüber ersucht. Willen nun der billichkeit gemess vnd der warheit zustewer solches bezewgen kan. So habe demo zu folg, vnd damit Er etwan hiedurch zu einiger belohnung vnd regress seines verlusts gelangen möge diese zewgenschaft mit Fertigung meiner handschrift vnd Pötschafft Ihmo Juden Abraham Isaac ertheillen wollen. Neyhawsl den 15 Jenner 1711:

L. S.

Ferdinandt Gr: V. Zinzendorf
Obr: und Commendant:

OL. Batthyány-levéltár. Zsidó vonatkozású iratok 1689—1759. Egykorú másolat.

1711. január 24. Szentbenedek. Veres János tisztartó jelentése szerint úgy egyezett meg a báti vám bérletében Jeleny Jakab zsidóval, hogy pestises esztendőben évi 100 rénes forintot, egészséges időkből évi 100 tallért fizet a vámbérlete fejében Esterházy hercegnek:

„egy alkudtunk megh Jeleny Jakab néuő Sidoual Báthy vám Árendája iránt, hogy esztendeigh, ha az Isten eő Szent Felséghe ostora ott találna uralkodni, adgyon Száz Rhenesy Forint Árendát; Holot pedig eő Szent Fölséghe az maga ostarát emlétet varosrul el venne, tehát Száz Tallér legyen azon Báti vámnak Árendája, kit praestálni és absque omni defectu fizetni minden Exceptio nélkül obligáltatni fogh”.

OL. Esterházy hg. lev. Rep. 23. fasc. B. n. 2064.

1711. január 28. Számvetés és kimutatás a németújvári és szalonaki zsidók 1704. és 1711. közti adóhátralékáról.

„Anno 1711. die 28 Jany(!) Németh Uyvári és Szalonaki Sidokal számot vetvén 1704. esztendőül fogva usque ad annum 1711. die 1. Januari. Egy méltóságos uraság részére köl egy pár Sidotul nekiek adnok f. 3. —, min hogy sokan ezen revolutioban úgy anyira el romlotak, hogy maid az kinek még egy kevés költséghe vagy kereskedésse is volt, azoknak is el kölletet ezen háboruban romlany, ara valo nézve engedtet nékiek 65 f. árra egy esztendőbeli adojok, téssen f. 195. d. —, hat esztendőre téssen f. 1770.

Az jo üdőben tartoznak egy részre portio pénzt adnok f. 100. De mivel anyi károkat valottak az kuruczok, németek és égés miatt, el engedtünk szedni, az után az üdőhöz fogjuk magunkat alkalmaztatni. 188 1/2 Startinyák kassa borok kiárultatássáért, minden Stertinyákért d. 37 1/2, egy részre teszen f. 70. d. 60. Apro marha vágássért attak f. 20., ez is el engedtetten f. 10, teszen hatt esztendeig. f. 60. — Item egy mása fadjuért költet adnok egy esztendőben tisz forintot, az is 5 forintra engedtetten f. 30. — Borostyán dominiumban valo kereskedésért attak egy esztendőben, aszt pro hic et nunc nem kívánhatom, hanem valamint az portio pénzt, úgy fönt specifikált engedelmet az után is fönt tartom. Téssen hat esztendőbeli adojok f. 1330. d. 60.

OL. Batthyány család levéltára.

1711. január 29. Németújvár. Batthyány III. Ferenc elszámolása a németújvári és szalonaki zsidókkal.

„Mit megh irt két rendbeli Sidok praestáltak.

1-mo. 1704. esztendőbeli szám vetéskor maradtak adósok	f. 53 d. 42.
2-do. Németh Uyvári Sidok attak hatt esztendőben kész pénzt és partikát	f. 672 d. 50.
3-tio. Szalonaki Sidok attak	f. 504 d. 68.
Marattak az egész Sidok adossak nekünk	f. 100 — —
	f. 1330 d. 60.

Actum Német Uyvár, die 29. Januarii 1711.

Groff Batthyani Ferencz m. p.

Ezen száz forint restantiából adgianak Szalonaki Sidoink Szätl Notli Sidoknak poszto áraban, kitt vettunk tule, huszon nyolcz forintot, id est f. 28.

Németujvár, die 29. Januarii 1711.

OL. Batthyány család levéltára.

1024.

1711. március 28. Bécs. Oppenheimer Emmánuel folyamodik Esterházy Pál herceghez, hogy a vele megkötött szerződésben megállapított gabonát az uradalom késedelem nélkül szállítsa.

Durchlauchtig Hochgebohrner Reichs Fürst, Gnädigster Herr Herr.

Eur Hochfürst: Durchl: gnädigste Zeillen in unterthänigkeit zu beantwortten, habe gehorsambst berichten wollen, wie vor allen anderen assignationen auf dero H: Sohn Graffen Michael Hoch Gräffliche Gnaden in abstattung derer 3000 fl. Reflexion gemacht und würcklich bezahlt, nicht ermanglende, sobald Ein und andere Lieferung praestirt seyn wird, für den Belauff alle satisfaction zu geben; Indessen ereignet sich zu Prespurg, dasz meine Leüth zu folg desz Contracts in das Magazin die Körner gelieferter verlangen, wohin gegen Ewr Hochfürst: Durchl: Bestelte solches über der Donau vol zu nehmen tentiren, welches wider den Tenor desz Contracts lauffet, mithin nichts allsz Verhinderung und Verdrüszlichkeit causirt;

Dahero unterthänigst gehorsambst bitten wollen, gnädigst zu geruhen, dasz dem Contract gemäsz die Lieferung beschehen möchte, worauf so dann, was noch restirendt, auch abführen und . . . verbleiben werde verharrend dero Hochfürst: Durchl:

Wien den 28. Merz 1711.

unterthänigst gehorsambster

E: Oppenheymmer, Kayzs. Ober Factor.

P. S. Bitte unterthänigst umb Ein verläszlichen Endtwurff wasz biszhero würckh: an die veraccordierte Früchten so wohl umher Prespurg als Altenburg gelifferth worden, annebns das die völlige liferung Einst mahl Completiret und nicht trainiret werde.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. J., N. 154. D. M.

1711. április 14. Pozsony. Szirmay István végrendeletében:

Az kik valakit hallanak rabot lenni, tehát akar Sido akar Czigany légyen az, ha Díját is le kellene tenni, tegyék le, de azért egy oráig való szolgálatot vagy valami recognitiót ne praetendállyanak..." (az örökösei).

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. J., N. 154. — D. M.

1711. május 31. Eperjes. Gr. Pálffy János horvát bán, Feldmarschal, magyarországi generális kommandáns Keppes Ábrahám és Topeltschan Lázár zsidóknak bizonyítványt ad arról, hogy Érsekújvár ostromakor hány tisztet hódítottak át a császári oldalra, hogy mindig kitűnő hírszerzéssel szolgáltak, hogy Esterházy Antalnak a császári oldalra való átpártolásában, továbbá az érsekújvári ágyúrobbanásban stb. milyen részük volt.

Demnach fürweiser dieses Abraham Keppes vnd Lazarus Topeltschan beede Juden mit ihren zweyen Camerathen sich wehrender Rebellion in Hungarn auf meinen Befehl in vnterschiedlichen Seiner Kay(serliche) Maiestät seeligsten andenkens Diensts Vorfällenheiten sehr wohl vnd nützlich gebrauchen lassen, da selbe nemblichen nicht allein vor vnternohmbener belägerung der Vestung Newheüsel, sondern unter den Vorwanth ihren Handlung, nach deme hiemit daran sterkung Ihrer aigenen Mittel einige Officier zur Kay(serliche) Deuotion zu gewinnen sich bemühet, solche stätte gutte nachrichten aufgebracht vnd erworben, so forthan die Vmbliegende Commendanten berichtet, womit derselben absehen in tempore der abbruch veranstaltet werden mögen, sondern auch als der Antoni Esterhazi in höchst ermehlt Ihrer Kay(serlicher) May(estät) Deuotion herüber zu bringen gesichert wurde die heimbliche correspondenz getragen, wessentwegen sie vmb 1000 f. gestrafft, oder aus dem Landt verjagt werden sollen, und rundlich auf 800 f. sich verstehen müssen, so sie alein zu diesen ende willig erleget, vnd Ihre trewe ferner erwiesen zu können; gestalten Sie darüber dann machinirt, wie die Stukh in Newheüsel zersprenget vnd die Kugln in die wasser graben verworffen werden möchten, auch zu deszen Bewerkhstellung den daselbstesten gewesten Zeügleüthnant Rottenstein 1400 f. vnd sonsten zu gewührung mehrerer gemüther auf meinen Befehl vnd Versprechen bey erfolgenden von den zersprengten Metall,

solches hinwiederumb gutt zu machen ein mehrers ausgelegt haben, vnd wie sie sich auch in keinen weigern, sondern viell mehr zu eyferen, auch mit all ihren Cräfften mit hazard desz ihrigen anstrengen wollen, haben selbe die Kundschaften gleichermassen auf dem Ragozischen Lager zu geben daselbst den Saltz handl den zue vnd abtritt gesucht, allein weillen Sie nachgehenndts in argwohn gefallen, seynd Sie daselbst bisz 8 mille f. in Verlust gerathen, annegst auch Ihr hab vnd guth zu Newhewsel geblündert, so forth nicht allein bisz 18.000 f. in Schaden, sondern auch in der gefahr Leib vnd Lebens gespisset, oder sonsten hingerichtet zu werden gesezet worden, vnd weillen nun all solches ihrerseith auf meinen Befehl befoget, si auch mich deszenhalben vmb das gezeugnusz angelanget worinnen bey dieser beschaffenheit nicht entstehen wollen. Alst habe gegenwertigen ertheillet, sie auch aller Hoch vnd Niedern Orthen annegst dahin de meliori recommandirendt, vmb derselbe mit Ihrem gesuchen gehöret, vnd ihnen alle willfähigkeit angedeyen möge.

Datum Eperies, den 31. May 1711.

Der zu Hispanien, Hungarn vnd Böheimb Königl(icher) May(es-
tät) Angestelter Feldt Marschal, Banus Croatiae, General deren
Caschauischen Granitzen, Obrister über ein Regiment Cürassier
vndt in Hungarn Commendant General
Johann Graff Pálffy m. p.

(L. S.)

OL. Batthyány család levéltára. Egykorú másolat. Ugyanezen a napon és helyen kelt gr. Pálffy János hasonló tartalmú latin nyelvű bizonyítványa, mely azonban Keppes Ábrahám, Jakab és Mózes fivéreknak szól; közölve: M. Zs. O. III. 3—4.

1027.

1711. május 31. után. Keppesch Ábrahám és Jakab, Topeltschan Lázár, Hirschl Jakab és Izsák, továbbá Bürgl zsidók felségfolyamodványa, melyben hivatkozva Pálffy János tábornagy előbbi bizonylatára, és felsorolva a császári szolgálatban szerzett érdemeiket, a maguk részére protectionális levelet kérnek.

Augustissime Invictissime Romanorum Imperator! Hispaniarum, Hungariae Bohemiaeque etc. Rex! Domine Domine Gratosissime!

Sacratissima Maiestas Vestra gratiosissime in submississima devotione assumere dignetur et monstrat attestatum generalis campi Marchalli, comitis Pálffy sub A., qualiter nos durante revolta et Hungari-

cis motibus ad eiusdem mandatum obediverimus, imo quo casu sub praetextu mercantiae in obsidione Neüheusel fortalitii, nos cum expositione bonorum, imo etiam vitae perditionis omnium nostrarum appertinentium accomodaverimus, cuius testes adjacentur commendantes sacratissimae Maiestatis Vestrae de facto existunt, ita ut ope nostra inimico magna contra stantia emanarit, praecipue cum eadem via Antony Esterhazy devotio procurari debebat, ut augustissima domus Austriaca servitia debita percipere posset, qua ex causa correspondentias nostras eo dirigebamus, quorum sumptus 1000 f. nos penae aut mulctae nomine constabant, secus ab hoste sententia lata fuerat, nos e Regno profligatuos, quo circa persolutis 800 f., solummodo ad servitia paratissima augustissimae domui Austriacae, eo pervenimus et disposuimus, ut inimicorum tormenta bellica in fortalitiio regio rupta, globi in aquaria et alia loca secreta demersi, quod opus feliciter mediante supremo Leuthenantio de Rottenstein perfecimus, imo desuper animos aliorum seducendo 1400 f. exposuimus, his effectus antedictus eventum lucraretur, quod etiam factum est.

Simili modo proprie relationem ab exercitu Rakoziano quaerentes, novum quaestum salis invenientes, tantum reportum transmittere cupientes, tandem in suspitionem delapsi, in Neuhäuszl despoliati, damnum ad 800 f. perpeSSI fueramus et derelictis omnibus plane expulsi et depredati nocumentum ferebamus vi ingenti perpeSSa, cuius quota et summa ad 20 milia f. se extendebat, vitae periculum omittendo, ubi palum, aliasque crudeles mortes prae oculis nostris habueramus, cuius rei seriem attestata sub B. et C. plura monstrant.

Quamquam clementissime Caesar et Rex, Domine Domine gratiosissime ad humillimas demississimasque praeces nostras gratiosissimam assignationem ad 10 milia f. ad terminum 1½ anni acceperimus, pro qua gratia Caesareo-Regia humillimas reddimus gratias, attamen non latentes id qualiter nec attenta illa clementissima assignatione, ubi tamen ipsa generalitas et officiales militares tam scripto, quam alias et oretenus assecurationem indemnisationis feceratis nos damnificari fuerimus, idcirco in submississima spe vivente, nos alio modo viam gratiae acquirere posse, praecipue cum etiam Ferdinandus 2-dus gloriosissimae memoriae Augustissimus reperiamus Judaeis, praecipue Johesi Pamkerle Görzensi, Moysi et Jacobo Marburger, Gradish et Venturae Parente Tridentino, Isaiae Marburger Viennensi in clementissima consideratione praestitorum domui inclytae Austriacae servitiorum, praesertim in bello Veneto protectorium Caesareum contulisse, cuius copia sub F. adjacet, annexis aliis libertatibus, pro eorundem uxoribus filiis, filiabus et posteris: Cum vero non absque jactura non solum talia servitia, verum etiam alia, cum periculo vitae imo perditione omnium nostrorum bonorum mediante lubenter praestiterimus. Idcirco Maiesta-

tem Vestram Caesaream regiamque humillime de genu procedenter supplicamus, quatenus sua Sacratissima Caesareo-regiaque Maiestas dignaretur consideratis clementissime dictis circumstantiis pro nobis submississimis subditis summam Caesaream gratiam habere, ut saltem his praestitis, gratiam consequi valeamus talem, medio cuius in omnibus eiusdem regnis et provinciis, praecipue in Hungaria eiusdemque liberis civitatibus, cum diversis mercimoniis mercando, libere et inturbate panem nostrum quaerere valeamus, in conformitate dicti protectorii sub littera F etiamque tale protectorium nobis largiri, quibus enim perceptis non solum nos, vero liberi et posterii nostri, omni possibilitate et conatu gratiam summam demereri cupientes emotiemur. Sacratissimae Caesareae Regiaeque Maiestatis Vestrae humillimi et subjectissimi

Abraham Jacob Keppesch,
Lazarus Topeltschan,
Jacob et Isaac Hirschl et
Bürgl Judaei.

Kivül: (más irással): Ad augustissimam sacratissimam caesaream Hispaniarum, Hungariae Bohemiae regiam Maeistatem, archiducem Austriae etc. etc. Humillima Supplicatio Abrahami et Jacobi Kepitsch, Lazari Toppelschan, Jacobi et Isac Hirschl et Bürgl, Pro clementissima elargitione protectoralium privilegialium Litterarum, ut intus A. B. et C.

OL. Batthyány család levéltára. Valamennyi melléklet hiányzik.

1028.

1711. október 1. előtt. Năth vagy Natl Sára és Lebl Klára folyamodványa özv. Batthyány II. Ádámné, Strattmann Eleonorához, melyben előadják, hogy körülbelül négy év előtt férjeik Bécsújhelyről Szalonakra árukat hoztak, de innen a kuruc veszedelem miatt már Németújvárig nem tudtak eljutni, hanem csak Pinka Miskéig, ahol néhány áöltözetbe bújt paraszt a szállítmányt kifosztotta és gr. Erdődy Sándor praefectusa, Árway úr is vagy 200 forint értékű árut vett magához, egy része az áruknak pedig a parasztoknál maradt, s a kár 700 forint. Kéri Batthyánynét, segítse őket, hogy áruikhoz jussanak.

Ihro Hoch Gräfl(iche) Excellenz! Hoch vnd Wohl Gebohrne Gräflin Gnedig vndt hoch gebittente Frau Frau etc etc.!

Das wür vnsz vnterfangen Eur hochgräfl(iche) Excell(en)z vor die füsze zu fahlen, vnd mit diesen vnwürtigen Memoriäll zu behelligen, zwinget vnsz die gröszte Noth, maszen wür vngefehr vor vier Jahren von der Neustatt einige Wahren bisz nach Schäning(!) gebracht, von

danen aber weillen es wegen vnsicher Zeit von den Curutzen nicht möglich gewesen mit einigen Wagen fort zu kommen, haben wir zu Schöningen so viel Potten auf genohmen, welche vnsz die Wahrn naher Güzsing (alwo wir, vnszere Weib vnd Kinder hatten) tragen sollen, weches auch wegen dennen Curuczen leicht hete geschehen können, allein es ist selbige wegen der Mauth sich in einem gewissen dorf, mit Namen Mischendorff angemelt, auf die Maut abgelegt, haben sich etliche Pauren verkleidt, dennen Potten nach gegangen vnd selbige völlig ausz geblindert, welchesz auch vngefehr in ein halben Jahr ist eingentlich herausz komen maszen, herr Árvay, des herrn Groffen Alexander Erdödi Praefectus bisz 200 f. wehrts wahren noch von Ihnen herausz gebracht, welche Er auch zu sich genohmen. Vnd wie den ermelten Graffens bediente einen abgang in Kleidern hatten, ist dahero solche wahr vor sie ausgearbeit worden, vnd der vberige Teihl noch vnter den Pauern stecken blieben, welches in allen gegen 700 f. ausztragen, wie wir auch schon nicht geringe Vnkosten gehabt, weillen wir schon beim groffen Erdödy gewesen, vnd nichts auszgerichtet. Gelangt dahero an Eur hoch Gräfl(iche) Excell(enz) vnszer aller vnterthänigste vmb Gottes Willen flehentlicher bitten, vnd anlangen, dieselben geruchen sich vnszer alsz dero armen vnterthanen in Gnaden zu erbarmen, vnd aller gnedigst in die Hende zu gehen, damit wir zu den vnserigen komen vnd Eur hoch gräfl(iche) Excell(enz) vnterthänigste vnterthanen verbleiben können, den unsz vnserer männer seit hero ein teills gestorben, vnd wir arme witwe worden, die hohe Gnodt welche Eur hoch Gräfl(iche) Excell(enz) gegen unsz diesz fahls erzeigen wirt werden, wir vor gewisz nicht vnbelohnet lasszen, auch Gott der aller höchste ein ewiger belohner darvor sein wirt. Nebst vnsz einer gnedigen Resolution grösten verbleiben Euer hochgräflichen Excellenz aller vnterthänigste vnterthanen

Sarra Nätb vnd Klärre
beede Jidsche witwen in Güzsing.

Kivül: An Ihro hoch Gräfl(iche) Excellenz der hoch vnd wohl gebohrnen Frauen Frauen Eleonora von Strattmon, verwitbten Gräffin von Batthyan, vnserer aller gnedigsten Fraun Fraun Gräffin aller vnter thänigstes bitten vnd anlangen, wie hir innen aller gnetigh zu vernehmen.

Anno 711 den 1-ten Octobris ist dises Memorial dem Herrn Grafen Erdödi zugeschickht und pro iustitia recommendiert worden durch Ihr Excell(enz) von Rechnitz.

Sarra Natl und Clara Leblin.

OL. Batthyány család levéltára.

1712. február 20. Bécs. Esterházy Pál a lakompaki zsidó községnek a kuruc háború alatt szenvedett veszteségére és romlására nézve elengedi mindamaz elmaradt köteles szolgáltatásuk teljesítését, ami 1712. január 1-ig járt volna; 1712. január 1-től kezdve pedig csak 300 rénes forint évenként való fizetésére kötelezi őket.

Nachdeme unszer Lackenbacher unterthans Juden wegen wehrent disen in König Reich Hungarn jüngst sopirten Crutzen Tummel angeloffenen und Schuldig wordenen, so wohl ordinari anschlagen wie sie immer nahmen haben, nemlich lauth der zu lezt unsz eingereicht Specificirten Restantien, mittls unsers Hoff Juden Israël Prüll unsz gänztlich Contentirung erschaffet, und würckh: zu unszern Handten richtig empfangen; Als haben Wür solche unszere Lackenbacher Juden ins gesambte von allen und jeden, bisz Ersten Jenner dises instehendten Ain Taussend Siben Hundert Zwölfften Jahrs angeloffenen gaaben oder Restantien als gemeldet, wasz nahmen Sie immer haben hierdurch Erst: von solchen vor unsz unszern Erben und nachkommenen absolviren, losz Sprechen und gänztlich auffheben wollen, nachgehendts aber als von ersten Jenner dises lauffenden Jahrs anstatt deren auff die samentl: Lackenbacher Juden sont anschlagende gaaben so wohl Millitar; als eraignende Portionen, Herrschaffts gaaben, Contract oder sonst andern geldern, wie sie immer heÿssen mögen, solle unszer Lackenbacher Juden Gemeinde, weillen Sie Sich Freÿwillig durch unszern Hoff Juden Israël Prüll unterhänigst anerbotten, und verglichen Jahr: dreÿ Hundert gulden Rhein: ohne Eintziger Qualificirung oder Exception, es mögen sich in gemeldten Lackenbach viell oder wenig befündten, unszern alldorttig Bestellten Verwalter oder sonst Bevollmächtigten officirn zu erlegen; alsz wirdt hierauf allen und jeden unszern untergebenen Herrschaffts Officirn und Beamten forderist aber denen sowohl jetzig als khünfftig unszer Herrschaffts Lakenbach verwaltern Ehrentlich anbefohlen von Gemeldter Juden Gemeinde, von obengesetzten Dato an Jahr: nicht mehr, als dasz mit unszern aigenen Willen gesezte Quantum, als die dreÿ Hundert gulden Rhein: idest 300 fl. Jahr: und nicht mehr an ihnen zu desummiren und einzu fordern, in fahl aber dasz sie Juden auff dises Lauffende schon etwas Erlegt hetten, solle ihnen solches an denen Jahr: 300 fl. defalciret und abgerechnet werden. Urkhundt dessen haben Wür solchen Brieff mit aigner Handt unter schrifft und gewöhnlicher Pöttschaffts Förttigung Corroboriret und Bekräftiget, Datum Wienn den 20. Monaths Februarii 1712.

(L. S.)

Paulus Esterházy.

Copia praesens cum suo vero originali Comportata Conformisque per omnia reperta per me

Emericum Korlatovicz J. Comitatus Soproniensis
Vicejudicem Nobilium (L. S.)

Copiam praesentem alteri praevio modo ordinatae conformem reperi
Viennae 27. Septembris 1739.

Bernardus Josephus Konczek de Dvorecz mpr.
Excelsae Cancellariae Regiae Nostrae Hungaricae Expeditor et
Concipista.

Copia praesens cum suis Copys Vidimatis comportata conformisque per omnia reperta per me

Lazarum Lukinich J: Comitatus Sopronien: V. Judlium mpr.

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai: 11278.

D. M.

1030.

1712. március 20. Hodis (Hodász, Vas m.). Palotay Sámuel, a Batthyány-uradalmak kormányzója, tanúsítványt ad a Szalonakra menekült rohonci zsidóknak a kuruc felkelés idején tanúsított ottani viselkedésük-ről és az őket ért bántalmakról.

Demnach mich die Rechnützer und Schlaininger Juden, Hochgräffl: Batthyanische Vnterthanen umb ein Attestation, wie es in vergangenen Troublen und wehrenden Rebellions Zeit, ihnen ergangen seye, gebetten, das nemblich gleich im Anfang des Jahres 1704. als die rebellen auch über die Donau auff dieser Seiten zu grassiren angefangen, und ihre Macht biss auff die obbenandte Gräfl: Herrschafften extendirt worden, so haben sie sich theils auff Schlaining reterirt, theils aber in Rechnütz, als ihren vorigen wohnung verblieben, alwo so bald die Rebellen hingekommen, Sie mit allerley extorsionen, und Schätzungen geplaget worden seyn, und vielfältige Ungelegenheiten ausstehen müssen, und nach dem, weillen diese rebellion so Unvermuthet überhandt genohmen, so ware das Städtl Schlaining auch nicht in den Standt, dass es sich damahl defendiren könnte ist auch nächtlicher weiss übervorthelt und mit kurutzischer quarnison belegt, mithin das Schloss welches alzeit in seiner treu und devotion verbliben, dadurch bloquirt, daselbst auch für sie aldorthen Salvirte Juden nicht gering Molestirt worden, Nachdem aber Ihro Kays: und Königl: Maÿs: Siegreichende Waffen diesen District eine Luft gemacht, und den Feind weggejaget haben, /H. graff Ringsmaull mit undschidliche Unterthanen /seyn Unterschüdliche Unterthanen, von deren herumbgränzenden öster-

reichischen und Steyrmarchhischen Herschafftten und örthern herein gefahlen und obschon von oberührten Städl Schlaining die Kurutzische quarnison durchgegangen, die Städtler nicht allein das Juramentum Fidelitatis dem Aldortigen damahligen Kayß: Commendanten, weiland Herrn Christoph Wentzel von Hornisch, gewesten Caprarischen obrist Wachtmeister bereits abgelegt, sondern auch die Schlüssel übergeben haben, diese /gemelten H. graffen Ringsmaull und gemelten/ gemelte teütsche Unterhannen zwar als freundt in das Städtl hineingelassen, und die gantze Nacht Höflich tractirt, versorget und versehen worden, nichts destoweniger den anderten tag, haben sie angefangen die Juden zu blündern und ihnen Etlich Tausendt gulden Geldt, und gelt wehrtes weggenommen sie mit schlägen und mehrern Vngebührlichkeiten tractirt, da doch diese Juden wider Ihro Kayß: Mayß: nichts feindliches tentirt zuhaben, gehört oder Verführt worden:

Weillen uns Gott, nun nachgehends, durch Ihro Kays: Mays: gloriwürdige Waffen, so viel Zeit gegeben dass wir so wohl von hochlöbl: Hoff Kriegs Rath mit einer quarnison und Munition, wie auch von der hochgräfl: Herschafft anderen Notwendigkeiten versehen worden, also haben die oftgenandte Juden, auch von Rechnitz theils Güssing, theils nach Schlaining sich salvirt, und wehrender dieser Zeit, und rebellion sich nicht allein dort auffgehalten, sondern alle Wachten im Wintter und Sommer Hitz und Kälten, ordentlich gethan, sich zur wehr gestellt, und in so Langwehrenden Tumult, grosse Strapace aussgestandten und nach dem Ihro Kayß: Mayß: Milliz diesen Auffruhr völlig gedämpfft, und uns eine Ruhe geschafft hat, ist aus Sonderbahrer Verhaimnus Gottes das Städtl Meistentheils abgebrannen, alwo auch diese Juden nicht in gering schaden gerathen haben.

Kan also, der Ich von Anfang her mich meine, gegen meinen Rechtmässigen König und natürlichen herrnführenden treue zu observiren, in das Schloss Schläining begeben, auch nach der Zeit desselbig Schloss und Vestungs Substituirt Commendant, biss zu dem Ende gewesen, als Ich dieses auf ihr begehren, der warheit gemäss attestiren und in gebührender örthern (respective:) gantz Vnterthänig: gehorsambst, und dienstschuldigt recommendiren. Datum Hodis den 20 März 1712.

Ihro Excellenz der verwittibten Frauen Frauen Gräfin von Batthiani Banin, gebohrne Reichs Gräffin von Strattmann gesambten gütern Verordneter Regent.

(L. S.)

Comes Palotay mpria.

A vasvári káptalan prépostja megerősíti a fenti tanúsítvány állításait:

Ego Franciscus Scacchi Venerabilis Cap(itu)li Eccl. Castriferrei Praepositus et Canonicus ejusdemque Inclyti Comitatus Archidiaconus recognosco, et attestor omnibus quorum interest, super expositas Litteras per omnia veritate niti et cuncta ita fuisse, uti expositum est, in quorum fidem has litteras mea manu scriptas et meo Sigillo munitas dedi. Datum Sabariae hac die 20 Martij 1712.

(L. S.)

Idem qui Supra.

OL. Batthyány-levéltár. Zsidó ügyek. 1689—1759. Két egykorú másolat, de Ringsmaull gróf nevét csak az egyik másolat tartalmazza kétszer, ezt a szöveget zárójelek közé foglaltuk.

1031.

1712. április 15. Szalonak. A város bírájának és tanácsának tanúsítványa a városukba menekült rohonci zsidók ottani magatartásáról és azon bántalmakról, melyeket Ringsmaull gróf csapata részéről elszenvedtek.

Wür N. Richter undt Rath in der Stadt Schlaining. Attestieren hiemit demnach die Rechniczter Juden hoch Gräfl. Batthyanische unterthannen, zu anfangs dieser verwichenen Rebelions Zeit, sich hir her Salvierret und biss zu Ende dieser harten Zeit, sich allenthalben in scharfen wachten Hicz und Kelten neben, und mit unss ausserst Eyfrigst gebrauchen lassen und Vnsagliche Strapacza auss gestanden, und da es sich einst begeben das H. graff Ringsmaull mit etl: (iche) hundert Teutschen Paurn Volck biss hir her sich gelassen wür auch obgedachten Graffen sambt dessen manschafft alss Freunde erkennen in die Stadt gelassen, vnd nachmöglichkeit tractieret, meinend sie seyen kommen uns von den Rebelischen Partheyen luft zu machen, habn sie angefangen die Juden zu Plündern, und ihnen etl: (iche) tausent gulden gelt vnd Geltswerts weggenohmen sie mit schlege und mehrern vnerhörten vngebürlichkeiten tractieret, und so das auch etl: (iche) vmb Saluierung ires lebens sich über die Stadtmauer hinaus haben lassen müssen und weill sie vns vm einer schriftl: (ichen) Attestation angesprochen haben es wür ihnen dieses nicht abschlagen können, sondern der warheit zur steyr mit unsern gueten gewissen Attestirn. Zur mehrer bekreftigung haben wür vnsern Grossen Stadt Insigl hier unter gestehlet. Geschehen in Schlaining den 15 April 1712."

Papírral fedett pecsét, amelynek pajzsa és feliratos szalagja még kivehető.
OL. Batthyány-levéltár. Zsidó vonatkozású iratok. 1689—1759.

1712. augusztus 8. Pozsony. Esterházy Pál Kismarton zsidó községének 100 frt. fizetése ellenében jogot és engedelmet ad sörmérésre.

Demnach wir mit unserer Eÿszenstätterischen Judenschafft des Bier Leuthgeben einig worden waren und zwar dergestalten, dasz solcher Judenschafft freÿ und erlaubt seÿe nach ihren gefallen, so vill imer sie wollen, in ged. Unsern Eÿszenstätter Gründ so sich zwischen Klein Höfflein und Eÿszenstadt befindet auszuschencken, und zwar nicht nur denen Juden, sondern auch allen Christen so von ihnen dasz Bier nehmen wollen, hingegen haben sie uns per Pausch vor solche Freÿheit Hundert Gulden Baar bezahlet, mit diesen beding, das solcher Vergleich auf sie, ihre Kinder und Kindts Kinder verstanden sein solle, wir aber solche wie auch unsere Erben und Erbs nehmende zu schützen und zu schirmen schuldig und verpflichtet sein sollen. Zu mehrer Urkund dessen haben wir solchen Contract Eigenhändig unterschriben und mit unsern Fürst: Insig: Corroboriret, so geschehen Prespurg den 8. Augusti 1712.

(L. S.)

Paulus Eszterhazÿ.

OL. (Esterházy) Pál nádor iratai 11.274. sz. iratához való függelék. — Egykorú másolat. D. M.

1712. Huszt. A huszti uradalom pálinkafőzőjét zsidó bérli, aki az Orosz utcában lakik.

Est etiam Domus alia pro Educillo Cremati, Judaeo arendatori concedi solita in platea, vulgo Orosz utza vocata.

OL. U. et C. fasc. 156. n. 18.

É. n. (1712). Az 1704-es rohonci kuruckori préda ügyében folyt vizsgálat:

Puncta Interrogationis. De eo utrum?

Primo. Tudgyaé az Tanu, hogy in anno 1704. esztendőben Januarius vagy Boldog Asszony Havában az proxime elmúlt Kurucz Háboruban Szombathelyen Vas Vármegyében lakozó Szombathelyi Ferencz Ur akkoron Kurucz Hadnagy Rohonc Meszeő Városban még fent em-

litett Vasvármegyében lévőben maga alatt levő kisebb Tisztek és köz katonaságal Mélt. Gróff Battyányi Ádámné Asszonyom eö Excellentiája és akkory két Árva Urfiai, most Mélt. Groff Batthyányi Lajos és Károly uruk ő kők vagyon Rohonczy Sidoj Házaik, Boltjaik, javak és jószá- gokra hatalmasan menvén és rohanván, azokat föl vervén vagy és tsak azokba bemenvén minemeö és menyi erő portékákat vettek el azok- bul.

Secundo. Kész pénzre és más Portékára ugy mint minemeö és mit erő Posztokat, vásznat, arany és más Portékát saroltak ki tőlök és a midön eöket sarolta vagyis taxálta ugy az említett Szombathelyi Fe- rencz, mind azon alkalmatossághal egyébiránt az ot levő Tisztek és ka- tonák között Feö Tiszt.

Tertio. Vagy inkább tudgyaé az Tanu, hogy fönt nevezet Szombat- helyi Ferencz Ur oltalmazta és védelmezte s mentegetté mind a megh irt Sidokat, és azoknak lakásait, Boltjait és minden Portékáit? És ho- gyan oltalmazta, ha tudniillik valóságosan é vagy tsak tetteteö és képe- sit formán, mintha tudniillik valóságosan eöket oltalmazná, de tsak for- télly volt alatta; és hogyan vették eszükbe fortéllýát: seöt inkab eö ma- ganak vette az fölprédált mind Portékákban, mind pedigh az Sidokat Sarcolta, Taxálta és mennyit vett magának ezekbül.

Quarto. Tudgya é az Tanu az alatta valo Tisztek közül nevezet sze- rint az említett prédán kik voltak jelen; közülök ki, hovávalo lakos és mostig közülük kik élnek.

Ultimo. N. B. károk után az Sidok panaszkodtak é, Szombathelyi Ferencz Ur segitetteé eöket? és hogyan vagy mit adva reá választ, és ha elmentek é mindgyárt az kárvallot Sidok Szombathelyi Ferencz Ur- hoz mint Feö Tiszthez panaszra, kérvén orvosságot és segítséget eö kglmétől, az vagy igazságot az nem tévén, maga ellen is az Föllebvaló akkori Commanderozó Generalis, Mélt. Károlyi Sándor Ur eö Excellen- tiájánál és Béri Balogh Ádám akkori Obriszternél Panaszt tettek é?

Orsz. Magyar Zsidó Múzeum birtokában volt. 1944-ben elveszett. Kiadva: Libanon 1942. III. sz. 84—89. lapon.

1035.

1713. március 2. Körmend. Ripányi Ferenc elismeri, hogy néhai Tarján Mihály, körmendi tiszttartó, 1704-ben a kurucok elől Fülöp körmendi zsidónak vasát a körmendi várba vitette.

Recognoscalom per presentes, Hogy Néhai Tarján Mihály Körmendi Tisztartó Ur in Anno 1704 Fülöp Sidonak bizonyos vasát a körmendi Szállásáru (akkoriban föltámadott Kurucoktul féltvén:) ugyan ezen

Körmendi Várban bé vitette, a melyly vasnak egyik Szálából említett Tarján Ur a maga lovai számára Patkókatt csináltatott, a többi hová lett azt nem tudhatom. Kirül adom ezen Testimonialisomat. Datum Körmend, die 2. Martj. 1713.

Ripányi Ferencz m. p.
L. S.

Töredezett pecsét R. F. betűkkel.

Kivül:

פלעגער גירמענט איין וועגן

Olasása: Fleger Girmend eisen wegen.

OL. Batthyány-levéltár. Zsidó vonatkozású iratok. 1689—1759.

1036.

1713. május 25. Léva. A lévai vámos zsidó (Jelen Jakab) arra kéri Esterházy Józsefet, hogy őt oltalmaztassa meg hivatala teljesítésében az érsekújvári harmincadhivatal administratorától, ki a lévainak is ad interim administratora lévén, erőszakkal gátolja és károsítja őt, valamint a báthi vámost is, sőt a dominium jövedelmét is csökkenti.

Méltóságos Groff Kegyelmes Uram.

Mint hogy ezen Lévai Dominium a' Nagyságod méltóságát illetvén és arra szálván, hogy én is itten azon Nagyságod kegyelmes Protectioja és szárnya alatt, mégh Nagyméltósághu boldog emlékezetü Herczeggel lett accorda, és Tractatio szerint, az ide való Vámnak alapottjához képpst subsistálhassak tovább is, akarván idején koran magham dolgait úgy kormányoznom, hogy az Dominiumnak Praejudiciuma is antevértáltassék, és nékem is rövidségem ne legyen; Mások Példája erre nézve Praecautioval élnem és in tempore Nagyságod elejében alázatos instantiamat teriesztenem az circumstantiák magokkal hoztak; Erre nézve kiváltképpen, és illy okokból, hogy Dominica Rogate legh közelebb celebraltatot Batthi vásári alkalmatosságával is Léva Uri Harminczados Uraimék nevezetesen az Uyvári (ki is adinterim administralja ezen Lévaít;) rendelvén itt magha maghának vice Gerenst, rend kívül való dolgokat követtenek el; Az vásári alkalmatossággal, tudni illik, az Báltthi Vámosra rajta menvén, majd verekedésekre fakadván, és magha hivatallyában akadállyoztattván, és vámjának be szedésiben gátolván. Itt is nem különben azon interim subordinatus rendetlenül engemet is angarialni kezdvén, úgy másokat sine discrimine Taxalván, az Nagyságod jövedelmének is nem kevés diminutiojára volt, Báltthban való Confusioknak, és Lármáknak el követesse, a szegény

Embereknek, s kereskedőknek onnét való idegenítése, az Vajdának véresítése, és sebesítése; nem különben minden helyes igazság nélkül és törvéntelenül az Lovaknak edgyiktül való el vétele, másiknak helytelen való assignatioja, Nemeseknek Papoknak Pro Privato, secundum Proprium arbitrium való Taxalása, vexatioja és Angarialássá.

Kegyelmes Uram jól tudja azt minden, valaki itt való Circumstantiakat érti; jól constat az, hogy ha valami jövedelmecke obtingálhat ezen Lévaj vámbúl, az vásárok alkalmatosságával történik, azokon kívül aligh esztendőbéli reditusa husz, harmincz forintokra extendaltatik. Azért én is ezek iránt censualni akarván magam dolgainak, Nagyságod Méltóságáha elejében in tempore kívántam terjesztenem (kivált e' közelgő Úrnapi sokadalomra nézve:) hogy olly modot és orvoslást méltosztassék az itt való Tiszteknek praescribálni Nagyságod, hogy assistentiával is legyenek hozzám, a' midőn illy rövidségemet látnák, és én is magamat cum moderamine inculpatae Tutelae hogy oltalmazni tartozom, az iránt tészek alázatos praeinsinuatit, illy alkalmas summában elocalt vámnak statussa nékem se légyen el viselhetetlen káromra és praeaggravatiomra; sőt az Tekintetes Nemes Camerának is repraesentálván, illy értetlenségből emergált excessusok és rendetlenségek, anyival inkább az Nagyságod méltóságos requisitiojára nézve az dominiumban jntervenialható Károknak is el távosztatássáru, olly reménységben vagyok; más helyes rendelet által az illeténnek praecavealtattanak, mihelyest kivált az Tekintetes Camera alkalmatos, értelmes és érdemes subjectumot ide Cameraliter rendelni méltosztatik; Ezekket azért midőn Nagyságod Méltóságáha elejében orvoslássul terjesztem, magamat kegyelmességében mély alázatossággal recommendalom.

Kegyelmes Uramnak Nagyságodnak

Levae, 25. May 1713.

Alázatos Méltatlan szolgálja
Lévaj Vámos Sido mpríá

Külső címzés; piros viasz pecsét töredéke.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23., Fasc. LL., N. 2068. —
Eredeti. D. M.

1037.

1713. október 29. Ráckeve. Kecskeméti Lovas Mihály ráckevei református prédikátor kötelezvénye arról, hogyha a pénzt megkapja zsidó Osváth Pétertől, a felmért sót a maga költségén szállíttatja Pápára.

Böcsületes Lovas Samuel attyamfianak mastany nyomorult alapotyat, s sokszori Instantiajat megh tekintvén, praesente kötelezem arra magamat, hogy a midőn a Sido Osváth Pétertől el vett summa

pénzt küldi az Sonak Pápaigh valo szállítására ígért száz tallérokkal együtt a megh ígért masa Só számot, itt rácskevében föl másolván Pá-pára szálítatom, magam költségemmel. Mellyrül adtam ezen kezem irásommal, és pöcsetemmel megh erősített leveletem. Anno 1713. 29 8bris. Racskeve.

Coram me Michaele Szegedy
Bonorum Száparianorum Provisore.
Michael Lovas ex Kecskeméth
Verbi Divini Minister.

OL. Batthyány-család levéltára.
Zsidó ügyek.

1038.

1713. december 7. Hodász. Palotaynak, a Batthyány uradalmak jószág-kormányzójának levele Schübsel zsidóhoz, melyben különböző árukat rendel.

Lieber Schäbssl. Ich bitte euch ihr wollet von dem selbigen rothen tuch ein halb Eln, und ein halb Viertl schicken, und ein quintel rothe nähseyde dazu, wie auch ein stängl häckl, und drey Eln schnur. Item ein halb lett grobe nähseyde, und umb 6 x' blaun zwirn. Hodiss d. 7 X^{br} 1713.

S: Palotay

mpr:

Item auff ein Rock zinnen knöppff.

Hátán héber betűkkel írt feljegyzése a címzettnek:

זה כתבל איז מן פרפעקטיס חנקרא פאליטיא גשיקט ברויבט
חצי אמה ח"ד רוט פיין לעגדיש ב"א ב" זה

Fordítása: Ezt a cédulát Palotay nevű prefektus küldte, szüksége van fél rőf és félnegyed piros finom lendisre, rőfje két forint... a továbbiakban felsorolja a többi rendelt holmit.

OL. Batthyány levéltár. Zsidó ügyek. 1689—1759.

Az 1713. évi erdélyi összeírásból a Gyulafejevárra vonatkozó első, utolsó és a zsidókról szóló lap.

1. lap.

XV.

Investigatio territorii atque civitatis Albae Julensis.

Civitas ista in planitie inter Appulum et Marosium est fundata, territorium ad illam spectans tam in longitudine, tam in latitudine se extendit ad medium miliare, quarta pars eiusdem est silvestris, residua vero campestris, ad colendum habile. Terram habet nigram, meridiem respicientem, pro necessitate incolarum insufficiens. Pars territorii siquidem spectat ad fiscum, eapropter ex toto territorio decimas accipit fiscus. Sex bobus aratur, fimio non reficitur, segetes autumnales profert bonas, vernaes mediocres. Prata non habet. Vineas habet proferentes vina bona. Molas habet duas, quae fisco inserviunt. Silvas pro focus insufficientes, pro aedificiis autem nullas. Civitas ipsa pro mercatura est apta, quare incolae etiam aliqui exercent mercaturam, mechanicam artem, colunt rus. Marusi vero exposita.

Zsidókra vonatkozó rész:

HEBRAEI

	<i>debita apud alios habita flor.</i>	<i>debita alio- rum apud eun- dem habita, fl.</i>	<i>substantia, fl.</i>
11. Rosa Aaron mercator	50	100	300
12. Pacifico Mihally mercator	—	100	500
13. Moyses Marton mercator	12	100	150
14. Abram Benjamin mercator	25	175	54
15. Budai Elias mercator	50	200	160
16. Benedek Aaron mercator	—	370	35
17. Zacharias Isak mercator	—	100	—
18. Benjamin Levi	—	—	—
19. Benjamin Abram	—	—	—
20. Isak de Lev	—	300	60
21. Elias(?) Kiva			

Utolsó lap. Quae quidem investigatio per nos infrascriptos quoad fieri potuit fideliter peracta, fide nostra mediante futuro pro testimonio manibus nostris subscriptione sigillisque nostris usualibus corroborare duximus. Signatum Alba-Julia anno 1713 die vero 24 Octobris.

Excelsi regii gubernii Transylvanici.
humillimi et fideles servi

Nicolaus Miksa de Diodnavolya mp. Thomas Barducz de Kövend mp.

(l. s.)

(l. s.)

et Martinus Schmiedt juratus secretarius Szászvárosiensis mp.

OL. Erd. Fisc. lev. VI.-os szekrény. Litt. Instrum. jud.

1040.

1713. (Rohonc.) Jegyzék arról, milyen címen és mennyit tartozott a rohonci zsidó község földesurának fizetni az 1712. évben.

Verzeichnus Wass von der Rechnizer Ins gesampte Juden gemein von Anno 1712 Jahr den 1 January an, biss Anno 1713 Jahr den 1 January Ihro Hochgräffl: Exl: der verwittibten Frauen Gräffin, als Vnserer gned: Herschafft solle ein kommen.

Erstlich von N ^o 92 Par Juden kombt die Helfte	
auf einer seiten als	f. 276
Vnd die andere Helfte auf die Andere Herschafft	
seiten als	f. 276
Item Porcion geldt	f. 100
Mer von 81 Stärten Wein Tatz geldt welches vom	
ein ieden Fass kombt d. 75 kombt also auf eine Her-	
schafft seiten	f. 30 d. 37 $\frac{1}{2}$
Auf die andrer Seiten auch	f. 30 d. 37 $\frac{1}{2}$
Mer von den Klein schlag Tiren kombt auf einer	
seite	f. 20
Auf die andrer Seiten auch	f. 20
Mer auf einer Seite von ain Zentn Inslit	f. 10
Auf die andrer Seite auch	f. 10
Mehr von Bernsteiner Herschafft wegen auf jeder	
Herschafft kombt	f. 10

Oldalán más írással: NB: Nonne 20 f.

Mehr wegen Straf kombt auf ieder Herschafft 4—4 Pfundt Pfefer
Macht also auf beider Herschafft seiten die ausgab ihn allen

Sum f. 898 d. 75

Item ist die Helfte von dieser Suma welches kombt auf einer Her-
schafft Seiten als Suma f. 449 d. 37 $\frac{1}{2}$

OL. Batthyány levéltár. Zsidó ügyek. 1689—1759.

1714. február 5. Léva. Szendrey János, az érsekújvári és a lévai harmincadhivatal administratora, panaszkodik, hogy az Esterházyak báthi meg lévai vámosa mértéktelen zsarolásával elriasztja a népet s a kereskedőket a vásároktól; javasolja tehát ifj. Esterházy Józsefnek, bízva e két vámot keresztény emberre, akár őrá magára Szendreyre.

Illustrissime Domine Comes, Domine Patrone mihi Gratiosissime. Servitorum meorum humillimorum Commendationem. Quod praesentibus Illustrissimae Dominationi Vestrae humillime inserviam, in id miserae plebis et Questorum incessantes mihi multoties cum lachrymis expositae super Judaicos Telloniatore Altefatae Dominationis Vestrae Levenssem et Batthensem me commoverant querellae, quotiescunque enim me Levam vel ad Batth pro visitandis hisce Tricesimalibus officiis mihi gratiose concreditur Ersek: Uyvarino conferrem et vel maxime tempore publicarum Nundinarum in praescitis Locis celebrari solitarum non nisi à misera plebe et Quaestoribus super fatos Judaeos vere compassione dignae sunt mihi audiendae quaerimoniae, quod nimirum iidem Judaei extra suam Instructionem et Vectigal sibi per Dominium extradatum miseram plebem et Quaestores per dictas Civitates transeuntes aut ibidem aliquid venui exponentes in tantum angariando deviant, ut plerumque in duplo a fati Judaeis extorqueretur Tellonium, quod ipsum aliquoties etiam meis vidi oculis, unde quales per nonnullos homines nimium aggravatos fiant imprecationes et maledictiones. Auris devota horribilia audire abhorret!

Quapropter, ne hi Judaici Telloniatore pauperculam plebem, quae aliunde nunc etiam multis opprimitur datiiis, accessum habeant angariandi, et ne fors per similes angariationes homines deterrentes à Quaestu tam Suae Maiestatis Sacratissimae Tricesimales, quam et Domini minuantur Proventus, Illustrissimam Dominationem Vestram humillime rogandam duxi, quantenus hocce Tellonium Levense et Batthense ex manibus horum Judaeorum erripere et erga talem persolutionem Arendae, qualem nunc fati Judaei persolvere consueverunt Dominio, alicui alteri Christiano aut si ita placeret, meae Inspectioni Illustrissima Dominatio Vestra gratiose concedere dignaretur, cum aliunde hoc idem et Quaestoribus commodum foret, qui venit enim ad Tricesimam, eo fieri etiam justum persolvere Tellonium, hoc si fiet, Illustrissimam Dominationem Vestram demisse assecurare possum, quod non solum de die in diem ea frequentia Quaestorum tam Caesareo: Regii, quam et Dominales augebuntur Proventus, verum etiam iidem Quaestores, qui hucusque propter Judaicam extra normam Tellonii expressionem fors etiam improbrabant Dominio, postea ob lenem et

Christianam secundum exhibendam per Altae Titulatam Dominationem Vestram mihi gratiosam Instructionem justi tellonii expetitionem Deum Ter Optimum Maximum pro benedictione exorabunt. Super his dum Illustrissimae Dominationis Vestrae gratiosam praestolabor resolutionem, me Altae Patrocinanti gratiae demisse commendo, maneo

Illustrissimae Dominationis Vestrae

Levae, die 5. Febr. 714.

Servus humillimus
Joannes Szendrey mpr.
Tricesimarum Ersek: Uyvariensis et Levensis
Administrator.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23., Fasc. LL., N. 2068.

D. M.

1042.

1714. augusztus 10. Báth. Sido Jakab* lévai vámos Jeszenszky István segítségét kéri a lévaiak ármánykodása és üldözése ellen.

Nagy Uramnak Kegyelmednek ajánlom alázatos szolgálatomat. Isten szerencsés kívánta Jókkal aldgya meg Kegyelmedet. Minemü persecutioban vagjok lévaiaktul tudom, hogy jncludalt Memorialialisombul bőven meg fogja érteni Kegyelmed. Ahoz való képest, kérem alázatosan Kegyelmedet mint Nagy Uramot, meltoztassék remediumot felkeresni, hogj az Kegyelmed jöveteliglen bekivel megmarathassak; ha pediglen Kegyelmednek ugy teczene, az én nevemmel Mihál Deák Uram had formalyon rövideden egj Memorialist a' Mélt. Grófhoz és nyerhesen is kegyes resolutiot. Mely hozzam mutatando nagj Uri affectioját én is tehetségem szerint meg igjekezem szolgálnom. Maradok Kegyelmednek

Báth, 10. Augusti 1714.

Alázatos szolgálója
Sido Jakab Lévaj Vámos.

Külső címzés piros viasz pecsét alatt Jeszenszky István jószágkormányzónak szól.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23., Fasc. LL., N. 2068.

D. M.

* Neve: Jelen Jakab.

1714. szeptember 1. Szalonak. Gróf Batthyány Zsigmond szerződése a rohonci zsidó községgel az összes jószágain való szabad kereskedés engedélyezése tárgyában.

An heunt zu Endgesezten dato, ist zwischen uns dem hoch und wohlgebohrnen Herrn H. Sigmund Grafen v. Batthÿan, Erbherrn auf Güssing, Schlaining p p. (tit.) und Einer Rechnizer Juden Gemein ein ordentlicher Vergleich aufgerichtet worden, und zwar:

Vors Erste haben Sie sich mit uns jährl:(ich) auf zwölf Ducaten in Specie beÿ Endigung des Jahrs zu erlegen, und auch zu jedesmahl herbeÿ kommenden neuen Jahrs mit Einstellung einer guten und fetten Ganss verglichen.

Dahingegen vors anderte versprechen wir gedachte Rechnizer Juden Gemein in all unssern Güthern und Herrschaften mit allen Wahren, sie seÿen nahmentl:(ich) wie sie wollen, lassen zu handeln, auch neben diesser ihnen jezt gegebenen Freÿheit zu manuteniren und all unssere Erben und Nachkommen solches strikt und unverbrechl:(ich) halten sollen, wofern aber heut oder morgen die Güther unsern Erben oder Stammen Hauss zu fallen möchten, selbige auch nicht mehrers von solche Freÿheit praetendiren können.

Zu End aber, so etwan ein Christ über einen Juden eine Klag hätte, befehlen wir hirmit unssern ober und unter Officier zugleich, dass keiner keinen Juden nirgend umbzukhen oder stabuliren sollt, sonder beÿ dessen vorgesezten Richter sich anmelden und die Sach Klagmässig vorbringen muss, so aber von dem vergesezten kein Satisfaction erfolgen wird, derjenige also beÿ uns Klagweiss einzukommen wissen wird.

Leztlichen wird vorbehalten, dass so etwan Gott behüte, durch wiederwärtigkeit Krieg oder Pestilenz zuzeiten verjagt und in diessen unssern Comitats und folgens darinn liegenden unssern Güthern auf soviel Zeit, als sie nicht handeln könnten, alss dann in gleichen fall, Sie das bemelte Geld zu erlegen nicht schuldig, noch ihnen auferlegt wird: Seyndt also zweÿ gleichlautende Exemplar verzeichnet worden. Actum Schlaining den Ersten 7 br: 1714.

נא"ו יצחק בר אברהם ז"ל
נא"ו משה בר אברהם ז"ל

Az aláírások fordítása: Így szól Izsák, az áldott emlékü Abraham fia. Így szól Mose, az áldott emlékü Abraham fia.

Praesentem Copiam cum suo vero originali per me Collatam de verbo ad verbum Comportatam esse. Attestor Paulus Alex. Juratus Castellanus mpria.

Egykorú másolat, a héber aláírások eredetiek.

OL. Batthyány-levéltár, Zsidó ügyek. 1689—1759.

1714. október 25. Báth. Podmaniczky János értesíti Eszterházy József Antal grófot, hogy úriszéket fog tartani november 9-ikétől kezdve Báth városában; ott szóba fog kerülni a báti Sidó ügye is.

Harmadszor mivel szegény Baathi Sido hozzám recurralvan nagy szive fajdalmával detegálja, hogy bizonyos portikayt per formam depositi Farkas Julianna Asszonnal lévén in rationem sui comodi convertalvan asztat, semmikeppen annak bonificatiojat nem obtinealhattyá, sőt kéntelen lévén Törvényes uttal asztat meg keresni. Alázatossan folyamodik altalam Nagysagodhoz. Méloztassék Nagysagod maga Conventios Procatora egy kis parancsolatot kiadni, hogy Nagysagod neve alatt Szegénynek rövidségít promoteálná, mert másként Nagysagod Procatora ex ratione status politici nem immittalhattyá magát ad Processum juridicum ..."

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23., Fasc. LL., n. 2068. — D. M.

1714. december 24. Cserenye. Barsmegye alispánja meghagyja az egyik szolgabírának és esküdtnak, szólítsa fel Farkas Juliannát, előbb Mihálffy Gáspár, most Beniczky Sándor feleségét, adja vissza Jelen Jakab zsidó, báti vámos nála deponált ingóságait.

Nemes Barss Vármegyének Szolga Birája, és Eskütt Uraimék Kegyelmetek mennyen el Méltóságos Groff Galantay iffiabik Eszterházy Joseph Levai Dominiumának eörökös Ura, eő Nagysaga requisitiojara valahova fog kívántatni ezen N. Barss Vármegyében, és valakik ellen, signanter pedig mennyenek el Tekintetes Farkas Julianna, azelőtt néhány Mihálffy Gaspar, most pedig Tekintetes, Nemzetes és Vitézleő Beniczky Sandor Uram eő kegyelme Házas társa, ugymint azon eleőbbi Uratol szarmazott Sebestyén Fiának Törvény és természet szerint való Tutrix, és Curatrix Asszony eő kegyelme ellen a véget, hogy miképpen (tudnia illik:) az elmúlt felseő Esztendőekben Jelen Jacab névő Báty Vamos requirens Ur eő Nagysaga Sidoja recenter sopialt kurucz habornak, és szinte eő Fölsége hadainak e földön való gyözedelmes helyhez tetése által, Magyaroknak inducalt confusioioknak alkalmatosságával, Kegyelmeteknek signaturaban repraesentalando sok rendbéli mobiliseket, ugyan folyül irt előbeni ura kezihez sub spe futurae restitutionis, et quanto ad fidelem, tanto debitam earum conservationem id-

que per formam depositi Levay hazanal (:aki ezen N. Bars Vármegyében situáltak:) partim in cistis oclusas, partim vero frustratim comprehensas le tévén, sem azon előbbeni Uratul éltiben, sem eö kegyelmétül (:akire per apprehensionem Bonorum, et obtentam successionem folyul irt előbbeni Ura halálával ezen keresetnek terhe, rite et legitime descendalt:) azoknak rehabeálását nem obtinealhatta, sőt quod per amplius depositariusok fidelitasarul elfeletkeztvén, Ország Törvényünk értelme ellen, még eddig is nem talantan, cum abalienatione talium azokat maganál tarcsa, és nem is láttatik azoknak restitualasáruul még csak gondolkodni és requirens Uram eö Nagysaga Sidojának nem kevés kárával és közönséges igasság (:mely által kiki masénak tellyes vissza adasara ligaltatik:) nagy praeiudiciumaval; Unde mivel 1638. Eszterdöben költ 28. Articulusnak értelme szerint Depositariusok magukhoz vett joknak, sőt si eosdem fatis cedere contingeret, Haeressi et Successori is, de integro et citra omnem mutationem, et usuationem talium tartoznak restitualasaval, és maskint is iustitia unicuique, quod suum est reddere jubet, neminem cum iniura alterius locupletiozem fieri permitteret, sed et qui succedit in Bonis, de communi Regula iuris, eum in onere quoque succedere debere evidens est, porro quod ad iustitiam damnificator medio iudlium, Iurassorisque Comitatus legitima super fienda depositorum restitutione contra depositarios requisitio praemitti debeat, praecitatum Articulum expresse innuere; Kegyelmelek azért servatis de jure servandis azon kegyelmelek eleiben adando Signaturaban deducalando Mobiliseket, si et inquantum necessum foret, etiam iuramento mediante revelalandokat praehibalt Mihalfy Caspar Uram e világbul valo kimulasaval ezen keresetnek onussaval succedalt Asszontul suo modo, idque sub in cursu poenae in Annis 1608, 1609, 1613, de quibuslibet violentiis et actibus potentiariis sancitae repetalylya, mellyet is ha restituallya, bene quidem, sin minus, ez illyetin kegyelmelek judiciaria repetitiojáru adando válaszáat, in solitam scripto comprehensam, seriem reducalván, folyul denotalt requirens Uramnak jövendőbéli Cautelájára arrul Testimonialist adgyon. Nec secus facturi.

Datum Cserenye, 24. Decembris 1714.

Hunyady Andras, N. Bars Vármegye Vice Ispany-
nya mp. Correcta mp.

OL. Eszterházy csal. hitbizom. ltára; Rep. 23., Fasc. LL., n. 2068. — D. M.

1715. január 30. Léva. Darás Pál lévai plébános ifj. gr. Esterházy Józsefhez, tanúvallomást kér a báti zsidó ellen, mert esküvel megtagadta adósságát, mely a lévai templom javára ajánltatott.*

Illustrissime Domine Comes, Domine et Patrone gratiosissime. Post oblatam humillimorum servitiorum promptitudinem. Exordientis Novi Anni felicissimos recursus Illustrissimo Domino Comiti animitus voveo. Binis jam vicibus per litteras requisivi Illustrissimum Dominum Comitem de negotio et Circumstantijs Levensibus quas num perceperit Illustrissima Dominatio Dubius haereo ex eo, quod nullum subinde responsum percipere potuerim. Quare iterato praesentibus recurrere statui ratione Judaej Bathiensis, a quo certum debitum Ecclesiae Levensi oblatum percipere debuisssem, perversus idem debitum falso abjuravit: Ubi tamen subsequenter temporibus ex diligenti indagatione res a certis judaeis uti et Teloniatore Levensi pro certo compertum esset eandem summam nullatenus solvisse, medio harum Illustrissimum Dominum Comitem humillime requirendum una ac rogandum Censui, quatenus Judaeos in hocce Dominio existentes prouti et Teloniatorem Levensensem adjurari facere possim in praesentia Domini Provisoris, et per hoc falsitate ipsius comperta adminiculum Ecclesiae meae habere valeam, super quibus dum gratiosam Illustrissimi Domini Comitis Commissivam resolutionem indubitanter praestolor me simul favoribus et gratijs recommendans maneo

Levae 30. January 1715.

Illustrissimi Domini Comitis

Servus et Capellanus humillimus

Paulus Darás, Plebanus Levensis. mpria

Hátul vörös viasz pecsét.

Címzése: Illustrissimo Domino Comiti, Domino Josepho Eszterházi de Galantha, perpetuo in Frakno, Vigles, Szádvár et Leva, S. Caes. ac Regiaeque Maies-tatis unius Regiminis Equestris Ordinis Colonello etc. Domino Domino et Patrone gratiosissimo Colendissimo. Posony vel ibi Ubi.

OL. Esterházy csal. hitbizom. Itára: Rep. 23., Fasc. LL., N. 2075. fol. 276.

D. M.

* Darás Pál plébános 1714. ápr. 18.-án kelt levelével Esterházy Józseftől kért segítséget a lévai templom restauratiojára, de, úgy látszik, sikertelenül.

1715. február. Kivonat a „Kurzgefasste Jahr-Geschichte Siebenbürgen, besonders Burzenland” című krónikából.

Im Februar wird der Henker Simon gevierteilt, weil er bei St. Bartholomae des Nachts einer Magd dem Leib abgeschnitten und das Blut davon den Juden verkauft hatte.

Quellen zur Geschichte der Stadt Brassó, IV. k. (illetve: Chroniken und Tagebücher I. k.) 125.

1715. április 21. előtt kevéssel. (Léva). Darás Pál lévai plébános kéri ífj Esterházy József grófot, útasítsa jószágai udvarbíráját, fizettesse meg a báthi zsidóval „adósságát”, 280 forintot és annak tizenötévi kamatját, mely összeggel a lévai templom építése befejezhető volna.

Illustrissime Domine Comes, Domine et Patrone gratiosissime, Salute et servitiorum humillimorum promptitudine praemissis.

Ut imminencia Christi Resurgentis solemnius in optata prosperitate cum plenitudine votorum Illustrissimus Dominus Comes attingere recursusque annos celebrare valeat, animitus voveo, Graticsam Illustrissimi Domini Comitis in negotio Judaej Bathensis resolutionem humillime percepi, cuius etiam continentia intellecta Teloniatorem Levenssem coram Domino Provisore examinatum fassionem dedisse de re interrogata, Quod nimirum praefatus Judaeus Bathensis jam notum debitum florenos 280 id est ducentorum octuaginta falso abjuraverit, et superinde quandocunque necessum fuerit, paratus sit suo juramento comprobare falsitatem dicti Judaej Bathensis. Quibus sic stantibus Illustrissimum Dominum Comitem humillime requirere volui, Quatenus pium Genitorum Suorum erga Cultum Divinum zelum prae se ferendo hoc in passu Ecclesiae meae desolatae (:quae in incepto opere deficere necessitabitur deficientibus sumptibus:) succurrere et patrocinari dignetur Illustrissima Dominatio et Domino Provisori in forma Commissionis demandare, ut tamquam primae Instantiae facto Judicio ad persolvendum hoc debitum unacum interesse Annorum prope quindecim dictus Judaeus adigi valeat, neque ego amplius molestare cogar Illustrissimum Dominum Comitem; Cum haec summa unacum interesse tott Annorum computando sex per centum simul acquisita bonum Ecclesiae supplementum ferme ad plenam perfectionem aedificij dare possit.

Haec dum Illustrissimo Domino Comiti humillime repraesentata defero
gratiosam una et effectivam resolutionem praestolor et maneo

Illustrissimi Domini Comitis

Servus in Christo capellanus humillimus

Paulus Darás, Plebanus ad Levam. m. pria

Hátul: Címzés és vörös viasz pecsét.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. levéltára: Rep. 23., Fasc. LL., N. 2075.

D. M.

1049.

1715. június 5. Léva. Darás Pál lévai plébános újból folyamodik gr. Esterházy Józsefhez, útasítsa udvarbíráját, hogy a vármegye joghoz értő urait egybehíván állapíttassa meg a báti zsidó vámos fizetőköteletségét.

Illustrissime Domine Comes, Domine et Patrone gratiosissime.

Praemissa humillimorum servitiorum promptitudine. Advenientibus Sacris solemnibus uberrima Sancti Spiritus dona Illustrissimo Domino Comiti animitus voveo. Ex quo ad binam de negotio Judaej Bathensis factam requisitionem id responsi acceperim: Quod Dominus Praefectus bonorum ad has partes descensus negotium hoc quam optime sit executurus, quod quia ex defectu et absentia Judaej Levensis Dominus Praefectus executioni dare nequiverit: Ideo Illustrissimum Dominum Comitem iterato molestare necessitor, quatenus attenta necessitate Ecclesiae meae, operi imperfecto gratiose consulere dignaretur et eatenus Domino Provisori committere dignetur Illustrissima Dominationis, ut convocatis Juris peritis Dominis Comitatus hoc negotium finem ultimum sortiri mereatur: Ne amplius Illustrissimo Domino Comiti hoc in passu molestus esse necessitor aut alys vix et modis in Inclyto Comitatu agere cogar et vel maxime ratione perjurij Sacram Sedem molestare; quod ipsum hactenus fecissem nisi Illustrissimae Dominationis respectum praetulissem; non solum enim ex fassione Judaej Levensis (:ut aliqui opinantur:) verum etiam ab alys Judaeis in comperto est ipsum falso jurasse. Super quae praemissa dum gratiosam Illustrissimi Domini Comitis finalem praestolor resolutionem, Patronis eiusdem gratijs et benevolentiae me recommendans maneo

Illustrissimae Dominationis Vestrae

Servus et capellanus paratissimus

Paulus Darás Plebanus ad Levam mpria

Levae 5. Junij 1715.

Kivül: Vörös viaszpecsét és címzés.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23., Fasc. LL., n. 2075.

D. M.

1715. jún. 11. Óbuda. A Zichy család óbudai tisztartója meghagyja Flés Jakab óbudai kereskedőnek, adjon ki szoknyának való matériát 2 frt. értékben.

Ó Budai Jakab Flés Sidonak parancsoltatik, hogy az Ó Budai Vincellér Feleségének adgyon két forint árát érő szoknyának való matériát. Ó Budán, 11. Juny 1715.

Gotfrid Vernhárd Tisztartó

OL. Zichy cs. zsélyi lev. fasc. 187. NB. 513.

1715. június 29. Léva. Beniczky Sándor gr. Eszterházy Józseftől azt kívánja, fogattassa meg Jelen Jakab báti zsidó vámost, mert az ő feleségét lopással gyanúsította és így rossz hírbe keverte.

Méltóságos Groff Obrister Nékem Jó Uram.

Ajánlom kötelességhez való szolgálatomat Nagodnak. Hogy ezen levelemmel kéntelenítem alkalmatlankodni Nagyságodnak, nem egyeb rea kenszerit, hanem az elmúlt hetekben Jelen Jakab névő Báty Vámos Felesigem ellen valo praetensiojaban Nagysagod neve alatt Vice Ispany Uram commissioja mellet certificaltattam s admonealtattam, melynek pariajat accludalom Nagyságodnak, minemő pretensio legyen pedig az, annak párját transmittalom; Minthogy pedig folyúl irt Jelen Jakab hamis hitő Sidó tökéletlenül s Istentelenül Feleségemet Lopásban keverte s prostituálta, és Nagysagod is vagyis emberei jól meg nem vizsgálván először a dolgot, hanem mingyarást Szolga Biró s Eskütt által aggredialt bennünköt, én is pedig az én Feleségemet nem lopónak, hanem böcsülletes Asszonnak tartom, s magam is eő Fölsége érdemetlen Tiszte lévén, ezen böcstelenséget magamon nem szenvedhatván, tudván azt is bizonyossan, hogy hamissan keresi mindenütt bizonsagokat keresetvén, jm mintt böcsülletes Uri Emberek előtt kemény hite alatt Baimaczi Sido, akié az porteka volt s ez csak szolgája néki, fateált Nagyságodnak azt is, in paribus transmittalom, abbul bővebben meg láthattya a mi ártatlanságunkat, s az ő hamis hitit. Minthogy pedig ezen dolog nem tréfa, nam fama fides oculus non patiuntur jocum, ha szégyény legény vagyok is, egy eő Fölsége érdemtelen böcsülletes Tisztnak tartom magamat, s böcsültelemért, jó hiremért, nevemért, életemet soha nem szantam s semmit szánom, hanem mindenütt amint böcsülletes Embernek s Tisztnak illik, s illetl úgy viseltem magamat s hivatalomnak

megfeleltem, kirul hogy magam ne dicsekedgyem, aki engemet ismér s ismért, relatiót tehet, most pedig Nagyságod neve alatt egy hamishitű Pogántul ezeket szenvedgyem, nem juste, hanem iniuste, perfide et malitiose, aki halálommal változó dolog: Arra való nézve Nagyságodat kötelessen kérem, parancsollya meg maga Levay Tisztartójának, hogy azon Pogánt fogattassa meg, vasra verettesse s tömlőczbe tétesse és ennek maga Nagyságod vagy Tisztartója által satisfactiót impendállyon, Másikint ha nem, én Főlséges Eugenius Herczegnél, úgy az Főlséges Bellicumnál, aki Nagyságodnak, s nekem is úgy mint hadi Embereknek Birája, ez iránt instantiát tészek, s alázatosan injuriámat repraesentalom, s satisfactióért fogok felmenvén azonnal Bécsben alázatossan instálni, mert ha szegény is az ember, de böcsülletes aestimatioja nélkül job volna holtya, mint éltye. Én is eő Főlségét nem másért, hanem böcsültemért szolgálom. Arra is kérem pedig Nagyságodat (:mint-hogy már ez előtt is Nagyságod neve alatt inconsiderate némely dolgokban aggredialtak engemet :) parancsollya meg maga Tisztjeinek s Fiscussának többé az olyan disgustusok ne legyenek, hanem visgállyák meg eő kegyelmek, si est justum et aequum igen is, én nem kívánok senkinek praejudicálni, sem véteni, Isten ne adgya, amint nem is vétettem ekoráig, de Ennekem Istenem után töb Uram ezen a világon nincsen, hanem maga eő Feőlsége, azért hitemre akarki előtt is Léváról ki nem szaladok s el nem bujok, és valamint boldog emlékezető Méltóságos Herczeg s Palatinus Urunknak Nagyságod szerelmes Méltóságos Urának Attyának alázatos szolgálja voltam, úgy kívánok Nagyságodnak is lenni, de nem úgy hogy Nagyságod Tisztjei Lévay Szabók s Vargák közé engemet is számlállyanak, amint is némely böcsülletes Nemes Embereket úgy akartak már cselekedni, s bánnyi. Ezek után Nagyságod gratiajában mind magamot, úgy ezen praemissakat ajánlván s kívánt választ cum affectu (:mellyet is Komáromi Posta Mester Uram kezeihez dirigálni méltóztassék, kérem :) mentül hamaréb kötelessen várván, maradok

Méltóságos Groff Obrister Urnak, Nagyságodnak

Levae, die 29. Juny 1715.

Igaz köttöless szolgálja
Benyiczky Sándor.

P. S. Ha úgy teczik Nagyságodnak, akár csak Lévay Tisztarto Uram kezéhez méltóztassék válasz levelet dirigálni, ha Komáromi posta által nem teczik, úgy is kezemhez devenial, amint iterato is kérem s mentül hamaréb kötelessen el is várom. Juthat eszébe Nagyságodnak, hogy nem régen is ugyan e miatt a hamishitű Pogány miatt ide valo Plébánus Uram irt Nagyságodnak, hogy bizonyos szegény embereknek pénzeit

hamissan el eskütte, azonban az iránt is még nincsen semmi satisfactio. De ez kérem úgy ne légyen, mert én hitemre el nem szenvedem, s el nem halgatom, és ha más történik belőle, Isten s világ előtt ment vagyok, mert nem Pogánnak, de böcsülletes kereszténynek sem engedem még az Isten éltett, böcsülletemben gázolni, fizessen azért életivel, s töb böcsülletes keresztény embereket ne csallya.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23, Fasc. LL., n. 2068. D. M.

1052.

1715. július 20. Léva. Beniczky Sándor Eszterházy József grófhhoz írt levelében méltatlankodik, hogy törvényes útra terelte Jelen Jakab panaszát, mely az ő feleségét lopással vádolta:

Értem, hogy committálta volna ide valo Tisztarto Urunk, juris via investigáltatni s decidáltatni Sido dolgát, én nem bánom, seőt akarom, tudom, hogy (Nagyságodnak) hirire sem volt, hanem csak Nagyságod Tiszteinek, akik abbul az hamis praetensiobul részessé akartak lenni s a Sido meg kente markokat, amint is sokat, akit Nagyságod nem tud, cselekesznek itt . . . „ha Nagyságod jobban böcsüllí par tyat fogja egy hamishitü Pogány Sidonak, mintsem eő Fölsége igaz szolgájának, én avval nem gondolok, mások tudom azt nem fogjak cselekedni, mert ha egy Nemes Ember is masiknak ezt cselekedte volna, amississet caput et bona, annyival inkább egy Pogány, aki már az elöt is hamis hitnek le tételiben tapasztaltatott . . .”

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23., Fasc. LL., n. 2068. D. M.

1053.

1715. július 24. Pest. Podmaniczky János ifj. Esterházy József elé terjeszti Jelen Jakab zsidó báti vámosnak Beniczky Sándorné ellen indított törvényes keresete ügyében való véleményét.

Méltóságos Groff nekem nagy jo Kglmes Uram.

Sub dato 10. July Bécsbül emanalt Nagyságod levelét Lévaj Tisztarto Uram eő kegyelme velem communicálván alázatossan értettem Báti Vámos Jelen Jakab Sido Beniczky Sándor Urammal valo dolgárul intimatioját. Én jól lehet ab ovo informáltattam, igaz az is, hogy néhai Istenben elnyugodott Mihályfi Gáspár Uram kezihez most nevezett Báti Vámos bizonyos mercesseketh pro securiori earundem conservatio-ne deponalta volna, és ezeránt ennyhány Inquisitioja vagyon, és az

által bizonyítatik, hogy nem csak ezen jokat kezihez vette volna most titulált Mihályfi Gáspár Uram, de az is világossan mutattatik, hogy maga ez előtt Mihályfi Gáspár, most pedig Beniczki Sándor szerelmes házastársa privatum commodumává convertálta és el is költötte volna, azért is amennyiben ezen rövidcsiget illeti (:noha az commertiumban csak társnak állittatik:), ha nem is in toto, erga positam mercium registrationem, de in parte, amennyiben tudnia illik, ex onere lucrumit illetné, revindincalando legalitasnak állítom, mert maga sem tagadgya most nevezet Beniczkiné Asszonyom, hogy azon deponált portékából magának és cselédgyének accommodatiojára nem applicálta volna, amennyiben penig maga Beniczki Sándor Uram de eo hogy feleségét néminemő lopásban az Sido lenny állitana Nacságod előtt tett Instanciáját illeti, arrul minthogy semmit sem tudok, nem is hallottam, az szerint Nacságodat nem is informálhatom, ha pedig igaz, habet Moysem et Prophetas törvinies uttal szabad eő kegyelmének revindicálni, de ad simplicem assertionem és via indirecta nem minden iránt adhat satisfactiott az ember eő kegyelmének... Azomban magamot Nacságod Uri gratiájában ajánlván maradok Pesth 24, July Ao. 1715.

Alazatos szolgálja
Podmanyczky Janos mpria

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23., Fasc. LL., n. 2068. — D. M.

1054.

É. n. (1715. aug. 5. után) Sido Jakab lévai, vámos tájékoztatja Jeszenzky Istvánt, gr. Eszterházy József praefectusát, a lévai forrongásról, mely miatt neki a lévai tiszttartó házában kellett menedéket keresnie.

Tekintetes Praefectus Uram!

Hogy az Ur Isten minden részeiben tedgye szerencséssé szivből kívánom. Ez elmúlt napokban, ugj mint 5. praesentis Augusti kegyelmed elmenetele után minemő Viglesre szóló Levelek Bécs tájárul Lévaj Tisztartó Urnak postán érkesztenek vala, akartam Nagj Uramnak kegyelmednek ezen alázatos memorialisom által megjelentennem. Legelőször is: midön Lévaj Tisztartó Uram az iránt vásárbirot magához hivatva volna, meg hagyvan, hogy Takács György varos hadnagya azonnal rendellyen bizonyos embert, és az által azon Leveleket minden hasasztás nélkül szolgáltatassa az kívantato helyre: nem tudom honnan vi-seltetvén felül meg irt Vasarbiró, menvén Városhadnagyához, ugy mint Takács Györgyhoz, és merészelte oly formán ellenem instigálni, hogy

én kegyelmed előtt be vádoltam volna Takács Györgyöt, tudnia illik: hogy rendelt időben nem alítottak az lovakot, mikor kegyelmed Dunántuli földre készült, annak nem volna más oka, hanem Város hadnagya, méltan is azért meg érdemlene, hogy egész Holnapig tömlőcbe heverne. Ezeket meg halvan Takács György kevés üdü alatt az egész Varost öszve hirdetven kapunál, és ottan együtt lévén, miről tanacsoktattak, egyebet nem vehettem észre, csak aszt, hogy azon öszve hirdetet varossi nép csoportossan vagy ötvenen Tisztarto Uram házához menvén, és csak az asztalra visza vetvén az Urasagh Posta Leveleket, mintegy kötés correspondentiaival fel kialtották, és a Méltóságos Uraságbéli Dispositioja s parancsolattya ellen resolute reclamálván solenniter opponálták magokat. En pedig ezekről semitsem tudvan, házom előtt alottam az uczán, holott Takács György jöven hozzam, és belém kapván, nagy, rut és el szenvedhetetlen morgo kiáltással annyira mocskolta engemet, exprobrálván és okozván, mint egy hamis, Városa Proditorát, hogy mait nagyobb öszve hirdetett népnek része reám támadott, és fel kiáltotta az hatalmot, expresse mondván: csak üljük megh, mert ő az oka a fele Uraságbeli rendelisinek, és nem más, hanem csak ő maga Levélhordozásra hozott a Mélt. Groffot, Sőt ex superabundanti aszt is bőven meg bizonyitom Farkas István ellen, aki szembe aszt mondotta, hogy (tisztességgel mondván) ő eb legyen, ha joformán avagy illendő kisirettel nem sokaigh ki megyek az Varosbul. Ezek utan nagy félelemben lévén, életemnek is in tempore akarvan providealnom, hogy nagy nehezen lehetett Tiztarto Uram házához szaladnom, és tantisper ottan magamot mentenem. Ahoz valo képest a nagy Élő Istenért alazatossan kérem, mint nagy Uramot, méltóztassék ugy partomat fogni, hogy az Urasagh hívségért és hasznaert életemet el ne vesztessem, sőt inkab az Urasagh szarnya alatt töb hasznót haithassam; Valoban igen félttem magamot a sok fenegetéstul, de inkab attul, hogy az fenegetisnek haragja rajtam ne esse. In reliquo ajanlom magamat szokott uri Gratiajaban és Protectiojaban, ohaitva varvan kegyes és hasznos választ. Maradok kegyelmednek mint Nagy Urnak holtig valo alazatos hiv szolgaja

Sido Jakab
Levai Vámos

Kivül: Tekintetes, Nemzetes és Vitézlő Jeszenszky István Uramhoz, Méltóságos Levaj Urassagnak erdemes Plenipotentiarius Praefectusához. Alazatos Instantia belül denotalt Instansnak.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. Itára: Rep. 23., Fasc. LL., n. 2068. — D. M.

1715. Fölegres. A Zichy család fölegresi gazdaságának számadásából:

„Atam az Sidonak az falu ekéje utan valo tavasz buzabul cub. 40.
Atam az Sidonak az urasag ekéje utan valo tavasz buzabul cub. 10.
Atam az Sidonak az falu ekéje utan valo őszi buzabul cub. 50.”

OL. Zichy cs. zsélyi lev. fasc. 187. NB. p. 432.

1716. május 5. Kivonat az Apaffy könyvtár katalógusából.

Extractus inventarii super bonis Apaffianis mobilibus Cibirii et in arce Fogaras depositis, quorum pretium aestimationis annotatum non est... fol. 14. (nro) 22. Grammatica Hebraica Eliae levitae Germani per Sebastianum Minsterum versa, in octavo... 29. Antiquitatum Judaicarum libri II ab Adriano Montani, in quarto.

Eredetije a bécsi közös pénzügyi levéltárban (Hofkammer Archiv), Siebenbürgen, fasc. nro. 15477.

1716. szeptember 2. Néhaj Thököly Éva hagyatékának inventáriumában több adóslevél is volt:

1) Ein Original obligation von Wolff Schlesinger Juden de dato 1-ten April 1716. per 20.000, samt 2 original Wexlbrieft auf dise Summa.

2) Ein original Wexlbrieft von Emanuel Oppenheimber de dato 5-ten Marty 1716 per 27.000.

3) Ein Original Wexlbrieft von erstgenannten Oppenheimber de dato 9-ten April 1716 per 12000.

5) Original Obligation von dem Moises Wertheimer per 1500 fl., de dato 12. Juny 1710, so aber den verstorbenen Herrn Fürsten Esterházy bezahlt worden seyn solle”.

OL. Esterházy hg. lev. Rep. 41. fasc. F. n. 326.

1716. augusztus 28. után. Rohonc. A rohonci zsidó község folyamodványa Batthyány Eleonóra grófnéhez, támogatását kéri Szombathely Ferenc és Ringsmaull gróf elleni perében.

Es würd Eur Hochgräffl: gnaden gnedigst bewust sein wie das wier mit H. Sambudelj Ferenz langwürdig in Prozess: gestanten vnd Ihro Hoch Gräffl: Excell. selbstn bewust seindt das von Ihro Kaysl. Mayest. selbstn Ein befelch Ergangen das mann Ihmo Exequiern dete, aber solches alzeit vnd weg geblibn. Biss er vnss Einen befelch wiso lauth beylügenter Suplicanto darinen zu ersehen ist vorlegt.

Alss gelangt derowegen an Ihro Hochgrl. Excellenz: unsre Vndthenig gehorsambes bütten sie wolln sich als umb arm Vndthanen annehmen und einigen Rath erthailen doch bestens in die Hand zu stehen. Dass wier mochten zu dem vnssrigen gelangen in demo wier schon grossen Vnkosten angewendet habn, das solches zu Ende gebracht mochte werden.

Gelangt derowegen noch einmahl Vnser diemiethiges Büttln als arme Wüttwen und Wayssen wegen H. graffen Ringsmaull wass dessen anbedrifft. Das solches Ihro Excell: nicht in Vergessenheit stellen mechte welches Gott der Allmechtige Eur Hochgr. gnaden Hundertföltig belohnen wurd Mithin wier vns Eine gndige resolution gedachten und verhareen.

Eur Hochgräff. Excell.

vndthenig gehorsame
Juden Richter und ganze
Gemein in
Röchniz.

Kívül címzés.

OL. Batthyány-levéltár. Zsidó ügyek. 1689—1759, Mellékelve III. Károly király 1716. augusztus 28-án kelt amnesztia-rendelete.

1716. szeptember 7. Léva. Simonyi Gáspár, lévai provisor, az ő urának, ifj. gr. Esterházy Józsefnek jelenti: Kisfaludy Kelko István, a hontvármegyei alispán, a báthi zsidó tovább való vámosságának megmaradásához hozzájárult.

Illustrissime Domine Domine Comes et Patrone mihi gratiosissime. Salutis voto, et humillimorum servitiorum meorum in gratiam Illu-

strissimae Dominationis Vestrae subjectione; De dato Viennae 28. Augusti Nagyságod Meltossagos Uri Levelit vettem szokot alazatossagal, mitt parancsolnj meltosztattik legjen megh értettem; szinte Also Barsi Termjnusnak alkalmatossagaval jelen Lévén Kelko Istvány N:Honth Varmegyei Vice Ispany Uram, az Bathi Zido tovabi valo vámossaga megh maradassa dolgaban megh tanálván eő kegyelmét, connjventiajat declaralta, csak az több Statussok ne Contrariuskodgyanak, bikivel megh maradhat; Az ide valo occurentiak dolgajrúl alazatossan és bővségessen Praefectus Uramot eő Kegyelmit pro possem és mint folytanak légjen, informáltam; Ha teczik Nagyságodnak informatioimat megh olvasnj, azokbűl megh fogja értenj. Caeterum me gratitudini recommendans humillime, maneo

Illustrissimae Dominationis Vestrae
Servus humillimus

Levae, 7. Septembris 1716.

Casparus Simonj mpria

OL. Esterházy cs. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23., Fasc. LL., N. 2071. — D. M.

1060.

1716—1719 között. II. Rákóczi Ferenc fejedelem Vallomási-ban elítélőleg nyilatkozik a zsidókról.

... Postremo autem, siquidem quod in corde est, frustra tibi os et calamus celat Deus, dicam ergo tibi Domine, non me capere illorum sententiam, qui Judaeos et publicas peccatrices et cantatrices, histriones et ludos theatrales tolerant, heterodoxos vero bonae vitae persequuntur. Si docti mihi hanc censuram impeerint, qua exempla tolerantiae civilis Judaeorum sub ipso Sancto pastore ecclesiae tuae Domine, Gregorio, et sub aliis sanctis pontificibus haereticorum quoque extent, melius me scient et facile quaerentes reperient; quodsi porro censores mei haec ignoraverint, instrue, quaeso Domine, et illumina mentem illorum, ne scandalisentur in me, qui in puritate simplici cordis tibi confessus sum. ...

Principis Francisci II. Rákóczi Confessiones.
Budapestini, 1876. 378—379. l.

1717. január 10. Bécs. Batthyány Eleonóra szerződése Spitz Ábrahámmal gabonája eladásáról.

An heundt zu Endt gesezten dato ist zwischen Ihro Hochgräfl. Excell: Fr. Fr: Eleonora verwittebter gräfin von Batthyan, gebohrene gräfin von Strattmann : an ainen: dann dem Abraham Spitz Privilegirten Hof Juden andern theils gegenwärttger Contract abgeredt und Beschlossen worden.

1mo Versprechen obhochernant Ihro Excell:ime Spitz von dero zu Batthyan, Gros Sigeth, und Fünfkirchen vorhandenen Körnern wenigstens Fünftausent Mezen N:Ö: Landt Maas zu geben, Und selben nicht nur allein Ire Kösten dassigen orthen ohne entgeltt biss zur abfuhr genüssen zu lassen, sondern auch durch ire Unterthanen (iedoch für seine Bezahlung) allen Vorschub undt Hilf laisten zu lassen, wogegen

2do Er Spitz sich verobligiret für ieden Mezen guett undt authentischer Körner deren 5000 Mezen N. Ö. Landt Mass umb den Preiss Iro excell: zuzahlen als selben in obbemelten dreyen orthen von 1 bis 15 Marty dis angegebenen 1717 ten Jahrs in Kauff und Verkauff gehen, undt zwar gleich bey ausferttigung dieses Contracts 2000 fl. dem. 1ten Marty abermahls 2000 fl. den überrest aber des übrigen quanti der 5000 Mezen den 1 Juny obbemelten Jahres paar und richtig zu erlegen undt obbesagte körner auf deroselben Herrschafts Mühlen zu Bathyan gegen raichung des vor einem Jahr gegebenen Mühl Lohnes mahlen zu lassen, wie auch die körner so baldt möglich weg zu bringen.

3tio Ist verners contrahiert worden, das wann mehrhochermelt Ihro Excell: ihme Spitz über die 5000 Mezen obbemelten körner annoch 1000 Mezen in obbesagten dreyen orthen überlassen wolte, Er solche anzunemben undt obiges quantum auf dem gesetzten termin zuzahlen, und auf obberürten Mühlen vermahlen zulassen schuldig seyn soll. Actum Wienn d. 10 Januar Anno 1717.

L. S.

Abrahamb Spitz

אַבְרָהָם שְׁפִיץ

4to Willen öfters Bemelt Ihro Excell : nach der N. Österreicher. Landtmass bezahlt werden wolle, so müsse pro rato des Presspurger Mezn als derdortigen orthen gebreichlichen Mass die Vergüttung geschehn.

Hátán: Contract mit den Judn Spitz.

OL. Batthyány levéltár. Zsidó ügyek. 1689—1759.

1717. április 6. (Bécs). *A magyar kancellária a legmelegebb hangon ajánlja Michl Simon zsidó, pozsonyi és bécsi kereskedőnek, a pozsonyi pénzverő arany és ezüst beszerzőjének kérését, aki Pozsonyban pénzváltó házat akar nyitni. Bár Pozsony városa hajlandó letelepedési engedélyt adni a belvárosban, és a kancellária felsorolt minden ebből eredő hasznot, a király sajátkezűleg vezette rá : fogjanak maguknak keresztény pénzbeváltót, zsidót semmi esetre sem engedélyez.*

Sacratissima Caesarea Regiaque Maiestas, Domine Domine Clementissime! Inter praecipua Sacri Romani Imperii, ac Regnorum et Provinciarum Maiestatis Vestrae Sacratissimae, reliquorumque Christiani Orbis Principum, sive eorundem commoditatem, sive utilitatem publicam respicientia beneficia non postremum esse comperitur, passim introductorum cambiorum seu pecuniarum translocationis usus et commercium hactenus cum magno emolumento et securitate praesertim itinerantium observatum; quo beneficio unice Regnum Hungariae destitutum esse, magno plurimorum Regnicolarum, imo et Militarium persaepe Officialium hinc inde a longinquo pergere proficientium, et ad Augustam quandoque Aulam ascendentium, in via vero, seu per Latrones et Praedones exspoliatorum, ac persaepe etiam interemptorum seu furtim etiam damnificatorum dispendio et jactura graviter persentiscit. Et quia huiusmodi negotium Campsorium sive ob mediorum, sive neccessariarum Correspondentiarum defectum, nemo hactenus in Regno Hungariae erexisset, imo nec eatenus quispiam Negotiatorum etiam extraneis semet insinuasset, praeterquam certus Hebraeus, nomine Simon Michl nuncupatus, negotiationem suam ex Privilegio Caesareo Regio, tum hic Viennae, tum etiam Posonii exercens, et alioquin etiam penes Domum Regiae Maiestatis Vestrae Camerae Hungaricae Monetariam, iidem Posonii constitutus, Auri et Argenti conquisitor, qui medio itinerarium jam humillimarum suarum instantiarum, etiam per Comitem Regni Hungariae modernum Palatinum demisse et impense recommendatarum, pro benigna Maiestatis Vestrae Sacratissimae annuentia in eo supplicat, quatenus eidem in Regia et Libera Civitate Posoniensi et quidem pro maiori securitate, tutiorique Pecuniarum pro cambiis applicandarum conservatione, in ipsa Urbe certa Officina Campsoria erigenda, ipsumque Negotium Cambii per totam Hungariam, et, si fieri potest, etiam Transylvaniam, erga proportionatum quodpiam Lagio seu Taxam, exercendum clementer indulgeatur: Et licet Magistratus Civilis Posoniensis neminem Judaeorum in ipsa Urbe, seu interiori civitate residere, et potissimum ne Concivibus suis Quaestoribus et Negotiatoribus Haebrei pariter Quaestores et Negotiantes, si libere in ipsa Civitate

Quae(s)tum exercere permitterentur, panem praeripiant, damnumque et praeiudicium iisdem inferant, tolerare velit, ad praecavendam tamen omnem hoc in passu de se suspicionem, tanto magis aliquod ipsis Negotiatoribus Christianis, et Civibus Posoniensibus metuendum damnum, aut in quaestu eorundem emergendum impedimentum, idem Hebraeus Simon Michl paratum offert strictissimas quascunque ipsi Magistratui de non exercendo ibidem vel minimo quaestu, Reversales et Assecutorias extradare, et insuper ad omnia onera proportionaliter supportanda semet obligare: Et quia prior Domus Monetaria, ex benigna Maiestatis Vestrae Sacratissimae resolutione, Statibus et Ordinibus Regni dietaliter facta, et Articulo 93. novissimae Diaetae Posoniensis comprehensa, ipsis Statibus et Ordinibus, ad quos perprius etiam spectabat, jam plene resignata et restituta esset, ad promovendum autem Aerarii Regii Cameralis emolumentum, pro continuanda ulteriori etiam, cum notabili fructu et Augmento Aerarii Monetae Cusione, in vicem eiusdem Domus, Regnicolaris, ut praefertur, resignatae, aliam ibidem Posonii aptam et idoneam Domum comparare, Servitium Maiestatis Vestrae Sacratissimae et Regiae Authoritatis Dignitas exigent: idem praefatus Hebraeus paratum se offert, propriis suis expensis eiusmodi domum comparare, et sub Directione antelatae Camerae Hungaricae necessariis requisitis eandem instruere, ac insuper pro coemendo et conquirendo ad cusionem Monetae convertendo auro et argento, certam summam Pecuniariam absque ullo interusurio, seu interesse anticipare, et necessarium ad eandem Monetariam Domum aurum et argentum annuatim conquirere et comportare, pro huiusmodi vero Expensis, tum in comparisonem Domus, eiusque accomodationem, tum vero procurando auro et argento anticipandis et impendendis, non aliam quam praecise ex solo Cusionis Monetae proventuro emolumento sensim et successive fiendam refusionem praestolari velle, ita ut futuris temporibus rehabitis suis Expensis, eadem Domus sine onere Regio Camerae Hungaricae cedere possit. In qua etiam Domo, accedente clementissimo Maiestatis Vestrae in praemissis annutu, Officinam suam Campsoriam tenere, et Negotiationem ibidem, velut loco securiori exercere cuperet.

OPINIO

Considerata mentionati Hebraei praedeclarata bimembri Instantia, et quidem respectu Officinae Campsoriae: Si quidem praefatum Regnum Hungariae tum priori bello Turcico victricibus Caesareo Regiis Armis, ad antiquos fere suos Limites extensum, tum vero gloriosis etiam Maiestatis Vestrae Armis, ex faucibus immanissimi Christiani nominis Hostis Turcae, per Divinam assistentiam felicibus auspiciis dilatatum iri firmiter credatur, in cuius amplitudine Fortalicia, Prae-

sidia, Dominia, Civitates et alia considerabiliora Loca ab invicem multum distantia reperiantur, inter quae tamen mutuam Correspondentiam, et Commercium haberi et foveri necessum sit. Consulta itaque pro commoditate eiusmodi Correspondentiarum et Commerciorum Campsoria quoque negotiatio necessaria videretur, quae uti nulli praeiudiciosa, ita volentibus multum commoda et opportuna, prae ceteris Locis Posonii, ob vicinitatem etiam Augustae Aulae inducenda videretur: huius etenim beneficio pro emergente quavis necessitate, et servitium Maiestatis Vestrae Sacratissimae promoveri, et publicam Regnicolarum, simulque peculiari etiam Negotiantium commoditati, et utilitati prospici posset: ita quidem, ut sive Bellici sumptus Regiis dispendiosae praescinderetur occasio, et potius eiusmodi aurum et argentum ad praefatam Domum Monetariam Posoniensem absque omni periculo administraretur, et comportaretur, quam ad vicinorum quandoque Principum Domos Monetarias, cum periculo incurrendae Contrabandi paene educeretur. Sed et ipsis Regnicolis quoque in defectu paratae pecuniae aliquod accederet beneficium, dum aliquam auri et argenti massam, justo ad minus pretio in Domo Monetaria pro parata Pecunia distrahere possent, quam Feneratoribus et Usurariis necessitate urgente, dimidio persaepe pretio divendere coguntur. Demum Regiae quodque Maiestatis Vestrae sublimis Dignitatis decori accederet, quo plus sub Sacra eiusdem effigie Cusae Monetae, inter externos etiam effundi valeret. Hinc praedeclaratis ex rationibus ac motivis, praenotatam dicti Hebraei utriusque ordinis Instantiam, velut Maiestatis Vestrae Aerario, et publico etiam bono utilem et commodam, nemini autem praeiudiciosam (salvo tamen Maiestatis Vestrae Sacratissimae clementissimo arbitrio) benignissimo placidandam et admittendam demisse censeret

Maiestatis Vestrae Sacratissimae

Viennae, die 6. Aprilis 1717.

Humillima et obsequentissima
Cancellaria Regia Hungarica Aulica

Ladislaus Hunyady.

A szöveg utolsó bekezdése mellett a margón: Inveniantur cambiarii Christiani et omnimode semper excludantur Judei. Carolus (a király sajátkezű írásával).

Kivül: Ad Sacratissimam Romanam Imperatoriam ac Germaniae, Hispaniarum, Hungariae Bohemiaeque etc. Regiam Maiestatem, Dominum, Dominum Clementissimum Humillima Propositio Introscriptae Cancellariae Regiae Hungaricae Aulicae.

OL. Cancellaria. Originales referadae. 1717. n. 2.

1717. december 16. Bécs. Esterházy József Antal az ő dombovári uradalmában termett 4500 mérőnyi gabonája eladása iránt szerződik Spitz Ábrahám császári udvari zsidóval. — Végül Spitz Ábrahám három nyugtatványra.

An Heunt zu Endt gesetzten Dato ist zwischen dem Hoch und wohlgebornen Graffen und Herrn Herrn Joseph Antonj Esterhasy de Galantha etc. an Einen, dann den Abrahamb Spitz Kay: Hoff-Juden Andern Theils folgender Contract aufgericht und beschlosszen worden. Als

Erstens verspricht obgedachter Herr Graff ihme Juden von seiner Herrschaft Dombovar Vier Tausent Fünff Hundert Mötzen disz Jahr geföxtes Getrajdt als Waitz und Khorn unter ein ander, wie es sich in natura befindet in Prespurger Masz erfolgen zu lassen, auch alsogleich anzubefehlen, damit die lifferung nach möglichkeit beschleiniget, und das Getrajdt durch die unterthannen an die Herrschaftliche Mühlen als Pinzehell und Caposvar abgeführt, auch alldortten durch die staub Reitter (:welche er Jud verschaffen muessz:) geseübert werde. Dann

Andertens verspricht mehrermelter Herr Graff die benöthigte Schupfen bey denen Mühlen das Mehl zu Conserviren, zu verschaffen, und nachgehents das von seinen verkaufften Getrajdt zu Caposvar vermahlte Mehl bisz Dernye an die Trag durch seine unterthannen ohne unkosten des Judens abführen zu lassen, was hingegen zu Pinzehell vermahlen wird, solle Er Jud auff seine Unkosten an die Donaw abführen lasszen. Auch

Drittens zu abführung des benöthigten Holz zu denen Vässern vor das Mehl von erkaufften von ihme, Herrn Graffen Vier Tausent Fünff Hundert Mötzen Getrajdt von dem Trag Flussz bis zu denen Herrschaftlichen Mühlen werden ihme die benöthigte unterthannns wagen ohne einiger bezallung gegeben und Räff zu denen Vässern sollen ingleichen durch die Unterthannen gemacht und geliffert werden. Und so dann

Viertens werden ihme bey ieder Mühl zu ein Tretung des Mehls von berührten Vier Tausent Fünff Hundert Mötzen Getrajdt Täglic zwey Unterthannen zugegeben werden. Alsdann

Fünfftens verspricht mehrermelter Herr Graff Ihme Juden all von seiner Herrschaft Dombovar disz Jahr geföxten Haber und Gersten erfolgen und solchen vas zu Caposvar bisz Dernye an die Trag, was aber zu Pinzehell bisz Tolna an die Donau durch seine Unterthannen ohne Unkosten des Judens abführen zu lassen. Dahingegen

Sechstens verspricht Er Jud mehrgedachten Herrn Graffen vor ieden gestrichenen brespurger Mötzen Geträydt neunzöchen Kay: Groschen und an statt der sonst gewöhnlichen Mahlgebühr und von denen erkaufften Vier Tausent fünff Hundert Mötzen Geträydt, vor jeden Mötzen ain Kay: Groschen zusamben also vor jeden Mötzen Geträydt sambt Mahlgebühr ain Gulden Rhein: dann auch vor ieden gekaufften Prespurger Mötzen Haber und Gersten in ein ander Dreÿzöchen Kay: Groschen zubezahlen, und die beütt: zu denen Mühlen auf seine unkosten zu verschaffen, die Kasten aber dazue sollen ohne seinen untgelt von denen Mühlern verschafft werden. Ingleichen

Siebenten verspricht Er Jud offtermelten Herrn Graffen bey Schliessung dises Contracts per abschlag als auch des geraÿdt preises Zweÿ Taussent gulden Rhein: dann auf des Haber und Gersten preises Fünff Hundert gulden anticipato zuerlegen und nachgehents, so balt ihme Juden zweÿ Taussent Mötzen Geträydt geliffert sein werden, abermahlen Zweÿ Taussent Gulden anticipato zu bezallen, dann nach abermahlen gelifferten zweÿ Taussent Mötzen Geträydt den Rest mit Fünff Hundert Gulden anticipato zuentrichten, wegen den Haber und Gersten aber nach abführung desselben die völlige Richtigkeit abzustatten. Urkhunt dessen seint dieses Contracts Zweÿ gleichlautende exemplaria aufgericht, und jeden Theill eines unter des andern Fertigung zugestellt worden. So beschehen Wienn den 16. Decemb. A. 1717.

(Signum) Abraham Spitz mpr.

1718. den 1. Jener seint auf disen Contract bezahlt worden Zweÿ Taussent Fünff Hundert gulden idest 2500 fl.

Den 5. Aprill Ao. 1718. seint abermahlen auf disen Contract Zwe Taussent gulden bezahlt worden.

Die inbemelte Vier tausent fünff hundert Metzen geträydt wie dan auch ain tausent vierzig Metzen Habern und Gersten seÿnt mir von seiten Ihro Hochgräff: Gnaden richtig abgeführt worden und Ich ihm... H: H: Graffen richtig bezahlt. Uhrkhund dessen meine Fertigung. Wienn den 3. Jullÿ 718.

Abraham Spitz mpr.

OL.: Esterházy csal. hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. I., Nr. 155. — Eredeti.
D. M.

1717. december 16. — Bécs. Esterházy József Antal gr. Spitz Ábrahám csász. udvari zsidóval szerződik az ő lendvai uradalmából való 5500 mérő rozstermése eladása iránt. A szerződés végében Spitz Ábrahám 3 nyugtatvánnya.

An Heunt zu Endt gesezten Dato ist zwischen dem Hoch und wohl Gebornen Graffen und Herrn Herrn Joseph Antonj Esterhasy de Galantha etc. etc. an einen dann dem Abraham Spitz Kay: Hoff-Juden andern Theills folgender Contract auf gericht und beschlossen worden. Als

Erstens verspricht obgedachter Herr Graff ihme Juden von seiner Herrschafft Lendva Fünff Tausent Fünff Hundert Mötzen dis Jahr geföxten Khorn, wie es sich in natura befindet in Prespurg: Mass erfolgen zu lassen auch alsogleich anzubefehlen, damit die Lifferung nach möglichkeit beschleiniget und das Khorn durch die unterthannen in die Herrschaftliche mühlen ohne unkosten des Juden abgeföhret, auch alldorthen durch die staub Reiiter (welche er Jud verschaffen muess:) geseubert werde. Dann

Andertens verspricht mehrermelter Herr Graff die benöthigte Schupfen bey denen mühlen das Mehl zu conserviren zu verschaffen und nachgehents das von seinen verkaufften Fünff Taussent Fünff Hundert Mötzen Kohn vermahlte mehl bis an die Muhr durch seine unterthannen ohne Unkosten des Judens abführen zu lassen. Und auch

Drittens zu abführung des benöthigten Holz zu denen Vassern vor das mehl von erkaufften von ihme Herrn Graffen Fünff Taussent Fünff Hundert Mötzen Khorn von Neteliz bey Szakathurn bis zu denen Herrschaftlichen Mühlen werden ihme die benöthigten unterthanns wagen ohne einiger bezallung gegeben und räff zu denen Vassern sollen in gleichen durch die Unterthannen gemacht und geliffert werden. So dann auch

Viertens werden ihme bey jeder Mühl zu eintretung des mehls von berührten Fünff Taussent Fünff Hundert Mötzen Khorn Täglich zwey Unterthannen zugegeben werden. Als dann

Fünfftens verspricht mehrermelter Herr Graff ihme Juden all von seiner Herrschafft Lendva dis Jahr geföxten Haber und Gersten erfolgen und solchen bis an die Muhr durch seine Unterthannen ohne entgelt des Judens abführen zulassen. Dahingegen

Sechstens verspricht er Jud offgedachten Herrn Graffen vor ieden gestrichenen Brespurg: Mötzen Khorn Neunzöchen Kay. Groschen und anstatt der sonst gewöhnlichen Mahlgebühr von denen Fünff Taussent Fünff Hundert Mötzen Khorn vor jeden Mötzen ain Kay: Groschen,

zusamben also vor ieden Mötzen Khorn sambt Mahlgebühr ain gulden Rhein: dann vor jeden gekauften Brespurger Mötzen Haber und Gersten in ein ander Dreyzöchen Kayß: Groschen zu bezallen, auch die beüßt: zu denen Mühlen auf seine Unkosten verschaffen, die Kasten aber sollen dazue ohne seinen entgelt von denen Mühlern verschafft werden. Ingleichen

Sibentens verspricht Er Jud offternenten Herrn Graffen bey Schliessung dises Contracts per abschlag auf dem gemachten Khorn preis zwey Taussent gulden Rhein: dann des Haber und Gersten preises Fünff Hundert Gulden Rhein: anticipato zu erlegen, und nachgehents so balt ihme zwey Taussent Mötzen Khorn geliffert sein werden abermahlen zwey Taussent Gulden anticipato zu bezallen, nachdeme aber zum andertmahl zwey Taussent Mötzen Khorn geliffert sein werden, den Rest mit Taussent Fünff Hundert gulden zuentrichten, wegen den Haber und Gersten aber nach dessen vollständig: abführung alle richtigkeit abzustatten. Urkhunt dessen seint dises Contracts zwey gleich lautendte exemplaria aufgericht, und jeden Theill eines unter des andern Ferttigung zugestellt worden. So beschechen Wien den 16. Decembris Ao. 1717.

(Signum) Abraham Spitz mpria.

1718. den 1. Jener seint auf disen Contract bezalt worden Zwey Taussent Fünff Hundert gulden sage 2500 fl.

do; 1718. den 31. März seint abermahlen auf diesen Contract anticipato zwey Taussent gulden bezalt worden sage 2000 fl.

1719. den 1. Jener zu vollständigen befridigung des Geträydt Contracts empfangen 1500 fl.

Obiger Contract ist wohl in getraidt als in Habern in allen und Jeden volkomentlich adempliret worden.

Wienn den 1. Jener 719.

Abraham Spitz mpria.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. I., N. 155. — D. M.

1065.

1717. december 20. Palota. Gr. Zichy János megegyezése Samuel Isak Löbl palotai udvari zsidájával, hogy 1.000 pozsonyi mérő buzát szállít neki.

Habe ich unterschribener dergestolt mit Isak Löbl Samuel Hof Jude von Palota accordirt, dasz ich Ihme schuldig sey in der Csikvarer

mill zu livern Tauszent Preszburger metzen getrayt, jedes metzen per sibczehen groschen, darauf ist mir bemeldter Hofjud schuldig zu erlegen, voran das Hofjud undt dasz ander Helfte, wann das getrayt völich von mir geliefert wirdt. Actum Palotae, ut supra.

Graf Johan Zichy.

Hátán héber írás.

תוצרת מן זמשה ידאנן איף אלף איפת

Fordítása: Ezer mérő gabona Zichy Jánostól.

OL. Zichy cs. zsélyi lev. fasc. 187. NB. p. 658—659.

1066.

1717. A felegresi ispán számadásában:

Item a Csikvári Sidonak tavaszi buzat cub, kis kilával száz ...
Item vitetem Csikvara die 9. Dec. cubulos egresi kila 200 ... Item vitem
az Csikvári Sidonak 603¹/₂.

OL. Zichy család zsélyi lev. fasc. 234. n. 6.

1067.

1718. május 28. Léva. Simonyi Gáspár, Esterházy József gr. lévai uradalmának provisora, jelenti megnevezett urának a többi között, hogy a lévai plébános tovább is ragaszkodik a lévai zsidók ellen elkövetett hitbeli sérelmek s egyéb bántalmak meg anyagi kártevések folytatásához.

... „Die 1. praesentis. Comarombul datált Sidók panaszos accludált Instantiájával* az Urnak Levelét, ugyan Die 2 ejusdem Sz: Benedekben vettem, ott lévén azonban ide való Plebanus Uram az Mélt. Commissarius Urak, úgy mint Pongrácz Imre, Bublovich János Uraimék eő Nagságok, nem külömben Sz: Benedeki Praefectus Uram előtt megh jelentetem és declaráltam eő Kegyelme Excessusát (mert bizony in privato semmit sem használt volna:) megh is Mélt. Urak eő Nagok nem aprobálták, az eő Keglme cselekedetét, eő Kelme nem sokat gondolván az Praemonitioval, declarálta magát, hogy tovább is az maga Plebanussi Functiojában ell fogh járnj, kire én is feleltem megh követ-

* A lévai zsidók emez megemlített, Komáromból 1718. május 1-én kelt, folyamodványa nincs itt.

D. M.

vén eő keglmét, ha természetnek Törvénye Szerénthis az Sidok modereamine inculpatae Tutelae élnj foghna, megh bocsásson eő keglme, és hogy se az Uczán a Sidókot ne bántsa, sem peddigh a Házaikra ne menyen, nem lévén semmi köze eő keglmének azokhoz: Die 21. huius házomhoz jöven, in confidentia ugyan, kértem eő keglmét superse-deállyon a féléktől, kívánt magával közelitnj in paribus az Ur Leve-lét, és Sidók panaszos Instantiáját, az Sidók Instantiáját ugyan ki attam eő kegne, melyre nézve azt mondotta, hogy in Contrarium mind azo-kat bizonyitanj foghja, de az mint tapasztaltam valamenjére magában szállott, mert Sz: Benedekben is in privato az Mélt. Uraktul volt Lecz-kije; Az Hussnak vágatássát Péntek, Vasárnap és Inep napokon kívül már nem impugnállya, tovább mint cselekeszen eő Kgylme, ell vállik, a Sidoknak tött kárait praetendáltam, hogy térétené megh, eő keglme azt épen halgatnj sem akarta, ha világhj Ember volna, tudnék mit cselekednj, de Papi személyel nehéz énnékem pántolodnj; Én edgyéb aránt az Sidoknak in privatis megh mondtam, ha valaki Erőszakos-son rajtok jön, ilyenek defensával, mert én bizony másképpen eőket megh nem oltalmazhatom."

Datum Levae Die 28. Majj 1718.

Servus humillimus
Casparus Simonj mpria

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 23., fasc. LL., n. 2071. fol.
160. D. M.

1068.

1718. szeptember 13. Bécs. Esterházy Mihály hg. megerősiti mindazo-kat a kiváltságokat, melyeket apja Pál nádor 1693. dec. 16, 1696. okt. 12. és 1709. dec. 27-én Wertheimber Simsonnak, a császár és a szász választófejedelem factorának és valamennyi csász. örökös királyság főrabbijának adott.

Wir Michael des Heyl. Röm. Reiches Fürst Esterhasy (. . .) Beken-nen offentlich, wissentlich und wohlbedachtlich, für Unsz, Unseres Erben und Nachkommen, mit dieser Confirmation, und respective be-stättigungs Brieff, und thuen andurch Jedermäniglich zuwissen, Wasz-massen Unser in Gott Ruhendter Hochge Ehrtist und viel geliebtester Herr Vatter, Weyl. Herr Paul des Heyl. Röm. Reichs Fürst Esterhasy de Galantha, alsz in dem Hochlöbl. Königreich Hungarn vorgewesener Palatinus Seel. andenkens, dem Kayl: Hof und Kriegs-Ober Factor und in denen Sammentlichen Erb-Königreiche und Länder bestelten Ober-Rabiner, Herr Simson Wertheimber Juden, verschiedene Privilegia,

und Freyheiten in ansehung seiner Hochgedacht Unszerem Herrn Vatern seel. Andenckhens so wohl in Friedens, alsz Schwären Kriegszeiten (allwo wiederholter Unser Herr Vatter mittels Verherung Seiner Graff und Herrschafften, und dadurch aussen gebliebenen Rendten und einkunfftten, in eine grossze Geldt-noth gesetzet worden ist) nicht nur offtmahlens durch seine gantz un-interessirte Vorschüsz und geldt Anticipationen, sondern auch in allen Vorfällenheiten, wichtigen Commissionen, und gehabten Negotiationen mittels der allbekanten begierde in die etlich und zwantzig Jahr sehr ersprieszlich-unzählbare dienstlaistungen durch drey formliche Diplomata ertheilet habe, welche folgens gebräuchlichenmasszen hierinnen inseriret, und Lauthen die so ertheilte Privilegia und Freyheits-Diplomata von Wort zu Wort also: ...*

Wie zumahlen dann auch Wür Besonders Erwogen und wohl zu gemüth geführt die grösze und nutzbahre Dienste, welche ebenfahls Uns der Herr Simson Wertheimber Ihro Röm: Kay: und Cathol: dann Ihro König: Pohnische Beede Weaÿgestätten, wie auch Chur-Mainzisch-Trierisch-Pfaltzisch-Sächsisch und anderen verschiedenen Geist —, alsz Weldtlichen Chur- und Fürstlichen Ständten des Hey Röm: Reichs wohlbestelter Ober Factor, ingleichen des Regierenden Hertzo-gen von Braunschweig Wolffenbüttel ernannte würck: Resident, am alhiesigen Kay: Hof, und in allen Kay: Erb-Königreiche, und Länder gebietender Archj-Rabiner nicht allein vor vielen Jahren, absonderlich beÿ der Letzt in dem 1711-ten Jahr zu Franckfurth am Maÿn vobeygegangener Kay: Crönung, sondern auch seithero Unserer angetretener Fürst: Regierung mit baaren Anticipationen, und in andere Weeg mit allen Eyffer und unverfälschte Treü geleistet, auch dato noch durch seine wohlgegründete Experiencz erworbene stattliche Praxis, sehr ansehentliche und Ihme beÿwohnende Conduite, Besitzende qualitäten, uninteressirten Lebens Wandl, und habende allbekanter Dexteritait Uns Continuirlich — Vorträgliche an — und vorschläge mit aufrichtigen Rath, und That, zu Unsern sonderbahren Wohlgefallen und jederzeit reichenden Interesse anhanden gibt und gehet, und folgsamb durch Sonnen Clare Proben alles Fleisses unermüthet darmit fortsetzet, au[ch] durch seine gehorsambste Devotion zu Unserer Hochnothwendigen Conservirung des Höchst-Schätzbahresten Credits (allwo Unsere Fürst: Reputation versiret:) unveränderlich, derentwegen ohne einige Ihme Herrn Simson Wertheimber davor von Uns erfolgte erkantlichkeit dergestalten erweist, dasz Wür dadurch freÿen anlasz überkom-

* Következik Pál nádor 1693. dec. 16.-án, 1696. okt. 12.-én és 1709. dec. 22.-én kelt privilegiuma szövegének másolata (l. jelen Oklevéltár V/1: 469., 486. —, V/2 105. ll.). Utána így folytatódik: „Wie zumahlen...“

men Ihme mehr wohlwiederholten Herrn Simson Wertheimber wegen seinen bey Uns auff-notirte und vorgemerckte Meriten, und wegen Unsers daran tragendt-vollkommenes Vergnügens ein Kenn- und Mörckh-zeichen Unserer gegen ihme Besondres hegend Hulden mit zutheilen.

Zu diesem Ziel und Endt dann haben Wür alle obstehende Privilegien, Freyheiten und Concessionen, in allen ihren puncten und Clausuln vollständig Gnädig Confirmiren, Ihme öffters ernannten Herrn Simson Wertheimber ratione des Archi-Rabinats auf neu aigenmächtigen gewaldt zulegen wollen, also zwar dasz Selbter die so wohl aus denen Mosaischen gesetzen und ordnungen herührende Ceremonien, alsz auch die zwischen Jud Contra Jud etwa entstehende Klagen, Injurien, Contraversien, Calumnien, Passionen, Strittigkeiten, wie solche dergleichen ex Jure genennet werden können, nach Beschaffenheit der Sach deren Jüdischen Rechten Conform, entweder selbstn oder durch dessen Substituirt gantz frey Exerciren und in ea qualitate prioris Concessionis decidiren und Judiciren Lasszen keiner möge, damit nun auch Unsere Gnädige und hierinfahls anziehende obsichte bey denen Jüdischen Gemeinden Kundtbahr gemacht werden möchten, dahero solle dieses in allen habenden Synagogen und öffentlichen Schuelen dem allgemeinen gebrauch nach, publicirt werden; dargegen Ihme derley fällen niemandt von Unsern Beambten oder officers, wie Selbe Nahmen haben mögen, nit hinterlich, oder sonstn eingreifflich, wohl aber verhülfflich seyn sollen; zumahlen Wür ohne deme in die gedäncken mit wohlbedächtlicher Erinderung gefallen, dasz seithero es unter denen Judenschafftten einige undordnungen eingeschlichen, umb nun hierinfahls eine Bessere zucht und Disciplin hienwiederumben herstellen zu können (:gleich wie dann derentwillen auch Bereits Ihro Röm: Kay: May: noch untern 26-ten Augusti 1717. mittels der Löb: Hung: Hof Cantzley Ihme Herrn Simson Wertheimber allergnädigst ad hunc actum ernennet, und alsz Archj-Rabiner Besonders Privilegiren laszen:) alsz erbiethen Wür Selbstn auf erforderlichen fall bey beschehenen, anlangen gegen die widerspenstige Unsere verhilffliche Handt und Assistenz darzu, Gebietten solchemnach und befehlen allen und jeden Unsern angesetzten Ober- und unter-Officirn und andern Beambten, wie Sie Nahmen haben, auch was Standts oder Weesens dieselben seyndt (:wessentwegen Wür einen jeden dieses durch Besondere befelch von Unserer Fürst : Cantzley aus unter einstens haben kundt machen Laszen:) dasz Sie . . . ernenten Herrn Simson Wertheimber vor einen Helffer Unseres Interesse und Beförderer Unserer Din[s]te erkennen, nennen und Consideriren, gleichfals in Unserer gegenwertigen Confirmation, deren oben eingangs-ertheilten dreÿ Privilegien, so wohl ratione des Archj-Rabinats, alsz auch in specie des zu sogenanten Eisen-

statt auch seine Spesen ohne Unsern weitem entgeldt von Fundament neu-aufferbautes und von allen erdencklichen anlaagen und Gaaben auf ewig enthabenes Frey Hauses (:woran auch Er offtermelter Herr Simson Wertheimber Unser Fürst: Nahmen und Stammen Wappen, wo und wie es Ihme Beliebet, setzen zu laszen, hiemit Bestermaszen Befuget seyn solle:) nicht allein für sich Selbsten, seine Kinder, Erben und Inhaber des quaestionirten Freyhauses mit welchen Selber frey, gleich wie mit all-seinen andern Haab und guth disponirn, es Cediren, ver alieniren, welches selbsten bewohnen oder bewohnen Laszen möge oder könne, allerdings ohnangefochten seyn und verbleiben solle, noch das Selber oder die seinige insgesambt ohne ausz nahmb weder von uns, weder von aldasziger Judenschafft oder Jüdische Gemeinde derentwegen unter wasz für einem praetext es seyn mag, noch sonst von Jemandt andern angefochten oder besprochen zu werden, verstatten wollen, sondern derenselben ruhig, freyen, gebrauchen, nutzen und genüßen könne und möge, darwieder nicht beschwären, noch Handeln, noch andern dieses zu thun Leiden wollen, noch sollen, in keiner weis noch weeg, und dieses alles bey Vermeidung Unserer Ungnade.

Das mainen Wür Ernstlich Urkunt dieser Confirmation die Wür aigenhändig unterschrieben, mit Unsern angebohrnen Fürst: Insigil: Corroboriren und dann ihme Herrn Simson Wertheimber wohlgeneigtermassen zue händigen Laszen. Actum in der Kay: Residenz Statt Wienn den dreÿzehenden Septembris in Ein Tausendt Sieben Hundert und Achtzehenden Jahre.

Michael Fürst Esterhasy mp.

OL. [Esterházy] Pál nádor iratai: 1127. — Egykorú másolatok: „Copia privilegiorum per principes condam Paulum et respective Michaelem Esterhazy pro parte Judaej Simonis Wertheimber elargitarum”. D. M.

1069.

1718. szeptember 19. Bécs. Esterházy Mihály hg. Kabold zsidóságával kötött szerződése és ugyanannak adott kiváltságai.

Wir Michaël von Gottes Gnaden des Heil: Röm: Reichs Fürst Eszterhazy von Gallantha etc. Erb graff zu Forchtenstein, des Hochaderlichen Oedenburger Gespanschafft obergespann, der Röm: Kay: und König: May: geheimber Rath, Cammerer und durch dasz Löb: König: Hungarn obrist Hoffmaister etc. etc.

Urkundten und bekennen Crafft gegenwärtigen, dasz, demnach Lauth alten und zu Dato allezeit also gewohnter Einrichtung unserer Judenschafft in Marckt Koberstorff der Grundt Herrschafft folgendes

auch jezo uns nicht mehr, dan Jährlichen von jeden gantzen Juden Hausz Sechs, von einem halben aber Dreÿ gulden Schutz geld geben müssen, offtermahlen aber, forderist beÿ diesem geld beklemmen zeiten geschehen ist, dasz einige Arme und Mittellose solches zu der gesetzten und gewöhnlichen zeit nicht geben können, folgsamb uns ein solches entweder Lange zeit in Rest gebliben, oder gahr Verlohren gangen, Sündemallen dergleichen unzählhaffte und Mittellosze Juden Partheÿen leztlich durchgangen, Hausz und Hoff Ligen lasszen und in andern Länder accipiret und verlossen seyend, wesszentwegen Wür dann unser Seits vor Rathsamber und Verträglicher befunden, uns mit ihnen, gleich wie es mit andern unseren Judenschafften obbemelter Ursach halber geschehen ist, über hap und per Pausch zu vergleichen, dasz Sie sich einer vor alle und alle vor einen der Proportion nach auf ein gewiszes quantum einlasszen, und ein solches ohne fernerer Keyereÿ, oder Verlust praestirn und abführen wollen, Zu welchen Ziell und End dann bemelte Koberstorffer Juden gemein ins gesambt sich an Heund Dato mittelst ihrer beeden, an uns derentwegen abgeordnete Richter und gemein geschwornen, alsz Aron Lebel und Salamonn Joseph guthwillig und ungezwungen obbesagter masszen in Solidum einer vor alle und alle vor einen dahin verbunden und Verobligiret hat, dasz Sie gemein jezt und ins künfftig alle Jahr per Pausch und über hap vor ein vollkommentliches Schutz geld Hundert Reichs Thaller idest Ein Hundert und Fünffzig Gulden quartember weisz auf vier Termin also gewisz erlegen und bezahlen wolle, alsz in widrigen Fahl Wir ein solches entweders von ihnen allen ins gemein, oder auch nur von einen, zweÿen oder Dreÿen aus ihnen nach unsernn belieben, wo nicht mit guter auch Schärfester Execution einbringen können und mögen.

Hingegen versprechen und verbündten Wür uns, dasz weder Wür, weder unsere Erben und Nachkommende Sie Judenschafft über sothane 150 fl. noch jezt, noch ins künfftig Stöhren, noch jemahl mehr von ihnen verlangen werden, oder wollen, sondern Vielmehr sie von allen ybrigen geldes anlaagen, wasz sie immer von Nahmen haben mag, also und dergestalt enthöben, dasz Sie uns wehrenden diesen Contract nicht mehr, alsz die besagte Ein Hundert und Fünffezig Gulden auf vier Termin, wie gemelt der Jahr: quartember Zeit, in unseren Koberstorff: Ambt geben und einreichen, und derentwegen sie ihre Gewerb freÿ Treiben, auch Niemanden anderen weder der aldortigen Christen gemein, noch denen Handtwerckern, alsz eintzig und allein uns und unseren beambten und officiern unterworffen seÿn sollen, mithin auch allen jennen und Niemand andern gehorsamb seÿn müssen.

Zu mehrer bekräftigung dieses Contracts Wür auf dises eingehende Jahr, welches sich nächts künfftig Michaël alsz den 29-ten dieses Monaths anfangen soll, die besagte 150 fl. beÿ aus förttigung dieses

Contracts Würcklich in bahren geld zu unsern Handen schon empfangen und erhoben haben, folgendlich Sie Judenschafft darvon bisz abermahl Michaeli des 1719-ten Jahrs völlig befreuet und quittiret seyn sollen. Datum Wienn den 19-ten September des 1718-ten Jahr.

(L: S:)

Michael Eszterhazy

Ugyanez irat folytatásául következik Esterházy Pál Antal Bécsben 1749. febr. 6-án kelt megerősítése; úgyszintén e másolatok Bécsben 1749. április 24-én kelt hitelesítése.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Repos. 83., Fasc. D, Nro: 82. et. A. („Contractus et Privilegia judaeorum Koboldensium”) D. M.

1070.

1718, december 1. Bécs. Esterházy Mihály hg. Oppenheimer Izsák Nathan császári udvari zsidót és örököseit az ő nagy érdemeiért és szolgáltatáért fölmenti minden robot és egyéb földesúri szolgáltatás alól, ami Vulka-Pordányban fekvő házától járna.

Wir Michael desz Heiligen Römischen Reichs Fürst Esterhazy von Galantha, Erbgraft zu Forchtenstein etc. des hoch Aedelichen Oedenburgischen gespannschafft Erblicher obergespahn, der Röm: Kay: und König: Cathol: May: Rath Cammerer, und desz Löbl: Königreich Hungarn obrist Hoffmaister, Urkunden hiemit und geben zu wissen Mäniglich das demnach Uns der alhiessige Kay: Hoff Jud Herr Nathan Oppenheimer, in gewisszen wichtigen affairen, und zwar in auf und zusamb-Bringung einigen geldtes, woran Unser Credit, und zugleich nuzens Beförderung gehanget, gedienet, und sich so wohl in diesen umb Uns zu dienen gantz eifferig bemühet, als auch fernere Uns seine erspriessliche Dienste guttwillig offeriret, und anerbotten hatte, als haben Wûr in regard, und ansehen dessen Ihme Herr Oppenheimer sein in Unszern Dorff Wulkha oder Krabatisch Prodersdorff auf der Forchtensteiner seithen Lange Jahr her öedt Liegendes ain Viertel Hausz, welches Er mittelst Unsers Secretarj Johann Adelffy von dem anjetzigen Kay: Dreÿssziger zu Hoff an der Leytha Herrn Frantz Jurkowicz Rechtmässig überkhommen und an sich gebracht hat, hiermit von allen Robbath und Unsern Herrschafft: anlagen, wie sie Immer Nahmen haben können oder mögen, also und dergestalten eximiret, undt Befreyet, das weder Er, noch seine Erben, so lang sie nemb: sothanes Haus Innehaben, nutzen, und genüssen wollen oder werden, Unsz nicht das Mündeste davon Robbothen zahlen oder geben sollen. Uhrkundt dessen unser hierunter gestellte Fürst: Handt unterschrifft, und hochangebohrene

Signets Ferttigung. Datum in der Kay's: Residenz Stadt Wienn den Ersten Decembris 1718.

Mihaël Esterhazÿ

(L. S.)

Quod praesens Copia cum suo coram me producto Originali collata et correcta, eidemque in omnibus conformis sit, praesentibus attestor, Viennae 29. Marty 1724.

Antonius Mátyás Cancellariae Regiae
Hungcae Aulicae Expeditor et Primarius
Concipista. mpr.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 34/A. — D. M.

1071.

1718, december 9. Bécs. Esterházy József Antal gr. szerződik Spitz Abrahám császári udvari zsidóval, s kötelezi magát, hogy 2000 mérő búzát szállít lendvai uradalmából.

An Heunt dato ist abermahlen zwischen Thro Hoch. Gräffliche Gnaden Herrn Graffen Joseph Esterhazy undt Abraham Spütz verglichen worden, dasz obgedachter Herr Graff ihme Spütz zwey Tausent Mötzen Waitzen von der Herrschafft Lendva nach vorgeschriebenen Conditionen gleich wie das Getraydt erfolgt worden (:jedoch dasz Er Abraham Spütz vor jeden Mass die mahl gebühr mit zwey Gulden Reinisch entrichten solle:) abführen lassen. Dahingegen verspricht er Abraham Spütz gemelten Herrn Graffen vor jeden gestrichenen Presburger Mötzen Waitzen einen Reichs Thaller oder 90 kreutzer zu bezallen, woran dann derselbe anheunt dato einen Wexelbrieff auf Drey Taussent Gulden pro 1. ma Januarii 1719. auf das völlige quantum mehrermelten Herrn Graffen behendiget hat. Wien, den 9. Decembris 1718.

Abrahamb Spitz mp.

Az erre vonatkozó nyugta u. ott:

An obstehenden Waitz Contract seint ain Taussent Sechs Hundert und Dreysszig Mötzen Waitz in natura, der ausstand aber per Drey Hundert und Siebenzig in paaren gelt mit Fünff Hundert Fünff und Fünffzig Gulden, dann das aggio auff 10. Monath mit 41: fl. 38. mir paar und richtig abgeföhret und bezalt worden. Wienn, den. 31. Octobris A. 1719.

Abrahamb Spitz.

OL. Esterházy család bpesti hitbizom. ltára: Repos. 83., Fasc. Nr. 155. Ao 1718. „Originalis Contractus inter Illmum Dnum Comitum Josephum Esterhazy ab una, parte vero ab altera Hebraeum Spicz initus.” D. M.

1718. december 23. Fraknó. A fraknói gazdasági hivatal igazolja, hogy Oppenheimer Izsák Náthán császári factor és udvari zsidó Vulka-Pordányban fekvő háza, hozzátartozó tizenkét holdnyi szántó, szőlőskert és rét a robottól és egyéb szolgáltatástól szabad.

Isack Nathan Openheimer Kayser: Factor und Hoff Jud zu Wienn desszen Hauszwirthin Schemel werden geschrieben, umb ain Viertel Behausung zu Prodersdorff an der Wulcka nebst darzu gehörigen zwölf Joch Ackker Weingarten und Wiszen, neben Hausz Thambschitz alda habenden behausung ligendt. Von welcher behausung obstehente Inhaber (:So lang Sie und ihre Erben inhaben besitzen und nutzen:) von Ihro Durch: der H: R: Reichs Fürsten und Herrn Herrn Michaël Esterházy de Galantha aller Herrschafft: Anlagen und Robathen vermög ergangener Commission befreyt seyn, Umb welche Behausung vorhero im Grundbuch Michaël Kauatochitz geschrieben gestanden, und von dannen H. Franz Jurkouitsch Kay: Dreissiger zu Hoff als nechster befreundter überkommen, nachgehendts aber hat solche behausung obstehender Inhaber alsz benandter Openheimer in mittels Fürst: Herrn Secretarÿ Johann Adelphÿ an sich gebracht. Datum Schloss Forchtenstein den 23. Decembris A. 1718.

In Grundt buch Lit: A.: Fol. 23. eingeschrieben.

(L. S.)

Der Rendtambt alda.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., No. 34/B. — D. M.

1719. május 21. Laxenburg. Kivonat III. Károly király által Szeged városának adományozott privilégiumból.

Nos Carolus sextus, Dei gratia electus Romanorum imperator... Incumbet etiam magistratui... Cives etiam et incolas in medium sui recipere, iudaeos et zingaros admittere vel non admittere... Iudicatu porro magistratuali omnes et singuli cives et incolae cuiuscunque nationis, et signanter quidem rasciani et iudaei (qui non alterius, quam ipsius civitatis protectionem seu iurisdictionem amplius assumi possint)... subiacere et communia onera communiter ferre et tolerare debent, hoc per expressum declarato, ut nemo a vera orthodoxa romano

catholica religione alienus in concivem, ullo sub praetextu admittatur aut toleretur.

Szeged város titkos levéltárában, 138. sz. alatt. Kiadva egész terjedelmében: Reizner János: Szeged története. IV. k. 314—315. Közli: Lőw I.—Kulinyi Zs.: A szegedi zsidók 1785-től 1885-ig. Szeged, 1885. XV.

1074.

1720. szeptember 29. Bécs. Oppenheimer Izsák Nátán veje, József Áron, mint meghatalmazottja, Izsák Ábrahám rohonci és Lazarus Mózes, kismartoni zsidók elleni perében nem jelent meg azon bírák előtt, akiket a pernek zsidó jog szerint való eldöntésére Wertheimer Sámson, országos főrabbi, küldött ki.

Unser Zeignuss ist wahr wegen der Streit sachen zwischen H. Isaac Nathan Oppenheimer dan herren Isaac Abraham von Röchnitz und herren Lazarus Moyses von Eysenstatt worüber sye sich lange zeit nicht vergleichen könne, bis die sach dahin kommen ist, mit befehl des H. Samson Wertheimber die sach durch Jüdische Rechten auss zu machen, so hat der H: Wertheimber unss unterschrieben erwöhlt die sach ohne einige aufhaltunk auss zu machen, damit das allerseith in ruhe kommen mag, und Er Nathan Oppenheimer, hat seiner Tochter Mann H. Joseph Aron ein Vollmacht und gewalt geben mit ihnen zwey Consorten Vorzustehen, Er sey zu einem Sentenz od. zu einen Vergleich und die gemelte zwey Consorten sind vor unss kommen auf befehl des Herrn Wertheimber, so haben wir durch unseren gerichts bedientn nach ihm Joseph Aron geschickt dass Er auch sein Nottdurfft soll vorbringen, weillen Er Joseph Aron in kein Vergleich, sondern nach unsere Rechten mit sich bringen, hat eingehen wollen so hat Er zur antwort geben dem gerichts bedienten das Er nicht kommen will wegen viell ursachen.

Erstens weil der Kläger dem beklagten muss nachgehen, so sollen die Rabiner in sein hauss sitzen.

2tens ist er mit denen Rabinern welche der herr Weertheimber deputiret nicht zu frieden, und hat gesagt, sein schwieger Vatter hätte ihm auf diese Rabiner keine Vollmacht geben, und weill wür unterschriebene im geringsten auss ordre des Herren Wertheimber nicht haben fordern können und in Specie seine Ehre nicht zu dem Joseph Aron geschickt mit betrohung und überredung, so hat er dem bedienten zur antwort geben, Er verändert seine resolution nicht, wie sich auch ausgewissen hat, das er nicht kommen ist, als von rechts wegen haben wir das paktimirte durch 2 Consorten schriftlich geben, und wir haben unss unterschrieben. Sontag den 26ten Tag Ellall 480 in Wienn.

Jacob Latzarus Braunschwig Rabiner zu Kunitz damahl in Wienn.
Hersch d. Sohn Herschel Abels von Nikolsburg.

Mayer Ulmo güntzburg.

aus dem Hebreeschen gleich Lauthent von Worth zu Worth Dranss-
foriret.

OL. Batthyány-levéltár. Zsidó ügyek. 1689—1759.

1075.

*1722. január 1. Stomfa. Gróf Pálffy Miklós privilégiuma a stomfai
uradalom egész zsidóságának.*

Wir Niklas Graff Palffy von Erdoed, Herr der Herrschaften Krum-
bach und Kuerschlag, Sauberstoff, Waidenreichstein, und Marchegg,
Erbherr zu Koenigsayden, Theben und Plassentein, Freyherr auf Pybers-
purg und Stampfen, Pfandt Inhaber der beeden koenigl(ichen) Herr-
schafften Poessing und S(anc)t Georgen, Ritter dess goldenen Vellus,
der Roem(isch) Kay(ser) und Koenigl(ichen) Mayest(aet) wuercklich(er)
geheimber Rath. G(ene)ral Feldt Marschal, Obrister ueber ein Reg(i)-
m(en)t zu Fuess, des Koenigreichs Hungarn Palatinus, der Cumanen
und Jatziger Oberrichter, der Loeblich) Prespurger, Pest, Pilis, und
Solder Committaten Obergespann, dan dess Koenigl(ichen) Schlosses zu
Pressburg Oberhauptmann etc. etc. haben Vnns gnaedig resolviret, der
gesambten Judenschafft in der vnns angehoerigen Herrschafft Stamp-
fen auf ihr Vnterthanigst-gehorsambsten Bitten ain Privilegium mit
nachgesetzten Punctis vnd Clausulis zuertheillen; Als Erstens: wierdet
Vierzig Juden Partheyen sambt ihren Weib und Kindern vnter vnsern
gnaedigen Schuz und Protection nicht allein in den vnns angehoerigen
Marckht Stampfen, auch den aldorten sich befuendlichen vnsern Herr-
schafftshaus, sondern auch auf allen zu besagten Herrschafft Stampfen
angehoerigen Dorffschaften, doch gegen Raichung eines iaehrlichen
vnd zu Endt benannten Zuenss vnd Schutzgeldes dergestalt zu wohnen
gnaedig verguenstiget dass

Anderstens: zu ieder Parthey nebst erstgedacht ihren Weib vnd
ledigen Kindern auch ein verehelichter Sohn, oder anstatt dessen ein
Tochtermann mit ihren Weib und Kindern gezehlet werden sollen, wo-
bey Sie doch nicht berechtiget seyn werden, in Ermanglung eines Soh-
nes oder Tochtermanns statt solchen einen andern befreundten oder
frembden Juden anzunehmen und vnter eine Parthey zu rechnen. Da-
mit wir aber

Drittens: gnaediges Wissen tragen koennen aus welchen Juden
erstgedachte 40 Partheyn bestehen, wie selbte mit Namen heissen, wie

ville Kinder Sie haben, vnd auf was Orthen oder Dorffern sie sich aufhalten: So sollen sie alsogleich nach Empfang dieses Privilegy hiervon eine ordentliche Specification verfassen, vnd solche vnns gehorsambst einreichen.

Viertens: Wierdet von vnns ihnen gnaedig verguenstiget, nicht allein in gedachter Herrschafft Stampfen mit allerhand Wahren, wie bisshero beschehen, vnd es andere Christen Kauffleuthe fuehren, ausser des Brandtwein vnd Salz Verkauffs, als solchen wir vnns expresse reserviren, so wohl in denen Gewoelbern, als Hausiern gehen, vngehuentert, vnd wie es ihnen beliebig, zu handeln, und zu wandeln, zu kauffen vnd zu verkauffen, sondern auch in vnserer Graffschafft Plasenstein, vnd Herrschafft Theben mit Hausiren gehen, vnnd Verkauffung vnterschiedlicher Wahren ihren Nuzen zuschaffen, iedoch dass die, so vnter denen 40 Partheyen begriffen, sich nirgendts als in der Herrschafft Stampfen wohnhaft nidersetzen solten; wobey ihnen alles erstens verboten wierdt, nicht allein vnter Landtgerichtlicher Bestrafung von Erkauffung aller wissentlich gestollen, geraubten, oder sonst verdaechtigen Sachen sich gaenzlich zu enthalten, sondern villmehr bey sich eraignender verdaechtiger Sachens Anfaillung, so gewiss vnsern Beampten ohne Zeits versaumbnuss in gehaimb anzuzeigen, als widrigen Fahls der Schuldige auf betrettender Verschweigung vnnachlaessig das erstemahl umb funffzig Reichsthaler, das andertemahl aber nebst ersternannter Gelt auch an Leib wohlempfindlich gestrafft wurde.

Fuenfften: Erlauben wir ihnen gnaedig in vnsern Herrschafft-lich)en Haus in Marckht Stampfen eine Synagog, worinnen Sie ihre Religions Exercitia, vnd bey allen Juden gebrauchige Ceremonien vnuerhuentertlich pflegen vnd celebriren koennen, zu halten, vnd fahls ihnen solche zu klein wurde, eine neue auf ihren Vncosten zuerbauen, doch solchergestalten, dass wan sie in ihnen eigenthumblichen Heusern nicht bequem vnd genugsames Spacium fuendeten, sie alsdan von vnns auf ihr beschehendes gehorsambstes Anlangen die Vorziehung eines Plazes gewehrtigen und solchen der Gebuehr nach erkauffen sollen. Vnd weillen

Sechstens: Ohne deme bekandt, das zur Bedienung der Synagog, Instruierung deren Kindern, auch andern ihren Notturfften, einige Bediente hoechst erforderlich seyndt, als wierdt ihnen verstattet ainen Rabiner, zu einer Synagog ainen Schullmeister, ainen Schulldiener, vnd ainen Schaechter, doch solche sambt ihren Weib vnd Kindern vnter die benennte 40 Partheyen nicht gerechnet werden, nach ihren guet dunckhen aufzunemmen, vnd zu halten. Wie ihnen dan auch

Sibentens: Vnuerwoehrt seyn solle, zu Ausschaltung deren in vorigen Puncten benannten Bediennten auch zu Bestreitung aller uebri-

gen Vorfällenheiten, welche hier nicht alle koennen specificiert werden, in Ermanglung eines andern Fundi auf ihren Kascherwein, des Pier, vnd dergleichen nach Guetbefuenden des Judenrichters, vnd seiner Beysitzer eine Tax zuschlagen, wie ihnen dan auch gnaedig verstattet seyn solle, bede Sorten, als Kascher Wein und Pier vnter ihnen Juden auszuschenckhen, doch dass sie lezters von vnsern Herrschafftlichen Preuhaus zu Stampfen zuerkauffen gehalten seyn sollen. Gleichwie nun

Achtens: Der Judenrichter nach Gewohnheit aller andern Orthen und Laendern prima Instantia seyn, vnd ihme vor Ausgang des Jahres ohne erhebliche Vrsach kein anderer vorgesetzt sondern er villmehr nach Befund seines Wohlverhaltens von der Gemeinde noch auf ein Jahr confirmirt, vnd wan ein Christ wegen Gelt oder andern Sachen an einen Juden einige Anforderung hat, von selben sein Gegentheil vor gedachten Judenrichter verklagt, so fehrn er auch die erste Instanz praeteriret hette, von keinen andern Richter oder vnsern Beambten solche Klage angenommen. Da aber ein Klaeger bey des Judenrichters Sentenz sich beschwert befuendete, die Sach per modum Appellationis bey Vnns oder Vnsern Beambten gesucht, im Fahl sich auch eraignete, das Jud contra Jud eine Klag fuehrete, solche bey den Judenrichter vnd Aeltesten allein verglichen. Hinentgegen aber jedweders sich eraignende Criminale bey unserer Canzley vntersucht, abgestrafft, vnd ausgemacht werden solle: Also ist ihnen auch gleichergestalten:

Neuntens: gnaedig zugelassen, dass die Judenrichter Wahl, wie auch andern seiner Gerichts-Beysitzern von der ganzen Gemein, und denen darzue ordentlich benennten Electoribus nach ihren freyen Willen, jedesmahlen nach ihren Ostern beschehe, wobey sie doch gehalten seyn sollen, vmb vnserne gnaedige Confirmation des erwoehlten, deme auch selbe, wan anderst kein Bedenckhen obhanden, nicht wierd versagt werden, in Vnterthaenigkeit anzulangen. Gestalten aber auch

Zehentens: Die Juden vor sich selbst kein Compelle besizen, danach aber vnterschiedliche Casus vorfahlen koennen, in welchem derley Mittl von den Judenrichter vorhanden genommen werden miessen; als verstaten wir, dass Vnsere Officier und Beamte ihme, oder in dessen Abwesenheit seines Eingesetzten, in Fahl der Not vnd auf gehor(sames) Bitten mit Executionibus iederzeit an die Handt gehen, vnd wider den Vngehorsamben, nach des Judenrichters vnd seiner Beysitzer rechtlichen Erkantnus durch vnserne Trabanten mit gebuehrenden Gefaengnuss verfahren, auch einen solchen Arrestanten ohne des Judenrichters Lossprechung nicht entlassen, hingegen auch keinen lenger als besagter Richter vor rechtlich erkennet, in den Arrest anhalten, es were dan, dass die Officier und Beamte rechtlich und erhebliche Vrsach hetten, mit dem Gefaengnus zu contnuiren. Damit wir aber auch

Ailffstens: den zwischen denen christlichen Burgern und Vnterthanen an ainen, dan denen Juden, anderen Theils oeffters entstehenden Vngelegenheiten, Crafft welchen sie von denen Marckht — und Dorfffrichtern, oder andern an deren Statt angesetzten mit Stockhsperung vnd andern Beschimpfungen koennten geblagt oder mit villen vnbillichen Anlagen belegt werden, sattsamb vorbeugen, so solle kein Marckht- oder Dorfffrichter sambt der ganzen christlichen Burger-schafft und Dorffgemeinde nicht berechtigt seyn, einen Juden zu verarrestiren, in Stockh zu spehren, oder auf andere Arth vnd Weis zu exequiren, weniger aber ohne vnsern oder unserer Beambten Vorwissen einige neue Auflagen auf die Judenschafft zumachen, wie dan unsere Officier ihnen in allen Vorfällen moeglichst an die Hand gehen, und das geringste Vnrecht ihnen zuzufuegen keiner Dingen gestatten werden. Gleichergestalten

Zwelfftens: haben wir wegen der kleinen Robboth, als da ist: Vorspangen, Podengehen, die Weingarst Arbeith, das Maehen und Heu-Auffangen, Holzhackhen, Weinaufziehen, Weeg und Steeg machen, vnd dergleichen die Vorsehung gethan, das anstatt selbe in Natura zu uerrichten, zu ieden Orths Marckhts oder Dorfffrichtern, vnd zwar die ienige, welche in vnsern Marckht Stampfen, oder andern zu solcher Herrschaft gehoerigen Dorffschafften eigenthumbliche Heuser besitzen, von ein Viertl sibem Gulden, von ein Achtl drey Gulden dreyssig Kreuzer, vnd von ein Sechzehentl Hauss ain Guldenfuenff und vierzig Kreuzer, vor alle und iede Partheyen aber, welche in andern, so Christ, als juedischen Heusern umb den Zuenss einige Zimmer bewohnen vnd vnerachtet sie gleich denen Behausten buergerl(iches) Gewerb treiben, danoch weder herrschaftl(ichen) Robbath praestiren, weniger einiges Quartier leiden zur christlich Stampfenischen Gemeinde, vermoeg des mit selber sowohl wegen der kleinen Robboth, als der Soldaten Einquartierung halber getroffenen Vergleichs, raichen, hinentgegen beederseits von allen kleinen Robbothen wie sie immer Nammen haben, ausser des ordinari Robbothgelts so von denen, die eigenthumbliche Heuser inhaben, zu jeden Orths Richtern muss erlegt werden, vnangefochten vnd befreyet seyn sollen. Was aber

Dreyzehentens: Die Haltung deren Soldaten in denen Juden Heusern so wohl in Winterquartier, als Durchmaerschen belanget, welche ihnen Juden in Besorgung grosser Excessen vnd von denen Soldaten ihnen gemeiniglich anfiengenden villen Vertrisslichkeiten vnd Exactionen hoechst beschwerlich fahlen wurde vnd danenhero wie sie zu Verhuettung derley Vngebuehrnussen von solcher in gnaden iederzeit gaenzlichen eximiren, lossprechen und befreyen, Damit aber diserwegen die Christliche Gemeinde, als welche an statt ihnen solche Vnge-

legenheiten ausstehen miessen, ebnermassen nicht, wider die Billigkeit beschweret werde, sollen die Juden gehalten seyn, anstatt solche Einquartierung in ihren Heusern zuerdulden, alljaehrlichen von einen Viertl sibem Gulden, von einen Achtl drey Gulden dreyssig Kreuzer, vnd von einen sechzehentl Hauss ain Gulden fuenff und vierzig Kreuzer, zu der christlichen Gemein Cassam, vnd zwar zu Handen jeden Orths, Marckht- oder Dorffrichters zu erlegen, vnd nebst deme auch wegen der Vnterhaltung oder Alimentation deren Soldaten das ihrige getreulich zu contribuiren, doch werden unsere Beambte sowohl, als die christliche Buergerschaft und Dorffgemeinde gnaedig, doch ernstlich ermahnet, das Bred Lasten die Judengemeinde mit diser Contribution wider Gebuehr zu beschweren, sich nicht unterfangen, erstere aber, wan dieserwegen eine Klage einlauffete, ihnen gezim-bende Sublevierung verschaffen sollen.

Vierzehentes: Wan sich einige Juden fuenden, die von keinen gueten Stand, vnd bei ihnen nicht gelitten werden, doch aber vmb sich in der Herrschafft Stampfen niederzulassen, allerhand Mittl vnd Weeg suchen, in solchen Fahl solle die Judengemeinde alda von Vnns die hohe Gnade haben, dass zu Verhuettung viller Prostitution vnd Intriquen derley niemahlen geduldet werden sollen. Gestalten wir ihnen dan auch

Fuenffzehentes: Gnaedig versprechen, in oeffters besagt unserer Herrschafft Stampfen, Theben, vnd Graffschafft Plasenstein ueber mehr erdeutte Zahl der oeffters mentionirten 40 Partheyen keinen andern Juden, wer der auch seyn moege, ausser den Marcus Hierschl vnd denen seinigen, vnter Vnseren gnaedigen Schuz vnd Protection an- vnd aufzunehmen, hinentgegen wird ihnen auch alles ernstez verboten, ein, oder mehr frembde Juden ohne vnsern gnaedigen Vorwissen eine zeitlang aufzuhalten, vnd Fahls einer darwider freventlich handlete, vnd die juedische Gemeinde solches vnsern Beambten nicht alsogleich anzeigte, solle nicht allein sie ihres Verschweigens halben, sondern auch derienige, Welcher solchen Frembdlingen Vnterschleiff gibt, vnnachlaesslich vmb 20 Reichthaller gestrafft werden. Wie nun

Sechzehentens: Ohne deme die Billigkeit erfordert das jedweder Herrschafft ihre Vnterthanen in recht, und billichen Sachen schuzn und absonderlich nicht verstatte, dass von einigen frembden ihnen Eintrag beschehe, vnd das Brod entzogen werde; also haben sie sich zuuertresten, dass wir die etwan von frembden Herschafften und Lendern zu negotiren ankommende, vnd allerhand Wahren einfuehrende Juden ausser Marckhtzeiten keiner dingen gedulden, villmehr aber vnserm Beambten oder Officieren, besonders aber den Hoffrichter gemessenen Befelch ertheillen werden, derley frembde Handels Juden ausschaffen, oder auf verwaigern mit Gewalt austreiben zulassen.

Sibenzehentens: Weillen die Juden zum Theil keine eigene Heuser haben, und derothalben wegen Aussduengung eines des andern Wohnung, oder Gewoelber ville Stritigkeiten vorgehen, so solle keinen erlaubt seyn, einen andern obbemeltermassen auszutreiben, und Fahls sich einer dergleichen zu thuen vnterfangen sollte, wurde selber vnnachlaesslich vmb hundert Species Duggatten bestraft werden. Vnd weillen auch

Achzehentens: Sich oeffteres eraignet hat, das einige aus der Judengemeinde bei Contrahierung der Schulden ihre Weiber zu mitfertigung deren Obligationen adstringiret haben, solches aber villmahlen einen hoechst verderb vnd schaedlichen Ausgang genommen: Alss gebietten wir gnaedig, das kein Jud, so vnter vnserer gnaedigen Protection stehen, sich unterfangen solle, sein Weib zu Mitunterschreibung einer solch von sich gebenden Schuldobligation fuer sie und ihre Kinder, ausser es were ihr freyer Wille, zuzwingen, wie dan derienige, so hierwider handlend betreten wurde, der ihme von den Judenrichter dictirten Geld-Straff unterworffen seyn solle. Nebst allen disen wird

Neunzehentens: Von vns nicht allein die gnaedige Erlaubniss ertheillet, dass ienige Handtwerckh, so sie Juden vntereinander, vnd zwischen ihnen erlehret, sie habe Nammen, wie sie wolle, ohne der christlichen Handtwerckher Hinternuss oder Einwenden, doch das sie sich mit denen christl(ichen) Handwerckhszunfften gebuehrend abfuenden, zu ueben zu treiben vnd zu exerciren, sondern auch

Zweinzigstens: Geruehen wir gnaedig den ienigen Plaz, worauf sie biss letzthere ihre Verstorbene begraben, vnd ohne welche sie sonst nicht subsistiren koennten, weiters ohne Hinternuss vnd Perturbation ihnen zu lassen. Gleichwie nun

Ainundzweinzigt, und Schliesslichens: Wir dieses Privilegium vnd aufgerichte Juden Pollicey auf alle Weiss gnaedig manuteniren, die in denen 40 Partheyen bestehende Judengemeinde samentlich und ieden Insonderheit schuezen, vnd schirmen werden. Also sollen Sie darvon gehalten seyn, alliaerlichen Schuzgelt vnd Zuenss vor die in vnsern Hauss zu Stampfen innenhabenden acht Zimmern vnd der Synagog, die nach Erbauung einer Neuen ebenfalls zu einen Wohnzimmer kan appliciert werden, Dreyhundertundvierzig, vor das unter ihnen gnaedig verstattete Wein- und Pier-Schenkhen Ainhundert, u. Schranckhengelt Dreyssig u. Holzgelt Dreyssig, zusammen also Fuenfffhundert Gulden, idest 500 Fl. in guet gangbarer Muenz auf zwey halbjaehrige Termin von heunt zu Endt gesezten Dato angerechnet, ohne der geringsten Aussflucht, vnd obschon die Zahl der oeffters beruehrten vierzig Partheyen nicht complet weren, in vnser Stampferisches Rendtamt abzufuehren vnd zubezahlen. Wo hingegen wir ihnen gnaedig versprechen, ueber besagte Fuenfffhundert Gulden

sie zu keinerzeit zu staegern, oder ein mehrers anzubegehren. Zu Vr-
kundt dessen haben wir dises Privilegium aigenhaendtig vnterschrie-
ben, vnd mit Vnsern angebohrnen hier anhaengenden graeffl(ichen) In-
sigl becroefftigt. Geben in Vnserm Castell Stampfen den ersten Mo-
naths Tag Jenner, im Sibenzehenhundertzweivndzwanzigsten Jahr.

Graff Nikls Pálffy m.p.”

A kiváltságlevelen még gróf Pálffy Lipót 1739. január 24.-én, 1755. január
1.-én és 1758. december 28.-án kelt megerősítései szerepelnek.

Pozsony város levéltárából közölte Schay M., Zeitschr. f. Geschichte der Ju-
den in der Tschechoslowakei II. évf. 126—134. l.

1076.

1722. május 12. Nagyvázsony. A nagyvázsonyi gazdaság bevételei közt:

Item die 24. Jun. percipialtam Sido Mátyástul, Vámostul vámpénzt
fl. 12.

Item die 23. Decembris adot Sido Vámos kezemhez vámpénzt fl. 2.

OL. Zichy cs. zsélyi lev. fasc. 187. NB. p. 926—927.

1077.

1722. június 3. Pozsony. A Magyar Királyi Kamara felszólítása a ro-
honci zsidó községhez, hogy a hátralékos 300 forint türelmi adóját ha-
ladéktalanul fizesse be a bank magyar képviseletének pénztáránál.

Sacrae Caesareae, Regiaeque Mattis Dominy Dominy Clementis-
simj Camerae Hungaricae Nomine Communitati Judaicae Rohonczensi
intimandum. Occasione Taxae Tolerantialis pro imminente et in Diem 20
currentis Mensis incidente Generali Regni Diaeta per Communitatem
istam Rohonczensem praestandae, quandoquidem in florenis quadrin-
gentis conventum fuisset in eandemque Rationem anticipato eandem
Communitatem florenos Centum deposuisse.* Cum autem ad implendam
praefatam Conventionem et Accordam adhuc floreni Trecenti adiustandi
venirent. Sumptus vero pro accommodatione Suae Mattis Sacrae Sola
sua Augusta in Persona una cum Sua Aula prope Celebrationis Diaetalis
diem venturae inevitabiliter praerequirantur.

Proinde communitatem istam serio hortamur, quatenus specificatos

* E száz forint befizetéséről a nyugta közölve: M. Zs. O. III. 223. sz. a.

florenos Trecentos absque ulteriori Procrastinatione ad Cassam Representationis hujatis Bancalis erga recipiendam Quietantiam administret, nisi in casu contrario Militari Executione compelli velit. Posonii Die 3tia Juny A-o 1722.

Sacrae Caesareae, Regiaeque Mattis, Camerae Regiae Hungae Praeses, et Consiliary.

Címzés: Sacrae Caesareae, Regiaeque Majestatis, Dominy Dominy Clementissimi Camerae Regio-Hungae Nomine Communitati Judaicae Rohonczyensi assignandum.

Kívül utasítás a levél továbbítására vonatkozólag.

Vienna

Ginsium

Rohoncz

Recommendantur Do. Postar. Magro

Ginsiensi pro celeriori Inviatone.

OL. Batthyány-levéltár. Zsidó ügyek (1689—1759.)

Három papírral fedett pecsétell ellátva.

1078.

1722. október 28. Kismarton. Az Esterházy uradalomtól Brül Izrael vásárolta gabonaneműek felől 1722. okt. 28-án megejtett kölcsönös elszámolás.

Anno 1722 den 28. Octobris in Fürst: Schlos Eyszenstatt gepflogene ab und zusamben rechnung mit Juden Israel Prüll, über hernoeh ihme Contract gemöszs geliferten Köhrner:

Leuth bey belegten Fürst Michael geschloszenen Contract de dato 21. Novembris 1717 in Wienn seint beeder seiths accordiret worden über 20.000 Mezen gestrichener massz, jeden per 13 groschen. Davon lauth Producirter quittungen bereiths geliefert in Kohn 14275 $\frac{3}{4}$ Mezen macht in geldt

fl. 14275, 45 kr.

Item in Habern 6282 Mezen per 13 groschen

4083, 18 kr.

Summa fl. 18359, 3 kr.

Guetmachung.

Erstlich ist gleich auf geschloszenen Contract abgeschrieben worden, so in Capitali Herrn Baron Pilaty bezahlt worden, nemblich

2000 fl:

Item ein Halb Jähriges Interesse, gleich wie Herr General Perceptor selbst vorgemörkht hat

60.

Anno 1718: den 7: Juny seint dem Herrn Graffen Franz	
Esterhazy angewies: und bezahlet	8.300:
Eodem den 15. April Ihro Gräfliche Herrn Graf	
Georg Erdődy	4.000:
Eodem den 8. Juny dem Fürst Michael	4.000:
Item auf Comission Sr. Fürst: Gnaden gegen quittung	
desz Stallmeisters	400 flor.

Summa 18760 flor: — kr.

Rest Ihme Juden Israel Prüll hinauszu	400 fl: 57. kr.
Anforderung desz Israels Endt herüber	400 fl: 57 kr.
Hierzu kommeth sein Israel Judens Auszüge nach dem Gott Seel: Fürst	
Michaël de Anno 1718: über gelieferte wahren von Cammerdiener re-	
cognosciret, und von dem Hochlöß: Tutorial acceptiret mit 203 fl: 15 kr.	
Summa	604 fl: 12 kr:

Herr Schafft: Gegenrechnung

Der Israel Prüll hätte Anni 1717 an sein Schwagern Jacob Pollak	
Fleischhakhern zu bezahlen angewüsten er gehabt ausz berechneter	
Körner geldtern anstatt der Herrschafft	622 fl: 29 kr:
daran aber nicht mehr bezahlet alsz	500 fl:
bleibe also Rest	122 fl: 29. kr.
Item nimbt Er auf Sich zu vergüetthen anstatt seinesz Schwägers	
Vatters Davit Pollak einem Rest Lauth gepflogener	
abrechnung per	262 fl: 52 kr.
Restiret hiermit der Herrschafft dem Israel hinauszu zahlen	
	218 fl: 51. kr.

עזריאל ברילין

A héber aláírás olvasása: Ezriel Brilin.

OL. Esterházy cs. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 228. — D. M.

1079.

1723. jan. 1. Kismarton. Az Esterházyak fraknói uradalmához tartozó szárazvámi és pecsenyédi vám szerződés szerint bérbe adatik 7 évre Brüll Izraelnek és Pollak Jakabnak, két kismartoni udvari zsidónak.

Vorgemörckter Bestandt und Contract Schluss.

Crafft dessen würdt auf Hochgnädige Bewillig: und Veranstaltung
Seiner Fürst-Esterhaz: Hochlöß: Vormanschafft die Herrschafft: Mauth

Milidorff und Pötsching unter der Grafschafft Forchtenstein à Dato den 1. Januar 1723. auf ganze Süben Jahr nemb: bisz lezten Decembris 1729. Jahres dem Israel Prüll und Jacob Pollak beeden Eysenstätt: Fürst: Hoff Juden in bestandt überlaszen, also; dasz Sye mit davon einlauffenten Einkunfft schalten und walten können und mögen, jedoch das Sye nichts nachthailiges einführen sollen, sondern allwegs aufrecht so wohl mit Christen, alsz Juden handeln und auszer den vorgeschribenen Vectigal nichts abnehmen wollen, noch sollen, wie auch

Andertens So Sich eraignen solte, dasz ein: oder anders Contrabant einlauffen würde, so sollen Sye beede bestandt Inhaber oder deren bestölter schuldig und verpflichtet seyn solches Contrabant unverzieglich dem Herrschafftlichen Rändt-Ambt anzudeuten, hingegen so es dan ein rechtmässiges Contrabant von der Herrschafft erkennet wird seÿA, so solle die helffte davon, es seye was es immer wolle der Gnädigen Herrschafft eingeliefert werden, die andere helffte aber ihnen besagten bestandt-Inhabern zuekommen.

Drittens. Weillen vermög Gepflogener ordentlicher zusamb, und abrechnung in Eÿsenstätter Rändt Ambt Geschehener den bemelten Jacob Pollak als gewesten Hoff zue: Schratter wegen nach Hoff gegebenen Fleisch von vorwichenen Jahren bisz ultimo Decembris 1721. Jahrs in paaren auszständig ist Vüer Tausendt Fünff: Hundert neuen und Sechzig Gulden, so solle hievor zu völicher ver Güethung der Geruscz mehr bemelter in bestandt verlassener Mauth auf so Pactirte Süben Jahr Verstandten seyn, und damit vorbeschribene Summa Gelts der Vüer Tausendt Fünff Hundert neuen und Sechzig Gänzlichen abgestossen, und aufgehöbt seyent, gleich, wie oben Er Gedachter Pollak destwegen sein Gehabten Rest: Schein gegen auszfürtigung dieses Contracts ad cassandum zurücker behändigt hat, nichts destoweniger.

Vüerttensz gegen übernehmung und gleichen genusz sothanner Mauth einkünfften haben Sye bestandt Inhaber Sich unter: und mit ein ander dahin Verstandten, dasz offft bemelter Israel Prüll dem ernanten Jacob Pollak seinen Schwagern zur stihlung dessen Creditoren gleich à Conto Ain Tausendt Fünff Hundert Gulden paar anticipiren will, und verbundten seyn solle, zu erhollung aber desz überrests auf Completirung obiger auszgeschribener Summen Sye sich ebenfahls mit ein ander zu verstehen wüszten sollen ohne all: weidteren entgelt der Herrschafft.

Letztlichen. Würd von seith offft widerholten beeden Mauth bestandt Inhabern auf bestimbte Süben Jahr infahl (:wovor die Gött: Vorsichht seyn wolle;) etwan entstehenter Kriegs Aufruhr, oder auch, Gott behüette allgemeiner Seüch, wodurch die Comercia, oder Handlschafft allenthalben eingestöllet würden, oder die Mauth aufgehöbt,

dasz nöthige Vorgehalten. Zu Urkhundt und bekräftigung all-Vorer-melter massen abgeredter Puncten seyendt zwey gleich lautende Exemplaria eines unter Forchenstainer Rändt-Ambts aufgedruckhten herrschafft: Pötschafft, das andere aber unter beeder Mauth bestandt Inhabern Jüdischer förtigung aufgerichtet, und Geförtiget worden. Datum von Zeith, und Tag wie oben.

Israel Brüll (pecsét)

Jacob Pollak (pecsét)

עזריאל ברילין

נאו" יעקב אש

A héber aláírások olvasata: Ezriel Brilin. Így szól a kismartoni Jakob. — Az egyik pecséten a vízöntő csillagkép és körirat: ברלן ריאל [עין] a másik pecsét töredékes.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 29. — D. M.

1080.

1723. január 4. Kismarton. Pollak Jakob, az Eszterházyak kismartoni udvari zsidaja, nyugtatványt ad az Esterházy család kismartoni udvarának 1720—1722. években szállított hús árának megadatása felől.

Dasz ich Endts Unterschribener Judt Jacob Palläckh Zueschratter, wegen zur Fürst: Eysenstätterischen Schlos Hoff Kuch notturfft geliferten Fleisch, undt darüber mit alldaszigen Herrschaffts Rendt-Ambt gepflogener berechnung lauth herausz gegebenen, und hiemit widerumben zurückh gestölter dreifachen Specificationen, Ersterer: von letzten Decembris 721. per 3428 fl. 96 1/4 d., Anderter: untern letzten Decembris 721. mit 775 fl. 23 1/2 kr. undt Dritter untern den 14 Jenner 722. per 365 fl. 7 1/4 d. zusamben: per Ain Tausendt Fünff Hundert, neun und Sechzig Gulden gelt, mitls untern 1-ten Jenner 1723 Jahrs, ausgeförtigten Contracts, undt mithin auff bewilligung und Veranstaltung Seiner Fürst-Esterhaz: Hochlöß: Gerhabschaffts überlasszener Millidorff: und Pötschinger Mauths Einkhünfften, vollständig befridiget worden bin, darüber hiemit bescheine, und quittire Crafft meiner hierunter gestölt Jüdischer Unterschrift, und Pötschaffts Förtigung. Datum Schlos Eysenstatt den 4. Jenner. 1723.

נאו" יעקב בן הרר דוד אש

(pecsét helye.)

Jacob Pollak

A héber aláírás fordítása: Így szól Jákob, fia a tudós kismartoni Dávidnak.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 30. — Eredeti. — D. M.

1723. május 7. Kismarton. A kismartoni uradalom Hirschl Lebl mészárosossal hússzállítás iránt megkötött szerződése.

An Heunt zu Endte gesezten Dato Ist zwischen dem Hochfürst: Eysenstätterischen Würthschafft's Ambt an Einen: dan dem Lebl Hirschl Jüdischen Fleisch Hackern, an andern Theil: Ein ordentlicher Contract aufgerichtet wordten, und zwahr.

Erstlichen, verlasszet solch Hochfürst: Würthschafft's Ambt Ihme Juden die neben dem gulden Greiffen Würth Befündliche Fleisch Bankh, sambt den untern Stockh (:ohne Kheller:) auf ein Jahr Lang zu völliger Nutznießung, dergestalten, dasz

Secundo. Nicht allein er Judt, sondern auch alle seine unterhabende Leüth auff dasz Feyer, eine gutte obsicht tragen solte, damit durch Ihre Nachlässigkeit Kein Schaden erspriesszen möge, So in Fahl aber (:welches Gott gnädigist abwenden wölle:) Sich etwas dergleichen ereignen möchte, Solle er allen undt jeden Entsprössenen Schaden zu ersetzen schuldig undt verbunden seye. Anbey

Tertio. Würdten ingleichen dasz gebäy in einem solchen Standt zu erhalten haben, wie er es antretten, widrigens den Schadten gutt machen solle. Wie nicht weniger

Quarto. Wirdt desszen Höchste schuldigkeit sein jeder Zeit gesunttes Vieh zu schlachten und nicht allain die Hochfürst: Taffl, sondern auch sonsten mäniglichen, mit gutten Rind-Khalb-und Lamb: Fleisch zu versehen, widrigens Er, so oft ein dergleichen Fähler sich erzeigen würde, jedes mahl mit einer gebührenden Straff Beleget werden solle. Dahingegen

Quinto. Verspricht obbemelter Jüdischer Fleisch Hackher, vor so gedachte Fleisch Banckh und in den untern Stockh Befündende gelegenheit, In dasz Hochfürst: Rent-ambt vor ein gantzes Jahr zwey Hundert Gulden Rh: Quartall-weis aber Fünffzig gulden ohne einziger entschuldigung Bahr zu erlegen, auch würdt dasz Rentamt, wegen Hinauszgenommenen Fleisch mit Ihme die abrechnung pflegen. Dan auch

Sexto. So wohl vor die Hochfürst: Nothurfft, als auch aller Deputater hinausznehmende jeder sorthen Fleisches dasz Pfundt vor eine Halben Ungriß wohl Failler, als es in Comitatz gesetzet, und anders wo gehackhet wirdt, zu reichen, auch so er nicht taugliches Fleisch Haben wurde, vor die Hochfürst. Taffl, es von seinen eigenen unckhosten ander werths zu verschaffen sich verobligirth, und so dan auch

Septimo. Verspricht ob Erwehnter Fleisch Hackher vor die Hochfürst: Taffl wochentlich zwey Zungen Entweders Frischer, so es nöthig,

oder aber wohl auszugeselchter zu Lifferrn. Dahingegen würdt Ihme an Schlacht Vieh. Vier Stückh auff dem Hochfürst: grund zu weyden ohne Entgeldt erlaubet, solte er aber einiges Schlacht Vieh darüber haben, würdt von solchen dasz gebührende Waydgeldt mit zehñ Ungrisch Wochentlich von jeden Stückh zu Bezahlen haben, dasz Zucht Vieh aber gäntzlich verboten ist. Auch

Octavo. Solle er Keine Jüdische, sondern Christliche und Erbahre Fleisch Hackhers Banckh Knecht halten, widrigens in eine grossze Straff verfahren sein. Wan nun

Nono. Getachten Bestant Inhaber, Beÿ verfliesszung desz Jahres die Banckh iennen zu haben nicht gefählig. Ist er verbunden, Ein Virtl Jahr vorhero die auffkhündigung zu Leisten: dahero zu Fäst-Haltung alles dieses, seÿend zwey gleich Lauthende Exemplaria aufgerichtet, Eines unter dem Hochfürst: Ambst Insigl, dasz andere unter desz Bestant Inhabers, eigenhändiger Hands Unterschrift, und Pötschafftis Förtigung auszugewechselt wordten, so geschehen Schloss Eÿsenstatt den 7.-ten May Anno 1723.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 32/B. — Egykorú másolat. A szerződés tervezete minden aláírás nélkül. — D. M.

1082.

1724. március. (?). Oppenheimer Izsák Náthán császári factor, udvari zsidó, monyorokereki gr. Erdődy Györggyhöz, a Magyar Udvari Kamara elnökéhez: kéri Vulka-Pordányban levő házatól járó robottól és efféle tehertől való felmentését a néhai gr. Esterházy Mihály adta felmentés alapján.

Hoch undt Wohlgebohrner Reichsgraff, Gnädig-Hochgebiettender Herr Herr.

Euer Hochgräffliche Gnaden geruhen aus dem Privilegio, wovon die vidimirte Copia A: des mehrern gnädig zu entnehmen, Wasgestalten Weÿ: Ihro Hoch Fürst: Gnaden Herr Herr Michael Esterhasi in regard und ansehen dessen das ich selbten in gewissen wichtigen affairen, und zwahr in auf-zu samb Bringung einigen geldtes gedienet, mein in Dorff Wulka oder Krobatisch Prodersdorff auf der Forschtensteiner seithen Lange Jahr her Öed gelegenes Ein Viertel Haus, welches ich mittels des Hoch Fürst: Esterhasischen Herrn Secretary Johann Adelffy von den Kay: Dreyssiger zu Hoff an der Leytha Herrn Frantz Jurkowitz Rechtmässig überkommen, und vigore Documenti und Respective gewöhr B: an mich, meiner Ehewürthin und

Erben ordentlich gebracht, von aller Robath, und Herrschafftlichen Anlangen, wie sie immer nahmen haben können oder mögen, also und dergestalten eximiret und Befreyet, das werde ich meinen Erben so Lang wie Nemblichen sothanes Haus inhaben, nützen und genüssen wollen oder werden, nicht das Mündeste darvon Robathen zahlen und geben sollen.

A: Vann dann nicht allein durch diesen mir gnädigst ertheilten Hochfürst: Privilegy A: sondern auch haubtsachlichen aus der obangeführten gewöhr B: Sonnen Clar erhellet, dasz von allen Herrschafftlichen Gaaben, Robathen würkh: Befreyet Bin, Ungeacht dessen allen aber die an C,* hiebey kommende Specificirte praestanda von dem Herrn N. Richter und Gemeinde zu Prodersdorff umb selbe zu Bezahlen angeschiket worden, Ich aber der getrösten Hoffnung Lebe Ewer Hoch Gräff: gnaden werden mich bey diesen mir gnädigst ertheilten Privilegio undt der possidirenden gewöhr zu schützen und mich zu folge dessen mit keiner Anlaage zu Beschwähren gnädig geruhen, und zwahr umb so billicher als ich jederzeith dem Hochfürstlichem Esterhaszischen Hausz meine Unveränderte gehorsambste Dienste trey möglichst zu Laisten niehemahlen unterlassen.

Solchemnach Gelanget an Ewer Hochgräffliche Gnaden mein unterthänig-gehorsambstes Billiches Bitten dieselbe geruhen mich bey obig mir gnädigst ertheilten Hochfürstlichen Privilegio, und in das Forchtensteiner grundbuch mir, meiner Ehewürthin und Erben ordentlich tabulirten gewöhr, womit ich von denen in C: Specificirten praestandis eximiret, und Vorershin unbeschwährt Bleiben möchte, gnädig zu manuteniren, in dessen gnädiger gewöhrung mich gehorsambst empfehle

Eüer Hochgräff: Gnaden

unterthänig gehorsambster
Isaac Nathan Oppenheimer

Címzés.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. Itára: Rep. 83., Fasc. B., N. 35. — D. M.

1083

1724. október 3. Pozsony. Erdődy György gr. a Wertheimer Simson halálával megüresedett főrabbi állására Stahremberg grófhoz intézett levelével Eskeles nevű rabbit ajánlja, ki Wertheimerék rokona és Morvország főrabbiája, kiváltképen azért, mert Esterházy Pál hg. Wertheimernek és utódainak megadta ezen állásra való jelölés kiváltságát.

* Uo. Proderstorff község 1720—1724. évekre vonatkozó követelése: 77 Fl., $\frac{1}{2}$. Kelt 1724. márc. 9.-én.

Hoch und Wohlgebohrner Reichs Graff, Gnädiger Herr.

Eüer Hochgräffl: Excell: in Sachen der durch desz etlich Wochen verstorbenen Simson Wertheimbers Todtfahl ledig wordenen Ober Rabiner Stelle ersetzung, an mich Gnädig erlassenes ist mir nebst dem beyschluss rechtens eingeloffen; worauf dann Eüer Excell: gehors: diene, das dise obgedachte Rabiner Stelle der Esterhasisch: Hungarisch: Juden Gemeindten Seits vermög der noch von wey: Fürsten Paulo Esterhasy denen Wertheimerisch: in ansehung der verschidenen dienstleistungen ertheilten Privilegien, und deren selben an Seine Succesores darin enthaltenen recommendation einigermassen zustehe. Nichts destoweniger da hierumben die Vorstellung gemacht worden, So habe dennoch nicht So viel dahin, als wir durch dessen Vergebung desz Fürstl: Hauses Convenience zu befördern beobachtet, inmaszen es meiner Seits gleich viel, es Seye einer oder der andere vor des Fürst: Haus aber, welches wir nicht unbewust zuweillen ein und anderer anticipation benöthiget fördersamb erachte, wann es Sich bey der gleichen Vorfällenheiten die mächtigeren von der, Judenschafft verbindlich machet, welche folglichen auch ehender einen solchen Dienst zu praestiren vermögen; Weillen nun der bewuste Eskeles mit dem Wertheimerisch: verwandt und durch die auch in Marck-Graffthumb Marhn würckl: obhabende Ober Rabiner Stelle vor andern vermögendt, und Seiner Seits in allen Vorfällenheiten dem Fürstl: Haus zu gehorsamst Thuender Dienstleistung die Verheissungen gethan worden, zu deme auf die denen Wertheimerisch: ertheilte Priveligien reflectierendt, So habe mit genembhaltung der gnädigsten Fürstin, vor andern Solche demselben zu conferiern befördersamb erachtet, und zweyffle nicht daran in erwegung obangezogener umständen auch Eüere Excellenz umb so mehr billigen werden, als wohl die in der eingereichten Vorstellung angezogene müsszhöllung, underdenung und Zerrittung, ein Seith der müsszgönner erdichtetes Wesen ist, indeme bishero niemahlen dessentwegen einige beschwöhrnüs eingeloffen, wo doch Sonsten die Juden zu derleichen auch bey nur geringsten anlassz nicht Saumbig. Vomit zu Eüer Hochgräffl: Excellenz beharrlichen Hohen Gnade mich gehorsambt empf: und verbl: Eüer Excellenz

Preszpurg den 3.-ten Octobris, A. 1724.

undertenigster Diener
Groff Györgh Erdedy mp.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. Itára: Rep. 83., Fasc. J., N. 174. — A címzett neve a levél első lapjának alsó szélén olvasható. Külső címzés nincs ez irat hátán.

D. M.

1726. március 18. Bécs. Wayay László tolmácsolja megnevezetlen barát-jához írt eme levelével Sinzendorff gróf ajánlását Oppenheimer Izsák Náthán kérésére nézve.

Bizodalmas jó Uram!

Requiráltatván sok izben Scheuerer Méltóságos Gróff Sinzendorff Uram Secretariussátul, hogy ezen Levelemben rekesztett, Nathan Openheimer nevő ide való Zsidónak Memorialissát, a' Méltóságos Tutorságnak recommendályam, kívántam ezen dolgot, az Kegyelmed hatatos jóakarattyában ajánlanom, és mivel máris két rendbéli Instantiája Inspector Rhorer Uram kezénél vagyon, kötelessen kérnem, hogy cum sui commoditate Prileczki Pál Urammal is az Eránt szállani, s ha lehet-é ezen dolognak valamely folyamattya, engemet az eránt tudossítani ne terheltelessék: Hogy én is említett Scheuerer Uramnak valamely válaszal szolgálhassak. Mely Kgld jóakarattyát más alkalmatosságokban megh szolgálnom igyekeztvén, maradok

Kegyelmednek

tökélletes igaz szolgálja

Béts 18. Martý 1726.

Wayay Laszló mpria

OL. Esterházy cs. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 36. — Kinek szól e levél, nem jelöltetik meg sem belül, sem kívül. Pecsét nincs a levélen.

D. M.

1726. március. — Oppenheimer Izsák Náthán eléadja gr. Erdődy Krisztof Antalnak, a Magyar Kamara Elnökének, hogy még Esterházy Pál önéki adósa maradt 2200 forintjával, de sem ő maga, sem fia Mihály nem bírta megfizetni, azonban ráíratott Vulka-Pordányban egy negyed házat robot kötelessége nélkül, ami mind együtt negyedével sem ér föl 2200 forintnak; ez után Esterházy Mihálynak 60.000 forint kölcsönt szerzett minden remuneratio nélkül, ezek után az illető község még robotbeli „tartozásai” összegét követeli tőle. Kéri tehát a Kamara elnökét, szabjon rendet e dologban és szabadíttassa meg őt minden alkalmatlanságtól.

Hoch und Wohl Gebohrner Reichs Graff Gnädiger Herr Herr!

Es werden miü Luer Exellenz denenselben gehorsambst vorzustellen gnädigst gestatten, was gestalten Ich vor mehrer Jahren beý weý: Ihro Hochfürst: Durch: Paulo de Esterhasi see: über mir abgeführte

400-, annoch 2200 fl: recht zu fordern gehabt, welche erst Hochermelt Seine Hochfürst: Durch: auch mir bey den dazu mahl gewesten Hauszmeister und nunmehrigen Dreÿssiger zu Hoff Herrn Franz Jurckowitz ordentlich assigniret, da aber von deme nicht bezahlet zu werden vermög, mithin nach deroselben mitlerzeit erfolgten ableiben, sothane meine Schuld bey den Majorats Successore Weÿ Thro Hochfürst: Durch: Michaël von Esterhasi auch nunmehr See: best befugt gesucht, von dennenselben der geweste Secretarius Herr Johann Adelffi umb ihme Jurckowitz zu abführung obersagter Summe executive anzuhalten, befelchet, sindt mir nachmahls sein des Jurckowitz auf Euer Excellenz unterthänigen Dorff Wolckha Prodstorff gelegene Öedte Ain Viertl behausung eingewanthet, und vermög in Copia anliegenden Freÿ brieff A. und Ampts Gwöhr B. von mehr Hochernennet Seiner Hochfürst: Durch: Michaële à Esterhasi Höchst See: gedächtnus von allen Robbathen und was immer Nahmen habenden Herrschafft: Gaben um so billicher eximiret, als nicht allein diese Öedte behausung solche mir schuldige 2200 fl: bey weiten, ja nicht das Viertl davon werth ware: infolghen mir ratione residui jederzeith des Majorath, von welchen es nemblichen herrühret, hafften und stehen müsen, sondern dasz auch Ich nach Claren buchstaben des Freÿ brieff A. offt Hoherdeut Hochfürst: Durch: Michaël von Esterhasi See: bey vorgewesten Mittelloszen Zeithen ohne Xer remuneratio 60.000 Fl. Capital baar aufgebracht habe, und hierdurch dem Majorath ein gewiesztes Guth, welches ansonsten würcklich hinweg gekommen wäre, erhalten worden seÿe, allein diesen allen ungeachtet, und obschon die Wolckha Proderstorfferische von sothane Freÿ brieff A. gute wissenschaftt tragende Gemeinde von mir an denen Robbathen oder Herrschafftlichen Anlagen bis anhero nichts abgefordert, und ich in quieta possessione deszen gewesen, so vermeinet doch diese nunmehr mich zu der abraichung zu verhalten, und hat sich nicht gescheuet, mir kurzhin beyligende Specification C. den Ausständen umb solche zu entrichten, zu zusenden, allermaszen es aber dem Frey brieff A. und Ampts Gwöhr B. schnur grad zuwider, keiner Dingen statt finden kan, sondern bey solchen umb so rechtlicher sein perpetuirliches verbleiben haben musz, alsz ich oben ausführlich angeregter maszen des mehreren dargethan, wie dasz die quaestionirte behausung gegen diszen Conditionen und derselben befreung umb so hohen Preisz angenommen, von mir auch annebst dem Hochfürst: Esterhasischen Majorat ohn all anderer sonst gewöhnlichen remunerirung nach allen meinen Kräfften gedienet, und nutzen verschaffet worden seÿe; bey welchen Umständen dann

Gelangt Euer Excellenz mein gehor: anlagen und bitten, dieselbe geruhen mich in gnädigster erwägung oben beygebrachter wichtigen

motiven bey den so iusta Causa erlangten Freybrieff A. und Ambts Gwöhr B. zu schützen, mit hin an die Gemeinde zu Wulckha Prodstorff das nöthige gnädigst verordnen zu lassen, dasz Sie mich hier wider mit nichten graviren, folglichen von dergleichen Anforderungen gänzlichen abstehen solle. Und wann es wegen des Furchtensteiners Ambt welchen Anstand geben möchte, von dem Gericht deszelben Ambts den bericht abfordern zu lassen. Mich zu gnädigster gewiehrung deszen unterthan: gehorsambst Empfehl:

Euer Excellenz Unterthan: gehorsambster

Isaac Nathan Oppenheimer.

Kivül: címzés.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 35. — D. M.

1086.

1726. „*Puncta petitionis Archirabbini Viennensis et Kismartoniensis.*”
Bécs és Kismarton főrabbija tiltakozik zsidónak zsidó ellen való pörében egyedül őt megillető jurisdictiója megsértése ellen s annak teljes biztosítását kéri.

Petitum primum, Ut factum et attentatum conventi Inspectoris in omnibus et per omnia ita cassetur, et annihiletur, ne exinde jurisdictionis meae in causis Judaeorum contra Judaeos aliquod immineat praeiudicium.

Petitum secundum, ut respectu Salamonis Hirschel omne in priorem Statum non solum reponatur, sed ut etiam hic meo substituto Rabino sine mora extradatur in ordine ad hoc, ut in ipsum dictata Poena vulgo minor Judaeorum Bannus executioni mandetur.

Tertium, ut fiat publicatio in Synagoga, quod haec turbatio in mea Jurisdictione mihi facta sit futuro sine ullo praejudicio, hoc addito, quod in posterum in causis Judaeorum contra Judaeos aequae apud me quemadmodum apud antecessores meos in omnibus et per omnia sit mansura, sine ulteriore eiuscemodi perturbatione Jurisdictio.

Quartum, Et cum conventus Inspector gravissime peccarit infringendo clementissimè mihi a Sacra Caesarea Regiaque Catholica Maestate indultum privilegium, vigore cuius omnis Jurisdictio in causis Judaeorum contra Judaeos ad me pertinet, idcirco ne fors ego videar vindictam quaerere, eandem Inclyto Iudicio sumendam Relinquo, hac tamen addita clausula, ut ipsi Inspectori convento fiat inhibitio sub poena amotionis a suo officio ne in posterum se in causis Judaeorum

contra Judaeos Immisceat, sed ad me vel ad substitutum meum Rabinum utpote ad Priman Instantiam Remittat”.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 33. — Címzés, aláírás, hely és dátum nélkül. D. M.

1087.

1727. május 28. — A rohonci zsidók összeírása.
Specification.

Dern hier befindlichen Juden Partheyn.

No:

1. Isaac Abraham	הרר איצק בר אברהם
2. Isaac Anshel	הרר איצק ב"ה אנשיל
3. Abraham Marx	אברהם ב"ה מאיר
4. Aron Simon mit weib und Kinder
zu Canischa	אהרן בר שמשון
5. Aron Haindel	אהרן בר הנדיל
6. Abraham Enszel	אבריל בר ענזיל
7. Isaac Mishel	איצק בר מישל
8. Abraham Samuel handelt
zu Pintzehelle	אברם בר זנוויל
9. Victor Kallaman	אביגדור בר קלמן כ"ץ
10. Abraham Heyemb	אברהם ב"ה חיים חייט
11. Abraham Wällisch	אברהם חתן איצק בר מישל
12. Isaac Marx mit weib und
Kindern in der Kämyschelath	איצק במהורר מאיר
13. Isaac Löw Samuel	איצק ליב זנוויל
14. Aron Mattersdorf	אהרן מאטרשדורף
15. Abraham Hirsch Aron	אברם הירש שארוואר
16. Isaac Nathan Kirschner	איצק קירשנר
17. Abraham Wolf handelt zu
Mühre Sambath	אברהם ב"ה וואלף
18. Abraham Lichtenstatt	אברהם ליכטנשטאט
19. Isaac Ioness	איצק בר יונתן
20. Isaac Marx handelt zu
St. Gortharth	איצק ב"ה מאיר שליינג

21. Abraham Hirsch Jakob
22. Isaac Baruch Cahen handelt
zu Toppozen
23. Abraham Hirsch Marx
24. Isaac Hirschel Fleishhakher
25. Abraham Jacob mit weib und
Kindern zu Gorebey
26. Isaac Kobersdorf
27. Baruch Moyses Lewy
28. Beresch Schull Meister
29. Benedict Marx handelt zu Simeg
30. Baruch Marx
31. Bernhard Bernkastel
32. Gimpel Löbel
33. Getzel Löbel
34. David Koppel
35. David Abraham handelt zu Morzel
36. David Lichtenstatt
37. David Moyses handelt zu Eggerseg
38. David Jacob
39. David Löbel mit weib und Kindern
zu Ebrau
40. Hirshel Samuel handelt zu Kistel
41. Hirshel Heyemb
42. Hirshel Enszel
43. Hirshel Löbel
44. Hirshel Löbel Cahen handelt
zu Kistel
45. Hirshel Nathan
46. Hirshel Cahen
47. Wolf Moyses handelt zu
Muhr—Sambboth
48. Wolf Torna shallmeister zu Wienn
49. Wolf Moyses Marx
50. Wolf Marx
51. Wolf Isaac
52. Salaman Antshel

אברהם הירש בר יעקב
איצק חתן רמ" וויילר

אברהם הירש ב"ה מאיר
איצק חתן הירשל
אברהם בר יעקב

איצק חתן קלמן ב"ן
ברוך הר"ש כהן
בערוש מלמד
בענדיט ברמ" חזן
ברוך בר מהרם
הרר בער בערנקאסטיל
גימפל בר ליב
געצל בר ליב
דוד בר קאפל
דוד בר אברהם
הרר דוד ליכטן שטט
דוד בר משה
דוד בר יעקב
דוד ב"לש

הירשל בר שמואל
הירשל ב"ה חיים חייט
הירשל בר ענזיל
הירשל בר ליב במ"
הירשל ב"צ חתן יוול

הירשל חתן ר" וואלף
הירשל כהן
הרר וואלף ב"ה משה

מהורר וואלף טארני
וואלף בר משה בר מאיר
וואלף בה" מרדכי חזן
וואלף בר איצק
זלמן ב"ה אנשיל

53. Simel Hirshel
54. Simon Hirshel
55. Salaman Krumnau
56. Samuel Feibel
57. Samuel Abraham
58. Sekhl Jacob
59. Heyemb shneider
60. Sille Nattel
61. Joseph Samuel Marx handelt
zu Depazen
62. Jacob Moyses mit weib und
Kindern zu Strbrsdorf
63. Jacob Wolf
64. Scheyr Ruben
65. Jacob Michael
66. Joseph shneider
67. Joel Hirsch Marx
68. Joseph Elias
69. Joseph Moyses handelt zu Kistel
70. Jacob Löbel
71. Jacob Gezel handelt zu Kistel
72. Jacob Zwyy Moyses
73. Joseph Löw Shalam handelt
zu Wettendorf
74. Jacob Hirshel handelt zu
St. Geroth
75. Jacob Samuel
76. Joseph Michael
77. Israel Frankh
78. Scheyr Marx handelt zu
St. Gorthart
79. Scheyr Marx
80. Jacob Abraham Leuy
81. Joseph Samuel Pollakh
82. Löbel Marx handelt zu Lendwa
83. Löbel Moyses Reszel
84. Lipman Callman Cahen

זימל בר נפתלי סגל
 הרר זיסל
 זלמן קרומנויא
 זנויל בר פייבל
 זנוויל בר אברם
 זעקיל בר יעקב
 הרר חיים חייט
 יקותיאל בר נתן
 יוסף שמואל בה"מ הזון
 ר יעקב הר"ש
 הרר יעקב הר"ש
 ישעי" בר ראובן
 הרר יעקב בר מיכל
 יוזל חייט
 יואל הירש ב"ה מאיר
 יוסף התן יוזל
 יוזל בר משה
 יעקב בר לייב
 יעקב בר געצל
 יעקב צבי בר משה
 יוסף לייב בר שלום
 יעקב בר צבי
 הרר יעקל ב"ה אנשיל
 יוסף בר מיכל
 הרר ישראל פרנק
 ישעי" ב"ה מאיר שליינג
 הרר ישעי" ב"ה מאיר
 יעקל בר אברהם סגל
 מהורר יוסף לובמלא
 ליבל בר מרדכי
 ליבלי ריזלס
 ליפמן בר קלמן ב"מ

85. Lemel Samuel handelt zu Pinzehlle	לעמיל בר זנוויל
86. Löbel Ensel handelt zu St. Geroth	ליבל בר ענויל
87. Lipman Samuel mit weib und Kindern zu Wettendorf	ליפמן במהורר שמואל
88. Lazarusz Michael	הרר ליוזר חתן ר" סענדר
89. Lemel Löbel handelt zu Lendwa	לעמיל בר ליבל בר מרדכי
90. Leuy Abraham	לוי ב"ה אברהם
91. Löbel Moyses Lemel	ליב בר משה בר"ל
92. Löbel Moyses handelt zu Kistel	ליבר משה
93. Lipman Samuel Cahen	ליפמן ב"ה שמואל כהן
94. Löw Samuel	ליב בר שמואל קטן
95. Lazarusz Isaac	ליוזר בר איצק
96. Marx Baruch Kirshner	מחרם בר ברוך
97. Marx Elias mit weib und Kindern zu Szigeth	הרר מאיר בר אלי"
98. Marx Samuel	הרר מאיר בר שמואל
99. Marx Löw Elias	הרר מאיר ליב בר אלי"
100. Marx Samuel Cahen	מאיר ב"ה שמואל כהן
101. Moyses Marx	משה בר מאיר
102. Michael Abraham handelt zu Steinanger	מיכל בר אברהם
103. Moyses David shneider	משה בר דוד חייט
104. Marcusz Schapsel Leuy	מרדכי ב"ה שבתי סגל
105. Marx Isaac	מרדכי חתן קלמן ב"ץ
106. Marx Jacob	מאיר בר יעקב
107. Moyses Löbel handelt zu Lendwa	משה בר ליבל מרדכי
108. Moyses Siman	משה בר שמעון
109. Marx Nattel Elias	הרר מאיר חתן אלי"
110. Marx Hirschel	מרדכי חתן מיכל בר צבי
111. Michael Samuel handelt zu Pintzehlle	מיכל בר זנוויל
112. Moyses Joel	משה בר יואל
113. Marx Samuel handelt zu Steinanger	מאיר ב"ה משה שמואל
114. Moyses Abraham	משה בר אברהם
115. Marcusz Samuel	מרדכי בר שמואל
116. Moyses Marx handelt zu Topatzen	משה ב"ה מרדכי חתן

117. Marx Isaac handelt zu Steinanger	מרדכי בה" יצחק
118. Mishel Isaac	מישל בר איצק
119. Michael Jacob	מיכל בה" יעקב
120. Mayer Abraham	מאיר הר"ש בהן
121. Moyses David handelt zu Eggerseg	משה בר דוד
122. Marx Lipman handelt zu Kirmend	מאיר בר ליפמן
123. Marx Natel	מאירל בר נתן
124. Nathan Isaac	נמע בה" יצחק
125. Natel Samuel handelt zu St. Geroth	נאטיל בר שמואל
126. Natel Elias	נאטיל בר אלי"
127. Ignaty Joseph mit weib und Kindern zu St. Georgen in Crouaten	נתן בר יוסף חתן יקותיאל
128. Natel Marx	נאטיל בה" מאיר ח"א
129. Allexander Joel	הרר סענדר בר יואל
130. Israel Marx handelt zu Grosz Szigeth	עזריאל בה" מאיר
131. Oder Hirsch handelt zu St. Georgen in Crouoten	עוזר הרש בר יקותיאל
132. Kopel Abraham	קאפיל בר אברהם
133. Feibel Abraham	פייבל בר אברהם
134. Feibel Elias	פייבל בר אלי"
135. Fischel Löbel handelt zu Kistel	פיישל בר ליב
136. Feishel Wolf	פיישל חתן זלמן בה"צ
137. Schapszel Samuel	הרר שבתי בר שמואל
138. Schmeyr Abraham handelt zu Steinanger	שמעי" בר אברהם
139. Samuel Aron Auspitz	הרר שמואל אוישפיץ
140. Samuel Cahen	הרר שמואל בהן
141. Scholon Schmuly	הרר שלום בה"ש בהן
142. Scholon Calman Cahen	שלום בר קלמן ב"ץ
143. Siman Moyses Leuy	שמחה סגל חייט
144. Schalom Jomen mit weib und Kindern zu Kirmend	שלום בר בנימן
145. Schmeyr Elias	שמעי" בר אלי"
146. Scholam Krumnau	שלום קרומנויא
147. Scholam Lipman handelt zu Kirmend	שלום בר ליפמן

148. Scholom Flesh	שלום פלעש
149. Scholam Sinan handelt zu Eggerseg	שלום בר שמעון
150. Samuel Schapsel	הרר שמואל בה" שבת
151. Scholam Enszel	שלום בר ענזיל
152. Samson Wolf handelt zu Muhr Samboth	שמשון בה" וואלף
153. Samsan Marx	שמשון בר מהרם
154. Siman Jacob	שמשון בר יעקב
155. Samuel Marx Kirshner	שמואל בר מהרם
156. Siman Moyses	שמעון בר משה
157. Samsan Kirshner	שמשון חתן פיבל חייט
158. Schalaman Jacob Leuy	שלמה בה" יעקב סגל
159. Samuel Lipman Kirshner	שמואל בר ליפמן קירשנר
160. Siman Löbel	שמעון ב"לש

Specification der Gösünger Juden

161. Baruch Moyses	ברוך בר משה ב"לש
162. Samuel Salaman	זנוויל בר זלמן
163. Salaman Moyses	זלמן חתן ר" משה
164. Salaman Leuy	זלמן בר לוי
165. Joseph Faibel shneider	יוסף בר פיבל חייט
166. Löbel shneider	ליב חייט חתן משה ב"לש
167. Löb Schächter	ליב שוחט חתן משה ב"לש
168. Mayer Salaman	מאיר בר זלמן
169. Moyses Löbel	משה ב"לש
170. Mayer Moyses	מאיר בר משה ב"לש
171. Schapsel Moyses	שבתיל בר משה סגל

Specification dern hiesige Juden so nicht
hier wohnen und die Helfte zahlen.

172. Jacob Wolf mit weib und Kindern zu Prespurg	הרר יעקב סגל
173. Marcusz Mayer mit weib und Kinder zu Creütz	מרדכי בה' מאיר

174. Simson Samuel mit weib und
Kindern zu Matersdorf
175. Abraham Weiler mit weib und
Kindern zu Eisenstatt

שמשון בן' שמואל בן
הרר אברהם הרש ויילר

und dahier Isaac Schlome, so erst geheürath und wohl salvendo, desen schwager Scholam Schmuly will Caviren, dasz er Isaac seine gaaben jedes mahl ab führen werd. Belanget also auf gnädige Conssenss Ihre Excellentz Frau Frau gräfin, ob solchen ein zu nehmen.

Dise Lista ist gleich der vor Jährigen eingegebenen Lista des Richters, was aber inzwischen abgestorben ist, ausgelassen worden, was aber neu zu geheyrathen haben, sind hier schon bemelt, die aber gar nichts haben, die werden aparte specifirter ins Amt geben.

Rechnitz 28. May 1727.
Samuel Aron Auspitz undt

Marx Samuel,
David Liechtenstat,
Samuel Schäpszl.

נא' מאיר בן שמואל ז"ל
ונאם הק' דוד ליכמן שטט
הק' שמואל ב"ש מרעבניץ

Kivül: Rechnitzer Juden Lista oder Verzeichnusz, de dato 28 May 1727.
Extradirt von Ihre Excellentz in Wienn den 17. Julii 1727.

Eredetiye három ív összefűzött papíron. OL. Batthyány levéltár.

1088.

1728. szeptember 2. Nagymarton. Pehm (Böhm) József Lipót kitért zsidó József Salamon nagymartoni zsidó ellen támasztott minden követelése és vádja elutasítatik.

Status Causae Leopoldi Josephi Pemm ex Judaeo Christiani ut actoris contra et adversus Salamonem Josephum Judaeum Nagy-Martoniensem adeoque Celsissimi Principis Eszterhaziani subditum velut in causam attractum, per me infraescriptum Anno currenti 1728. die 2. Mensis Septembris in revisionem assumptae et praesentibus loco Reverendissimi Domini Pauli Andreae Ugrinovics Praepositi (:tit:) qui ex voluntate Incusati Dominy praesens esse debuisset, verum quibusdam negotijs impeditus venire nequiverat, duobus Patribus Franciscanis: item Reverendissimo Domino Michaële Francker Capellano Arcensi, nec non Generosis Dominis Juniore Stephano Nagy, Celsissimi Principatus Fiscali, Michaële Hajer Militiae Guardialis Capitaneo, et Fran-

cisco Fickler Provisore Kis-Martoniensi, reviso et circumstantialiter examinato genuine annotatus sequitur sol. tenore:

Pars Actorea proposuit, qualiter in Anno 1727. proxime praeterito apud praescriptum Incusatum in servitio existens, circa medium Mensis Maj cum eodem Incusato ex civitate Soproniensi versus Possessionem Micske Comitatus Soproniensi adjacentem perrexisset, eidemque Incusatus quampiam eotum indigentiam laboranti 20. in specie aureos Ducatos Kremnicenses mutuos dedisset, super quo idem Actor Literas quoque obligatorias cum obligato 12. pro Centum interesse eodem die sibi datas accepisset; Quadam vice autem (circiter Mense Novembri Anno 1726. ubi videlicet dogmatibus)* ex Monasterio Fraknoiensi, ubi videlicet dogmatibus fidei Christianae institui coepisset, ad Mattersdorff descendente ac ante fornecem antelati Incusati transeuntem idem Incusatus ad se vocasset, literasque obligatorias sub praetextu praestandae solutionis ad se recepisset, non ut tamen debitum exolveret, quin potius clauso fornice Literas quidem concremasset, ipsum vero impediendae conversionis fine, advocatis ex domo nonnullis sociis duriter ligasset et in celarium deiecisset, sequenti die autem curru impositum et centonibus tectum Posonium per unum Aurigam devehi, inde vero per varias Provincias circumvehi curasset. Peteret itaque sibi tam quoad Capitale, quem etiam interesse et expensas adaequatam satisfactionem administrari.

Judaeus in causam attractus personaliter comparens praetensionemque Actoris percipiens negat absolute totam contra se erectam Actionem. Cum itaque Actori proba incumberet, et etiam Art. 70. Anni 1715. praescribente Literas de debito se habuisse et amisisse allegans assertionem suam sufficienter probare deberet, Actor ad comprobendam suam expositionem obligatus haberetur, nullum autem ad comprobendam eandem adferre quivisset documentum, eo res devenit, quod causam praesentem Juramento terminari debere visum fuerit. Hac autem occasione exorta est Quaestio, utri partium Juramentum imponendum veniat? Pars siquidem Actorea illud parti Incusati ex eo, quod Judaei, aliunde etiam Christiani nominis hostes, praecipue ex Judaismi tenebris ad lucem Christianae veritatis conversis infensos ac de Lege ipsorum contra Christianos false jurare admissum haberi allegans, imponi non posse adiungeret.

E converso pars Incusati inauditum hoc esse, ut Actori nihil plane probanti Juramentum imponatur, quippe id si admitteretur, pessimas consequentias exinde sequi debere adstruebat, addens etiam hanc circumstantiam, quod licet idem Actor in praescripto Monasterio existens praetensiones suas contra partem Incusati habitas specificaverit, iisdem

* A zárójelben levő szavak a kéziratban átlhúzottak.

D. M.

que Provisori exhibitis contentationem consecutus sit, modernae tamen praetensae acquisitionis nec mentionem fecisset, quam si habuisset, tamquam maximi momenti subticere voluisse praesumi nullatenus posse.

Ad quod Pars Actorea reposuisset, verum esse, quod Incusatus obvertit, ast ideo hujus praetensionis mentionem non fecisse asserebat, quia Incusatus haebraice ipsum requisivisset, ne eatenus mentionem faceret ad confusionem ipsius, promittendo contentationem. Incusatus autem hoc pariter negavit esseque simplicem assertionem atque probationi obnoxiam allegavit. Accedebat ad haec Dispositionis Tit. 32. Partis 2-dae oper. Decreti Tripartiti consideratio expresse statuentis, quod in causis Mutui seu debiti, ubi Actor nullum probabile documentum adducere possit Reus propria in persona jurare debeat. Quod autem Judaeo etiam contra Christianum Juramentum imponi possit, constaret manifeste ex tit. 36. Part. 3. dicti Operis Tripart. NB. a capite.

His die praescripta tractatis et examinatis accersitus est etiam pro informatione Reverendus Dominus Franciscus Frischman alter capellanus Arcensis, qui cum Actore, a quo idem Matersdorffium venisset, notitiam habet imo insinuantem suam ad conversionem intentionem, ad praenotatum Monasterium ipse adduxisset pro capienda instructione. Retulit idem Dominus Capellanus se percepisse ex Lotrice Actoris, Muliere Christiana, quod idem Actor ea nocte, qua se per Incusatum ligatum in Cellarium dejectum et sequenti die avectum fuisse praetendit, apud eandem Lotricem pernoctaverit, imo sequenti etiam die visus fuerit. Tum ex hac relatione proinde, tum vero quia incredibile est, quod si non prius, saltem in Trajectu Poseniensi unico ipsum Auriga Judaeo vehente, semet auxilio aliorum liberare non potuisset, non levis contra ipsum intuitu secundi propositionis ipsius membri suspicio accrevit, praesertim cum de his examinatus non aliud attullisset causam, quam se ex timore et desperatione non clamasse auxiliumque advocasse, cum tamen causam justi timoris et desperationis adfuisse non dignosceretur. Caeterum ulterior causae praesentis investigatio ob speratam etiam titulati Reverendissimi Domini Praepositi praesentiam in diem immediate sequentem rejecta fuit. Quo recurrente Praesentibus Domino Praeposito et Reliquis suprascriptis Dominis praeter Patres Franciscanos omnibus causa praesenti reassumpta existente —

1-o. Habuit secum Pars Actorea quendam aequae ex Judaeo conversum Christianum, retulit iste, quod Incusatus cum Genitore suo ipsum tentaverim, quarenam cum Actore teneret eundemque quasi patrocínio adjuvaret? probabiliter mediam partem sperati Lucri sibi promissam haberet, Actorque quod nullam Incusato pecuniam mutuaverit, eidem

confidisset, et praetera quatenus ab Actore recedere, aut vero eum nullam pecuniam Incusato mutuam dedisse asserere vellet, cum oblatione trium aureorum Ducatorum sollicitaverint, quod tamen in confrontatione delati hac in parte Judaei absolute negabant, et Deferente et Judaeis illo scilicet pro assertionem suam, his vero pro negativa Juramentum offerentibus.

2-o. Reflectebat deinde Partem Actoream pars Incusati, quod tempore Actionali, in medio videlicet Majo Anno proxime praeterito 1727. praetendens in Servitio ipsius amplius non fuerit, adeoque nec pecuniam suam praetensam mutuam dedisset. Ad quod Pars Actorea reposuit id Anno 1726. circa dictum tempus contigisse, seque errasse in temporis specificatione,

Quibus omnibus diligenter investigatis, consideratis et ruminatis, quamvis personae Ecclesiasticae specificatae ex eo, quod maior sit praesumptio de veritate Juramenti per Christianum contra Judaeum depositi, quam e converso, et quod Judaei juxta ipsorum Leges contra Christianos impune jurare permitti a quibusdam credantur. Item quod modo praevisum falsum Testimonium pecunia conducere voluisse delati fuerint, eo inclinassent, ut Juramentum Actori deponendum imponatur, personae tamen Saeculares omnes contrarium sentientes; tametsi secundum Juris vigorem, iuxta quem universaliter Actori proba incumberet, eodem vero non probante Incusatus simpliciter absolvi consuevisset, tanto magis quoniam sensu praeattacti Articuli 70. Anni 1715. Literas de debito habuisse, easdem vero amisisse asserens assertionem suam sufficienter non probans causa cadere soleret, Partem Incusati simpliciter absolvi posse videretur, considerata nihilominus causae praesentis qualitate, quandoquidem Mutui seu Debiti esse comperiretur, in tali autem Causa juxta praecitatum titulum 32. part. 2. Actore nullum probabile documentum adferre queunte, in causam attractus sola sua in persona juraret, nec obstaret quod unus Judaeus, alter ex Judaeo Christianus esset, Lege quippe nullam faciente distinctionem, sed neque praetensa contra eum ac Genitorem ipsius obversa ad falsum testimonium perhibendum praetensive attentata seductio probari posset tanquam per solum quasi Patronum Actoris asserta, super qua etiamsi Juramentum deposuisset, probata tamen neutiquam intelligeretur: Eapropter Juramentum eidem Incusato et non Actori adjudicandum venire una mecum existimaverint; Cui sentimento re exposit potius considerata consulens etiam Jura Canonica Titulatus quoque Reverendissimus Dominus Praepositus suum votum adjunxit.

OL. Esterházy cs. bpesti hitbizom, ltára: Rep. 83., Fasc. C., N. 78. — D. M.

1729. március 30. Pozsony. A kismartoni zsidó község folyamodván gr. Erdődy Györgyhöz, a Magy. Kamara elnökéhez, hogy a régi census, melyet a község eddig fizetni tartozott, megmaradhasson változatlanul, kedvező választ nyer.

Hoch und Wohl Gebuhrner Herr Graff, Gnädigst-Hoch Gebietten-der Herr Herr.

Esz werde Euer Hoch Gräfflichen Excell: ohne weiterer Anleegung von selbstenn annoch in Gnädigster Gedächtnus Ruhen was gestalten wür arme Juden Gmäinde in Eysenstadt wegen der uns auff getragenen Schutz Geldern, Undt von dem Löblichen Eszterházischen Rändt-Ambt alda einzurichten Vermäinthen Neuerungen Uns unlängst demüthigst beschweret, undt hierumben uns bey dem Uhalten Herkommen in quieta Possessione Leben zu lasszen unterthänigst gehorsambst gebetten haben.

Zumahlen aber von Euer Hochgräfflichen Excell: wür bis dahero mit der ausz gebettenen Confirmation des Uhalten Herkommens unconsolirter geblieben undt in mitler zeit mit der angedrohten Neuerung Ferners angefochten werden. Sintemahlen aber Euer Hoch Gräfflichen Excell: als ein Gottliebender Justitiarius in Gnädigste Beherzigung ziehen werden, das wür ohne den bey Lejder unter Uns schon allzu grossz eingerisszener armuth wegen der auch schon Erbärmlich ausz gesaugten Betrübten Lejder mit dem mündesten Handl, oder Wandl unsern armen weib undt Kindern das erforderlich Täglich Brodt fast nicht mehr zu gewinnen, imo Unsere alte gewöhnliche Schuldigkeit Unserer Gnädigsten Herrschafft wie willig undt schuldig alsz fast unmöglich mehr abzufuhren undt offmahlen woher zu suchen nicht wisszen, dannoch Bey gem...sten lasszender uhalten Gewohnheit allmöglichen Fleisz (:umb unsere gewöhnliche praestanda allwegs praestiren zu können:) an zu wenden nicht ermanglen wollen, Weillen dann nun Bey Lebzeiten Hochsee! Gedächtnus Fürstens Pauli von Eszterházy die einrichtung dergestalten hierin fahls also Beschehen das jedes Grossze Hausz von zwey oder drej eigen-thumblichen Besitzern Bewohnter all Jährlich nicht mehr dann 20 fl. die Kleinere aber von zwej Besitzern nur 12 fl. in das Löbl: Rändt-Ambt abzuführen, von denen anderen Inwohnern aber sothaner Behausungen absonderlich jede Parthey sechs gulden Schutz Geld gleichfahls all Jährlich zu erlegen haben sollen, Beschlossen worden. Gleich wie auch nach Hochsee: Gedächtnus deszen ableiben auff zwej Partheyen Uns die gewöhrn A: et B: gnädigst ertheilt vigore der Ambts quittungen C: D: auch von Beeder Besitzern eines Hauszes dem alten Herkommen gemässz nicht mehrer dann 20 fl.

von grosszen, von Kleinen Häusern aber zweyen Besitzern nur 12 fl. Jährlich abgefordert, Bezahlet, undt unweigerlich acceptiert worden. Die übrige Innvohner auch so keine Veri possessores der Heuser waren, und nur in Zins sitzen, dasz gewöhnliche Schutz Geldt, absonderlich zu Bezahlen verpflegen.

Dahero gelanget an Euer Hoch Gräff: Excell: und Gnaden Unser reiterato unterthan: gehor: anlangen nebst demüthigsten Bitten, dieselbe geruhen in Beherzigung all obangezogener revelanten Motiven uns auch nach Fürohin bey diesen Uhralten Herkommen, undt ob verstandtener Maasszen Hochfürst: Beschlosszenen Gnädigsten einrichtungen Ruhig verbleiben Gnädigst dabey zu Manuteniren in Mündesten dawider nicht Beschwehren, Sondern alles Mild-reichst zu confirmiren undt hierüber die behörige Verordnung zu ergehen Ihnen gnädigst Belieben zu lasszen, zu welcher aus gebetteter Hoher Protection uns Empfehlen. Euer Hoch Gräff: Excell: undt

Gnaden Unterthänigst, Treu, Gehorsambste

N: N: Richter undt Geschwohrene, wie auch die gesambte arme Juden Gemäinde in Eysenstadt.

Kivül: Ad Excellentissimum Dominum Comitem Georgium Erdödy, Camerae Praesidem etc. (:tit:) factae Instantiae Indorsatio:

Innbenanthen Supplicanten zu Verlässziger Nachricht, das nach deme deren ansuchen bey dermahlichen gerhabschaff: Commission Vorkommen für Hochlöß: gerhabschafft dieselbe keines weegs mit einer Er Neuerung zu Beschwehren begehret, Sondern viell mehr die Verordnung dahin Beschehen, das von dennen Häusern wahr sie Supplicanten von alters her besitzen, der vormahls zu reichen gewöhnliche Schuldige Zins, nebst dem von einer jeden Parthey gebürlichen Schutz geldt bezahlet werden solle.

Prespurg, den 30-ten Marty 1729.

(:L. S.)

Per Canzley alda ex praesidio.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 37. — D. M.

1090.

1729. május 27. Bécs. Joseph Aaron, a kismartoni zsidóság két évvel ezelőtt volt feje, Hardegg György grófhoz intézett jelen memorandumával Hirschel és Mayer Austerlitz kismartoni kereskedők ellen való keresetét ismerteti és annak törvényes támogatását kéri.

Excellentissime, Illustrissime, ac Generosissime Domine, Domine Sacri Romani Imperii Comes! Domine ac Patrone Gratosissime.

Quod Illustrissimam, Generosissimam, ac Gratosissimam Excellen-
tiam Vestram supplicibus hisce Literis submississime implorare non
dubitem, eo magis me summa cogit necessitas, quo minus Eidem ulte-
rius tegere celareque possum; Quemadmodum Judaei Eissenstadien-
ses, prae et cognominibus suis, Hirschel et Mayr Austerlitz, Decima oc-
tava Die mensis Maj novissime Elapsi, Delabentis Anni, quo nempe
tempore Eissenstadij Praesens fui, me, hac causa, ad Dominum Inspec-
torem Eissenstadiensem vocari et citari effecerint, quia firmiter crede-
tere* me, illis, ista Documenta et Instrumenta, quae a Jacobo Fischbach
coriario Loiberstofiensi et quidem unum illorum per: 448: fl.; alterum
per: 263: fl. penes me habeo, statim traditurum; Ego autem loco hujus
a Dictis Judaeis Austerlitz speratae Documentorum et Instrumentorum
traditionis occasionem sumpsi, Memoratum Dominum Inspectorem de
toto Negotii decursu, mediante vera rei narratione plenarie informandi;
cum vero interea externe aliquoties jam jam audiverim, ad Excellen-
tissimam, Illustrissimam, Generosissimam, Gratosissimamque Domina-
tionem Vestram relationem narrationis, dicam, informationis meae, con-
tra me, in favorem illorum Austerliz, ex integro sinistre factam Proto-
collumque aliquod, quod tamen conscribi ego haud vidi, transmissum
esse, ego interim, Justissimis Notisque ex causis, non vane suspicor,
Facti speciem, meae narrationis conformiter, Dominum Inspectorem
vix transcripsisse; Igitur necessitate infallibili et inevitabili pressus,
Illustrissimae, Generosissimae, Gratosissimaeque Excellentiae Vestrae
Eundem ad modum, secundum incorruptam rei veritatem, impraesentiarum rem quoque ita detegam; Quod nimirum Memorati ambo Aus-
terliz mihi dicta Instrumenta documentaque Fischbachiana A. 1727. una
cum obligatione sua idcirco tradiderint, quia corarius ille Fischbacher,
duas vineas, istis, pro Hypotheca, obligavit, quibus pro vinetis, si prae-
ter culturae expensas, consuetas emptionis summae usuras importas-
sent, ego emptorem et quidem liberum Baronem scivissem et procurare
potuissem: Quoniam vero contrarium elituït, apparuitque, Mentionatos
Austerliz Annis 1727 et 28 ex fructibus perceptis, vix culturae expensas
consuetas accepisse, sperata emptio, venditio celebrata haud est: Ambo
interea Austerliz me omni modo possibili rogabant, ut obligationes
Fischbachianas, meo sub nomine, adhuc imposterum relinquerem, quod
illis etiam, attamen absque minima obligatione mea, et periculo, annui,
hujusque in recognitionem, mortis ob incertitudinem in lingua hebraica,
reversurum ipsis tradidi, vi cujus Instrumenti privati, dictae obligatio-
nes, uti proxime supra memoratum est, sine mea obligatitione et peri-
culo stent, et currant, pecuniaeque, si solverentur, ad ipsos Austerliz
pertineant; Ex post facto autem Judaei hi a me valutam 800: fl. acce-

* „creditere” hibás írás a kéziratban credidere helyett.

perunt, et in hujus summae solutionem, mihi duas cambiales schedulas, et quidem cum plenissima hujatis fori cambialis agnitione, ad meam ordinationem Viennae solvendas, proprie solo literas tradiderunt, adeoque mihi 800: fl: liquidissime Debent, quas ego deinde schedulas sub Giro, consequenterque cum obligo meo, alicui tertio, Mercatorum, Negotiatorumque More, ulterius distraxi et tradidi; Interim Debitores mei neque has neque alias suas cambiales Literas solventes redemerunt, sed omnes illas Publicae praejudiciosaeque protestationi subjecerunt; Immo seipsos, non amplius de solvendo facultatibusque suis lapsos esse libere declararunt et confessi sunt, hunc in finem, facultatum suarum aerisque alieni descriptionem apud Judicem, praeter omnem meam aliorumque suorum Creditorum spem et opinionem deposuerunt, quapropter creditorum plurimi, quantum saltem mihi patet, sub termino dupliciter quinto, Judiciali Scriptura, respective ad concursum, convocati et citati sunt; Id quod autem me nec in minimo tangit, cum directe nullam contra illos habeam praetensionem, omnino autem per indirectum, nam unusquisque dictarum cambialium schedularum Possessor (ut consideranti patebit:) casu, quo illi Debitores Austerlitz solutionem istarum non praestarent, uti fortassis vix praestabunt, satisfactionem suam a me, utpote Girante, petiturus esset, Id quod semper pertimescere et expectare habeo; Enimvero ipse negare haud valeo, quod per Giro (uti vocant:) meam obligationem fidejussoriam, quoad capitalem summam, usuras seu Interesse, expensas et damna aliaque secundum Jura cambialia, pericula in me susceperim; traditis autem Documentis et Instrumentis Fischbachianis, caeteroquin non adeo validis, cum nempe iste Fischbacher homo sit vilium facultatum Mentionataeque ambae vineae vix 250: fl: si venderentur, valerent, securitas ergo mea dictis Documentis et Instrumentis nullatenus adeo (uti fors creditur:) pinguis est, attamen absque his omnino nudus et inermis essem, nilque aliud nisi flebile Beneficium, regressus satisfactionisque meae loco, residuum haberem, et nescio, quamdiu solutionem expectare deberem; quod ipsum revera eo minus a me peti potest, quo apertius cunctis Juribus ipsique Justitiae adversatur, quod ego saepius repetitis Judaeis Austerlitz, hominibus, prout ipsi fassi sunt, depauperatis et impotentibus cultum meum ad proprium collum Jugulandum tradam pecuniasque meas in illorum favorem et commodum dilapidem; Quo contra optimo retentionis jure gaudeo; sitque mihi, in casum futurum, Instrumenta Fischbachiana reservo; Spero igitur firmissime et peto, in optima Juris forma, humillime, ut Illustrissima, Generosissima, et Gratosissima Excellentia Sua Clementissime dignetur pro innata Sua aequanimitate summoque Justitiae zelo ac fervore, per definitivam pronunciare sententiam, quod ego eousque, donec dicti Austerlitz quaestionatas cambiales Literas solvendo non redemerint, vel mihi sufficientem omni ex

parte et numero in securitatem meam, satisfactionem praestiterint, et sic ego de credito et Giro meo plenissime securus redditus sim, ad extraditionem Documentorum et Instrumentorum Fischbachianorum neutiquam teneam, consequentia ergo immediata Adversarii mei a limine Justitiae absolute repellendi sint; super quibus omnibus, plenam Juris ac Justitiae administrationem, Nobilissimo Domini Domini Judicis officio humillime Implorato, firmissime sperans ad summas uniteque exoptabiles gratias et favores me submisissime accommendans sum et permaneo, qui etiam Emorior

Viennae in Austria, 27. May 1729.

Illustrissimae, Generosissimae et Gratioussimae Excellentiae Vestrae Servus Humillimus et submississimus Joseph Aaron.

Külső címzése: Excellentissimo, Illustrissimo, ac Generosissimo Domino, Domino Georgio Comiti de Hardethe, Plurimarum Dynastiarum Serenissimi Domini Domini Principis de Esterhazy tutori ad manus Gratioussimas Literae Supplices submississimae Joseph Aaron contra Ambos Socios Hirschel et Mayer Austerlitz...

OL. Eszterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 39. — D. M.

1091.

1729. június 15. Lakompak. Pollak Raphael kismartoni zsidó hagyatékának a hitelezők közt való felosztásának terve, melyet Rhorer István, az Esterházy-féle jószágok egyik inspectora, készített és a lakompaki úriszék helyben hagyott.

Post e vita discessum Judaei Raphaëlis alias Judaica nuncupatione Fole Polak dicti subditi Dominj Kismartoniensis circa Eiusdem relictas facultates, Activa item et Passiva Debita de more et ordine Inventarium sumpta sequitur deducta Species facti sequenti synoptica.

Imprimis inventata praevio modo Substantia prouti per relictam vi-duam Judaeam simpliciter et libere revelata habetur, extendit se tam in mobilibus quam immobilibus in universum ad fl. 7830. cr. 34 $\frac{1}{2}$

Debita vero Passiva pari passu dictata exportant

in unum

fl. 8986 cr. 33.

Exsuperant itaque Debita substantiam in fl. 1155 cr. 58 $\frac{1}{2}$.

Quamobrem procul dubio Creditores in tantum, in quantum falcidium pati oportet, sed quia diversorum diversa esset ratio, ideo disquisitione inter Creditores facta compertum est, eos partim esse Christianos, partim vero Haebraeos, et quidem inter Christianos duplicis esse ordinis, primi ordinis, qui erga acceptam Syngrapham paratam mu-

tuarunt pecuniam, secundi autem ordinis dignoscuntur mercatores, qui mercimonia haec et illa sua ad pretium pecuniarium reducta creditarunt.

Jam considerato eo, et penitius ad aequitatis Trutinam ponderato, pensitatoque, quod praetacti primi ordinis Creditores Christiani diversae Conditionis et Status paratam pecuniam suam novit Deus quanto fatigio, quibus curis, sollicitudine, et acerbo manuum labore sudoreque comparatam bona fide absque enormi usura, sed solummodo legalem erga censem mutuaverint, dignum sane aequitatisque consonum censi, uti ydem, licet respective quoad Interesse cum amissione alicuius rati, in Capitali tamen de pleno et absque falcidia contentatione sortiantur.

Secundi demum ordinis pariter Christiani, uti praeferebatur, mercatores, qui merces suas ad appretiatum valorem reductas, consequenterque cum reflexione iam inibi comprehensi lucri, nec ob hoc Praetensi, vel Praetendendi valentis Interesse, quia aliunde cum lucro et foenore creditarunt, nec nimis onerosum nec iniquum videri, si a proportionem fatalis iacturae descendentis Debitoris ipsi quoque falcidiam patiantur.

Circa Judaeos tandem Creditores, siquidem perfidae Gentis huius ingenita vafricia, dolus et mille modis defraudandi avida astutia nunquam satis scrutari possit, proinde in hac quoque materia specificatas suas quoad Praetensiones, de collusivis deceptionibus non dubitari, quid vetat, praesertim dum proprius defuncti filius binas fl. 1250 contra Parentem obligatorias insimul complexos producat, similiter vidua relicta pro morigaba sua 900 fl. praetendat, eiusmodi tamen obligatarum confectio et subscriptio genuinane sit? perfidiae ipsorum constabit, quid porro etsi jurarent, ad veritatem eliciendam faceret, dum complurimorum iam baptisatorum concordibus fassionibus habemus Gentem hanc non Sanctam in damnificationem Christianorum ad quot quot Juramenta et Ejurationes promptam fore et pronissimam. Praeterea de residuis eiusdem farinae Creditoribus medio Combialium Schedarum Suarum Praetendentibus id quoque certum fixumque haberi, quod eiusmodi Schedas Cambiales incluso ad duodecim et ultra adeoque illegali cum Interesse extensas formare soleant.

Idcirco adductis ex rationibus, motivis et Causis nec iniquum nec Justitiae difforme videtur massam praespecificatam respectu transcendentium Praetensionum taliter subdividere, utpote massa, ut iam supra habetur, consistit summariter in
fl. 7830 cr. 34 $\frac{1}{2}$.
Hinc si praevio modo primi ordinis Creditores praemissa ex ratione absque falcidia capitalis contentabuntur, et Capitales summae supputabuntur
fl. 3227 cr. 2.

Remanent fl. 4603 cr. 32 $\frac{1}{2}$.

Similiter attacti secundi ordinis Creditores, praerecensito ex motivo

cum falcidia 12 cr. a singulo floreno contentabuntur per fl. 2476. cr. —
Resultabunt pro Praetendentibus Judaeis fl. 2127. cr. 32 1/2.

Quorum Judaicorum respectivè Creditorum summaria Praetensio una cum fl. 900 per viduam praetensis sumpta, quia fl. 3283 cr. 31 constitueret et remansam massam in fl. 1155 cr. 58 1/2 excederet, ideo haec ipsa excedens summa arbitrio ipsorum Judaeorum et genio, proque moris eorum exigentia, ubi Dos viduarum solum in tertialitate cadere fertur, subrepartienda relinquitur, quaeve summa si calculo aequali in falcidiam distributa fuerit, decedent a singulo quoque floreno indiscriminatum 21 3/4 cr.

Nec quid evincere posse videtur, quod forsitan vidua Dotem suam privilegiatam fore allegare posset, si quidem pari concursu viribusque et industria cum marito suo unitis quaestum exercuerit adeoque per haec et lucri et damni se participem effecisse dignosceretur.

Haec ista denique me ita sentire citra omnem laesionem Justitiae declaro, salvo altiori Judicio, prouti et praenotata motiva, Rationes et Circumstantias Inclyto praesenti Consessui ratihabenda, vel etiam in parte vel tote mutuanda obsequentissime defero, subscriptioneque mea dedico

Stephanus Rhohrer mpria

(Az úriszék határozata:)

Anno 1729. die 15 mensis Junij sub Sede Dominali in arce Lakenpachiensi celebrata, praesentata et perlecta est praesens, Perillustris ac Generosi Domini Stephani Rhoerer, Celsissimi Principatus Esterhasiani certorum Bonorum Inspectoris Declaratio, perque Eandem Sedem ratificata, ac pro norma et regula in similibus Casibus et circumstantiis observanda judicata.

Stephanus Nagy mp.

Stephanus Zeke mp.

Joannes Kecskés mp.

Ladislaus Kéry mp.

Lazarus Lukanics mp.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 38. — D. M.

1092.

1729. június 15. Lakompak. Austerlitz Majer és Hirschel kismartoni kereskedők ellen folytatba tett kereslete hitelezőiknek.

Praetensiones Petri Quantin et aliorum contra duos utpote Majer et Hirsch Austerlicz Judaeos Kismartonienses qua Debitores:

Secundum duas literas
Cambiales Capitale fl. 700.
Interesse pro ratu tem-
poris fl. 21.
Expensae cum itineris
sumptibus fl. 103.
fl. 824.

Siquidem productae literae Cam-
biales essent pro parte directi
Creditoris, neque D. Petrus Quan-
tin doceret translationem Juris,
Praetensio eiusdem stare non po-
test pro hic et nunc. Interea siqui-
dem Debitores contra Creditorem
Josephum habeant reconventio-
nem, fiat prius Computus.

Praetensiones Judaei Frösch
Capitale, Interesse et Expensae

fl. 874. cr. 24.

Agnoscut Debitum Debitores,
sed quia reconventionem allegant
habere, utraque pars ineat Com-
putum coram competente Instan-
tia, seu Dominio suo.

Praetensiones Schröck mercatoris
Capitale, Interesse et Expensae
fl. 1880.

Directe huic Praetendenti non
sunt Debitores, sed diversis mer-
catoribus pro rebus mercantilibus
et diversis Terminis. Solutionem
offerunt, sed non in parata pecu-
nia, verum in rebus mercantili-
bus, vino etc.

Summa summarum fl. 3578. cr. 24.

Anno 1729. die 15. Juny in Arce Lakenpach sub Sede Dominali reco-
gnoverunt antelati Praetendentes, quod respective ad benignas Suae
Sac: Maiestatis Literas non sint plures Instantes, nisi ipsimet.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 38. — D. M.

1093.

1729. július (Bécs), Oppenheimer Izsák Náthán, cs. udvari zsidó, folya-
modik Esterházy József herceg özvegyéhez, gr. Stahremberg Gund-
ackerhez, gr. Erdődy Györgyhöz, az Esterházy József árvái gyámjaihoz:
veje Aron József, a kismartoni zsidók bírása, aki 15 éven át szolgált
a Cs. Udvari Kamaránál és sok főrend udvarában, azután Kismartonba
költözött és feddhetetlen életet élt az Esterházyak szolgálatában is,
Rhorer Istvánnak, az Esterházy-féle javak egy része inspectorának,
alaptalan vádjaitól és szántsándékos üldözésétől szüntelenül szenved.

*Kéri a gyámokat, tiltsák el Rhorer Istvánt a hatalmaskodástól, vagy
ítéljen az Úriszék.*

Celsissima S. R. I. Principissa, Excellentissimi, et Illustrissimi Domini Comites, Domina Benignissima et Domini Gratosissimi. Non praesumerem Celsitudini, et Excellentis Vestris molestus esse, nisi extrema necessitas, et acerbus Generi mei Josephi Aron Judaeorum Kis-Martoniensium Judicis Status me licet invitum compellerent. Ille etenim a quindecim annis hic Viennae apud Excelsam Cameram Aulicam, et in variis Principum et Magnatum domibus negotia sua prosecutus, tanta cum probitate, et honestate vivit, ut nemini molestus fuerit, et nec Christiano, nec Judaeo ulli minimam ansam praeberit de ipsius actionibus ex quocunque capite quaerulandi: Ante quadrigenum(!) vero ducta praevie in Matrimonium filia mea, Kis-Martonium translatus et eandem tranquillae vitae methodum professus, dum studio conatuque omni sub benigna Celsissimae Principis Domus protectione in eo incumberet, ut pro humillima obligatione sua Celsitudini et Excellentis Vestris obsequiosus, Viciniae gratus et Publico proficiuus esse valeat, gravissima premittitur calamitate: nescitur etenim, unde motus Dominus Inspector Stephanus Rhorer eundem ab illo momento, a quo, ipsius jussu indebite ad carceres tractatus et in certa pecuniaria summa mulctatus, dein vero agnita facti istius indignitate, ex Mandato Celsitudinis et Excellentiarum Vestrarum libertati restitutus fuerat, adeo valide persequi non cessat, ut nec ibi, nec Viennae subsistentem optata quies maneat. Ut autem multa alia silentio praetereantur, primum sortitur locum haec subtilitas: Praetextuavit quippe memoratus Dominus Inspector exiguo abhinc tempore Mandatum Excellentissimi Domini Con-Tutoris Comitis Erdődi, et illius sub fulcro tacite contra eundem Generum meum inquisivit, et variis modis Testimonia Judaeorum congregare studuit, ac si praefatus Joseph Aron Communitates Judaeorum concitasset, ut derelicta Celsissimae Principis Domus protectione Caesaream potius Protectionem afflagitent, taliterque omnem subjectionem excutiant. Cuius inquisitionis originem procul omni dubio exinde sumpserat, quod Excelsa Cancellaria Hungarica ad instar terrarum Regni Bohemiae a Judaeis in Hungaria subsistentibus Tolerantialem quampiam pecuniae summam exigere intenderit, et hunc memoratae Cancellariae Actum per Archi Rabinum Communitatibus Judaicis intimatum, idem Dominus Inspector ad innocentem Generum meum detorquere eundemque apud Celsitudinem et Excellentias Vestras tamquam concitatore plebis incusare adnitus est. Videns autem, quod veritatis amantes Judaei juxta quaesita Domini Inspectoris fateri nolint,

2-do supersedit aliquantisper: Ast occurrente alia occasione arripuit non absimilem persecutionis et diminuendae Generi mei famae viam: Ubi

videlicet Hirschel et Majer Judaei Kis-Martonienses Austerlitz appellati, declarato facultatum suarum lapsu, specificationem debitorum suorum eidem Domino Inspectori exhibuissent et taliter Creditores suos eludere studuissent. Habuit etenim dictus Gener meus Cambiales praefatorum Judaeorum Literas ad octingentos florenos semet extendentes, quas iam antehac in me pro more inter Mercatores observari solito transtulit et per me ad alium translatae fuerant, quod autem Petrus Qvatin* ad Cancellariam Regiam Hungaricam recurrerit, et Mandatum Regium ex-operatus fuerit, ideo quoquo Generi meo idem Dominus Inspector immerito adscribit. Cuius facti circumstantias repetere supervacaneum existimo, cum 27-ma Maj ad Celsitudinem et Excellentias Vestras per eundem Generum meum delatae fuerint. Et cum haec non suffecerint, pro

3-tio et ultimo, depraedicat crebrofatus Dominus Inspector, quod Gener meus sit infamis, vagabundus et ex hac Civitate Archi-Ducali proscriptus, taliterque omnium virium conatu laborat, ut nulli crimini obnoxiam illius famam perimere possit. Quae omnia cum quotidie in deterius vergant, Genero autem meo nihil magis optabile sit, quam ut sub Protectione Celsissimae Domus pacem tranquillitatemque profiteri et una mecum totaque Familia mea Celsitudini et Excellentis Vestris obsequiosus esse possit. Hinc ego fama periclitantis Generi filiaque meae misertus ad Celsitudinem et Excellentias Vestras cum omni submissione recurro demisse supplicans, ut ad praecavendas ulteriores Confusiones, Jurgia et Lites memorato Domino Inspectori gratiosissime committere dignarentur, quatenus ille ab huiusmodi exquisita persecutione Generi mei supersedere, et licet considerata ipsius integritate et morum probitate nihil in ipso culpa dignum fore existimem, si tamen aliqua contra eundem occurrerit querimonia, illius revisio non privative ipsi Domino Inspectori subjiaciatur, sed eodem Genero meo praevie sufficienter audito, ad Celsitudinem et Excellentias Vestras vel ex earundem gratiosa Delegatione ad Inclytam Sedem Dominalem deferatur. Non negligeret vicissim Gener meus debitam Domino Inspectori et aliis officialibus exhibere reverentiam et obedientiam. Ego autem iterum atque iterum benignitatem Celsitudinis et Excellentiarum Vestrarum demisse exoro et gratiosissimam praestolabor Resolutionem.

Celsitudinis et Excellentiarum Vestrarum
Humillimus et obsequiosissimus

Isacc Nathan Oppenheimer
Judaeus Ceasareus Aulicus.

Kivül: címzés.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. Itára: Rep. 83., Fasc. B., N. 40. — D. M.

* Aaron Jos. 1729. máj. 27.-én k. iratában Quantin név olvasható.

1729. AZ ESTERHÁZY-CSALÁD URADALMÁBAN LAKÓ ZSIDÓK SZÁMA.

<i>Summarische Juden Beschreibung in den Fürst: Graff undt Herrschaft: disz 1729. Jahr, wie folgt:</i>	<i>Hat sein eigenes Hausz</i>	<i>Hat Kinder in seinem brodt</i>	<i>Hat Kinder im Hausz in abgesonderten brodt</i>	<i>Hat im Hausz Inwohner</i>		<i>Juden Partheyen von A: 720: vom anderwertig hieher gehyrath</i>	<i>Wie vill Schuld last auf dem Hausz Liget</i>		
				Ein-Heimische	Fremdlinge	Hausz-sässig	Inwohner	fl.	d.
Graffschaft Forchtenstein	33	134	7	—	14	—	7	—	—
Hornstain	16	33	3	—	9	—	2	—	—
Lackhenbach	45	156	15	12	7	1	4	—	—
Eyszenstatt	38	112	5	40	—	1	7	—	—
Creutz	20	46	11	16	—	—	5	690	—
Koberstorff	16	60	8	—	20	—	—	288	—
<i>Summa</i>	168	514	49	68	54	2	25	978	—

Zu nachdrückt: Information gehorsambst Beygefiegt wirdt, dasz zu Creutz anfang: nur bisz 7: Behauste Partheyen gewesen seyndt, anietzo aber 20 Partheyen welche bis 30 Viert: Hoffstatt besitzen.

OL. Esterházy csal., bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. J., N. 156.

„Summaria Conscriptio Judaeorum in Dniis Celmí Ppatus Eszterhazyani ab intus, denominatis existentium.” D. M.

1730. július 15. A kereszttúri zsidók védlevele és kötelezettségük pontjai.

Der Creützer Juden Schuldigkeit.

Anno 1730. den 15-ten July ist nachfolgender Verlass vermög Vormundschaftlicher Resolution ergangen das:

1. Eine jedwede Verheÿrathete Juden Parthey vor sich selbst der Herrschaft zu Einem schutzgeld Jährlich zahlen solle 6 fl.
Eine unverheÿrathete oder ledigen standts Person welche auff ihre

Eigene Handt die Handlung treibet soll Jähr: zahlen 3 fl.

NB. Von diesen gaaben seyndt lauth Urbarÿ frey der Rabiner, Schul-singer, Schulklopfer, Schächter und todengraber.

2. Den Häuszer Dienst weilen die christ: unterthanen von jeder Wohnung, wie gering sie immer seyn mag, der Herrschafft hiervon zahlen musz, also auch die Juden durchgehents Einer wie der andere von ihren wohnungen und häuszern deren . . . bis 35 . . . hoffstatt gezahlet werden, zu Einem rechtmäszig gebührenden grund Dienst dem Herrschafft: Ambt vor jedwede gantze Hoffstatt Erlegen Jahr: 4, so Jahr: so Jahr. 35 fl. machet, maszen das Schutz-geldt nur Ein personal gefall ist.

NB. Der Jud Perl Abraham zahlet von seiner halben Hoffstatt unter die Christen gemeindt.

3. Wegen der Fleischbank zahlet die Judenschafft der Herrschafft 75 fl.
4. lauth des Anno 1701. mit der christen gemeindt getroffenen Contract zahlen die Juden besagter christen gemeind wegen dazumahlen ingehabten Häuszern vor Robbott, soldaten, Pfarr, Schul und Wacht-geldt 95 fl.
5. ist die Judenschafft verbundenen Eine oder andere Herrschafftliche effecten zu versilbern und anzunehmen.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. D., N. 79. (Egy-korú másolat.) D. M.

1096.

1731 július (Pozsony). Assur Mayr pozsonyi zsidó kéri az Esterházyak úriszékét, hogy adassa át néki Gerson Susman nagymartoni zsidó holmiját, amely az ő számára megítéltetett.

Inlycta Sedes Dominalis, Domini Domini Gratosi Colendissimi. Quandoquidem, moto ac suscitato fundamento liquidae Meae Praetensionis, Quinque mille in Capitali, praeter eiusdem accessoria, ad alios bis mille exurgentia, constituentis, coram Sua competentia, Excelso quippe Judicatu Aulae Mareschallatus, contra et adversus Hebraeum, Gerson Susman dictum, in Anno adhuc promixe evoluto 1730. Processu, diversas ab antelato Mareschallatu ad Celsissimum Principatum Esterhazianum obtinuisssem Literas mutuo-Compassuales ac respective Transmissionales, suo modo etiam Celsissimae Principissae exhibitas, et praesentatas, quibus per praetitulatam etiam Dominam Principissam citra ulla exceptionem, Suo modo exhibitis et praesentatis, ad exigentiam earundem Compassualium primaevarum quidem, illico et statim praedicti Judaei Gerson Susman universae res mobiles ysdem

compassualibus limpidius declaratae in oppido Matterstorff Inclyto Comitatu huicce adjacenti habitae, in sortem mei contentationis non tantum ex benigna Comissione praetitulatae Dominae Principissae inventatae ac aestimatae Sumptibus et Expensis meis fuissent, verum etiam in praesentiarum usque sequestratae, et in sortem meae contentationis asservatae haberentur: Unde factum, quod ego per talismodi acceptationem antelatarum Literarum Compassualium non secus etiam implementum Justitiae meae ulterius quoque desiderans, alias etiam recenter evoluto mense Junij intuitu realis manibus meis fiendae antelatarum rerum mobilium traditionis et assignationis, praetitulatae Dominae Principissae a praelibato Aulae Mareschallatu emanatas auttentice iterato exhiberi et praesentari fecissem Literas Compassuales, hicce in genuinis Paribus una cum exhibitionis earundem Testimonialibus annexas.

Quia vero pro complemento legitimae meae Acquisitionis in conformitate earundem Compassualium nihil aliud, quam praevio modo in rationem mei sequestratarum adeoque in absolutum Jus meum modo praevio transeuntium, taliterque contentationi meae substratarum mobilium antelatarum realis traditio et apprehensio restaret.

Eapropter eidem Inclytae Sedi Dominali humillime supplico, dignetur rationibus ac motivis ex praeallegatis praevio modo erga compassuales praelibatas per praetitulatam Dominam Principissam acceptatas, ad rationem mei, adeoque absoluto Jure meo inventatas, impen-sisque meis aestimatas et sequestratas res antelati Judaei Gerson Susman mobiles, ad exigentiam praeannexarum Literarum Compassualium pro complemento legalis meae acquisitionis et contentationis instantaneè manibus meis Jure mihi incumbente realiter tradi et assignari facere. Pro qua gratia optatam praestolaturus resolutionem permaneo

Eiusdem Inclytae Sedis Dominalis humillimus obsequentissimusque

Assur Mayer Hebr. Poseniensis.

Kívül címzés: Ad Inclytam Celsissimi Principatus Eszterhazyanae Sedem Dominalem.

OL. Esterházy család bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. F., N. 97. — D. M.

1097.

1731. szept. 9—szept. 20. között. (Pozsony) Assur Mayer pozsonyi zsidó kéri az Esterházyak dominiuma úriszékét, hogy Gerson Susman bécsi zsidó kereskedő Nagymartonban zárolt ingóságait az Udvari Mareschal illetékes ítélete szerint adassa ki néki tulajdonául, elútasítván gr. Windischgrütz Chr. Honorius meg más emberek hitelezők gyanánt Susman vagyonára nézve később bejelentett hamis követeléseiket.

Inclita Sedes Dominalis, Domini Domini Gratosissimi Colendissimi! Humillime repraesentare necessitor, qualiter ego contra Judaeum Vienneensem Gerson Susman sic nuncupatum liquidam quinque millium florenorum in Capitali habens praetensionem contra eundem coram Excelso Aulae Marschallatus judicio, competenti quippe partium ibidem existentium foro[quum]legitimum instituisssem Processum, causamque meam respectu praespecificati substrati, tamquam justam ac aequam favorabiliter conclusam obtinuisssem, subsequenter vero non existente sub jurisdictione praefati Excelsi Judicij Executionis fundo, seu re ad nominatum Judaeum Gerson Susman pertinente, consuetas compassuales literas ad Celsissimum Principetum Esterhazianum invidas, a repetito Excelso Aulae Mareschallatu, unas quidem sub terminis respectivis de dato Diei 9. Septembris anni 1730., alias verò Generalibus de dato diei pariter nonae Februarj 1731. specialiter ad inprothocollationem mox dicendorum Effectuum vigore adjacentium Compassualium expeditas obtinuisssem quas praeattactus Celsissimus Principatus non modo acceptasset, verum etiam virtute earum Effectus, Coria nimirum et vina ibidem reperibilia ad repetitum Gerson Susman pertinentia, inque possessione Matterstorf Comitatu isto Soproniensi existente, sub jurisdictione videlicet repetiti Principatus habita, per homines suos Dominales, in rationem praecensiti Crediti mei sequestrari, aestimari ac conscribi curasset, sportulis et sumptibus modo solito a me persolutis. Expost vero Illustrissimus Dominus Comes Christophorus Honorius Vindischgratz instinctu, ut credi par est, praeattacti debitoris mei, fratris substituti Matterstorfiensis, prout et alii non nulli repetiti Gerson Susman Judaei praetensivi Creditores tam amici quam propinqui, post acquisitum jus meum praeiudiciose semet ingerentes, cum mododicto Gerson Susman inter se mutuo cointelligentes, prout ex adjacenti specie facti B. uberius patet, ignoratur quo iure, quove ex fundamento saepe fatos effectus inhiberi proprieque arestari ac deteneri curassent, taliterque a capessendo toties dictorum Effectuum justissime mihi competenti Dominio in praesens usque impeditus fuerim, quin imo ut certo inaudivisssem, effectibus in iisdem, mediante alia sententia judiciaria, me inaudito praeteritoque Principatu Celsissimo memoratus Comes a Vindischgratz Executionem quoque in manifestum jurisdictionis dicti Principatus Esterhaziani ac juris mei praeiudicium intentasset intentarique curasset, damno et praeiudicio valde gravi et manifesto. Quae omnia, ubi e re fuerit, edocere sufficienterque demonstrare paratus essem.

Quoniam vero crebrius fati Effectus, ut jam praecise in rationem Crediti mei conscripti, sequestrati et judicialiter aestimati adeoque vi Compassualium intabulati mei, sine facto meo meque inscio ad alterum transferri, ac me non citato nec juris ordine convicto, etiam actu quopiam Judiciario, praecipue sine facto et consensu antelati Celsissimi

Principatus alteri assignari nequissent, talesque in rebus non citatorum intentatae Executiones ad mentem articulorum 33, et 34. novellarium, absque ullo poenae aliqualis incursu rejci ac bona tali modo executi ex fundamento nullitatis ejusmodi executionum re exequi valerent, deberentque. Ac proinde apud inclytam Sedem Dominalem humillime supplico, quatenus praecensitos Effectus et in legitimo foro adjudicatos, aliunde praedescripto jure modalitateque meos ab onere Inhibitionis, ac ne fors judiciariae etiam Executionis expeditos, in liberum absolutumque Dominium, Possessionem ac Dispositionem meam assignare assignarique curare gratiose dignetur.

De reliquo protestando super cunctis emersis et emergendis, accessorys hujus Causae, contra quoscunque tandem ea mihi causantes, specialiter autem contra debitorem meum jam alias prout supra convictum, ipsiusque fratrem praejudicio mihi haec inferentem, et denique generaliter reservando cuncta reservanda, Inclytae Sedis Dominalis justitiae Conformem gratiam humillimis meis servitys praemereri adnitemens persevero

Antetitularum Dominationum Vestrarum
Humillimus indignissimusque servus

Assur Mayer Judaeus Posoniensis Palatinalis.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. F., N. 89. — Egykorú másolat. — Ide tartozik Rhorer Istvánnak (1731. aug) az uralkodóhoz intézett folyamodványa (u. ott. n. 99.) és Pálffy Miklós gr. (1731.) Sopron megye alispánjához küldött irata (u. ott. n. 101.). D. M.

1098.

1733. november. Kismarton. Lichtenstätter Dávid Áron árvái és örökösei kérik Esterházy Pál Antal herceget, hagyja helyben és érvényesíttesse azt az Esterházy Pál nádortól 1710. márc. 6-án nyert szabadságukat, mely az ő házuknak szabad közlekedést biztosít a kismartoni zsidó utcán át.

Hoch und Wohlgebohrner Reichs Fürst, Gnädigster Fürst und Herr Herr.

Euer Hochfürst: Durch: geruhen ausz beyligender Copia A: gnädigst zu ersehen, wie der Hoch-Seel: Fürst Paul Esterhasi Hochfürst: Gnaden Unseren unlängst verstorbenen Vatter David Lichtenstätter Ein Privilegium zu erkauffung eines nunmehr aber an unsz gediehenen Hauszes gnädigst ertheillet, krafft welchen uns der freye ein und ausgang zur Juden Gasze Hauptsächlich zu geniessen sein

solle, also ist auch diszes bereits etliche und zwanzig Jahr, ohne das jemand hierwieder etwas ein wenden können oder dörffen bey behalten worden.

Da nun ungefähr ein Halbes Jahr, die Auszterlizische Juden, wieder rechtlich und ohne den Allergeringsten beybringen könnenden Rechts-Grund sondern ausz purer muthwill und eigensin, den Durchgang gespäret, wodurch unser gnädigst Habendes Hochfürst: Privileg entkräftet, und solches wie vorhin nicht respectiren wollen.

Wenn nun bey Ew: Hochfürst: Durch: Höchst antretende, mit Unterthänigst anwünschend immer dauernde gelücklicher Regierung, unsz Höchst deroselben angebohrnen Justiz Eyfer getröster auch mentionirtes Privilegio Confirmiren zu laszen, so nöthig alsz schuldig erachten. Als gelanget an Ew. Hochfürst: Durchleucht Unser unterthänigst ganz gehorsambstes Bitten, gedachtes Privilegium gnädigst Confirmiren, damit wir den freyen ausz und Eingang wie schon etliche und zwanzig Jahr genieszen und wegen eröffnug der Thür, dasz behörige seines orths allermildest und gerechtest ergehen zu lassen, Gnädigste willführung und getrösten, und Ersterben,

Ewer Hochfürst. Durchleucht Unterthänigst-ganz gehorsambste
David Lichtenstätter Hinterlessene Kinder und
Erben alsz dero Schuz Verwandte Juden allhier.

Cimzés. — OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 43. [Ehhez tartozik u. o. Num. 44—45.] D. M.

1099.

1734. november 16. Bécs. Esterházy Pál Antal herceg elismeri Spitz Hirschl iránt még fennálló 17.508 frt 29 kr. adósságát és kötelezi magát annak meghatározott időben leendő megfizetésére.

Wir Paul Antoni desz Heil: Röm: Reichs Fürst Eszterhazy von Galantha, Erbherr der Graffschafft Forchtenstein, Eysenstatt etc. dero Röm: Kay: und Kön: Majestät Cammerer und der löbl: Oedenburger gespannschafft Erb: Obergespann.

Verkunden und bekennen krafft gegenwärtiger Obligation, dasz wir dem Juden Hirschl Spitz wegen zu verschidenen mahlen uns anticipirten Geld posten über die ihm unterm Heutigen Dato in paarem Gelt und zwar in capitali 16.000 Flor. an verfallenen Interesse aber 1000 Flor. per abschlag beschehene bezahlung annoch vermög hierüber bis Heütigen Dato gepflogenen abrechnung in Capitali Vierzehen Tausend Drey Hundert und Zwey Gulden vier und Zwanzig Kreüzer id est 14302 Fl. 24 kr. an Interesse aber 3206 Fl. 5 kr. richtig schuldig ge-

blieben seyn; Dahero den Selben hiermit versichern, dasz Ihme das Besagte Rückständige Interesse deren 3206 Fl. 5 kr. successive per Cassa und zwar ehstens abführen lassen wollen; Capital aber deren Rückständig verbliebenen 14302 Fl. 24. kr. sambt denen von Heutigen Dato abzurechnen kommenden 6 pro Cento Interesse gleichfalls nach Verpflichtung Dreyen Monats Frist vollständig zu bezahlen und entrichten zu lassen schuldig und verbunden seyen. Urkund dessen wir bemelten Juden Hirschl Spitz und denen Seinigen gegenwärtige Schuld-Verschreibung mit unser Hand Unterschrift und fürstlichen Insigls Bey-Drückung gefertigter ausfolgen lassen. Wien den 16. Novembris. Anno 1734.

Anton Fürst Eszterhazy.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: — Rep. 83., Fasc. G., N. 116. — Hitelesített másolat (1736. I. 23., Bécs). — Más példányban az aláírás: „Esterházy”.
D. M.

1100.

1735. szept. 2. A gyulafejejevári zsidók összeírása.

Conscriptio Judaeorum in civitate Alba Carolinensi Comitatuque Albensi Transilvaniae degentium, et commorantium, quos nos infrascripti anno currenti 1735. die vero secunda mensis Septembris ad speciale excelsi regii gubernii, et inclyti caesarea regii Transilvanici sup-remi camerae directorii mandatum mutuo consilio determinatum.

Juxta instructionem et puncta ab eodem inclyto cameratico directorio nobis transmissa, exacto ab iisdem decretali juramento, fassiones eorundem sequenti methodo recepimus, quorum series sequitur hoc modo.

Constitutus primus fatens David Benjamin, annorum circiter 25., judex actualis et primarius totius nationis Judaicae in Transilvania degentis.

Interrogatoria.

Responsoria.

1-mo. Unde oriundus, cuius nationis, an uxoratus?

Originem trahit ex Polonia, loco, quo nescit, natione Judaeus, est uxoratus.

2-do. A quo tempore in Transilvania et in loco, quo moratur?

Natus est in Transilvania Albae Carolinae.

Responsoria

3-tio. An sit in Transilvania domiciliatus? An scilicet habeat propriam domum? et a quo tempore?

4-to. An antequam domicilium fixisset, fuerit sub aliqua compagna, et cum illa contribuerit, sub qua et quantum annuatim?

5-to. An non etiam post fixum in Transilvania domicilium contribuerit ad aliquam compagniam, praeter quantum cadens in domicilium?

6-to. Cum sit domiciliatus, quo titulo, et an simul appertinentias possideat?

7-mo. Qualem et quibus rebus suum quaestum exerceat, an solum intra limites huius principatus, vel etiam in alias provincias?

8-vo. Si non sit amplius sub compagna, a quo tempore ab ea recessit, et qua de causa?

9-no. Sub qua potestate, jurisdictione, et sub cuius protectione de praesenti persistit, et ubi contribuit?

Interrogatoria

Nullam habet domum propriam; sed in taxa conductam.

Est sub compagna Iudaeorum Transylvaniensium, solvit annuatim in taxam episcopalem, et quantum provinciale florenorum Hungaricalium viginti quinque, denariorum sexaginta.

Ad nullam aliam compagniam praeter jamdictam contribuit.

Titulo taxaticio, cuius taxa annu-
alis extenditur ad florenos Hungaricales Viginti quinque.

Quaestum exercet variis mercibus, ex Turcia, et Vienna allatis, in quibus stant pro capitali floreni Rhennenses 952 et hoc intra limites Transilvaniae unde nihil lucri hoc anno habuit, propter suum socium, qui ad varia eum inducens, ubique damnum ei causavit.

Uti praemissum. Sub compagna Iudaeorum est.

Est sub potestate, jurisdictione et protectione excelsi regii gubernii et excellentissimi domini episcopi Transilvaniae, vacante autem sede episcopali, sub jurisdictione inclytae camerae Transilvaniae, et contribuit ad communem contributionem provinciae.

Constitutus secundus fatens Moyses Judas annorum circiter 28.

- 1-mum. Originem trahit ex Turcia, et quidem civitate Nicapoly, natione Judaeus, est uxoratus.
- 2-um. Natus est in Transilvania Albae Carolinae.
- 3-um. Nullam habet domum propriam; sed in taxa conductam.
- 4-um. Est sub compagna Judaeorum Transilvaniensium, solvens in taxam episcopalem, et quantum provinciae florenos Hungaricales triginta, denarios quadraginta.
- 5-um. Ad nullam aliam compagniam, praeter jam dictam contribuit.
- 6-um. Titulo taxaticio possidet domum, cuius taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales triginta.
- 7-um. Quaestum exercet Turcicis, et a potiori mercibus Vienna allatis intra limites Transilvaniae, unde habet lucri, praeter expensas domus hoc anno florenorum Hungaricalium ducentos, post capitale bis mille florenorum Hungaricalium.
- 8-um. Uti praemissum: sub compagna Judaeorum.
- 9-um. Est sub potestate, jurisdictione, et protectione excelsi regii gubernii, et excellentissimi domini episcopi Transylvaniae, vacante autem sede episcopali sub jurisdictione inclytae camerae Transsylvaniae, et contribuit ad communem contributionem provinciae.

Constitutus tertius fatens Aron Isac annorum circiter 48.

- Ad 1-um. Ortum duxit ex Moldavia, ex oppido Jászvásár, natione Judaeus, est uxoratus.
- 2-dum. Moratur in Transylvania ab annis circiter quadraginta, Carolinae vero ab annis triginta.
 - 3-ium. Nullam habet domum propriam; sed in taxa conductam.
 - 4-tum. Est in Compagna Judaeorum Transylvaniensium, solvitque in taxam episcopalem, ac quantum ordinarium provinciae florenos Hungaricales quinque, denarios quadraginta.
 - 5-tum. Ad nullam aliam compagniam contribuit, praeter jamdictam.
 - 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cuius taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales duodecim.
 - 7-mum. Quaestum exercet mercibus non multum valentibus, in quibus stant ipsi circiter floreni Hungaricales proprii triginta.
 - 8-um. et
 - 9-num uti primus fatens.

Constitutus quartus fatens Joseph David annorum circiter triginta.

- Ad 1-mum. Originem trahit ex Polonia ex Stanislo, natione Judaeus, est uxoratus.

- 2-dum. Moratur in Transylvania ab annis viginti, Carolinae vero in annum semiquartum.
- 3-ium. Nullam habet domum propriam; sed in taxa conductam.
- 4-um. Est in Compagnia Judaeorum Transylvaniensium solvitque in taxam episcopalem, et quantum ordinarium provinciae florenos Hungaricales quattuor, denarios quadraginta.
- 5-tum. Ad nullam aliam Compagniam contribuit, praeter jamdictam.
- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cuius taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales octo.
- 7-mum. Quaestum exercet mercibus centum florenos Hungaricales valentibus,, unde sunt proprii quinquaginta, reliqui vero sunt creditorum, ex cuius lucro, vix onus domus, et publicum supportat.
- 8-um et
- 9-num. Uti primus fatens.

Constitutus quintus fatens Abraham Rosu, annorum circiter trigintaseptem.

- Ad 1-um. Originem habet Belgradino, natione Judaeus, est viduus.
- 2-dum. Natus in Transilvania Albae Carolinae.
- 3-um. Nullam habet domum propriam; sed in taxa conductam.
- 4-um. Est in compagnia Judaeorum Transylvaniensium, solvitque in taxam episcopalem, et quantum ordinarium provinciae florenos Hungaricales vigintiquinque, denarios sexaginta.
- 5-tum. Ad nullam aliam compagniam, praeter jamdictam contribuit.
- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales viginti duos.
- 7-mum. Quaestum exercet mercibus Vienna ablatis, quae in pretio Viennensi valent florenos Hungaricales mille et ducentos, infra limites Transilvaniae, unde habet lucri praeter expensas domus suae florenos Hungaricales viginti quinque.
- 8-um et
- 9-num. Uti primus fatens.

Constitutus sextus fatens Joseph Abraham, annorum circiter trigintasex.

- Ad 1-mum. Originem duxit ex Polonia, civitate Colonia, natione Judaeus est uxoratus.
- 2-dum. Natus in Transilvania Albae Carolinae.
- 3-tum. Nullam habet domum propriam, sed in taxa conductam.
- 4-tum. Est in compagnia Judaeorum Transylvaniensium, solvitque in taxam episcopalem, et communem contributionem provinciae florenos Hungaricales tredecim, denarios sexaginta.

- 5-tum. Praeter jam dictam compagniam Judaeorum ad nullam aliam contribuit.
- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales duodecim.
- 7-mum. Quaestum exercet mercibus Vienna allatis in valore Viennensi quadingentorum florenorum Hungaricalium valentibus, intra limites Transilvaniae, unde habet lucri florenos Hungaricales viginti quinque.
- 8-um et
- 9-num. uti primus fatens.

Constitutus septimus fatens Effraim Lévi annorum circiter trigintaquattuor.

- Ad 1-mum. Originem trahit ex Polonia, ex oppido Janoff, natione Judaeus, est uxoratus.
- 2-dum. Moratur in Transilvania Albae Carolinae ab annis duodecim.
- 3-um. Nullam habet domum propriam, sed in taxa conductam.
- 4-tum. Est in compagnia Judaeorum Transilvaniensium, solvitque in taxam ordinariam episcopalem, et in contributionem communem provinciae florenos Hungaricales septem, denarios sexaginta.
- 5-tum. Praeter jam dictam compagniam, ad nullam aliam contribuit.
- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales tredecim.
- 8-vum et
- 9-vum, uti primus fatens.

Constitutus fatens octavus Moyses Lebel, annorum circiter quadraginta quattuor.

- Ad 1-mum. Originem ducit ex Moravia, ex civitate Helesau, natione Judaeus est uxoratus.
- 2-dum. Moratur in Transilvania ab annis duodecim, Carolinae ab annis quinque.
- 3-tium. Nullam habet domum propriam, sed in taxa conductam.
- 4-tum. Est sub compagnia Judaeorum Transylvaniensium, solvitque in taxam episcopalem et communem contributionem provinciae florenos Hungaricales tres.
- 5-tum. Praeter dictam compagniam ad nullam aliam contribuit.
- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales duodecim.
- 7-mum. Quaestum exercet mercibus parum valentibus, quorum pretio creditori de facto quoque tenetur; unde vix se et suos sustentare potest.

8-vum et

9-vum. uti primus fatens.

Constitutus nonus fatens Abraham Mihael annorum circiter vigin-
titium.

Ad 1-um. Originem duxit ex Hungaria, Comitatu Nitriensi, oppido Fraj-
stat, natione Judaeus, est uxoratus.

2-dum. Moratur in Transilvania Albae Carolinae in annum semise-
cundum.

3-um. Nullam habet domum propriam, sed in taxa conductam.

4-tum. Est sub compagna Judaeorum Transilvaniensium, solvitque in
taxam episcopalem et commune quantum provinciae florenos
Hungaricales duos.

5-tum. Praeter jam dictam compagniam ad nullam aliam contribuit.

6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis exten-
ditur ad florenos Hungaricales decem.

7-mum. Quaestum exercet ex destillatione rosolii et coctione cave, ex
cujus lucro vix se sustentare potest.

Constitutus decimus fatens, Zacharias Abraham annorum viginti
octo.

Ad 1-mum. Originem trahit ex Valachia, ex civitate Bukurest, natione
Judaeus, est uxoratus.

2-dum. Moratur in Transilvania ab annis duodecim, Carolinae vero ab
annis octo.

3-um. Nullam habet domum propriam, sed in taxa conductam.

4-tum. Est sub compagna Judaeorum Transilvaniensium, solvens an-
nuatim in taxam episcopalem et communem contributionem
provinciae florenos Hungaricales octo, denarios octoginta.

5-tum. Praeter dictam compagniam Judaeorum ad nullam aliam con-
tribuit.

6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis exten-
ditur ad florenos Hungaricales duodeviginti.

7-mum. Quaestum exercet ustione cremati, ad hoc etiam requisitâ,
mutuo levata ab aliis pecunia comparare necessitatur, unde
vix se sustentare potest.

8-um et

9-num. uti primus fatens.

Constitutus undecimus fatens Elias Szintoff, annorum circiter tri-
ginta sex.

Ad 1-mum. Originem trahit ex Turcia, civitate Szalonik, natione Ju-
daeus, est uxoratus.

- 2-dum. Moratur in Transilvania Albae Carolinae ab annis circiter triginta.
- 3-um. Nullam habet domum propriam, sed in taxa conductam.
- 4-tum. Est sub compagna Judaeorum Transilvaniensium, solvitque in taxam episcopalem et communem contributionem provinciae florenos Hungaricales septem.
- 5-tum. Ad nullam aliam compagniam, praeter jam dictam contribuit.
- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales duodecim.
- 7-mum. Quaestum exercet crematura et pipere, unde vix se et domum suam sustentare potest.
- 8-vum. et
- 9-num, uti primus fatens.

Constitutus duodecimus fatens Elias Lebil (v. Lebis) annorum circiter viginti novem.

- Ad 1-mum. Originem trahit ex Polonia civitateque Lublin, natione Judaeus, est uxoratus.
- 2-dum. Moratur in Transilvania Albae Carolinae ab anno uno.
- 3-tium. Nullam habet domum propriam; sed in taxa conductam.
- 4-tum. Est sub compagna Judaeorum Transilvaniensium, solvitque in taxam episcopalem et communem contributionem provinciae florenos hungaricales septem.
- 5-tum. Ad nullam aliam compagniam, praeter jam dictam, contribuit.
- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis extenditur ad florenos hungaricales duodecim.
- 7-mum. Quaestum exercet crematura et pipere, unde vix se et domum suam sustentare potest.
- 8-um et
- 9-num, uti primus fatens.

Constitutus decimus tertius fatens Mardocheus Isakar, annorum circiter viginti.

- Ad 1-mum. Originem trahit ex Polonia, natione Judaeus, est coelebs.
- 2-dum. Natus in Transilvania Albae Carolinae.
- 3-ium. Nullam habet domum propriam sed in taxa conductam.
- 4-tum. Est sub compagna Judaeorum Transilvaniensium, annuatim in taxam episcopalem et contributionem communem provinciae cum parente suo Isakar Mardochoeo, qui de facto Náznánfalvae in sede Marus moratur, solvit florenos Hungaricales tredecim, denarios sexaginta.
- 5-tum. Ad nullam aliam compagniam praeter jamdictam contribuit.

- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales quindecim.
- 7-mum. Quaestum exercet variis minutis tam ex Polonia, quam Vienna allatis, cujus capitale proprium stat in mercibus florenorum Hungaricalium quadringentorum, unde praeter expensas habet lucri florenos Hungaricales triginta.
- 8-vum et
- 9-num uti primus fatens.

Constitutus decimus quartus fatens Samuel Matathia, annorum circiter viginti quattuor.

- Ad 1-mum. Originem trahit ex Polonia, loco quo nescit, natione Judaeus, est uxoratus.
- 2-dum. Moratur in Transilvania a diebus vitae, Albae Carolinae vero ab anno uno.
- 3-ium. Nullam habet domum propriam, sed in taxa conductam.
- 4-tum. Est compagna Judaeorum Transilvaniensium, solvitque in taxam episcopalem et communem contributionem provinciae florenos Hungaricales septem, denarios sexaginta.
- 5-tum. Ad nullam aliam compagniam praeter jam dictam contribuit.
- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales duodecim.
- 7-mum. Quaestum exercet ustione cremati, unde vix se alere potest.
- 8-vum et
- 9-num uti primus fatens.

Constitutus decimus quintus fatens, David Majer, alias Lévi, annorum circiter viginti.

- Ad 1-mum. Originem ducit ex Valachia, ex oppido Kampolung, natione Judaeus, est uxoratus.
- 2-dum. Moratur in Transilvania ab annis decem, Carolinae vero ab annis septem.
- 3-ium. Nullam habet domum propriam, sed in taxa conductam.
- 4-tum. Est sub compagna Judaeorum Transilvaniensium, solvitque in taxam episcopalem, et quantum provinciae florenos Hungaricales duos.
- 5-tum. Ad nullam aliam compagniam, praeter jam dictam contribuit.
- 6-tum. Titulo taxaticio possidet domum, cujus taxa annualis extenditur ad florenos Hungaricales octo.
- 7-mum. Quaestum exercet minutiis circiter sedecim florenos valentibus unde vix se sustentare potest.
- 8-vum. et
- 9-num, uti primus fatens.

Ad relationem judicis Judaeorum.

- 1-mo. Nathan Abraham propter contracta debita aresto subjectus est: ideo ad fatendum constitui non potuit. Anno praesenti solvit in contributionem provinciae florenos Hungaricales undecim, denarios viginti. Taxam vero episcopalem, cum sit ferme ab anno sub jurisdictione generalatus, nullam.
- 2-do. Isak David, Abraham Beniam, Leb Samuel de facto serviunt, sunt coelibes, et nullam taxam, tributumque solvunt.
- 3-tio. Samson Kohen, Joseph Lévi, Barok Samuel sunt ex Moravia, et cum non ita pridem venerint, nondum solvunt tributum.
- 4-to. Joseph Tuvia, et Joachim Elias, ex Turcia de facto exeunt, quorum consortes sunt jam praesentes.

Conscriptionem hanc fideliter esse peractam, sub sigillis usualibus, manuumque propriarum subscriptionibus testamur; ad praemissam conscriptionem peragendam specialiter deputati, et exmissi.

Datum anno et die ut praemissis, Albae Carolinae.

Coeterum

(a görögökről, amint lehet, jelentést fognak tenni, örmény pedig csak egy van Gyulafejérvárott: „qui habet hic fornicem, habetque in ea socium, de quo nullatenus dubitamus, quin Ebesfalvae, dum conscriptio inchoabitur, de hoc quoque ratiocinabitur.”)

(l. s.) Móses Zejk mp.

(l. s.) Joannes Harsányi mp.

(l. s.) Franciscus Hermán Szebeni mp.

OL. Erdélyi fisc. lev. VI. szekrény, Litteralia Instrumenta Judaeorum.

1101.

1735. szeptember 23. Pozsony. A Helytartó Tanács a király rendeletéből meghagyja Sopron vármegyének, hogy a területén lakó zsidókat összeírja, mert számukat korlátozni kell a többi lakós kárának vagy romlásának elhárítása végett.

OL. Esterházy család bpesti lev. Rep. 83. fasc. J. n. 157. Egykorú másolat. Hasonló rendelet Pest városához: M. Zs. O. III. 694—95, 1.

1102.

1735. december 16. Bécs. Esterházy Antal hg. az ő adóssága megfizetésének módja és ideje iránt Spitz Hirschl császári udvari zsidóval kötött szerződése.

An Heunt zu Ende gesezten dato ist zwischen Seiner Hochfürst: Gnaden (:tit:) Fürsten Antonium Esterházy de Galantha an einen und dann den Hirschl Spitzen Kay: privilegirten Hof Juden andern Theils nachfolgender Contract errichtet und geschlossen worden, und zwar:

Erstlich nachdeme Hochgedachte Ihro Fürst: Gnaden lauth Obligation de Dato 16-ten Novembris 734. bemelten Juden Spitz annoch vierzehn Tausend Drey Hundert zwey Gulden und Vier und Zwanzig kr., id est 14302 Fl. 24 kr: an Capital, sambt à 6 pro Cento Interesse, dan an versetzten Interessen bisz auf oben angesetzten Dato Drey Tausend Zwey Hundert Sechs Gulden und 5 kr: id est 3206 Fl. 5. kr: schuldig verblieben. Alsз haben dieselbte zu abführung solcher Schuld versprochen, Ihme Juden Spitz 16.000 geguppsste Nieder Österreich Land metzen guten annemblichen Haber von dato längstens in 6 Monaten (:nach Thunlichkeit des Weegs:) und erstens damit anfangende auf den Kay Haaber kasten nacher Wien Franco Fuhr und Viech Mauth, alle andere Mauth, Dreysigst und aufschlag aber, wo die Kay: Haaber Passen nicht respectirt werden, hat er Spitz gegen denen belegenden Mauth Zettln zu bezahlen; deszgleichen auch 2000 gestrichenen Waitzen metzen N: Ö: gestrichene und Land Maasz und ebener maasz 2000 Metzen Korn, beyde Sorten in Heurig guter Qualität ebenfahls Franco Fuhr, übrigens aber auf unkosten gedachtes Juden Spitz innerhalb 3 Monathen von Dato an successive nach Thunlichkeit des weeges nacher Himberg oder Schwechat (:wo er Spitz es vor nöthig erachten wird:) liefern zu lassen.

Andertens: Wogegen verobligiret sich gemelter Spitz vor jeden besagten Metzen Haaber nach ausweisung der Liefer Scheine von den Kay: Herrn Haaber Kastner per 30 kr: den Waitzen aber ieden Metzen per 1 Fl. Rhein: und dasz Korn iedwedern Metzen per 36 kr: zu bezahlen, deszen Preÿsz zusammen eilff Tausend Zwey Hundert Gulden idest 11200. Fl. betraget, und solle die Helfte hiervon nemb: 5600 Fl. als ein Drangeld, à Conto desz Contracts bey Schlieszung deszzen, als wurde er gleich effective erlegt, an oben melten Capital abgeschrieben werden, die andere Helfte aber bisz zur vollständigen abführung der peraccordirten Körnern verbleiben, und von Ihro Hochfürst: Gnaden dem Spitz zu 6 per Cento verinteressiret werden.

Drittens: und zu mahlen über bemelten Körner Preÿs deren 11200 Fl. annoch 3102 Fl. 24. kr: in Capitali verblieben, alsз versprochen Hochgedacht Ihro Fürst: Gnaden solche mit anfangs January 736: und zwar mittels hierüber ausz zu stellenden gewöhnlichen quittungen auf die dezumahlen in Statt Banco fallende Interessen per 2010 Fl., den überrest aber krafft einer Commission an die Fürst: Eyssenstätter Haupt Cassa per 1092 Fl. 24 kr:, so zusammen 3102 Fl. 24 kr: betraget, zu bezahlen.

Viertens: die obbelmte rückständig versessenen Interessen aber deren 3206 Fl. 5. kr versprochen mehr erwehnte Ihro Hochfürst: Gnaden mit Anfang Aprilis künftigen 736: Jahres, als in einem Viertel Jahr darauf, und zwar gleichfahls mittels vorgedachter masszen zu behändigender quittung auf die mehrmahlen in Wienerischen Statt Banco fallende Interessen 2010 Fl., den überrest aber aus der besagten Eysenstätterischen Cassa mit ailff Hundert Sechs und Neunzig gulden 5 kr: id est 1196 Fl. 5 kr. zusammen also mit 3206 Fl. 5 kr: richtig abzuführen und bezahlen zu lassen; dann

Fünftens: zu mahlen von der anfangs erwehnten Capital deren 14302 Fl. 24 kr. von 16. Novembris 734: bis anhero auch dasz Current zu 6 pro Cento stipulirte Interesse gleichfahls rückständig und das raturum auf dreyzehen Monath Neun Hundert Neun und Zwanzig gulden 30 kr: id est 929 Fl. 30 kr. betraget, als werden Ihme Juden Spitz gegen gewöhnlicher quittung belmte 929 Fl. 30 kr: ebenfahls aus der besagten Eysenstätterischen Cassa bey Schliessung gegenwärtigen Contracts erlegt, und bezahlt, folgendts Ihme dergestalten, Jedoch nach vorhergegangener vollständig-Contractmässigen lieferung seiner oberwehnten anforderung halber sowohl in Capitali als Interesse vollständige vergütung geleistet. Zu wahrer Urkund dessen allen seyend dessen Contracts zwey gleichlauthende Exemplaria ausgefertigt, und Jeden Contrahirenden theil eines davon unter des anderen Fertigung zugestellet worden. So geschehen Wien den 16. Decembris 735.

Anton Fürst Esterházy (L. S.)

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. Itára: Rep. 83., Fasc. G., N. 116/B. —
Egykorú másolat. D. M.

1103.

1736. augusztus 12. — Berbek József orvos, néhai Paurödl János császári kapitány végrendeletének végrehajtója, Esterházy Pál Antal herceghez folyamodik avégett, hogy a Paurödl kapitánytól Auszterlitz Jakabnak és Salamonnak kölcsönzött — de végig nem törlesztett — 2000 forintnyi összeg hátraléka, azaz 150 forint megfizetését rendelje el.

Celsissime Sacri Romani Imperij Princeps,
Domine Domine Benignissime.

Spe celerioris Juris et Justitiae administrationis Celsitudini Vestrae in omni submissione detegere necessitor; Qualiter adhuc in Anno 1727 die vero 13. Julij, Perillustris condam ac Strenuus Dominus Joannes Paurödl, Suae Majestatis Sacrae Capitaneus, Judaeis, signanter Jacobo et Salamoni Auszterlicz, Neostadiensibus, duo Millia florenorum paratae pecuniae juxta currens, sex per Centum Interusurium mutuo

dedisset, quam Summam, licet quidem antelati Judaei diversis in terminis ad Centum quinquaginta florenos usque deduxissent et complanassent, residuitatem tamen post mortem praefati Domini Capitanei de simplici et plano etiam in praesentiarum exolvere et complanare recusarent, certum fictitium Instrumentum in medium adducentes, quasi vero praefatus Dominus Capitaneus in statu valetudinario constitutus ad id, quod praetensive 8 per Centum perceperit imputandum semet obligasset: Quo nihilominus talismodi praetenso Instrumento, quemadmodum realitas praetensae obligationis edoceri nequiret, ita ductu legum patriarum passim in Constitutionibus et Regni Decretis contra falsarum Literarum Confectores conditarum, strictissimae Censurae subijciendi venirent; nam si etiam per omne inconcessum, praememoratus Dominus Capitaneus ejusmodi praetensas obligatorias de se dedisset, primaevae tamen obligatorio. — Fidejussionales de Dato 27mae Junij Anni 1732. emanatas et sub. NB; in annaexis Paribus productas prae manibus alterius non omisissent, verum ad se recepissent; quae siquidem receptae ac restitutae non essent, naturalis utique consequentiae foret, praerecensitos Judaeos in falso et erroneo facto versari, quia scripturam saepefati Domini condam Capitanei, per omnia ad amussim imitando sigillumque fraudulentis suis Circumventionibus apprimendo, utrumque pro reali et usuali praetenderent, cum tamen nec scriptura, nedum Conceptus pie defuncti Domini Capitanei tam inordinate inalegari nequiret, quod ipsum tam ex Combinatione et imitatione scripturae, quam iniqua sigilli usualis circumventa appensione pateret.

Praeterea corporali quoque Juramento confirmare ausim, quod, dum saepememoratus Capitaneus morbo correptus, sana tamen mente, male semet sentiendo, sua activa Debita mihi demonstrasset, inter reliqua me enixe rogaverit, ut praemissam Summam Centum quinquaginta florenorum post sua fata mihi recomendatam haberem, atque eam, ante alia activa Debita incassare intenderem, praevidendo hoc vel maxime, quod nisi in tempore incassanda incassarentur, se suosque haeredes et successores, perversis ejusmodi Judaeorum objectionibus damnose circumventum iri.

Unde Celsissime Princeps! realitate Debiti Paurödliani manifesta existente, in eo dumtaxat perdemisse Celstitudini Vestrae supplico, dignetur ex rationibus, motivis et argumentis praeappositis Causam hanc gratiose cordi sumere simulatque ordinare, quo contra saepefatos Judaeos debitam satisfactionem et Juris complementum quantocyus consequi valeam. Pro qua Benignitate et speciali gratia emorior Celsitudinis Vestrae

humillimus servus

Josephus Berbek, Doctor Medicinae,
Paurödliani Testamenti Executor.

Melléklet:

Caution.

Auff Ein hundert und fünffzig gulden an platz Jacob Auszterlicz und Maÿr Auszterlicz, welche Tit: Herrn Haoptmann von Paurödl auff künfftig neue Jahr richtig, mit dem gebührenden Interesse zu zahlen seind. Urkundt unser untergesetzten Förtigung. Signat:

Klein Höfflein den 27. Junÿ 1732.

Johann Michael Breyer mp.
Cavent.

Jacob Auszterlicz mp.
Maÿr Auszterlicz mp.

Kivül: praes. 12. Aug. 1736.

Ad Cels. S. R. J. Principem Paulum Ant. Eszterházy...

OL. Esterházy csal. bpesti hitbiz. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 47.

D. M.

1104.

1736. szeptember 1. Kismarton. A kismartoni zsidóknak Esterházy Páltól és Esterházy Mihálytól kapott privilégiumaik rendje.

Ao. 1690 ist von Fürst paulo das erste privilegium generale ertheilet worden.

item Ao. 1693. dem Wertheimer als ober Rabiner und pacht NB: ratione des Hauszes wo die Synagog ist dem Wertheimer von Fürst paulo 1696 Ein privilegium ertheilet. Das solches frey auch Er und seine Descendenz darin frey seyn solle.

item Ao. 1709. von Fürst paulo ist dieses Hausz auff Eigene unkosten aus zu bauen versprochen worden.

Ao. 1718. 13 Sept. ist darauf des Fürst Michaëlis privilegium, erfolgt, worinnen obige 2 begriffen und Eingetragen.

NB. jud contra jud ist im letzten privilegio den Juden überlassen, jedoch die helffte der straff dem Ambt zu erlegen. jud contra Christ, item Christ contra Jud ist dem Ambt reserviret.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 46. — A Commissio inchoata Kismartony die 1. Septembris 1736. jelentéséből. D. M.

1105.

1736. szept. 1. Kismarton. A kismartoni zsidóság 1734. évi jövedelme és ugyanakkor teljesített pénzbeli szolgáltatása.

Die Judenschafft zu Eysenstatt hat von ihrer gemeind folgenden nuzen:

1. Von der Fleischbank	720. fl.
2. Von Weinschank	350 fl.
3. Von brandtwein	200 fl.
4. Von bier	250 fl.
	1520 fl.

Hingegen hat selbe der Herrschafft Anno 1734 gezahlt:

Von 29 Häuszern	467 fl.	NB. auff 20 Heuszer lauth
Von 18 gewölbern	240 fl. 45 kr.	privilegiums.
Schutzgeldt	376 fl. 30 kr.	
Von begräbnus	15 fl. — —	
Von 7 Häuszern so unter den		
Christenhäuszern liegen	57 fl. 30 kr.	
	1156 fl. 45 kr.	

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. Itára: Rep. 83. Fasc. B., N. 46. — A „Comissio inchoata Kismartony die 1. Septembris 1736.” jelentéséből. D. M.

1106.

1736. szeptember 1. Kismarton. A kismartoni zsidóság Esterházyaktól kapott kiváltságait megvizsgáló bizottság nagyobb pénzbeli szolgáltatást javasol az uradalom javára.

1. Scheinet zu untersuchen. Daß weilen sie nur auff 20 Häuszer in ihren privilegiis stabiliret seyndt, so dennoch 29 und hinwiederumb 7 besezen, quo jure et privilegio sie die übrige 16 acquiriret haben.

2do. Nachdeme in dem urbario nur meldung von deren Häuszern grund dienst beschehet, auch sie zeithero nur diesen grundt dienst bezahlet, kommet zu untersuchen, warumb sie nicht zugleich das gewöhn: schuz geldt bezahlet.

Ratio: Weilen in specie in ihren privilegys meldung beschehet, das jedes das schuz geldt zahlen solle, ohne das Einige meldung von den Häuszern geschehet, mithin erhellet, das die Häuszer secundum statum urbary gelassen werden und hervon praetendiret hat.

3tio. Die 16 Häuszer so sie nach und nach acquireret waren alle christen Häuszer, folgsam haben solche der Herrschafft an leith geben, inventur und abhandlungs gebühren etc. Eingetragen und nutzen gebracht, wohingegen nunmehr auf obigen Fall das sowohl vor den grundt Dienst als Schutzgeldt überhaupt gezahlet wurde, der Herrschafft kein solcher nuzen, als wen die christen solche bewohnen thäten, entsprieszen thäte.

4to. Kommet zu entscheiden was vor Partheyen das schutzgeldt zu zahlen schuldig, und könete nachfolgende ordnung zu schalten werden

1. alle verheyrathete Partheyen das ganze schutzgeldt,
2. alle so nicht verheyrathet und über 20 Jahr die helffte,
3. wan zwey oder mehr in compagnie seyndt, solle jeder das ganze Schutz geldt zahlen — verheyrathet oder unverheyrathet gewesen.

Frey seyndt:

Rabiner,
 Schuhl klopper,
 Schachter
 tod graber.

5to wegen ihrer Synagog fallet vor zu determiniren, was sie von jeder zu zahlen.

Ratio: So solche von ihnen selbst erbauet were 15 fl., so aber solche in Einem Herrschafft Hausz gleichwie zu Kittsee 30 fl. zu zahlen.

6to ob die Wittiben schutzgeldt zahlen sollen.

7mo on Ein Jud so an Einen Orth ein Eigenes Hausz hat, und nicht alda wohnet, gleichwohl das schutzgeldt zu zahlen schuldig seye.

7mo ob die in dem Wertheimb: Hausz wohnende extra Partheyen frey, weilen das privilegium nur auff den Wertheimer und seine descendenz lauthet.

NB. alda wohnen extra:

lõb marx

Isacc Prüll

David Weill

David Pollak

lõb Wyszlin Wittib.

Endtlin Wittib hat vorhin das

schutzgeldt zahlt

David Jacob schulmeister.

NB. in privilegio principis

pauli ipsius persona res,

Haeredes et Successores

dumtaxat seyndt immunes.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 46. — A „Commissio inchoata Kismartony die 1. Septembris 1736.” jelentéséből. D. M.

1107.

1737. Pécel. A péceli pálinkafőzőüzem zsidó bérlője évenként 30 rajnai forint bért köteles fizetni.

Possessio Pécel in Inclyto Comitatu Pestiensis. ... Ad decursum fluvii toties nominati Rákos est Domus Braxatoria, majori ex parte lapidea, cum necessariis instrumentis et rebus requisitis instructa, Lebetibusque Crematoriis duobus ibidem repertis accomodata, quorum unus Dominalis, alter vero Braxatoris: Cui e regione datur Cellarium ...

Alia quoque Domus Crematoria ad eundem fluvium ante pontem habetur exstructa, quae tamen multa rectificatione indiget, in qua 3 Lebetes Ipsius Arendantis Judaei visuntur, unde Annualis proventus Arendae constituit florenos Rhenenses 30. ...

Dunamelléki Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményei Levéltára.

Ráday-család levéltára.

II. a) Urbarialis conscriptiok. (1650—1808).

Ráday birtokok urbarialis conscriptioja. 1737. 7. k. 34. l.

1108.

1737. H. n. Az ikladi pálinkafőzőüzem zsidó bérlője évi 75 rajnai forint bért fizet.

Possessio Iklad in Inclyto Comitatu Pestiensis.

... E regione hujus Educilli est quoque Domus Crematoria jam ruinae proximior, in qua Lebetes Dominales sunt 4 et Quintus Arendantis Judaei proprius, qui solvit annuatim florenos Rhenenses 75, habens exinde lignationem quoque ex aridis liberam, sed nostra experientia Ipsis Dominis Terrestribus damnosam praejudiciosamque. ...

Dunamelléki Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményei Levéltára.

Ráday-család levéltára.

II. a) Urbarialis conscriptiok. (1650—1808).

Ráday birtokok urbarialis conscriptioja. 1737. 7. k. 36. l.

1109.

1737. H. n. A maglódi pálinkafőzőüzem Mihály nevű zsidó bérlője évi 30 rajnai forint bért fizet.

Possessio Maglód in Inclyto Comitatu Pestiensis.

... Datur hic Domus Crematoria Dominalis, extra fundamentum, quod lapideum est, e lateribus incoctis exstructa, cum cubiculo, camera, et atrio, ubi tres Lebetes et omnia necessaria Instrumenta sunt ipsius Michaelis Judaei, qui eandem commoditatem erga Arendam florenorum Rhenensium 30 annuatim Dominis Ráday pendendam usuat. ...

Dunamelléki Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményei Levéltára.

Ráday-család levéltára.

II. c) Urbarialis conscriptiok. (1650—1808).

Ráday birtokok urbarialis conscriptioja. 1737. 7. k. 29. l.

1738. december 15. Kismarton. Az Esterházy-féle uradalom főkönyvelője meghagyja az Esterházy család védelme alatt álló kismartoni — és a többi hét zsidó községnek, jelenjenek meg előtte bíráik és esküdtjeik bemutatva mindenik község zsidó lakosságáról való teljes táblázatát; egyúttal okolják meg, miért nem jöttek el a védelmi cédulák átvételére.

Unten Stehenten dato dieses monaths und Jahrs ist der allhiesigen Juden Gemeinde so wohl, alsz auch denen übrigen 7 Juden gemeinden, so unter dem Hoch-Fürst: Schutz Stehen, scharff anbefohlen worden, dasz selbe an heunt Frühe sich in Eysenstatt alhier durch ihre Richter undt geschwohrene bey mir Erscheinen undt die Specification oder Beschreibung Jeder gemeinde, wasz nehmlichen vor Juden unter ihnen sowohl Hauszsessig, alsz auch un Hauszsessig sich Befunten, und welche unter ihrer gemeinde angenommen, oder unangenommen halten, in solcher Beschreibung ordentlich anmerckhen sollen, mit dem Beysatz, wasz Ursachen sie solche nicht in der gemeinde angenommen, und aus wasz orth sie dahin wohnhafft wordten seyend, anbey sie den Hochfürst: gnädigsten Befelch nach die Schutz Zeteln vor die bey ihro in Schutz gestandtenen Juden hinausz nehmen solten nun ist biszhero Niemand Erschienen, noch dem Befelch nach dasz Behörige vollzogen.

Dahero wirdt der Eysenstätter Juden gemeinde, worauff sich alle übrige Juden gemeinde Beruffen, und Richten, sowohl auch denen übrigen gemeinden ausz Hochfürst: Befehlch allesz Ernstes anbefohlen, sich zum Erklärung, ob Sie es vollziehen wollen, oder nicht, und da Sie die Schutz Zeteln nicht nehmen wollen, in alsogleich ihre ursachen zu Pappier sezen und unterschribene mir Einreichen sollen, damit ich mit meiner morgigen Reise nacher Wienn ihro Hochfürst: Gnaden den Bericht Erstaten könnte. Hieran Beschiehet der Hochfürst: gnädigste Befehlch willen und Meinung, welchen Sie gemeinden Nachzulesen Haben. Geben Eysenstatt den 15. Decembris 1738.

Johann Georg Haind
Fürst: Obbhalter.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., n. 48. D. M.

1738. december 30. Nagymarton. A nagymartoni zsidók összeírása.

Maters-Dorffer Juden beschreibung Maters-Dorffer Juden Häuszer betreffend.

Wolff Rust besizet ein Ganzes Hausz welches Liget zwischen des Christen Gemain Wüerths Hausz undt des Judens Zodikh Sallamon behauszung ist Ao 706 von Rust alhero komben undt mit verwilligung der Juden Gemain an Genomben worden, ohne wiszen des Ambts Hat keine Hausz Gwöhr, die behauszung Hat er alsz einen Gartten von der Christen Gemain Ao 718 Erkauffet, undt So dan das Hausz Gebauet, welcher kauff mit wiszen des ampts beschehen, der Kauff schilling ist Gewösszen 60 fl. zalt hiervon der Christen Gemain zum Contract 5 fl. der Herrschafft schuz Geldt Jährlichen 6 fl. aniezo aber ist desszen schuz Geldt von der Gemain ein künfftigen Genomben, muntur Geldt hat er Ao: 737 bezahlet 40 kr. undt Ao: 738 auch 40 kr.

Zodickh Sallamon besizet ein Ganzes Hausz, Liget zwischen Wolff Rust undt Arron Jacob ist Ao: 708 altero komben, einen Gartten von der Christen Gemain mit Verwilligung des ampts per 60 fl. erkauffet, darauf das Hausz erbauet. Hat keine Gwöhr zalt hiervon der Christen Gemain 5 fl. der Herrschafft 6 fl. ist aniezo aber auch unter der Gemain ein künfftigen verstand: muntur Geldt Hat er Gezahlt Ao: 737: 40 kr. undt Ao: 738 auch 40 kr.

Arran Jacob besizet ein Halbes Hausz Liget zwischen Zodikh Sallamon undt Hierschl Are ist Ao: 1679. alhero komben, das Hausz von Seinen schwager Vattern Arron Isacc per 100 fl. Hat keine Gwöhr Zalt hiervon Jährliches schuz Geldt 5 fl. 30 kr. von Hausz, Sonsten nichts Muntur Geldt Ao 737 et 738 iedes mahlen 40 kr.

Hierschl Are besizet ein Halbes Hausz, zwischen Arran Jacob und Gezel Sallamon Hat Solches Ao 720 von Vattern Arran Isacc erörbt Hat keine Gwöhr zalt von Hausz nichts, Schuz Geldt 5 fl. 30 kr.

Gezel Sallamon ein Ganzes Hausz Liget zwischen Hierschl Arre undt Moyses Lasszerus Hat Solches Ao 726 mit Verwilligung des ampts von Einen Christen Nahmens Jacob Duechmacher per 300 fl erkauffet, der Judt ist alhier Gebierdig, Hat keine Gwöhr Gibt von Hausz nichts, Sondern Schuz Geldt 7 fl. undt muntur Geldt Ao: 737 et 738 iedes malen 40 kr.

Moyses Lasszerus Gebüerthig alhier besizet ein Ganzes Hausz zwischen Gezel Sallamon undt zwischen Lebel Hierschel ohne Gwöhr Hat solches von Juden Arran Mauthner per 150 fl. Ao* erkauffet, zalt von Hausz nichts schuz aber 7 fl. undt Muntur Geldt Ao 737 et 738 iedes malen 40 kr.

Lebel Hierschel alhier Gebürthig besizet ein Ganzes Hausz zwischen Moyses Lasszerus, und Joseph Schÿsche ohne Gwöhr Hat solches von seinen schweger Vatter Sallamon Hierschel mit dem Weib

* üres hely az évszám helyett.

erörbt: Ao 722 Gibt von Hausz nichts, schuz Geld aber 7 fl. und muntur Geld Ao: 737 et 738 iedes malen 40 kr.

Joseph Schyschi Hat seine behausszung so in Einen Halben bestehet, zwischen Lebel Hierschl undt Dabia Kollman Hat solches Ao * von seinen Vattern Isacc Schyschi erörbt, ohne Gwöhr, zalt von Hausz nichts, Sondern schuz Geld 3 fl. 30 kr. Muntur Geldt von 737 undt 738 iedes malen 40 kr.

Dabia Kollman Hat sein Hausz besthet in Einen Halben zwischen Jacob Schischi undt Koppel Abrahamh Hat Solches mit dem weib er Heyrath vor 17 Jahren Hat keine Gwöhr zalt von Hausz nichts, Schuz Geldt 3 fl. 30 kr. Muntur Geldt Ao 737 et 738 iedes malen 40 kr.

Koppel Abrahamh Hat Sein Hausz So in Einen Vierd: bestehet, zwischen Dabia Kollmann und Arran Lasserus Hat solches Anno * von Simon Lasserus per 200 fl. erkauffet ohne Gwöhr zalt von Hausz nichts schuz Geldt 2 fl. 20 kr. Muntur Geldt Ao. 737 et 738 jedes mahlen 40 kr.

Arran Lasserus Hat Sein Hausz So in Einen Vierd: bestehet, zwischen Koppel Abrahamh undt Mar: Arran Hat Solches Ao * von Simon Lasserus per 20 fl. erkaufft ohne Gwöhr zalt wie Voriges.

Mar: Lebel hat sein Hausz so in einen Vierd: bestehet, zwischen Arran Lasserus und Jacob Schey Hat Solches von Simon Lasserus Ao* per 150 fl. erkauffet, ohne Gwöhr die ausz Gaaben wie das Vorige.

Jacob Schey Hat ein Ganzes Hausz zwischen Mar: Aran und Mar: Isacc ohne Gwöhr Hat solches Ao* von seinen Vattern Mar: Schey erörbt, zalt von Hausz nichts, Schuz Geldt 7 fl. Muntur Geldt 737 et 738 iedes mahlen 40 kr.

Mar: Isacc Hat ein Halbes Hausz zwischen Jacob Schey und Tutores Isacc ohne Gwöhr, Hat Solches von Vattern Kollman Isacc Ao.* erörbt, zalt Schuz Geldt 3 fl. 30 kr. Muntur Geldt pro 2 Jahr iedes mahlen 40 kr.

Tutores Isacc Hat ein Vierd: Hausz ohne Gwöhr Hat Solches von Vattern Isacc Kollmann Ao* erörbt zalt wie das obige Liget zwischen Mar: Isacc und Lebel Däniel.

Lebel Mar: $\frac{1}{4}$ durch Heyrath vor 15 Jahren mit Verwilligung des amts Geschehen.

Lebel Däniel Hat ein Ganzes Hausz zwischen Tutores Isacc undt einen oeden blaz, ohne Gwöhr Hat solches Ao.* von Moyses bün per 100 fl. erkaufft zalt von Hausz nichts Schuz Geldt 7 fl. Muntur Geld A. 737 et 738 iedes malen 40 kr.

Ein oeder blaz Gehört des Samuel Simans wittib die Sich in Wienn

* kitöltetlen hézag.

befindet, ohne Gwöhr Hat Solches mit den Mann von Simon Fleischhaker Ao 72. Erheyrath, zalt von Hausz nicht, Schuz Geldt 7 fl. und Muntur Geldt Ao 737 et 738 iedes malen 40 kr.

Abrahamb Jacob ein Vierdl Hausz zwischen des öethen und Gezel Hierschl ohne Gwöhr Hat Solches Ao 737. von Vattern Jacob Hierschl Erblichen, zalt von Hausz nichts, schuz Geldt 1 fl. 45 kr., Muntur Geldt 737 et 738 iedes malen 40 kr.

Gezel Hierschl $\frac{1}{4}$ Hausz zwischen Abrahamb Hierschl undt Enoch Jaull ohne Gwöhr Hat Solches von Vattern Hierschl Gezel Ao* erörbt, zalt wie Voriges.

Ennoch Jaull $\frac{1}{4}$ Hausz zwischen Gezel Hierschl undt Mantl Deutsch ohne Gwöhr Hat Solches Ao* von Vattern Jaull erörbt, zalt auch wie obiges.

Mandl Deutsch $\frac{1}{4}$ Hausz zwischen Ennoch Jaull undt eines öethen Hausz. So den Trayer Gehörig Hat kein Gwöhr. Kaufft Solches von der Gemain Ao 726 per 150 fl. zalt auch wie obiges.

Ein öedes Hausz Gehöret den Moyses Lasszerus ist $\frac{1}{4}$ ohne Gwöhr Hat Solches von Kollmann Aran Ao 729 per* fl, zalt von Hausz nichts, schuz Geld 1 fl. 45 kr., ohne Muntur Geldt. Dieszes ist neben des Christen Kirschner das beste.

Moyses Lasszerus das Preyhausz ist ein Ganzes Hausz Hat kein Gwöhr, Sondern Schuz brieff ddo *..... Hat Solches keyfft per *..... fl, zalt hiervon der Herrschafft 50 fl. zur Gemain schuz Geldt 7 fl. Muntur Geldt Ao 737 et 738 iedes malen 40 kr.

Wolff Hierschl ein Ganzes Hausz ohne Gwöhr zwischen der Hof Muhl und den Schej Auspiz Hat solches von Sallamon Gezl per 100 fl. erkaufft zalt von Hausz nichts, schuz Geld 7 fl. Muntur Geld Ao 737 et 738 jedes malen 40 kr.

Schey Auspiz ein Halbes Hausz ohne Gwöhr zwischen Wolff Schneider undt das Gässzel, Hat Solches von Isacc Lebel per 50 fl. Ao 730, zalt von Hausz nichts aber schuz Geldt 3 fl. 30 kr. Muntur Geld iedesmalen pro 737 et 738 iedesmalen 40 kr.

Isacc Lebel ein Halbes Hausz ohne Gwöhr zwischen Schey Auspiz von Vattern Leb Isacc Erblichen zalt von Hausz nichts, Schuz Geldt 3 fl. 30 kr. Muntur Geld pro 737 et 738 iedesmalen 40 kr.

Friderich Abrahamb ein klein Halbes Hausz ohne Gwöhr zwischen Moyses Puech Pinter und Mayr Abrahamb Hat Solches von Vattern Abrahamb Mar: Ao 722 erörbt zalt von Hausz nichts, Schuz Geld 2 fl. 15 kr. Muntur Geld Ao 737 et 738 iedesmalen 40 kr.

Mayr Abrahamb $\frac{1}{2}$ klein Hejszl ohne Gwöhr zwischen Friderich

* kitöltetlen hézag.

Abrahamb undt Moyses Puech Pinter Erblichen undt ausz Gaab wie obiges.

Moyses Puech Pinter und Häpszel ein kleines Heyszl ohne Gwöhr. Haben Solches von Vatter Moyses Mayr Ao 720 erörbt. Zallen von Hausz nichts, schuz Geld 4 fl. 30 kr., Muntur Geld Ao 737 et 738 iedesmalen 40 kr.

Mar: Juda undt Salel Sallamon ein kleines Heyszl ohne Gwöhr Hat Solches der Mar: sein theill Ao 708 erörbt der Sallamon aber Ao 735 erdauscht zallen von Hausz nichts, schuz Geld aber 4 fl. 30 kr, muntur Geld Ao 737 et 738 iedesmalen 40 kr.

Samuel Hirsch ein Ganzes Hausz ohne Gwöhr. Ligt zwischen Mar: Jude undt Davit Jacob, Hat Solches Ao 730 per* fl erkaufft zalt von Hausz nichts, schuz Geld 7 fl. muntur Geldt 737 et 738 iedesmalen 40 kr.

Davit Jacob ein Ganzes Hausz ohne Gwöhr Ligt zwischen Samuel und des bach Hat Solches von Vattern Jacob Lebel Ao 738 erörbt zalt wie obiges.

Simon Samuel ein kleines Heyszl ohne Gwöhr Liget zwischen Schej Auspiz und Sara Wittib Hat Solches alsz ein öethes blaz Ao: 721 per 50 fl. erkaufft undt mit Consens des ampts erbauet, zalt hiervon der Herrschafft ausszer des Juden Contract 6 fl. der Juden Gemain 3 fl Muntur Geld Ao: 737 et 738 iedesmalen 40 kr.

Sara Wittib ihr ayden Lesser ein Halbes Hausz und den wittib ein Halbes Hausz Liget an End des Gässzel ohne Gwöhr Haben Solches Sambent: Erheyrat und zalen von Hausz nichts, schuz Geld 7 fl. muntur Geldt Ao 737 et 738 iedesmalen die Parthej 40 kr.

Gottlieb Moyses undt sein weib Dilla ein Ganzes Hausz neben Isacc Abrahamb undt des Millbach ohne Gwöhr Hat Solches durch Heyrath zalt Jährlichen von Hausz nicht, schuz Geldt 7 fl. muntur Geldt wie oben.

Isacc Abrahamb undt Gitale Aran ein Ganzes Hausz ohne Gwöhr Haben die Helffte erheyrath und die Helffte Erblichen zalt wie obiges.

Hierschl Hann und Lebel Hann ein Ganzes Hausz ohne Gwöhr Haben Solches beede erörbt und zalen hiervon wie obiges.

Isacc Moyses und Perl Moyses ein Ganzes Hausz ohne Gwöhr Haben Solches Ao 738 von der Gemain erkaufft per 200 fl. und zalen wie vorn.

Hierschl Isacc und Moyses Isacc ein Ganzes Hausz zwischen Isacc Moyses und Joseph Elias Haben solches beede Erblichen von Vattern Isacc Schneider zalt Schuz Geldt 7 fl, muntur Geld 40 kr. ieder Parthey.

Joseph Elias ein Ganzes Hausz ohne Gwöhr Hat Solches per 300 fl Ao 735 zalt wie andere.

Jacob Elias und Hierschl Elias ein Ganzes Hausz ohne Gwöhr zwi-

schen der Schuell und des Hierschl Isacc Haben Solches Erblichen von Vattern Elias Ao 722, zalen wie obiges.

Die schuell undt Sinogog dann das Gemain Hausz bej Samben, die zalen der Herrschafft sambt dem Freydhoff 18 fl.

Gottlieb David Hat von Gemain Hausz $\frac{1}{4}$ ohne Gwöhr Hat Solches von Vattern David Lehel erörbt Ao 708 zalt schuz Geldt von Hausz aber nichts, muntur Geld wie oben.

Isacc Jacob undt Abraham Jacob undt Hirschl David ein Ganzes Hausz neben Gottlieb David undt an Orth ohne Gwöhr Haben Solches Erblichen undt zalen wie ein anders Ganzes.

Volgen die Inwohner oder Helden:

Johan Hierschl von Niekholspurg wohnet bey dem Wolff Rust Ao 727 alhero komben, mit Consens der Gemain Hat schuz Geld Geben 4 fl. muntur Geld 737 et 738 iedesmallen 40 kr.

Item der ayden Sallamon ausz dem reus von Wormbs wie obiger ist Ao 728 mit Consens der Gemain alhero komben.

Item der ayden Aron Sallamon Hat Sich Ao 735 von Lackenbach alhero begeben mit Consens der Gemain.

Item der ayden Nathan Hierschl von Nickhelspurg Ao 738 mit Consens der Gemain.

Sallamon Aron wohnet bey dem Zodikh Sallamon ist Ao. 730 alhero komben mit Verwilligung des ampts der Herrschafft zalt nichts Sondern der Juden Gemain zu Hilf Jährlichen 4 fl. Seith Ao. 736 aber ist dieses Geld unter der Gemain Accis Geschlagen, also auch der obige

Abraham Mayr alda Ao 737 alhero komben, ohne Consens Sich Verheyrath Hat bishero nichts bezalt auszer wasz er bey dem Accis bej getragen.

Erz Klein Kindt wohnet bey dem Aran Jacob, ist Anno 728 mit Verwilligung des ampts alhero komben Hat Sonsten 4 fl. bezalt, undt seith 2 Jahr das muntur Geldt.

Israel Aran alda, alhier Gebierthig zalt wie Voriger.

Item David Hierschl alhier Gebierthig zalt wie obiger.

Item Simon Moyses alda ist Ao 729 alhero komben mit Consens der Gemain undt des ampts zalt wie oben.

bey Hierschl Are niemant zalt nichts

Moyses Mar: bey Gezel Sallamon ist Anno 732 alhero komben, mit Zue Lasszung des ampts, alda Geheyrath zalt wie Vorige.

Abraham Gezel alda Gebohren Zalt wie obiger.

Elias Moyses alda Gebohrn undt Geheyrath bey dem Moyses Lasserus Gibt wie Vorige.

Item Isacc Elias alda Gebohrn undt Ao 737 Verheyrath, Hat nichts bezahlt.

Lasserus Jacob alda Gebohren Ao 731. alda Geheyrath zalt wie obiger.

Gottlieb Jacob alda Gebohrn Ao 736 Geheyrath undt bishero nichts bezalt ausszer des Accis.

Lebel Hierschl bey ihm ist Israel Moyses ist arm Gibt nichts alhier Gebierthig.

Lebel Joseph bey Dabia Kollman ist Ao 721 alhero Geheyrath mit Consens der Gemain zalt der Gemain zu Hilf.

Pehr Hierschl bey Joseph Schischj alda Gebohrn Sich verheyrath 738 Hat bis hero nichts bezalt.

Item Lebel Assor alda ist Ao 730 alhero komben Sich mit Verwilligung des ampts alhier Verheyrath zalt wie ein Held.

Sallamon Uleman wohnet bey Isac Kopel. Hat Sich Ao 725 alhero begeben, mit Verwilligung des Gemain verheyrath zalt wie vorige Helden,

Aron Lasserus niemand zalt nichts.

Mar: Aran niemand zalt nichts.

Jacob Schej niemand zalt nichts.

Mar: und Totares Isacc Niemand zalt nichts.

bey Mar: Isacc ist sein Sohn, Davit Mar: Ao 738 geheyrath zalt bishero nichts.

Arran Simon alda Gebiertigh wohnet bey Lebel Daniel Zalt wie ein Helt.

Item Mar: Lebel alda Gebierthig wohnet alda wie ein Helt.

Lebel Moyses alda Ao 732 Sich alda mit Consens der Gemain Verheyrath zalt wie vorige Helten.

Hierschl Wilhelmb wohnet bey Abraham Jacob ist vor 20 Jahren alhero komben, undt Geheyrath Zalt wie ein Helt.

Zachj Kollmon alda Gebierthig zalt wie ein Helt.

Item Leeb Schniermaher Hat vor 12 Jahren alhero Geheyrath mit Consens der Gemain zalt wie ein Helt.

Item Leeb Winderiz Hat Sich Ao 734 alhero mit Consens der Gemain verheyrath zalt wie oben.

Sallamon Jacob bey Gezel Hierschl Hat Sich Ao 734 mit Consens der Gemain alhero verheyrath zalt wie oben.

Ennoch Jaull Niemand zalt nichts.

Mändl Deutsch Niemand zalt nichts.

Moyses Lasserus Niemand zalt nichts.

Joseph Jocham wohnet bey Wolff Hierschl ist Ao 733. alhero komben mit Consens der Gemain Zalt wie ein Helt,

Schey Auspiz Niemand bey ihm Hierschl Prenner Schon 6 Jahr.

Russzel wohnet bey Isacc Lebel ist Ao 730 alhero komben mit Consens der Gemain. Zalt wie ein Helt.

Item David Palläckh ist Ao 732 alhero komben, Geheyrath mit Consens der Gemain zalt wie ein Helt.

Fridrich Abraham Niemand zalt nichts.

Mayr Abraham Niemand zalt nichts.

Moyses Puech Pinter Niemand zalt nichts.

Mar: Juda undt Salel Sallamon Niemand zalt nichts bey dem Salel wohnet Moyses Scheye ist vor 20 Jahren alhero komben, mit Consens der Gemain Zalt wie ein Helt Pedler.

Samuel Hierschl Niemand zalt nichts.

Sallamon Mar: wohnet bey Davit Jacob ist alhier Gebohren Zalt wie ein Helt.

Mar: Simon wohnet bey Simon Samuel, ist hier Gebohren. Zalt bishero nichts ist Ao 738 verheyrath.

Davit Gerstl ist vor 11 Jahren alhero komben, undt Geheyrath. Zalt wie ein Helt mit Conses der Gemain.

bey Sara Wittib wohnet Allexanter Poll alhier Gebohren, zalt wie ein Helt

Gottlieb Moyses Niemand zalt nichts.

Lasserus Wilhelmb wohnet bey Isacc Abraham Hat Sich von 12 Jahrn Verheyrath mit Consens der Gemain Zalt wie ein Helt.

Michael Daut wohnet bey Hierschl Han, ist Ao 730 mit Consens des ampts alhero komben, Zalt wie andere Helten.

Gabriel Paur ist ein Wiener schuz Jud zalt dem amt 16 fl. der Gemain aber wie ein Helt.

Hiersch Pühn alda Gebierthig wohnet bey Hierschl Hann zalt wie ein Helt.

Isacc Moyses Niemand zalt nichts.

Isacc Hierschel wohnet bey Hierschl Isacc alda Gebierthig zalt wie ein Helt.

Jacob und Elias Hierschl Niemand zalt nichts.

In Gemain Hausz wohnet Isacc Arran ist alda Gebohrn. Zalt wie ein Helt.

Daut Hierschl Schächter undt begalubter von Strausszninz in Mährenn Gebierthig ist vor 32 Jahr mit Consens des ampts alhero komben zalt nichts.

Deutsch Mandl ausz dem reus ist Ao 736 mit Ambts undt Gemain Verwilligung wohnet bey Arran Jacob er bleibt sein weib aber zu Matherstorff zalt nichts, ist auch bey Herrn Puechhalter Ao 738 an Gemelt worden.

Arran Perlün von Perlün wohnet zu Wienn sein Weib aber bey

Gezel Sallamon mit Verwilligung des ampts Ao 735 alhero komben zalt nichts.

Joseph Kellmaister ausz dem reus wohnet zu Wienn sein weib aber bej dem

... Lebl Hierschl ist mit Consens des ampts Ao 734 alhero komben zalt nichts.

Samuel Veszbein alhier Gebierttig bej dem Tabia Kollman zalt nichts.

Juden Pader von Möhrenn Gebierthig in Helleschau wohnet bej Arran Lasserus ist Ao 730 alhero komben mit Consens der Gemain Zalt nichts.

Hierschl Fleisch von Prag wohnet bej Isacc Kopel Gemain bedien-ter, ist Ao 735 mit Consens der Gemain alhero komben, Zalt nichts.

Hierschl Goldschmit von Pehemb von Nahet wohnt bej Abraham Jacob ist vor 14 Jahrn mit Consens des ampts alhero komben, zalt nichts.

Benjamin kranckhen warther von Schlaning ist vor 30 Jahrn hero komben, zalt nichts.

Israel Naer von Mähren, kranckhen warther wohnet in Arran Lasserus Hausz ist vor 15 Jahrn alhero komben, mit Consens des ampts zalt nichts.

Schullsinger beglaubter, Mayr Isacc von Helleschau ausz Mähren mit seinen ayden Isacc Wolff ausz Pollen schullmaister vor 15 Jahrn, alhero komben, wohnen in Gemain Hausz zalen nichts mit Consens der Gemain.

Dauit Simon wohnet in Gemain Hausz ist Totten Graber undt vor 15 Jahrn alhero komben, zalt nichts, wesszl ausz Mähren Gebierthig mit Consens der Gemain.

Abraham Moyses wohnet bej Lebel Daniel schon 6 Jahr Zalt wie ein anderer Helt.

Meisterl Pehmb, wohnet bey Mar: Juda zalt wie obiger.

Lasserus von Pollen wohnet bej der Wittib Sara schon 7 Jahr, Zalt wie voriger.

Amrahamb Gottlieb, wohnet bej Moyses Lasserus ist Löttig, zalt nichts.

Sara wittib wohnet bej Moyses Lasserus, zalt nichts.

Die Juden Gemain hat 2 Fleisch Penckh worvon das schuz Geldt unter dem Conträct.

1739. március 7. (Kabold). Kabold község zsidóságának összeírása.

Anno 1739. den 7-ten Märty in dem Marckt Koberstorff beschriebene Judenschaft, Ihrer geburths orth und Herkommens betreffend.
Hausz ansesszige.

Hierschl Arron hat ain halbes Heüsz. Diser ist gebirtig zu Eyszenstatt; hat beyleyffig vor 40 Jahren allhero geheürathet; und haltet sich schon bisz 18 Jahr lang zu Czemedey in Ungarn seiner Handelschafft nach, auff, welcher unter dem Schutz hierhero gehöret und nur in Ihren Feuertägen nach Koberstorff kommet, desszen Vatter ware ein Eyszenstätter Schuz Judt gewesen.

Abrahamb Lebl $\frac{1}{2}$ Heüsz: Ist zu Koberstorff gebirtig, Dessen Vatter ware allda bisz 30 Jahr ansesszig gewest, gebohren aber seye Er ausz Mähren.

Isac Hayam, desz Erst bemelten Lebl sein ayden, so von obigem Heüsz die helfte Erheürathet. Ist gebirtig zu Mischliz ausz Mähren, sein Vatter war daselbst ein ansessiger Schuz Jud. Diszer Hayam seye alda auch schon verheürathet, und alsz sein Weib gestorben ist Er vor 8 Jahren nach Koberstorff kommen und geheürathet.

Arron Simon $\frac{1}{2}$ Heüsz. Ist in Mähren zu Prostiz gebirtig. Deszen Vatter alda ein Hausz sessiger Schuz Jud ware, und Er Simon vor 23 Jahren alsz Löttiger nach Koberstorff kommen und das Heusz alda Erheürathet.

Perg Joseph $\frac{1}{4}$ Heüsz: Ist in Mähren zu Lauszniz gebirtig, daselbst ware auch sein Vatter ein Hausz sessiger Schuz Jud. Von dannen ist er Joseph alsz Löttiger vor 12 Jahren allhero gekommen, und auff das Heüsz geheürathet.

Jacob Lebl $\frac{1}{4}$ Heüsz: Ist in Mähren zu Hung: Proth gebürtig, wo auch sein Vatter ansesszig ware, von dar ist Er Lebl nach Röchniz kommen; daselbst bey Einem Juden 5 Jahr gediennet, und folgsamb vor $1\frac{1}{2}$ Jahr hiehero auff das Heüsz geheürathet.

Schmol Daniel $\frac{1}{4}$ Heüsz: Diszer ist zu Neufelt gebirtig. Dessen Vatter ware einige Jahr zu Neufelt und Ibrige Zeit zu Mätterstorff, wo er auch gestorben. Er Daniel aber vor 30 Jahren anhero geheürathet.

Lebl Schmol $\frac{1}{4}$ Heüsz: Ist obigen sein Sohn und hier gebürtig.

Mar: Mandl $\frac{1}{4}$ Heüsz: Ist gebirtig zu Eyszenstatt und hat vor 24 Jahren allhero geheürathet, sein Vatter Seye auch daselbst gebürtig und ein Hausz sessziger Schuz Jud gewesen.

Sallomon Schneider $\frac{1}{4}$ Heüsz: Ist hier gebohren und das Heüsz Erheürathet, dessen Vatter ware auch hier gebirtig und Jeder Zeit ein Höld gewesen.

Schey Davit $\frac{1}{6}$ Heüsz: Ist zu Röchniz gebürtig, allwo auch sein Vatter annoch ein Haüsz sessziger Schuz Jud ware, Er aber vor 16 Jahren auf das Heüsz hiehero geheürathet.

Moyses Bennedict $\frac{1}{6}$ Heüsz: ist hier gebirtig und desszen Vatter auch ein Hausz sessziger hiesiger Schuz Jud gewesen.

Jacob Mändl $\frac{1}{6}$ Heüsz: Ist gebirtig ausz Pohlen zu Aptau, allwo desszen Vatter auch Hausz sesszig ware, und ist er Mandl von dar alsz kleiner nacher Prag allda 6 Jahr, von dannen nach Nicklspurg, allda 4 Jahr gediennet, und von da ausz nach Eyszenstatt kommen, daselbst Sich einige Wochen auffgehalten, folgsamb anhero kommen, geheürathet und bisz 18 Jahr hier.

Peter Hierisch: $\frac{1}{6}$ Heüsz. Gebirtig zu Nickhlsburg, sein Vatter ware Jederzeit alda ein Hold, und ist er Hiersch von dar nach Wien, daselbst 5 Jahr gediennet, folgsamb hiehero und das Heüsz geheürathet. Ist 24 Jahr hier.

Wolff Laszerus $\frac{1}{6}$ Heüsz: gebürtig ausz Mähren zu Pirtniz ist von dort alsz verwaister nach Nickhlsburg allwo Er 4 Jahr, von dannen aber nach Lackhenbach und allda 6 Jahr gediennet, folgsamb hiehero geheürathet. Sein Heüsz, welches schon völlig zu samb gefahren ware, Erbauet, und schon 16 Jahr hier.

Isac Michael $\frac{1}{6}$ Heüsz: gebürtig ausz Mähren zu Trebitsch, ist alsz kleiner zu seinen Bruder nacher Kitsee kommen und bey Ihme bisz 15 Jahr gewest. von dannen aber vor 11 Jahren hiehero auff das Heüsz geheürathet.

Sallomon Leb ain Heüsz. Diser, wie auch sein Vatter, seyen hier gebohren, und hat das Heüsz Erörbt.

Ferdinandt Jacob auff gleücher Arth.

Maister Michael, ain Heusz. Ist hier gebirtig, sein Vatter auch also, und ein Hausz sessziger Schuz Jud.

Michael Maister desz obigen sein Sohn, ist hier gebürtig, und einen Thail von obigen Heusz.

Moyses Maister Eben also.

Hiersch Leb $\frac{1}{2}$ Heüsz. Diszer Sambt seinen Vatter ware hier gebürtig, und hat dasz Heüsz nach Ihme Erörbt.

Philiph Schneidter $\frac{1}{2}$ Heusz. Ingleichen.

Philiph Leb ain Heüsz auff gleücher Arth, Sambt seinem Vatter hier gebürtig.

Zacharias Moyses auch also ain Heüsz.

Jacob Moyses $\frac{1}{2}$ Heüsz. Ist gebürtig ausz Mähren zu Raustiz. Sein Vatter ware daselbst Hausz sessig, ist aber 26 Jahre anhero, und dasz Heüsz Erheürathet.

Isac Hiersch $\frac{1}{2}$ Heusz, ist gebürtig zu Neufelt, sein Vatter ware

daselbst auch Jederzeit Schuz Jud. Er Hirsch aber vor 15 Jahren ausz Neufelt alhero geheürathet.

Leszer Schmoll zwey Heüsz, ist gebirtig zu Neufelt. Sein Vatter ware auch allda gebirtig und Schuz Jud. Er Schmoll aber hat vor 22 Jahren allhero geheürathet.

Volgen die in der Judenschafft Sich Befundente Holden Partheyen alsz:

Mar: Lebl ein Hold bey dem Hirsch Arron, diszer ist gebirtig zu Nickhlsburg, sein Vatter ware allda auch ein Hold. Er Mar: Lebl aber ist Kleinerheit von Nickhlsburg insz Mähren. Von dar nach Röchniz alldort 6 Jahr, und von dannen nach Matterstorff, alda bisz 8 Jahr gediennet, so dann aber nach Koberstorff kommen allda geheürathet, und schon 26 Jahr hier.

Punnum Arron, auch bey Hirsch Arron ein Hold, gebürtig in Mähren zu Kadein, daselbst sein Vatter ein Hausz sessziger Schuz Jud ware, diser ist von dannen nach Lackhenbach kommen 4 Jahr gediennet und vor 16 Jahren hiehero geheürathet.

Sallomon Schniermacher, Bey seinem Schwegern Arron Simon, gebürtig in Mähren zu Piszviz, allwo sein Vatter Hausz sesszig ware, diser Sallomon aber ist mit 9 Jahren alt nach Eyszenstatt kommen, daselbst Sich bisz 17 Jahr aufgehalten. Das Schniermacher Handtwerck Erlehrnet und vor 13 Jahren hiehero geheürathet.

Lebl Bannedict ein Hold bey dem Schmoll Daniel, ist zu Lackhenbach gebürtig. Hat aber 1½ Jahr allhero geheürathet. Sein Vatter ware auch ein gebürtiger Lackhenbacher und Inwohner allda.

Schmoll Sallomon ein Hold bey Schey Davit, ist hier gebirtig und sein Vatter ein Hausz sessziger Schuz Jud eben hier gewest.

Isac Marcus ein Hold bey Wolff Laszerus gebirtig zu Eyszenstatt, sein Vatter ware daselbst Hausz sessig gewest, er Marcus aber vor 32 Jahr hiehero geheürathet.

Schlamer Hirsch: ein Hold bey Ferdinand Jacob gebirtig zu Eyszenstatt, sein Vatter ware auch daselbst gebirtig und ein Fleischhackher, er Hirsch ist von dar nach Lackhenbach kommen, und von dannen hiehero geheürathet, ist 24 Jahr hier.

Isac Lebl ein Hold bey Philip Lebl gebirtig ausz Mähren zu Raustiz, sein Vatter ware daselbst ein Hausz sessziger Schuz Jud, dieser Lebl ist nach Mätterstorff kommen, einige Jahr daselbst gediennet und von dannen vor 8 Jahren allhero geheürathet.

Mayr Hirsch: ein Hold bey Philip Lebl, ist von hier gebirtig, auch desszen Vatter also, und ein Hold gewesen.

Simon Samson eben bey Philip, diser und auch sein Vatter waren hier gebirtig, der Vatter aber Hausz sessig gewesen.

Davit Schulmaister ein Hold bey Leszer Schmoll, so gebirtig ausz

Pohlen zu Damacs. sein Vatter ware daselbst Hausz sessig, diser Davit aber von dannen alsz kleiner weckh in Mähren und Pöhmen verschiedener orthen herumb geraist, und vor 13 Jahren hierhero gekommen. lehrnet die Armen Kindter und wierd von dennen Juden ausz Wienn gezahlet.

Hirsch Schmoll ein Hold in disem Heüsz, ist gebirtig zu Neufelt, sein Vatter ware auch allda Schuz Jud. Er Hiersch Schmoll aber ist von Neufelt insz Mähren kommen und vor 16 Jahren hiehero und ist Schull Klopfer.

Isac Lebl ein Hold bey Leszer Schmoll, er und sein Vatter waren hier gebirtig, sein Vatter aber Hausz sessig.

Herzl Isac eben ein Hold bey Leszer Schmoll, gebirtig ausz Mähren zu Trebitsch, allwo auch sein Vatter ansesszig ware. Er Isac aber bey verschiedenen Judenschafften diser gegent herumb in diensten gestanden. Sodan vor 2 Jahren allhero geheürathet.

Davit Schniermacher ein Hold bey einem Christen zu Ober-Petersdorff, gebirtig ausz Mähren zu Trebitsch, sein Vatter ware daselbst Schuz Jud und er Daut vor 20 Jahren allhero geheürathet.

Moyses Lebl ein Hold und haltet sich schon 2 Jahre zu Stainpergh bey einem Christen auff. ist gebürtig zu Kitsee, und vor Jahren allhero geheürathet.

Jächer Isacin ein Höldin, ist von hier gebirtig. Ihren Man aber, solle wegen eines begannenen h:V: Diebstahls dasz Landt sein verwiszen worden: welcher schon 10 Jahre von hier wöckh, und solle Sich in Pöhmen Beffindten.

Sara Israelin ein Wittib und Höldin. Ihr Entlebter Mann hiesziger Fleischhackher ware hier gebirtig und hat Sie vor 6 Jahren ausz Mähren anhero geheürathet.

Reszl Leblin, ein Wittib und Höldin. Ihr Entlebter Man Lebl Fleischackher ware von hier gebürtig, und Sie vor 8 Jahren ausz Prespurgh allhero geheürathet.

Pelle Herzlin, ein Wittib und Höldin, ware Sambt Ihren Endtlebten Man hier gebürtig, und bey 25 Jahr in Wittib Standt.

Sara Moysesin ein Wittib und Höldin gebirdig wie vorne und bisz 30 Jahr in Wittib Ständt.

Lötige Pursch: so der Handelschafft nachgehen:

Moyses- und Hirsch Sallomon zwey brüder, welche hier gebirtig. Jacob Leeb und Arre Lip auch hier gebirtig.

Anton Gottlieb Schuster Verwalter mpr.

OL. Esterházy család bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. D., N. 80. —
D. M.

1739. április 21 előtt. Bécs*. Austerlicz Moyses Aron avégett folyamodik Esterházy Pál Antal herceghez, engedje meg, hogy apjától öröklött Wertheimber Wolf-féle háza árverésre bocsáttassék s abból a hitelező kielégíttessék, neki magának kára és költsége megtérüljön.

Durch: Hoch gebohrner Reichs Fürst. Gnädig Hochgebiethender Herr Herr!

Ewer Hochfürst: Durch: wird ohne deme gnädigsten andenckens seyn, wie dasz nach ableiben meines verstorbenen Vatters Aron Austerliz von dero Hochfürst: Herrschafft in Eysenstatt als gerhaab der Arnsteiner bestellet, und nach erlangter majorennitaet A: meine paternam legitimam anverlanget, welcher mittels anligenden Wechsel Brief B: producirt schreiben C: consens D: bey dem D:H:M: Amt auf meine eingereichte Klag E: excipiendo sub F: angezeigt, wie dasz diese 3060 fl: vermög beschener vormerckung und Hochfürst: Consens D: auf des Wolff Wertheimbers Hausz in Eysenstatt realiter vorgemerckter sich befinden, ist sodann über den abgeführten Process der Abscheidt G: untern 7-ten Jenner 739. dahin ausgefahren, dasz der bemelte Arnsteiner gegen anerbottener extradirung des Wolff Wertheimberischen Wechsel brief und bewürkten Consens brief von meiner Klag ledig und müssig seye, ich erweise dan, wie es sich zu recht gebührete, dasz dieses in actis einkommende unterpfand zur Zeit der beschener fürmerckung zu meiner völligen befriedigung nicht zuelänglich gewesen wäre, disz wurde gehört, jedoch bemelter Arnsteiner die gegenweisung und alle andere Recht: befelch vorbehalten wären, in conformitate dieser ergangener Judicatur kann ich bemelten gerhaben meiner paternae Legitimae halber weithers nicht angehen, sondern werde bemüssiget, die real hypothec der Wertheimber: in Eysenstadt befind: behausung, jedoch Salva Licitatione zu executiren, wann nun aber Ewer Hohchfürst: Durch: eine als obergerhab wider den beklagten umb so schleininger die excon ertheillen werden, als meine anforderung tanquam praetension pupillaris mit der Hochfürst: Consens auf der beklagten behausung realiter vorgemercket worden, und der zahlflüchtige beklagte zu abführung dieser schuldt in der güte nicht zu vermögen.

Solchemnach

Gelangt an Ewer Hochfürst: Durch: mein demüth: Höchst billiches bitten, die geruh:, den beklagten die abführung die mir auf den Wechsel brief schuldig gewordenen 3060 fl: samt Interesse, Expens schaden und unkosten (:de quibus singulis solennissime protestor:) durch abschätzung

* Austerlitz Moses Áron beadványa mikor kelt, nem jelezhető. A felzetre írt határozat 1739. ápr. 21.-én kelt.

der ggth. behausung Salva litatione gnadigst auf zu legen. Mich prae-
stando praestandis empfehle

Ewer Hochfürst: Durch: demüthigster

Moyse Aron Austerlitz,
Hochfürst: Schutz-Jud.
Purckner Dorff mpria

Kivül: címzés és alatta az elintézés:

Allerseits Interessirte sollen dieser sachen halber den 21-ten May frühe umb
9. Uhr in der Fürst: Canzley perempt: erscheinen, und solle diese Verordnung den
Wolff Wertheimber selbstn zu gestellet werden. Wienn den 21. ten April Ao:
739.

(L: S:) Fürst-Esterhazische Canzley

Franz v: Schmitte Secret:

OL. Eszterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 49. —
D. M.

1114.

1739. július (Lajtaújfalu). Lajtaújfalu zsidósága Esterházy Pál Antal
herceghez írt folyamodásában kéri a Wachtel Kristóf tanácsos elrendelte
sürgető elköltözésüket parancsoló intézkedés visszavonását vagy némi
enyhítését.

Durchleüchtig Hochgebohrner Reichs Fürst, Gnädigst-Gebiettender
Fürst und Herr Herr etc.

In was grosse Bestürzung und Leyd weeszen uns die jüngsthin auf
Befelch Hoff Raths Herrn von Wachtl durch den Herrschafft: Verwalter
zu Neufeld intimirte Räumung des unsz mit höchster genehmhaltung
Euer Hochfürstl: Gnaden bishero zu bewohnen gnädigst vergünstigten
Würths Hauszes und alda befind: gestiezet, können wir leyder mit
mehrsers blutigen blutigen Thrennen beweinen, als mit der Feder vor-
stellig machen, sonderheit: da diese wider unsz unverhoffter Dingen
verhängte Triebseligkeit gleichsamb ehender, als uns solche intimieret
worden, mit dem betriebten Anfang genohmen, da wür aus unsern
wohnungen mit Weib und Kindern (: worunter einige deren ersteren in
Kind-Bett, etwelche aber der lezteren an Blattern Kranckher darnider
gelegen, auch wegen veränderten Lufft würckh, gestorben seynd:) ohn
gehindert all gemachter vorstellung urplätzlich aussziehen und in den
S: V: Stall transferiren zu lassen bemüssiget wurden.

Wann nun aber Gnädigster Fürst und Herr Herr uns diese praeci-
pitirliche Aussziehung umb so schmerzlicher falllet, alsz hier zu in An-
sehung, dasz der Eurer Hochfürst: Gnaden untergebene Marckht Neu-
feldt Landkundigermassen an weithe und grössze dergestalten beschaf-

fen ist, dasz ohne ausztreibung unserer ein zue Sanitäts-Sachen weit anständigerer, und denen diszfahls gnädigst ergangenen Verordnungen bequemerer Orth assigniret werden könnte, dahingegen Höchst dieselbe gleich Dero Hochfürst: Herren Vorfahrern mildreichsten Andenckens unsz bereits ultra saeculum die protection gnädigst engedeyhen zu lasszen mildest geruhet haben; Alsz sehen wir unsz auch in gegenwärtig aüssersten Nothstandt, und zu rettung des andurch stünd: zu gewahrthen Augenschein: untergangs zu Ewer Hochfürst: Gnaden im Tüffester unterthänigkeit zu recurriren bemüssiget, und weillen uns Armen Juden nicht unbekant, dasz Ewer Hochfürst: Gnaden den gnädigsten Befelch wider unsz nicht hätten ergehen lassen, wann nicht von der Hochlöb: Sanitäts Commission diese Verordnung wäre gemacht worden, so haben auch an Hochdieselbe unsre unterthänigst Schrifft: Bitt eingereicht.

Gelanget solchemnach an Ewer Hochfürst: Gnaden unsere unterthänigst gehorsambst Fuszfallendes Flehen und Bitten, womit wir mit der I-o unplätzlich anbefohlenen Raum-und Auszziehung, wo nicht verschonet, wenigstens doch mittelst andern Remidirungsmitteln einiger-massen subleviret und Consuliret werden möchten, das behörige gnädigst zu veranstalten.

Zu gnädigster Gewöhrung, auch Höchsten Fürst: Hulden und Gnaden uns in Tüfferster Submission gehors: empfehlend verharren Ewer Hochfürst Gnaden Unterthänigst-gehorsambtste

N: dero gesamt betrangte Judenschafft zu
Neufeldt.

Kivül címzés.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. C., N. 67. — D. M. Ezen ügyvel kapcsolatosak a M. Zs. O. 111. 487. 489. 491. 492. 493. és 505. számú iratai.

1115.

1739. július. Lajtaújfalu. Lajta-Újfalu zsidó lakói a pestis járványa miatt távozásra kényszerítettén és más községekbe szorulván könyörögnek a királyhoz, hogy régebbi sérelmeik után óvja meg őket újabb szenvedéstől: óvassék meg zsinagógájuk, mely javarészt az udvari factorok adományából épült, idegen használattól és maradjon lezártan a vármegye vigyázása alatt, szintűgy temetőjük privilegiumaik alapján; maradhassanak Lajta-Újfalu szomszédságában megélhetésük végett addig is, míg visszatérhetnek, de Szarvkonél is messzebb ne távolíttassanak és ne szoríttassanak be más községek kebelébe. — E folyamodvány szélén Wachter Kristóf, az Eszterházyak sopronmegyei birtokainak igazgatója, fő dolgot megkerülő-, de gyalázó megjegyzései közt tagadásba

és vádlásba bocsátkozik, a zsidók kárát csekélybe veszi és a vármegye kívánt oltalmazása ellenében a földesúri hatalomra hivatkozik.

Sacratissima Caesarea Regiaque Majestas, Domine, Domine Clementissime.

Quam arduum non minus, ac Damnis refertum sit Privilegiatis, et a memoria hominum possessis habitationibus momentanee excedere hocque modo relicto exiguo Commertio vitae medys imminui, ad Sacros Pedes Lamentabiliter exponere ideo erubescimus, quod in mutatione

Memoria hominum et litteralia documenta docent Judaeos antehac ob nefandum vivendi modum jam semel expulsos fuisse: testimonij signum hujusce expulsionis est Ecclesia parochialis, antiquitus ipsorum Synagoga.

aequitas et benignitas Celsissimi Principis eo usque se extendebat, ut non tantum vecturae pro transferendis Judaeis et eorum suppellectilibus ad alias communitates gratis datae, verum etiam omnis assistentia pro incassandis ipsorum debitis Activis (:dummodo etiam passiva solvant:) oblata sit.

ad primum. Falsum narrant Synagogam expensis proprijs plurima ex parte extruxisse, siquidem locum huncce longo tempore ante admissionem Judaeorum jam inaedificatum fuisse, ipsa structura demonstrat, quapropter singulis Annis 20 florenos in ratione census solverunt.

pro loco Separationis antehac nominatae Possessionis Neüdorffii jam vero substitutae Possessionis Neufeld in Comitatu Soproniensi summum Sacratissimae Maiestatis Vestrae Servitium, et publica salus subesse praecipitur. Quia tamen secundum Deum, et eius Justitiam, naturalemque aequitatem ea, quae cum incommodo privatorum praecise aliquorum in commune conferri debent, naturali aequitati conformem recipiunt compensationem ac insuper ne ultra summae necessitatis limites incommodum extendatur, publicam exigunt Provisionem; idcirco reservatis laesionibus, quae ante benignam nominatarum Possessionum mutationem jam inrogatae sunt nostri Clementissimam praeservationem in futurum humillime supplicamus.

Primo. Quia pro Sexu Masculino et Feminino, divisus locus Orationis (Synagogam nuncupamus) Factorum Aulicorum Eleemosyna plurimum exstructus, exiguus adeoque in rationem separationis nihil conferens sit, dignetur Maiestas Vestra Sacratissima benignissime committere, ut locus ille per nos rite clausus, ab omni alio usu

ad secundum. apparet hic crassa ignorantia Juris et Juris consulti. in concessionalibus Celsissimi Principis Michaelis continetur totum fundamentum usus et Juris ipsis competentis, sed e diametro incontrarium.

ad tertium. Judaeorum debita passiva ordinarie Activis maiora esse solent, quod ex eo colligendum, siquidem ad hoc usque momentum ex parte Judaeorum nihil Activorum in Christianos, ex parte vero Christianorum Activa in Judaeos iam iam prodierint. interim si quidquam condigne ad Praetendendum habeant, iustitia et assistentia ex parte Dominj non denegabitur.

ad quartum. Dominium nimium quantum per Judaeos damna passum fuisse, palam est, quare om-

praeservandus, adeoque in eadem qualitate nobis conservandus sub Inspectione Magistratuali Comitatus permaneat.

Secundo. Quia communi, omniumque Gentium Jure Coemeterium loci Religiosi Privilegio gaudet, ne hac quoque in parte fundatus immemorialis usus noster praejudicio gravetur benigne praecipere, cum tam quoad Synagogas, quam Coemeteria Fundator Majoratus Eszterhaziani usum nostrum contractualiter Privilegiatum effecerit.

Tertio. Quia Possessio Neüfeld a loco Separationis, seu per Nos inhabitatae Domus satis remota esset, in qua Possessione potissimum nostrum commercium, adeoque et activum Creditum habetur, misera vero Plebs debitum nobis successive et etiam in Naturalibusolvere consuevit, consequenter si ab hac Possessione longius removemur, ne omnibus vitae mediis improvise destituamur, misera Plebs instantaneis solutionibus gravari, aut etiam successiva Expensarum et Interusurii praestatione cumulari deberet, dignetur Sacratissima Maiestas Vestra ex aequitatis et miserae Plebi convenientis conservationis ductu Caesarea-Regia Pietate ordinare, ut in Possessione Neüfeld aut eidem contigua loca adeoque nullatenus extra Dominium Hornstein habitationes interimales figere debeamus.

Quarto. Ex allegato aequitatis ductu dignetur Sacratissima Maiestas clementissime demandare, ut quia

nem competentem satisfactionem
hisce sibi reservat.

gratiae sibi ducant quod ex mera
benignitate Celsissimi Principis ad
nutum ipsorum in caeteras com-
munitates repartiti fuerint.

quoad Jus quaesitum, denuo fit pro-
vocatio ad concessionales Principis
Michaelis, ubi in fine Celsis-
simi Principis jus augendi, immi-
nuendi, plane tollendi et per con-
sequens etiam ipsos expellendi
clarissime expressum habetur.

ob salutem publicam nobis enata
Damna compensationem fundant
reservatis hic et nunc reservandis
saltem a futuris communem cala-
mitatem modernam gravantibus
afflictionibus Magistratuali Comi-
tatensi Autoritate praeservemur,
praecipue vero, ne alys Judaeo-
rum Communitatibus incorpore-
mur, quae alioquin strictis habita-
tionibus locatae, si nostris multi-
plicentur Personis, ex Coarctatione
potius Infirmittatis metum, quam
Sanitatis Provisionem inducere
existimentur, quod aequitati tanto
est convenientius, quanto quaesi-
tum ius nostrum contractuale exi-
git evidentius, ut exorata a Deo
incumbentium malorum remis-
sione in nostras redeamus habita-
tiones, super cujus Juris integri-
tate specialem provisoriam Comi-
tatui intimandam humillime im-
ploramus, Divinae Justitiae et na-
turali aequitati conforme postula-
tum, superindeque benigni remedii
emanationem commendare viden-
tur occasione Sanitatis antehac
nobis communiter irrogatarum, et
medio Factorum Aulicorum pro
communi remedio ad Sacros Pedes
humillime expositarum Laesionum
Species, ut proinde Clementis-
simae Consolationis Spe erecti
Gratiam et Clementiam humilli-
mis fidelibus Servitijs demerituri
perseveremus.

Subscriptio nulla, immo examina-
tis Judice et reliquis negarunt
plane instantiam.

Sacratissimae Maiestatis Vestrae
Humillimi subditi

N: N: Communitas Judaeorum
in Possessione Neüfeld, comitatu
Soproniensi degentium.

Kívül: „Copia instantiae Judaeorum antehac in possessione Neufeld commo-
rantium additis ex parte Dominy reflexionibus”.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. C., N. 67.

Kiadta a M. Zs. O. III. 794. az „Ad Conceptus Exped. 1739. Aug. Nr. 9.” alap-
ján az uradalom hozzáfűzött bírálata nélkül. D. M.

1116.

1739. aug. 18. Sopron. — Sopron vármegye közgyűlése jelenti a Magyar
Udvari Cancelláriának: A király 1739. júl. 30.-án k. rendeletével meg-
parancsolván, hogy a megye a lajtaíjfalviak zsinagógáját pecsételje le és
a zsidó temető érintetlenségére vigyázzon, Czompó Sándor alispán telje-
sítette a parancsot, de megállapította, hogy a zsinagóga még a királyi
parancs kelte előtt kath. kápolnává alakíttatott. A közgyűlés magáévá
tette Wachtel Kristóf bőven eléadott ellenvetéseit a zsidók kérvényére
nézve és azért megkéri a Cancelláriát, hogy a földesúri jogot és az or-
szág szabadságait védelmezze.

Excellentissimé, Illustrissimi, Spectabiles ac Magnifici, Perillustres
item ac Generosi Domini nobis Gratosissimi, Colendissimi.

Benigno Sacratissimae Caesareae Regiaeque Maiestatis, Domini
Nostri Clementissimi mandato 30. Mensis Julij Anni currentis emanato,
quo mediante Nobis Benigne praecipitur ut Synagoga Judaeorum Neu-
feldiensium, postquam jdem e suis Neufeldiensibus habitatonibus
secesserint, medio Comitatus Magistratus claudatur et obsignetur ac
tam illa, quam et Coemeterium interea ad alios usus non applicentur,
in reliquo autem Dominium Terrestrale in Neufeld de ulteriore eorun-
dem Judaeorum accomodatione audiamus genuinamque idcirco non
minus quam et alias annexi Memorialis continentias Informationem
quantocyus submittamus, in hodierna Generali Congregatione Nostra
perlecto, refert Vice Comes noster Dominus Alexander Czompo, quali-
ter idem hocce Benigno Suae Majestatis Sacratissimae Mandato die
2.-a currentis ad ipsum per Judaeos accelerationem effectuationis eius-
dem sollicite adurgentes allato, ne remissionis affectuationis Benigni
Suae Maiestatis Sacratissimae Absoluti Mandati causa quoquo modo in
ipsum aut Comitatum derivari possit, Processualem Supremum Judi-
cem Nobilium Nobilem Ladislaum Pásztori ea cum instructione exmise-
rit, ut ille repetito Benigno Suae Maiestatis Sacratissimae Mandato an-
nexoque Judaeorum Memoriali cum Domino Christophoro de Wachtel,
Celsissimi S. R. I. Principis Pauli Antony Esterhazy de Galantha (:Tit.):
Aulae Consiliario supremamque directionem in Bonis Celsissimi Prin-
cipis in hoc Comitatu suis gerente communicatis, si praeattacta Syna-
goga adhuc in Statu integro reperiatur nullaeque medio tempore inno-
vationes intercesserunt, et Dominium Terrestrale non contrariabitur,
ad Exigentiam Benigni Suae Maiestatis Sacratissimae Mandati claudat

et obsignet, secus vero si immutationes jam intercessissent, praemissa earum revisione et cognitione in notam sumat et referat, cuius modi relatione facta praememoratus Iudex Nobilium refert se mentionatum Dominum Christophorum de Wachtel die 3. currentis accessisse Benignumque hocce Mandatum cum eodem communicasse Eundemque licet Judaeis indignatus fuerit, quod falsas querelas ad Suam Maiestatem Sacratissimam Excelsamque Cancellariam Regio-Aulicam Hungaricam cum gravi Celsissimi Principis praejudicio detulerint, netamen semet Benigno Suae Maiestatis Sacratissimae Mandato quodam modo opponere arguatur, non obstante eo, quod jam ante emanationem hujus Benigni Mandati Judaei ex Neufeldiensibus habitationibus suis recesserint locusque Oratorij ipsorum pro Capella fidelibus Romano-Catholicis destinatus jam expurgatus et mundatus fuerit, immo Christi Crucifixi effigies cum alijs Sanctorum Imaginibus pro altari ipsa die emanationis Benigni hujus Mandati imposita sit, atque hac ratione eatenus res non amplius esset integra neque pro Judaeis conservari valeat, consensisse tamen in id: Ut interea, donec ex parte Celsissimi Principis necessariae repraesentationes apud Excelsam Aulam Caesareo-Regiam fiant, aliaque Benigna resolutio Suae Maiestatis Sacratissimae subsequatur, locus praedeclaratus per dictum Iudicem Nobilium claudatur et obsignetur, quae omnia ex reproductis coram Nobis perlectisque Vicecomitis Commissione, Literis Domini de Wachtel ad Provisorem Dominalem scriptis, ac Iudicis Nobilium relatione evenissent. Quam ob rem idem Iudicium negotio hocce cum Domino de Wachtel convento et concluso se ad Neufeld exivisse ac in sensu praemisso locum eundem clausisse et obsignasse. Porro Iudice quoque Nobilium relationem suam modo praevio terminante praelibatus Dominus de Wachtel Celsissimi Principis Consiliarius, ex parte Suae Celsitudinis inter Nos praesens exhibuit Nobis hisce annexam Concessionalium per Celsissimum condam Principem Michaëlem Eszterházy de Galantha 19. Julij Ao 1720. pro Judaeis Neufeldiensibus extradatarum copiam, et penes illam intuitu continentiarum Memorialis Judaeorum declaravit 1-mo Memoria hominum literalibusque Instrumentis exhiberi Judaeos jam antehac ob nefandum vivendi modum ex Possessione Neufeld pulsos fuisse, Testimonijque huius expulsionis signum esse Ecclesiam Parochialem antiquitus ipsorum Synagogam. 2-do. Aequitatem et Benignitatem Celsissimi Principis eousque se extendisse, ut non tantum vecturae pro transferendis Judaeis et eorum supellectilibus gratis datae, verum etiam omnis assistentia pro incassandis debitis ipsorum Activis (:dummodo Passiva solvant:) oblata sit. 3-tio. Nullas Judaeos allegare posse laesiones, quin imo Celsissimum Principem in censu debito laesum esse, sat appariturum ex proxime formandis rationibus. 4-to. False narrare Judaeos Synagogam expensis proprijs plurima ex parte exstructam esse, siquidem locum hunc longo

tempore ante admissionem Judaeorum inaedificatum fuisse ex aedificio et structura appareret. 5-to. Intuitu Coemeter Judaeorum quod Comuni omnium Gentium iure Loci Religiosi privilegio gaudere asserant, elucere crassam in concipista libelli supplicis Juris ignorantiam. Caeterum nullum principium fundatum in praetenso immemoriali Coemetery usu per Judaeos poni posse, cum in concessionalibus Principis Michaëlis contineretur totum fundamentum usus et iuris ipsis competentis, ast ipsis e diametro in contrarium. 6-to Judaeorum debita passiva ordinarie activis majora esse solere, idque ex eo etiam colligendum, siquidem ad hoc usque momentum ex parte Judaeorum nihil Activorum in Christianos, ex parte autem Christianorum Activa in Judaeos jam prodiverint, interim si quidquam condigne praetendendum haberent, Justitiam et auxilium ex parte Domini neutiquam denegatum iri. 7-mo. Nullatenus Judaeos per Dominium, sed per hosce Judaeos Dominium nimium quantum damnificatum fuisse palam fore ac ideo competentem satisfactionem ex parte ejus reservari. Cum porro universa privilegia his Judaeis concessa vi Concessionalium ex toto tollere Principi integrum foret, hosce Judaeos gratiae sibi ducere debere ex mera benignitate Principis ad nutum ipsorum in caeteras communitates Judaeorum repartitos fuisse; frustra igitur hic quoque Jus quaesitum per Judaeos allegari, cum contra id Concessionales Principis Michaëlis militarent, ubi in fine Jus augendi imminuendi vel plane tollendi ipsorum Privilegia, et per consequens etiam ipsos expellendi clarissime expressum et reservatum habetur.

Tandem his declaratis adnectebat id quoque, quod Dominium tum praemissis rationibus permotum, cum vero ex eo etiam, quod Judaei ex Neufeldiensibus habitationibus suis ante emanationem Benigni huiusce Mandati recessissent suasque novas habitationes ad alias Judaeorum Communitates repartiti obtinuissent, forma denique Synagogae immutata extitisset, consequenter Benignum Suae Maiestatis Mandatum ad similes circumstantias extensum non fuisset, clausionem et obsignationem per Judicem Nobilium factam reservari fecisse, jamque Capellam eandem ritu Ecclesiae Romano-Catholicae consecratam, Divorumque Fabiani et Sebastiani honoribus dicatam divinis sacrificijs quotidie vocare. Caeterum praelibati Judaei nec in hac Congregatione Nostra coram Nobis neque coram Vice-Comite Nostro medio tempore semet insinuarunt, tanto minus Contractus quospiam aut Privilegia, quibus praetensa ipsorum Jura continerentur, remonstrarunt, ideo eousque donec Judaei alia non remonstraverint, necessario exhibitas coram Nobis ex parte Domini Terrestralis Concessionales, quarum Originale prae manibus Judaeorum esse supponeretur, pro fundamento assumere debemus.

Cum igitur ex praeannexa copia appareret Communitatem Judaeo-

rum Neufeldiensium Ao 1720. 19. Julij ad Principem Michaëlem recurrerisse suppliciter Privilegiumque ipsis per Principem Paulum antea concessum per mortem illius expirasse visum, renovari, ratificari et confirmari humillime supplicavisse idque etiam obtinuisse atque hac ratione omne ipsorum Jus et Privilegium in concessionibus Principis Michaëlis subsistere, neque in hisce circumstantijs Privilegiorum per Principem Paulum concessorum (etiam que exhiberi possent:) a quibus nimirum jdem Judaei proprio facto recesserunt, rationem haberi posse, Jure proinde Privilegia suis Judaeis concessa augendi minuendi vel prorsus abrogandi et tollendi pro Domino Terrestrali per Principem Michaëlem in suis Concessionalibus, quibus velut posterioribus jdem Judaei inhaerere necessitantur, per expressum reservato existente moderno Celsissimo Principe Domino Terrestrali, etiam Michaëlem Principem, Privilegia his Judaeis concedentem repraesentanti huiusmodi Privilegia pro suo arbitrio abrogare et tollere, per consequens eosdem Judaeos non tantum ad alias Judaeorum Communitates observata commoditatis ratione dividere, ast etiam ex suis Bonis et Dominijs eliminare, Synagogam et Locum Coemeterij pro usibus placitis, non tantum occasione publica, ut moderna esset, ast etiam privata applicare, liberum integrumque esse existimamus, atque sic universis eorundem quaerimonys legali fundamento et veritate destitutis, etiamsi circa Synagogam eorum adhuc res integra foret, citra consensum Domini Terrestris in praejudicium Jurium libertatum et praerogativarum Nobilitarium pro Judaeis conservari, Judaeosque cessantibus etiam modernis circumstantijs ad Neufeldienses habitationes suas invito Domino reduci nequire censemus, cum enim Judaei ex statu conditionis suae proprietatis et perpetuitatis incapaces essent, neque im praedecaratis concessionibus quidpiam perpetuitatis concessum reperiretur, etiamsi expressa augendi, minuendi vel prorsus abrogandi facultas reservata non fuisset, quia nihilominus eiusmodi universae concessionem ex propria Principis voluntate coaluissent, ex sola etiam contraria Principis voluntate tollerentur.

Quae dum in forma humillimae Informationis vi Benigni Suae Majestatis Sacratissimae Mandati per Nos submittendae, Excellentiae reliquisque praetitulatis Dominationibus Vestris cum demissa sensus nostri explicatione submittimus una etiam quatenus praelibati Celsissimi Principis Jura manutenere et hoc passu Libertates et Privilegia Regni gratiose protegere dignetur, humillime supplicantes perseveramus. Datum ex Congregatione Nostra Generali in Libera Regiaque Civitate Soproniensi die decima octava Mensis Augusti Anno Domini Millesimo septingentesimo Trigesimo Nono celebrata.

Excelsae Cancellariae Hungaricae.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. Itára: Rep. 83., Fasc. C., N. 69. — D. M.

1739. szeptember 9. —* Esterházy Pál Antal folyamodás formájában jelenti a királynak, hogy 1739. júl. 30-án Sopronvármegyéhez intézett parancsa a lajta-újfalvi zsinagóga érintetlen megtartása iránt valósággal nem teljesíthető, mert még a parancs kiadása előtt katolikus kápolnává tétetett; minthogy pedig a zsidók érveinek egyike sem állhat meg, kéri földesúri jogára hivatkozva a megyéhez küldött királyi parancs enyhítését.

Sacratissima Caesarea Regiaque Majestas, Domine Domine naturaliter Clementissime!

Qualemnam Judaei in Possessione Neifeld ad Dominium meum Hornstein spectanti Comitatuque Soproniensi adjacenti (:quae sic exigente salute publica pro Loco Contumaciae per eos, qui e Regno Hungariae in Austriam venire voluerint servandae iam applicata habetur:) humillimam Maiestati Vestrae Sacratissimae porrexerint Instantiam, quale item benignissimum super eo principaliter, ut esto ydem Judaei ob praemissam servandae in mentionata Neifeld Quarantenae publicam necessitatem habitationibus suis cedere debeant, Synagoga nihilominus, seu schola ipsorum ibidem habita medio Comitatus Soproniensis Magistratus claudi, et obsignari, et nec illa, nec etiam Coemeterium ad alios usus ullatenus applicari debeat, sub dato 30. nuper transacti Mensis Julij Comitatus Soproniensi sonans ad eandem factorum Judaeorum Instantiam sat sinistre expositam emanaverit Maiestatis Vestrae Sacratissimae Mandatum, dubio procul Eadem Majestas Vestra Sacratissima recordari adhuc dignabitur clementissime. Peregit equidem Commitatus Soproniensis Magistratus obsequi cupiens benigno Caesareo-Regio Praecepto, aliquam clausuram, et obsignationem citra meum, qua etiam Supremi ac Perpetui Comitatus, et simul Domini Terrestris adeoque primae Instantiae praescitum, ast istiusmodi clausura[m] vel ex eo praeter benignam mentem ac Intentionem Majestatis Vestrae Sacratissimae secuta[ml] fuisse supponi debet, quod iam ante eandem clausuram cessaverit ibi esse Synagoga, Christi enim Effigies eo jam praevie translata, et exposita p̄sque Fidelium Christi Orationibus Locus ille destinatus iam fuerat, nec itaque rite claudi potuit, ac decuit effigiem Christi, et Eiusdem Fidelium Orationis Domum, ac Locum: Quem quoniam Deo et Divino cultui sacrum futuris quoque temporibus relinquere velim, Judaeorum vero querulantium Instantia et praetensum gravamen aliunde etiam nullo prorsus nitatur fundamento, quamvis enim

* 1739 szeptember 9. e folyamodvány beérkezésének vagy a rávonatkozó határozatnak kelte.

adstruant 1-mo Synagogam suam Eleemosyna Factorum Suorum Aulicorum exstructam, quasi vero ob id sibi deberet relinqui, 2-do videantur Achilem suum ponere in Privilegio sibi a meis piae memoriae in Majoratu Praedecessoribus concesso, et stipulato Contractu, vi cujus usum suum Privilegiatum effectum esse praetendunt, nihilominus tamen sicuti primum eorundem Argumentum, vel ideo statim corrui, cum constet Locum habitae Synagogae non per ipsos Judaeos fuisse, verum antea quoque iam extitisse exstructum, sed posito aliquos sumptus ad eius extructionem convertissent, eo minus tamen ansam habere possent querulandi, cum ego casu quo tales sumptus liquidaverint, ad eorum bonificationem paratum me offeram, quo contenti utique debent esse Judaei; Enimvero alterum etiam eorundem Argumentum subsistere prorsus nequit, cum vel ex ipso quoque a parte Judaeorum toties allegato per Principem olim Michaëlem Eszterhazy die 19a. Julij Anno 1720. eisdem elargito Privilegio, signanter paragrapho 14-to, et finali hic genuine de verbo ad verbum annexo, patet in Terminis reservatam ibidem mihi expresse haberi plenam facultatem Privilegia Judaeis concessa pro Libitu non tantum augendi, sed etiam minuendi, imo et ex toto cassandi, et abrogandi, unde sequitur cum ipsis Judaeis eorumque Privilegijs pro beneplacito meo disponendi omnem potestatem mihi in salvo esse relictam, tanto magis cum eorundem Judaeorum pure a libitu, arbitrio, et nutu meo taliter dependentium Privilegia, nec antea in praesentem usque diem a me confirmata fuerint; Proinde cum praemissis et id accedat, quod totus ille pro mentionatorum Judaeorum ingratis et sine fundamento querulantium habitationibus, Synagoga item, et Coemeterio antea assignatus fundus sit ex toto Curialis, sensu autem fundamentalium Patriae Constitutionum signanter Tit. 9-ni. Par. 1-ma Op. D. Tripar: quivis Dominorum Terrestrium liberam habet semper fundis ac Juribus eatenus suis prout voluerit fruendi potestatem, Maiestati Vestrae Sacratissimae humillime de genu supplico, quatenus motivis ac rationibus ex praeadductis clementissime concordi sumendis benignum suum praevio modo ad Comitatum Soproniensem impertitum Mandatum relaxare et pro futura etiam Jurium meorum (:pro quibus in salvo relinquendis, imo clementer ac Paterne protegendis ulterius quoque submississime supplico:) cautela ad Eundem Comitatum eatenus rescribere ac praecipere Maiestas Vestra Sacratissima benignissime dignetur. Quam clementiam humillimis ac fidelibus servitys adnitar demereri.

Maiestatis Vestrae Sacratissimae

Humillimus perpetuusque fidelis Subditus et Vasallus

Princeps Paulus Antonius Eszterházy.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. C., N. 65. — D. M.

1739. szeptember 28. Kismarton. — *A kismartoni nevezetesebb zsidó családok házaí s a bennük lakó zsidó személyek elsorolása.*

Untersuechung oder der dem 28-ten Septembris 739 vorgenommenen Vornehmsten Juden Haüszzer beschreibung in Eysenstadt betreffend
Alsß dasz Werthaimberische Hausz.

Im untern Stock:

- No. 1. Wittib Rose Weszl.
2. Isacc Mannhaimber.
3. Alte Edel Austerlitzin.
4. Jacob Austerlitz.

In mittlern Stock:

1. Männer Juden Schuell.
2. Isacc Prill.
3. Sallamon Lebel.
4. et 5. Vor dem Werthaimber aufbehalten, verspehret, und Lähler
2 Zimmer.

In obern Stock:

1. Die Weiber Schuell.
2. Des Juden Schuellmaisters Zimmer David Pollack.
3. David Weill.

Ansonsten ist in diesen Hausz nichts Lähres gefunden worden, auszer wasz die Holtz Gewölber bey der Erden seint, worinnen Holtz Liget.

Wolff Schlesinger Hausz:

- No. 1. Des Moyses Schlesinger Sein Wittib.
2. Wolff Ambsterdamb.
3. Hansz Uscht des Moyses Hellin Schwager.
Hier ist gar nichts Lähres.

Hierschl Spitzer Hausz:

Im untern Stock.

Isacc Spitzer allein, das übrige seint gewölber, in theyls seint wahren, und theyls mit Holtz.

Im mittleren Stock:

Wolff Prejszsch allein dem gantzen Stock.

In der Höche:

Sallamon Spitzer auch allein, seint nur 2 Zimmer und ist in diesem Hausz auch nichts Lähres.

Leeb Israel Schleszinger Hausz, welcher gestorben,
Dem untern Stock hat die Wittib.

In obern Stock seint 3 Zimmer, worinnen niemand wohnet.

Isacc Oppenheimer:

In untern Stock

wohnet der Simon Sultzbacher Juden Richter, und Sallamon Mayer.

In obern Stock:

seint 2 Zimmer, und 3 Kämmer, niemand darinnen.

Sallamon Austerlitzische Hausz.

Leeb Schuellhoff, Mayer Austerlitz, und Juda Perliner, alhier ist auch nichts Lähres.

Leeb und Hierschl Austerlitzische Hausz.

Alhier wohnet der Hierschl Austerlitz.

Item die Wittib, und Samuel Schlesinger, in übrigen alhier nichts ohnbewohnt ist.

Isac Spitzer Öedes Hausz.

Und von niemand bewohnt, weillen es nicht zu gerichtet, Hätte im untern und obern Stock.

Elias Leichtenstötterisches Hausz.

In untern Stock wohnet der Elias Liechtenstätter.

In der Höche seint 4 Zimmer, worinnen sonsten niemand gewohnt, anjetzo wohnet desszen Ayden Herz Kann in zweyen, also 2 lähr. N. B. Dieser Hertz Kann ist von Presslau, und vor der Sperr anhero gekommen, jetzo aber noch nicht zurück kann.

Israel Prill Hausz

Welches nur einen Stock hat, und dieses gantze Hausz der Samuel Lutzato bestantweis Innen hat.

Mit deme allübrige Häuszer (:wie schon beschrieben:) bewohnter und nichts Lähres befunden habe. Zeugnus dessen meine Ferttigung; Actum Die et Anno ut Supra.

(L. S.)

Joh. Mich. Richter mpria
Verwalter.

OL. Esterházy cs. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. B., N. 50. — Vörös
viasz pecsét, töretlen. D. M.

1739. szeptember 30. Nemeskér. — Sopron vármegye közgyűlése Esterházy Antal herceghez: a király 1739. szeptember 7-én kelt rendeletére a vármegye megvizsgáltatja a Lajta-Újfaluból kiköltöztetett zsidók álla-

potát; kéri azonban a közgyűlés a herceget, hogy, ha egyéb birtokain hasonló szándéka volna a zsidók iránt, halassza el más időre.

Celsissime S. R. I. Princeps, Domine Nobis Gratosissime Benignissime.

Quidnam Nobis denuo clementer praecipiat Sacratissima Caesarea Regiaque Maiestas, Dominus Noster Clementissimus, ex annexa copia dignetur Celsitudo Vestra gratiose intelligere. Primum ejus membrum quod attinet, si quos sumptus in Synagoga Neufeldiensem liquidaverint, scimus eosdem illico refusum iri, per consequens remedium a Nobis non fore implorandum. Quoad secundum, exmisimus Judicem Nobilium cum juratore eum in finem, ut idem revideat investigandaque investiget, qualiter Judaej Neufeldienses ad reliquas Judaeorum communitates repartiti et distributi sint, numque ex eo infirmitates quaequam evenire vel saltem metui possint, Nobisque eatenus relationem faciat. Circa tertium denique ejusdem Benignissimi Mandati Membrum, ut nimirum alij quoque in bonis Celsitudinis Vestrae degentes Judaej penes hactenus obtentas terrestralis Domini concessionem, a quibusvis innovationibus nec non translationibus hoc praesertim tempore liberi ac immunes conservari debeant, etiamsi Celsitudo Vestra quamquam eatenus intentionem habuisset, tum modernas temporis circumstantias, cum vero intuitu etiam hujusce Benigni Suae Maiestatis Sacratissimae Mandati speramus Celsitudinem Vestram ad successiva commodiora et ad effectum ejusmodi finis magis idonea tempora gratiose extensuram... Datum in Possessione Nemeskér ex Generali Congregatione Nostra die 30. Mensis Septembris Ao 1739. celebrata.

Celsitudini Vestrae obligatissimi humillimi servi

Universitas Comitatus Soproniensis.

OL. Esterházy csal. bpesti hitbizom. ltára: Rep. 83., Fasc. C., N. 71. D. M.

1120.

1739. november 24. Kabold. A kaboldi uradalmi intéző Hoffmann Antal veperdi mészáros, aki lakompaki zsidó mészárosoknak vágóbarmot eladott vagy vásárolt tőlük többszörös tilalom ellenére, ezúttal utóljára figyelmezteti, hogy, ha ilyes zsidó mészárosokkal újból megismételt kereskedelmi kapcsolata ki talál tudódni, azonnal eltiltja őt a kaboldi mészárszéktől és végképp kiutasítja a városból.

„Von dem Hoch Fürst: Löb: Ambt der Herrschafft Koberstroff wegen dem Antony Hoffmann Fleischhacker zu Wepperstorff hiemit

ex officio alles nach von dem Löb: Ambt Lackenbach die abermahl Beschwerde eingeloffen, wie dasz sich derselbe zu wieder allen vorhinig scharffen Verbott mehrmahlen gantz öffentlich unterfanget mit denen Lackenbacher Juden einen Fleisch Handl zu treiben, und wie Schächten zu lassen, welches wider die Herrschaft: Autoritet und Interesse laufet, würdet ihme alsoz hiemit zum letzten nachricht gegeben, dasz wan sich von stündt an ereignen solte, dasz er Wöpperstorff: Fleisch: mit denen Lakenbacher oder andern Juden heimlich oder öffentlich den geringsten Fleisch-Handel treiben, oder nur eine Gaisz geschaingen, was mehrers Schächten lassen würdet, so solle er Fleischhacker dem selbigen augenblick wann es auch imitter in Winter und bey finsternacht seyn solte ohne einzigen ansehen oder erbarmens, alsz ein Verachter der Herrschafft: befehlchen nicht nur von der Herrschafft: Banckh sondern auch von Hausz und Hoff abgeschaffet und verstossen werden, wornach sich alsoz zu richten und von schaden zu hütten. Schloss Koberstorff den 24-ten November 739.

Anton Gottlieb Schuster Verwalter mpr.

OL. Esterházy cs. bpesti hitbizom. Itára: Rep. 83., Fasc. D., N. 81. — Egykorú másolat. — D. M.

1121.

1740. *A pornói apátság urbáriuma szerint a büi vásárokat se cigány, se zsidó nem látogathatja egy zsidó kivételével, akinek erre régtől engedélye van évi egy font hors és egy font gyömbér ellenében:*

„Appendix ad Urbarium oppidi Bü:

Quater celebrantur hic per annum. I-ae in Februario, feria 5. Doctheae, 2-ae Dominica 5. post Pascha, 3-ae in festo Sancti Laurentii, 4-tae Sancti Francisci Seraphici. Celebriores sunt Sancti Laurentii reliquis, Libertas omnium perbrevis, 2 scilicet aut 3 horarum. Incipiunt post divina. Pecuariae nullae sunt. Vetitum est ad eas Judaeis et Zingaris etiam cum mercibus comparere sine Domini facultate, quam non nisi munere oblato impetrant. Dicitur certo Judaeo jam olim generalis facultas cum mercibus ad eas comparendi data, pro qua quotannis libram unam piperis, unam item zinziberis pro allodiali ibidem familia nostra pendit. Dispendant quandoque officiales cum pluribus, a quibus tamen nihil Dominium percepit muneris, observandum et corrigendum est.”

O. Sz. K. Fol. Lat. 3814. p. 19.

É. n. (XVIII. sz. első feléből). Zsidó átok.

	Anathema Judaeorum.
Interrogatio?	Judate. Erre eö neki mindgyart felelnye kellet, fogja mondanyi Kandebare.
Interrogatio	Bamajda
Responsum	Banila
Interrogatio	Smila gembka bamila?
Responsum	Avi laupre
Interrogatio	Rajmelli
Responsum	Harpelli
Interrogatio	Irsldam
Responsum	Irsli
Interrogatio	Masmech. Erre eö (mert ez az utolso anyit te- szen, ki nevedi), neveznyi fogja magat V(erbi) G(ratia) Aron, Isach avagy Abraham.

Ertven azert a nevit V(erbi) G(ratia) Ha mondanyi fogja Aaron, ekeppen kell azutan mondanyi neki feje felet keresztet csinalyon: Aron, Abraham, Isach, Jacob, Judate Kandebare Lastitu cin Abraham, Isach, Jacob finito hoc egy penzecskeket kell az gallera melle vetnyi ugy hogy testet erje es imponalnyi kél neki penitential V(erbi) G(ratia) hogy ket hetigh in pane et aqua bötölyön. Probatum est. Szemem lattara Kalnasi Janos uram mégh atkozvan a zidott, labaihoz borult es remenkedet neki, hogy ne cselekedgye azt véle s egy vert Tallert adott. Finis.

OL. Misc. Ecclesiastica et Religiosa fasc. I. (643 p.).

STATUTUMOK.

Statutumok.

A zsidóságra vonatkozó XVIII. századi — 1711 utáni — vármegyei és városi statutumok és két kivonat az Erdélyi Országgyűlési Emlékekből.

1123.

1712. december 19. Kivonat Mosony vármegye ekkor alkotott statutumából, melyben a zsidóságnak adózás céljából való összeírásáról történnik rendelkezés. A statutum negyedik pontja:

Quarto. Et postremo universi judaei cum distinctione dominiorum, in quibus resident, si non nominatim, numerice tamen in hac conscriptione serie complectantur, ac praemissa singula sub stricto juramento examinentur et resciantur.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/1. k. 287.

1124.

1713. július 12. Kivonat Mosony vármegye ekkor létrejött statutumából, amelyben a zsidók helyhez kötéséről és házalásuk eltiltásáról intézkednek.

Non minori periculo infectionis exinde quoque pertimescendum veniente, quod Zingari, Judaei et mendici pro solito more pagatim circumvagari et domos ostiatim petere, nunc quoque continuarent; hinc respectu eorum ordinatum exstitit, ut singuli illorum in locis, in quibus actu morantur, constanter permanere debeant, nec ausint amplius in

pagos excurrere, neque Judaei de loco in locum domatim ultro circumnundinari, secus cum mercibus extra locum mansionis ipsorum, vel etiam sine mercibus deprehensi, iudices sine omni conniventia eos expellere, merces vero cum quibus accedere tentarent, adimi et confiscari facere . . . debeant.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/1. k. 297.

1125.

1713. augusztus 23. Kivonat Esztergom város ekkor alkotott statutmából, többek közt a zsidóknak a városba való be nem engedéséről:

Conclusum est, ut nullus Jaurino cum vel sine passu, similiter ex possessione Bajon, Vienna vero non nisi cum passu excelsae aulae intromittetur. Mendici vero, Zingari, Judaei et Rasciani ignoti et ex alienis comitatibus venientes cuiuscunque personae, homines suspecti cum pas-sualibus literis antiquis, a portis absolute immediate amandabuntur.

Mindezek megtartására Stimbler Kristóf, a városi őrség mestere tartozik felügyelni. Elrendeltetett ezenkívül, hogy senki a városiak közül messziről jött idegennek szállást ne merjen adni. Instandum quoque erit proxima incliti comitatus Strigoniensis congregatione, ut ementes et vendentes in foro Semberiensi ne patiantur, nullus quoque Rascianus, Judaeus et Zingarus sine passu discedens expost intromittetur.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. k. 627.

1126.

1716. november 4. Zala vármegye statutura, melyben többek közt a zsidók kereskedését is szabályozza.

Determinatum praeterea est: Ex quo quaestores Rasciani, Judaei, ac universi opifices res suas, merces et manufacturas gravi admodum pretio aestimari et vendere nilpensi ducerent, non curato hocque miserae plebi alioquin etiam in ultima paupertate existenti, maiores causarent miserias; ob hoc domini processuales iudices nobilium publicabunt, quatenus praefati quaestores et opifices ultra justum valorem (uti hactenus practicatum est) res suas divendere non praesumant, abam flor. 3. divendent. Controvenientes autem toties quoties in flor. 12. convincentur”.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/1. k. 318.

1718. június 15. Máramaros vármegye statutuma, amelyben a zsidók a pálinkafőzéstől eltiltatnak.

Az nemes vármegye ob modernum verum statum unanimiter végezte, hogy az zsidók semminemű gabonából pálinkát ne főzzenek, egyébiránt valakit rajta érnek, szorgalmatosan utánok vizsgálódván, szolgabírák atyáncfiai minden ahoz valo eszközöket vegyék el és nemes vármegye szigeti házához gyűjtsék, nemes vármegye továbbvaló dispositiójáig.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. k. 647.

1719. szeptember 11. Szentgyörgy város statutuma, melyben szó van a zsidók borbehozatalának szabályozásáról.

Wird von E. E. w. w. Rath und denen H(erren) genandten einhellig geschlossen, das nachgehends keinem einzigen Burger oder Frembden, vielweniger denen Juden, noch dem Stadt-Juden erlaubt soll seyn anderwertig wein ohne den 20 den. niderlaggeld herein in die Stadt zu bringen, sondern alle und jede das niderlaggeld 20 den. zur Stadt praestiren und von jeden Eimer zu zahlen schuldig sein sollen.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. k. 647.

1722. szeptember 18. Szombathely város statutuma, melyben a zsidók a boltnyitástól, nehogy a céhek ártalmára legyenek, eltiltatnak.

Anno 1722. die 18 mensis Septembris. Determináltatott, minthogy ez előtt egynehány esztendőkkal az kurucz világban, tudniillik ezen szegény városunk nagy inségben levén, nem tudván semmiből prosperálni, kénytelenítettett zsidókat befogadni és két boltot árendában is nekik adni, a város is adós levén nekik és másból meg nem fizethetett, de mivel hogy az idők alatt ezen engedelemmel abutálván, igen megszorodtak és több boltokat is vettek fel árendában és contractusok ellen más, czéh ártalmára való portékákat is árultak és árulnak, hogy ezért ezen praejudicium eltávoztassék, és magunk féle nyáj a kalmárink és czéhbeli mester embereink az magok czéhbeli articulusiban és annak igasságában meg tartassanak, unanimi voto elvégezte az becsü-

letes város, hogy az zsidóknak ideben boltjuk ne légyen és ha bé talál-
nának is casualiter jönni, semmi olyas portékát, az ki vagy czéhbeli
mester embereink vagy más kereskedőink ellen lenne, árulnyi ne me-
részeljen, és az városból mindjárt ki menjenek, s boltjukat bé tegyék
s többé a végre (hogy valamit árulnának) meg nyitnya meg ne próbál-
ják, amit méltóságos cardinális kegyelmes urunk ő eminentiája tetszés
és parancsolatja is így adatván értésünkre, hogy a mint régentén cardi-
nalis Colonics urunk ő eminentiája idejében volt, az szerént légyen ez
után is. Actum ut supra.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/2. k. 431—432.

1130.

*1723. január 4. Vas vármegye Szombathelyen tartott részleges közgyű-
lésén megállapították a mesteremberek készítményeinek árát, ezen ár-
limitatiót a február 5-én tartott közgyűlés helyben hagyván, annak zá-
radékában a zsidók kereskedéséről a következőket határozták:*

Respectu judaeorum ea est decisio comitatus conformiter ad diae-
talem determinationem, quod praeemptio in omnibus praemissis opi-
ficibus et magistris christianis et regnicolis omni jurisdictione compe-
tat, caeterum ipsorum commercium liberum admittitur.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/1. 387.

1131.

*1723. január 13. Ugocsa vármegye statutuma a zsidóknak adózási szem-
pontból való összeírása tárgyában.*

Communibus votis conclusum: Judaei per comitatum dispersi me-
dio dominorum judicum nobilium conscribendi determinantur, comi-
tatui referendo; dein contributionibus communibus subjiciantur.

Kolosvári és Óvári: i. m. III. 292.

1132.

*1723. május 14. Buda város statutuma a zsidók kereskedésének korlá-
tozása tárgyában.*

Auf Anzeige deren bürgerlichen Kirschnern ist dem jüdischen
Rabbiner anzubefehlen, dasz selber in der Synagoge publiciren solle,
es seie keinem Juden erlaubt, von Haus zu Haus herumb zu gehen, die

Lämbl-Fell aufzukauffen; die Übertreter haben eine ohnausbleibliche Straf zu gewarten, weilen es denen burgerlichen Kirschnern praejudicierlich ist.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. 661.

1133.

1723. december 8. *Somogy vármegye statutuma, mely szerint a zsidók a mészárosoktól marha- és borjúbőröket nem vásárolhatnak föl,*

Pellem vero Judaeis per absolutum, sub poena... vendere, ipsi lanionibus bovinam et vaccinam, minime liceat.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/1. 363.

1134.

1726. február 27—28. *Kivonat Nyitra vármegye ekkor alkotott statutumából, melynek 41. pontja a zsidókat a dohányzástól eltiltja.*

Nro 41. Et quia multocius publicative demandandum fuisset, quatenus personae rusticae, prout et Judaei a fumigatione tabaccae (veluti quia inde magna incendia, plurima damna adeoque locorum minae et desolationes evenire solent) absolute abstineant, in plurimis nihilominus locis, imo fere ubique eandem tabaccae fumigationem non curatis prohibitionibus magistratualibus perperam continuari relatum habetur.

Eapropter vicibus iteratis publicandum decernitur, ut iudices et jurati locorum talismodi praesumptuosos tabaccae fumigatores adhuc ex superabundanti a continuatione severissime prohibeant, et si intra unam septimanam non destiterint, a singulo den. 25. Si vero nec secutura septimana supersedebunt, quin continuare attentabunt, singulo mense singulos den. 50 in iisdem desumant pro sublevamine quanti loci illius applicandos, respectu autem solvere non valentium, toties-quoties fumigationem reassumpserint, cum in aere non valeant, in pelle solutionem adveniri, consequenterque tales notabiliter adeoque ad praefatam fumigationis attentationem ascensive exemplariter baculisandos decerni.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/1. 724.

1726. november 6. Máramaros vármegye statutuma, melyben a zsidóknak a hat százalékos kamatszedést megengedik, a pálinkafőzést pedig eltiltják.

Ha az vármegyében lévő zsidók többet vettek sex per centum, szolgabírák atyánkfiai serio investigálják és restituáltassák az szegénységnek, kimenni az vármegyéből meg ne engedjék. Az gabona szűkire való nézve az pálinkafőzés absolute nekik interdicitassék.

Kolosvári és Óvári: i. m. III. 312.

1727. (december 29). Miskolc város statutuma, a zsidók és más nemzeti-ségűek borkereskedésének szabályozása tárgyában.

Mint hogy penig az görögök, arnótok, zsidók és egyéb kereskedők in praeiudicium et damnum miserae plebis oppidi Miskolcz, az borokkal való kereskedésben annyira elmerültenek, kik miatt az város szegény lakosai magok borait immáron nem is distrahálhatják, ez okon injungáltatik ordinarius bíró uramnak, hogy azoknak borait, etiam mediante inquisitione kitanulván és keresvén, az privilegiumnak ereje szerint az boroknak taksáját rajtok szabadosan megvehesse, melyben is az város szükségére fizessenek ung. flor. 150, úgy mint 150 magyar forintokat.

Kolosvári és Óvári: i. m. II/2. 399.

1733. Pozsony vármegye statutuma a zsidók adózása tárgyában.

Statuitur praeterea, ut omnes judaei fundos contributionales possidentes, ad iisdem, in medium contribuentium communitatis proportionate contribuant, a persona autem, de quaestu taxam solvant.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/1. 766.

1734. május 8. Szentgyörgy város statutuma, mely szerint négy zsidó engedélyt kap, hogy a városban lakást bérelhessen és kereskedhessék.

Schliesset E. E. W. W. Rath und die Herrn Genandten, dass von August an dieses Jahrs vier Juden, nicht allein in Stadt und andern

bürgerlichen Häusern sich Wohnung zu dingen und darinnen zu setzen, sondern Ihnen auch in öffentlichen Gewölbern feil zu haben und ihren Handel und Wandel treiben erlaubt seyn soll.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. 705.

1139.

1734. november 20. Szentgyörgy város statutuma, melyben leiratnak azon föltételek, amelyek mellett Oppenheimer zsidóné a városban letelepedhet.

Wird von E. E. W. W. Rath und denen Herrn Genandten der Jüdin Oppenheimerin in einem bürgerlichen Haus auf Jahr und Tag eine Wohnung für Sich aufzunehmen zwar erlaubt; doch aber mit solcher Condition, dass erstlich die Jüdin zur gemainen Stadt ihr Schutz-geld erlege. Andertens: Zu Erbauung Ihrer künftigen Wohnung in hiesigen Stadthaus simul et semel fl. 500 bar geld zu Ende nächts kunftigen Monats Martii der gemeinen Stadt vorstrecke; wo nicht, so soll nicht allein der Jüdin Oppenheimerin, sondern auch keinem einzigen Juden auf anders Condition in einem hiesigen bürgerlichen Haus zu wohnen erlaubt seyn. Würden hergegen die fl. 500 in Martio erleget, so wäre das Schutzgeld cassirt.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. 706—707.

1140.

1735. december 22. Szombathely város statutuma, melyben a zsidókat, főleg a pálinkás zsidókat a városból kitiltja.

Die 22 mensis Decembris. Determinálta azt is az nemes város: minthogy majd nagyobb kárára, hogy sem mint hasznára látja az nemes város az pálinkás zsidóknak bent való lakását, egy az: más az, hogy régenten egy éjszakán sem mert egy zsidó feleségestül itt városunkban hálni, nagyobb az, hogy lutheranust, kálvinistát nem szenved az város, annyival inkább zsidót feleségestül éppen nem; azért megfizetvén az városnak az hátra való árendáját, menjen ki az városbul.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/2. 461.

1737. augusztus 26. Pest-Pilis-Solt vármegye ekkor alkotott statutumának 13. pontja a sörfőzést bérlő zsidók megadóztatásáról a következőképpen intézkedik:

Decimotertio. Judaei braxatorias a dominis terrestribus exarendantes, domos crematorias, a personis et facultatibus suis taxabuntur, ab emolumento autem proventus non, siquidem id esset juris dominialis.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/1. 803.

1737. Borsod vármegye ekkor alkotott statutumának nyolcadik pontja, mely a zsidók szőlő- és borvásárlását szabályozza.

Statutum 8. Ad evitandas et reprimendas cuiuscunque generis et speciei graecorum et judaeorum in coemtione uvarum passarum et confectione vinorum praticari solitas fraudes, universi omnino graeci et judaei tam extranei, quam intranei eorundemque factores ab attentanda in futurum coemtione antelatarum uvarum et exinde fienda vinorum confectione sub poena contrabandae in una pro publicis necessitatibus convertenda, in alia vero magistratui, in tertia denique partibus denunciati cedente, praesentibus inhibendi statuuntur.

Kolosvári és Óvári: i. m. II/1. 418.

1739. január 29. Ruszt város statútuma, hogy a városba zsidót be ne engedjenek.

Den 29. Januarii. Es soll kein Judt herein gelassen werden.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/2. 472.

1741. április 10. Bács-Bodrog vármegye statútuma, melyben eltiltja, hogy a zsidók bírót válasszanak maguknak, mint ahogy Baján történt.

Innotuit universitati hujus comitatus, quod judaei in oppido Baja certum inter se judicem constituerint; cum autem inter judaeos in

regno hocce illud inusitatum foret; hinc omnis ejusmodi judicatos et magistruale nomen ipsis praesenti determinatione abrogatum habetur.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/1. 812.

1145.

1741. *Gyulafejérvár város statutuma, mely zsidó korcsmáros tartását megtiltja.*

Végeztetett ex communi voto, hogy senki is a városi Civisek közül sidó kortsomárost ne tartson.

Kolosvári és Óvári: i. m. I. 408.

1146.

1741. *Gyulafejérvár város statutuma, mely a zsidóság állapotát részletesen szabályozza.*

Communi voto, eléfordulván a város serbéli kortsomájának jussa, mellyet Instantia mediante a Cameralis Directio kezétől obtineáltunk, hogy téli hat hónapi terminus alatt város számára folytathatnánk, melly iránt concludáltatott, hogy conventione mediante mostani serfőző Kepesz Sidóval decidáltassék, cum annectenda superinde formanda determinatione.

Secundo, in considerationem quaerelarum kérdésben is hozatott az itten városunkban commoraló sellérkedő Sidóknak mindenekben város lakosai ellen valo praejudiciumok, mely iránt concludáltatott, hogy pernes Edictum Regni, ac eorum privilegy tenorem praejudiciosa contumátiájok correctioban vétessék, superinde facienda punctula, ut pote:

1-o. Approbatae Constitutionis Pars 5. Edicti tenorem a sidóság városunkra tsak Sellérül fogattattanak be, de ugy, hogy semmiben is a városnak s annak lakosainak ne praejudicállyanak; de nem hogy nem praejudicálnának, sőt inkább éppen scandalumára vagyon életek, mert ugyanis:

2-o. Házakat haereditario occupáltanak, a mellyet a váras semmiképen meg nem enged, hanem contradicál és elfoglalni simpliciter kiánya:

3-o. A sidóknak privilegiomoknak . . . articulusa azt tartya, hogy a sidóság csak portai portékával kereskedjék, de azzal nem gondolván a Sidóság tsak éppen szalonnával nem kereskedik, educillumot és egyéb portékákkal kereskednek, mezei oeconomiát tartanak, mellyel a lako-

soknak kenyerek elhuzatik s kereskedések megfogyatatik, mely is hogy tolláltassék és pracludáltassék, absolute concludáltatott és Bíró uram ratione officii ebben procedállyon.

4-o. Az egész Ország előtt példabeszédben tetettünk, hogy városunk lakosai aranyos és ezüstös fényes koronka selyem köntösben járnak, holott a sidóság asszonya observáltatik abban járni, mert a városi civis elnyomorodván, nem hogy abban járna, de még kenyeret is alig eszik, minek okáért Privilegiumoknak (.....) articulusa szerint, hogy magyarok köntösökben járjanak, a város communi ex voto meg nem engedi, hanem járjanak a maguk nemzetségi sidó köntösökben.

5-o. Közönséges az egész országban, hogy az ő felsége szolgálattya semmiben is defectust és morát ne patiállyon, a sidóság pedig semmit egyebet Quantumnál nem praestál, holott egész életek fundamentoma városunkból áll, és marhájuk határunkon tápláltatik, minek okáért concludáltatott, hogy a sidóság mind Quártélyost tartson, mind postára mennyen, mert hogy tovább paciáltassanak oly immunitasban, a város meg nem engedi, s marhájáról contribulállyon. Praemittálván, ezért serkortsomának téli hat hónapok alatt való folytatását és ad faciem sedriae provocáltatván az árendát tartó Kepesz sidó ember és per solidas concertationes discutiáltatván, projectumban objiciáltatott, hogy pro statu temporis a téli hat hónap serkortsomát 200 R. frtban árendában által adná illy conditio alatt, hogy ha casu, quo az Inc(lita) Camera Directio az urbarialis taxa defalcalódnék ad medietatem, tehát redundálni a város számára pro arenda azon Rf. 300, mellyről a sidó reponált, hogy hozzá nem szállana, míg a méltóságos Camera-Directiót nem consulállya, melyre a nemes Sedria determinált, hogy tized napra resolutiót tégyen.

Kolosvári és Óvári: i. m. I. 409—410.

1147.

1742. április 3. *Szentgyörgy város statutuma, mely szerint a zsidók a passus pecsétért 25 dénárt tartoznak fizetni.*

Wird magistratualiter determiniret, dasz diejenigen Juden, welche allhier in denen Frey-Häusern beständig wohnen, so sie unter dem gemeinen kleineren secret Stadt Insiegel einen Pass -porto haben wollen, vor beydrückung sothanen Insiegels den. 25 zahlen sollen.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. 725—726.

1742. április 11. Pozsony vármegye statutuma, az igazolvány, passus nélküli zsidók letartóztatásáról.

Domini iudices nobilium oportunas instituent dispositiones locorumque iudicibus serio demandabunt, ut profugos milites, vagabundos insuper, nullam fixam sedem habentes, potissimum judaeos, nisi se authenticis potuerint legitimare passualibus, comprehendere nullatenus intermittant.

Kolosvári és Óvári: i. m. II/1. 443.

1743. november 6. Veszprém vármegye statutuma a zsidóság megadóztatása tárgyában.

Quoad judaeos taxae subijciendos, ex quo consultius fore judicaret incluta universitas eosdem in concreto taxandos esse, idcirco conclusum est, ut praenominati judaei in concreto solvant taxam pro domesticis expensis comitatus florenos 200; tabellae quanti contributio-nalis extraserialiter annectendae.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/1. 541.

1746. Kivonat Gömör vármegye ez évi statutumaiból. Zsidók bőrvásárlásának stb. eltiltása.

Classis secunda. Sub Titulo Oeconomico militarium. ... Statutum XVI. Cutium praeemptio harumque e regno evectio interdicitur. Ad praecavendam ex cutium praeemptione et e regno evectione subortam indignam charistiam, unanimiter sancit incluta universitas: ut nulli quaestorum et his similibus, potissimum vero Judaeis et Rascianis cutium eiusmodi praeemptio, atque e regno hocce evectio sub poena immediatae confiscationis earundem in gremio comitatus huiusce ullatenus admittatur.

Kolosvári és Óvári: i. m. II/1. 443.

1746. *Pest város statútuma, mely a zsidóknak országos vásárok alkalmával csak a városon kívül engedi meg a kereskedést.*

Die sambentliche bürgerliche Handelsleut allhier bitten, dass denen Juden geschafft wurde, dass sie in Jahrmarkts Zeiten, gleich andern Handelsleuten, auf den Marktplatz vor den Thor ihre Hütttn aufbauen und nicht in der Stadt Gewelber, inhaben sollen, welcher usus auch denen Stadt Privilegien mit der Zeit nachtheilig sein könnte. Denen Juden, welche künftigen Jahrmarkt hier kommen werden, ist zu bedeuten, dass sie in das künftige vor der Stadt, gleich andern Handelsleuten, ihre Hütten aufbauen, und allda verkauffen sollen, indeme in das künftige ihnen Juden nicht mehr erlaubet sein wirdt in der Stadt zu verkauffen und dieses zwar dessentwegen auch das dieser bisherige Missbrauch nicht mit der Zeit denen Stadt Privilegien nachtheilig sein könnnt.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. 746.

1746. *Szentgyörgy város statútuma a zsidók vámfizetésének módjáról.*

Magistratualiter determinatum est: ne superior diversoriarius, qui telonium civitatis in arenda haberet: in praejudicium juris civitatis judaeis, aut aliis quibusvis hominibus ratione intradae telonialis accorderet, verum observato huiusque cursu et praxi a quovis occasione transitus: neque se ratione pensionis telonialis apud eundem teloniatorem insinuasset, ideoque in fl. 2. eundem judaeum puniendum venire: in futurum talia praesumpturi, res et mercantibus in confiscationem venient.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. 747.

1747. *január 3. (Magyar-Óvár). Mosony vármegye statútuma a zsidók türelmi adójának fizetése tárgyában.*

Erga humillimam Judaeorum Raicae et alibi in comitatu hoc degentium instantiam in eo, ne pro mortuis et medio tempore elapsis aut etiam semet alibi satisfacisse legitimare valentibus ad solvendam tole-

rantialem duorum florenorum taxam compellentur, demisse supplicantium, resolvitur, et determinatur: ut, qui pro mortuis comperti fuerint, e conscriptione velut alioquin nondum adhuc submissa expunguntur. Qui vero medio tempore sine culpa suorum hospitum magistrorum vel parentum elapsi fuissent, aut secus pro insufficientibus adinvenirentur, pro talibus etiam connotentur.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/1. k. 558.

1154.

1750. május 9. *Szentgyörgy város statutuma a zsidók marháinak a közös legelőről való kitiltása tárgyában.*

Vermög der schon vorhin ergangenen Decision, schliesset hinwiederum ein ehrsam Rath und die Herrn Genandten, dass denen Innwohnern und Juden, die sowohl in denen Frey-Häusern, als auch in der Stadt wohnen, ausgenommen der Stadt-Juden, die gemeine Pascuation von ihr S. V. Viehe semel pro semper inhibiret oder verboten sey soll.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. 759—760.

1155.

1752. március 16. *Máramaros vármegye statutuma, mely a zsidóknak a szesz hitelbe való, egy forinton felüli eladását eltiltja.*

Magno miserae plebis detrimento et enervatione experiuntur hoc etiam, quod nimio potu in tantantes desoleta plebs contribuens, ut vix amplius ad exolvendum quanti contributionalis habilis sit, eatenus determinatur, ut nullus judaeorum homini contribuenti potum supra unum florenum titulo mutui seu ad creditum dare et concedere sub confiscatione ejusdem summae sibi praesumat.

Kolosvári és Óvári: i. m. III. 381.

1156.

1752. október 17. *(Székesfejérvár). Székesfejérvár város statutuma a zsidóknak a városban való, csak kivételes esetekben való megtűrése tárgyában.*

Die 17. Octobris. Ist determiniret worden, dasz in dasz Künftige die Juden absolute nicht passiret werden sollen, ausgenohmen, wann

solcher wegen Regiments Sachen, oder anderen Wichtigen affern sich legitimiren könne.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/2. 517.

1157.

1753. augusztus 19. *Veszprém vármegye statutuma, mely a zsidókat ünnepnapon végzett munkáktól eltiltja.*

Refertur judaeos indiscriminatum quibusvis festivis diebus cum aperto christianorum praeceptorum contemptu, non solum cineres clavillares et crematum exurere, sed aliis quoque publicis laboribus libere obire. Ex eo per hocce indilate currentandum statutum super eo inhibentur; si autem quis illorum a praesenti dato ultra quindenam in simili vetito facto depraehensus exstiterit, ut flor. 12 multa plectatur, decretum habetur.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/1. 594.

1158.

1755. május 30. *(Székesfejérvár). Székesfejérvár város statutuma, melyben a zsidók részére való éjszakai szállásadást megtiltja.*

Anno 1755. die 30 Maii. Determináltatott; hogy ezután senki ne merészeljén zsidóknak éjszakára szállást adni, a ki pediglen ezen determinatiót által hágja, 12 fl.-ban irremissibiliter megbüntetődik.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/2. 523.

1159.

1758. március 15. *Pozsony vármegye statutuma a zsidók befogadása módjának megállapítása tárgyában.*

Domini judices nobilium judaeos tam enim curiis Basiniensibus, quam alibi degentes inhibebunt, ne ullum vagabundum judaeum sine praevia apud judicem judaicum insinuatione, et nominis ac cognominis, aliarumque circumstantiarum connotatione recipiant; id ipsum commendatur etiam dominis terrestribus in gremio suorum bonorum disponendum.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/1. 849.

1762. november 22. Nyíregyháza. Szabolcs vármegye statutuma, mely intézkedik a csalárdul hitelbe mérő zsidó korcsmárosok büntetéséről.

Salutaris ultro agnoscitur determinatio ista, qua caupones omnes inhibiti sunt: ne servitoribus quidem ultra duas medias vini, non talibus autem, sive qui nomine hospitum veniunt, ultra valorem unius floreni, cuiuscunque generis potum, erga spem futurae persolutionis, anticipare praesumant.

Quia vero praeterea observaretur, quod caupones, praesertim vero Judaei arendatores, determinatione hac abutentes, non solum ultra praestitutam quantitatem potum rogantibus administrent, verum etiam id, quod dant, in duplo, imo etiam in triplo in notationibus suis consignent, ac volvente tempore excessivus huius contra conscientiam consignati praetium desumant. Ad avertendum proinde, quod ex hac maleversatione incolae dietim hauriunt sui aggravium, statuitur: quatenus generosi processuales iudices nobilium et jurassores in eiusmodi excessivos caupones diligenter observent, deprehensos autem in praevia maleversatione, illico 40 baculorum ictibus castigari facere non intermitant.

Kolosvári és Óvári: i. m. III. 398.

1161.

1763. január 18. Pozsony vármegye statutuma, mely a zsidóknak a bőrök elővásárlását megtiltja.

Sutoribus caehae Modrensis circa excessivum coriorum pretium et praesumptionem judaeorum quaerulantibus determinatur, judaeos pelles crudas praeementes ad has sutoribus limitato pretio vendendas sub poena contrabandi per processuales dominos iudices nobilium stringendos venire.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/1. 859.

1162.

1764. Pozsony vármegye 10 pontból álló statutuma, mely a Pozsony-Alsóváros (Váralja) területén élő zsidók állapotát és életmódját szabályozza.

Puncta circa Váralya oppidum effectuanda.

1-mo. Ut nemini civi, inquilino aut cauponi liceat peregrinum, imo nec

hujatem Judaeum hospitio excipere, eo minus diutius in domo retinere, commoditatem vero Judaeo exarendare penitus ne liceat, nisi a communitate Judaica idem habeat attestatum, quod Judaeus sit a gremio Judaicae communitatis, sitque honestus et omnis suspicionis expers, secus si quis fecerit concivis seu caupo, in 12 fl. mulctetur poenaltate ad rationariam submittenda.

2-o. Quatuor decuriones ex gremio Judaeorum constituentur, qui libere in caupones et in ipsa concivitate investigent in peregrinos et vagabundos simile communitatis attestatum non habentes, compertosque liceat communitati Judaicae confestim ex plaga subarcensi abduci facere, detentorem vero abducti in officio deferri, ac in praenotata summa puniri debere.

3-o. Partes tuentem taliter comprahensi Judaei, sive civem, sive, cauponem, in duplici summa qua praevaricatorem positionum communis legis puniendum esse, videlicet in 24 fl. ad rationariam deponendis.

4-o. Judaeos condam ex communitate Judaica jam emandatos aut pulsos in plaga subarcensi rursum detinentes liceat communitati Judaicae comprehendi aresto, aut alia competente poena puniri et profligari.

5-o. Istud possint militari etiam manu facere, domos scilicet et plateas circa vagabundos tales Judaeos perquirere.

6-o. Comprehenso tales et qualitercunque delinquentes liceat Judici Judaico ad idem arestum includi facere, quo utuntur christiani, sitque arestum istud commune.

7-o. Instat denique communitas Judaica potissimum in eo, ne extranei Judaei, praesertim, qui a communitate et concivitate Judaica exules sunt facti, rursum ad recommendationes ad gremium Judaismi suscipiantur.

8-o. Qui Judaei litteris protectionalibus et attestatione non sunt provisi, quemadmodum dominium Pálffyany, ita inclutus comitatus etiam disponat, ut tales vagabundi ex curiis abigantur et qui inibi reperirentur absque passualibus, illos utprimum Judex Judaicus commissario Posoniensi insinuaverit, eo facto commissarius teneatur cum iudice Judaico ad curias intrare et exinde expelli faciat, omnem assistentiam praebendo iudici Judaico contra delinquentes.

9-o. Invigilandum, ut plateas munde servant, secus toties quoties feces ad plateas ejecerint, pauperiores 3 fl., ditiores vero in fl. 5 mulctandi venient.

10-o. Diebus veneris et Sabbathi in Várallya vetatur musica, reliquis vero diebus nonnisi usque mediam decimam vespertinam indulgetur, qui autem caupo post signum campanae indulserit, in 6 fl. mulctabitur.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/1. 860—861.

1770. *Szentgyörgy város ez évben alkotott statutumának 38. pontja a zsidók házaló kereskedését megtiltja.*

38-tens. Aber auch unterm 7-ten Junii 1689. geschlossen worden, keinen Juden, so allhier in denen Freyhäusern sich aufhalten, sonst von frembden Orthen herkommen thut, mit Waaren herum hausiren zu lassen, sondern solche mit Hüllffe der Trabanten weg zu nehmen.

Kolosvári és Óvári: i. m. IV/2. 806.

1785. *Kivonat Ugocsa vármegye ez évben alkotott statutumából, melynek 10. pontja a zsidók öltözetéről és a zsidó gyermekek házi preceptoráról intézkedik.*

10. Tudva vagyon mindeneknél minemű rendelések lettek a zsidóknak és cigányok regulatiójok eránt, mindazokat szorosán megtartani a birák szoros kötelességeknek tartásák, külömben ha a zsidók tovább is különösen zsidó öltözetben, nem pedig a keresztényekhez hasonlóba jární, gyermekeiknek házi zsidó praeceptort tartani tapasztalának, a cigányok pedig írott engedelem nélkül faluján, és bizonyos lakóhelyet nem tartani s a tőle elszedett gyermekeket visszahozni tapasztaltatnék, a birák vétetnek elő.

Kolosvári és Óvári: i. m. III. 431—432.

1785. *Kivonat Ugocsa vármegye ugyanezen évben alkotott második statutumából, melyben a vármegye tudomásul veszi, hogy a király a szegény zsidóknak a kisebb árukkal való házaló kereskedést megengedte.*

9. Ófelsége kívánván a szegény zsidóknak megtartásokat, ahhoz képest kegyelmesen méltóztatott az olyaténoknak, akik ezen országban laknak, és az alacsonyszerű portékákkal kereskednek, azt gyalog hordozzák, megengedni, hogy azokkal házankint jár hassanak az országba (ide nem értvén mindazonáltal a hét mérföldeken fekvő bánya és más városokat is, ahol portékás kalmárok találtatnak), városokon kívül is.

Kolosvári és Óvári: i. m. III. 435.

1788. október 8. Szombathely. Szombathely város statutuma a bejelentés nélkül házukba zsidókat befogadók büntetéséről.

Anno 1788 die octava Octobris. 5-to. Az 1774. diei 18-a Martii kelt prothocollatio és ő felségének ez iránt érkezett kegyelmes parancsolatja ellen is, minthogy némelyek zsidókat minden bejelentés nélkül házaikban be fogadták légyen, holott nem egy, hanem több példából is kitetszik, hogy az ilyes jövő menő zsidók, kik az várost illető terhekben nem concurrálnak, sőt inkább adosságokat tevén, a contributioval résztlván el szöknek, és így mind két esetben az városnak praejudicálnak, annak okáért elvégeztetett, hogy azok, kik mind őfelsége parancsolatját, mind pedig a magistratusnak végzését által hágták, ki ki 4 frtra büntetődjék, többire pedig a kikenél zsidók volnának, nekiek magistratualiter imponáltatott, hogy most közelítő Szent György napjánál tovább házaiknál kemény büntetés alatt tartani ne merészeljék.

Kolosvári és Óvári: i. m. V/2. 580.

1794. Kivonat Bihar vármegye ezen évben alkotott statutumából, melynek 6. e. pontja megtiltja, hogy a pásztorok zsidónak vagy másnak passus nélkül marhát vagy bőrt adjanak el.

6. e. pont. Nem is fog szabad lenni, hogy valamely pásztor akár mészárosnak, akár zsidónak, vagy más rendbéli kereskedőnek vagy marhát, vagy bőrt eladjon az uraság vagy birák hire s passusok nélkül, mivel alattomban való eladás tolvajságot jegyez, melyért mind az eladó, mind pedig a megvevő egyenlő büntetésre vonattatnak.

Kolosvári és Óvári: i. m. III. 445.

1796. Borsod vármegye statutuma az okleveleknek zsidó aláírással való ellátása tárgyában.

Tapasztaltatván az, hogy az zsidók mind a magok felekezeteivel, mind pedig a más nemzetbeliekkel kötést vagy egyességet kívánván tenni, magok zsidó aláírásaiban való hamis neveknek beiktatásával más nemzetek előtt ismeretlen zsidó írásokkal sokakat tetemesen megcsalni

szoktanak, ezeknek elhárítására azon parancsolatnak megújításával, mely az illetén csalfaságoknak kiirtására czéloz, közhirré tétetni parancsoltatik, hogy minden sidó bizonyos nevet felvegyen, s azzal magát másolhatatlanul neveztetvén, éljen. Ehez képest meghagyatik járásbeli szolgabírák uraknak, hogy járasaikban találtató sidókat összegyűjtvén, azoknak rendes neveit megtudván, írják össze s erántok tejendő bővebb rendelés végett mentül előbb az meghagyott lajstromot adják be, egyszersmind az T. Consiliumhoz teendő felírásunkban fog alázatosan kérettetni, hogy hathatós rendelete által az következett s következő hibáknak s rendetlenségeknek elhárítására országszerte eszközölni méltóztasson, hogy contractusok az sidók s más idegen nemzetbeliek által sehol idegen nyelveken ne subscribáltassanak, mely esetre ugyanazon contractusok a rendelendő üdőtől költek semmivé tétessenek s cassaltassanak.

Kolosvári és Óvári: i. m. II/1. 486.

1169.

1830. március 8. Kivonat Csongrád vármegye statutumából, mely a fegyverek, puskaapor és golyó árusítását megtiltja, minthogy ezt már 1742-ben felsőbb rendelettel a zsidóknak eltiltották.

Továbbá fegyvereket, puskaport, golyóbist, csak egyedül arra megbizott jóhirű kereskedők árulhassanak, a zsidók illetén kereskedéstől 1808-dik esztendő szent György hava 9-dikéről 8410.-dik szám alatt, és még 1742-dik esztendő pünköst hava 11-dikéről költ felsőbb rendelettel általjában el lévén tiltva.

Kolosvári és Óvári: i. m. III. 483.

Kivonatok az Erdélyi Országgyűlési Emlékekből.

1170.

1654. évi törvények. III. törvénycikk.

Az zsidók és egyéb idegen kereskedő rendek is kegyelmes urunk, az kiknek kereskedések a végre engedtetett meg, hogy az országot inkább bővítsék, hogy sem mint szűkitenék, az kik engedelmeből adatott kereskedéseknek állapotjával az kereskedő hazafiainak injuriájokra nyilvánwaló fogatkozásokra abutálnak, melyre képest kegyelmes

urunk az nagyságod kegyelmes tetszéséből végeztük egész országot, három nemzetül, hogy ennek utána az zsidók és egyéb idegen kereskedő rendek sub poena trecentorum florenorum ez országban hozandó árru marháknak intra limites regni semmi praetextus alatt meg venni és meg vásárolni ne merészeljenek, hanem idegen országból magok hozzák az marhát, ha kik pedig ez ellen inpingálnának, requiráltatván föléle, az mi kegyelmes urunk ő nagysága vigore praesentis articuli exequáltathassa az meg irt poenat.

Szilágyi Sándor: Erdélyi Országgyűlési Emlékek. XI. k. 177.

1171.

1670. november 2. Kelemen-Telke. Apafi Mihály erdélyi fejedelem Sepsiszentiványi Szentiványi Sámuel, az erdélyi fiscális ügyek igazgatója panaszára Danká Pál gyalog puskást és társait zsidózás miatt törvény elé idézi.

Michael Apafi, Dei gratia princeps Transilvaniae, partium regni Hungariae dominus et Siculorum comes, fidelibus nostris egregiis et nobilibus, videlicet Nicolao Pókai, Paulo Nagy, Petro Isak, Valentino Arkosi, Michaeli Csengeri, Joanni Murvai, Francisco Tseh-Ujvári, Michaeli Szántó, Barnabae Pelsöczi, Stephano Szikra, et Thomae Szentiváni tabulae nostrae judicariae scribis et juratis notariis de curia nostra per nos ad id specialiter exmissis, item viceiudicibus regiis, caeterisque iuratis assessoribus et notariis sedis siculicalis Udvarhely, nobis dilectis salutem et gratiam. Exponitur nobis in persona generosi Samuelis Szentiváni de Szepsi-Szent-Ivan, causarum nostrarum fiscalium in Transilvania directoris nostri: Qualiter universi status et ordines trium nationum regni Transilvaniae et Partium Hungariae eidem annexarum tempore praedecessorum nostrorum principum exercitium Judaicae professionis, extra quatuor ab olim receptas et admissas religiones in priori Approbata constitutione prohibuissent et interdixissent sub poena in eadem Approbata constitutione declarata. Nihilominus tamen nobilis, agilis Paulus Danká, pedes pixidarius, Anna Rácz consors eiusdem, Anna Könyves, nobilis, agilis Stephani Mátéffi alias Also consors, ut et ipse praefatus Stephanus Mátéffi alias Alsó, nobilis, agilis Michael Koncz, Petrus literatus, Paulus Koncz, Thomas Sipos, Joannes Literatus, agiles pedites pixidarii de Kis Sólymos, posthabitis et contemptis regni constitutionibus publicis, publice damnatam Judaicam professionem exercuissent, ac etiam nunc exercerent in contemptum et vilipendium publicarum regni constitutionum manifestum, poenam in praescripta regni constitutione incurrere non reformidantes.

Unde vellet idem director noster praefatos omnes suprascriptosque et nominatos homines iudaisantes ob exercitium damnatae haeresis professionis utpote iudaicae ac aliorum certorum negotiorum coram latius declarandorum iuxta brevem iudicarium processum, in huiusmodi causis observari solitum, ad octavum diem in curiam nostram, nostram videlicet in praesentiam in causam convenire et ex parte eorum a nobis iudicium et iustitiam habere iure regni requirente. Proinde vobis harum serie committimus et mandamus firmiter, ut acceptis praesentibus statim vos simul vel duo vestrum sub oneribus alias in talibus observare solitis, erga praefatos suprascriptosque et nominatos homines Judaisantes cum praesentibus accedentes, qui si personaliter reperiri poterint, eosdem ibidem personaliter, alioquin de domibus habitationum, sive solitis eorum residentiis vel de bonis, iuribusque suis possessionariis, unde videlicet praesens haec ammonitio vestra ad scitum eorum commode devenire poterit, ammoneatis eosdem ibidem, dicatisque et commitatis eisdem verbo nostro principali, ut ipsi octavo die a die huiusmodi ammonitionis vestrae... ex hinc fiendae, computando, personaliter et non per procuratores seu legatos, coram nobis (in) curia nostra, nostra scilicet in praesentia iuxta brevem iudicarium processum ad praemissam dicti directoris nostri actionem et acquisitionem de iure responsuri ac exinde a nobis iudicium et iustitiam recepturi comparere modis omnibus debeant et teneantur, certificantes nihilominus eosdem ibidem, quod sive ipsi termino in praescripto modo praedecarato coram nobis compareant, sive non, nos tamen partis ad comparentis instantiam id faciemus in praemissis, quod iuris erit ordo. Et post haec vos seriem huiusmodi ammonitionis, evocationis et certificationis vestrae, uti per vos fuit expedita et peracta, nobis suo modo terminum ad praedictum fide vestra mediante referre vel rescribere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi. Praesentibus per lectis exhibenti restitutis. Datum in possessione Kelemen-Telke, die secunda mensis Novembris, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo etc.

Lecta et correcta in vocibus
Stephani Szikra et Thoma Sipos.

Kivül: 1676 die 8. Decembris: Levata est a generoso Samuele Szent-Ivani de Sepsi Szent Ivan, causarum fiscalium suae celsitudinis in Transilvania direttore Gregorius Gálfalvi. Pro. I(n causam attractis) introscriptis, pro I. praesentibus, procurator Stephanus Biró, petit par, in quibus paria non habuit et solvit in verbo. Cupit in causam attractos poena articulari convinci. A(ctor) reliqua ducit ad hospitium magistri prothonotaril.

OL. Erdélyi oszt., Gyulafejérvári miscellanea cista 2. fasc. 6. n. 11. Kiadva: Szilágyi: i. m. XV. k. 164—166.

A SOPRONI VÁROSI LEVÉLTÁR ZSIDÓ VONATKOZÁSÚ IRATAI

AZ 1437—1561. KÖZTI ÉVEKBŐL

I.

GERICHTSBUCH

Egykorú, bíborszínűre festett, puha hártyaborítókkal bíró kódex fólió nagyságban, melynek 238 papiroslapja, azaz 476 oldala van. Nevének megfelelően az 1427—1531. közti évekből többnyire bírói természetű feljegyzéseket tartalmaz. Ebből a kéziratból néhány bejegyzést már közreadott a kézirat gyanánt még 1894-ben megjelent Sopron sz. kir. város monographiája c. mű II. kötete a 11—19. l-on, máskülönben egész terjedelmében még kiadásra vár. Ennek a kódexnek zsidó vonatkozású adatai a következők:

1.

1427. június 9. Feljegyzés Sopron városának József bécsújhelyi zsidóval szemben fennálló tartozásáról.

Auch ist zu merkchen, das die stat Odenburg Josephen dem juden aus der Neunstat schuldig gewesen ist nach innhaldung seiner geltbrief achczehenhundert gulden in gold haubtguts vnd gesuchs, die sy im gegolten vnd ausgericht haben vncz auf VIII C florin vnd mit im abgerechent vnd hinwider gesaczt auf ein gaincz jar vmb II C florin. Also bringt haubtgüt vnd der fürslag tausent, darumb man im einen newen geltbrief gegeben hat vnd die obgenant handlung, rechnung vnd abpruch ist geschehen in dem vorgeschriben jare XXVII-mo, des nachsten montags vor Sand Veyts tage vnd ist geschehen in gegenburtichait des vorgeschriben rates vnd der hernachgeschriben erbern lewt des aussern rates vnd der gemain, die also zü ganzem end dabey gewesen sind. Vnd habend auch der benant rat demselben juden für die gemain gegolten durch derselben gemain vleissiger gebet willen, als er des iren brif hat gehabt, den der benant rat fur haubtgut vnd gesuch erlost hat vmb III C vnd LXXX gulden vnd dem Moser XXI florin. Derselb abpruch auch in irer gegenburtichait geschehen ist, wann der rat in des von dhaines rechtens wegen nicht schuldig gewesen ist, sunder vmb

willen irer vleissiger gebet vnd sundrer lib vnd fursehen, so sy zü in habend vnd habend in auch die vorgenant gemain der benanten sachen dem egenanten rat geben iren brife.

Vermerkcht, die dabey gewesen sind, so dann oben geschriben stet.

Item Malczer.
 Item Hanns Strasser.
 Item Rettenhengst.
 Item Mager Hans.
 Item Casbar Adamer.
 Item Oswald Vërrer.
 Item Haindl.
 Item Niklas Vogler.
 Item Jacob Weytan.
 Item Altt pekch.
 Item Peter Haberleitter.
 Item Vlman schüster.
 Item Wolgemüt pekch.
 Item Michel kürsnër.
 Item Dürrenschrot pekch.
 Item Stephan Lunczer.
 Item Kristan kramer.
 Item Michel schuster.
 Item Reyhesdorffer.
 Item Jorig von Ebenfurt.
 Item Lindel Seuberlich.
 Item Jorig Vnuerricht.

Item Schürenbrant.
 Item Ludweig in der Hindergassen.
 Item Hanns Arbaitter.
 Item Peter wagnër.
 Item Jorig Dawher.
 Item Larancz Swab.
 Item Michel Kërnër.
 Item Gengel in der Hindergassen.
 Item Hans pogner.
 Item Hans von der Hayd.
 Item Gocz fleischaker.
 Item Jorig von Schadendorff.
 Item Jacob Harttauf.
 Item Krenstorffer.
 Item Peter Traismaurer.
 Item Tröppisch.
 Item junger Laistel.
 Item Püffër.
 Item bayrisch pekch.
 Item Jenusch gastgeb.
 Item Mertt Bayr.

(Gerichtsbuch, 7—8. l.)

Ennek a feljegyzésnek első részét hibásan már leköszölte a Sopron sz. kir. város monographiája, II. kötet 11. l.-án. A szövegben olvasható: ... *in gegenbürtichait des vorgeschriben rates* ... etc. kitételt úgy kell értelmezni, hogy a Gerichtsbuch megelőző, tehát az 5. l-on fel vannak sorolva az 1427. évre megválasztott polgármester, városbíró, a 12 belső és a 24 külső tanácsos nevei, tehát azok jelenlétében is történt ez az elszámolás.

2.

1437. június 12. Kophel zsidó János ügyértőt elsőizben a bíróság elé megidézi.

Judicium feria quarta ante Viti, Modesti anno domini etc. XXXVII-o.

Item Kophel jud citavit Hanns pogner I.

(Gerichtsbuch, 14. l.)

3.

1437. június 14. Kophel zsidó János íjgyártót másodszor hívja perbe.

Judicium feria sexta ante Viti, Modesti anno domini etc. XXXVII-o.

Item Kophel jud citavit Hanns pogner II-o.

(Gerichtsbuch, 15. l.)

4.

1437. szeptember 6. Kophel zsidó János íjgyártót a bíróság előtt harmadszor is bepanaszolja.

Judicium feria sexta ante Nativitatem Marie Virginis anno etc. XXXVII-o.

Item Kophel jud citavit Hanns pogner III-o.

(Gerichtsbuch, 16. l.)

5.

1437. szeptember 6. Kophel zsidó a bírói tárgyalás során kijelenti, hogy János íjgyártónak vele szemben fennálló adósságát a zsidókönyvből fogja bebizonyítani a legközelebbi törvénytapon.

Item der Kophel jud hat sich uermessen weysung mit kuntschaft aus dem judenpuch zum Hanns pogner vmb geltschult, das stet auff den nachsten rehtag.

(Gerichtsbuch, 16. l.)

6.

1437. szeptember 11. A bíróság János íjgyártónak Kophel zsidó elleni perét minden hátrány nélkül a legközelebbi törvénytaponra halasztja el.

Judicium feria quarta post Nativitatem Marie anno, ut supra.

Item das Hanns pogner recht mit Kophel dem juden stet an geuer auff den nachsten rehtag.

(Gerichtsbuch, 16. l.)

7.

1437. szeptember 13. A bíróság úgy döntött, hogy János íjgyártónak Kophel zsidó elleni perében akkor fog ítélezni, amikor a bíróság tagjai mindnyájan együtt lesznek.

Judicium feria sexta ante Exaltacionem Sancte Crucis anno etc., ut supra.

Item das recht zwischen Hanns pognor vnd Kophel dem juden stet in gedechtnuss hincz das mein herren all zesammen kommen. Also ist daz getaydingt worden von meinen herren. Actum, ut supra.

(Gerichtsbuch, 17. l.)

8.

1438. január 15. Farkas kádár és György mészáros gyermekeik igényét Murr Péter után maradt ingatlanokra a bíróság előtt bejelentik. Ebből kitűnik, hogy Kophel zsidónak szöleje volt az Anger dülöben.

Feria quarta ante Anthonii anno etc. XXXVIII-o.

Wolfgang pinter rügt anstat seiner zwayer kinder, junkfraun Margareten¹ vnd Jorg fleischakker anstat seins süns, Jacoben auf die stuck vnd güter, so Mürr Peter seliger hinder im lassen ir geuëtter vnd das in auch vbergegeben ist von Niclas zechmaister von Jeuttendorff, des benanten Mürr Petrein bruder. Von erst auf halbs haus gelegen in der stat zenachst dem Stifter, dauon man dient II tal. den. Auf ein virtel weingartens halbs in dem Fretteners vnd auf ein achtail weingartens halbs gelegen auf dem Anger zenachst Kophlein dem juden, dauon man dient dem Juding II tal. den. Auch ainen weingarten, dez dreu sechzehentail sind, in den Erczgrüben gelegen zenachst dem Sneberger, dauon man järelich dient hern Petrein dem Olram II tal. den. Auf ain weingart im Weittengrünt gelegen, dauon zebeleuchten ein ewig liecht zu Sand Jorgen vnd auf einen weingarten in dem Wëczër gelegen, dauon man auch beleuchten sol ein ewig liecht. Actum, ut supra, feria quarta ante Anthonii etc. XXXVIII-o.

(Gerichtsbuch, 17. l.)

9.

1439. január 16. Farkas kádár és György mészáros gyermekeik nevében ebben az évben is bejelentik keresetüket Murr Péter után maradt ingatlanokra.

An freytag vor Anthonii anno etc. XXXVIII-o tempore judicis Traysmaurer.

Csaknem szó szerint azonos szövegű a 8. szám alatt közölt bejegyzéssel.

(Gerichtsbuch, 30. l.)

¹ Az egyik gyermek neve tollban maradt.

1439. március 11. A városplébános kiváltotta azt az adásvételi oklevelet, amelyet Gobel Nachaim zsidónak elzálogosított.

Kophel zsidó elsőízben idézi perbe Smidinger Márton, Posenpach Jánost, Unverricht Györgynét és Grucz Istvánt.

Hendel zsidónő ugyancsak elsőízben hívja a bíróság elé Pertel erszénykészítőt, hasonlóképpen jár el Lieman zsidó a káposztakapásnéval.

János ügyártó a zsidóbíró előtt tisztázza magát Kophel zsidó keresete alól.

Smoyel zsidó március 19-én tegyen esküt arra, hogy János bognár neki két font dénárral tartozik.

Anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono feria quarta vor Letare in der vasten haben mein herren richtig besessen tempore iudicis Petri Traysmaurer.

Item dem pharrer ist erlost worden ain kauffbrif, den der Gobel versaczt hat dem Nachaim juden vnd ist vom Marittz hutter herchommen vnd den hat der Nachaim vnrechtlich inngheabt vnd lautt zu Sannd Erasm altar, des pharrer collator ist.¹

Item Chophel jud citavit Merth Smidinger I-o.

Item Chophel jud citavit Hanns Posenpach I-o.

Item Chophel jud citavit Jorg Vnuerrichtin I-o.

Item Chopel jud citavit Stephan Grucz I-o.²

Item Henndel judin citavit Pertel taschner I-o.

Item Liemann jud³ citavit dy chrautthauerin⁴ I-o.

Item dye zuspruch, so Hanns pagner hat zu dem Chophel jud vmb das, das in der jud anspricht vmb geltschuld, das sol erlost werden vor dem judenrichter.

Item Smoyel jud stet an dem aid wider den Hanns wagner vmb zwey phunt phening vnd ist zerlosen an phincztag vor Judica (márc. 19.).

(Gerichtsbuch, 33—4. l.)

11.

1439. március 13. Kophel zsidó nem tudja bizonyítani azt, hogy Unger Mihály tőle egy szőlőt 16 font dénárért megvett volna, miért Unger e kereset alól mentesül.

¹ Oldaljegyzet: losung.

² Oldaljegyzet: wil sich richten mit dem Kophel.

³ Eredetileg: judinn volt írva, mit azonban kitöröltek.

⁴ Utána: vnd ir tochter áthúzva.

*Kophel zsidó Unverricht Györgynét, Smidinger Mártont és Posenpach Jánost másodszor, míg Ainvalt Jakabot első ízben idézi perbe.
Lieman zsidó a káposztakapásnét, végül Hendel zsidónő Pertel erszény-
készítőt szintén másod ízben hívja perbe.*

Judicium feria sexta vor Letare in der vastenn anno etc. tricesimo nono.

Item Chophel jud hat furbracht mit chlag zu dem Michel Vnger vmb XVI tal. den. vmb ain weingarten vnd zeuch sich des an frumen leut drey, das er den weingarten hab von im chaufft. Des laugent der Michel Vnger vnd der Chophel hat dý weysung nit bey im, darumb wirt der Vnger heut ledig vnd frey vor im. Hat auer der Chophel zu yemandts anders icht ze sprechen, das tue er mit recht.

Item Chophel jud citavit Vnuerrichtinn II-o.

Item Chophel jud citavit Mertt Smidinger II-o.

Item Choppel jud citavit Posenpach II-o.

Item Chophel jud citavit Jacob Ainuolt I-o.

Item Lewmann jud citavit chrauthauerin II-o.

Item Henndel judinn citavit Pertel taschner II-o.

(Gerichtsbuch, 35. l.)

12.

1439. március 18. A városi bírói szék úgy dönt, hogy Kophel zsidónak és a többi zsidónak a keresztények elleni pere halasztassék el húsvét utánra.

*Kophel zsidó Unverricht Györgynét, Smidinger Mártont és Posenpach Jánost immár harmadszor, míg Ainvalt Jakabot másodszor idézi perbe.
Hendel zsidónő Pertel erszénykészítőt, végül Lieman zsidó a káposztakapásnét szintén harmadszor hívja perbe.*

Judicium feria quarta nach Letare in der uasten anno etc. XXXVIII-o.

Item dy chlag vnd ansprach, so der Chophel jud vnder ander juden haben zu den christen, dyselben sachen solln vngeuerlich angestenn hincz nach Ostern, so wirt man si berichten.

Item Chophel jud citavit Smidinger III-o.

Item Chophel citavit Posenpach III-o.

Item Chophel jud citavit Vnuerrichtinn III-o.

Item Chophel jud citavit Jacob Ainuolt II-o.

Item Hendel judinn citavit Pertel taschner III-o.

Item Lewman jud citavit chrautthawerin III-o.

(Gerichtsbuch, 36—7. l.)

1440. június 1. Farkas kádár és György mészáros gyermekeik nevében ebben az évben is fenntartják igényüket Murr Péter után maradt ingatlanokra.

Musch zsidó a bíróság elé idézi János bognárt elsőízben.

Judicium feria quarta festum Corporis Christi tempore domini Petri dictus Traismaurer extunc judex (sic!) civitatis Soproniensis.

Csaknem szó szerint azonos a már 8. szám alatt közölt bejegyzéssel.

Musch der lang jud citavit Hanns wagner I.

(Gerichtsbuch, 39—40. l.)

1441. márc. 17. Farkas kádár és György mészáros gyermekeik nevében ebben az évben is fenntartják jogukat Murr Péter után maradt ingatlanokra.

Anno domini etc. quadringentesimo quadragesimo primo des nachsten freitags nach Reminiscere in der vasten.

Csaknem szó szerint azonos a 8. szám alatt közölt bejegyzéssel.

(Gerichtsbuch, 43—4. l.)

1442. január 24. Kophel zsidó a legközelebbi törvéynapon tegyen esküt arra nézve, hogy Grünskorn Márton neki 3 font 6 solidus dénárral tartozik.

Nachem zsidó szintén esküvel bizonyítsa a legközelebbi törvéynapon, hogy Werfenring varga neki 6 font dénárral adósa.

Judicium feria quarta ante festum Conversionis Beati Pauli anno etc. XLII-o.

Item Kophel jud stet an dem ayd auf den nachsten rechttag gegen Mertten dem Grunskorn vmb IIII lb. mynner LX den.¹

Item Nachem jud stet an dem ayd auf den nachsten rechttag gegen Werffenring dem schuster vmb VI lb. den. Actum, ut supra.²

(Gerichtsbuch, 46. l.)

¹ oldaljegyzet: *ayd*.

² oldaljegyzet: *auch*.

1449. szeptember 3. Kophel zsidó Sighart Andrást és Keresztélyt másodszor, míg Mair zsidó Jenko Mátyást először idézi a bíróság elé.

Judicium quarta feria post Egidii anno etc. XLVIII.

Kophel jud citavit Sighart Andre vnd Sighart Kristan II.

Mair jud citavit Jenko Mathes I.

(Gerichtsbuch, 61. l.)

1451. március 31. A városi bírói szék ítélete néhai Ernst Konrád városi jegyzőnek egyfelől Kandsorfer János osztrák pincemester és bécsi tanácsos, valamint Rotenberger Vencel bécsi polgár, másfelől Kophel bécsi újhelyi zsidóval szemben fennálló adósságában.

Wir der burgermaister, richter vnd der rat der stat ze Ödenburg tun kund allermënglich, das für vns, do wir sassen ze gericht, in offner schrann komen sind die erbern, weisen Hans Kanstorffer kellermaister in Osterreich vnd diezeit des rats der stat ze Wienn vnd Wennczlab Rotenperger burger daselbs ains vnd Chöphlein der jud zu der Newnstat gesessen des andern tails vnd der yeczbenante Rotenperger bracht für durch vorsprechen vnd lies verhören ain brief mit zwain insiglen, der do lawt II C gulden in gold, so ym Conrat Ernst burger ze Odennburg, sein sweher seliger, zu seiner tochter ze heyratgut vnd haimstewr verlübt vnd versprochen hat vnd begert darauf vnd pat im rechtens ze helfen, domit er von des benanten Ernsts gelassem gut solher seiner geltschuld entricht vnd bezalt wurde, wann er hoffte, das er mit sölher seiner geltschuld nach innhaltung kaiserlicher lanndes vnd statrechten pilleich solt vorgeen vnd vor allermënglich entricht werden, als sölhs heyratguts vnd haimstewr recht ist. Auch bracht er für vnd lies scheinen vnd verhören ainen vollkommen gewalts vnd¹ verzeichbrief, so er von Lienharten vnd Hannsen gebrüder den Ernsten von wegen irs veterlichen erbtails² het vnd rüst vnd begart anstat der benanten erben im diess güter inczeantwurten. Darnach der benante Kanstorffer bracht für, wie im der egenante Ernst seliger auch schuldig vnd ze gelten gewesen wër vnd begert darauf, das wir im von den egenanten gelassen gütern nach lawt vnsers allernedigisten herren des Römischen künigs gescheft vnd furderbrief vor mënglich vmb

¹ utána: *gerichtsbrief* áthúзва.

² utána: *wegen* törölve.

sölh sein geltschuld gnugtun solten. Daentgegen kom auch der egemelt Chöphel jud, der bracht fur vnd lies verhören czwen pergamenen brief, yder mit czwain anhangunden insiglen, die baid lautten in summ LXXV Vngrisch guldein in gold haubtguts vnd begert darauf, das wir im nach innhaltung derselbem brief darumb recht ergeen vnd wideruaren liessen, als solher geltschuld mit furphanden vnd der stat ze Odennburg recht vnd gewonhait ist vnd seczten das zu beder seyt zu recht mit mererer vnderred etc. Vnd nach menigrer clag, antwurt, gegenred vnd widerred haben baid tail sölher irer gerechtigkeit, anclag, vordrung vnd zuspruch, so sy zu den oftgenanten gütern von geltschuld vnd brieflicher kuntschaft wegen gehabt haben, ainhelligclich hinder vns gegangen an all auszüg. So haben wir mit baid tail willen vnd wissen gesprochen von erst, das all krieg, stöss vnd mishelung, ob die zwischen in vncz auf hewtigen tag gewesen wören, gancz hingetan vnd vergessen sein süllen. Darnach haben wir¹ dem egenanten Chöphlein dem juden fur all die geltschuld, darumb er von dem oftgenanten Ernsten brieflich kuntschaft gehabt hat, ledigclich gesprochen den weingarten im Padern gelegen, des ain virtail vnd ain sechzehentail ist, zenachst Casparen des Seuelder, mitsamtb allen nützen, so er vnczher daraus emphanen hat. Daentgegen so haben wir gesprochen, das der oftgenante Chöphel jud den egemeldten Hannsen Kanstorffer vnd Wennczlaben Rotenperger auf vnd vbergeben sol alle sein gerechtigkeit, so er von Conrat Ernsten, Martha seiner hausfrawn vnd allen iren erben gehabt hat, es sey brieflich oder in ander weg nichts ausgenommen, sunder alles inbeslossen also, das er sein erben noch ander ymands² hinfür von der sachen wegen kainerlay vordrung noch zuspruch haben noch darczu nymmermer gewinnen süllen. Vnd des zu ewiger gedächtnuss so haben wir solh verrichtung in vnser gerichtsbuch schreiben lassen. Actum an mitichen nach Oculi in der vsten, anno domini etc. quinquagesimo primo.

(Gerichtsbuch, 67—8. l.)

18.

1453. július 27. A városi bírói szék a Szent Rupert oltár papjának, Keresztélynek keresetével szemben Muschel zsidónak ad igazat és a Durlos dűlőben fekvő szőlőt birtokában hagyja.

Vermerkt an freitag nach Jacobi anno domini etc. LIII-o ist der chaplan Sand Rueprechts altar her Kristan kömen fur die herren in

¹ utána: *gesprochen áthúзва.*

² utána: *von vnsern törölve.*

den rat vnd hat clagt von¹ dreyer achtail weingartens wegen, darauff er geltschuld hab nach lawt ains dinstbriefs von weilent dem Putten Liendleinn ausgegangen. Daentgegen kom auf antwort Lang Musch der jud, der die egenanten weingarttail halbe innehet, gelegen im Durlos bey dem Durlosprunn zenachst dem Thoman Drescher vnd lies hören ain kaufbrieff auch von dem egenanten Putten Liendel ausgegangen vnd der lawtte dem Velber Jörgen seligen von des frewnd, im darnach der egenant weingarten zu phand gesezt vnd verstanden wër. Nu was der egenant kaufbrieff dreyer jar elter, wann der vorgemelt dinstbrieff vnd saczten die egenante paid tail solh ir zwitrecht zu recht, ob der egenante her Kristan pillich sein dinst vnd geltschuld auff denselben weingarttailen haben sull oder nicht. Do ward einhellgich zu recht erkant, der bemeldt Muschel jud solt von wegen der oftgenanten weingarttail von her Christans ansprach frey vnd ledig seinn darumb, das er mer dann rechtt teg nach statrechs in stiller berubter nucz vnd gewer gewesen ist. Vermainn aber derselb her Christan des Putten Liendleins oder seiner hausfrawen erben, die mitsambt in dem dinstbrieff begriffen sind, spürch nicht zu vertragen, das müg er zu in suchen, als recht ist.

(Gerichtsbuch, 72—3. l.)

19.

1462. augusztus 9. Izsák zsidó neje András vargát már másodszor hívja perbe.

Judicium feria 2-a ante Laurenczii anno etc. LXII-o.

Eÿsak judinn, der Röslein muter, klagt Andren schuster II.

(Gerichtsbuch, 98. l.)

20.

1463. január 17. Nachem zsidó először idézi meg a bíróság elé Hauser Mihályt.

Judicium feria secunda ante Sebastiani anno, ut supra.

Nachem jud klagt Michelen Hauser I.

(Gerichtsbuch, 99. l.)

¹ utána: wegen alul kipontozva.

1464. február 10. A városi bírói szék Rösél zsidónak meghagyja, bizonysítsa be, hogy Reicher Farkasnak annak idején egy ágyat és egyéb ingóságot adott át megőrzésre.

An freitag nach Dorothee anno etc. LXIII-to hat der Rösél jud¹ beklagt vor recht die Wolfgang Reichherinn vmb pett vnd etlich ander varundhab, so er vnd sein weib² zubehalten solten geben haben³ weilent irm hauswiert Wolfgangen Reichher. Ist der jeczbenanten Reichherin antwurtt gwesen, sy wiss nichts, das der obgenante jud vnd sein weib irem mann⁴ zubehalten geben hab. Mügen sy aber mit ainem mann weisen, des zu recht gnug seÿ, das sew im ichts zuhalten geben haben, so geschech, was recht seÿ, Ist auf baiden tail rechtsacz erkant worden zu recht, weis der jud, des zu recht ain gnügen ist vnd als zu moltiger zungen gehört, das er im ichts zubehalten hab geben, so geschech verer, was recht ist. Weist er aber des nicht, so sey die bemelt Reichherinn von den obberürtten zuesprüchen müssig.

(Gerichtsbuch, 100. l.)

22.

1464. július 27. A városi bírói szék kimondja, hogy az elhunyt Trünkel János hagyatékából elsősorban NACHEM bécsújhelyi zsidó, majd azután Phetrer Farkas követelése nyerjen kielégítést.

Anno domini etc. LXIII-to an freitag nach Jacobi ist dem NACHEM juden von der Newstat mit recht gesprochen worden, wann er fürbringt seinen phantbrief von Hanns Trünkhel ausgangen, sol er seins erkens von den phanten, die im rechtlich versaczt sind, bekömen. Darnach ist auch mit recht gesprochen worden, das der Wolfgang Phëtrer mit seiner schuld nach laut der zedel, die bey dem Jeronimus gelegen ist, wider die geltschuld des Hëndel juden, des langen Muschen juden vnd des Chuncz Trünkel von Regenspurg, darumb vmb ir yede besunder ain geltbrief vor gericht verlesen worden ist, vorgeen sol vnd vor in bezalt werden von des benanten Hanns Trünkleins gelassen gut, wo er darauff czaigt. Actum anno et die, ut supra.

(Gerichtsbuch, 103. l.)

¹ eredetileg: die Rösél judynn volt írva, melyet azután kijavítottak.

² utána: ir,

³ utána: vnd,

⁴ utána: oder ir törölve és alul kipontozva.

1466. január 17. Murr László soproni polgár a Leberberg dűlőben egy szőlőt cserél el NACHEM zsidóval, kinek azonfelül még 13 font dénárt fizet. A szavatosságot kölcsönösen vállalják.

Anno domini etc. LXVI-to an freitag Sand Anthoni tag sind kömen in offenn rat Murr Lassla mitburger hie vnd NACHEM der jud, Köphleins aidem, vnd haben da bekannt, wie sew ain tausch gmacht vnd ttan haben. Der NACHEM jud hat dem Murr Lassla gegeben ain virtel weingartens am nachsten Leberperg zwischen des Andre Hierssen vnd des Schön Ziruosen weingärten gelegen, das do ettwan des Pülsen gwesen ist, dagegen hat der Murr Lassla dem benanten juden gegeben ain achttail weingartens auch an demselben Leberperg zenachst dem Andre Sewberlich gelegen vnd zu aufgab dreiczehen phund phenning vnd sol yetweder tail dem andern scherm vnd gwer sein für all geltër kristen vnd juden. Ob auch geltbrief oder ander brief herfür khëmen, welhem tail die zu schaden solten kömen, die dann eltter weren, dann die gegenbürtig geschrift, die sullen kraftlos vnd tod sein. Des zu ewiger gedechtnüs ist die sach in diczs puch geschriben worden. Actum anno et die, ut supra.

(Gerichtsbuch, 106. l.)

24.

1466. január 27. Musch zsidó Gersteni Miklóst elsőízben idézi meg a bíróság elé.

Judicium feria secunda post Conversionis Sancti Pauli anno etc. LXVI-to.

Eodem die hat klagt Lang Musch¹ Niclasen von Gersten I.

(Gerichtsbuch, 107. l.)

25.

1466. január 31. Muschel zsidó bírói úton több ingatlan birtokába jut.

Anno domini M-o CCCC-o LXVI-to an freitag vor Liechtmess hat der Lang Muschel² mit recht erlangt die hernach benanten güter: von erst ain virtel hawss vnd³ der insecz dabey gegen der slachprukg vber

¹ ez alkalommal: *der jud* kitétel tollban maradt.

² itt is tollban maradt *der jud* kitétel.

³ utána: *vnd áthúzva és alul kipontozva.*

gelegen. Item auch den garten halben vnd den teich halben hinder demselben haus gelegen. Item I achttail weingartens auff dem Stainhauffen vnd I achttail weingartens im Durlos in der langen schidung vnd ist nachper der benanten stukh aller Johannes vom Six. Actum anno et die, ut supra.

(Gerichtsbuch, 107. l.)

26.

1466. január 17. Muschel zsidó néhai Imre halász adósságát szeretné fivérén, Gersteni Miklóson behajtani, azonban a városi bírói szék az alperes védekezése alapján a zsidót keresetével elutasítja.

Anno domini etc. LXVI-to an Sand Anthony tag ist kömen fur recht Lang Muschel der jud als ain klager vnd Niclas von Gersten, weilent des Embreich vischer seligen bruder, als ain antwurter. Klagt derselb Lang Muschel, wie das der yeczbenant Embreich vischer sein gelter gwesen wër nach innhalt ains vnuermailigten briefs vnd auch des judenbuchs. Hiet sich der benant Niclas von Gersten vnderczogen desselben Embreich vischer gelassen güter am Poczmansperg ainen halben weingarten vnd ain halbe wisen ze Kolbmhof, auch hiet er gemet im garten bey dem Schilher vnd im teich dass ror gesniten, dabey gnugsamlich zuuersten wër, das er sich der erbschaft vnderczogen vnd vnderwunden hiet vnd klagt darumb auff all sein gut vnd begerte im dauon vmb haubtgut vnd gesuch nach innhalt seins briefs vnd des judnbuchs ain gnügen ze tun. Darauf antwurtt der vorgebant Niclas von Gersten, als der jud bestimbt, hiet ainen halben weingarten am Poczmansperg vnd die halb wisen ze Kolbmhof, dieselben stukh baide wëren sein gekaufts gut vnd er hiet die in stiller berubter nucz vnd gwer inngehabt lenger, dann recht teg nach statrecht. Dann von des gartens wegen darinn hiet er nicht mën lassen, als ain erb, sunder von ausfridens wegen zwischen sein vnd seins nachperen, desgleichen hiet er den ror auch nicht gesniten, als ain erb. Dauon hofft er dem juden nichts phlichtig ze sein. Dawider redt der jud vnd begert, der Niclas von Gersten solt weysen, das er die bemelten zwaj stukh gekauft hiet. Vermaint der Niclas von Gersten mit seiner beruebten gwer lenger dann ain jar vnd tag wër gnugsam gweist vnd er wër nach der stat recht weyter kainer weysung phlichtig. Domit seczten baid tail ir zwitrecht zu recht. Do ward erkant zu recht: seid der Niclas von Gersten der benanten zwair stukh in stiller berubter nucz vnd gwer gesessen lenger dann recht teg nach statrecht, mit derselben gwer hiet er gnugsamlich gweist vnd bedorfft verrer kainer weysung. Seyd er auch im garten män hiet lassen von ausfridens wegen vnd den ror auch nicht

gesniten hiet, als ain erb, so wër er von dem vorgenanten juden der
egeschriben klag halben yetz vnd hinfür pillich müssig vnd darumb
hat sy vom richter ainen gerichtsbrief.

(Gerichtsbuch, 108. l.)

27.

1469. január 23. *Nachem zsidó másodízben idézi meg a törvény elé
István tímárt.*

Judicium feria secunda ante Conversionis Sancti Pauli anno, ut
supra.

Nachem jud clagt Steffan ledrer II.

(Gerichtsbuch, 123. l.)

28.

1470. április 2. *Kurbis János gyermekei Nachem zsidónak 7 forinttal
adósai. Ezt az összeget Herb Kristóf városbíró kifizeti a zsidónak és így
a gyermekek most neki tartoznak.*

Item als des Kurbis Hansen kinder, die er beÿ der Hanns pognë-
rinn gehabt hat, mit irm erb hinder Nachem juden gstanden sind, also
hat man ainen abbruch mit im gmacht mit willen vnd wissen der herren
des rats vmb siben gulden vnd die hat dargelihen der ersam Christoff
Herb statrichter ze Odennburg in solher meÿnung, das er die vor me-
niglich ander auf denselben erbgütern haben sol er vnd sein erben.
Actum an montag nach Letare anno domini etc. LXX-o.

(Gerichtsbuch, 123. l.)

29.

1474. augusztus 5. *Ábrahám bécsújhelyi zsidó 70 font dénárt követel
Moser Konrád nején egy adóslevél alapján. Az alperes szerint a városi
bírói szék nem illetékes döntení, mert nemesi birtokról van szó, mire
a felperes nem kíván ítéletet.*

An freitag vor Sand Larenczen tag anno domini etc. LXXIIII-to
ist kömen für recht Abraham jud von der Newnstat mit ainem vnuer-
mailigten brieff vnd klagt auf die Conrat Moserinn vmb LXX tal. den.
nach laut seins geltbriefts, das man im ain gnügen tun solt. Dagegen
kom in antwurtt dieselb Moserinn vnd bracht fur¹ durch iren rednër

¹ utána; auch durch seinen áthúzva.

vnd mainte, sy wesst vmb die geltschuld nicht. Der seÿ der jud bezig vnd der brieff lautet auff Wolfgang Giles vnd sein erben vnd wër zum, Kaczenstain ausgangen vnd lawtt auff edelsgut. Hoffiet sÿ. wir hieten ¹ die edellewt oder ir gut nicht zuberechten, sunder vermaint der jud zu ir icht zesprechen ze haben, wann der jud sey vor irm georden-ten richter darum anlanget, geschëch verrer, was recht wër. Darauff fragt der richter den Abraham juden, ob er recht nemen wolt, das er der sach halb seinen rechtsacz tèt. Redt der jud, er wesst kainen recht-sacz ze tun, wenn er wolt nicht recht vbersteen, sunder er wër auf seinen geltbrieff gnugtuns warttend. Also haben die herren erkannt, nachdew der jud nit recht vbersten vnd nemen wil, das der jud ingedenkh sey, das wir im vnsrer stat gerechtigkeit widergen wolten lassen, des er nit auf hiet nemen wellen.

(Gerichtsbuch, 132. l.)

30.

1476. február 9. Miklós neje, Borbála elismeri, hogy Hertel István bécsi tanácsostól 10 magyar forintot vett fel kölcsön. Zálogul leköti az Új-utcában fekvő házát a zsinagóga mellett.

Vermerkt, das für offenn rat hie kömen ist die erber fraw Barbara, des Nicolae gemahel, die Wenczlaben kramer seligen auch eelichen hat gehabt, vnser mitburgerinn vnd hat² mit gutem willen vnd vnbetwungen da bekannt, wie das sy dem erbern, weysen Steffan Hértel diezeit des rats der stat zu Wienn redlicher geltschuld schuldig seÿ zehen Vngrisch gulden zu bezalen, wann er derselben lennger nicht emperen wil.³ Vnd für dieselben süm gulden hat sy im zu fürpfant versaczt ir haws in der Newngassen hie zu Odenburg zenachst der judenschuel gelegen, das dann vordes vnserm mitburger Symonn schuster auch verpfennt ist vmb zweliff Vngrischen gulden nach lawt ains pfantbriefs darumb ausgangen. Actum derselben bekantnis an Sand, an Sand (sic!) Appolonia tag anno domini etc. LXXVI.⁴

(Gerichtsbuch, 139. l.)

¹ utána: *vber áthúзва*.

² utána: *da*.

³ utána: *wellent áthúзва*.

⁴ Annak jelölül, hogy ezt a kölcsönt visszafizették, az egész bejegyzést többszörösen áthúzták.

1477. november 29. *Sürger Miklós olyan megállapodást köt Lang Musch zsidóval, hogy a Weitengrund nevű dűlőben fekvő szőlejét átadja a zsidónak, ki ezzel szemben lemond minden irányában támasztható követeléséről.*

Vermerkt, das zwischen Niclasen Sürger an ainem vnd Lanngen Muschen juden des andern tails betëdingt worden ist, das desselben Sürger weingarten im Weytengrunt, des ain virtel ist, dem benanten juden voligen sol domit ze tun vnd ze lassen, als mit anderm seinem aigenhaften gut, dagegen sol derselb Surger vnd sein erben von dem vorgenanten juden quitt, frey vnd ledig sein aller geltschuld haubtsguts vnd gesuchs in judenpüchern oder geltbriefen geschriben oder wie solh geltschuld gemacht oder herkömen ist gar nichts ausgenommen. Des zu vrkund haben die herren dieselb bericht in ir gerichtspuch schreiben lassen. Actum an Sand Andreas abent, anno domini etc. LXXVII-o.

(Gerichtsbuch, 146. l.)

1527. január 30. *György tímárnak József zsidó adósa volt. Amikor a zsidóknak Sopronból távozni kellett, ez alkalommal József zsidó ezt az adósságát rendezte, miként azt két oltáros pap egyöntetűen vallja.*

Georg ledrer.

An heut dem mittichen nachst vor Vnnser frauen tag der liechtmess anno etc. im 27. hat Georg ledrer burger zu Odenburg zeugen contra Joseph juden eingelaitt.

Item her Mathias Schöttl lajppriester vnd burger zu Ödenburg bekennt auf sein gewissen, wie er zu recht sulle, das er gehört habe vnd gegenwurtig sei gewest den Georgen vnd Joseph juden miteinander reden irer schuld halben, die der jude dem Georgen zu thun sey. Als aber die juden im huß eilennd abweg muessen, hab derselb jud des Georgen hausfrauen ainen pundtl, darinnen angeuärlich zwen oder drei frauenmäntl gewest, die hab er im fur solh schuld zuegestellt vnd gesagt, ob der Georg also benuegig sej. Darauf der Georg gesagt,¹ er wolt nit geren zuuil nemen. Vber das hab² im der jud noch ain mantl zueworffen, den sein weib auch genomen. Mer hab er dem Georgen ainen

¹ utána: *ir* törölve.

² utána: *ich* áthúзва.

gullter oder deck¹ zuegeworffen mit beger, der Georg soll im noch ain fuer thun in die Eysneinstat, des sich Georg bewilligt, er well im aine thun.

Item her Bartlme laybriester vnd beneficiat zu Odenburg bekhent bei seiner gwissen, wie er zu recht sulle, das der Georg vnd jude miteinander irer schuld halben gehandelt vnd das her Bartlme mit vnd bei gewest vnd gehört, das der jud dem ledrer solher schuld gestannden vnd hab im ainen pünt² mit³ frauenmäntln darumben geben, er wiss aber nicht, wie uil der mänt⁴ gewest. Die hat⁴ sein weib genomen. Darnach hab er im noch ainen mänt⁴ zuegeworffen, er sol also der schuld benugig sein vnd zumb lesten im mer⁵ ain gult⁵ zuegeworffen vnd begert, er soll im noch ain fuer⁶ in die Eysneinstat thun, des sich der Georg bewilligt. Daruber sein weib den pünt⁴ vnd deck dannen getragen. Actum anno et die, ut supra.

(Gerichtsbuch, 233. l.)

¹ utána: *ge* törölve.

² utána: *mit zwaien* áthúzva.

³ utána: *man* törölve.

⁴ utána: *die* áthúzva.

⁵ utána: *ain* törölve.

⁶ utána: *vmb* áthúzva.

II.

GRUNDBUCH.

Egykorú, fatáblára húzott, rézveretű és rézcsattos, mintás, barna bőrkötésű könyv. A kötés kissé viseltet, egyébként kifogástalan állapotban van ez a 222 papírlapból, azaz 444 oldalból álló és fólió nagyságú kodex, amely 1480—1553. közti évekből tartalmaz többnyire telekkönyvi bejegyzéseket. Zsidó vonatkozások ebből a kódexből az alábbiak:

1.

1480. *Garl zsidó Kronperger Ákos soproni tanácsosnak és nejének, Erzsébetnek eladja a Preischlein dűlőben fekvő $\frac{1}{16}$. nagyságú szőlejét, amelyet ő Rötél Farkastól vett meg.*

I M III C LXXX.

Nach Kristi geburt vierzehennhundert vnd darnach in dem achtzigsten jare hatt Garll jud dem erbern vnd weisenn Achacz Kronperger, diezeitt des ratts der stat zw Ödennburg, Elisabet, seiner hawsfrawen vnd ir baiden erbenn verkawfft ein sechszentail weingartenns im Prewschlein gelegenn, des nachper sind herr Thomesch, auch gesworen burger daselbnnns vnd Lorencz Rweger, vnd der weingarten ist des bemelten juden gekawffts guet, den er dann dem Wolffgang Röttll beczalt hat, vmb ein summa geldes, den er gancz vnd gar beczalt vnd vericht ist, fray vnd ledig vor aller gult vnd geltschuld. Actum, ut supra.

(Grundbuch, 2/a. l.)

2.

1481. júl. 6. *Seinreich Péter megveszi Musel zsidó $\frac{1}{4}$. nagyságú szőlejét, amely a Weitengrund dűlőben van.*

Peter Seinreich hatt nwcz vnd gewer emphanngen eins virtail weingartenns im Weittenngrund, zenachst herren Gilgens vnd Lanng

Gangls weingarten gelegenn, der dann mit kawff an in komen ist, ledig vnd frey, von Muschll judenn. Actum am freittag nachst nach Sand Vlreichs tag anno domini etc. LXXXI-o, tempore Cristoffori Harb magistro civium et Martino Sighartt iudice.

(Grundbuch, 4/b. I.)

3.

1482. jún. 21. Musel zsidó $\frac{1}{4}$. nagyságú Tiefenweg dülöben fekvő szőlőjét eladja Bernát szabónak és nejének, Margitnak.

Bernhart sneider vnd Margaretha, sein hawsfraw habent nwcz vnd gewer empfanngen eins virtail weingarten im Tewffennweg, zenachst des Klementten smid vnd Larencz Palerinn weingarten gelegenn, der dann von dem Muschll juden in einem kawff an sie komen ist, frey vnd ledig. Actum feria sexta proxima post Viti anno domini etc. LXXXII-o, tempore Cristoffori Harb magistro civium et Martino Sighart iudice.

(Grundbuch, 6/b. I.)

4.

1484. márc. 17. Hengst János a Neuberg dülöben fekvő $\frac{1}{8}$. nagyságú szőlőt Weichselberger Flóriántól és Musel zsidótól megvásárolja.

Hanns Hengst vnd sein erben haben nucz vnd gewer empfangen eins achtteil weingartens om Newnperg, des nachper ist der Gerger Michel vnd Kristann Hellwiser, der weingarten ist frey vnd ledig mit kauff on in kemmen von herrn Florian Weixlperger vnd Muschl juden. Actum on Montag noch Gregori anno domini etc. LXXXIII-o, tempore Achacii Kronperger magistro civium et Thome Dresinger iudice.

(Grundbuch, 10/a. I.)

5.

1484. jún. 4. Stadler Pál megveszi Musel zsidónak Potzmannsberg dülöben lévő $\frac{1}{8}$. nagyságú szőlőjét.

Paul Stadler vnd sein erben haben nwcz vnd gewer emphanngen eins achtteil weingartens om Poczmonsperg, zenachst des Simon koch vnd Andre fuerer. Der weingarten ist frey vnd ledig on in kemmen durch einen kawff von Muschel juden. Actum on freitag vor Phingsten anno domini etc. LXXXIII-o, tempore Cristoffori Harb magistri civium et Thome Dresinger iudice.

(Grundbuch, 10/a. I.)

6.

1485. jan. 10. Kronperger Ákos és neje, Orsolya Musel zsidótól megveszik annak $\frac{1}{4}$. és egy fél $\frac{1}{16}$. nagyságú Fretner dűlőben fekvő szőljét.

Achacius Kronperger vnd Vrsula, sein hawsfraw habent nwcz vnd gewer empfangen eins virtail vnd eins halben sechczehenntail weingartens im Frettenars gelegenn, des nachper sind der Paul Schorn vnd Wolfgang Stadler, der dann mit kawff on sie kemmen¹ ist von dem langen Muschll, dem juden,² frey vnd ledig. Actum feria secunda post Trium Regum anno domini etc. LXXXV, tempore Cristoffori Harb magistro civium et Thome Dresinger iudice.

(Grundbuch, 10/b. l.)

7.

1485. jún. 6. Mihály olvasókészítő és neje, Anna egy Tiefenweg dűlőben fekvő $\frac{1}{8}$. nagyságú szőlő birtokába jutnak, amelyet Marhel zsidótól vásároltak meg.

Michel paternustrer, Anna, sein hawsfraw haben nwcz vnd gewer emphanen eins achteil weingartens im Tewffennweg, zenachst Vlrich Wildungs vnd hernn Hannsenn Maler weingarten gelegenn, der dann mit kawff frey vnd ledig on in kemmen ist von dem Marhl juden. Actum ferie 2-a noch Goczleichnams tag anno domini etc. LXXXV, tempore Cristoffori Harb magistro civium et Jacobo Joachim iudice.

(Grundbuch, 11/b. l.)

8.

1482. okt. 28. Musel zsidónak az Alsó Irnfried dűlőben fekvő $\frac{1}{8}$. nagyságú szőljét Lang Vid és neje, Hedvig megveszik.

Lang Veitt, des Lanng Kristans swm, vnd Hadweig, sein hawsfraw habent nwcz vnd gewer emphanen eins achteil weingartens im Vntern Irnfried gelegenn, des nachper sind Stephan Pawr vnd Schober Lorenncz, das dann mit kawff on in kemmen ist von Musch, dem juden, frey vnd ledig, vnd das gelt vnd gar bezalt vnd entricht. Actum on Simonis et Jude anno domini etc. LXXXII, tempore Cristoffori Harb magistro civium et Martino Sighart iudice.

(Grundbuch, 11/b. l.)

¹ utána: sind törölve.

² utána: actum áthuzva.

1486. márc. 13. Izsák zsidó $\frac{1}{16}$. nagyságú szőlejét a Klausen dülöben eladja Kronperger Ákosnak.

Achacius Kronperger hat nwcz vnd gewer empfangen ein sechzehentail weingartenns inn der Klawssenn, zenachst des Gilg Rettenhengst weingarten gelegenn, der dann mit kawff on in kemmen ist von Ysaac juden ledig vnd frey. Actum on montag noch Judica in der vastenn anni domini etc. LXXXVI-o, tempore Kristoffori Harb magistro civium et Jacobo Joachim judice.

(Grundbuch, 12/b. l.)

1490. dec. 15. Mózes zsidó Mändlein budai zsidó megbízásából eladja annak $\frac{1}{4}$. nagyságú és Steinhaußen dülöben lévő szőlejét Wilfing Kristófnak és nejének, Orsolyának, egyben érvénytelennek nyilvánítanak minden e szőlőre vonatkozó oklevelet.

Cristoff Wülffing, Vrsula, sein elichew haüsfraw vnnd ir beder eriben haben nütz vnnd gwer emphfangenn ains beingartenn auf den Stainhauffenn gelegenn, des vir virtail seinn, des nachpaür ist an der ainn seittenn Wolfganng vischer vnnd an der annwernn seittenn di Starkchenn, der mit rechtem kaüf an sew kömen ist ganncz ledig vnnd frey von dem beschaidnen Moyses judenn, des Mändlein judenn zw Ofenn verbesser, der in dann den wenantèn beingartenn anstat desselbm Mändlein juden, seines herrnn verkaufft hat vmb ain süma geldes, dew sy im ganncz vnnd gar an allenn seinn schadenn ausgericht vnnd weczalt habm. Vnnd ob aber hinfur vmb den vorgemelten beingarten ndert mer briflich vrkünnd, wie di genannt möchten werden, von j Cristen oder Juden oder von wem das wär, herfur pracht wurden, di sullen gegen diser gwer ganncz ab, tod, vernicht vnnd craftlas sein. Actum an mitichen nach Sand Lucien tag anno domini etc. nonagesimo.

Ez a bejegyzés a telekkönyvben át van húzva.

(Grundbuch, 17/b. l.)

1494. szept. 12. Sighart Márton soproni tanácsos az elhalt János sütő-
mester után különféle címen 275 font 60 dénárt fizet ki, így többek
között Merlein zsidónak 6 font 60 dénárt és Jeklein zsidónak 15 font
dénárt. Ez összeg ellenében néhai János sütőmesternek minden ingat-
lanát birtokába veszi olyan feltétellel, hogy a jövőben bárki emel igényt
ezekre az ingatlanokra, az köteles legyen a kifizetett összegeket meg-
téríteni.

Vermerkcht, das her Mert Sighart, diezeit des rats weczallt vnnd
ausgebenn hat weilennden für den erbern Hanns bekchen seligen, als
er dann genügsamigklich vor offem rat mit¹ den ausgelössten schuld-
briefenn gebeist hat. Item von erst hat er weczallt dem Merhlein juden
VI tal. LX den. Item dem Jeklein juden XV tal. den. Item den
pekchenknechten XVI gulden vngrisch. Item dem Scheüchen zum
Khreucz V tal. den. Item dem Peter Pfüffen V tal. den. Item dem
Stefann Seyberlich II gulden. Item dem spitalmeister XXV gulden
vgrisch. Item gen Mertterstarf I fl. vnd $\frac{1}{2}$ tal. den. Item der Hanns
khramerin ainen gulden. Item der Nico Aswoltin ain tal. den. Item
dem Michelnn, der di Stefflin aufm pach hat genomen, II $\frac{1}{2}$ guldein.
Item dem Michel puxenmeister II guldein. Item dem pharrer von
Wolfs VI tal. minus LX den. Item dem herrenn Micheln Schöttel IIII
vngrisch guldein vnd ainen reynischen. Item dem pharrer von
Vnnser Fraün dinstgelt III tal. den., mer XV tal. den. haubtgut. Item
Cristoffen Häryben XVIII tal. den. Item des Wolfgang khürsner
freünd, des Negel sun, L tal. den. Item dem Paur Hannsen von Katsch
II guldein, Item dem Reyttter Steffel von Schuczenn V guldein minus
ain ort. Item mer hat er gemeiner stat weczallt XXXVI tal. den., mer
XVII guldein vngrisch. Item hernn Jochim weczallt III tal, vnnd III
sol. den. Sölh obgeschribne geltschuld alle vnnd ygliche hat der wenant
her Mertt Sighart auf dem haws, das ettwann des Hanns peken ge-
wesen ist, nebm herenn Thamaschen Dresinger haws gelegen. Item² auf
aim weingarten im Potzmansperig, ainen weingarten auf der Hayd,
ainen weingarten im Durlas, ainen weingarten im Khueperig, ainen
weingarten im Irrnnfrid in sölher gestalt, ob hinfür des Hanns bekchen
erben oder annder die vorgeschriben gueter suchen oder darczu sten
wolten, so süllen sy alsdann die obgeschribnn geltschuld, die in suma
pringt II $\frac{1}{2}$ C tal. XXV tal. LX den., dem wenanten Sigharten oder
seinen erben niderlegen vnnd weczallenn. Actum an freitag vorm
Palmtag anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto.

(Grundbuch, 22/a. l.)

¹ utána: *au* törölve.

² utána: *aufm* törölve.

1496. ápr. 22. Seiberlich István és neje, Appolónia a tanács előtt megveszik Beheim és Hirscl zsidóknak a mai Kolostor-utcában levő házat.

Steffan Sewberlich, Appolonia, sein hawsfraw vnd ir baiden erbenn haben gewër vnd nutz emphanen ains hawss in der stat, gegen dem kloster vber, neben dem Pernhardt sneider an ainer, vnnd Wolfganng schüester der annderen seitten gelegen, das mit khawff vom Beheim vnnd Hirscl juden vor den herren beschehen an in kömen ist ganntz ledig vnd frey. Actum am freitag nagst nach Misericordias domini anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, tempore Martini Sighart magistri civium.

(Grundbuch, 24/b. I.)

1503. nov. 6. Muer Mihály és neje, Anna egy fél házat vesznek meg a régi Mészáros-utcában (a mai Templom-utcában) az öreg Behem zsidótól.

Muerr Michell, Anna sein hawsfraw vnd ir beider erbenn haben nuts vnd gwer emphanen ains halbenn hawss in der Fleischgasser gassenn in der stat, des nachber ist Merth khramer vnd Hanns Schütznert mit halben hawss, das mit khawff von dem allten Behem juden an sy komen ist ledig vnd frey. Actum am montag Leonardi anno 1503, tempore Jacobi Sübnburger magistro civium et Farkasch Thomesch iudice.

Ez az egész bejegyzés a telekkönyvben át van húzva.

(Grundbuch, 36/b. I.)

1510. ápr. 8. Diepolt Mihály egy házat vesz meg a Zsidó-utcában néhai Mihály ügyvéd fiától, Györgytől. Ez a ház egyik oldalról Behem zsidó házával szomszédos.

Item Diepolt Michell hatt nütz vnd gwer empfangenn ains hawss in der Judengassen, zw schen Gamelpawrs vnd des Behem juden hewser gelegen fur frey, ledig aigen kawffsweyss von Jörgen, w(e)lündt Michell pogners sáligen sün an inn khommen. Actum montag nach dem sonntag Quasi modo geniti anno domini funffzehenhundert

vnd im zehenndten, tempore Georgii Pamgartner magistro civium et Ossbaldi Plessbetter iudice.

(Grundbuch, 44/a. I.)

15.

1516. febr. 8. Mózes zsidó, ki fia az öreg Manus zsidónak, a városi tanácstól egy házat vásárol meg a Zsidó-utcában, amely után minden év karácsonyán két forint haszonbért kell fizetnie.

Moises, des allten Manüsch juden sün, hatt nutz vnd gwer entphangen seines hawss alhie in der Jüdegassen, gelegen zwischen Hannssen Gamlpawren vnd alt Behem jüden hewsser, khüfweiss fur frei, ledig aigen an in khümen von den herren des rats, dauon er jarlich dienen sol zw den weinachten zwen gulden. Actum freitag vor Inüocaüit anno domini 1516, tempore Oswaldi Plesweter magistro civium et Michaelis Muerr.

(Grundbuch, 52/a. I.)

16.

1516. ápr. 1. Schmauss Egyed a Dudles dülöben egy szőlőt vásárol meg Merhel zsidótól.

Gilis Schmaüss hat nütz vnd gwer entphangen aynes weyngarten im Dürles in der langenn schidung, ist nachpaür Czentz Noltz, khauffweis für frei, ledig aigen an in khümen von Merhl jüd. Actum eritag post Quasi modo geniti anno domini 1516, tempore Oswaldi Blesweter magistri civium et Michaelis Müerr iudicis.

(Grundbuch, 53/a. I.)

17.

1517. dec. 14. Az öreg Manus zsidó ^{3/16}. nagyságú szőlejét a Lange-Schidungban eladja Auer Frigyesnek és nejének, Borbálának.

Fritz Awer, Barbara sein eeliche hawsfraw, haben nutz vnd gwer entphangen¹ dreyer sechtzehentayll weingarten, gelegen in der Langen Schidung, nachper auf ainer seitten des Khlawsen stewfsün von Agendorf, auf der ander seitten ist ain öden, khauffweis fur frei, ledig vnd aigen von dem alten Manüsch jüden an sy khümen. Actum montag post Lúcie anno etc. XVII, tempore Michaelis Yban magistro civium et Petri Vleischackher iudice.

(Grundbuch, 54/a. I.)

¹ utána: aines achtail áthúzva.

1524. dec. 5. *Schützwampel Farkas soproni polgár és neje, Krisztina megveszik Frank Pongrác soproni javadalmas papnak a Halász-utcában fekvő házát és egy kertjét, amely szomszédos a zsidó-temetővel.*

Wolfgang Schützwampl, burger zu Ödenburg, Christina uxor vnd ir baider erben haben nûts vnd gwer emphanngen aines hawss vnd garten, das hawss in der Vischergassen neben dem khirschgässlein amb egkh, neben Vrban Hanns haws gelegen, vnd der garten¹ an der jûden freythof anrainünd, die sy von her Pannglatzen Frangkh beneficiaten zu Odenburg erkaufft vnd frei, ledig bezallt haben anno im XXIII-ten amb abend Nicolai.

(Grundbuch, 62/b. I.)

1525. ápr. 3. *Paur Tamás soproni polgár és neje, Anna megveszik Messl Frank zsidónak azt a másfél tizenhatod nagyságú és Frettnér dűlőben fekvő szőlőjét, amely Ducat Fülöp tartozása fejében szállt rá.*

Thoman Pawr burger zu Odenburg, Anna sein wirtin² vnd ir kinder haben nûts vnd gweer emphanngen aines weingarten I $\frac{1}{2}$ sechzehentail inn Frettnern, zwischen Mathes Kasler vnd Mogk Georgen weingarten gelegen, den sy von Messl Frannck juden erkaufft vnd fur ledig vnd frei bezallt haben vnd berurter weingarten rürt her von Philipp Ducat, den der jud vmb schuld haimbgefallen. Actum tempore Michaelis Iwan magistri civium, Michaelis Pulndorfer judicis, an montag nach Judica 25.

(Grundbuch, 64/a. I.)

1525. aug. 23. *Ifjabb Manus zsidó Rosengarten nevű ingatlanát, mely a Saurüssel dűlőben fekszik, eladja János tímárnak és nejének, Katalinnak. Ez az ingatlan régebben Hofmair tulajdona volt és bírói ítélettel szállt az Kün Klausra, majd adósság fejében Manus zsidóra.*

Hanns ledrer burger zu Ödenburg, Katarina sein haüswirtin vnd ir erben haben nûts vnd gwer emphanngen aines erbs, im Rosengarten genannt, mit aller seiner züegehörung, an die Saurüessel gelegen, der

¹ utólag áthúzva és lapszálon e jegyzettel: N(ota) B(ene).

² utána: ha törölve.

mit kauf von Manüsch dem jungen juden fur frei, ledig an sy kummen, den sy völlig bezallt haben. Berüter grund vnd Rosengarten ist etwann der Hofmair vnd irer erben gewest vnd dem juden an schuld durch gericht von gemellter Hofmair erben dem Kläusen Kün vnd seiner hauswirtin züegesprochen worden. Bescheen amb abend Bartholomei apostoli anno 1525.

(Grundbuch, 66/a. l.)

21.

1525. aug. 25. *Mihály varga, soproni polgár és neje, Margit ³/₁₆. nagyságú szőlőt vásárolnak meg a Potzmannsberg dülöben ifjabb Izsák zsidótól.*

Michel schüester burger zu Ödenmburg, Margaretha uxor vnd ir erben haben nüts vnd gwer emphanngen dreier sechtzehentail weingarten im Potsmansperg, zwischen sein selbs vnd n. Schober von Kreüspach weingarten gelegen, der von dem jüngen Ysaac juden kaufweis fur ledig vnd frei an sy kúmen vnd haben berürten weingarten völliglich bezallt. Bescheen freitag nach Bartholomei anno etc. im 25.

(Grundbuch, 66/b. l.)

22.

1525. okt. 25. *Daumb Mihály soproni polgár és neje, Margit a városi tanácstól egy házat vesznek meg a Zsidó-utcában. Ez a ház egyik oldalról Hädschel zsidónő házával szomszédos.*

Michel Daümb burger zü Ödenmbürg, Margaretha sein haüswirtin vnd ir erben haben nüts vnd gwer emphanngen ires haüss in der Jüden-gassen, zwischen Merten Sigharten vnd Hädschl judin heüsern gelegen, das von ainem ersamen rat kaufweis fur frei, ledig an sy kumen vnd völliglich bezallt haben. Beschehen mittichen ante Simonis et Jüde anno etc. im 25.

(Grundbuch, 66/b. l.)

1526. dec. 10. Teufel Mátyás fraknoi kapitány megveszi Manus zsidónak soproni házát az Űj-utcában (a régi Zsidó-utcában). Ez a ház egyik oldalról Behem zsidónő házával szomszédos. Kimondják azt is, hogy minden e házra vonatkozó írás érvénytelen legyen.

Der edel vnnd vesst Mathias Teüfl, diezeit haubtman zumb Forchtenstain vnd sein erben haben nûts vnd gwër emphanngen aines haüss in der Neügassen zu Ödenmburg in der statt, neben Florian Gamelpawern vnd der Beham jüdin heüsern gelegen, welches mit rechtem kauf von dem Manusch juden vnd seinen erben frey, ledig an sew kumen ist. Beschehen zu zeiten der ersamen, weisen herren Merthen Sigharten bürgermaister, Paul Morits statrichter. Vnd ob der gemellt jud vnd sein erben vmb berürt hauss annder ennden inn disem buch oder andern iren buchern an nuts vnd gwer stünden geschriben, sölh schriften sollen hiemit craftlos, tod vnd ab sein. Actum montag ante festum Sancte Lucie virginis anno etc. im XXVI-ten.

(Grundbuch, 69/b. I.)

1530. márc. 4. Braunsdorffer Mihály kötélgyártó, soproni polgár két szőlőt vásárol meg Erzsébettől, Pál sütőmester özvegyétől. Az egyik a Dudles dűlőben fekszik és $\frac{1}{8}$. nagyságú, míg a másik Neuberg dűlőben van és $\frac{1}{16}$. nagyságú. Ez a két szőlő Izsák kabolai zsidónak volt elzalogosítva, ki személyesen megjelent a soproni tanács előtt és kijelentette, hogy a zálogösszeget kamatostól hiány nélkül megkapta.

Michael Braünstorffer sailer, mitburger zu Ödenburg, hat nütz vnd gwer emphanngen zwaier weingarten, aines achtl im Durlass zwischen Georg schüester, burger zu Odnburg vnd aines von Schadndorf weingarten gelegen, des anndern aines sechtzehentails im Neunperg zwischen der Wildpolt weispekhin vnd Leonharten Castner weingarten ligend, welche er von Elisabet, weilend Paul weisspekhin, burger zu Odnburg gelassen witiben kaufft vnd frei, ledig bezallt hat. Vnd demnach baide obgeschriben weingarterb dem Ysaac jüden zu Kobelsdorf vmb ein mergkliche summa geltz verphenndt vnd in seinem puëch geschriben steen, ist gedachter jude an heüt vor ainem ersamen rat vnd dem gruntpuëch erschinen vnd dieselben baide weingarterbe der verscribnen schuld vnd alles aufgeloffen wüechers ledig vnd frei gesagt vnd versprochen dieselben erbe vnd di verkaüfferin aus seinem schuldbuech auszuschreiben vnd seind hiemit dem gadachten sailer diese erb

hintz christen vnd juden¹ vor aller künfftigen ansprach gefreit worden etc. Beschehen am freitag vor Inüocaut anno im 30-ten, sub magistratibus Christofero Gratzer et Paulo Schützner.

(Grundbuch, 79/b. 1.)

25.

1530. máj. 9. Lang György soproni polgár, akit közönségesen Wasserbauch-nak hívnak, és neje Borbála megveszik Mária királynő engedélye alapján az Új-utcában fekvő zsidókórház épületét.

Georg Lanng, sünst Wasserpaüch genant, mitburger zu Ödenbürg, Barbara sein hauswirtin vnd ir erben haben nutz vnd gwer emphanngen des² jüdenspitals zu Ödenburg zwischen Steffan Gätringer schuester vnd weilend Georg Spitzer heusern in der Neügass gelegen, daz sy fur ledig vnd frei kaufft haben in crafft der durchleüchtigisten frawen Maria kunigin zu Hüngern beuelchs vnd dasselb volligclich bezallt. Beschehen montag nach Erscheinung Michaelis archangeli anno im 30-ten, sub magistratibus Christofero Gratzer et Andree Paltrümb.

(Grundbuch, 80/a. 1.)

26.

1531. jan. 20. Malka fia Jakab zsidónak, azután Izsák zsidónak és végül az ifjú Mair Leser zsidónak Schaden Márton fövényvermi házára 54 font dénár kölcsön volt betáblázva. Ezt az adósságot Grätzer Kristóf polgármester kifizeti és ezzel a házat magának és nejének, Kunigundának megveszi. Mindezen felül Schaden Márton még további 5 font dénárt fizet az említett zsidóknak, akik ezzel szemben megígérik, hogy a zsidóbíró előtt a zsidókönyvből minden tartozását töröltetik.

Mert Schaden háüs 2 juden eingeschätzt vmb schuld.

Der her Christof Grätzer, diezeit bürgermaister zu Ödenbürg, Kunegünd sein hauswirtin vnd ir erben haben nütz vnd gweer emphanngen aines haüss vnd setz auf der Sanndtgrüeb gelegen, welches dann Mert Schaden is gewest, vnd den hernachbestimbtn jüden, mit nomen jüng Jacoben, der Malka sun, vnd Ysaac jüden, des sich gemelter Jacob jud volmachtigklich vnderstanden vnd angenomen, auch dem

¹ A christen szótól kezdve utólag aláhúзва.

² utána: alten áthúзва.

jüngen Mair Leser juden vmb schulden eingeschätzt ist worden, benantlich vmb 54 tal. den. Auf solh einschätzung seind gemelte juden vor dem gründbüech erschienen, solh haüsung dem kaüffer ledig vnd frei aüfgeben, die inen her bürgermaister bezallt hat. Darauf sich dann die jüden gegen dem kauffer hintz christen vnd jüden für sich vnd ir erben vnd menigklichs von iren wegen schermbs vmb berürten käuf nach statbraüch verpünden vnd verscriben haben. Vber die obbestimbte schuld seind denen juden auf ir zühandengeben von Mert Schaden nach V tal. den. für all der genantn drei jüden schülden gesprochen worden, die werden den juden durch gericht zügestellt. Vnd ist hiemit Mert Schaden vnd sein erben von den dreien juden vnd iren erben vmb al schulden vnd ir ansprach, so er inen hintz auf heutigen tag¹ mit oder on schrift zutun ist gewest, ganntz ledig worden. Vnd die juden ainem ersamen rat mit mündt vnd handt zuegesagt den Mert Schaden vnd sein erben vmb all ir schulden aus iren judenpüechern vor iren judenrichtern strags ausschreiben ze lassen, dieselben schriften vnd schulden sollen auch also endcrefftigt, tod vnd ab sein. Beschehen freitag Sebastiani anno 1531, sub magistratibus Christofero Grätzer et Andrea Paltrümb.

(Grundbuch, 82/a., b. l.)

27.

1533. márc. 7. *Lang Quirin özveggye, Klára szavatosság mellett egy házat vesz meg Manus zsidótól a Pócsi utcában. Ezt a házat Manus zsidó Paur András örököseitől bírói úton szerezte meg magának.*

Clara, weilennd Quirein Lanng gelassen wittibe vnd derselben kinder haben nütz vnd gwer emphanngen aines hauss in der Potzachgassen zwischen Christof schmid vnd Waltasar Täesch heuseren gelegen, das mit kauf an sy komen von Manüsch juden vnd er, jude an schulden van weilennd Andre Paüeren erben mit gerichtzordnung angenommen. Vnd demnach dem juden solh hauss von den kauffern bezallt, hat inen der jüde durch seinen süne, den jungen Manusch jüden berürt hausüng mit aller seiner zuegehörung vor dem grundpuech frei, ledig aufgeben, an nütz vnd gwer schreiben lassen, auch ir rechter gwer vnd scherm ze sein, wie gewonhait vnd recht ist, vor aller kunfftiger clag vnd ansprach et. Actum freitag vor Reminiscere anno 33, sub magistratibus Francisco Bohemo, Andrea Paltram.

(Grundbuch, 91/b. l.)

¹ utána: zu tun törölve.

1533. márc. 7. Malka zsidónő fia, Izsák szavatosság mellett a városfal szomszédságában fekvő kétemeletes házát eladja Peter Lénárd soproni polgárnak és nejének, Veronikának.

Leonhart Peter burger zu Ödenmbürg, Veronica sein haüsfrau vnd ire kinder haben nutz vnd gwer emphanen der zwaier stöckh vnd hausung nachst an die mörin gelegen, den grossen stainein stockh vnd den hültzin nachst darob gelegen, dýe sy von Isaac juden, der Malka jüdin süne gekaufft vnd bezallt haben. Vnd darauf inen der jude solh zwen stöckh vor dem gründpüech frei, ledig aufgeben, an nutz vnd gwer schreiben lassen vnd ir rechter gwer vnd scherm sein vor aller kunfftiger clag vnd ansprach hintz christen vnd jüden, wie gewonhait vnd recht ist. Actum freitag vor Reminiscere anno 33-ten, sub magistratibus Francisco Behemo, Andrea Paltramb.

(Grundbuch, 91/b. I.)

1533. máj. 23. Paltramb András városbíró és neje, Veronika a Steinhaußen dülöben $\frac{1}{8}$ nagyságú szőlőt vesznek meg Köppl és Manus zsidóktól, valamint az öreg Leser zsidónőtől, amely zálogjog címén volt a birtokukban.

Der edl, vest Andre Paltramb, diezeit statrichter, Veronica sein hausfraü vnd ire erben, die sy miteinander im eelichen stanndt erobert vnd füran vberkomen möchten, haben nütz vnd gwer emphanngen aines achtail weingarten im Stainhaüf gelegen zwischen n. Deüml vnd Georg Schmid weingarten, den inen Cöppl, Manüsch vnd die alt Leser jüdin als ire verschribne phannndt vor dem gründtpüech für frei, ledig aufgeben vnd eingewürt. Wellen auch gemeltes heren Paltramb recht gwër vnd scherm sein vor aller künfftiger clag vnd ansprach, wie statbrauch ist. Vnd söhlen weingarten hat egedachter Paltramb bezahlt als sein freigüet. Actum freitag nach der Auffart Christi im XXXIII-ten, sub magistratibus eodem Paltramb et Francisco Submburger etc.

(Grundbuch, 92/a. I.)

1533. máj. 23. Köppl és Manus zsidók, valamint az öreg Leser zsidónő az $\frac{1}{8}$ nagyságú és Steinhaußen dülöben levő szölejüket eladják Schmidt György városi tanácsosnak és nejének, Annának a szokásos szavatosság mellett.

Der ersam, weis Georg Schmid burger vnd ainer des ratz, Anna sein hausfrau vnd ire erben haben nütts vnd gwer emphanen aines achtail weingarten zw im Stainhauf zwischen her Andre Paltramb vnd n. Khern weingarten gelegen, das sy von Cöppl jüden, Manüschén vnd der Leserín jüdin für frei, ledig erkaufft vnd bezallt haben. Vnd bestimbt juden haben inen vnd iren erben berürtt weingarten vor dem grundtbüch ledig vnd frei aufgeben vnd eingeantwürt, wellen auch ir¹ recht gwer vnd scherm sein vor aller künfftiger clag vnd ansprach hintz juden vnd christen,² wie der statbrauch ist. Actum freitag nach der Auffart Christi im 33-ten jar, sub dominis magistratibus, ut supra.

(Grundbuch, 92/b. 1.)

1544. dec. 10. Reiss János soproni polgármester és neje, Borbála azt az $\frac{1}{4}$ nagyságú Steiner dülöben fekvő szőlőt, amely Pullendorfer Mihálynak és feleségének, Magdolnának tulajdona volt, azonban adósságuk miatt Manus kismartoni zsidó birtokába ment át az ezirányban megkötött megállapodás értelmében, örök áron megveszik a szokásos kezesség kikötése mellett.

Der ersam, weiss herr Hanns Reiss diezeit burgermaister zu Odenburg vnnd Barbara, sein eeliche hausfrau, haben für sich vnnd ir beder erben nutz vnnd gwer emphanen aines virtl weingarten auff den Stainen zwischen gmainer statt vnd herren Matheusen Schöttl beder weingarten gelegen, dene sy von Manus juden zur Eysenstatt, an welchen diser weingarten innhalt aines wilkhurlichen vertrags, so in gmainer statt Odenburg klainerm gedenckhpuech eingeleibt, des datum steet den anndern tag Julij anno domini 1544. von dem edlen herren Michaeln Puellndorffer burger zu Odenburg vnnd Magdalena, seiner eelichen hausfrawen, schulden halben, wie in berurtem vertrag lautter verschriben, khomen ist, vmb ein benennte suma gellts für freij ledig erkaufft vnd bezallt haben. Demnach sollen vnnd mögen gedachter her Reiss, sein hausfrau vnnd ir beder erben mit ongezaigtem weingartn woll allen iren nutz vnnd frömmen furnemen mit innhaben, nutzen vnnd niessen, versetzen, verkhauffen, schaffen vnnd machen, wie vnnd

¹ utána: *erben* törölve.

² a *hintz* szótól kezdve utólag aláhúzva.

wem sy verlust, an gemellts juden vnnd sonnst menigclchs hinderung vnnd widersprechen, Ebenennter Manusch judt hatt auch¹ fur sich vnnd sein² erben zuegesagt vnnd versprochen, das er sollchs khauffs ir rechter trewer gewer, scherm vnd furstanndt sein welle gegen yedermenigclch fur all khrieg vnnd ansprach so lanng, biss sy derhalben rechtliche gwer ersessen haben beÿ verpindung des schadenpundts, wie in dergleichen kheuffen sich zuuerpinden gebrauchig on all geferde. Actum auff dem rathauss zu Odenburg, den 10. Decembris anno domini 1544.

(Grundbuch, 140/a. l.)

32.

1544. dec. 10. Graf Mihály soproni polgár és neje, Katalin megveszik Manus kismartoni zsidótól azt a Meggyes község határában fekvő és Goldberg dűlőben elterülő $\frac{1}{4}$ nagyságú szőlőt, amely Pullendorfer Mihály soproni polgáré és hitveséé, Magdolnáé volt. Ez a szőlő adósság fejében került Manus zsidó birtokába, ki azt tehermentesen, szavatosság mellett adja el a vevőknek.

Michel Graff burger zu Odenburg vnnd Catharina, sein eeliche hausfraw, haben fur sich vnnd ir beder erben nutz vnnd gwer emphann-gen aines virtl weingarten im Gollpberg zu Medwisch zwischen herren Jacoben von der Durr zum Vorchtenstain vnnd herren Frantzen Beham burger des rats zu Odenburg beder weingärten daselbs gelegen, dene sÿ von Manusch juden zur Eÿsenstatt, an wellchen diser weingarten inn-hallt eines wilkhurlichen vertrags, so in gmainer statt Odenburg klai-nerm gedennckhpuech³ eingeleibt, des datum steet den andern tag Julÿ anno domini 1544. von dem edlen herren Michaeln Puellndorffer burger zu Odenburg vnnd Magdalena, seiner eelichen hausfrawen, schulden halben, wie in berurtem vertrag lautter verschriben, khomen ist, vmb ain suma gellts fur freÿ ledig erkhaufft vnnd bezallt haben. Sollchs khauffs ist benennter verkhauffer gedachts Michell Grafen, seiner hausfrawen vnnd erben rechter trewer gewer, scherm vnnd fur-stanndt fur all rechtlich khrieg vnnd ansprach gegen yedermenigclch⁴ nach stattbrauch. Vorbenennter Manusch jud hatt auch solchen wein-garten auff dem rathauss fur frey ledig auff vnd vbergeben on geferde. Actum den 10. tag Decembris anno domini 1544. sub dominis magistra-tibus Joanne Reiss magistro civium et Joanne Muerh iudice.

(Grundbuch, 140/a., b. l.)

¹ utána: hatt törölve.

² alatta: ir kihúzza.

³ ez a szó alá van húzza.

⁴ ez a szó is alá van húzza.

1546. jan. 15. *Lindenberger Mihály soproni polgár és neje, Orsolya, Hassendorffer Benedek szüctől és soproni tanácsostól az Új utcában egy házat vásárolnak meg Mair Sebestyén szabó és Unger Keresztély házainak szomszédságában. Ennek a háznak udvara Unger Keresztély háza és a zsinagóga között terül el.*

Michel Lindenberger burger zu Odenburg vnnd Vrsula, sein eeliche hausfraw, haben fur sich vnnd ir beder erben nutz vnd gwer emphann-gen aines hauss in der statt zwischen Sebastian Mair schneider hanndt-werchs vnd Cristan Vnnger daselbs in der Neugassen gelegen mitsambt dem höfflen zwischen gemelltem Cristan Vnnger vnd der sinagog, auch sonnst allen rechtlichen ein- vnd zuegehörungen, so sy von Benedicten khurssner, burger des rats zu Odenburg vmb ain suma gellts fur frei ledig erkhaufft vnd bezallt haben. Sollchs khauffs ist benennter verkhauffer gedachts Michelln Lindenberger, seiner hausfrawen vnnd erben rechter trewer gewer, scherm vnd furstannt fur all rechtlich krieg vnd ansprach gegen cristen vnnd juden nach stattbrauch. Gemellts hauss ist auch auff dem rathauss fur frei ledig auff vnd vbergeben worden on geferde. Actum die, anno et sub magistratibus, ut supra.

(Grundbuch, 148/b., 149/a. l.)

1547. nov. 23. *Saltzer Balázs soproni polgár és neje, Magdolna a Rotenpeter dülöben egy 1/4 nagyságú szőlőt vesznek meg József kismartoni zsidótól. Ez a szőlő Siebenburger Ferencé volt, és mivel adósa volt József zsidónak, tartozása fejében adta át neki.*

Blasi Salltzer burger zu Odenburg vnnd Magdalena, sein eeliche hausfraw, haben fur sich vnnd ir beder erben nutz vnd gwer emphann-gen aines virtl weingarten im Ratenpeter zwischen herren Vlrichen Raidl pharherrn zu Sanct Michel vnnd herren Demeter beder beneficien weingarten daselbs gelegen, so sy von Joseph juden zu der Eisenstatt, welchem sollcher weingarten von herren Frantzen Sybenburger an schullden eingeschätzt worden, fur frei ledig erkhaufft vnd bezallt haben. Sollchs khauffs ist benennter verkhauffer gedachts Blasi Salltzer, seiner hausfrawen vnd erben, rechter treuer gewer, scherm vnd furstanndt fur all rechtlich khrieg vnnd ansprach gegen menigclich nach stattbrauch. Gemellter verkhauffer hatt auch sollchen weingarten fur frei ledig auff vnd vbergeben on geferde. Actum Odenburg, den 23. tag Nouembris anni domini 1547. sub dominis magistratibus, ut promixe supra.

(Grundbuch, 162/a. l.)

1487. márc. 26. Karner Farkas a soproni Szent György kápolna Hohensinner-alapítványából 10 font dénárt kölcsönvesz évi egy font dénár kamat fizetése ellenében. Zálogul két szőlőjét köti le, melyek közül az egyik Felberbrunn dűlőben fekszik és Musel zsidó szőleje van a szomszédságában.

Wolfgang Karner vnd sein erbenn tenentur einem ieden kapp-lann vnd verweser Sand Gorgen altars des Hohensynner stift X tal. den., douon sie jarlich zw Sand Görgentag dien I tal. den. Pfanntt ein achteil weingartens beim Felberbrunn, vicinus Marx Peter vnd Muschl jud vnd ein achtail weingartens im Dwrlas in der mittleren schidung, des nachper ist Paer Goring vnd Veitt Gartner, ledig vnd frej. Actum an montag noch Letare anno domini etc. LXXXVII, tempore Leonhardi Trager magistro civium et Emerico Magusch iudice.

(Grundbuch, 192/b. L.)

III.

G E D E N K B U C H

Egykorú, bíborszínűre festett, puha, erősen kopott hártýaborítékkal bíró kézirat, melynek 213 papiroslapja, azaz 426 oldala van. E kódex, miként az elnevezés mutatja, a legkülönbébb feljegyzéseket tartalmazza az 1492—1543. közti évekből, azonban mégis túlsúlyban vannak a pereskedő felek között létrejött egyezségek és bírói ítéletek.

Ebből a kéziratból is egy-két részletet a Sopron sz. kir. város monographiája c. munka II. kötetének 6—11. l.-ain már olvashattunk, egyébként egész terjedelmében még kiadatlan.

Ennek a kódexnek zsidó vonatkozású adatait az alábbiakban közöljük:

1.

1494. szeptember 5. A városi bírói szék Drescher Jánosnak Salamon és Hirschlein zsidókkal szemben fennálló 100 forint tőketartozása ügyében olyan megállapodást hoz létre, hogy Drescher János a meggyesi szőlejét most szüretelje le, az így nyert borát adja el és annak árát adja át a zsidóknak. Azután értékesítse a házát vagy a szőlejét, és ezek árából a legközelebbi Szent György napig fizesse ki az adósságát. Amennyiben Drescher János ezt nem tenné meg, a zsidók ismét szabad kezet nyernek vele szemben.

Item mein hernn habm Hannsen Drescher vnnd Salmon vnd Hÿrschlein juden vmb alle vnnd ygliche geltschuld, so derselb Drescher den juden nach innhalt ains schuldbriefs, so er in darumb gegeben hat, schuldig warden ist, allenthalbm mit beder bartheÿ wissenn vnd willenn veraint vnd ain sölhen vertrag gemacht, das man den weingarten zu Medbisch mit gewissen zu trewer hannd lesen vnd den wein niderlegen vnnd verkhauffen sol vnnd alsdann das werait geltt denn juden raichen. Vnd was allso di juden werait geltt an dem wein einnemen, sol alsdann an den hundert gulden der haubtsüma herabgen vnd abczogen

werden. Vnnd sol der Drescher czu der hauptsuma geldes, was er den juden schuldig sein wurdet, tög habm biz auf den nagstkhünfftigen Sand Görigen tag vnnd in mitlerczeit sol der Drescher sein haws oder weingarten verkhauffen vnd di juden dauon ires hauptguts weczallen. Beschäch aber das nicht vnd der Drescher söhm nicht nachgen wurde, wie das wär, so mögen alsdann di juden zu irm schuldbrief sten vnnd sich des halden in aller gestallt vnd mass, wes sich dann der Drescher gen in verschriben vnd verphfennt hat. Actum an freitag vor Nativitatis gloriosissime virginis Marie, anno etc. 94-o.

(Gedenkbuch, 26. l.)

2.

1496. június 1. A városi bírói szék egyfelől Keresztély kovács és neje, másfelől György kovács között békés egyezséget teremt, melyből kitűnik, hogy Jakab zsidó özvegyének háza a Zsidó utcában szomszédos Keresztély kovács és neje házával.

Anno domini MCCCC im LXXXXVI-tn jare am mitichenn Goczleichnambsabennt seien vor denn herrenn in offem rat erschynn die erberenn Cristan smid vnd sein hawsfraw an ainem vnd Jorg smid an dem anderen taill vmb etlich zuespruch vnd anüodrung, do sy zu einander gehabt habenn vnd fürbas gehalten hieten mügen, aus baidersseit guetem willen den herren zu ainer bericht vnd ainigung ze machen zügeben vnd darumb vergriffen. So habenn die herrenn dem bemelten Cristan smid vnd seiner hawsfrawnn das haws in der Judngassen¹ zunagst Jacob judin gelegenn vnd allen smidwerchzeüg ledig vnd frey erlöst vnd gesprochen. Darnach ist auch durch die herren dem Jorg smid,² seiner hawsfrawn vnd erbenn ain sechzehentaill weingarten im Sawprunn gelegen, des nachper ist der Khörphner, vnd ain sechzentaill weingarten im Newnperg gelegen, des nachper ist Andre Znajmer, geordent vnd gesprochen ganntz ledig vnd frey. Auch soll der obgemelt Cristann smid dem benanten Jorg smid in jarsfrist erlegenn vnd bezallen X tal. den. Welher taill solhs nit hielt, ist den herrenn zu peenn an nachlas verfallen XXXII. tal. den. Actum die et loco, ut supra, tempore magistri civium Jacobi Subenburger.

(Gedenkbuch, 37. l.)

¹ utána: gassen áthúzza.

² utána: vnd törölve.

1497. április 19. A városi bírói szék Dresinger Tamást mentesíti Cassariel zsidónak minden követelése alól, de másrészt kimondja, hogy Dresinger tartozik a legközelebbi Szent Márton napjáig Behem, másként Slemel zsidónak 90 forintot lefizetni és zálogul lekötni a belvárosi fél házát és Renusch dűlőben fekvő szőlejének felét.

Anno domini 1497-mo am mitichen nagst vör Sand Georgen tag des heyling martrer haben die herrn des rats¹ durch vleissig gebete baiden barthey hern Thoman Dresinger vom Cassariell juden vnd seinen eerben vmb alle schuld vnd verschreiben, so er im gewesen ist, enthēbt vnd der Behem jud hat sich solher nachgeschriben schuld beÿ dem bemelten hern Thoman Drësinger vnderfangen, das berurter her Thoman dem obgeschriben Slēmel Behem juden oder sein erben zu nagstkünftigen Sand Mertentag erlegenn vnd bezallen soll LXXXX gulden ye X sol. vnd X phenning per I florin. Zw fürphanndt seczt der gemelt her Thoman Drësinger dem berurten juden sein halb haws in der stat neben dem Mert kramer gelegen vnd sein halber weingarten im Renusch neben her Wenuschen vnd her Wilibalds phrunt weingarten ledig vnd frey. Ob aber oftgemelter her Thoman solh geellt nit zu dem bemelten tag dem juden erlegt, alsdann mag der jüd zu dem beschriben halben haws vnd halben weingarten steenn vnd damit alls mit anderem seinen gut mit versetzen, verkawffen, wie in verlusst, handeln trewlich und vngeuerlich. Es soll auch der Cassariel noch sein erben oder yemandts von seinen wegen khainerlay anüodrüng oder zuespruch brieflich noch mundlich zu dem oftbestimbtten hern Thoman Dresinger oder sein erben haben. Erlegt aber der obgedacht her Thoman die summ gelts zu rechter zeÿt, so ist im sein verseczt halb haws vnd weingarten widerumb gefreÿt damit nach seinem willen, wie in verlusst, zu handeln auch trewlich vnd vngeuerlich. Actum die et loco, ut supra.

Ezt a megállapodást Dresinger Tamás és Behem zsidó sajátkezűleg aláírták a következőképpen:

Alles, des obgeschriben ist, das ist mein guetter will vnd bestät das mit meiner aygen hantgeschriff. Taman Dresinger.

הנני מודה לכל רואי ושמי' כתיבת ידי עם חתימתי שאני פטר ומחל העירון
טאמש מהדו' והלאה מכל תביעות שבעולם שהפה יכול לדבר ואין לי ולירשי שום
תביעה רק הוא שילם אותי עד גמרא ואם כתבים אביאם עליו המשמע' על שמי
קודם זה היום במלין ומבוטלין לא שרירין ולא קיימן נכתב ונחתם הו' י' ד'
אייר ו' בחודש רנז' לאום אשר ב' י' יהודא המבונ' בשריאל

¹ utána: den törölve.

A héber nyelvű záradék fordítása:

Íme kinyilatkoztatom mindazoknak, akik kézírásomat aláírással látják és hallják, hogy én Tamás polgárt mától fogva mindennemű követeléstől a világon, amit az ember szája csak ki tud mondani, fölszabadítom és neki mindent elengedek, úgyhogy sem nekem, sem örököseimnek rajta semmi követelésük a világon nincs, ő kifizetett engem teljesen. Ha léteznének vele szemben a mai nap előttről az én nevemre szóló iratok, úgy azok semmiséknek tekintendők, nem kötelezők és nem érvényesek. Írva és aláírva ma a hét negyedik napján, Ijjár havának 17. napján, 257-ben kis időszámítás szerint. Így szól Áser, Jehuda fia, aki Kaszrielnek nevezetik.¹

Ezt az oklevelet több olvasási hibával már közölte Pollák Miksa: A zsidók története Sopronban c. művének 272—3. l.-án és annak alapján MZSO. I. 196—7. l.

(Gedenkbuch, 43. l.)

4.

1497. május 17. Tanácsi határozat arra nézve, hogy ezentúl, ha egy soproni polgár valamelyik zsidótól pénzt akar kölcsönvenni, ezt csakis a nejének vagy szomszédjának tudtával tehesse, ha pedig egy idegen akarja ezt tenni, ez esetben a községi bírótól hozzon bizonylatot arról, hogy odavalósi és hogy az ingatlan, mit zálogul leköt, az övé.

Anno domini 1497, am mitichen nach Bonifacy haben mein herren des rats aigentlich betracht, so ein hieiger von ainem juden geellt entnemen will, sol er thun mit wissen seiner hawsfrawen oder seins nachberen. Desgeleichen ein frömbder soll seinen nachber oder von dem richter, da er wönet, khundtschafft fürbringen, das er daselbs sytzlich seÿ. Auch soll der jüdenrichter khainem khain eerbphanndt einschreiben ausgenomen derselb bring dann von seinen nachberen oder richter genügsame khundtschafft, das es seinen vnd nit anderen seÿ. Actum, ut supra.

(Gedenkbuch, 44. l.)

5.

1498. május 18. Jükl zsidónő annak a háznak birtokába jut a Zsidó utcában, amelyet eddig Beham zsidóval együttesen bírt. E ház után haszonbér címén minden évben egy magyar forintot köteles a városnak fizetni.

Anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo am freitag nach Sophie hat nucz vnnd gewer enphanngen dy Jäkl judin ains hawss in der Judengassen gelegenn zwischen judenschuel vnnd Hätschell hawss gelegen, das etwann der Pëham judin vnd dyselb Jäkel

¹ Annak jeléül, hogy Dresinger Tamás ezt a tartozását kifizette, ez a bejegyzés többszörösen át van húzva.

judin mitainander gehabt habem. Das hat der Peham jud vor denn herren derselbem judin allain gefreid vnnd aufgebem, dauon sy jarlich dienn vnnd raichenn soll gemainer stat ainen Vngrischenn gulden. Actum, ut supra.

(Gedenkbuch, 49. l.)

6.

1503. szeptember 27. Idősebb Izsák soproni zsidó kijelenti, hogy mivel Zirkendorffer János a pecsétgyűrűjét nála elzálogosította, ennél fogva minden írás és adóslevél, mely jövőben e pecsétgyűrű alatt lenne keltezve, az érvénytelen. Az a zsidó, aki ilyen levelet felmutat, legyen megbüntetve.

Ich Ysaakh jud der eellter gesessenn zu Erennburg bekhehn fur mich vnd all mein erbenn, nachdem mir der edel Hanns Zierkenndorffer¹ seinen petschadring verseczt hat, das ich den benanten Zierkenndorffer vnd all sein erbenn sag² fur mich vnd all mein erbenn quit, ledig vnd frey. Vnd ob icht ainigerlay schreiben oder schuldbrieff mit demselben petschadring verfertigt khunftiglich von ainem juden furgeweist wurd, sollen all khraftlos, tod vnd absein. Auch der jud, so solh brieff furbrecht, soll darumb nach erkhanntnuss der herrenn gestrafft werden trewlich vnd vngeuerlich. Actum am mitichenn vor Michaelis, anno im XV C vnd dritten jare. In gegenwurtigkeit des Slëmel allten Behem juden vnd des allten Merhell rabi juden etc.

Ezt a bejegyzést is már leköszölte Pollák Miksa: A zsidók története Sopronban c. munkájának 274—5., 7. l.-jain és ennek alapján MZSO I. 255. l.

(Gedenkbuch, 93. l.)

7.

1507. április 16. Lezellter Péter meggyesi jobbágy Payr János háza után 7 font 6 sol. dénárt lefizet, mellyel az az idősb Manusch zsidónak tartozott. Ezt az összeget a városi tanács részben magának tartotta meg Payr János hátralékos halászati bére fejében, részben elküldte Wody Andrásnak.

Eodem die haben die herrenn aufgehebt VIII tal. minus LX den. Hat der Peter Lezellter von Medwisch dem allten Manüsch juden vmb des Hanns Payren hawss zu Medwisch erlegt.³ Haben die herrenn ge-

¹ utána: *mir* áthúзва.

² utána: *quit* törölve.

³ utána: *tenetur* áthúзва.

mainer stat eingezogen vmb die dinst, so Hanns Pair von dem visch-
wasser schuldig ist gewesen, auch dem Wody Andreschen geschikht.

נא"י יצחק בן דוד של"י

A héber aláírás fordítása:

Így szól Izsák, a tudós Salamon fia.

(Gedenkbuch, 107. l.)

8.

1517. április 22. Anna és Borbála nevű keresztény hitre áttért volt zsidó-
lányoknak Izsák zsidó 28 font dénárt fizet ki, melynek ellenében a neve-
zettek minden további keresetüktől elállnak.

Anna new christin.

Vermerckht den vertrag vnd aynigung, so der erwirdig vnd ersam
weiss herren Cristof Peckh dietzeit pharrer zw Sand Michel vnd ertz-
briester, Aswolt Pleswetter dietzeit burgermaister vnd Yban Michel ain
rattgeschwornor zw Edennburg von wegen der zuespruch vnd anford-
rung Anna vnd Barbara etc. tochter, so cristenlich tauf an sich genumen
haben, gehabt haben nemlich mit dem alten Ysaac juden. Auf solhn
vertrag hat Ysac jud bestimbt zwain personen geraicht vnd geben
XXVIII tal. den, daran sye guet genuegen gehabt haben mit der be-
schaidenhaitt, das sye zw offtbemelten Ysaac juden vnd seynen erben
von der oder ander sachen halben weiter dhainer zuesprüch noch an-
forderung haben sullen noch wellen treulich vnd vngeuerlich. Actum, ut
supra, mitichen nach Quasi modo geniti anno etc. XVII, tempore Os-
waldi Pleswetter magistri civium et Leonardi Hofmayr judicis.

(Gedenkbuch, 167. l.)

9.

1517. szeptember 28. A városi tanács úgy határoz, hogy annak a háznak
kétharmad része, amely Schlosser és Vischl zsidó háza között terül el,
életjáradék formájában Manko Hätschel zsidó özvegyét, Sámuel nevű
fiát és Mündl nevű lányát illesse, de ez a házrész haláluk után a városra
fog szállni, azonban a város örököseiknek 48 forintot fog fizetni. Ennek a
háznak harmadik része Nacham zsidó fia, Illés két lányáé legyen ugyan-
csak életük végéig, mely után ez is a városra szálljon 16 magyar forint
kifizetése ellenében. Ettől kezdve ez a ház egy ház legyen.

Schlosser vnd Vischl jud.

Vermerckht, das dy herren des rats alhie das hawss, so zwischen
Schlosser vnd Vischl juden hewser ligt, auf leibgeding hingelassen ha-

ben Manko Hätschlin, Samuel irem sun vnd Mündl ierer tochter, das sye zwai taill desselbigen hawss innhaben vnd niessen sullen. Wo dann solh drei¹ bemelt leib abgiengen, soll alssdann dieselben zwen taill gmayner statt haymfallen, dafur sol gmayne statt iren erben oder nachkhumen erlegen 48 gulden Vngrisch, den gulden per X sol. den. geraitt. Der drittaill am hawss ist auch auf leibgeding, nemlich auf Helias juden, Nacham seinem sun vnd zweyr seiner töchter, mit namen Güertl vnd Haym. Wo auch dieselben obbestimbt mit tod abgiengen, soll solher drittaill auch gmayner statt haymfallen, doch soll gmayne statt iren erben oder nachkhumen erlegen dafür 16 gulden Vngrisch. Actum montag vor Michaelis anno etc. XVII. Soll darnach nur ain hawss sein, tempore Michaelis Yban magistri civium et Petri Fleischackher judicis.

(Gedenkbuch, 171. l.)

10.

1525. május 25. után. A városi tanács a Kovács utcai és a Pócsa utcai tűzkárosultakat tíz évre mentesíti minden robot és adófizetés kötelezettsége alól. Hasonlóképpen kimondja a tanács, hogy mindazok a tűzkárosultak, akik papi tökéből kölcsönt bírnak, e tartozásuk után 10 évig kamatot nem fizetnek. A soproni zsidóság 60 000 zsidely szétosztásával támogatja a károsultakat és kölcsöneik után kétévi kamatmentességet ad.

Freihait. 1525. Bränntler Potzagassen.

All die burger, so im funffundzwaintzigisten jar am tag der Auffart Christi in der Schmidgassen vnd Potzagassen abprunnen sein, den haben ain ersamer rat von derselben zeit an auf zehen ganntze jar nachteinannder kunftig freihait geben fur all gewönnlich stewart, robot, so uil gemaine stat berurt. Nachmallen sullen inen die briesterschaft alhie zu Odennburg ire jårliche zinns, darumb sy dann mit iren heusern verschriben steen, auch auf zehen ganntze jar nachlassen vnd relaxiren. Dann zumb lesten sollen inen, so es begeren vnd notduftig sein, ain judischait alhie LX M schindtl kauffen von irem aigem pargellt, die sollen denselben pranntlern ausgetailt werden vnd welhe aus inen vmb judenschuld verschriben oder sunst ir gellter seind, den sullen von jetzt an hints vber zwai ganntze jar weiter kain gesuech daruber lauffen, dann nach berurten zwain jaren, die ire schulden nit zallen, wirdet inen wider gesuch darauf geen. Aber vmb die versessen wucher sullen sy die juden gar freundlich hallten vnd ob ir ainer durch die judischait in sölhem abbruch beswårt, mögen vnd sullen sich fur ainen ersamen rat

¹ utána: leib áthúzza.

wägern etc. Beschehen anno et die, ut supra, tempore Michaelis Iban magistri civium, Casparis Kolb iudicis.

(Gedenkbuch, 255. l.)

11.

1527. július 19. A városi bírói szék Turnhofer György tímár és József zsidó közt folyó perben olyan egyezséget hoz létre, hogy József zsidó tartsa meg az áruját és két vég vászonért kapott pénzét, ezzel szemben fizessen 6 font dénárt a tímárnak azért a többrendbeli fuvarért és szolgálatért, amit ez teljesített neki. Aki ezt a megállapodást nem tartja be, az 5 forint büntetést fizet.

An heut freitag vor Marie Magdalene im 27-ten jar hat Georg ledrer Thurnhouer, mitburger zu Ödenburg, sein anzaigen vnd raittung geton, was er dem Josepf juden mit fuerern vnd raisen vnd in annder weg mit ross vnd wagen gedienet: zumb ersten zehen fuer kalh, ziegl vnd stain, halb zu vier sol. vnd halb zu II sol. den., facit die fuer III tal. VI sol. den. Ain fuer gen Günss, zwo fuer in die Eysneinstat, fordert er IIII tal. den. Ainmal dem Josepf mit II rossen zu dinst geriten, I tal. den. Fur diss fuer alle vnd raissen hat im ain ersamer rat erkhennt VIII tal. den. Vnd nachdem der Josepf jud vber des Georgen einanntworten der klai-der vnd III ½ tal. den., so er dem juden vmb die zway stugk leinbat, die er verkaufft, erlegt hat, einred gehabt, hat ain rat gemacht auf ir baiden zu hannden geben, der jude die wäär vnd gellt, so vorhannden, aufhebe vnnd dagegen dem Georgen vmb angezaigt fuer vnd dinst VI tal. den. hinausgeben sulle. Damit sullen sy mit mörser, saag vnd allem annderm, so sy zu einannder anfordrung vnd spruch gehabt oder furon ze haben vermainen, aller ding vergleicht, veraynndt vnd vertragen sein vnd bleiben vnd kainer zu dem anndern nichts mer zusprechen haben in kain weise. Welher das nit hiellt oder kunfftiglich äferen wurde, der sol gemainer stat funff gulden vnabläslich peen verfallen sein. Actum anno et die, ut supra.

(Gedenkbuch, 259—260. l.)

12.

1529. július 31. Farkas Tamás soproni polgár után árván maradt fiának, Györgynek az örökségét a bíróság rendezi. Ebből az örökségből Mändl zsidónak 10 font dénárt kell kifizetni.

1529. Thomass Farkuss gelassen gueter.

In sachen zwischen Georg Premb fleischagkher vnd seiner vnuogt-bern tochter Anna ains vnd Georgel, weilennnd Thomasch Farkusch bur-ger zu Ödenbürg eelichen sune anders tails der erbguter halben, so

gemellter Farküss an hauss vnd weingarten hinder sein gelassen ist, gehandelt vnd ausgesprochen worden, das man di zins auf das Farkuss güetern verschriben, benantlich ainhundert tal. I sol. vnd XVIII den. haubtguet vnd zinss vier jar lang versessen von den II $\frac{1}{2}$ C tal. den., darumb daz hauss verkaufft, sol ausrichten vnd bezallen vnd di schuld, so Georg fleischagker mit seiner hausfrauen gemacht, sol auch von vngetailten guetern bezallt werden. Dieselb schuld ist XVIII tal. IIII sol. XII den. Bleiben per rest vom häusgellt 130 tal. 2 sol. den. vnd daz ain virtl weingarten zu Katzndorff. Von denselben seind dem Georg fleischagker vnd seiner tochter, der er sich hierinnen volmachtigklich angenommen, fur all ir baiden abfertigung gesprochen worden LX tal. den. vnd was er von dem Nesslinger aufgehebt, sol im an den LX tal. den. abgeen vnd er solle dem kind von disen LX tal. den. ain erber heuratgüet beüor halten. Vnd ob furon mer schulden herfürkamen, so diser zeit nit vermellt, di solle der Georg von seinen güetern zallen, desselbengleichen sol er dem Mändl jüden den wüecher der ausstandigen X tal. den. bezallen vnd der vbetail gellt, als di LXX tal. den. am hauss vnd daz virtl weingarten zu Katzndorf sollen dem Georgel, des Thomass Farkuss sun, fur sein vaterlich erbtail volgen vnd vnuerkumbert frei, ledig beleiben. Actum auf der pürgerschran zu Odenburg, am 31. tag July anno 1529.

Item Georg Premb fleischagkhers quittung vnd verzicht sein vnd seinen tochter abfertigung halben findet man bei den quittungen in dem swartzen sägklein.

(Gedenkbuch, 274. l.)

13.

1529. *Sopron városa Joachim Keresztély után 29 font 7 solidus dénár adósságot fizet ki — köztük több zsidóadósságot —, melynek fejében megveszi tőle a Fapiacon fekvő házát és telkét, ahol városi konyhát állít fel.*

Neu khuchel, di gemaine stat von Christan Joachim kaufft hat.

Item Paul Schutzner, derzeit statcambrer, hat von gemainer stat wegen fuer den Joachim zalt dem Hädschel juden geben 9 tal. den., der Malka judin zalt 10 tal. den., dem zechmaister der ellenden zech zalt I tal. IIII sol. den., dem alten Leser juden zalt II tal. II sol. den. vnd der weingart im Stainhauf, so der Joachim von gemainer stat kaufft vnd aufgenommen ist, geschätzt worden vmb IIII tal. den. Item dem Joachim dreu jar steurgelt abgezogen II $\frac{1}{2}$ gulden Hungrisch. Summa, so gemaine stat fur den Joachim zalt hat, macht XXVIII tal. VII sol. den.

Vmb dieselben 29 tal. 7 sol. den. hat gemaine stat des Joachim öden vnd haüsung am Holtzmargkht gelegen eingezogen zu ainer statküchl.

(Gedenkbuch, 274. l.)

Ez a bejegyzés nincs évszámmal jelölve, de mivel 1529. évből eredő feljegyzések között található, nyilvánvalóan szintén 1529-ből származik. Az 1529-ben felállított városi konyha helyén ma a Pannónia szálloda területén áll.

14.

1530. november 23. A Szent Kunigunda oltáralapítványnak Schadenhart Erhard atyja után 25, míg Manusch zsidónak 60 font dénár tőkével volt adósa. Ebben az adósságban a városi bíróság úgy ítélik, hogy a zálogul lekötött két szőlő, egyik a Steinhauß, míg másik a Katzendorf dűlőben, adassék el és azok árából 20 font dénárt az oltárjavadalom kapjon, a többi pedig Manusch zsidóé legyen.

1530. Manusch jud schuld vnd Sand Kunigund beneficium zinss auf Erhart Schadnhart zwaien weingarten im Stainhauff vnd Katzendorff 1530.

Zwischen Sannd Kunigund stiftt¹ haubtguet der XXV tal. den. zinss vnd Manusch juden LX tal. den. schuld, so inen weilend Sixt Schadnhart vnd nachuolgend Erhart Schadnhart sein sun schuldig seind beliben vnd baiden die zwen weingarten im Stainhauff vnd Katzndorf, wie sy die clager furgebracht, vmb ir haubtguet vnd zinss verschriben sein, ist gesprochen vnd durch die herren erklärt auf des juden zuhanden geben: das dieweil der erb als Erhart Schadnhart schulden halben gewichen, so sollen seine zwen weingarten im Stainhauff vnd Katzndorf verkaufft, der stiftt dauon XX tal. den., von jedem weingarten die helfft zuegestellt, vom Katzndorffer X tal. den. vnd vom Stainhauff auch X tal. den. vnd der vbetail kauffsumma auss baiden weingarten sol dem juden an seiner schuld der LX tal. den. nachuolgen. Actum mittich vor Catherine, anno 1530.

Vnd der stiftt seind hierinnen haubtgeltt abgesprochen 5 tal. den. Auf dem weingarten Stainhauff sol die stiftt auch zehen phunt den. haben. Item der stiftt seind auch zinssgeltt abgesprochen worden zehen phunt den.

(Gedenkbuch, 286. l.)

15.

1531. február 8. Unger Gáspár soproni polgár után egy Mátyás nevű fiú maradt, aki mostohaatyjától, Fechter Farkastól megszökött. Erre a fiúra

¹ utána: zinssgelt vnd áthúzva.

örökségül a Kovács utcában egy ház szállt, amelyet a városi bíróság 62 font dénárért eladott és ebből a vételárból kifizette e házat terhelő adóságot, így többek között Manusch zsidó is 10 font dénárt kapott. A ház árából nem maradt fenn több, mint 7 font dénár, amelyet a gyám kézhez kap a gyermek nevén álló Felső Steiner dülöben fekvő szőlő megművelésére.

1531. Wolfgang Fechter vnd Caspar Hunger ettwon burger zu Ödenburg gelessen erben vnd verlorn kinds mit namen Mathes hanndlung.

Caspar Hunger, ettwon burger zu Ödenburg, hat ain kind lassen mit nomen Mathes, das ist verloren worden vnd on wissen seines steufaters Wolfgang Fechters abweg ganngen. Demselben kind hat er ain hausung zu Ödenburg in der Schmidgassen gelassen. Auf demselben haüss ligen schulden, die¹ gedachter Caspar Hunger gemacht hat. Item Frantzen Thodt zu Zingkindorf ist er schuldig beliben 22 tal. 4 sol. den. Die muter des kinds hat Manusch juden 10 tal. den. zallt von ires hauswirtz wegen. Vnd berurt hausung ist verkaufft worden vmb 62 tal. den. Von denselben 62 tal. den. seind der frauen ir morgengab benantlich 12 tal.² 4 sol. den. zuegestellt, das sy die anlegen, die erben darauf weisen, das sy dieselben XII $\frac{1}{2}$ tal. den. nach der frauen absterben wissen ze finden. Vnd so die berurten schulden vnd morgengab von den bestimbten 62 tal. den. abzogen, die machen 45 tal. den., bleibt dem Mathes; des Caspar Hunger kind vnd erben per rest 17 tal. den.

Item ain weingartel auf den Oberm Stainen volgt dem kind nach ledig vnd frei³ vnd wiewol 10 tal. den. beswerung vnd zinsgellt auf gemelten weingarten lign zu der zech der Rainigung vnser frauen, die soll des kinds gerhab, Caspar Pawr, der zech strags erlegen, den kind das weingartl freien⁴ von den 17 tal. den. Bleibt dem kind noch 7 tal. den., die seind dem hergaben auf andterhallt des kinds gueter auf der burger-schranh eingeantwurt worden auf zimlich raittung, wann es an in begert wirt. Actum auf dem rathauss, am mittichen vor Appolonie anno 1531 sub magistribus Christofero Grätzer et Andrea Paltrumb.

Item die zech sol die 10 tal. den. nit weiter auf zinss ausleihen, sunder also innenbehalten.

(Gedenkbuch 291. I.)

¹ utána: *ir*.

² utána: *den*.

³ utána: *beschehen*.

⁴ utána: *vnd törölve*.

1531. június 5. A városi bíróság előtt ifjabb Manusch zsidó beperli Gloss Bernát polgárt 6 solidus dénár adósság miatt, amivel még atyjának 1499-ben maradt adósa. Ezzel szemben az alperes két tanúval bebizonyítja, hogy ő minden tartozását még 1521-ben kiegyenlítette, mire a bíróság mentesíti e kereset alól, a zsidót pedig kötelezi, hogy Gloss nevét a zsidó-könyvből vezettesse ki.

Manusch jud anfordrung contra Bernhart Gloss burger zu Ödenburg vmb VI sol. den. schuld etc.

An heut den montag nachst nach Trinitatis im 1531. jar beclagt der jung Manüsch jud anstat seines vater des alten Manüsch juden den Bernhart Gloss burger zu Ödenburg vmb 6 sol. den. ergkengellt, so er Gloss seinem vater vnd seinen erben bei Gaspar Stegerspacher jüdenrichter im jar 1499. solt zu tun schuldig beliben sein etc. Derselben clag vnd anfordrung gestüend im der Gloss nit. Bracht für, er wär im nichtz schuldig. Stellet wider des jüdenpüech vnd sein clag zu zeugen für heren Peter Fleischagkher ainen des ratz vnd her Pangrätzen Greiner stiftcaplan zu Ödenburg, die warden in gegenbürt des juden mit irer zeugensag gehört, das der Gloss dem juden an mer orten im püech zu tun gewest, aber es wär im XXI-ten jar beschehen, das der Gloss den juden gar bezallt, ime X tal. 2 sol. den. geben hete vor dem Peter Fleischagkher, als derselben zeit jüdenrichter vnd in gegenbürt gemeltes her Pancrätzen, darzue im her Pancratz ain summa geltz gelihen. Darauf het der alt Manüsch jüd den Gloss allen schulden halben, so er ime mit vnd on schrifft hintz auf denselben tag zu tun sei gewest, ine gantz frei, ledig zellt, des legt her Pancratz sein hanndschrift fur gericht ein, darinn alle sachen laütter bestimbt vnd angezaigt sein. Darauf der Gloss vom jüden der 6 sol. den. vnd aller anderer vermainer anfordrung ledig gesprochen worden vnd der jude soll den Gloss vnd sein erben auss dem jüdenpüech aüssschreiben lassen.

(Gedenkbuch, 295. l.)

1536. január 18. Manusch kismartoni zsidó 62 font dénár tartozás miatt perli be Nesslinger Gáspárt, ki egy nyugtatványt mutat fel annak igazolására, hogy ő már nem tartozik. Mivel erről a zsidó nyugtatványról kiderül, hogy az korábbi keletű, mint az adóslevél, a városi bíróság ítéletével Nesslingert adóssága megfizetésére kötelezi.

Abschidt zwischen Manusch juden vnd Casparn Nesslinger.

Zwischen Manusch juden zu der Eisenstatt, alls clager, ains vnnd Casparn Nesslinger antworter anders taills betreffendt ain schuldt,

nemblich LXII tal. den., so gedachter Nesslinger lautt aines schuldbrieff, des datum steet am XXVI. tag Juny anno etc. XXXIII-to (1534. június 21.), dem juden zu thun schuldig, dogegen dann er Nesslinger ain quittung des juden hanndschrift furbracht, der datum an eritag, den 25. tag spatt im judisch, teutsch Januarii II-c LXXXXIII der clainern zall nach vermög des Nesslinger furgelegter vertollmatschung berurter quittung, das ist im monat Januarii nach vnnsrer jarzall zu rechen im 33-ten jar (1534 január), alsodas der schuldbrieff junger, dann die quittung. Hatt ain ersamer ratt erckhennt vnd zu abschidt geben, dieweill — wie bemellt — der schuldbrieff, den Manusch jud furgelegt, junger dann die quittung befunden, seÿ Nesslinger den gedachten Manusch juden lautt seines furgebrachten schuldbrieff zubezallen schuldig. Actum auff der burgerschrann zu Odnburg, am 17. tag Januarii anno etc. XXXVI-to.

(Gedenkbuch, 318—9. I.)

18.

1536. január 18. Nesslinger Gáspár a fenti ítélet után megszökött a városból, mire a bíróság felhatalmazza Manusch zsidót, hogy az adóslevélben lekötött zálogot birtokába veheti, és ha ez nem lenne elég, ebben az esetben igényt támaszthat Nesslinger egyéb vagyonára is, azonban a többi, elsősorban az egyházi követelések elsőbbségben részesülnek.

Nachdem aber gedachter Nesslinger der anrueffung des Manusch juden nit erwart, sonnder sich haimblich ab dem rathauss vnnd von Odnburg weckhgethon, hatt ain ersamer ratt auff anlanngen des juden der vollziehung diss abschidts halben widerumb zu antwort geben: nachdem Nesslinger auff den vorigen abschidt khainer verrern hanndlung erwart, soll er Manusch drei vierzehen tag verziehen, wo das pfanndt in dem schuldbrieff bemellt, souill Nesslinger zuuerpfenndtn macht gehabt, nit raichen wurd, soll ime auff gemellts Nesslinger gutern, souill vber die beschehen verpott von kirchen, schulden der stifften, klosster vnd anndern noch vbrig beleiben. auff bestimbte zeitt aussrichtung beschehen, doch auff anlanngen des juden, auch wo Nesslinger mittlerzeit den schuldbrieff nit erledigen wurd. Actum am 18. tag Januarii anno etc. 36.

(Gedenkbuch, 319. I.)

IV.

MORITZ PÁL KERESKEDŐ HITELKÖNYVE.

Moritz Pál kereskedő, akit az egykorú írások általában csak *Paul kramer* vagy *Paulus institor* néven emlegetnek, életében Sopron legtekintélyesebb polgárai közé tartozott és mint ilyet, az 1524. évi tisztújításkor a belső tanács tagjai közé megválasztottak. Ennek az évnél őszén a király megbízásából rendkívül fontos és alapos vizsgálat folyt le Sopronban a terjedő lutheránus tanok ellen, amelynek során bebizonyosodott, hogy Moritz Pál lutheránus könyveket tartott, azokat olvasta, nem böjtölt és a szentek tiszteletét elhanyagolta. Mivel javulást ígért és a lutheránus könyveit beszolgáltatta a vizsgálatot vezető Gergely ferences atyának és a rája kiszabott büntetésnek, hogy hibáját nyíltan beismerje és azért bocsánatot kérjen, eleget tett: ez okból az Egyház megbocsátott neki, azonban a világi hatósága, a városi tanács kizárta a sorai közül és börtönbe vetette, ahonnan csak II. Lajos király közbenjárására engedték ki. Később a városi haragja megszünt irányában, a bizalom ismét feléje fordult, úgyhogy 1526-ban megválasztották városi bírónak, így neki kellett volna tiszte szerint a zsidókat megvédelmeznie, amikor azokat ennek az évnél szeptember havában, a mohácsi csatavesztés után, a felizgatott tömeg a városból kiutasította. Úgy látszik, hogy nem mert szembeszállni a nép haragjával, sem azt nem tudta lecsillapítani. Mint városi kamarás, 1530 január végén halt meg, az özvegyül maradt felesége pedig rövidesen férjhez ment Mur Kristófhhoz, ki üttötte-verte feleségét, mibe a szerencsétlen asszony 1531-ben meghalt.

Mivel Moritz Pál után, noha kétszer is nősült, nem maradtak gyermekek, ez okból vagyonára a város tette rá a kezét, mert régi szokásjog alapján magát tartotta ilyen esetben örökösnek. Így került Moritz Pál hitelkönyve is a városi birtokába, mely azt jegyzőjével, Auer Jakabbal gondosan átnézte abból a célból, hogy a kinn levő követeléseket behajtsa a városi kamara számára.

Ez a hitelkönyv a maga nemében egyedülálló értéket jelent, egész terjedelmében még ismeretlen. Innen közöljük az alábbi zsidó vonatkozású bejegyzéseket:

1.

1521. augusztus 28—1523. március 11. Egy zsidó bundafoltozónő vásárlásaira és tartozásainak kiegyenlítésére vonatkozó feljegyzések.

Item mit der pelczflickerin abgerait, tenetur per restat 4 tal. 5 sol. 7 den. jñ die Aügüsthini jñ 21. jar (1521. augusztus 28.).

Dedit 3 sol. den. 6-ta feria ante Nativitatis Marie virginis yn 21-ten jar (1521. *szeptember* 6.).

Tenetur vor $\frac{1}{2}$ quintat lantsaffran die Egidy (*szeptember* 1.) vnd 1 den. fur anes.

Mer 1 den. anes 6-ta feria ante Crücis (*szeptember* 13.).

Mer dedit 60 den. 3-a feria post Michaeli(s) (*október* 1.).

Mer dedit 60 den. 3-a feria ante Dionisy (*október* 8.).

Item tenetur vor am freitag vor Michaeli(s) (*szeptember* 27.) 2 lot zwirn, 1 lot per 3 den. Hat sy mir geben 2 äxlpfaät per 14 sol. vnd 2 joppenpfaät per X sol., 1 prüstpfaät per 3 sol. X den.

Tenetur sy mir noch per restat 3 sol.¹ XI den.

Tenetur dy pelczflickerin 3 sol. XI den. alenthalben, daz ander ist aber zalt. Actum am pfinczttag nach Sant Vrsula tag yn 21. iar (1521. *október* 24.).

Item mer tenetur $\frac{1}{2}$ lot garmasin seiden per 32 den. $\frac{1}{2}$ lot.

Item mer tenetur XI spüelel rorgolt, 1 per 7 den., 2 lot 3 sechzechen taäl mitlseiden per 32 den. 1 lot. Mer 1 stükh walhisch per 14 sol. minus X den. Mer tenetur 2 axlpfaät per 14 sol., 2 joppenpfaät per X sol., 1 pruspfaät per 3 sol. X den.

Item sy hat mir zalt 4 sol. den. 2-a feria ante Circumcisionis domini (*december* 30.).

Item hat sy zalt 4 sol. freitag vor Trium regum (1522. *január* 3.).

Mer zalt sy 4 sol. 4-ta feria, 22. tag Generis (*sic!*) yn 22. jar (1522. *január* 22.).

Eadem die tenetur 1 $\frac{1}{2}$ lot fletseiden per 1 sol. den. vnd 1 lot garmasin per 60 den.

Item mer zalt sy 1 lb. den. 5-ta feria ante Pürificationis Marie virginis yn 22. jar (1522. *január* 30.).

Mer tenetur 1 stukh wälhisch per 14 sol. den. 6-ta feria ante Pürificationis Marie yn 22. jar (1522. *január* 31.).

Mer tenetur II lot mitl per 8 kreiczter 1 lot mitlseiden predicta die (*január* 31.).

Mer tenetur 8 spüellel golt, 1 per 7 den.

Mer tenetur 14 sol. den. fur 1 düchna 4-ta feria post Blasy (*február* 5.).

Mer dedit 6 sol. 2-a feria post Exaltacionis Leopoldy (*február* 17.).

Eodem die tenetur 1 stukh walhisch per 14 sol. den.

Ist verrait vnd hat mir gelt geben. Tenetur noch 5 lb. den. Actum 6-ta feria ante Reminiscere yn 22. jar (1522. *március* 14.).²

Item mer hat mir dy Simon Vechterin von wegen der pelczflickerin zalt 6 sol. auch am freitag vor Reminiscere yn 22. jar (1522. *március* 14.).

¹ utána: X den. törölve.

² 4/a. oldal.

Item mer tenetur 8 spüellel rörgolt per 7 den. I spüellel, 2 lot minus ain halb quintat mitlseiden per I sol. den. vnd 6 sol. $\frac{1}{2}$ 4. schteichl 2-a feria post Reminiscere yn 22. jar (1522. *március* 17.).

Mer tenetur X spüellel golt per 7 den. I spüellel 6-ta feria ante Oculi yn 22. jan (1522. *március* 21.).

Dedit mer 3 lb. 60 den. 2-a feria post Oculi (*március* 24.).

Item mer I $\frac{1}{2}$ elen wälhisch per 7 kreiczter I elen, II $\frac{1}{2}$ elen pörtl, I elen per 2 den., 4-ta feria post Annunciacionis Marie (*március* 26.).

Item mer tenetur 13 den. fur I glas vnd I par messer 2-a feria ante Jüdicá yn 22. jar (1522. *április* 7.).

Item mer tenetur 2 lot vnd I $\frac{1}{2}$ quintat mitlseiden, I lot per I sol. den., 2-a feria post Cantate (*május* 19.).

Mer tenetur 7 rollel golt per 7 den. I rollel, facit 49 den. vnd mer 2 lot mitlseiden per I sol. den. I lot, facit 60 den.

Mer tenetur I stukh wälhisch per 14 sol. den. vnd noch mer I stukh wälhisch per 2 lb. den. 2-a¹ feria post Cantate yn 22-ten jar (1522. *május* 19.).

Item mer dedit 6 sol. 2-a feria post Rogacionum yn 22-ten jar (1522. *júníus* 2.).

Item mer tenetur 15 rollel golt per 7 den. I rollel, facit 3 sol. 15 den. 3-a feria post Rogacionum (*júníus* 3.).

Eadem die tenetur $\frac{1}{2}$ virdung wags per 9 den.

Mer predicta die tenetur $\frac{1}{2}$ ² virdung saäf per 3 den., I den. anes, 8 den. saffran vnd II $\frac{1}{2}$ elen zwilich per 6 den. I elen vnd $\frac{1}{2}$ lb. kerzen den 3-a feria post Rogacionum als man zelt der mindern zal nach Crist gepürt yn 22-ten jar (1522. *júníus* 3.).

Süma das yterum macht 5 sol. 20 den.

Item mer tenetur 14 sol. den. fur I stukh wälhisch 4-ta feria post Exaüdy (*júníus* 4.).

Item mer I lb. den. yn der wochen vor Trinitatis yn 22-ten jar (1522. *júníus* 8—14.).

Item mer tenetur 9 den. fur seiden am pfincztag vor Trinitatis yn 22.-ten iar (1522. *júníus* 12.).

Item mer dedit I lb. den. 3-a feria post Trinitatis yn 22.-ten iar (1522. *júníus* 17.).

Mer eodem die dedit.³

Item ist verrait⁴ 3-a feria post Trinitatis (*júníus* 17.), tenetur per restat 4 lb. den.

Mer tenetur I stukh wälhisch per 2 lb. den. vnd 4 lot seiden mitl per 4 sol. den., 17 rollel golt per 7 den., facit 3 sol. 29 den.

¹ utána: 5-ta áthúzva.

² utána: vnd törölve.

³ nincs folytatása.

⁴ utána: den áthúzva.

Dedit 2 lb. den. mitwoch nach Johannis Wabtista (*júníus* 25.).¹

Item mer dý pelczflickerin tenetur 9 sol. X den. fur 2 schteichl vnd 15 sol. 15 den. für I stukh wälhisch 5-ta feria post Johannis Wabtista yn 22-en jar (1522, *júníus* 26.).

Eadem die dedit auer I lb. den.

Mer tenetur 7 elen leiwat per X den. I elen, 2-a feria post Johannis Wabtista (*júníus* 30.).

Mer dedit 12 sol. den. dominica post Vdalricý (*július* 6.).

Eadem die tenetur I stukh wälhisch per II lb. den. vnd 2 spüellel golt I per 16 den.²

Item mer den süntag nach Vdalricý (*július* 6.) III $\frac{1}{2}$ lot mitlseiden vnd I sechzehn taäl, I lot per 32 den. vnd 4 elen harospörtl, I elen per 3 den.

Item mer tenetur für schlaär 21 lb. Dedit I lb. den.

Item ist als verrait. Tenetur per restat 27 lb. I den. 4-ta feria post Kiliani yn 22-en jar (1522, *július* 9.).

Dedit 5 lb. 4 sol. 2-a feria post Margarethe (*július* 14.).

Item mer dedit 6 lb. 4 sol. 4-ta feria post Maria Ma(g)dalena (*július* 23.).

Item mer tenetur I elen leiwat per 4 kreiczer mitwoch nach Margarethe (*július* 16.).

Item mer tenetur 4 elen haras pörtl per 4 den. I elen, 4-ta feria post Maria Ma(g)dalene (*július* 23.).

Item mer I spuelen golt per 16 den. vnd 2 rollel golt I per 7 den.

Item mer I swarcz leiml per 6 den. predicta 4-ta feria (*július* 23.).

Mer dedit I lb. den.³

Item tenetur I stukh walhisch per 2 lb. den. Achtum vigilia Marie Niuus yn 22-en jar (1522, *augusztus* 4.).

Mer dedit 12 sol. an Sant Larenczen abent yn 22-en jar (1522, *augusztus* 9.).

Item ist verrait, tenetur per restat 7 lb. 4 sol. Achtum 4-ta feria vor der grassen kiriweý (*augusztus* 13.).⁴

Dedit 12 sol. den. 3-a feria post Bartholomeý (*augusztus* 26.).

Mer⁵ hat sy zalt 12 sol. mitwoch nach Egidý (*szeptember* 3.).

Item mer tenetur I stukh wanger leiwat per 2 lb. den. 5-ta feria post Egidý (*szeptember* 4.).

Mer dedit I lb. den. 3-a feria post Nativitatis Marie yn 22-en iar (1522, *szeptember* 9.).

¹ 4/b. oldal.

² utána: III $\frac{1}{2}$ elen és efölé: lot írva, mitlseiden, I elen per törölve.

³ utána: I lb. den. áthúzva.

⁴ a soproni ferencesek Nagy Boldogasszony-napi búcsúja értendő alatta.

⁵ utána: tenetur áthúzva.

Item mer tenetur I stukh walhisch per 2 lb. 15 den. vnd 3 rollel golt, I per 16 den. vnd 2 lot seiden per 8 kreiczter der gmain zwirnten seiden vnd $\frac{1}{2}$ quintat saffran per 8 den. 6-ta feria post Mathey (*szeptember 26.*).

Eodem die dedit I lb. den.¹

Item mer tenetur dý pelczflickerin $\frac{1}{2}$ quintat safran per X den. dominica post Franciscý yn 22-en jar (*1522. október 5.*).

Dedit mer 4 lb. 13 den. Ist verrait mitwoch nach Vrsula (*október 22.*).

Mer dedit predicta die I lb., tenetur per restat 2 lb. den. Actum 4-ta post Vrsula (*október 22.*).

Mer hat sý genümen 2 rollel golt, I per 16 den., 4-ta feria post Vrsula (*október 22.*).

Mer tenetur I lat fletseiden per 20 den. vnd 2 lot zwirn per 6 den. 2-a feria post Omnium sanctorum (*november 3.*).

Item mer tenetur I stukh walhisch per 2 lb. den. vnd 2 rollel golt per 16 den. I. facit 32 den.²

Dedit daran 4 sol. den. 5-ta feria ante Martini yn 22-en jar (*1522. november 6.*).

Item mer tenetur dý pelczflickerin 18 sol. den. an schlaärn. Es wär 22 sol. den. gwesen, hat sy zalt 4 sol.

Mer tenetur I stukh wälhisch per 2 lb. den. 3-a feria ante Elizabet yn 22-en jar (*1522. november 18.*).

Mer tenetur 2 rollel golt, I per 14 den. vnd 4 spüelel, I per 7 den. vnd I lat fletseiden per kreiczter vnd 3 elen seidene pörtl, I elen³ 4 den., doch sy waäs wol, waz sý fur pörtl genümen hat.

Dedit 12 sol. den. 2-a feria nach Andre yn 22-en jar (*1522. dec. 1.*).⁴

Item mer tenetur I kürsen per 23 sol. den. 6-ta feria ante Nicolay yn 22-en jar (*1522. december 5.*).

Item dedit 2 lb. den. mitwoch vor dem Newen jar yn 22-en jar (*1522. december 31.*).⁵

Item ist verrait, tenetur per restat 4 lb. 4 sol. 2 den. Actum yn 1523. jar eritag nach Sebastiani (*1523. január 27.*).

Dedit 4 sol. den. 5-ta feria, die Vincenti (*január 22.*).

Mer dedit 12 sol. den.⁶ 4-ta feria post Conversionis Paüli yn 23-en (*1523. január 28.*).

Mer dedit 4 sol., mer 4 sol., tenetur iterum 52 den. fur seiden.

Tenetur per restat 13 sol. 22 den.

¹ 5/a. oldal.

² utána egy betű törölve.

³ utána: per 8 törölve.

⁴ utána: Eadem die tenetur 3 sol. den. fur I kursen többszörösen áthúzva.

⁵ utána: Mer tenetur törölve.

⁶ utána: 4-ta áthúzva.

Mer dedit 4 sol. 4-ta feria post Ocüli (*március 11.*).

Tenetur per restat 9 sol. 22 den. Actum 4-ta feria ante Letare (*március 11.*). Quere an 40.¹

2.

1521. október 21—1523. január 2. Beham zsidónő vásárlásai és ezzel kapcsolatban tartozásainak feljegyzése.

Item mit der Peham judin hie abgerait, ist sy mir XVI lb. I sol. den. yn presenti Jorg smid pey Vnser frauen, Schneider Peter von Schadendorf vnd Francz Swarcz schüesterin sün.

Dedit 4 sol. den. 2-a feria, die Vrsüla (1521. október 21.).

Dedit mer 4 sol.

Dedit mer 5 sol. an Sant Simanstag (október 28.).

Mer dedit 4 sol.

Mer tenetur X sol. minus 12 den. für schteichl.

Mer tenetur I schlaär per I lb. den.

Mer hat dÿ Peham judin geben 4 sol. 6-ta feria post Lienhardei (november 8.).

Mer dedit 6 sol. den. 4-ta feria post Elizabet yn 21. jar (1521. november 20.).

Mer I schlaärer per I tal. den. yn der wochen vor Elizabet (november 10—16).

Mer dedit 4 sol. 2-a feria post Andrea (december 2.).

Mer dedit 5 sol. 3-a feria post Concepcionis Marie (december 10.).

Ist verrait, tenetur per restat 14 tal. 5 sol. 18 den.

Dedit 4 sol. 3-a feria vor Thome yn 21. jar (1521. december 17.).

Mer dedit 4 sol. den. 6-ta feria vor Nativitatis Cristi yn 21. jar (1521. december 20.).

Mer dedit 4 sol. 2-a feria vor Newen jar (december 30.).

Mer dedit 4 sol.² nach dem Newen jar.

Dedit 6 sol. den., dÿweill ich zw der heiligen Dreykünig tag (1522. január 6.) zw Wien pin gwesen vnd hatt wider ain schteichl genümen per X sol. den.

Mer dedit 5 sol. den. 3-a feria post Sebastiane (január 21.) vnd vor 4 sol. den.

¹ 5/b. oldal. *Quere an 40.* feljegyzést úgy kell értelmezni, hogy a hitelkönyv 40. lapján ismét e bundafoltozónőre vonatkozó adatok következnek.

Az összes eddig közölt bejegyzés annak jeléül, hogy a kifizetés megtörtént, többszörösen át van húzva.

Ez a névleg nem említett zsidó bundafoltozónő valószínűleg azonos lesz *Le-berné* zsidónővel, kinek nevével később szintén találkozunk.

² utána: *zu dem* törölve.

Item mer tenetur XI sol. den. für I schlaär. Actum 3-a feria post Sebastiane yn 22. jar (1522. *január 21.*).

Mer tenetur V elen leiwat per 16 den. I elen vnd 2 lot piper, hat d̃y Adl genümen, 4-ta feria, qui erat 22. dies Jenner (*január 22.*).

Mer dedit 4 sol. den. 6-ta feria ante Conversionis Sancti¹ Paüli (*január 24.*).

Item mer zalt pey der malerin 7 sol. den.

Mer tenetur 2 schlaärl per X sol. den. vnd.²

Item mer tenetur dy Peham jüdin X elen leiwat per 16 den. I elen vnd 2 lot piper per 4 kraiczter. Hat ir dy Adl genümen.

Mer dedit 5 sol. den., da sy³ das scheichl wider haim hat tragen.

Eodem die tenetur 5 sol. minus X den. für I schlaärl.

Mer dedit 4 sol. 6-ta feria ante Purificacionis Marie yn.⁴

Iterum tenetur II elen I achtl walhisch per 7 kraiczter I elen.

Dedit mer 4 sol. 3-a post Blasy (*február 4.*).

Ist verrait, tenetur per restat 13 lb. 5 sol. 18 den. 3-a feria post Blasy (*február 4.*).

Dedit 4 sol. 5-ta feria post Appolonia (*február 13.*).

Mer dedit 4 sol. Auß den laden hab ich ir ain posen kreiczter widergeben.⁵

Item mer dedit 4 sol. montag vorm Vaschangtag (*március 3.*).

Mer dedit 4 sol. 4-ta feria post Ynuocaüit (*március 12.*).

Mer tenetur für 2 scheichl 6 tal. 6 sol. am freitag vor Reminiscere (*március 14.*).

Eodem die dedit I lb. den.

Item mer hat sy zalt 5 sol. 6-ta feria ante Ocüli yn 22. jar (1522. *március 21.*).

Item mer dedit 5 sol. 15 den. 2-a feria post Oculi yn 22. jar (1522. *március 24.*).

Eodem die tenetur I stukh walhisch per 14 sol. den. vnd II $\frac{1}{2}$ elen kolnisch swarcz portl, I elen per 8 den. Mer 7 virtl geschechht pörtl, I elen per 14 den. Actum 2-a feria post Ocüli yn 22. jar (1522. *március 24.*). Facit als 18 lb. 12 den.

Dedit 4 sol. 12 den. 5-ta feria ante Letare (*március 27.*).

Ist verrait am vorpeschtimten pfincztag vor Letare (*március 27.*). Tenetur per restat 17 lb. 4 sol.

Mer dedit X sol. den. Jüdicta yn 22 jar (1522. *április 6.*).

Eodem die tenetur 7 elen walhisch per 27 den. I elen vnd 3 elen $\frac{1}{4}$ portl per 8 den. I elen, facit 26 den.

¹ utána: *Paulis törölve.*

² nincs folytatása.

³ utána: *dy áthúzza.*

⁴ utána: *21. iar törölve.*

⁵ 6/a. oldal.

Item mer tenetur 7 elen $\frac{1}{2}$ veialvarib haras per 64 den. I elen. Dedit 6 sol. den. 3-a feria post Jüdicā yn 22. jar (1522. *április* 8.).

Mer dedit 4 sol. 6-ta feria ante Palmarum (*április* 11.).

Mer hat sý I schteichl per 5 sol. den. Sý hat ains per 6 sol. den. gehabt, hat sý mir widergeben vnd hat dy ander genümen.

Item mer dedit I lb. den. 4-ta feria ante Geory yn 22. jar (1522. *április* 23.).

Mer dedit I lb. den. 2-a feria post Quasi modo geniti (*április* 28.).

Mer tenetur I $\frac{1}{2}$ elen I achtl wälhisch per 7 kreiczter I elen, 3 achtl zendl per 13 den., I $\frac{1}{2}$ elen pörtl per 14 den. I elen.

Mer dedit 6 sol. den. dominica Misericordia domini (*május* 4.) minus 4 den.

Mer dedit 4 sol. den. 6-ta feria ante Jübilate (*május* 9.).

Ist verrait freitag vor Jubilate (*május* 9.). Tenetur per restat 15 lb. den.

Item mit der Peham jüdin verrait, tenetur¹ 15 lb. den. Actum freitag vor Jübilate yn 22-ten jar (1522. *május* 9.).

Mer tenetur 2 elen I virtl wälhisch per 7 kreiczter I elen, 2 elen golsch per 32 den., 4 kreiczter fur mitlseiden, 2 elen 1 virtl pörtl per 7 den. I elen vnd daz schteichl per 5 sol. den. 3-a feria post Jübilate yn 22-ten jar (1522. *május* 13.).

Eodem die dedit 4 sol. den.

Mer dedit 4 sol. den. dominica Cantate yn 22. jar² (1522. *május* 18.).

Mer tenetur 3 kürsen, I per 3 lb. den.

Mer dedit sý X sol. den. 2-a feria post Cantate (*május* 19.).

Mer dedit 9 sol. den. 3-a feria post Cantate yn 22-ten jar (1522. *május* 20.).

Mer dedit I lb. den. 2-a feria post Rogacionum yn 22-ten jar (1522. *május* 26.).

Mer tenetur³ $\frac{1}{2}$ virdung wags.⁴

Item mer dedit 4 sol. den. 3-a feria post Exaüdy (*június* 3.).

Mer⁵ tenetur 3 elen minus I virtl pörtl, I elen per 14 den. vnd für 2 den. äxlpanth.

Mer tenetur 7 sol. den. für $\frac{1}{2}$ stukh wälhisch 4-ta feria post Exaüdy (*június* 4.).

Mer dedit 4 sol. den. 6-ta feria ante Pentecostes (*június* 6.).

Mer dedit 4 sol. den. 2-a feria post Penthecostes yn 22-ten jar (1522. *június* 9.).

¹ utána: 15 den. törölve.

² utána: Nger áthúzva.

³ utána: $\frac{1}{2}$ törölve.

⁴ 6/b. oldal.

⁵ utána: dedit áthúzva.

Item ist verrait, tenetur per restat 20 lb. 3 sol. 5 den. Actum 2-a feria post Penthecostes yn 22-ten jar (1522. *júníus* 9.).

Item dy Peham jüdin tenetur 4 kreiczer fur I elen leiwat des tags, so sj̄ gerait hat. Hat mirs nit eingesagt.

Mer dedit 4 sol. den. 4-ta feria ante Trinitatis yn 22-ten jar (1522. *júníus* 11.).

Eodem die tenetur 14 sol. den. fur I stukh walhisch.

Item mer tenetur 3 lot pämwol, I lot per 3 den., facit 9 den. yn der wochen vor Trinitatis yn 22-ten jar (1522. *júníus* 9—14.).

Item Peham jüdin tenetur 9 den. für seiden 6-ta feria ante Trinitatis (*júníus* 13.).

Item mer tenetur 9 virtl pörtl, I elen per 4 kreiczer gescheckhte.¹

Item mer dedit 5 sol. den. 3-a feria post Trinitatis yn 22-ten jar (1522. *júníus* 17.).

Eodem die tenetur I kursen per 22 sol. X den.

Item mer tenetur 3 virtl pörtl, I elen per 16 den. vnd $\frac{1}{2}$ elen vnd I achtl wälhisch, I elen per 8 kreiczer, facit 20 den.

Item mer tenetur 4 lot pämwol per 12 den.

Item mer dedit 6 sol. den. 4-ta feria post Johannis Waptista yn 22-en iar (1522. *júníus* 25.).

Item mer dedit 6 sol. den. 2-a feria post Petri et Paüli (*júníus* 30.).

Mer dedit 6 sol. den. an Sant Vlrichtag (*július* 4.).

Mer dedit I lb. den. am süntag nach Vlricy yn 22-en jar (1522. *július* 6.).

Item mer tenetur X $\frac{1}{2}$ elen walhisch, I elen per I sol. den., die Margarethe (*július* 13.).

Item mer dedit I lb. den. die Margarethe (*július* 13.).

Item mer dedit 12 sol. den. 2-a feria post Margarethe yn 22-en jar (1522. *július* 14.).

Predicta die tenetur iterum I stukh walhisch per 2 lb. den.

Item mer dedit X sol. 4-ta post Maria Ma(g)dalena (*július* 23.).

Item mer dedit I lb.

Item ist verrait, tenetur per restat 20 lb. 5 sol. dominica post Jacoby yn 22-en jar (1522. *július* 27.).²

Item mer tenetur dy Peham jüdin I lb. 15 den. fur 2 schlaär 2-a feria post Jacoby yn 22-en jar (1522. *július* 28.) yn presenti Jorg schües-ter von Kreicz.

Item mer dedit 4 sol. 2-a feria post Anna yn 22-en jar (1522. *július* 28.).

Item mer dedit 5 sol. den. die Sixti yn 22-en jar (1522. *augustus* 6.).

¹ utána: *Ittem áthúzva.*

² 7/a. oldal.

Item mer dedit 5 sol. den. die Laürenti yn 22-en jar (1522. *augusztus* 10.).

Item mer¹ dedit 6 sol. den. 4-ta feria post Laurenti yn 22-en jar (1522. *augusztus* 13.).

Item mer dedit 6 sol. den. die Sebaldy (*augusztus* 19.).

Eodem die tenetur I stukh walhisch per 2 lb. den.

Mer predicta die tenetur 2 elen minus $\frac{1}{4}$ portl per 8 den. I elen.

Item mer dedit $\frac{1}{2}$ lb. den. die Schteffani regis yn 22-en jar (1522. *augusztus* 20.).

Item mer dedit 4 sol. den. 3-a post Bartholomey (*augusztus* 26.).

Item mer dedit I lb. den. dominica ante Egidy yn 22-en iar (1522. *augusztus* 31.).

Item² mit der Peham jüdin verrait, tenetur per restat 15 lb. den. Actum an freitag nach Galli (*október* 17.), daz ander yn des knecht register ist als darzue verrait.

Item mer tenetur 5 lat pämwol, I lat per 3 den., facit 15 den. vnd 12 sol. den. für schlaär 6-ta feria ante Lüce yn 22-en jar (1522. *október* 17.).

Item mer dedit 6 sol. den. dominica ante Simoni(s.) Jude (*október* 26.).

Mer dedit 4 sol. 4-ta ante Omnium sanctorum (*október* 29.).

Item mer dedit 5 sol. 5-ta feria ante Martini (*november* 6.).

Mer dedit 5 sol. 2-a feria ante Elizabet (*november* 17.).

Item mer dedit 4 sol. an Vnser frawn abent nach Elizabet (*november* 20.).

Item mer dedit I lb. den. 4-ta feria³ (post) Katherina (*november* 26.).

Item mer dedit 3 sol. den. 2-a feria post Andre yn 22-en jar (1522. *december* 1.).

Item mer tenetur 3 lb. den. fur I kürsen.

Item mer⁴ dedit 6 sol. den. die Concepcionis Marie (*december* 8.). vnd tenetur I virdung wagss per 18 kreiczter I lb., facit der virdung 18 den.

Dedit 4 sol. minus 5 den. 6-ta ante Trium regum (1523. *január* 2.).

Ist abgerait, tenetur per restat 12 lb. 3 sol. 6-ta feria ante Trium regum (*január* 2.). Quere 36.⁵

¹ utána: *tenetur* törölve.

² utána: *dedit* áthúzza.

³ utána: *ante Elizabet* törölve.

⁴ utána: *tenetur* törölve.

⁵ 7/b. oldal. Az összes bejegyzések át vannak húzza annak jeléül, hogy a tartozások kiegyenlítést nyertek. A 36. oldalon valóban folytatódnak e bejegyzések.

1522. augusztus 28—1525. január 10. A bundafoltozónő lányának vásárlásai és ezzel kapcsolatban a tartozásai.

Item der pelczflickerin dochter tenetur I stukh wälhisch per 2 lb. den. Daran hat sý zalt 5 sol. 20 den. die Augussthini yn 22-en jar (1522. augusztus 28.).

Item mer tenetur I virtl golt per¹ 80 den. vnd I 1/2 elen portl, I elen per 8 den., facit 12 den. 3-a feria post Nativitatis Marie (szept. 9.).

Mer tenetur 2 rollel golt, I per 16 den. 2-a feria post Crücis yn 22-en iar (1522. szeptember 15.).

Item sý hat zalt I sol. den. 2-a feria post Crücis (szeptember 15.).

Mer tenetur 1/2 virdung wags per X den. 6-ta post Matheÿ (szeptember 26.).

Item mer tenetur I stukh wälhisch per 2 lb. den. vnd 2 rollel golt, I per 16 den. 5-ta ante Martini yn 22-en iar (1522. november 6.).

Item mer dedit 4 sol. minus X den. 5-ta feria post Elizabet (november 20.).

Mer nam sy² fur 2 lb. den. ain stukh walhisch vnd zalt 2 lb. den.

Item ist abgerait 2-a feria post Conversionis³ Pauli yn 23-en jar (1523. január 26.), tenetur per restat 7 sol. den.

Mer tenetur 2 stukh walhisch per 4 lb. den. 2 sol. vnd 5 den. an golt predicta die.

Dedit 6 sol. den. 5-ta feria post Purificacionis Marie virginiss (február 5.).

Mer dedit 9 sol. den. die Cinerum (február 18.).

Mer hat sy an Sant Mathiastag (február 24.) allerlay genumen fur 36 den.

Mer dedit 3 sol. den. suntag, an tag vor Petri et Paüli (június 28.), tenetur per restat 20 sol. 26 den.

Dedit 5 sol. minus 6 den. 2-a feria post Lúcia yn 23-en (1523. december 14.).

Mer dedit 4 sol. 15 den. mitwoch vor Misericordia (1524. április 6.).

Dedit mer 4 sol. 15 den.

Iterum tenetur 17 sol. den. teisch gelt. Daran hat sý zalt 43 den.

Mer dedit 79 den. teisch gelt 3-a feria post Galli (október 18.).

Eadem die tenetur 3 sol.⁴ 3 den. an 8 elen wälhisch.

¹ utána: 20 den. törölve.

² utána: 2 lb. áthúзва.

³ utána: Ma törölve.

⁴ utána: 9 den. per törölve.

Mer dedit X sol. 15 den. 4-ta feria ante Thoma yn 24. iar (1524. december 14.).

Mer dedit 9 sol. 15 den. 3-a feria post Trium regum yn 25. jar (1525. január 10.).

Dedit mir 3 sol. 3 den.¹

4.

1522. október 22. Köpel zsidóra és nejére, Adlra vonatkozó feljegyzések.

Item Köpl jüd vnd dý Adl sein hawsfraw mit ym sein schuldig worden 2 lb. den. fur I stukh walhisch vnd mer 2 lb. den. fur I stukh harben leiwat vnd VI $\frac{1}{2}$ zwilich, I elen per 17 den. 4-ta feria ante Simoni(s) Jude yn 22-en iar.²

5.

1527. november 7—1528. január 16. Moritz Pál kereskedő több soproni polgár helyett kifizeti azok adósságát Köpel zsidónak.

Dem Köpl juden pin ich 7 tal. für den Jochem (schuldig.) Actum 5-ta feria ante Martini yn 27. iar (1527. november 7.), 2 tal. fur den saäfsieder, 2 tal. fur I weingarten yn Pötlspängarten vom Schüester Erharten, 8 tal. 6 sol. fur den Sigmünd kursner. Sein zalt dý 7 tal. vnd 2 tal., mer³ 2 lb. Ist als zalt am 16. tag Janüari yn 28-ten iar (1528. január 16.) yn presenti meins schwager Bonifacy vnd Rueprecht Kutenfelder schneider etc.⁴

6.

1523. február 2. táján. Moritz Pál kereskedő a nála szolgáló György cselédje után három és fél font dénárt fizet Mandl zsidónak három és fél rőf müncheni posztó ára fejében.

Item mer dem Mändl (juden) geben fur yn III $\frac{1}{2}$ lb. den., so er III $\frac{1}{2}$ elen lang münchenner hat genümen.

Der Mandlin naterlön.⁵

¹ 20/a. oldal. Összes bejegyzés többszörösen át van húzva.

² 27/a. oldal. Ez a bejegyzés is többször át van húzva.

³ utána: *tenetur* áthúzva.

⁴ 27/a. oldal. Az egész bejegyzést többszörösen törölték.

⁵ 33/a. oldal.

1526. március 5—1530. március 2. Manusch, Vera, Mandl, Gerstl és József zsidókra vonatkozó üzleti kapcsolatok.

Item Manüsch tenetur verrait 3 sol. den. 2-a feria post Oculi yn 26. iar (1526. március 5.), wie es schtet yn alten register 119. (plat.)

Ich pin dem Manüsch V vrnen I virtl most (schuldig) per 9 sol. den. I vrnen. Von dem Sigsten X vrnen per XI sol. I vrnen, 7 ymbt¹ vom satler per 4 tal. $\frac{1}{2}$ Dy 4 tal. 4 sol. hat dy Manüschin empfangen am 16. tag Janüari yn 28. jar (1528. január 16.).

Ym selb hab ich geben 2 pecherl, wegen 16 lot, I lot per 4 sol. 25 den.² Pin im noch 7 lb. 3 sol. 27 den. $\frac{1}{2}$ schuldig.

Manüsch hat von mir 3 grosse tischtücher, I per 3 sol. X den., facit X sol. den. Actum am mitwoch vor Gotzauffartag yn 28. jar (1528. május 9.).

Item Joseph jüd tenetur XI sol. den. Hab ich ym glichen 6-ta feria post Luce yn 26. jar (1526. október 19.).³ Dedit.

Mer hat Wera jüd an der schüldt, dy ym Hanss Taczgern zw thuen ist gwesen, empfangen an Sant Margaretentag 3 tal. 4 sol. Actum die, ut süpra, yn 29. iar (1529. július 13.).

Hab ich mit dem Manüschen abgerait dy 3 lb. 4 sol. aüf dy 50 lb., dy ich ym an Sant Anna tag yn 29. iar (1529. július 26.) zw Martersdorf pey dem Jorg Vogler erlegt vnd ich ym weiter ausser ander raitung nit mer an dem schuldprief pin, als 50 lb. den.⁴

Item Mändl jüdin tenetur 15 sol. den für I stukh wälhisch 2-a feria post Ocüli (1526. március 5.).

Mer tenetur Mändl vnd Gerstl für den Chainczen von Flaschperger mit sant, irn gesten X mal, I per 6 kreiczer vnd 7 pint wein, I pint per 12 den.

Mer dem Probantl zalt 60 den. für dy ros.

Mer I pint wernmüt wein 12 den.

Item Mändl jüd tenetur X elen griene portl, I elen per 6 den. 2-a feria post Bonifacy yn 26. iar (1526. május 21.).

Item mer hat er genümen 3 elen schwarze leiwat, I elen per 5 kreiczer, 5-ta feria post Vdalricy yn 26. iar (1526. július 5.).

Item mer Mändl vnd Manüsch vnd Josep tenetur ain tal. piper per I tal. den. vnd 2 lot ynwer, I lat per X den.

Item ich hab daran 2 küe per 20 sol. den.

¹ fölébe írva mintegy magyarázatul: *peinstöggk*.

² *den.* szócska kétszer írva.

³ ez a bekezdés át van húzva.

⁴ oldaljegyzet: *Manusch ist zalt*, egyébként ezt a bekezdést is törölték.

Mer tenetur der Mändl I fl., daz er mir zw thün von wegen des.¹

Item aüf den schüldprief, den der Manüsch jud von mir hat, hat Wera jüd genümen 100 vnd 15 lb. öl, I tal. per 13 den., facit 6 lb. I sol. 25 den. Actum 6-ta feria post Elizabet (*november 23.*). Ist abgerait.²

Item mer hat Mändl 4 tal. I virdung liechtöl, I tal. per 14 den. vnd I tal. pämol per 24 den. Actum am jarmarckht Elizabet yn 28. jar (1528. *november 19.*).

Item Paul Moritz gelassen witib hat dem Manüsch juden an den 50 tal. den., der schulde im schuldbrief begriffen, vor dem Paul Schutzn-ner, derzeit statrichter, bezallt³ 10 tal. den. Bleibt ime noch an des Thätzgeren schulde vnd dem schuldbrief zutun 40 tal. den., wie der jud selb bekhennt. Actum im 30-ten jar in der vasten (1530. *jan. 6—márc. 2.*).⁴

8.

1523. *január 2—1526. május 16. Beham zsidónövel történt elszámolások további folytatása és Schmolderl zsidó tartozása.*

Peham jüdin yn 23-en iar.

Item dy Peham jüdin tenetur verrait, als geschriben schtet yn register vor am 7-ten plat, 12 lb. 3 sol. 6-ta feria ante Trium regum yn 23-en iar (1523. *január 2.*).

Item mer dedit 4 sol. den. Actum die Trium regum (*január 6.*).

Item mer dedit 5 sol. den. dominica ante Sebastiani (*január 8.*).

Item mer dedit 4 sol. den. 4-ta feria post Sebastiani (*január 21.*).

Item mer dedit 4 sol. 6-ta feria ante Purificacionis Beate Marie virginis (*január 30.*).

Item mer teneur dy Peham jüdin vmb ain alte kürsen 14 sol. 15 den. 6-ta feria ante Purificacionis Beate Marie virginis (*január 30.*).

Item mit der Peham jüdin abgerait, tenetur per restat 9 lb. 3 sol. Actum mitwoch vor Letare yn 23-en jar (1523. *március 11.*) yn presenti Mändl aadem.

Item verrait, tenetur per restat XI lb. 51 den. yn presenti pelcz-flickerin. Actum 5-ta post Johannis Wabtista yn 23-en jar (1523. *június 25.*).

Item mer dedit 3 sol. den. Vngrisch gelt 5-ta post Margarethe yn 23-en jar (1523. *július 16.*).

Item mer dedit 4 sol. den. dominica post Jacoby (*július 26.*).

¹ 35/a. oldal. Nincs folytatása.

² ez a bekezdés is törölve.

³ utána: 4 áthúzza.

⁴ 35/b. oldal.

Item mer dedit 3 sol. den. 6-ta ante Laürenti (*augusztus 7.*).

Item ist, daz vnd waz yn des Jorgen register schtet, abgerait pis auß den eritag nach Dedicationis templi jñ 24. jar. Tenetur sy mir per restat 7 lb. den.

Mer tenetur 3 lb. den. deisch gelt an ainer kürsen.

Item Peham judin ist schuldig worden 6 sol. 2 den. fur walhisch vnd golsch 3-a feria post Letare yn 26. jar (1526. *március 13.*).

Item mer tenetur¹ 7 sol. 4 den., wie es schtet yn des Hansen register am 16. plat.

Item Schmolderl jüd tenetur 6 sol. den. an ainem wälhisch 4-ta feria ante Penthecostes yn 26. iar (1526. *május 16.*). Dedit.²

9.

Keltezés nélkül. Moritz Pál kereskedő a szappanfőzőtől megvesz 184 font faggyút, fontját 10 dénárért. A faggyú után járó vételárból Köpel zsidó 2 font dénárt kap.

Item der saäfsieder hat³ mir geben 184 tal. vnslit, I tal. per X den. Hab ich dem Köpel jüden auf sein haäsen geben II tal. den. vnd mir er noch schuldig gwesen 18 sol. den., daz ander pin ich ym noch schuldig. Hab yn zalt.⁴

10.

1523. március 11—1526. augusztus 28. A zsidó bundafoltozónővel kapcsolatos további üzleti összeköttetésre vonatkozó feljegyzések.

Item mit der pelczflickerin abgerait, tenetur per restat 3 lb. 4 sol. yn presenti Aram, Mandl aadem, 4-ta ante Letare yn 23-en jar (1523. *március 11.*).

Mit der pelczflickerin abgerait, tenetur per restat 2 lb. 6 sol. I den. yn presenti Mändl yn 23-en jar mitwoch vor Letare (1523. *március 11.*).

Item mer tenetur mir dÿ pelczflickerin für schlaär 415 vachen, I vachen per 20 den. vnd an dem kawf I lb. den. hinvber, machen dÿ 415 vachen 34 lb. 4 sol. 20 den. vnd daz vbrig lb. den. facit als 35 lb. 4 sol. 20 den.

Dedit I lb. den.

Mer dedit 4 sol. den.

¹ utána: 6 sol. 24 den. törölve.

² 36/a. oldal. Az összes bejegyzések át vannak húzva.

³ utána: dem törölve.

⁴ 38/a. oldal. Ez a bejegyzés is át van húzva.

Dedit 4 sol. 5-ta feria ante Palmarum (*március* 26.).

Mer dedit 4 sol. 6-ta feria ante Palmarum (*március* 27.).

Eodem die tenetur 20 den. fur gwürct etc.

Mer dedit I lb. den. 2-a feria post Palmarum (*március* 30.).

Mer dedit I lb. den. 2-a feria ante Tiwurcý yn 23-en jar (1523. *április* 13.).

Mer dedit I lb. den. 4-ta feria ante Jübilate (*április* 22.).

Mer dedit X sol. den. eritag nach Floriani oder am tag Gothardý (*május* 5.).

Mer dedit X sol. den. am montag nach Zemedorffer kiriweý.

Mer hat sy zalt III $\frac{1}{2}$ tal. den. 2-a feria post Exaudý yn 23. (1523. *május* 18.).

Mer hat sy zalt X sol. den. am quottemer-mitwoch nach Pfingsten yn 23-en jar (1523. *május* 27.).

Item hat sý genümen für 16 kreiczer golt vnd pörtl, 4 spuellet golt vnd 2 kreiczer fur seidene portl 6-ta feria ante Misericordia domini yn 23-en jar (1523. *április* 17.).

Item mer 4 rollel, I per 7 den. 3-a feria ante Vilippi et Jacobý yn 23-en jar (1523. *április* 28.).

Item mer tenetur 7 spuellet golt, I per 7 den. 4-ta feria post Penthecostes (*május* 27.).

Item mer tenetur 2 lot minus I quintat seiden, I lot per 8 kreiczer, 5-ta feria ante Trinitatis (*május* 28.).

Item mer tenetur sý für 6 kreiczer allerlaý freitag vor Pfingsten (*május* 22.).

Dedit mer X sol. den. 3-a feria post Corporis Christi (*júníus* 9.).

Mer dedit I scheichl per 2 lb. Restat 23 lb. 2 sol. 15 den.

Mer dedit 2 sol. predicta die.

Mer dedit 8 sol. den. dominica ante Viti yn 23-en jar (1523. *júníus* 14.).

Item mer dedit I lb. den. 5-ta feria post Johannis Wabtista yn 23-en jar (1523. *júníus* 25.).

Tenetur, waz yn des knecht register schtet. Ist abgerait, tenetur per restat 20 tal. 6 sol. 19 den. Actum 2-a feria post Jacoby yn 23-en jar (1523. *július* 27.).¹

Item dý pelczflickerin hat zalt 6 sol. den. 3-a feria ante Sixti yn 23-en jar (1523. *augusztus* 4.).

Item mer dedit dy pelczflickerin I lb. den. mitwoch nach Laürenti yn 23-en jar (1523. *augusztus* 12.).

Item mer hat s geben I paternoster per 18 sol. den. am tag Bartholomeýý (*augusztus* 24.).

Item mer dedit 6 sol. den. 2-a feria ante Egidý (*augusztus* 31.).

¹ 40/a. oldal.

Item mer tenetur sy 13 sol. 22 den. an pfe(n)wert 6-ta feria post¹ Egidy (*szeptember 4.*).

Item mer dedit 3 sol. den. 3-a feria post Exaltacionis sancte crücis yn 23-en jar (*1523. szeptember 15.*).

Item mer tenetur fur XI kreiczter seiden vnd golt.

Item mer dedit 6 sol. den. 4-ta feria post Michaeli(s) yn 23-en iar (*1523. szeptember 30.*).

Item mer dedit 9 sol. den. an Sant Lúcas tag yn 23-en jar (*1523. október 18.*).

Item mer an Sant Lucas tag (*október 18.*) dedit 5 sol. den.

Item mer tenetur 2 lb. 8 den. an Montag nach Sant Lucas tag (*október 19.*).

Item mer geben 2 lb. den.

Item mer dedit 4 sol. pfinczttag nach Simoni(s) Jüde (*október 29.*).

Item mit der pelczflickerin verrait, tenetur per restat 14 lb. 5 sol. 3 den. Actum 5-ta post Simonis Jude yn 23-en jar (*1523. október 29.*).

Item mer tenetur sy 4 lb. den. fur 40 vach schlaär 5-ta feria post Simoni(s) Jüde (*október 29.*).

Item mer dedit 2 lb. den. an Sant Merten abent yn 23. iar (*1523. november 10.*).

Item mer dedit 4 sol. den. 3-a feria post Martini (*november 17.*).

Eodem die tenetur 2 spuelet golt, I per 7 den., mer I rollel per 8 den., mer 4 lot mitlseiden vnd I quintat, I lat per 7 kreiczter.

Item mer hab ich von ir enpfangen 3 lb. den. am Montag vor Katharina (*november 23.*).

Item mer hab ich enpfangen von yr I lb. den. an pfinczttag nach Concepcionis Marie yn 23-en jar (*1523. december 10.*)²

Item mer hab ich enpfangen von³ yr 4 sol. 3-a feria post Lúcie yn 23-en jar (*1523. december 15.*).

Item mer enpfangen 4 sol. 5-ta feria ante Thoma yn 23-en jar (*1523. december 17.*).

Item mer zalt sÿ 4 sol. eritag vor Sewastianÿ yn 24. iar (*1524. január 19.*).

Item mer dedit 4 sol. 4-ta feria post Conuersionis Paüli yn 24. iar (*1524. január 27.*).

Item mer dedit 4 sol. 2-a feria post Letare yn 24. jar (*1524. március 7.*).

Item mer dem Jorgen zalt sy 4 sol. 5-ta post Gregorÿ (*március 17.*).

Eodem die tenetur 43 kreiczter.

¹ utána: *mi áthúzva.*

² 40/b. oldal.

³ utána: *yn áthúzva.*

Tenetur per restat X lb. 3 sol. 16 den. Ist gerait vmb mitvasten yn 24-en jar (1524. *március* 2.).

Dedit 7 rüebler vnd 4 sol. Vngrisch gelt, daz pringt I lb. den. 2-a feria post tedigacionis templi yn 24. iar.

Item mer tenetur¹ II lot mitlseiden, I lot per 32 den. vnd X spuelel golt, I per 8 den.

Item mer dedit 4 sol. den. 6-ta feria post Misericordia (*április* 16.).

Eodem die tenetur I stukh walhisch per 16 sol. 15 den. teisch gelt.

Item mer tenetur I wamlene kürsen per 4 lb. 6 sol. teisch gelt.

Dedit 12 sol. an der alten schuld Vngrisch gelt.

Item mit der pelcz(flickerin) verrait, tenetur per restat X tal. 25 den. 6-ta feria ante Rogacionum jñ 24. jar (1524. *április* 29.).

Item mer tenetur 6 sol. an der wa(m)blen kursen teisch gelt.

Item mer dedit I lb. den. 3-a feria post Exaüdy (*május* 10.).

Mer dedit 12 sol. den. 4-ta feria post Exaüdy (*május* 11.).

Eodem die tenetur I stukh wälhisch per 16 sol. 15 den. teisch gelt.

Mer dedit X sol. den.² Vngrisch gelt 5-ta feria ante Penthecostes (*május* 12.).

Eodem die tenetur mer I stuckh wanger leiwat per 2 tal. 15 den. teisch gelt vnd I $1\frac{1}{2}$ lot mitlseiden per 8 kreiczter I lot Vngrisch gelt.

Mer tenetur für pörtl vnd golt 60 den.

Mer dedit 3 sol. den. jñ der wochen nach Corporis Christi jñ 24. jar (1524. *május* 19—*júníus* 4.).

Mer dedit 5 sol. 6-ta feria ante Achacy (*júníus* 17.).

Mer dedit 5 tal. Tenetur per restat 5 tal. 5 sol. X den. 3-a feria, que erat prima dies Jüny (*júníus* 1.).

Dedit mer I pet per 18 sol., I duchna per 18 sol., 2 polster per I tal. restat 5 sol. X den.

Dedit 4 sol. Restat X kreiczter.³

Juden schuld.

Item dñ pelczflickerin vnd ir dochter tenetur 19 kreiczter deisch gelt für wags vnd portl. Actum 6-ta feria post Bartholomej yn 25. jar (1525. *augusztus* 25.). Dedit.

Item mer tenetur dñ alt 15 sol. für I stukh wälhisch 3-a feria post Circumcisionis domini jñ 26. jar (1526. *január* 2.).

Dedit I lb. den. dominica post Sebastiani yn 26. iar (1526. *január* 21.).

Eodem (die) tenetur mer I stukh walhisch per⁴ 15 sol. den.

Mer dedit⁵ V sol. 2 den. die Appolonia yn 26. jar (1526. *február* 9.).

¹ utána: lat törölve.

² utána: teisch gelt törölve.

³ 41/a. oldal.

⁴ utána: 25 kihúzza.

⁵ utána: I sol. törölve.

Mer dedit 6 sol. den. 3-a feria post Ocüli yn 26. jar (1526. *március* 6.).

Eodem die tenetur I stukh wälhisch kemptner per 2 tal. teisch gelt vnd mer tenetur I par aüenglas per 12 den. vnd 4 den. für weisen zwirn.

Mer dedit 9 sol. den. 4-ta feria post Letare yn 26. iar (1526. *március* 14.).

Mer eodem die tenetur I stukh wälhisch per 17 sol. den. teisch gelt.

Mer hat sy zalt I tal. den. 5-ta feria ante Misericordia domini yn 26. (1526. *április* 12.).¹

Dedit mer X sol. den., tenetur per restat 2 tal. 29 den. Verrait 2-a feria ante Penthecostes yn 26. iar (1526. *május* 14.).

Eodem² die tenetur I stukh walhisch per 17 sol. den. vnd 15 rollel go(l)t, I per 9 den., facit yn sümma als 4 tal. 6 sol. 14 den.

Dedit III $\frac{1}{2}$ tal. den. Restat X sol. 14 den.

Mer hat sy I stukh walhisch per 18 sol. den. vnd I rupfen per 13 sol. X den., facit yn sümma 5 tal. 54 den. Actum 3-a feria ante Laürenti (*augusztus* 7.).

Dedit 4 sol. den. 3-a feria, die Augustin yn 26. iar (1526. *augusztus* 28.).

Mer tenetur noch per restat 4 lb. 5 sol. 14 den.

Di allt peltzfligkerin judin tenetur per rest 4 tal. 5 sol. 14 den.³

11.

Év nélkül. Leserné nevű zsidónő vásárlásai.

Leserin judin.

Item dy alt Leserin tenetur I virtl vnd 6 elen petziehen, dy elen per 8 kreiczzer.

Mer 5 lb. vnd I virdung wags, daz lb. per 12 kreiczzer.⁴

12.

1524. január 17. után.—1528. július 13. Moritz Pál kereskedő kölcsöneivel Tröpl Mátyás fülesi lakóst többször kisegíti zsidókkal szemben fennálló tartozásaiból.

Mer hab ich ym glichen 2 lb. den., so er dem Kopl jüden hat geben für sein trescher.⁵

¹ idáig minden bejegyzés át van húzva.

² utána: *die* törölve.

³ 41/b. oldal.

⁴ 43/a. oldal.

⁵ 48/a. oldal.

Item mer hat er von mir genümen VII $\frac{1}{2}$ lb. den., so er dem jüden hat geben von wegen seines aadem¹ Larenczen vnd seines prüeder 5-ta feria ante Galli (1524. október 13.).

Item mer hab ich dem Kopl jüden geben 4 lb. den. von wegen des² Tropl Mathes, dy Mathes hat darglichen Schutenhalm Joel.³

Item mer hab ich dem Isack jüden zalt 19 tal. den. für den Mathes yn namen des Schaden Merten, an 16. tag Janüari yn 28-ten jar.⁴ (1528. január 16.).

Mer hab ich dem Isackh jüden zalt 4 tal. den. für den Mathesen yn namen des Schadens 3-a feria post Ynüocauit yn 28. jar (1528. március 3.).

Item mer hab ich zalt 3 tal. den. Hab ich dem Manüsch geben für⁵ den Schaden, dy hat dy Malka dem Mert Schaden glichen. Actum an mitwoch nach Judica yn 28. jar (1528. április 1.).

Item mer hab ich der Malka zalt 6 lb. den. an jarmarckht Margarethe yn 28. jar (1528. július 13.) für den Tropl Mathes von wegen Schaden Merten, darvmb dan der Mathes ain weingarten hat.⁶

13.

1524. október 7. Moritz Pál kereskedő vincellérje, Polcz Vid helyett Izsák zsidónak két részletben összesen 10 font dénárt megfizet.

Mer hab ich dem Isackh jüden VIII $\frac{1}{2}$ tal. den. zalt für yn. Noch mer dem jüden geben 4 sol., daz gar pringt X tal. den. Actum 5-ta feria post Francisci yn 24. jar.⁷

14.

1527. november 8.—1528. január 16. Zsigmond szűcsre vonatkozó feljegyzések, ki több zsidónak volt adósa.

Sigmünd kursner.

Item ich hab aüf dem rathaws von Cristoff Köpl fleischacker aüfgehebt 59 florin per X sol. I florin, dy hat er dem Sigmünd kürsner nidergelegt. Davon hab ich seinem schwager, Jörg weber, geben 31 tal.

¹ utána: vnd törölve.

² utána: Schos áthúзва.

³ 48/b. oldal.

⁴ tévedésből jar helyett tag van írva.

⁵ utána: dy Malka törölve.

⁶ 49/b. oldal. Az összes bejegyzések át vannak húзва.

⁷ 55/a. oldal. E bejegyzés át van húзва.

4 sol. den. vnd dem Köpl jüden 15 tal. für den Sigmund kürsner. Actum 6-ta feria ante Martini jñ 27. iar (1527. november 8.).

Mer eodem die dem Manüschē geben 15 tal. den. auch für den Sigmünd kürsner. Pin ym noch (schuldig 4) tal. 6 sol. den.

Mer hab ich dem Gerstl jüden I tal. den. zalt aus haäsen des Sigmünd kürsner. Actum 3-a feria post Elizabeth jñ 27. iar (1527. november 26.).

Mer dem Mandl jüden zalt aüf sein pegern XX sol. den. Actum sūntag nach Allerkindlen tag yn 27. iar (1527. december 28.).

Mer dem Köpl jüden für yn zalt 8 tal. 6 sol. am 16. tag Janüari yn 28-ten jar (1528. január 16.).

Item mer hat Sigmünd kürsner¹ erlegt, wie er anzaigt, XI tal. dem Köpl jüden, doch daz er dapey sey, wan man daz gelt aüsgeb. Actum am 27. tag Marcj yn 27. iar (1527. március 27.).

Item al sach mit jm abgerait vnd ym als pey ainem den. hinausgeben, waz er² pey mir gehabt vnd yn gegenwert sein den jüden entricht.³

15.

1528. március 28. Judl zsidóval való üzleti összeköttetésre vonatkozó adatok.

Item Judl jud tenetur mir 7 sol. den. an den 16 tal. den., dñ ich dem Cristan fleischacker für yn zalt hab vnd 3 tal., dñ ich her Thoman für dñ Cristan Hoferin zalt hab. Dedit 8 vrnen most per XI sol. I vrnen vnd 4 vrnen 3 virl per 12 sol. den. I vrnen, factt 18 tal. I sol. Tenetur per restat dy vorgemelten 7 sol. den. Dedit.

Mer hat er mir geben 3 vrnen I virl pey dem Hans ledrer, I vrnen per 9 sol. den. Ist zalt.

Item mer pin ich jm 9 tal. den. (schuldig) für 6 vrnen wein, so ym Sebastian zimmerman zw Merbisch,⁴ sover es dñ mas hat. Hab ich ym ain silberpecher geben, wigt 16 lot minus I quintat, daz lot per 5 sol. den., facit 9 tal. 6 sol.

Item mer pin ich jm 2 vrnen vnd II $\frac{1}{2}$ (lb.) vnd 20 den. (schuldig.) Actum an 28-ten tag Marcj yn 28. iar.⁵

¹ utána: hat törölve.

² utána: gehabt áthúзва.

³ 95/a. oldal.

⁴ az állítmány hiányzik.

⁵ 96/a. oldal. Az összes bejegyzések törölve vannak.

1527. november 8.—1529. október 21. Izsák zsidónak üzleti kapcsolata Moritz Pál kereskedővel és erre vonatkozó feljegyzések.

Isackh jud tenetur mir 31 tal. den. Pin ich fur yn parg vmb thuech vnd hats fur yn zalt dem Janÿ von Lekawicz.

Mer hab ich ÿm glichen I tal. den. freitag vor Martini yn 27. iar (1527. november 8.). Daran hab ich 7 vrnen I virtl most. Hat ym dÿ Pangracz Rostaüscherin geben.

Item mer gab er 6 vrnen most von Plasweter Wenus.

Item mer gab er 3 vrnen¹ minus I virtl. Tenetur er mir 18 tal. 2 sol. den. Abgerait.

Item dÿ Malka hat abgerait 6-ta feria post Elizabet yn 28. iar (1528. november 20.). Hat sÿ von mir 14 lb. I sol. vnd pin ir noch 5 lb. 7 sol. (schuldig.) Daran ist sÿ mir (schuldig) I stukh walhisch per 18 sol. den. Actum, ut süpra.

Item mer hat Isackh jud genümen X tal. $\frac{1}{2}$ liechtol, I tal. per 14 den. am eritag nach Elizabet ÿn 28. iar (1528. november 24.) vnd dÿ Malka hat 4 lb. $\frac{1}{2}$, doch waäs igs nit gar wol, mües an ir erkünden. Liechtol I tal. per 14 den.

Item mer hat sy genümen allerlaÿ fur² 45 den. 5-ta feria ante Seuerini ÿn 29. jar (1529. október 21.).

Item mer hab ich dem Isackh glichen 4 sol. den. mitwoch nach Conuersionis Paüli ÿn 29. jar (1529. január 27.).

Item mer 4 sol. den. geben 3-a feria post Ynüocauit ÿn 29. iar (1529. február 16.).

Item mer tenetur der Isackh für pämöl, piper, ÿnber, zimeten-rinten, negl, karten, gleser 6 sol. 9 den. 6-ta feria ante Palmarum ÿn 29. iar (1529. március 19.).

Mer nam dy Malka 4 elen schwarcze leiwat, I elen per 20 den. vnd fur 4 den. zwirn. Actum 2-a feria post Pfilippi et Jacobÿ yn 29. iar (1529. május 3.). Verte!³

Mer nam dÿ Malka, sein müeter, 3 lb. wags, I lb. per 12 kreiczet, I lot zwckergandel per 47 den. vnd 3 rollel golt, I per 10 den. vnd $\frac{1}{2}$ lb. saäff per 12 den. vnd I vnczen piper per 16 den. vnd I par zopfen per 8 den. 5-ta feria post Petri et Paüli yn 29. iar (1529. július 1.).⁴

Ist als verrait. Pin ir noch I lb. den. schuldig. Actum ÿn vigilia Stheffani regis yn 29. iar (1529. augusztus 19.).⁵

¹ utána: *pie áthúzva*.

² utána: 44 den. törölve.

³ 97/a. oldal.

⁴ idáig minden bejegyzés át van húzva.

⁵ 97/b. oldal.

Ev nélkül. Smolderl veje, Handl zsidó 2 akó mustot ad el Moritz Pál kereskedőnek.

Item Handl, Smolderl aadem, hat mir geben 2 vrnen most pej dem Pusch Sthefl. Pin ich ym schuldig. Ist zalt.¹

1524. szeptember 27. Tropl Matl megegyezése Kopl zsidóval.

Item Tropl Matl hat abprochen mit dem Kopl jüden von wegen Schutenhelm Joel von Münichof, welicher ym schuldig ist gwesen 9 tal. vngeuerlich,² I den.³ wochen auf schaden (sic!),⁴ daz ym Mathes Tropl schol geben XI vrnen most Odenburger hain an des juden kostung her gen Edenburg zw füren vnd der Tropl schol zehe(n)t ausrichten. Actum 3-a feria ante Michaeli(s) yn 24. jar.⁵

Ehhez a hitelkönyvhöz egy különálló keskeny ívrétű füzetben Moritz Pál kereskedő névmutatót készített a lapszámok feltüntetésével, hogy gyorsan tudjon abban eligazodni. Ennek a névmutatónak zsidó vonatkozásai a következők:

Handl jud, des Schmolderl aadem, am 98. plat.

Josep jud 35.

Judl jüd 96.

Isackh jud 97.

Kopl jud 27.

Leserin, dy alt, 43.

Manüsch jud 35.

Mandl jüd 35.

pelczflickerin 4.

Peham judin 6.

pelczflickerin dochter 20.

Schmolderl jüd 36.

¹ 98/a. oldal. Ez a bejegyzés is törölve van.

² utána: X törölve.

³ nem egészen biztos!

⁴ ez az állítmány nélküli mondat bizonyára azt akarja jelenteni, hogy egy font dénár után hetenként egy dénár a kamat.

⁵ 340/b. oldal.

V.

PROTOCOLLUM IUDICIARIUM AB ANNO 1533 USQUE ANNUM 1565.

Olyan fölió nagyságú és 244 oldalból álló papiros kézirat ez is, amelyből néhány részletet csupán Sopron sz. kir. város monographiája c. mű II. kötetének 19—23. l.-jain olvashatunk. Elnevezésének megfelelően többnyire bírói ítéleteket találunk benne. Ennek a kéziratnak zsidókra vonatkozó részei az alábbiak:

1.

1535. január 22. A városi bírói szék abban a perben, amelyet József zsidó indított Siebenburger Ferenc soproni polgár ellen, úgy ítélkezik, hogy Siebenburger Ferenc köteles az adóslevélben foglaltaknak eleget tenni, ellenben mentesül a posztó ára fejében követelt 32 font dénár megfizetése és gabonaszállítás kötelezettsége alól.

Rechtlicher abschidt zwischen herrn Franntz Sybenburger burger alhie zu Odenburg vnd Josephn juden etc.

An heutt den XXII-en tag Januarj anno etc. 35-to ist vor ainem ersamen ratt alhie zu Odenburg erschienen Joseph jud alls clager an ainem onzaigenndt, alls er sich an verschinem mitichen (*január 20.*) gegen Franntzn Sybenburger in der guett vmb sein schullden, die er ime zu thun schuldig wer, beclagt vnd aber khain guttliche hanndlung hett statthaben mögen, sein sy zu recht abgeschaiden worden, demnach er Joseph nach uollgunder massen sein clag furgewenndt nemblich, das ime Frantz Sybenburger lautt aines gefertigten schulldbrieff, den er eingelegt, X florin Vngrisch zu thun schuldig sey zusambt dem gsuech souill nach ausganng der gegeben freyhaittn den gsuech betreffenndt ime dauon gefallen, mit beger den herrn Franntzen dahin zu hallten, das er ine bezallen soll. Verrer onzeigt, er Sybenburger sey ime vermog

ainer raittung, so sy mitteinannder gehallten, an den emphanngen tuechen schuldig XXXII tal. den. Mer hab ime her Franntz zuegesagt der bewissnen gutthatt halben zu jaren nach einander zugeben schwärss traidts V mutt vnd habern III mutt, daran er ime zu stund ainen halben mutt schwarr traidt geben, aber den vbrigen taill seinem zuesagen nach bissher vorgehallten, begerendt ime solchs alles zuezuerkennen etc. Entgegen her Franntz Sybenburger furbracht, an dem schulldbrieff hab er dem juden bezallt XII tal. Wer ime daran noch ain halb tal. den. zu thun. Nachdem er aber den schulldbrieff nit beihendig gehabt, hab er ime zuegesagt denselben zu antworten, das aber nit beschehen. Dann der tuech halbn sagt her Franntz, er hab thuech von dem juden emphanngen, mit ime derhalben abgeraitt vnd zustundan bezallt, aber des traidts halben onzaigt, was er fur traidt ime zuegesagt, hab er ime geraicht, bestee ime gar nichts etc. Auff solch beder partheien furbringen vnd vill annder beschehen redt vnd gegenredt hatt ain ersamer ratt mit ainhelliger vollg zu recht erkhennt, dieweill her Franntz Sybenburger den schulldbrieff, alls sein aigen hanndtgschrifft vnd pedschadt, den der judt eingelegt, nit zu seinen hannden gebracht noch auch ain gnugsame tödtung desselben furbringen khonnen vnd aines halben phundt phennig daran gestenndig, soll er den juden lautt des schulldbreiffs zubezallen vnd benuegig zu machen in 3×14 . tagn nach stattbrauch schuldig sein. Dann alls der jud furbringt, her Franntz sey ime vmb tuech schuldig XXXII phund phennig vnd derhalb nit gnugsam gewisen, desgleichen auch sein furbringen des traidts halben nit beweisen khan vnd ime doch her Franntz der khaines gestenndig, soll her Franntz ime dem Josephn weder der tuech noch traidts halben nichts zu thun schuldig sein on geferde. Actum, ut supra.

Fogalmazvány számos javítással a szövegben.

Tisztáztatban megtalálható a Geschäftsbuch 5/b.—6/a. lapjain.

Protocolum iudicarium 22—3. l.

2.

1536. január 17. A városi bírói szék Manusch zsidónak 62 font dénárt kitevő követelését Nesslinger Gáspárral szemben törvényesnek ismeri el, míg Stockinger János és Nesslinger Gáspár közti peres ügyben a házat illetőleg nem tud ítéletet mondani, mert az alperes időközben megszökött a városból.

Manusch jud contra Caspar Nesslinger.

Item am 17. tag January anno etc. 36. hatt Manusch jud Caspar Nesslinger vmb 62 tal. den. lautt aines schulldbreiffs beclagt, welcher schulldbrieff zu crefft erkhennt lautt aines verschriben abschidt etc.

An bemeltem tag, damit weder Nesslinger noch annder, so gegen ime handlung haben, auffzogen wurden, sein die herren nach mittag widerumb auf das ratthaus ganngen, alda hatt bemellter Nesslinger Hannsen Stockhinger beclagt, wie er Stockhinger sich seines hauss on sein vnd seiner hausfrauen vorwissen vnd vergonstung vnderstannden hab vnd dasselb zum taill abbrochen vnd verderbt, das bemellts hauss also vill geringer, dann ers gelassen, geschätzt worden sey, begeret abtrag etc. Entgegen hatt Hanns Stockhinger ongezaigt, wie er auss vergonstung sein des Nesslinger hausfrauen in dem hauss gepresst, sein wein in dem kheller behallten vnd das hauss verwarrt, wie ime dann sollchs auch durch sein des Nesslinger porgen, denen solch hauss verpfenndt gewest, bewilligt worden. Er sey auch selbs sein porg gewest, ime seine khinder vnnderhallten vnd sonnst vasst vill guets gethon, das ime also sein hausfrau das hauss nit vnbillich vergonnt. Er hab auch daran nichts abbrochen noch verderbt, was aber darinn abbrochen vnd verderbt, sey durch die khinder, dieweill Nesslinger fluchtig gewest, beschehen, die khain holtz gehabt vnd dauon prennt haben, mög sollchs alles beweisen. Vnd nachdem er Stockhinger auch in notten sein porg gewest, hab er mit nichte anndern dannckhen wellen, dann daz er sich beruembt, er well ainen prattspiss noch in aïm porgen vmbkhern, wie er ime dann auch dermassen ainen prattspiss in im vmbzukhern gedrött, das er mit dem Borss Thamäsch, des von Gran hoffmaister, beweisen mog. Verhoff, er sey ime auff solche sein verantwortung nichts zu thun schuldig.

Auff sollchs sein die partheien abgeschafft worden, damit man sich aines abschidts entsliessen mocht. Alls man aber die parthei wider eruordert, hatt sich vnueröffent des abschidts Nesslinger haimblich on all vrsach vnd bewegnuss weckhgethon vnd wiewoll man in zu eröffnng des abschidt in seiner herberg vnd behausung suechen lassen, ist aber nindert gefunden noch verrer gesehen worden noch erschinen etc. Actum ut supra.

Fogalmazvány néhány betoldással és javítással.

* *Protocollum iudicarium* 47. l.

3.

1538. május 24. Manusch zsidót a városi bírói szék elutasítja keresetével, mivel beigazolódott, hogy néhai Zsigmond szücsnek adott kölcsönét olyan ingatlanok árából kívánja fedezni, amely ingatlanokat Zsigmond szücs árvái nem szüleik után, hanem nagyanyjuk után örökölték.

Manusch judt contra Gillgen ledrer auss der Neustatt, alls gerhaben weilend Sigmunden khurssner verlassner khinder.

An heutt den 24. tag May anno etc. 38. ist vor ainem ersamen ratt erschienen Manusch judt onzaigendt, wie ime weillend Sigmundt khurssner burger zu Odenburg ain michele suma gellts zu thun schuldig gewest, der er zum taill noch vnbezallt were. Nun hette ime ain ersamer ratt auff sein ersuechen zu mermalln zu abschidt geben, khonn er judt auffzaigen auff ainicherlai guter, so von dem Sigmunden khurssner herrueren, so vormalls durch ine nit sein mit rechtem titl verkhomert worden vnd dem Odnburgerischen gebiett vnderworffn, welle man ime gern darauff aussrichtung thun. Nun hette er judt erfragt ainen weingartn am Leberperg gelegen, daneben ain wisen vnd dabei ettlich joch äckhern Im winckl genannt vnd ainen khrautgarten gemellts Sigmunden khurssner verlassnen khinden zuegehörig, begerte ime auff solchen stuckhen seiner schulden bezallung zuuerfuegen vnd aussrichtung zu thun. Enntgegen ist auff vorbeschehen verkhundung erschienen Gillg ledrer von der Neustatt, alls bemellter des Sigmunden khurssners verlassner khinder gerhab, zu antwort onzaigendt, wie die stuck, so der judt gedachten khindern zuegehörig zu sein furgäbe, seiner hausfrawen durch testament von irer muetter wern geschafft, aber durch nachgeendt beschehen handlung bemelltn khindern zuegeaigendt vnd nun ime gerhabschafftweiss eingeben. Nun sei derselben khinder muetter, vorgedachts Sigmunden khurssner hausfrawen, sein schwägerin vor irer muetter gestorbn vnd die tochter vberlebt, das also ongezaigte stuckh auff die khinder nit von irem vatter, der solch schulden gemacht noch von irer muetter, sonder von irer ändl der Rädlerin geerbt vnd nachdem die ändl dem juden nicht schuldig gewest, auch die khinder des juden schulld nit gemacht noch das wenigst von iren vatter vnd muetter ererbt, begerte er die khinder von sollcher des juden clag zu absoluiren vnd gantzlich zubemuessign. Darauff hatt ain ersamer ratt nach aigentlicher erwegung beder partheien furbringen zu abschidt geben, dieweill die stuckh, so der judt onzaigt, von weillend Dorothea, Michelln Rädlers selign verlassner wittibn, welche ir tochter, die Sigmundt khurssnerin, vberlebt, durch erbschafft an merbemellte khinder khömen vnd weder er Sigmundt khurssner noch sein hausfraw solch stuckh nie in irem brauch gehabt vnd khain gefallen guett gewest, die Rädlerin auch noch die khinder dem juden nichts schuldig gewest vnd von irem vatter, alls der die schulld gemacht, noch auch von irer muetter nichts geerbt, derhalben sy solch schulden billich bezallen sollen, so sollen sy die khinder von sollcher des juden clag gantzlich absoluiert vnd bemuessigt sein, wo aber der judt nochmalls ainicherlai guter, so von dem Sigmunden khurssner herruern den Odnburgerischen dition vnderworffn onzaigen khan vnd beweisslich darzue bringen, solle ime darauff gute aussrichtung beschehen. Actum auff der burgerschran die et anno, quibus supra.

1544. július 2. A városi bírói szék egyfelől Manusch kismartoni zsidó, másfelől Pullendorffer Mihály soproni polgár között adósságból kifolyólag megindított perben úgy ítélik, hogy Pullendorffer Mihály tartozik Manusch zsidónak 260 font dénárt megfizetni, melynek biztosítására a meggyesi határban levő és Goldberg, valamint Wieser dülőkben, úgyszintén a soproni határban a Stainer dülőben fekvő szőlők szolgálnak zálogul. Az alperes háromszor 14 napon belül vagy fizet vagy kénytelen tűrni, hogy a zsidó követelése erejéig e szőlőkkel szabadon rendelkezék.

Manusch juden vnd Michaeln Puellndorffer von lehens wegen betreffend etc.

Zwischen dem beschaiden Manusch juden zur Eisenstatt alls elager an ainem vnnd dem edlen, auch furnemen herren Michelln Puellndorffer burger zu Odenburg alls antworter annders taills vmb das ermellter judt benenntem Puellndorffer 280 tal. den. innhalt des furgestreckten auszugs auss der juden gemellter Eisenstatt schuldbuech zu seinen notturfftigen furgestreckht, derhalben dann vollgenndts ein vertrag vmb hawbtsuma vnd gesuech vbergangen, daran gedachter judt ein sumagellts, wellcher er gestenndig gewest, emphanngen etc. haben die herren burgermaister, richter vnd rate gedachter statt Odenburg nach gnugsamer beder partheien verhorung clag, antwort, red, widerredt auf ir beyleuffig gutt vorwissen vnd darnach beschehen wilkürlich zu hannden geben erkennt vnnd gesprochen nemblich, das vorbenannter Puellndorffer gedachtem Manuschen vmb hawbtsuma vnd gsuech, wie obsteet, vber das ihenig, so er vormalls vermög ainer gegeben bekanntnuss, die aber dem juden von dem Puellndorffer wider soll beyhenndigt werden, emphanngen, noch zu raichen oder mit seinen verschriben furpfandten, benentlich ainem weingarten in dem Gollperg, ainem in der Wisen zu Medwisch vnd mit dem weingarten auf den Stainen, wiefer dieselben zusambt den fruchten raichen, zuuergnuegen schuldig sein solle 260 tal. den. der gstatt, das ongezaigte weingärten zusambt den fruchten aufs fuerderlichst nach dato sollen getreulich vnd durch geschworn personen geschätzt vnd beteuert, auch sollche beteurung den partheien auf ir begern zeitlich eroffent werden. Khan oder mag alsdann gemellter herr Puellndorffer berurte weingärten gar oder zum tail vmb sollche beteurung mit parem gelt erledigen, darzue sollen ime drey vierzehnen tag von dato anzuraiten nach stattbrauch beursteen, wo nit, so soll eegemellter judt mit disen weingärten, so weitt sich obbestimpte sumagellts der 260 tal. den. vermöge der schatzung erstreckht, seiner gelegenhait nach, doch gmainer statt Odenburg freyhaiten vnd gewonhaiten hierinn vnuergriffen, zu hanndln, zu thun vnnd zulassen haben. Wofer sich aber berurt weingärten vnd derselben frucht so weitt nit

erstreckhen wurden, so soll mergedachter judt auf bestimbte zeitt in annder wege gar vergnugt werden. Wo auch vber die bestimbt suma geltts icht, vermög der beteurung, wie oblautt, in disen weingarten vbrig befunden, soll dem antwoter auch entgegen nachuollgen vnd erstatt werden. Vnnd wo ye ainer oder all drei weingarten durch obbenannten Puellndorffer vmb die beschehen beteurung in obbestimbter zeitt der drey vierzehen tag erledigt wurden, so soll dem juden das ihenig, so er in sollichen erledigten weingarten beweislich verpautt, auch abgelegt werden vnd eruolhen. In das alles auch vorbenennnts Puellndorffers hausfraw Magdalena, so gegenwurtig gewesen, wider all weiblich freyhaitten bewilligt vnd dowider nichts zu reden zuegesagt. Hiemit sollen bedt partheien ongereger irer speen vnd strittigkhaitten genntzlich gar veraint vnd vertragen sein vnd khaine zu der anndern verrer, dann wie oben verschriben, derhalben nimermer nichts zu sprechen noch zu suechen haben on geferde. Actum Odenburg, den anndern tag Julij anno domini 1544.

Fogalmazvány, melyben törlés csak egy helyen vehető észre.
Tisztázatlanban megvan a Geschäftsbuch 60/a.—61/a. lapjain.

Protocollum iudiciarium 121—3. l.

5.

1544. július 3. Manusch zsidónak Pullendorffer Mihály irányában fennálló követelésének biztosítására lekötött három szőlő becsértéke.

Hernach vollgt die beteurung obuerschribner weingärten.

Vermerckht, wellchermassen die weingärten, ain virtl im Golldperg, ain weingarten in den Wisen zu Medwisch vnnd das virtl weingarten auf den Stainen Odenburg gebietts gelegen, so dem beschaiden Manusch juden zue Eisenstatt durch herren Michelln Puellndorffer burger zu Odenburg furphanndtweiss sein verschriben worden, auf ainen vberganngen verwilkhurten vertrag zusambt den fruchten durch nachbenennt geschworn pergkh vnd annder leutt, so darzue verorndt vnd dieselben aigentlich besichtigt vnd vberslagen, beteuert vnd geschätzt worden sein.

Item das virtl weingarten im Golldperg zusambt den fruchten beteuert worden per 130 tal. den.

Item der Wissner geschätzt per 48 tal. den.

Item der Stainer per 147 tal. den.

Solliche beteurungen sein beschehen vnnd eingesagt worden durch die herren darzue ordenlich furgenomen Casparn Judnfeindt, Hannsen Balaschen beden des rats gemellter statt Odenburg, Valtin Khersen-

grafen, Oswolld Ruesen beden geschwornen perckhmaistern daselbs vnnd den richter Mert Wolleben, auch anndern dreien zu der vnd dergleichen schätzungen verorndt personen zu Medwisch, den 3. tag Julij anno etc. 44.

Hibátlan fogalmazvány.

Tisztáztatban megvan a Geschätsbuch 61/b.—62/a. lapjain.

Protocollum iudiciarium 123. l.

6.

1553. június 9. A városi tanács a zsidók soproni zsinagógáját 80 font dénárért eladja Sebestyén szabónak azzal a feltétellel, hogy a vételárat három részletben két éven belül megfizesse.

Zuuermerkhen, das an heut dato dem maister Sebastian schneider¹ die juden sinagog vermug der schatzung per achtzig phundt phening durch N. burgermaister, richter vnnd rate verkhaufft worden solcher gestalt, das er die zwainzig tal. den. zwischen hinen vnnd Weinachten vnnd vbrigen resst die 60 tal. in den nachuolgenden zwayen jaren gennczlich auf gemainer stat rathauss erlegen. Beschehen den 9. tag Juny anno etc. im 53-ten.

Hibátlan bejegyzés, melyet már Sopron sz. kir. város monographiája c. munka II. kötetének 22. l.-ján leközölt.

Protocollum iudiciarium 185 l.

¹ egykorú írásokból tudjuk, hogy Sebestyén szabónak Mair volt a családi neve.

VI.

A NAGY PER IRATAI

1526 szeptember első napjaiban üzték ki a zsidókat Sopronból, akik visszatérésük és minden anyagi káruk megtérítése fejében elkeseredett pert folytattak Sopron városával szemben, amelyet lényegében elveszítettek, még mielőtt megindítottak volna. Semmi megalkuvásra nem hajlandó soproni tanáccsal szemben csupán annyit tudtak elérni, hogy a soproni házaik becsértékét és a polgároknak kikölsönzött tőkéiket a kamatok nélkül nagy nehezen visszakapták, minden egyébről azonban le kellett mondaniuk. Mindkét fél részéről nagy hevességgel és sok izgalommal járó per I. Ferdinánd királynak 1534 szeptember 12-én kelt rendeletével ért véget, aki kimondotta, hogy ezentúl a soproniak nem kötelesek befogadni zsidókat.

A nagy per iratai közül legelsőnek két darabot még *Kohn Sámuel* közölt. A zsidók története Magyarországon a legrégibb időktől a mohácsi vészig c. munkájának 477—480. l.-jain, de legtöbbször *Pollák Miksa*: A zsidók története Sopronban c. munkában olvashatunk, ahol a 284—349. közti oldalakon e nagy perre vonatkozólag összesen 37 db irat került kiadásra, végül a *Sopron városi oklevéltár* I. rész 7. kötetének 160., 228., 229., 237. és 265. sorszámai alatt található iratok szintén ide vonatkoznak.

Az alábbiakban e nagy per irataiból csupán azokat közöljük, amelyek idáig még sehol sem jelentek meg.

Ha összefoglalva áttekintjük a nagy per iratait, ezekből azt látjuk, hogy tulajdonképpen háromféle bíróság foglalkozott érdemben a Sopronból kiűzött zsidók és Sopron városa között folyó per elintézésével, mégpedig:

1. Mária királyné megbízásából Fürst Ernő kismartoni és Teuffel Mátyás fraknoi kapitányok, valamint Rittschauer Gáspár soproni gyalogos hadak vezére, akik 1527. február 5-én kapták meg erre vonatkozólag a felszólítást, és akik a két peres félt a szokásos frásos eljárásra utasították. Mielőtt bírói ítéletre került volna sor, Mária királyné 1527 április 28-án visszavonta megbízását azzal az indokolással, hogy a kijelölt bírák nem magyarok, pedig ebben a perben csak azok illetékesek ítélni.

2. Ezt követőleg I. Ferdinánd király Reichenbach Vilmos lovagot és Oláh Miklós királyi titkárt bízta meg a soproni zsidók perének elintézésével, akik hozzá is fogtak a nehéz kérdés rendezéséhez, de végül is csak arra szorítkoztak, hogy a zsidók által nyújtott kölcsönök visszafizetésére 1527. szeptember 12-én egy hónapi határidőt adtak, minden egyéb vitás ügyben a visszaköltözés, a zsinagóga és a zsidó iskola kivételével később kívántak dönteni, mire nem került sor.

3. 1528. március 15-re I. Ferdinánd király parancsára 4 magyarból és 4 osztrák megbízottból álló vegyes bizottság összeült a határszéli sérelmek elintézésére Sopronban és ez a vegyes bizottság volt megbízva a soproni zsidóknak függőben tartott vitás ügyeinek elintézésével is, amihez hozzáfogtak, de mielőtt annak végére jártak volna, a húsvéti ünnepekre való tekintettel a tárgyalásaikat félbeszakították azzal, hogy az ünnepek után azokat folytatni fogják. Az osztrák megbízottak húsvét után valóban ismét megjelentek Sopronban, azonban a magyar biztosokra hiába várakoztak, mert azok nem tértek vissza.¹ Így ez alkalommal sem történt döntés a kiűzött zsidók ügyében.

Tudjuk, hogy ez az osztrák-magyar vegyes bizottság 1529-ben újból ülésezett Sopronban, de annak semmi nyomát sem találtuk, hogy a zsidók ügyét elővették volna, ilyenformán más bírói döntésről nincs tudomásunk, mint csupán arról, amelyet Reichenbach Vilmos és Oláh Miklós hoztak, hogy a soproniak kötelesek adósságaikat a zsidóknak megfizetni, azonban minden kamat nélkül.

A Sopronból kiűzött zsidók sérelmeinek ez az elintézőmódja, illetve el nem intézése mindenesetre jellemző az akkori zivataros idők rendkívül zilált igazságszolgáltatására.

1.

1526 őszén. A Sopronból kiűzött zsidók a kormánytanácsoshoz benyújtott panaszukhoz másolatban beterjesztik nemcsak Miksa császárnak és II. Lajos magyar királynak rájuk vonatkozó kiváltságlevelét, hanem csatolják Anna királyné parancslevelét is, hogy ezekkel is bizonyítsák azt a nagy igazságtalanságot, ami velük történt.

Viri magnifici ac domini graciousissimi! In nostra querela, quam nudius tertius obtulimus magnificenciis vestris, inter alia nos referimus ad privilegia nostra per divos Maximilianum cesarem et Ludovicum Hungarie regem confirmata, quorum copias hic una cum mandato Anne regine magnificenciis vestris presentamus, ex quibus omnibus magnificencie vestre cognoscent, quam iniuste expulsi simus. Quare protestamur in nostra querela aliquid minuere, addere, mutare, corrigere et alteram petitionem facere, prout juris est, salvis et reservatis expensis factis, et fiendis, nosque cum his humillime magnificenciis vestris commendamus.

Magnificenciis vestris obedientissimi

judei e Sopronio expulsi.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2. nr. 74/4.

Egykorú, egyszerű másolat vízjegy nélküli papiroson.

Tartalma után ítélve kevéssel azután írták, hogy a zsidókat Sopronból kiűzték és vagy a bécsi, vagy a pozsonyi kormánytanácshoz volt intézve. E beadvány szerint Anna királyné, I. Ferdinánd király felesége, a Sopronból kiűzött zsidók érdekében pártfogó parancsot adott ki, melyről idáig nem volt tudomásunk.

¹ Gedenkbuch, 264—5. l.

1527. április 28. A Sopronból kiűzött zsidóknak második panaszirata Sopron városa ellen, melyben állítják és bizonyítják, hogy a soproniak nem Mária királyné parancsára, hanem saját elhatározásukból önhatalmúlag kergették ki őket a városból, csupán egy óra időt adván nekik a távozásra. Mindezt és az elrablott javaikért teljes kárpótlást kívánnak ebben az ügyben kiküldött teljhatalmú királyi biztosoktól.

Ku(niglicher) m(aiestet) verordnett comisary, gestrenng, edell, gepietendt, ernvest, gnedig hern! Auß dero von Ödennpurg vndienstlich vnd vngegründt einred herneweren nur vns erste eingelegte rechtmessige klag darwider vnd sagend kürztlich noch wie vor, das die von Ödennpürg vns on beuelch von dem vnnsern aussgetribenn vnnd sich des vnnser geweltiglichenn wider alle recht gemechtiget vnd vnderfangen habenndt, auch vnns auff ain stünd vnser weib vnnd kinder mit werhaffter hannd von dem vnnsern hinweggetribenn vnnd in vnsern fallen heusern vnnd gietter nach irenn willenn vnnd wollgefallenn vmbganngen seindt vnnd vnns das vnnser wider alle recht, wider alle pillichaitt, wider die nattürlich vernünfft vnnd gerechtighaitt on ainicherlay vrsachenn, on ainicherlay beuelch vns gweltigklich per vim et vi armata entwendt vnnd spolliert vnns ausgetryben, das vnserig genommen, desshalben wir dan laider vmb vill tausennt florin werdt kommen sind bey cristenlichen frid, bey guttem lanndsfrid, bey gutter oberkaitt vnd bey gutter regierung wider alle pillichaitt.¹

Zu dem andern gnedig hern zaigendt die hern von Ödenpurg an, sy habendt newlich iren gesandten bey der k(uniglichen) m(aiestet,) vnnser gnedigisten fraw künigin rätte zu Presburg gehapt vnnd da in verhör gestannden. Sey aber des austreybenns halben nit meldung oder tractiertt wordenn. Glaübenns fast gern, wan man den hern von Ödenpürg nit all handlungen antzaigenn württ, was k(unigliche) m(aieste)t zu schaffen hatt, den eur gnaden allain all sachen vnnd hanndlungen, die wir gegenn die von Ödennpürg habenndt, in namen ku(niglicher) m(aieste)t zu Vnngern vnnd Behem, vnnser gnedigisten hern vnnd der künigin zu Vnngern, seiner schwester, euch als volmechtig commissary beuolhenn gnugsamen gwalt, macht zu ennd hanndlenn, beuolhen vnnd vbergeben ist vnnd nit allain des austreibenn halben oder einsetzen, sonder in allenn hanndlungen vnnd sachenn, wie dan die glaubwürdig comission lautter ausweyst vnd vermag die eur gnaden zukommen ist, auch die von Ödenpürg selber gelesen, abgeschriben vnd gesechen habenndt, legendt hiemit zu bekrefftigung der sachen ain abschriftt ein mit A. verzeichnett.²

¹ 1. oldal.

² 2. oldal.

Zu dem drittenn gnedig hern fierenndt die vonn Ödennpurg ein, was sy also gewältigklichenn wider vnns gehandelt habenndt, haben sy aus aigner erwegnüs nit gethän, sonnder aus beüelch k(uniglicher) m(aieste)t. Dartzu sagenn wir kürtzlich: nain, sonnder sy habend vnns aus irem aignen frefelichem muttwillen on ainicherlay beuelch wider vnnser confirmation ausgetriben, das vnnser spoliert vnnd genommen wider alle recht vnd pillichaitt, wan gnedig hern es vast woll abzunehmen ist, hetten die vonn Adenpürg ainicherlay beüelch, das die ku(nigliche) m(aieste)t inen beuelhen solt habenn, das man vnns arm jüden mit-sampt vnnsern weibenn vnd kindern solt aüff ain stünd austreybenn vnnd das vnnser geweltiglich nemmen wider recht, sy hetten on zweyffell sollichenn glaubwürdigen, gnugsamen beuelch für eur gnaden reth hiemit eingelegt. Es sind aber gnedig hern blossе vnnd lere wortt, die kain gründ nit habenndt, aüch daraüff nit zepawen ist, wan die von Ödenpurg selber woll wissennt, das sy vnns gewalt vnd vnrecht gethän habendt.

Zu dem vierdten gnedig hern zaigennd die vonn Ödenpürg an, ob wir vnnser schülden näch lautt vnnsers buch vnnd register nit begern mügendt, wan wir die leütt mit dem besuch hart getrinngen¹ habend. Gnedig hern! Sy thund vnns vnrecht daran. Wir habendt vnns mit dem gesuch rechtmessig gegen mengklichem gehalten, auch noch halten wöllenn vnd gnedig hern, das wir vnnser geltschulden nach lautt vnser buchs vnnd register aller billichaitt näch begern mügend vnnd denen von Ödennpürg verschafft worden villfeltig, das sy sölle ire vnderthanen dortzu halten, das sy vns vnserm buch nach vnnd register bezalen, legent wir ain ku(niglichen beüelch hiemit ein, der an die von Ödenpürg aüsgangen, zu erkantnus der sachen mit B. verzaichnett, aüch die von Ödenpürg vormäln allweg sollichem vnnsern praüch dem buch nach zugelassen vnnd bestett habendt.

Zu dem funfften gnedig hern, so fierendt die von Ödenpürg ein, als ab wir sy vmb die gwaltig hanndlüng, die vns wider recht vnnd alle pillichaitt widerfarn, an sy, als an die statt, das ist bürgermaister, richter, ratte vnnd gemain nit ersuchen soltenndt, sonder wider den lütum titüm (*sic!*) stradionem: Hansen ader Petter anklagen soltenndt. Gnedig hern! Sollicher gwalt on recht vnd spollierung vnnd vnnser gros schädenn sind vnd wider die pillichaitt von denen von Ödenpürg zugemessen vnnd zugefiert wordenn, darümb wir vnser² allain ersuchennt, da es beschehen ist, ratione loci vnd delicti vnnd vnns die vonn Ödennpürg darein gebrächt vnnd gefiertt habenndt, mügen wir aller pillichaitt näch vnnsern genomen schaden begern, versehenn vnns auch zu eur gnaden, die vonn Ödennpürg seyenndt vnns allenn vnnsern genom-

¹ 3. oldal.

² 4. oldal.

men schadenn, wie der immer nammen haben ist, zubezalenn schuldig, wan sich die vonn Ödennpürg zu justificationi ires verbrinnges daraus kain behellff habendt noch emflerin mugendt.

Zu dem sechsten gnedig hern, zaigendt die hern von Ödenpurg an aller vngegründt, auch verechtlich eur gnaden, das eur gnaden in allen sachenn nit vollmechtligen gwalt, macht vnnd auctorität in namen ku(niglicher mayeste)t vnd der künigin Maria zu Vngern annhaben soltendt. Vnns verwundert nit klain gnedig hern, das die vonn Ödennpürg ku(niglicher) m(aieste)t comission nitt recht sehen noch vernemen wöllent, gybt er inen doch weg, mäss, wie sy handeln sollendt, sy werdent eur gnaden als comissari nit mäss geben, wan ir lang vndinstlich fürpringen, dan den woll vermitten beliben hette mügen woll erspart vnnd sich die hern von Ödenpürg den artickl nit einfiern hetten mügen zu jüstification der sachenn also laüttendt. Darumb gnedig hern will vns nit gepirn, das wir auff¹ disen beuelch, das ist die comission von kuniglicher maiestet an eur gnaden vnnd vnns, als sy vermainendt, vermainte klag handeln lassen wöllen vnd nün die sach mit vill vngrund vnnd lang einfierung irer misshandlung, die sy an vnns armen jüden wider alle recht vnnd billichait begangen habend, verdecken, tempfen vnd nidertrücken wältendt, als ob eur gnaden vernainen hette, was vns von kuniglicher maiestet für ain beüelch ader entschid gegeben worden sey. Vnd doch die von Ödennpürg eur gnaden nit furbringent, domit eur gnaden vnd wir arm jüden in erkantnis der sachen kommen möchtent, die hern von Ödenpürg vermainendt, wir söllendt irem plossem² vngegründt fürpringen glaüben geben, so sy vnns das vnser wider alle recht genommen habendt, so doch kuniglicher maiestet zu Vngern vnd Behem, auch all cristemlich fürsten vnnd verwalter, weder Türcken, haiden, jüden ader Tatter wider recht vnd die eberkait nyemant nit tringen seind, sonder alle vöckher bey der gerechtighait handtzuhaben vrpiettig sind. Es ist aüch durchaus denen von Ödennpürg zu justification der sach nit fürtreghlich, sy wöllenndt sich aus entschid³ von kuniglicher maiestet bewegen vnd kain⁴ habennndt noch furbringendt. Es ist kindisch durchaus zu anntwurten, darauff ewer gnaden als die hochuerstenndigen mügendt irenn gründ vnd gutt hanndlüng, die sy wider alle recht wider vnns gewaltigklichenn geganggen habennndt, abnehmen vnnd der gerechtighait näch judiciern.

Zum sibennden, das die vonn Ödennpürch einfierenn inn dem artickl, aber der abgemelten zwayer artickl halben, nemlich denn verlüst der jüden gietter, wie sy anzaigennt, mügen wir woll leyden. Gnedig

¹ 5. oldal.

² utána: *wortten törölve*.

³ utána: *ku áthúzva*.

⁴ 6. oldal.

hern! Disenn artickl nem wir an vnnd begeren vnnsern verlüst, wie wir in vnserer klag vnnd diser geschriffte begert habennd vnns zu bezallen schuldig sein, aber das sy macht ader gwalt gehapt habennd vnns auszu-¹treybenn, erscheint noch nit vonn inen kainen gründ, sonnder versehent vnns zu eur gaden, als zu denn rechtenn richter, als vollmechtig gwaltrager vnnd comissary, vnnsern rechtmessigenn begern statt zu thun der pillichait nach zu verhellffen.

Zu dem achtenn gnedig hern, so fierenn die vonn Ödennpürg ein, wie mügendt vnnsere verlüst bey innen nit ersuchenn. Das ist gleich das widerspill des obangetzaigten artickl, als ab gemaine statt nichts genommen hab. Gnedig hern! Vnnsere klag ist gestellt wider die vonn Ödennpürg, als wider burgermaister vnnd ratte die zu gesehenn verhallffen habennd vnnd vnnsere schlüssel zu vnnsern hewsser genommen vnnd an² vnns sollich gewaltigklich handlung verpracht habenndt, darumb wir pillich sy beclagend vnnd vermainendt aller pillichait näch et datur nobis actio directa, ain rechtmessige anfordrung gegen den vonn Ödennpürg.

Zum newnndten gnedig hern, auff denn letsten artickl, das die hernn vonn Ödennpürg antzaigendt, sy wöllendt sich aüßerhalb der zwayer artickl inn kainerlay weg³ einlassenn weder⁴ guettlich mündtlich, geschrifflich noch rechtlich, das wir vnns auff das höchst beschweren auch bezeugend, dan gnedig hern, ewer gnad auch meniglichem mügendt in disem letsten artickl klarlichenn abnemmen brieffen vnnd merckenn, wie die vonn Ödennpürg mit vnns armen jüden vmbgangen sind,⁵ das sy vmb ir handlung recht, das kayserlich recht, das göttlich recht, die natürlich vernünfft vnd gerechtighait nit leidenn mügenn, sonnder gwalt mit vnns armen ellenden jüden praucht habenndt vnnd sich nach gwalts betragenn wöllendt. Gnedig hern! Wir bittendt eur gnaden vmb Gott, der himell vnnd erdtreych beschaffenn hätt, auch vmb das letst vrtail Gottes, da jüden, Turckenn vnnd Tattern zusammen kommen werdennt, vnns auff vnnsere rechtmessige clag vnnd anfordrung des geweltigen gwalts, spolierung vnnsere gietter vnnd aigenenthumb vnns gerechtighait mit der pillichait widerfarn vnnd ergeen lassenn in nammen kuniglicher maiestet, das ir als comissary vollmechtigenn⁶ gwalt vnnd macht habennd, was billich erber vnnd recht ist.

Sechenndt die sach eur gnaden in dem nammen des lebenndigen

¹ 7. oldal.

² 8. oldal.

³ utána: zu törölve.

⁴ utána: weder áthúzva.

⁵ 9. oldal.

⁶ 10. oldal.

Gottes zu eur gnaden erkanntnus, soffer die von Ödennpürch ichts news einfiern, das vnns von nöten sein wollt zu veranntwürttten, mit vermeldüng erlittenn kosten vnd schaden vorbehaltung verrer aller nottürfft.

Eur gnaden vnnderttanig vertribenn vnnd verlassenn judischhait von Ödennpürg.¹

Kivül: Copi von der ander schrifft, so die juden contra die von Edenpürg eingelegt habend am 28. tag Apprillis.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2. nr. 74/3.

Négy ívből álló szakadozott papiros, melynek mindegyik ívében azonos vízjegy látható: körben kétkarú mérleg homorú csészékkal, felette hatágú csillaggal.

3.

1527 nyarán. Sopron városa azzal a kéréssel fordul Mária királynőhöz, hogy mivel a király Reichenbach Vilmost és Oláh Miklóst nevezte ki királyi biztosoknak a köztük és Sopronból elűzött zsidók közti ügyek elintézésére, e királyi biztosokhoz adjon számukra egy pártfogó levelet.

Durchleichtigiste kunigin, genedigiste frau! Als wir verschiner zeit auf euer maiestet gnedigistn beuelh vnd begnadung dy judn ausgetribn vnd sich zwischen vns vnd denselben judn etlich irrung haltn, der vrsachn vns von kuniglicher maiestet herr Wilhalm von Reichnpach vnd Nicolauss Olah zw commissarien gebn sein, dyselbn vns nun verhort etc. Ist vnser vnderthenigist bitt, euer maiestet gerueche in ansehung vnser armuet, getrewe willig dienst vnd gehorsam vnd gegen den gedachtn commissarien gnediglich beuelhn, damit wir vber vnd wider euer maiestet begnadung nit beschwärt, sonder darinn gnediglich gefurdert werdn, des wir vmb euer maiestet mit aller gehorsam verdienen wellen.

Kivül: Supplicatio zu kunigin vmb furdrungbeuelch.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2. nr. 74/21.

Fogalmazvány egy darabka vízjegy nélküli papiroson.

4.

1527 nyarán. A soproni tanács elpanaszolja I. Ferdinánd királynak, hogy a Sopronból kiűzött és Weispriach János, valamint Teuffel Mátyás kapitány birtokára menekült zsidók a nekik tartozó soproni polgárokat letartóztatják, holott ők hajlandók igazságot szolgáltatni ez ügyben

¹ 11. oldal.

hozzájuk forduló zsidóknak. Mivel a zsidóknak ez az eljárása törvénytelen, ezért polgáraik érdekében megfelelő intézkedést kérnek.

Sacra regia maiestas, domine et princeps noster clementissime! Serenissimam maiestatem vestram minime preterit, quod magister civium, iudex, iurati cives ac tota communitas civitatis maiestatis vestre Soproniensis, ut fideles ac subditi sese et omnia bona sua dicioni et imperio maiestatis vestre eciam ante regni illius occupationem, veluti vero et legitimo eorum principi subdiderunt et devoverunt, qui postea per totum illius anni integri spacium cum gentibus et militibus, quos maiestas vestra illic tenebat et de presenti quoque tenet, non pauca damna, que suo tempore enumerabuntur, pertulerunt et perpessi sunt. Et ecce iidem quoque Sopronienses iamiam in laudem felicissime coronacionis, felicisque successus maiestatis vestre per legatos suos sponte sua comparent maiestatem vestram sacratissimam nomine omnium Soproniensium humillime rogantes, eadem dignetur eis privilegia eorum ipsis olim a divis Hungarie regibus, predecessoribus maiestatis vestre concessa, saltem cum successu temporis, quando videlicet regnum istud per maiestatem vestram — Deo propicio concedente — in pristinum statum et pacem redigetur, confirmare atque eos contra et adversus turbatores huiusmodi libertatum clementer manutenere.

Serenissime Rex! Ex quo reginalis maiestas, soror videlicet maiestatis vestre pientissima, de consensu dominorum de consilio sue maiestatis post obitum illustrissimi quondam principis Ludovici felicitis memorie ipsis Soproniensibus indulgit et concessit iudeos omnes ibidem interim commorantes ab urbe propelli, nec eos amplius intra menia et numerum civium intramitti debere, eam ob rem iamdicti Sopronienses maiestatem vestram impense flagitant, eadem dignetur ac velit eis hecine privilegia et litteras excellentissime domine Marie regine de novo iam confirmare, confirmatas manutenere, neque committere, ut iudei illi explosi Jesu Christi, sueque genitricis et cunctorum fidelium hostes inimicissimi deinceps in urbem recipiantur.

Et preterea cives Sopronienses parati sunt prefatis iudeis eorum debita, quoad debitorum suorum sese res et bona extenduntur, persolvere, iudei vero — solucionis tempus in litteris reginalis maiestatis presumtu astu neglexerunt, nec passi sunt se pignoribus pro huiusmodi debitis impignoratis indicacione et citacione saltem premissa contentari —, sed renuunt sua credita ultra II ¹/₂M florenorum exceptis illis, que soluta sunt, currencia a debitoribus suis coram constitutis magistratibus postulare et repetere, sed irrequisitis magistratibus arrestant et impediunt inhabitatores Sopronienses in territoriis dominorum de Weysbria et capitanei castri Fragkno et alibi, ubi ceperunt morari adeo, ut sane nemo civium duo miliaria saltem ab urbe tute migrare sine iudeorum

impedimento possit, cum tamen de jure unusquisque debitor suo creditori cum bonis mobilibus et immobilibus debet et possit satisfacere, quam satisfaccionem iidem Sopronienses una cum debitoribus Hebreorum premissa postulacione et querimonia libenter impendent ea condicione, ut si quis debitor pecunia careret, creditori suo, si Hebreus esset, cum pignoribus et cunctis bonis suis satisfaceret. Super qua re dignetur maiestas vestra miseris Soproniensibus certas litteras ad supradictos dominos terrestres, sub quibus judei degunt, et in futurum habitabunt, decernere, ne deinceps judei pro suis debitis cives Sopronienses arrestent, sive eos propterea ad externos alienos iudices trahent, sed coram magistratibus Soproniensibus suos debitores requirant, quibus sine aliqua difficultate et prolongacione satisfaccio curabitur de concivibus et subditis Soproniensibus quoad valorem omnium bonorum, que possident et que ipsis judeis fuerunt et sunt in registris suis impignorata.

Magister civium, iudex ac iurati civitatis Soproniensis.

Kivül: Supplicatio Soproniensis.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2 nr. 74/14.

Fogalmazvány ívrétű papiroson, melynek vízjegye: körben horgony, felette hatágú csillaggal. A fogalmazvány utolsó bekezdésében sok a törlés és a javítás.

Mivel I. Ferdinánd király Weispriach Jánosnak és a fraknoi kapitánynak, Teuffel Mátyásnak 1527. július 20-án adott ki olyan parancsot, hogy a soproni polgárokat a hozzájuk menekült zsidók panaszára nem szabad letartóztatni (L. Pollák: A zsidók története Sopronban c. műben a 35. szám alatti oklevelet!), nyilvánvaló, hogy ez a kérvény ezt megelőző időben kelt közvetlenül és szolgált előíratul a kérdéses rendelethez.

5.

1528 február havában. Sopronból kiűzött és Nagymartonban, valamint Kaboldon megtelepedett zsidók keserves panaszukkal Reichenbach Vilmoshoz, mint kirendelt királyi biztoshoz fordulnak és tudomására hozzák, hogy annak az ítéletnek, amit ügyükben Oláh Miklós királyi titkárral egyetemben hozott, a soproniak nemcsak hogy nem engedelmeskedtek, hanem azóta már két királyi rendeletet is kihoztak a maguk javára, melyekkel szemben az ő hathatós segítségét kéri.

Edler, gestrennger herr! Eur gnaden geben wir arm, ellend, vertriben juden in vnndertheniger gehorsam vmb Gottes willen zuuernemen.

Als wir arm juden wider die von Ödenburgkh, die vns auch vnbillicher weise vertriben, welche von khuniglicher maiestet comission selbs gebetten vnd erlangt haben vor eur gnaden, als von khuniglicher maiestet verordent comissarien in rechtfertigung gestanden vnd eur gnaden auf vnnsere baiden partheien gnuagsam verhör die billickhait, doch mit vnserm vnergetzlichen grossen schaden haben gehandelt.

In der handlungen haben eur gnaden baider partheyen zuegesprochen vns in der guetickhait zuertragen, deshalb wir arm juden auch di von Ödenburgkh zwaier artickhl halben hindergengig worden laut der hindergangbrief darumben ausgangen, darauf von eur gnaden aines artickhl halben der gelter halben ain leutterten spruch ergangen vns arm juden auf den XII. tag Octobris durch die von Ödenburg zubetzallen. Die von Ödenburg haben vnnsern herrn vnnd hauptman geschriben, wir sollen vns gein Ödenburg zu der betzallung verfuegen, als aber wir erscheinen, haben sy irem zuesagen vnd schreiben vns weder wenig noch vill nicht gehallten.

Auff solhs genediger herr sein di von Ödenburg zuegefahren, an khuniglicher maiestet suppliciert, ainen beuelch erlangt, daz wir vns arm judenn¹ gein Ödenburg solten verfuegen, alsdan sol ainjeder jud nach gelegenhait seiner schulden betzallt werden, welher vns dan inhalt des² spruchs nicht annemblich gewesst, verhoffeten auch daz zu thun nicht schuldig, dan dieweil der spruch lautter in sich helt vnd ausdruckht, welcher tail sich wider diser eur gnaden spruch darwider zubeschwarn hab, soll sich nicht in ander weg, dan bey eur gnaden, als von khuniglicher maiestet furgesetzt comissari sich solhes entschaiden lassen, welhes di von Ödenburgkh nicht gethon, sonder vber den ergangen spruch sich weitter vor khuniglichen maiestet beclagt, deshalb sy den spruch, auch di tagsazung der betzallung nach vermögen irer glub vnd aufrichtigenn verschreibung nicht gehalten noch derselbenn gelebt.

Dennocht haben wir arm juden khuniglicher maiestet beuelh nicht wöllen verachten, sonnder eur gnaden haymgesuecht vnd antzaigen wöllen, aber eur gnaden nicht anhaim gewest, sonder solhes dem hern comenthor angetzaigt, vns not halben vnd armuet gein Ödenburg verfuegt vnnd vermaint, die von Ödenburg wolten vns laut des spruchs betzallen. Als aber ettlich arm juden khomen daraus sy ettlich geschlagen vnd on iren geldschulden eingeschätzt, des vor Got zuerbarmen vnd di armen juden, als dartzue³ gedrungen solhes annemen muessen. Mag eur gnaden selbs annemen, wie sy durch di meut vnd dreissigist sein khomen, daz maniger armer jud khaumb den dritten tail seiner geldschuldt bezallt worden ist.

Lestlich haben die von Ödenburg von khuniglicher maiestet ain andern⁴ mandat erlanngt vermögendt, daz wir arm juden mit der betzallung VI monat verziehen solten laut hiebeiligenden copi, welches alles wider eur gnaden gethonen spruch vnnd auferlegter tagsazung widerwertig vnd dermassen den spruch zu zwaienmalen vbertreten, des vns

¹ 1. oldal.

² utána: beuelhs áthúzva.

³ 2. oldal.

⁴ utána: beuelh törölve.

armen vertriben juden zu grossen schaden vnnnd verderben raicht. Glauben doch nicht anderst, daz eur gnaden gethoner spruch nicht volziehung beschehen vnnnd ausflucht suechen sonderlich durch den burgermaister daselbs ausgee, welcher seiner schulden nach bisher khain juden, wiewol es ime eur gnaden einpildt, entricht vnd betzalt hat, wil alss vnder ainem schein des armen sein schuld damit verdempfen vnd aufschieben, wiewol wir vns vnnser armuet nach billicher vor khuniglichen maiestet hieten mogen beschwarn, haben wir doch wider vnnser phlicht vnd eur gnaden gethonen spruch nicht handeln wollen.

Demnach an eur gnaden, als von khuniglicher maiestet verordenneten comissary, vnnser hochvleissig vnd vmb Gottes willen pit vnnnd begern in ansehung, daz die von Ödenburgkh aus obangetzaigten vrsachen eur gnaden gethoner spruch noch di tagsatzungen der betzalung nicht gehalten, welches dann irer phlicht vnnnd verschreibung nicht gemäss vnnnd glauben entlich, wo di von Ödenburg khuniglicher maiestet di warhait in iren sollicitiern nicht heten verhalten, di beuelh waren ander gestalt verfolgt worden. Dieweil wir nach eur gnaden spruch vnd der von Ödenburg aufrichtig verschreibung zu bestimbter tagsatzung nicht sein worden vergnuegt no(c)h betzallt, sonnder vber solhes in weiter vncost, zerung vnd schaden gefuert, des vns dan nicht zu klainem schaden vnd nachtail raicht, wiewol wir khiniglicher maiestet ausgangen beuelh nicht wollen haben veracht, sonder souer sy dem eur gnaden gethonen spruch gleich gehorsamblich leben, aber der buchstab clerlich ausdruckht, darwider nicht anderstwo, sonder vor eur gnaden sich ainicherlay beschwarung anzusaigen, des dan durch di von Ödenburg bisher nicht beschehen, eur gnaden wölle im namen ho(c)hgedachter khuniglicher maiestet offtbeneuten den von¹ Odenburg ernstlich beuelhen, damit sy vns arm juden laut des spruchs, wiewol sy inen bisher nicht gehalten, on lengern verzug entrichten vnnnd betzallen vnd nit lennger auffziehen, welches sy dan irer phlicht vnd vor Got vns zu thun schuldig. Daz wollen wir arm juden vmb eur gnaden in vnderthenigisten gehorsam verdienen, thuen vns hiemit eur gnaden beuelhen.

Eur gnaden vnderthenigist arm vertribenn juden zw Marttersdorff vnd Koblesdorff.

Eur gnaden! Haben auch di von Ödenburgkh ermant verschafft, damit sy Joseph juden von wegen Mathiaschen, dem sy di phandt geben, on lengern verzug entrichten sollent, des aber bisher nicht beschehen, sonder der arm jud solhes gelts nicht mit klainem schaden mues gerathen.

Kivül: Der armen juden zw Marttersdorff supplication contra di vom Ödenburgkh.

¹ 4. oldal. *Von szócska kétszer írva.*

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2. nr. 74/6.

Kétívrétű vízfoltos papiros, melynek mindegyikében azonos vízjegy látható: korona felette keresztrel és efelett hatágú vonallal. Eredeti példány.

A megszólításból következtetem, hogy az csakis Reichenbach Vilmoshoz lehetett címezve, hasonlóképpen e kérvény tartalma bizonyítja, hogy az I. Ferdinánd királynak Budán, 1528. január 29-én kelt rendelete után (l. Pollák: A zsidók története Sopronban c. munka 314. l.-ját!) íratott, még mielőtt ugyancsak I. Ferdinánd király által Oculi vasárnapjára Sopronban a határszéli viszályok elintézésére kirendelt vegyes bizottság a működését elkezdte volna: ugyanis ennek a vegyes bizottságnak hatáskörébe lett utalva a Sopronból kiűzött zsidók minden fennálló panaszának elintézése is.

6.

1528 március végén. Sopronban ülésező és a határszéli viszályok elintézésével megbízott vegyes bizottság előtt a soproni tanács második beadványában erélyesen tiltakozik az ellen, hogy a Sopronból elűzött zsidók visszaköltözése egyáltalában tárgyalassék, mivel ebben a kérdésben már korábban döntés történt Mária királyné és tanácsosai részéről.

Regie maiestatis consilarii et commissarii etc., domini gratiosi! Nos innovamus nostram peremptoriam exceptionem et breviter eam recapitulando exponimus.

Quod reginalis maiestas consideratis damnis et iniuriis, quibus a judeis longo tempore affecti sumus, gratiose permisit eosdem ex medio nostri excludere.

Quodque deinde reginalis maiestas consilium et nuntium suum, magnificum dominum, dominum Franciscum de Wothyañ ad nos misit dando modum et formam eosdem expellendi et secundum quam instructionem nos processimus.

Quibus sic expulsis reginalis maiestas una cum consiliariis suis et negocio plene examinato huiusmodi expulsionem ratam habuit et confirmavit.

Quod vero judei exponunt negocium plene examinatum non fuisse, in eo iniuriam reginali maiestati faciunt, nam intellectis nostris gravaminibus et quorum copias hic offerimus ac consideratis nostris obsequiis et fidelitatibus huiusmodi expulsionem ex quacunque causa factam ratam habuit et confirmavit, de et super quo articulo nos in litteras reginalis maiestatis referimus et si opus fuerit, ad aliter probandum per ipsos dominos tunc sue reginalis maiestatis consiliarios offerimus.

Et consequenter probare possumus regiam maiestatem tempore sue felicissime coronationis per decretum pronuntiassse omnia gesta et acta per regialem maiestatem rata et firma se habitura.

Et ultra ipsam regiam maiestatem per medium cancellarii regni

Hungarie cum aliis sue regie maiestatis consiliariis gratiosam relationem dedisse, scilicet judeos in civitatem Supronensem nunquam recipiendos.

Et quamquam causa judeorum magnificis et generosis dominationibus vestris sit decidenda, tamen ita commissa non intelligitur, ut priora conclusa et confirmata rescindi debeant aut prius rite iudicata et gesta retractari, illud enim non esset secundum iusticiam causam tractare, neque rescriptum judeorum, quo negocium tractandum committitur, clausulas derogatorias prius gestorum et concludorum habet, jure ergo opponimus causam prius esse decisam atque ideo ab impetitione judeorum, quatenus restitutionem tangit, nos absolvendos, nam in aliis articulis alii commissarii sunt et fuerunt.

Addimus preterea, si causa restitutionis prius decisa non esset, tamen restitutio fieri non debet, ubi invenitur aut timetur scandala, quale ex hac restitutione omnino timendum foret. Et eo maxime, quod nulla alia civitatum regni Hungarie gravaretur hoc modo, nam contra Poseniensem et Budensem nihil tale attentatur, imo gratiose eis permissum est iudeos amplius non recipere et nos nihil commisimus, quare contra prius gratiose permissa et concessa et conclusa et ratificata et confirmata gravari debeamus.

Cetera ad presens disputare aut defendere non intendimus, sic et non teneamur, unde in presentiarum ea, tanquam ad causam inutilia, abmittimus, quibus nos magnificis et generosis dominationibus vestris humilliter commendamus.

n. magister civium, iudex et jurati Supronienses.

Kivül: n. Sopronienses 2-a scriptura contra restitutionem judeorum.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2 nr. 74/15.

Fogalmazvány vízjegy nélküli papiroson, melyet a nedvesség kissé megfakított.

7.

1528, április 1. után. A Sopronban üléselő vegyes bizottság előtt a soproni tanács megismételt védekezését Handl kismartoni zsidó vádjaival szemben, kijelentvén, hogy a gyilkossággal vádolt asszonyt a brandenburgi örgróf közbenjárására engedték szabadon, és hogy ők készek minden zsidónak igazságot szolgáltatni követeléseik tekintetében.

Regie maiestatis consilarii et commissarii etc., domini gratiosi! Nos repetentes nostram scripturam prius oblatam conclusive dicimus, quod nos ad preces illustris marchionis Brandenburgensis ream dimisimus et quo ad illam dimissionem et relaxationem pene et carceris et de qua predicta rea absoluta est, ipsius judei nihil interest.

Et in hoc articulo magnifice et generose dominaciones vestre animadvertere velint, quod judeus sibi ipsi contrarius est, nam in prima scriptura petit mille florenos pro interesse, in secunda concludit pro pene corporali, quam putat sine voluntate sua per nos non potuisse remitti allegans autem contraria audiri nondum.

Secundo dicimus, quo ad interesse judei nos eidem judeo iusticiam nunquam denegavimus, neque in posterum denegaturi sumus, unde nullam causam habet contra nos querulandi, neque nos eidem ex aliqua probabili causa ad aliquod interesse teneamur, grave enim esset, imo etiam iniquum, ut iudex seu iudices interesse partium solvere teneantur, remedia autem contra iudices prodita, prodita sunt in defectum iusticie ex aliqua iniusta et inhonesta talesia.

Addimus preterea, quod conditio ipsius ree hactenus non est deterior, quam fuerit tunc, cum dimitteretur.

Et consequenter repetimus nostram priorem scripturam atque istis adiunctis ulteriori cognitioni nos submittimus.

n. magister civium, iudex, et iurati Supronienses.

Kivül: Supronienses contra Handl judeum. Conclusio causarum.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2 nr. 74/17.

Fogalmazvány több javítással a szövegben, vízfoltos papiroson, melynek vízjegye: korona.

Nyilvánvalónak látszik, hogy a soproni tanácsnak ez a beadványa válasz kívánt lenni Handl kismartoni zsidónak 1528. április 1-én kelt periratára, amelyet okmánytáram I. 7. 297—8. l.-jain már leközöltem.

8.

1532. május 3. Pozsony. I. Ferdinánd király Ofner Bertalan soproni polgár kérelmére megengedi, hogy Manusch kismartoni zsidónak járó 52 forintnyi tartozását a most elmúlt Szent György naptól számított fél év elteltével fizethesse meg.

Ferdinand von Gots genad Romischer, Hungarischer, Böhemischer kunig, alzeit merer, infant in Hispanien, ertzherzog zu Österreich etc. entpieten vnseren getreuen, fursichtigen vnd weisen richter vnd rat vnser stat Odenburg vnsern gruess vnd genad. Vns hat der fürsichtig Berthlme Ofner burger diser vnser stat Odenburg zuuersten geben, wie er vor verschiner zeit auss nöt gezwungen ain benant summa gelts von Manusch juden zu der Eisenstat wonhaft zu lehen genomen, von welcher summa wegen auch gesuech, so darauf geloffen, zubezalen, so er durch gemelten juden gedrungen hette ir zwischen sein vnd jetzgedachts juden ain p(i)lichen vertrag aufgericht, das derselbig Ofner berurten

juden auf¹ Sant Georgen tag nächst verschinen fur die hauptsumma vnd gesuech, so darauf erwagsen, zalen vnd geben solt zwenvndfunzig florin, welichen vertrag wiewol in derselbig Ofner angenomen, jedoch dweil er vor wegen diser gefährlichen zeiten solich gelt nit hat mogen zu wegen bringen, hat er vns demuetic gepetten, damit wir auss vnser kuniglichen genad die bezalung derselbigen 52 florin auf ain lengerer zeit erstrecketen. Dieweil nun dits vnser kuniglichen messigung vnd sanftmuetickeit eigenschaft ist den ernst der gerechtikeit mit der barmhertzikait zu temporiren, sei wir auss noturft vnd armuet desselbigen Bertlme Ofner bewegt worden vnd bedacht die schwer gelegenheit diser zeit, in welichen ainen jedlichen schwer ist gelt zu vberkhemem, die bezalung der obgemelten 52 florin von zeut dato vber ain halb jar zu bezalen verlengert haben in solicher gestalt, das er sobald dits halb jar verschinen, obgemelten juden der gedachten summa on weitem verzug begnügen solle. Von deswegen schaffen vnd gepieten wir mit ernst eur getreuhait vnd jetzlichen andern richtern vnd rechtfürern dises vnser kunigreichs, wo dieselben weren, damit ir nit sollet bei aufmerckung vnser genad gemelten Bertlme Ofner zu bezalung gemelter 52 florin zwischen der zeit halben jar von dato diss briefs zu raiten zwingen oder denselbigen, derhalb er dise summa gelts nit bezahlt hette, in seiner person noch inn sein güetern hindern, betrueben oder schadhaft machen. Disen verlesenen brief dem vberantwurter wider zuzustellen, der geben ist zu Presburg, am tag der Erfindung des heiligen creutz im thausent funffhundert vnd zwaivnddreissigsten jare.

Kivül: Copi aines küniglichen beuelchs auss dem latein in teutsche sprach vertülmätscht des Manusch juden halben.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2. nr. 74/1.

Egyszerű és egykorú, latinból németre lefordított másolat vizjegy nélküli papíron.

Ezt az oklevelet megrövidített formában már leköszölte *Pollák Miksa*: A zsidók története Sopronban c. munkájának 345—6. l.-jain.

9.

1533. július 26., Bécs. *Paltram András és Reiss János, mint Sopron város bécsi kiküldöttei, megküldik a soproni tanácsnak azt a királyi rendeletet, amelyet imént kaptak kézhez és közlik, hogy haladéknélküli céljából kérvényt nyújtottak be.*

Fursichtig, ersam, weis herrn, eur weishait sein vnser gehorsam willig dienst alzeit zuuor! Vnd gebn euch zuuernemen, das vns diser hierin ligunden khuniglichen beuelich an heut dato in der XI-ten stund

¹ utána: kunftigen törölve.

zu mittagzeit durich ain camerpotten vberantwort worden, welichen wir, so wir in rat befunden vnd verstanden der juden sachen betreffend aufgethon vnd gelesen, aber nit müglich nach innhalt sölichs beuelichs vns wissen zu halten verstanden haben. Derhalben in der selbigen stund der kuniglichen maiestet zu supliciren furgenommen an dieselbig vnser ynthericht gethan, dieweil vns gedachter beuelch ain so kurtzen termin benent, welichen vns schwer oder nit möglich sei zu halten, wölle vns¹ ir maiestet zu kainer vngehorsam noch nachlässikeit messen, sunder als sein getrew vnthertan genediglich erkennen etc. Aber die juden nit ge- feirt sich villeicht verkürtzt zu werden, gedacht solichen beuelich durch den posstmaister gen Odenburg zu senden von vnns begert, welches wir ime stat than vnd hierinnen verschlossen. Hab wir eur weishait zu ynthericht in eil nit wöllen verhalten. Actum Wienn, den 26-tn July anno etc. 33.

Eur weishait gesandten: Andre Paltram vnd Hans Reiss.

Kivül: An die ersamen, weisen herrn n. burgermaister, richter vnd rat der stat Odenburg, vnser gunstigen hern.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2. nr. 71.

Eredeti levél papiroson, a pecsételésnek halvány maradványával. A papiros vízjegye: szemjelés nélküli ökörfej, szarvai között felfelé haladó vonallal, azonban nem vehető ki, hogy e vonal végén mi van.

E levélben említett királyi rendelet nem lehet más, mint amelyet Pollák: A zsidók története Sopronban c. munkájának 347. l.-ján 56. sorszám alatt közöl. Ez a rendelet arra vonatkozik, hogy a soproni tanács a náluk őrizetben levő zsidóládát két napon belül Bécsbe szállítsa.

.. ..

10.

1534 nyarán. A soproni polgárok azzal a kéréssel fordulnak I. Ferdinánd királyhoz, hogy hűséges szolgálataikra való tekintettel és a város nehéz anyagi helyzetét figyelembe véve, őket a zsidók által fizetni szokott évi adótól mentesítse.

Sacra regia maiestas, domine et princeps noster clementissime!

Sacre maiestatis vestre cancellarius, reverendissimus dominus Agriensis, relationem eiusdem maiestatis vestre in causa iudeorum ac census eorundem exacto triduo nobis detexit, eam videlicet, quod nos et communis civitas Soproniensis propter restantem censum iudeorum, quem se dari olim debuisse aiunt, quamquam nobis de eo plane nihil constat, in presenciarum IIII C florenos Hungaricos ad cameram maiestatis vestre persolvere debeamus ac futuris semper temporibus tantumdem, quantum iidem iudei singulis annis debebant maiestati vestre tri-

¹ utána: sein áthúзва.

buere. Ad quod onus subeundum nos miseri cives omnino sumus impares, nec quitquam de iudaico censu nobis constat, quottam summam dederint vel non. A quibus iudeis nihil nobis utilitatis aut commoditatis relictum est, unde dandum esset, nisi quod multi cives propter solutionem debitorum, quibus iudeis debebant, universa bona sua vendere et alienare ac ceterosque cum periculis suis venditare coacti sunt. Si nos onera iudeorum debemus singulis annis perferre, tunc certe maiestas vestra cognoscat pauperes cives et civitatem suam in confinibus ac hostium faucibus existentem et situatam cum re publica sua qualicunque non posse sustentari, quia res publica alias a retroactis temporibus propter adversos infortunii casus maiestati vestre aliquantulum recensitos adeo fuit neglecta, ut a centum annis et ultra civitatis menia saltem reficere aut alias municiones comparare maiores nostri minime potuerunt. Sed bona spe ducti maiestatem vestram et opes et rem publicam subditorum suorum, ut principem optimum, augustissimumque decet, defendere esse et non divellere. Idcirco maiestatem vestram causa Dei ac chare sobolis rogamus et obsecramus, eadem velit damnorum, paupertatis et malorum perpessorum et fidelitatis nostre gracie meminis ac nobis miseris, calamitosis et perturbatis civibus ab iudeorum onere sive iudaico censu ullo modo vel ad alicuius sinistram suggestionem ac nova hac afflictione parcere, neque supra posse nos gravari permittere, quin potius in antiquis censibus, quibus maiestati vestre sumus obnoxii, conservare, quoniam per varios istorum temporum casus usque adeo et viribus et operibus aut facultatibus exhausti sumus, ut dedecet et pudet referre, Deus nobis testis est, quod si maiestas vestra facultates et vires nostras proinde, ut nos ipsi, quibus constat, metiretur, eadem nos non onerandos, sed magis ab oneribus futuris temporibus exonerandos fore censeret. Qui maiestati vestre dediti ac toti et rebus et corpore subditi et subiecti sumus, cui nos obedientissime commendamus.

Eedem serenissime maiestatis vestre fideles ac subditi cives civitatis maiestatis vestre Soproniensis.

Kivül: Soproniensis, Ödenburg.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2. nr. 74/12.

Fogalmazvány rendkívül sok javítással a szövegben vízjegy nélküli papiroson. Mivel I. Ferdinánd király 1534. szeptember 12-én kelt oklevelével mentesíti Sopron városát a zsidók által fizetni szokott évi adó megadásától, ezért gondoljuk, hogy ez a kérvény 1534 nyarán kelt, más szóval ennek a kérvénynek kedvező elintézése volt az 1534. szeptember 12-i kedvező döntés.

1534 nyarán. A soproniak hallomásból értesülvén arról, hogy a Sopronból kiűzött zsidók kéréseikkel állandóan ostromolják a királyt, a maguk részéről szintén kérvénnyel fordulnak I. Ferdinánd királyhoz, amelyben elmondják, hogy annak idején Mária királyné és tanácsosai beleegyezésével űzték ki Sopronból a zsidókat, és mivel Őfelsége koronázásakor ünnepélyesen megígérte, hogy Mária királyné minden intézkedését jóváhagyja, erre való tekintettel, megismételve minden eddigi vádjait a zsidók ellen, arra kéri, hogy a maga részéről is egyezzen abba bele, hogy a zsidókat soha többé ne kelljen a városukba befogadni.

Sacratissime rex, domine et princeps noster clementissime!

Nos ex relatu vulgari ac publica fama percepimus cecam gentem Hebreorum, que permissione serenissime domine Marie regine Hungarie et Bohemie etc. ac consiliariorum sue maiestatis matura deliberacione exclusa, nos iam pridem coram sacra maiestate vestra in multis et vehementer accusare cepisse, se et tandem maiestatem vestram contra decisionem per reginalem maiestatem prius factam restitui petivisse, quorum iniquitates et astucias, quibus nos et subditos maiestatis vestre, cives Sopronienses, a multis seculis molestaverunt et perturberunt, paululum referre et proponere curavimus.

Primo, cum sancte memorie Ludovicus rex contra Turcas proficisci vellet, quod pociores ex judeis fugam a nobis arripiebant ad Ferream Civitatem, unde per nos specialibus litteris et minis revocati sunt. Deinde cum miserabilis clades nunciabatur, ceterique judei ab urbe primitus fugam parabant et reperti sunt duo onusti currus cum rebus judeorum ad fugam parati et educendi.

Unde necessitate urgente causam judeorum ad serenissimam reginam Mariam tunc Posonii agentem deduximus et obtinuimus, quod possemus judeos expellere, quod fecimus iuxta instruccionem nobis datam.

Quodque reginalis maiestas consideratis damnis et iniuriis, quibus a judeis longo tempore affecti sumus, graciose permisit eosdem de medio nostri expellere.

Quodque deinde reginalis maiestas consiliarium et legatum suum, magnificum dominum Franciscum de Bothyan ad nos misit dando modum et formam eosdem expellendi et secundum quam formam nos processimus, quibus sic expulsis reginalis maiestas una cum consiliariis suis et negocio plene examinato huiusmodi expulsionem specialibus litteris ratum habuit et confirmavit judeos a tempore expulsos et deinceps intra civitatem Soproniensem non esse recipiendos.

Accedit, quod sacra maiestas vestra in die felicissime coronacionis sue omnibus regnicolis promisit donaciones et concessiones et aliam per

reginalem maiestatem tempore sue viduitatis factas easdem et gratas et firmas se habituram.¹

Idemque maiestas vestra, cum Lincii exactis aliquot annis ageret, nobis et legatis civibus nostris graciosae relatione annuit iudeos in posterum intra civitatem nostram non recipiendos esse ac nos penes donationem et concessionem serenissime domine Marie regine Hungarie etc. graciose manuteneri et observari velle, quod et in presenciarum obedientissime fieri petimus.

Inde audivimus iudeos aures maiestatis vestre abtundere ac maxima cum iactancia clamitare, quod annui census eorum, quos maiestati vestre singulis annis ante eorum expulsionem tribuere, in alienum saccum caderent. Ea certe exigua porcio fuit, quod ex eo coniecturari potest, quoniam tota perversa gens Hebraica in hoc regno Hungarie quondam existens in Buda, Pesth, Albaregali, Posonii, Tirnavie et in infinitis aliis locis, non plus maiestati regie pro annuo censu quam mille et ducentos florenos solvebant et a Christianis plus quam centena milia florenos cum usuraria pravitae elicebant et minime speramus maiestatem vestram eos pro tam levi ac inani pecunia restitui facere maxime, quod imminet et timetur scandalum et iam murmur est inter plebeum populum, ut si iudei iterum restitui deberet, multos civitatem relicturos ac alio etc. migraturos. Non enim apparet maior defectus Sopronii, quam defectus optimorum civium, quorum magna copia simul cum coniugibus, liberis et familia per Turcas nunc secundo crudeliter profligata, trucidata et in perpetuam servitutem est abducta. Et quia causa restitutionis per reginalem maiestatem prius decisa est et si decisa non esset, tamen fieri non debet, ubi imminet aut timetur scandalum, quale in hac restitutione omnino timendum foret et etiam furor populi vulgaris, qui in iudeos semper sevirare solet, per nos cohiberi facile non possit, quando in ipsos iudeos insilerent et eo maxime, quod nulla alia civitatum regni Hungarie gravaretur hoc modo, nam contra Posonienses nihil tale attentatur, imo graciose eis permissum est iudeos amplius non recipere, nec quicquam tale nos commisisse speramus, quare nos contra prius graciose permissa, concessa et conclusa et confirmata reginalis maiestatis gravari debeamus.²

Postremo rogamus et supplicamus maiestatem vestram eadem considerare velit, quod nos et maiores nostri semper summa fide apud dominos reges Hungarie fuimus et habiti sumus, quod multis litteris testimonialibus et privilegiis a quadringentis annis docere possemus, quibus testatum ac relictum est, quod nos non solum sanguinem nostrum, sed et sanguinem liberorum nostrorum pro salute regni et regum exposuimus et ultra non minore fide et integritate erga principes archiduces

¹ 1. oldal.

² 2. oldal.

Austrie, ubi honestas et ratio expostulabat et permittebat, nos et nostra exhibuimus.

Et hec ideo citra jactanciam commemorare oportuit, ut sacra maiestas vestra intelligeret nos non minori favore dignos, quam ipsos judeos, tacemus in presenciarum onera, que in dies pro felici regni statu nobis imponuntur et que quotidie subimus.

Contra sacrilegi jüdei, supersticiosi heretici prophani personarum trinitatem detatis ac totam fer scripturam preter Mo(i)sen detestantes, Christum Jesum unicum redemptorem et servatorem nostrum plasphe-mias et probra iniiciunt dicentes ipsum de inmundo adulterio et infami matre natum, cruci suspensum ac eius gloriosam genitricem Mariam mulierem communem in Hebraica lingua: thlüa, quod salva reverencia dixisse, nuncupant. Petunt insuper veridictam contra omnes Christianos, quod baptisatis nulla salus esse debeat, Deus baptisatos perdat, devastet as scandalizet et omne malum nobis imprecari soliti sunt.

Quare sacram maiestatem vestram, ut Christianum principem et dominum nostrum graciosum, unanimiter omnes imploramus, eadem dignetur nos penes concessionem et confirmacionem illustrissime domine Marie regine Hungarie etc., sororis maiestatis vestre, in hac parte nobis concessas contra impeticionem et vexaciones judeorum graciose manutenere et conservare, judeis perpetuum silencium iniungere ac nobis eandem concessionem et confirmacionem, ut rex Hungarie, confirmare, quatinus judei futuris semper temporibus et in perpetuum intra hanc civitatem maiestatis vestre Soproniensem nullo modo recipiantur, pro quo Deus optimus maximus sacre maiestati vestre mercedem dare non dedignabitur copiosissimam et nos pro felici statu ac regie maiestatis vestre Deum exorare non cessabimus ac parvulos ac posteros nostros doceamus illius meminisse gracie et ea, qua debent, humilitate et graci-
arum actione nunquam obliviscantur.

Eodem sacre maiestati vestre nos obedientissime commendamus.¹

Kivül: Soproniensis supplicacio.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2. nr. 74/13.

Fogalmazvány ívrétű papiroson, melynek vízjegye közelebbről meg nem határozható állapot. A fogalmazványban igen sok javítás és törlés van, mi bizonyítja, hogy az, akitől ered ez az írás, mennyire nehezen találta meg a megfelelő kifejezéseket.

Mivel a török 1532. évi hadjáratáról ez a kérvény úgy emlékszik meg, mint elmúlt eseményről, ezért azt hisszük, hogy e kérvény hatására adta ki I. Ferdinánd király 1534. szeptember 12-én kelt rendeletét, melyben megengedte a soproniaknak, hogy a zsidókat ezentúl nem kötelesek befogadni (l. Pollák: A zsidók története Sopronban c. munkában az 58. szám alatt közölt oklevelet!).

VII.

VÁROSI SZÁMADÁSKÖNYVEK.

A város bevételeit és kiadásait feltüntető számadáskönyvek a városi történetnek egyik legbecsesebb forrását nyújtják, amelyekből sok olyan eseményre derül világosság, amikről az egykorú oklevelek és egyéb természetű iratok hallgatnak. Sajnos, éppen ez az értékes sorozat igen hiányos, így a nagy per idejéből, amely a Sopronból kiűzött zsidók és Sopron városa között az 1526—1534. közti években folyt, csupán két évből maradtak fenn, ezért nem is vagyunk tájékozottak a 8 évig tartó elkeseredett küzdelem minden részletéről. Az el nem pusztult számadáskönyvekből az alábbi részletek vonatkoznak a zsidókra:

1.

1527. július 22. *Fleischacker Mihály városi küldönc 2 font dénárt kap azért, mert a királyi kancelláriából egy zsidókra vonatkozó oklevelet váltott ki.*

Item mer hab ich aussgeben dem Michel Fleyschacker in pottschaftt gee Wienn I tal. den. Actum am montag vor Jacobi.

Mer hab ich im geben 2 tal. den., das er die prieff hat auss der kanczlej gelest von wegen der juden.

(1527/8. évi számadáskönyv, 34. l.)

2.

1527. július 3. *A soproni polgármester és városi jegyző Bécsben tartózkodik a zsidók miatt.*

Item zw dem ersten hab ich aussgeben dem herren purgermaister vnd statschreyber zu erczerung 5 tal. 4 sol. den., dy seindt geraÿst ge

Wienn von wegen der juden. Actum am mitt(w)ochen nach Maria haim-
suechung.

(1527/8. évi számadáskönyv, 40. l.)

3.

1527. augusztus 11. *A városi polgármester és még néhány tanácsos Bécs-
újhelybe utazik el a zsidók miatt.*

Item mer hab ich aussgeben dem herren purgermaister 13 tal. den.,
er ist mit anderen herren des radcz in die Neunstat geraÿst von wegen
der juden. Actum am suntag nach Sandt Laurenczen tag.

(1527/8. évi számadáskönyv, 40. l.)

4.

1527. július 2. *A városbíró is a polgármester után megy Bécsbe és a költ-
ségre 10 font dénárt visz magával.*

Item mer hab ich hinnach geschickt peÿ dem richter 10 tal. den.
Actum am tag Maria haymsuechung.

(1527/8. évi számadáskönyv, 40. l.)

5.

1527. szeptember 11. *A polgármester és néhány tanácsos Bécsújhelyen
ismét 3 font dénárt költ el a zsidók miatt.*

Item mer hab ich aussgeben dem herren purgermaister vnd anderen
herren zu erczerung in die Neunstat von wegen der juden 3 tal. den.
Actum am mittichen nach der Gepuert Maria.

(1527/8. évi számadáskönyv, 40. l.)

6.

1527. október 6. *Schüczner Pál városkamarást és a városi jegyzőt a városi
tanács Bécsújhelybe küldi a zsidók miatt.*

Item mer bin ich vnd der statschreÿber in die Neunstat geschickt
worden von wegen der juden. Haben wier verzert 6 sol. 24 den. Actum
am suntag nach Michaelis.

(1527/8. évi számadáskönyv, 41. l.)

7.

1527. október 9. A városi jegyző kénytelen ismét Bécsújhelybe utazni a zsidók miatt.

Item mer hab ich aussgeben zu zerung dem statschreÿber 5 sol. 4 den. Er ist zogen von wegen der juden in dy Neunstat. Actum am mitt-(w)ochen nach Franczisci.

(1527/8. évi számadáskönyv, 41. l.)

8.

1527. A zsidótemetőnél fekvő szőlő megművelésére egy font két solidus dénárt fordít a város.

Item mer hab ich aüsgeben von dem weingarten peÿ der juden-freythoff zu pauen I tal. 2 sol. den.

(1527/8. évi számadáskönyv, 44. l.)

9.

1527. szeptember 23. A zsidóügy elintézésével megbízott biztosoknak Sopron város Bécsújhelyen egy nyúllal, fogoly- és rigómadarakkal kedveskedik.

Item mer hab ich ausgeben vmb wiltpret, vmb ain hasen vnd repp-hüener vnd draschelln 4 sol. 14 den. Hat man den commisseren verschenckt in die Neunstat von wegen der judenhandlung. Actum am montag nach Matheus tag.

(1527/8. évi számadáskönyv, 49. l.)

10.

1527. szeptember 24. Sopron város egy fél vaddisznót is küld Bécsújhelybe ajándékba.

Item mer hab ich ausgeben dem Cristan Fleyschacker vmb II viertail schweinen wiltpret 2 tal. den. Hat man auch in die Neunstat verschenckt. Actum am erichtag nach Matheus tag.

(1527/8. évi számadáskönyv, 49. l.)

11.

1528. március 13. *A polgármester és néhány tanácsos Bécsújhelyen tartózkodik a királyi biztosoknál a zsidók ellen vitt per miatt.*

Item mer hab ich ausgeben dem Nat Waleschen 4 tal. I sol. 26 den. Hat er ausgeben in dÿ Neunstat, als her purgermaiter vnd ander herren in der judenhandlung seindt gewesen vor den commisseren. Actum am freytag nach Gregorÿ.

(1527/8. évi számadáskönyv, 71. l.)

12.

1528. március 11. *A zsidóügyben eljáró királyi biztosoknak Sopron városa halat ajándékoz.*

Item mer hab ich dem Kaincz vischer pezalt visch I tal. 2 sol. den. Hat man den commisseren vererdt. Actum am mittichen vor Mitvasten.

(1527/8. évi számadáskönyv, 74. l.)

13.

1528. március 16. *A királyi biztosok ismét halat kapnak a soproni polgármestertől.*

Item mer hab ich dem Cristoff Muern visch pezalt 3 tal. den. Hat der purgermaister von im kaufft vnd gesagt, den commisseren vererdt. Actum am Montag vor Mitvasten.

(1527/8. évi számadáskönyv, 74. l.)

14.

1528. év elején. *A zsidó utcában lakó Fleischacker Mihály 40 dénárt kap azért, mert Reichenbach Vilmosnak egy étkezéshez elégséges ajándékot vitt Bécsújhelybe.*

Item mer hab ich dem Michel Fleyschacker in der Judengassen geben nach pefelich her purgermeister I sol. 10 den., das er auff ain mall hat den von Reychenpach in dy Neunstat ein erung gefiert.

Reichenbach Vilmos volt az egyik királyi biztos, aki a zsidók és Sopron városa között folyó perben ki volt küldve.

(1527/8. évi számadáskönyv, 86. l.)

15.

1528. április 8. *A zsidótemetőben lakó Keresztély 2 font dénárt kap azért, mert a városházi borpincébe bort adott.*

Item mer hab ich dem Cristan in dem judenhoff wein pezalt 2 tal. den. Hat er in den radtkeller geben. Actum am Antlicz mittichen.

(1527/8. évi számadáskönyv, 77. l.)

16.

1530. április 20. *A zsidótemetői vincellér munkabér címén egy font dénárt kap.*

Item am Östher mitboch dem weintzerel in dem jwdhoff gebm I lb. den.

(1530. évi számadáskönyv, 56. l.)

17.

1530. március 30. *Mandel zsidónak házát a város megveszi 70 font dénárért.*

Item am mitboch nach Lettare dem Mändll. jwdn tzalt vir sein hauss, darwmb sein qwyttwngí auf dem rathaws ist, hab im gebm 70 lb. den.

(1530. évi számadáskönyv, 60. l.)

18.

1530. április 14. *A zsidótemetői vincellérnek ismét 2 solidus dénart fizetnek.*

Item am Antlastag dem weintzörl im jwdnhoff gebm 2 sol. den.

(1530. évi számadáskönyv, 62. l.)

19.

1530. április 30. *A zsidótemetői vincellér 6 solidus dénár munkabért kap.*

Item mer den tag (an Sandt Fyllip et Jacob abmtt) dem weintzörl im jwdnhoff gebm 6 sol. den.

(1530. évi számadáskönyv, 65. l.)

20.

1530. május 11. Izsák, Schmölderl és Handl zsidók házukat, mely valamikor György kereskedőé volt, 80 font dénárért eladják Sopron városának.

Item am mitboch nach Sandt Michel erscheynwng hab ich gebm nach geschäftt der herren dem Ysagk, Schmöllderll vnd Hädl jwdn von wegn irer pehawsswng, das dem Jorg kramer hat tzwegehorrdt vnd dye qwyttwng ligt awf dem rathawss vnd darfy tzallt 80 lb. den.

(1530. évi számadáskönyv, 67. l.)

21.

1530. május 30. A zsidótemetői vincellérnek a város újból 4 solidus dénárt fizet.

Item am Montag nach Sandt Vrbanstag dem weintzörri im jwdnhoff gebm 4 sol. den.

(1530. évi számadáskönyv, 70. l.)

22.

1530. július 12. A zsidótemetői vincellért egy font dénárral a város kifizeti.

Item mer den tag (an Sandt Margrettn abmt) dem weintzörl im jwdnhoff gar abtzallt vnd gebm I lb. den.

(1530. évi számadáskönyv, 73. l.)

23.

1530. szeptember 7. A zsidótemetői szőlőben 4 szüretelő végezte el a szüretet, akiknek a város 44 dénárt fizetett ki.

Item am abmt Vnser frawen gepwrdt in dem jwdnhoff gehabt 4 lösser tzw 2 krewtzer, facit I sol. 2 den. vnd vmb ein pindt wein 12 den., facit I sol. 14 den.

(1530. évi számadáskönyv, 85. l.)

24.

1530. szeptember 12. *A város egyéb kiadásai mellett ezen a napon fizeti ki a zsidótemetői puttonyhordozókat is.*

Item mer (am monttag nach Vnser frawen gepwrdt) hat der herr Kwentz Vischer gebm vmb 10 pantryng vnd vmb ein schaff vnd ein sächter vnd den pwttntrager im jwdnhoff vnd vmb tägken vnd vmb wein 4 sol. 7 den.

(1530. évi számadáskönyv, 86. l.)

25.

1530. október 24. *Jakab fraknóváraljai zsidónak a város 45 font dénárt fizet azért a házért, mely most Unger Keresztélyé.*

Item mer denselbm tag (am monttag vor Symon ett Jwde tag) dem Jacob jwdn von Farchtnaw von seyness hawss wegn, dess yetz ist Kristan Vnger, im petzalt awf sein qwyttwng 30 lb. den. vnd darnach mer tzallt 15 lb. den., facit 45 lb. den.

(1530. évi számadáskönyv, 95. l.)

26.

1531. *A zsidótemetői szőlőt a vincellér 4 font dénárért vállalta el megmunkálni, mely összegből ez alkalommal 4 solidus dénárt kap.*

Item dem weintzörl im jwdnhoff gibt man tzw pawn 4 lb. den., daran hab ich im gebm 4 sol. den.

(1530. évi számadáskönyv, 116. l.)

27.

1535. június 1. *Ezen a napon Sopron városa a király két komornikjának 275 font dénárt fizet ki a zsidók helyett azok évi adója fejében.*

Item zw dem erstenn hab ich hernn burgermaoster mitsambt andernn verordenten gebenn, dass man dý khemerling der khuniglicher maiestet hat bezalt vonn wegenn der judenn einsetzung geben 200.75 (sic!) tal. den¹ ann dem eritag nach Peternella.

(1535. évi számadáskönyv, 139 l.)

¹ érts alatta: 275 font dénárt!

1542. március 2. és március 9. között. Stainer Lipót városhelyi tanács meghagyására 28 font dénárt kölcsönöz Konrád ácsmesternek abból a célból, hogy Mockh Bálint özvegyétől megvett házát megszabadítsa a zsidóadósságtól.

Item dem maister Khaintzen zimberman gelihen aus beuelich meiner herren, damit er das haus, so er von der Valtin Mockhin erkhaufft vnd nachmalls aus dem judenbuech freygemacht hat, darum ein schuldbrieff verhanden, facit 28 tal. den.

(1542. évi számadáskönyv, 51. l.)

1545. szeptember 10. A városi kamarás két zsidónak, akik a hóhér szobájában és a fogdában üvegeztek, egy font 5 solidus 6 dénárt fizet.

Item am 10. dito (September) zalt zwaiien juden, so in des zichtiger zimer vnd in der vagstuben 113 neu glasscheiben vnd 26 allt eingesetzt haben, von den neuen zu 3 den, vnd von den allten zu 3 halern, facit I tal. 5 sol. 6 den.

(1545. évi számadáskönyv, 96. l.)

1548. József kismartoni zsidó Sopron városától 700 db. falitéglát vásárol.

Item Joseph judt aus der Eisenstat zallt 700 maurtziegl zu 9 creitzer, facit I tal. 12 den.

(1548. évi számadáskönyv, 55. l.)

1550. szeptember 17. József kismartoni zsidó Sopron városától ismét 400 db falitéglát vesz.

Den 17. dito (Septembris) zallt Joseph jud aus der Eisenstatt 400 maurtzigel per facit 4 sol. 24 den.

(1550. évi számadáskönyv, 52. l.)

32.

1550. szeptember 17. *Baruch kismartoni zsidó ugyancsak 400 db falitég-lát vásárol Sopron városától.*

Eodem die (den 17. Septembris) zallt Warach jud aus der Eisenstat 400 maurziegl, facit 4 sol. 24 den.

(1550. évi számadáskönyv, 53. l.)

33.

1550. január 3. *Klebensberger Kristóf városkamarás Behem Ferenc mairja után Liebman zisterdorfi zsidónak 100 font dénárt fizet ki, mivel ezt az épületet mentesíti a zsidóadósságtól.*

Am freitag vor der Heiligen Dreykunig zallt dem Liebman juden von Zisterstorff an des Franntz Beham mairhoff vermug aines schuldbrieffs, den ich auf das rathaus geantwurt vnnd ist hiemit gar betzallt, geben facit 100 tal. den.

(1550. évi számadáskönyv, 104. l.)

34.

1552. július 13. *Egy zsidónak, ki a bírósági szolga, valamint Pál hóhér szobájában üvegezett, a város munkabér fejében egy font 2 solidus 26 dénárt fizet ki.*

Eodem die (an Sannd Margarethen tag) zallt ainem juden, das er in des gerichtsdienner stuben vnnd Paulln freyman 47 scheiben zu 4 den. vnnd 46 allt zu 3 den. eingeseczt hat, tuet I tal. 2 sol. 26 den.

(1552. évi számadáskönyv, 29. l.)

35.

1554. április 16. *Sebestyén szabó a neki adott zsinagóga ára fejében első részletként 20 font dénárt fizet a városi kamarába.*

Den 16. Aprili(s) zalt mir Sebastian schneyder an der sinago(g,) so in zu khauffen geben wordenn, di erst werung, facit 20 tal. den.

(1554. évi számadáskönyv, 6. l.)

36.

1554. július 19. *Mihály nagymartoni zsidó 4 solidus dénárt kap azért, hogy a várostoronyban üvegezett.*

Den 19. tito (Juli) zalt ich Michal juden von Materstorff, das er im statdurn di venster glasset, facit 4 sol. den.

(1554. évi számadáskönyv, 100. l.)

37.

1554. november 2. *Mihály nagymartoni zsidó a fürdőház ablakait mindenütt beüvegezte. Munkabér fejében 5 font 3 solidus 6 dénár járt volna neki, azonban a városi kamarás csupán 5 font dénárt fizetett ki.*

Den 2. Nouember zalt ich Michall judn von Materstarff 168 neu glass-scheybenn, aine per 4 den. vnd 208 alt glass-scheybenn, aine per 3 den., das er di fenster in patt vbral gemacht hat. Pracht 5 tal. 3 sol. 6 den., nur bezalt facit 5 tal. den.

(1554. évi számadáskönyv, 105. l.)

38.

1554. november 29. *Mihály nagymartoni zsidó 21 ablakszemét üvegez be a bírósági szolga szobájában, miért 2 solidus 20 dénár fizetést kap.*

(Den 29. Nouember) Michall judenn vonn Materstarff zalt 21 neu glass-scheyben, das er ins dienner stuben glast, facit 2 sol. 20 den.

(1554. évi számadáskönyv, 107. l.)

39.

1555. január 20. *Sebestyén szabó a zsinagóga ára fejében további 30 font dénárt fizet le.*

Den 20. Januari zalt mir Sebastian schneyder an der sinago(g,) so im zu khauffen geben worden, facit 30 tal. den.

(1555. évi számadáskönyv, 11. l.)

40.

1555. január 17. *Mihály nagymartoni zsidó 60 új ablaküveget rak be a várostoronyba, miáltal egy font dénár keresethez jut.*

Den 17. Januari zalt ich Michaln judn vonn Marterstarff vmb 60 neu glass-scheyben, das er im turn glast hat, ain per 4 den., facit I tal. den.

(1555. évi számadáskönyv, 129. l.)

41.

1555. február 8. *Mihály nagymartoni zsidó ismét a várostoronyban üvegez annak lámpáján és szobájában, mely munkájáért a városi kamarás egy font 2 solidus dénárt ad neki, 16 dénárral kevesebbet, mint amennyi járna.*

Den 8. Februari zalt ich Michal judn vonn Marterstarff von 64 neu glass-scheyben von der latern im statdurn vnnd 15 scheyben ins fenster in der stuben, aine per 4 den., hat pracht I tal. 2 sol. 16 (den.), aber nur bezalt facit I tal. 2 sol.

(1555. évi számadáskönyv, 132. l.)

42.

1555. november 7. *Weiss Gáspár városi kamarás elszámol Mihály nagymartoni zsidóval az általa elvégzett üvegezésekről a fürdőházban és Koppenberger Lénárt üzlethelyiségében. Eszerint Mihály zsidó keresete 5 font 4 solidus dénár, azonban csak 5 font 2 solidus dénárt kap kézhez.*

Eodem die (den 7. Nouember) mit Michal judn von Marderstarff abgeraydt, das er stubl auffs Khoppenperger gwelb hat glast vnd im pat etlich alt vnd neu scheyben eingeseckt hat, pracht 5 tal. 4 sol., aber nur bezalt facit 5 tal. 2 sol.

(1555. évi számadáskönyv, 149. l.)

43.

1555. december 11. *Mihály nagymartoni zsidó a városnak különböző helyeken végzett üvegezési munkájáért ismét 2 solidus 12 dénárt kap.*

Den 11. December zalt dem Michal judn, das er ins dienner, Paul freyman vnd in pierstubl 28 glass-scheyben eingeseckt hat, je aine per 3 den.,¹ thuet 2 sol. 24 den., aber nit mer zalt facit 2 sol. 12 den.

(1555. évi számadáskönyv, 152. l.)

44.

1556. június 18. *Mihály zsidó a várostoronyban két lámpát üvegez be, melyért 6 solidus 15 dénár fizetést kap.*

Adi den 18. Juni zalt Michl judn, das er im thurn 2 lattern glast vnd eingeseckt 55 scheyben, darfur bezalt facit 6 sol. 15 den.

(1556. évi számadáskönyv, 151. l.)

¹ tévedésből a számadáskönyvben tal. olvasható.

45.

1556. november 21. Mihály zsidó a városkapitány házának ablakait hozza rendbe, mely munkája fejében Pfleger Orbán városi kamarás 4 font 5 solidus dénárt fizet neki.

Adi den 21. Nouember zalt dem juden glaser, das er in des hern hauptmans hauss 186 neuw glass-schaiben eingeseckt, je von ainer 4 den., mer 122 alt, von ainer 3 den., facit 4 tal. 5 sol.

(1556. évi számadáskönyv, 156. l.)

46.

1560. február 12. Sebestyén szabó özvegye a várostól megvett zsinagóga ára fejében ezen a napon 15 font dénárt fizet le.

Den 12. Februarj von der Sebastian schneiderin wegen der sinagog, so ir hauswirt von meinen hern vmb ain summa gelt erkhaufft, empfanngen facit 15 tal. den.

(1560. évi számadáskönyv, 5. l.)

VIII.

KÖZGYŰLÉSI JEGYZŐKÖNYVEK

Minden év Szent Márk evangélista napján, azaz április 25-én tisztújításra összeült a város közgyűlése, amely a belső és külső tanácsból, azonkívül minden fertálynak erre a célra kiküldött néhány bizalmi emberéből tevődött össze, de elméletben azon bármelyik polgár megjelenhetett, mi nem szokott bekövetkezni. Ez a közgyűlés megejtette a választást a város polgármesterére, a városbíróra, azután a belső és a külső tanácsra nézve, egyúttal írásba foglalta a közgyűlés kíván-ságait, melyek megvalósítását kérték a belső tanácstól. Így jöttek létre a közgyű-lési jegyzőkönyvek, melyeknek 1541-ig terjedő sorozata megjelent már a Soproni Oklevéltár II. rész 2. kötetének 173—284. l.-jain. Ezeknek a közgyűlési jegyző-könyveknek 1542-től kiadatlan sorozatában zsidó vonatkozások az alábbiak:

1.

1542. április 25. *Ez évi közgyűlés szó szerint megismétli az 1541. évi ha-tározatát a zsidókra vonatkozólag.*

Az 1541. évi közgyűlés ide vonatkozó része kiadva a Soproni Oklevéltár II. 2. 276—7. l.-jain.

(1542. évi közgyűlési jegyzőkönyv, 5—6. l.)

2.

1543. április 25. *A közgyűlés nehezményezi, hogy többszöri határozata ellenére a zsidók még mindig titokban kereskedést űznek a városban, mi tiltassék el és senki árujukat magánál ne rakja le, szállást ne adjon nekik. Az, aki e rendeletet nem tartja be, először figyelmeztessék, utána pedig szigorúan megbüntessék.*

Ein erbere gmain hatt vormalls zum dickernmall betracht, das die juden in der statt weder mit iren personen noch gutern sollen beher-bergt werden. So wirdt aber bisshere khain wenndung gespurt, sonnder

es ist wissenlich, das die juden zu grossem nachtaill der burgerschafft haimblich ir hanndtirung bei der statt vben. Demnach vnnd merern vnrratt, alls feur, verrättereï, auskhuntschafften vnd annder ding mer zuuerhuetten, will ein erbere gmain, die herren sonnders vleiss ermant haben, das ir herrschafften bei den burgern in der statt vnnd vorstatt mit ernstlicher straff darob sein wellen, damit niemandt ainichem juden seine guter, damit er alhie sein hanndtirung treibt, beherberg, dabei den stattburgern inner vnd ausser rats ernstlich verbieten, damit sy khainem juden vber nacht herberg geben. Wellcher das aber hieruber thun wirdet, soll vber die erst warnung vnd verpott darnach schwerlich an leib vnd gutt gestrafft werden, wellen sonnderlich disem artickl nachzuleben die herren ambleutt ermant haben.

(1543. évi közgyűlési jegyzőkönyv, 4—5. l.)

3.

1544. április 25. A városi közgyűlés, mivel napnál világosabb, hogy a zsidók csak a polgárok kárára kereskednek, megismétli korábbi tilalmát árujuk lerakására és szállásadásra nézve. Aki e rendeletet megszegi, az a polgármesternek egy magyar forint büntetést fizessen. A zsidóknak nem szabad megmondani azt, hogy tilos az elszállásolásuk.

Der juden halben ist offenwar vnd sunnlautter am tag, das sy zu grossem nachtaill vnd abbruch der narung der hanndtirunden burger, auch das sy das ainfelltig volkh hiedurch vnnöttige ding zu khauffen raitzen vnd das geltt, das sy sonnst zu irem nutz behiellten, von inen lockhen mit mancherlai pfemberten, pfeffer, saffran vnd anndern hausirn daneben, das sy ir khauffwaaren ye zu zeitten haimblich alhie niderlegen. Hierauff ist ainer erbern gmain ernstlich begern, das ain ersamer rate vnd sonderlich die herren ambleutt sollich hausirn bei den juden abstellen vnnd damit sy in der statt nit beherbergt werden, sollen gleichermassen, wie obsteet von den Hungern, die stattburger erfordert vnd inen die juden vber nacht zubeherbergen verboten werden bei straff der verbrechenden albeg vmb ainen Vngrischen gullden, so dem herren burgermaister gefallen solle. Es soll auch dise condition hierinn gebraucht vnd den burgern furgehalten werden, wo yemandt der burgerschafft erinndert wurde, das er ainichem juden saget, ez were ime in zu herbergen verboten, derselb soll vorigermassen gestrafft werden. Disen artickl begert sonderlich ein erbere gmain zuuolziehen. Wo aber an der obrikhaitt hierinn icht erwunde, so will ir ein erbere gmain nach gelegenhaitt verrer handlung derwegen furzenemen vorbehalten vnd hiemit protestirt haben.

(1544. évi közgyűlési jegyzőkönyv, 5—6. l.)

1545. április 25. *A közgyűlés a zsidókra vonatkozó korábbi határozatát a kereskedésük eltiltására és elszállásolásuk megakadályozására vonatkozólag most is fenntartja, ha azonban ez nem lenne végrehajtható, legalább azt ériék el Fürst Mórinnál, hogy az alája tartozó zsidóknak tiltsa meg, hogy kölcsönt a tanács tudta nélkül adjanak ingatlanra, ha pedig Fürst erre nem lenne hajlandó, akkor a tanács jelentse fel őt az osztrák kormánynál.*

Der juden halben furgenomen vnd beslossen, das gutt vnd gmainer statt furträglich were, das khain judt in der statt beherbergt werden solle wie dann vormalls oft betracht worden. Derhalben ainer erbern gmain vleissig bitten vnd begern, das innhalt des vorigen jars betrachtung fuegliche abstellung hierinn beschehe, auch ir hausirung mit allerlai phemberten verwerdt werde. Wo das aber je mit gutem fuegen nit woll beschehen möchte, so soll doch aufs wenigist der von Furst derhalben vmb abstellung des anlehens auff anligundt guetter, weingarten, heuser, äckher oder dergleichen seinen vnderthenigen juden zuuerbieten ausserhalb wissen der grundtobrikhaitt alhie vnnnd das solch anlehen auch alhie ordenlich beschehe, nichts furzustreckhen, doch schreinptanndt ausgelassen, das auch auf annder anlehen, dann, wie bemellt khain aussrichtung der anligunden grundten halben, derwegen oft wittiben vnd waisen hinderruckhs irer erblichen gerechtighaitt entsetzt werden, beschehen solle. Wo aber gemellter herr von Furst dahin nit hören wollte, das solchs der Osterreichischen regirung wider ine mit beileuffiger protestation ongezaigt vnd vmb beuelch derhalben supplicirt werden solle.

A tanács véleménye e pontra vonatkozólag: Disem artickl soll nachgelebt werden.

(1545. évi közgyűlési jegyzőkönyv, 5—6. l.)

1546. április 25. *A közgyűlés a zsidókra nézve ragaszkodik az előző évi határozatának végrehajtásához.*

Einer erbern gmain bitten vnd begern ist, das nochmalls dem artickl, so das verschinen jar der judn halben furgenomen worden, vollziehung beschehe vnd der herr von Furst nochmalls seiner vnderthenigen juden, des sy ausserhalb wissen der obrikhaitt alhie auff khain anligundt guett leihen sollen, zuuerbieten vnd sy das inen derhalben khain aussrichtung beschehen wurde, zuerinndern ongezaigt vnd pro-

testirt werden solle, das inen auch verpotten werde, das sy sich ires haussirens alhie vnd auf den dorffern enthaltten vnd diser artickl soll den merern juden selbs furgehallten werden.

(1546. évi közgyűlési jegyzőkönyv, 6. l.)

6.

1547. április 25. A közgyűlés két magyar forint büntetéssel sújtja mind-azokat, akik a zsidók vagy zsidónők kereskedését előmozdítanak, avagy nekik szállást adnának, mert erre nézve minden polgárt megkérdeztek és mindenki ígérte annak megtartását, egyben megfogadták a titoktartást. Ennél a megkérdezésnél sem Paur Mihály, sem Tröpplné nem volt jelen, kikről az a hír, hogy a zsidóknak szállást adnak. A tanács ennél a kettőnél nézzen utána a dolognak és okosan vigye keresztül, hogy ez az állapot megszűnjön és így a polgárság körében minden tekintetben egyöntetű legyen a felfogás a zsidókérdést illetően.

Der juden vnd judin halben ist betracht, das dieselben in der statt nit sollen beherbergt werden, auch khain behalltnuss in der statt zu hallten, derhalben das register der stattburger verlesen worden, darinnen aller bewilligung ist khainen juden zu herbergen noch das sollchs wider sy beslossen yemandt, sonderlich der judischhaitt zu eröffnen bei straff zwaier floren Hungrisch, so der verbrechendt nach ordnung zu gmainer statt vnd den herren ambleutten vnableslich bezallen solle. Doch sein befunden worden, das Michel Paur vnnnd die Dröpplin, so nit gegenwurtig gewesen, juden beherbergen sollen, derhalben einer erbern gmain bitten hierinn aufmerckhung zu haben vnd das die juden beherbergung bei den bemellten zwaien personen mit gueten glimpflichen vrsachen abgestellt werde, dann die annder burgerschafft hatt alle durchauss ainhelligclich vnd bei obbestimbter straff sollchen artickl zu hallten zuegesagt, inen auch das auslehen auf anligunde gueter innhallt der vorigen dreier jar besluss vndersagt oder wo sy des vormalls erinndert, desselben ermant werden sollen.

Oldaljegyzetben a belső tanács véleménye e pontra vonatkozólag: Diser artickl soll vollzogen werden.

(1547. évi közgyűlési jegyzőkönyv, 6. l.)

7.

1548. április 25. A közgyűlés megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a zsidókra és a zsidónőkre vonatkozó múlt évi határozata végrehajtást nyert, mindazonáltal Tröpplné még mindig szállást ad nekik, az árujukat is itt

lerakják és titokban kereskednek a helybeliek nagy kárára, ezért a tanács, de különösen a polgármester és a városbíró gondoskodjék megfelelő megoldásról és éberül örködjenek afelett, hogy a polgárok ingatlanaikra kölcsönt ne vegyenek fel tőlük.

Item der juden vnd judin halben tregt ein erbere gmain ein guet wollgefallen, das ir ferdige betrachtung vollzogen worden vnnd das sy nit mer herberg in der statt haben. Aber dannocht tregt sy ettlichermassen ein misfallen, dieweill sollche betrachtung vmb nichte annders wegen furgenömen, dann das die judischen beschwerden, souill möglich, von den armen leutten, so sich auff ire güete wortt vnd selbwillig anbieten vill verlassen vnnd khainer ordenlichen hausswirtschaftt phlegen abgelegt wurden, das inen dannoch mit iren guettern in der statt herberg geben werde vnd sonnderlich bei der Dröpplin, dardurch dann den hanndtirunden leutten alhie, nachdem sy durch solhs beherbergung irer guetter nichtsweniger dann zuuor beschehen, haimlich ir gwerb treiben vnd die armen leutt zu iren waaren auf porg bereden zu derselben grossen schaden. Demnach bitt ein erbere gmain, ein ersamer rate vnd sonderlich die herren ambleutt sollen hierinn, souill moglich, einsehung thun mit straff der hieigen oder in annder wege nach gelegenhaitt, damit sollch der juden guetter beherbergung, es sei gelit oder annders, zusambt irer hausirung abgestellt vnd inen den juden hieneben auch das vorig verbott nit auff anligunde gueter zu leihen erfrischt vnd verneutt werde.

E közgyűlési pont mellett három oldaljegyzet olvasható: 1., Nota, von wegen der judenn beiligunde copi,¹ 2., soll beschehen, 3., ist volzogen.

(1548. évi közgyűlési jegyzőkönyv, 12. l.)

8.

1549. április 25. A közgyűlés kifogásolja, hogy korábbi határozata ellenére József zsidónak megengedték a városban való megszállást. Aggodalmának ad kifejezést, hogy úgy a városban, mint a város földesúri joghatósága alá tartozó községekben milyen sok kár fog származni a zsidók házalásából, mert a szegény népet behízelgő szavaikkal olyan áru megvételére fogják rábeszélni, mire máskülönben nem gondoltak volna, azután drágábban adják el nekik, mint máskülönben azt megvehetnék. A közgyűlésnek az a kívánsága, hogy a legközelebbi országos vásár alkalmával legyen közhírré téve és a zsidók figyelme hívassék fel arra, hogy ingatlanra kölcsönt ne adjanak, mert ezt a kölcsönt nem fogják vissza-

¹ ez a csatolt másolat ma már nincs meg.

kapni és ez a körülmény írásban is közöltessék Fürst Móric kismartoni kapitánnyal. A városi tanács kövesse a pozsonyiak példáját és forduljon a királyi helytartóhoz, sőt, amennyiben szükséges, magához a királyhoz ebben az ügyben. Mivel Fürst Móric eléggé bebizonyította, hogy meny-nyire rossz szomszéd, erre való tekintettel a kismartoni zsidóknak ne engedessék meg az éjjeli szállás, sem az árulerakás.

Item wiewoll das verschinen jar durch ein erbere gmain betracht vnnd fur guet angesehen worden, daz gar khainem juden in der statt allhie soll herberg geben werden, so ist doch wissentlich, daz dem Joseph juden ainen weg wie dan anndern in der statt herberg vergönt vnangesehen der straff, so darauff verórndt worden. Vnnd dieweill of- fenwar vnnd augenscheinlich, das den armen leutten in der gmain bei der statt, auch auff den dorffern gross schmellerung vnnd abbruch irer narung durch der juden hausirn vnnd guete, geschmierte wortt, dar- durch sy der armuett, frawen vnnd mannen, zu zeitten ir fallsche, zu zeiten sonnst wenig gerechte waar auf porig vill vmb ein höher geltt, dann dieselb sonnst verkhaufft mocht werden, einreimben, enntsteet, darzue daz auch offtt ainer, wo der juden geschmierte wortt vnnd por- gen nit wern, dergleichen war nit khauffet, sonnder sich gerinnger be- truege. Item das offtt ainer nit tag vnnd nacht dem spillen oder wein- sauffen, sonnder seiner arbaitt sich vnnd seine khinder damit zuernerer obläge oder sonnst sich nit in händnl einliess, dardurch manicher in verderben khombt, wo sy nit ainen vertrosst auff der juden furstreckhen hetten, derhalben man sollich hausirn abstellen solle. Dieweill auch ein erbere gmain vernomen, daz man den juden vor zwaien jaren das lei- hen auff erbguetter verboten, auch solchs dem herren von Furst den Eisenstetterischen juden auch zuerbieten durch zwen gesanntten zue enntbotten vnnd angezeigt, nachdem aber wissenlich, daz sy sich des noch nit massen, so were einer erbern gmain guet bedunckhen, daz man solchs den juden auf nagstkhunfftigen jarmarckht bei verlierung ires dargelihen geltts vnnd gesuechs auf erbstuckh zu leihen nochmalls ver- bieten vnnd solchs gemelltem herren von Furst gleichermassen doch mit einer protestation, wie ein ersamer ratt zu thun woll weiss, zue- schreiben vnd solliches schreiben ein copi sich khunfftiglich damit zu schermen haben, aufbehalten solle. Vnnd sich ir herrschafften, wann man sonnst zu Prespurg zu thun hatt, bei dem herrn statthalter oder gar bei der koniglichen maiestet etc. mit der zeit mit anzaigung der grossen beschwerden, so der Odenburgerischen armuett von den juden erwachsen, vmb beuelich oder verpott solchs lehens vnnd daz man den juden daruber ausrichtung zu thun nit schulldig, bewerben sollen.¹ Ein

¹ ennél a mondatnál ez az oldaljegyzet olvasható: *Nota!*

gmain sehe auch fur guet an, dieweill ir der von Furst khain nachperschafft gegen gmainer statt laissten thuet, sonnder nur vill vmbsprenngens, raisens vnd zerens ein vrsacher ist vnnd khain aufhören haben will, daz allhie in der statt khain Eisenstetterischer judt vber nacht nit soll beherbergt noch inen etwas einzulegen gestatt werden, dann, wievöll man des herrn von Furst hierinn nun ettlich jar merern vnnachterschafft zuuerhueten verschönt, so wirdt doch gespurt, daz es bei ime khain ansehen habe, versehenlich ein ersamer rate werde hierinnen, was gmainer statt am furtreglichisten ist, furzunemen vnnd zu hanndln nit vnnderlassen.

Oldaljegyzetben a tanács megjegyzése József zsidóra vonatkozólag:
Ist ime auff der frawen von Weisprjach begern, das nit woll hatt ausgelagen werden, bewilligt worden.

(1549. évi közgyűlési jegyzőkönyv, 9—11. l.)

9.

1551. április 25. A közgyűlés kimondja, hogy az a polgár, aki éjjeli szállást ad egy zsidónak, az ilyen 3 magyar forint büntetést fizessen.

Item ein gemain hat betracht vnd bschlossen, welcher burger in der stat einen juden, er sei wer er wel, in seinen hauss oder herberg vber nacht behalt, der sol verfallen sein in gemainer statcamer 3 Vngerische gulden vn(n)achlesslich.

(1551. évi közgyűlési jegyzőkönyv, 7. l.)

A közgyűlési jegyzőkönyvek az 1552—1577. közti, valamint az 1579. évből — sajnos — hiányzanak, a többi XVI. századból eredő közgyűlési jegyzőkönyvben pedig már zsidó vonatkozást nem találunk.

IX.

KÜLÖNFÉLE IRATOK

Ide soroztuk be mindazokat a zsidókra vonatkozó adatokat, amelyek a korábbi fejezetek egyikébe sem tartoznak.

1.

1491. július 1. Sopron város bírói széke Schwarz Miklós vargát 32 font dénár vérdíj lefizetésére ítéli azért, mert egy zsidó nőnek a vérét ontotta.

Item Niclas Schwarcz schuster ist meinen hernn wännndelfellig wardenn vmb XXXII tal. den. von wegen der juden, das ain judin auss seim haus plutrunss gewarffen warden ist. Die sol er weczallenn, wann sy mein hernn an in ervorderenn lassenn. Actum an freitag, in vigilia Visitationis gloriosissime virginis Marie, anno etc. LXXXXI-mo.

(Burger- und achtbüchel, 49. l.)

2.

1513. november 30. A soproni tanács a ferences zárdától 3 magyar forintot kölcsönvesz a zsidóknál elzálogosított kincsek visszaváltására.

Lehengelt.

Item vermergkt, was man gelt enntlehnet hatt, so man von stund an erlegen vnd w der bezalen soll.

Item mer drey Vngrischen gulden enntlehennet, so ins¹ closter gehören, da man dy klainat von juden gelöst hatt.

(Burger- und achtbüchel, 79. l.)

¹ oldaljegyzet: bezallt.

1523. augusztus 10. A soproni tanács a wiedeni tűzkárosultakat 5 éven át mentesíti minden adófizetés, őrségállás és robot alól, úgyszintén nem kell fizetniük haszonbért a papoknak, uzsorát a zsidóknak, de ezzel szemben házaikat fel kell építeniük és zsindeellyel befedniük.

Dinst der verprünnen auf der Widem.

Item Niclas Hebaufin dint herr Pauln im pad I tal. den.

Thoman Pawer herr Clementen IIII sol. den.

Steffan Ruess her Rueprechten IIII sol den.

Steffan Fleischagkher dint dem organisten IIII sol. den., her Rueprechten IIII sol. den.

Anndre sailer dint zu Sand Georgen I tal. den.

Michel Khater dint zu Sand Georgen I tal. den.

Jacob hafner dint her Niclasen IIII sol. den.

Georg weber dint dem rechten pharrer XXII den.

Paul Straichman dem pharrer XXII den.

Beschehen an monntag vor Tiburcy im XXIII-ten.

Den haben meine herren von allen stewern, wachten vnd robaten, auch briesterdinsten vnd juden bücher funff gannitze jar von berurten Sand Tiburtzen tag freyung zugesagt, doch das die so hinbider bawen sollen mit schindtldegkhen, anno 23.

(Burger- und achtbüchel, 188. l.)

1526. előtt. A kismartoni tanács a soproni zsidóbiróhoz fordul abból a célból, hogy Fidler Mátyás és Deutsch Jakab polgártársaik végre megkaphassák azt a 20 forintot, amit Gerstl, Izsák és Mózes nevű soproni zsidóknak kölcsönöztek.

Vnnsernn gruess zuuor!

Sonderslieber judenrichter! Demnach vberantwortter diss Matthes Fidler vnd Jacob Teutsch, be[ed]je vnnser mitburger alhier, sich mit mehren b[esch]wert, wie das sie bey euch auf oftmahligen ansuechen ihrer gewissen vndt liquidirten schuldtforderung bey zwainczig gulden, so ihnen ewre mitjuden, alss der alte Gerstel, Isac vnd Moyse sein aydam schon lange zeit hero schuldig, vngeachtet destwegen der Gerstl judt alberaith angehalten vnd aber auf sein seer ainem löblichen stattgericht alhier vielveltigens anlob vnd zuesagen der bezahlung widerumben lossgelassen worden, gleichwol ainige aussrichtung nit gelangen khondten.

Wann sie dann das ihrigen bey diessen schweren zeiten höchst
betürfftig vnd vber so lang getragene getuldt . . .

Jelzése: Soproni kódextöredékek nr. 234. melléklete.

Ez a levéltöredék az 1625—1638. évi bejegyzéseket tartalmazó Bürgerbuch be-
kötési táblájából került elő.

A levélben említett Gerstl és Izsák zsidók háztulajdonosok voltak Sopronban
a kiűzetésük előtt (l. Házi, Soproni oklevéltár I. 7. 220. l.), ellenben Mózes nevével,
ki Izsák lányát bírta feleségül, csak a Telekkönyvben találkozunk.

Ezt a levelet tartalma után ítélve csak a kismartoni tanács írhatta.

5.

*1529. László szíjgyártó Leser zsidónőnek 4 solidus 8 dénárral maradt
adósa. Ezt az adósságot halála után gyermekeinek gyámja: Tölzl Farkas
fizeti ki.*

Item mer hab ich bezaldt der Leser iudin IIII sol. VIII den.

Tölzl Farkas, illetve fiának: Mihálynak gyámelszámolása László szíjgyártó
két árvájának, Jakabnak és Sebestyénnek vagyonáról, 25. l.

E gyámelszámolás, mely eredetileg zsidó kódextöredékbe volt kötve, az 1533.
évből származik, azonban már 1529. évtől kezdve vannak benne feljegyzések.

6.

*1530. május 20. Fleischacker Péter, a várárokmenti Szűz Mária templom
templomatya, abból a célból, hogy József zsidó házának vételára egészen
kifizettség, 60 font dénárt szolgáltat be a városi kamarába.*

Vermerkt mein awssgebm im 30. jar.

Item am 20. tag May hat ein ersamer radt von mir enpfangen, dass
man dem Josep jwdn sein hawss gar petzalt hat, 60 lb. den.

Jelzése: Lad. XXXV. nr. 1/b.

Részlet Fleischacker Péter templomatya elszámolásából a 7. oldalról.

7.

*1532. március 6. előtt. József zsidó a soproni tanács segítségét kéri ahhoz,
hogy Siebenburger Ferenc a posztó ára fejében járó 32 font dénárt neki
megadja, azután ígért neki 5 köből búzát és 2½ köből zabot, miből idáig
csupán fél köből búzát adott meg, végül kölcsönvett tőle 10 magyar fo-*

rintot, mely után 9 évi kamattal is tartozik. Ez utóbbira 12 font dénárt fizetett neki. Ezek a tartozások most végre rendeztessenek.

Fursiechtig, ersam, gunnstig, lieb, weyss herrn! Mein clag, so ich than hab gegen dem ersamen herrn Frantz Behaim etc.

Der erst artickl meiner tuch halben, so ich vnd er mitainander abgerait haben vnd di summa betroffen hat zwayvndreissigest phunt phennig, ist mein begern an euer weishait, wollet inen darzuhaltten, das er mir meine summa gellts, wie oben bestimpt ist, zebetzalln.

Hat er aber mein handtgeschryfft von mir. Dieselbig sey gantz ader zerrissen. Dieselbige zaig er an vor euer weishait, wo aber nit, so verhoff ich mich zu Got und zu euer weishait vnd zu der gerechtigkeit, euer weishait werde mit obemelten herren Frantz verschaffen mir soliche obestimpte suma gellts betzalle, darumb ich inen gern quittirn will. Got erbarmt! Seyndt der zeit vnsers vnbesorglichn austreibn hat er sich mit meinem gut beholffen vnd ich gar nichts, sonder mængl vnd grose noth dabey geliedn hab. Darumb verhoff ich mich zu euer weishait, werdet mir mein cost, mue vnd zerung vnd mein gesuch nit abgeschlagen haben. So ist euer weishait selber ingedachtig in offen rat, das er inbekhentlich ist gewesen var euer weishait mir schuldig zwayvndtreissig phunt pfennig gutter munss landswerung.

Zum andernmaall hab ich euer weishait anzaigt, das mir herr Frantz schuldig ist worden funff mudt waitz vnnd dreithalben mudt habern. Hat er mir gebn an obemelltn waitz ain halben mudt. Vnd will euer weishait ain vnderriecht geben, vmb wee er mir schuldig ist wordn di funff mudt waytz vnd driethalben mudt habern.¹ Alsdan obestimpter her Frantz inbekhant hat vor euer weishait, das er mir nit mer hat gebn von wegen seiner zwayer khöpff vnd seiner handtgeschriefft dreissig guldein Hungerisch vnd sein verschriben auf die zwen khöpff lautund vnd auf andere phant florin L Hungerisch, daselbst haben wir vnns mitainander vergeleicht vmb das obestimpt traid, darauff ich ime hinaus hab geben sein handtgeschriefft. Diweill aber euer weishait sölichs gehört hat von egedachten hern Frantz, das er vermaint gegen mir khain traid gebn hab vnd soliche beybracht hab, das er mir das traid gebn hat, so wirt euer weishait in seiner aigen handtgeschriefft verlesen, das sy laut funffzigkh Hungerisch guldein. Mag euer weishait woll erkennen, das er mir das traid redlich vnd aufrichtig schuldig ist. Verhoff mich zu euer weishait, werdet inen darzu haltten, das er mich betzallen werd. Got ways, wan er mir nit schuldig werd, ich wöllet nichts von ime erfordern.

Zum drittenmall von wegen meines schuldbrieffs, so ich von ime hab, nemblich florin X Hungerisch, solhe geltschuldt angestanden VIII

¹ 1. oldal.

jar, darauf der gesuch gangen ist. An diser schuld hab ich enphangen-
zwölff phunt pfenighk, darumb er mein quittung hatt etc.

Ist söliches mein treowlichs gebett an euer weishait, wöllet obemelltn herrn Frantzn Behaim darzu hallten, das er mir betzall mein schuldbrieff mitsambt dem gesuch mit seiner aigen handtverschreibung etc.¹

Auch ist euer weishait gut wissunde, das di herrn doctor Reichepach vnd Nickloss Alla (= Oláh) in namen vnser gnedigisten frawn khunigin zwischen euch der stat Ödenburg vnnnd zwischen vnss armen jüdischait vnd sy erkentht habn des gesuch halben vnss zebetzalln nach lauttung yetlicher seiner verschreibung biss auf hewttign tag sich ain yedlicher schuldiger vergeleicht hat nach der pillighkait mit seinem juden vmb sein erken vnd gesuch. Was will mich dan der ersam her Fräntz Behaim betzeichn, das er mit meinem gut gehandelt hat die zeit vnd woll mir nichts dauon gebn nach lauttung seiner verschreibung. Er ist kain haussarmer man nit, das es ime von nöten ist. Darumb ist mein hoch anrufen an euer weishait, wöllet mit egedachten herren Fräntzn verschaffen, damit er mir betzall mein erken vnd gesuch, damit mich euer weishait nit weitter amlass füern in mue, cost vnd zerung, damit ich nit geursacht wurd meinen herrn anzeruffen vmb di gerechtighkait. Ader ich verhof mich zu euer weishait, werdet solichs nit darzu lassen khömen. Damit beuilich ich mich euer weishait, als meinen fursiechtigenn, gönnstign ersam, weisen herren alle tzeit gefolgenlich vnd gehorsam sein etc.

Joseph jud.²

Kivül: Dem ersamen, weisn herren burgermaister, edelln, vestn, weisen herren richter vnd rate der stat Ödenburg, seinen gönstigen liebn herren.

Jelzése: Lad. LVII. fasc. 1. nr. 94.

fvértű papiros, melynek vízjegye: körben kétkarú mérleg. Noha eredeti, nem volt megpecsételve. A külső oldalon az alábbi egykorú feljegyzések olvashatók:

Joseph juden claglibell contra her Frantzen Subnburger burger zu Ödenburg.

Verlesen im rat presente domino Francisco, ime auch copÿ erkhent vnd zuegestellt mittichen vor Letare im 32. jar (1532. március 6.).

8.

1532. április 8. *Siebenburger Ferenc soproni polgár kereken tagadja, hogy ő bármivel is tartozna még József zsidónak, kijelentvén, hogy Fürst Móric tiszttartója előtt 361 rajnai forintban mindenre nézve kiegyeztek.*

Fursichtig, ersam, gunstig, weyss heren vnd freundt! Auff des Joseph juden vermainte, muettwillige, erdichte clag, so er vor ewer

¹ 2. oldal.

² 3. oldal.

schriftlich eingelegt vnd nyndertt mit khainem grundt sich mercken läst, gib ich khurtzlich ewer weishait disen vnderricht.

Nämlich das jud antzaigt, wie ich vnd er mitainander gehandelt mitt tüecheren, daran ich im ain suma gelts schuldig blibenn, des er begerdt ime zübezalen, alsdan wölte er mich gerenn quittieren. Warlich wan mir ainer ain solche suma gelts, wie er benent, gebe vnd mir aus khainer gerechtickhait die schuldig were, wie ich dan ime auch nichts schuldig bin, wolt auch im gern quittieren. Ist nit vnweiss, aber ain thorhait begeren, gantz khindisch. Lieb heren vnd freundt! Ich gestee im durchaus khainer schuldt. Bin aller sachen mit ime vergleicht, auch derohalber vngezweifelt bezalt, darümb ich dan meinen grossen schaden thon hab, wurd auch söllichs mit brieff ader mit leitten nit weysen mögenn.

Am andern meldt judt, als solte ich ime traidt vnd habenen auch schuldig sein, das mich aber an inne hoch befrembdt darbey abzunemen, was geschwindighait er sich gegen mir zugeprauchenn vndersteett, sonder ersam, weyss heren vnd freundt sag bey meiner warhait, das ich aber derohalb nichts schuldig bin. Wuerdt es auch mit khainem grundt, des zu recht gnueg ist, furpringenn mögen, dan wier on brieff nie nichts mittainander gehandelt habenn.

Am dritten des schuldtbrieffs halben X Vngerisch gulden betreffend mag sein, das er den schuldbrieff noch beyhendig hab, mag aber bey meinem aidt, des ich mich hie angepotten haben will, sagen, das ich inne dero bezalt hab, wie ich dan das in jungst vnserm spruch, so auff der kuniglicher maiestet beuelch an heren Mauritzen von Furst aussgangen, durch seine gwolttrager vnd verordneten an seiner statt beschehenn gemelt vnd also aller handlung vergleicht. So seyen wier auch des gesuechs, wie euch allen woll wissendt, gefreidt vnd vns durch vnserer gnädigste frawen begeben. Derohalb der judt seiness seckhenn geldt vnd mer von mir bezalt ist, allain vmb den besuech mir denn brieff vorhalt vnd mir des empfangen geldts in laugenn stett vnd doch vorhin im spruch beckhantlich gewesen sollich gelt von mir empfangen habenn.

Warumb aber judt also hitzigs gemuett wider mich ist, will ich ewer weishait khurtzlich antzaigen, das ich im ein treffentliche suma gelts schuldig gewesen, dero er bezalt ist, hatt er mich also hartt genötten vnd mich wider die pillickhait dringen wöllen. Derohalb ich aus nott geursacht wordenn mich desselbigen bey der kuniglicher maiestet zu beclagenn, dorauff mir von hochgedachter kuniglicher maiestet ain gnädigen beuelch an vorernentten heren Mauritzen von Furst lauttendt mir gegebenn die billickhait dorinnen zu handlenn, welcher beuelch dem juden nit geschmeckht, deshalb herr Mauritz von Furst mein schwager, seine verwalter, dartzu verordnett, die vns aller sachenn, so wir in

stritt gegen ainander gewesen, veraindt vnd ime zu gebenn gesprochen dreuhunderdt vnd ainuntsechtzig gulden Reinisch, darbey ir abzunemen habt, wes jud vnpillichen furnemens ist vnd doch alle sachen hingelegt, doch ausgenumen der tuech halber haben die verwalter gesprochen, souer er mich derohalb spruch nit zuerlassen vermain, möge er mich desshalber vor meiner obrickhait beclagen, dann ich gesagt vnd noch sag, das ich vnd er nie nichts mit vnd gegen ainander gehandelt, allain ainander brieff auffgericht. Demnach so jud der tuech oder des draids halber von mir ain beckhantnus hätt, muess ich die, wie billich, vonn ime ledig machenn. Will also dem juden sein vermainte, erdichte clag abgelaindt habenn mit vorbehaltenn ferrer meiner notturfft sampt abtrag, spott, cost, zerung, die ich zu ewer weishait erkhanthus gesetzt haben will.

Franntz Sibennbürger.

Kivül: Her Frantzen Subenburger antwurt vnd ablaimumg oder vndterricht auf des Joseph juden clag eingelegt vnd partibus presentibus verlesen montag nach Quasi modo geniti im 32. jar.

Jelzése: Lad. LVII. fasc. 1. nr. 92.

Ivrétü papiros, melynek vízjegye: ökörfej, felette vonallal, mely gömbben végződik.

9.

1532. április 8. Siebenburger Ferenc soproni polgár József zsidót becsületsértésért bepanaszolja a soproni törvényszék előtt és ezért elégtételt kér.

Fursichtig, ersam, weyss, gunstig heren vnd freund! Nachdem ewer weysshait noch guetter gedächtnus, wie mich Joseph judt jungst verschynen tägenn vor ewer offentlich meiner eeren verletzt vnd mich bezicht, wie ich inne hinderwerttig mit falschen brieffen nidergeworffen, des ich mich gegen ime vor ewer weysshait auff das höchst nit vnpillich beschweren thue. Derohalb ich verhoffe, ich sey im auff sein vermainte erdichte clag zu antwurttten nit schuldig, soder er weysse dän vorhin solche bezicht vnd verletzung meiner eeren, des zu recht gnug ist. Dagegen ich, so er das, wie vorgemelt, darprinngt vnd beweist, billich gestrafft werden soll, wo er aber das nit thuen wurde, beger ich an ewer weysshait vnd rueff euch an vmb gerechtichkait, das yr mir den Joseph juden dortzu halten, das er mir sollicher verletzung meiner eeren, schmach, spott vnd schäden beckherung thue, das sollichs pillich. Will ich das zu ewer weysshait erckhanthus gesetzt haben mit vorbehaltung aller meiner vererer notturfft etc.

Frantz Sybenbürger.

Kivül: Francz Sibennburgers gegenclag contra Josep juden.

Clag vmb di iniuri contra Joseph juden.

Eingelegt montag nach Quasi modo geniti anno 32.

Verlesen partibus presentibus eadem die.

Jelzése: Lad. LVII. fasc. 1. nr. 93.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye: ökörfej, felette vonallal, mely gömbbe végződik.

10.

1532. április 10. *A városi bírói szék József zsidó és Siebenburger Ferenc soproni tanácsos közt folyó perben úgy ítélkezik, hogy József zsidó bizonyítsa be állításait.*

Zwischn Joseph juden clager an ainem vnd her Frantzen Subenburger ratzburgers zu Ödenburg antwurter anders tails ist auf clag vnd antwurt, souil bisher durch sy in gericht einkumen, erkhennt worden: dieweil der antwurten dem juden seiner clag vnd anfordrung in der clag begriffen durchauss nicht gesteeet, so solle der clager sein clag weisen, wie recht ist. Wann solhes beschehen, solle alsdam weiter procedirt vnd gehandelt werden, was recht ist. Actum auf der burgerschrann zu Odenburg, amb mittichen nachts nach Quasi modo geniti anno 1532.

Statschreiber manu propria.

Kivül: Erkhanthuss der heren zwischen Joseph juden clager vnd hern Frantzen Subenburger antwurter ergangen.

Eröffnet eodem die, ut in litteris.

Copy her Frantzen erkhanth.

Jelzése: Lad. LVII. fasc. 1. nr. 91.

Eredeti fogalmazvány, a szövegben néhány javítással papiroson, melynek vízjegye: medve.

11.

1533. július 5., Bécs. I. *Ferdinánd király a soproni tanácsnak megparancsolja, hogy Krottenhauser Zsigmond hagyatékából mindenekelőtt özvegyének, Gertrud asszonynak hitbére biztosíttassék és csak ezután adassék meg Manusch zsidónak követelése, de csak a tőke minden kamat nélkül.*

Ferdinandus divina favente clemencia Romanorum, Hungarie, Boemie etc. rex, semper augustus, infans Hispanianiarum (*sic!*), archidux Austrie etc.

Prudentes et circumspecti fideles nobis dilecti! Scripseramus vobis superioribus diebus ex parte cuiusdam debiti atque usure, qua judeus Manusch dominam Ge(r)trudem relictam condam Sigismundi Kronthon-

hauser, alias concivis vestri sibi debere dicebat, mandantes vobis, ut omnem usuram ipsam eidem femine relaxatam habere deberetis ita quidem, ut summa capitalis debiti prefato judeo persolveretur. Quia tamen ex supplicatione ipsius femine intelligimus dotem suam nondum eidem esse restitutam, itaque volumus et vobis harum serie firmiter mandamus, ut ante omnes alios debitores tam videlicet judei, quam etiam aliorum, si qui sunt, de bonis ac rebus prefati condam Sigismundi ipsam condam relictam contentam reddere debeatis. Secus facere non ausuri. Presentes vero pro vestri superinde expedicione poteritis reservare. Datum Vienne, quinta die Julii anno domini millesimo quingentesimo tricesimo tercio.

Ferdinandus.

Wylaky.

Kivül: Prudentibus et circumspectis iudici, magistro civium, ceterisque juratis civibus civitatis nostre Soproniensis, fidelibus nobis dilectis.

Jelzése: Lad. N. fasc. 1. nr. 11.

Papiros, melynek vízjegye: paizs felette vonallal, zárlatán födött királyi gyűrűspeccéttel és a címzés alatt az egykorú feljegyzésekkel: 1. *presentate et perlecte in senatu Soproniensi quarta feria proxima ante¹ festum Sancte Margarethe virginis anno etc. 33-ten* (1533. július 9.), 2. *Krotenhauserin morgengab.*

12.

1534. szeptember 16., Bécs. I. Ferdinánd király Sopron városát a zsidók által évente fizetni szokott adó alól felmenti, de kimondja, hogy a már korábban két kamarásának, Holzl Györgynek és Haymnon Péternek e címen kiutalt 400 magyar forintot, melynek megfizetését egyébiránt is elvállalták, kötelesek megadni.

Ferdinandus divina favente clementia Romanorum rex, semper augustus ac Germanie, Hungarie, Bohemie etc. rex, infans Hispaniarum, archidux Austrie etc.

Prudentes et circumspecti fideles nobis dilecti! Supplicastis nobis tum superiori tum hoc presenti anno, ut vobis illum judeorum censum, quem singulis annis, postquam illi ex ista civitate nostra Soproniensi expulsi sunt, solvere perpetuo debebatis, vobis clementer condonaremus. Cum autem anno preterito fidelibus camerariis nostris Georgio Holzl et Petro Haynion respectu fidelium servitiorum eorundem ex illo judeorum censu quadringentos florenos Hungaricales ex gratia deputaverimus et donaverimus, sicuti ex commissione super hoc negotio vobis transmissa intellexistis et nunc etiam sponte vestra eo nomine, si vel in perpetuum

¹ alatta: *post* törölve.

aut saltem ad decennium hac judeorum pensione liberi esse possitis, illis nostris camerariis eosdem soluturos promistis et cum habita ratione servitiorum, impensarum et damnorum vestrorum, que per hos annos pertulistis, non modo ad certum tempus, sed perpetuo ab huiusmodi solutione census judeorum nunc per nos exempti sitis, volumus et mandamus vobis, ut dictam summam quadringentorum florenorum Hungaricarum dictis camerariis nostris Georgio Holzl et Petro Haynion, quibus hanc pecuniam respectorum fidelium servitiorum eorundem deputavimus et assignavimus, solvere modis omnibus citra moram et difficultatem debeatis. Secus ne feceritis et sic deinceps hoc judeorum censu presentium vigore vos relaxatos volumus. Datum Vienne, XVI. die mensis Septembris anno domini MDXXXIII.

Ferdinandus.

Wylaky.

Kivül: Prudentibus et circumspectis iudici, magistro civium, juratis, ceterisque civibus civitatis nostre Soproniensis, fidelibus dilectis.

Jelzése: Lad. XLV. et UU. fasc. 1. nr. 30.

Kissé rongált és egy helyen penészfoltos vízjegy nélküli papíros, zárlatán királyi titkos pecsét töredékével.

13.

1534. december 12., Prága. I. Ferdinánd király a pozsonyi magyar kamara tudomására hozza, hogy abból az adóból, amit ezután Sopron városa tartozik fizetni a zsidók helyett, 400 magyar forintot két komornyikjának, Höltsel Györgynek és Haymnon Péternek adományozott hűséges szolgálataikra való tekintettel.

Ferdinandus etc. Magnifice, honorabiles, devoti ac egregii fideles dilecti! Cum civitas nostra Soproniensis in posterum singulis annis in cameram nostram regni Hungarie vestre administrationis loco et nomine Hebreorum seu universitatis illorum olim in eadem civitate commorantium certam summam pecuniarum numeret et persolvat, consensimus ex singulari gratia fidelibus nobis dilectis Georgio Höltsel et Petro Haymnon cubiculariis nostris de predicta summa, que iam in cameram nostram persolvi et numerari debet, quadringentos florenos Hungaricales intuitu eorum fidelium et longorum et quotidianorum servitiorum ad presens clementer eis tribuendos et consignandos, pro ut in litteris nostris cessionalibus desuper expeditis plenius continetur et habetur. Que ideo vos scire volumus, et eos huiusmodi pecuniam quiete recipere sinatis, si que impedimenta eis inciderent, illa per vos prohibeantur et dicte civitati Soproniensi in rationibus et computis suis

pro iustis et legalibus expensis ponatis et admittatis seriem nostram in eo executuri voluntatem. Date Prage, 12. Decembris anni 1534.

Kivül: Abschrift zwaier beuelch an die herrn der raitcamer zu Presburg vnd hern Hartitschen der 400 florin judenzinss etc. halben zu geben.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 2. nr. 72.

Egykorú, egyszerű másolat ívrétű papiroson, melynek vízjegyéből halványan csupán csak egy karika vehető ki.

14.

1535, október 11., Niese. Jakab boroszlói püspök az opóliai és ratibori hercegségek lakóinak azt a kérelmét terjeszti János bécsi püspök elé, hogy a királynál nem tudná-e keresztülvinni e területen lakó zsidók eltávolítását, mivel az említett hercegségek lakói nemcsak a rabló magyaroktól és lengyelektől szenvednek sok kárt, hanem a közöttük lakó zsidók kereskedésükkel a megélhetésüket teszik tönkre.

Paratam complacendi voluntatem cum amica nostri commendacione, Reverendissime in Christo pater, domine et amice observande! Magna instancia proponi nobis fecerunt incole civitatum in ducatus Opoliensi et Ratiboriensi sacratissimi domini Romanorum etc. regis, domini mei graciousissimi hereditarii subditi, quod preter ea mala, quibus a diffidatoribus et predonibus ex Hungaria et Polonia indesinenter interceptione commerciorum variis modis afficiuntur, etiam per cohabitancium sibi judeorum iniquas, fenebres et monopolitatas negociaciones a multis annis quamplurimorum et detrimenti eis illatum esset ita, ut propter illorum quaestum et avariciam non solum rarissime quisquam eorum aliquid facultatum parare sibi potuerit, verum etiam bona eorum pars per talia facultatibus exhausti ad inopiam redigerentur, certa expectatione subsequere vastitatis non tam ipsis, quam regie quoque celsitudini damnose. Et itcirco summopere a nobis contententes pecierunt, quo illis intercessionem et suffragio nostro apud reverendissimam dominacionem vestram adessem, ut eo facilius apud regem sacratissimum relegacionem tam damnosi et perniciosi generis hominum vestrae reverendissime dominacionis accedente autoritate impetrare possent. Nos vero, quum eos valde confidere animadverteremus, multum eis commendacionem nostram reverendissimam paternitatem vestram profuturam, petitionemque eorum satis aequam et honestam esse videmus, quippe qui subditos quoque ecclesiae nostrae illis confines mali et damnificacionis huiusmodi cum iusta quadam indignacione non esse immunes sentiamus, ut nequid de reliquis huius provincie hominibus commemoremus, non potuimus non querelis afflictorum virorum commoveri, itaque reverendissimam dominacionem vestram tanquam sin-

gulare[m] oppressorum patronum et defensorem diligenter rogamus, quodquidem sine molestia eius fiat, dignetur ea, apud dominum meum gratiosissimum in causa ista pro autoritate sua, qua suadendo atque cohortando pollet plurimum, intercedere, quo non modo predictorum ducatum oppida, verum etiam, quatenus fieri potest, relique etiam istius terre partes detrimentoso hoc rapacium et faeneratorum judeorum genere repurgentur atque liberentur. Credat nobis reverendissima paternitas vestra non minimo malo provinciam nostram exoneraturum, qui ex ea sordidissimam hanc gentem, quia potissimum Opoliensis et Ratiboriensis ducatus prae ceteris sunt referti, relegarit. Id una nobiscum sepedicti cives preterquam, quod res haec precipue ad Christi gloriam, tum etiam regie maiestatis splendorem, subditorum eius incrementum spectat, de reverendissima dominacione vestra promereri studebunt, cui nos, uti amico nostro observando amice commendamus. Datum Nisse, feria secunda post Sancti Dionisii anno domini MDXXXV-o.

Jacobus dei gracia etc. episcopus Vratislaviensis.

Kivül: Reverendissimo in Christo patri et domino, domino Johanni episcopo Vienensi et coadiutori Neustatensi, domino et amico nostro observando.

Jelzése: Lad. XLVIII et YY. fasc. 1. nr. 43.

Eredeti, ívrétű papiroson, zárlatán homályos körvonalú födött és kerek gyűrűspeccsével. A papiros vízjegye: lilium.

Ez a levél Jeckel Bálint városi jegyző irataival került Sopron város birtokába, aminthogy az ő kezeirésével a levél végén e megjegyzés olvasható: *doctoris Joannis Langi Silesii manu exaratae literae.*

15.

1539. márc. 20—30. Tölth Mihály templomatyá kiadásai János kőfaragó számára, aki a Szent Mihály templom építkezéséhez a zsidó temetőben megfelelő épületkő után kutatott, azokat kifaragta és a négy fuvarra, mely szükséges volt a kövek elszállításához.

Vermerckt, was ich zu natarfft auff das pau zu Sant Michels kirichen hab geben des 39. iars.

Item am pfinstag vor Judica (márc. 20.) hab ich den Hans stainmetzen in den judenfreithoff stain lassen aufgeben, hab im geben I sol, X den.

Item am freitag darnach (márc. 21.) hab ich lassen dýe stain fieren zu der stieg, so man auf dem freithoff inget, vier füeder dýe stain aufzufassen vnt abzuleren mitsamt der fur angeschlagen per II sol. den.

Item an dem Palbensuntag (márc. 30.) zalt ich den stainmetzen von

den stain zu hauen 9 taberich, ȳe eins per X kreitzer, tut I tal. 4 sol. den.

Jelzése: Szent Mihály templom számadása 1539-ből.

Részlet: Tőltl Mihály templomatyá 1539. évi számadásából, 32. l.

16.

1543. október 30., Sopron. Rosenkrantz Farkas városi jegyző Hashady Ferencet felszólítja, hogy azt a 28 forintnyi adósságot, amellyel Vámos Ferenc egy kismartoni zsidónak tartozik, most már késedelem nélkül rendezze, nehogy ebből a hanyagságból még nagyobb kára származzék.

Egregie domine, amice honorande salutem et meam commendationem. Elapso tempore per litteras meas dominationem vestram admonui, quatenus judeo Ferree Civitatis illos 28 florenos, quibus Franciscus Wämpos illi obligabatur, persolvere deberet aut alioqui aliam compositionem cum illo faceret, ne exinde arestatio aut aliud damnum sequeretur. Preterea et etiam ea, que teneretur civitati, iuxta factam promissionem et prestitum juramentum exequi deberet etc. Ad quas litteras meas pro relatione accepi, quod dominatio vestra viris bellicis esset occupata, quamprimum autem se ab illis viris liberaverit, personaliter hic affuturam et omnia composituram fore, quod tamen, licet nunc bellum istud sit finitum, hucusque neglectum extitit. Preterito quoque tempore aderat dominationis vestre frater, quem, cum etiam de premissis omnibus admonitum haberem, similiter respondit se curaturum, ut intra spatium 14 dierum omnia componantur et rectificentur, quod pari modo factum non est. Et quia domini magister civium, ceterique consules et tota communitas de tali dominationis vestre negligentia nimium gravantur, pariter et judeus summam suam capitalem una cum usura a tempore Penthecostes integre habere cupit, ideo dominationem vestram iterum amicabiliter serie tamen admonitum volo, eadem velit absque ulteriori procrastinatione personaliter huc venire et memorata omnia ad finem deducere, ne ex ista negligentia deinceps id agatur, quod iuxta civitatis privilegia iure in talibus casibus agi potest et maius damnum dominationi vestre emergat. Inhabitor quidem domus 22. die Octobris presentavit mihi 16 florenos minus 20 denariorum, nihilominus tamen judeo deficiunt adhuc absque usura in capitali summa 12 floreni et 20 denarii. Cogitet itaque dominatio vestra de usura et aliis damnis et adventum suum minime differat, In reliquo dominationem vestram feliciter valere opto, certamque relationem expectans. E Sopronio, 30. Octobris anno etc. 43.

Egregio domino Francisco Hashady etc., domino et amico honorando,

Fogalmazvány, a szövegben több javítással, melyek feltüntetését nem tartotam szükségesnek.

1542/1545. évi Conceptbuch, 69. l.

17.

1544. június 18., Sopron. Rosenkrantz Farkas városi jegyző közli Pullendorffer Mihállyal, hogy Manusch kismartoni zsidóval szemben fennálló tartozása tárgyában július 2-án lesz a tárgyalás, melyen akár megjelen, akár nem, a bíróság meg fogja hozni az ítéletét, mivel a zsidó földesurára, Fürst Mórica való tekintettel tovább várni nem lehet.

Vnnser diennst in gutem willen zuuor lieber herr Puellendorffer! An gestern hatt herr Mauritz von Furst seinen schaffer bei vnns alhie gehabt, durch wellchen er ernstlich an vnns begern lassen, das wir dem Manusch juden eurenthalben ain richtung thun vnd vnclaghafft machen sollen mit angehenckhter onzaigung, was vnns darauss, nachdem er gemellten juden beistanndt vnd seines ansinnens, wo er nit vnclaghafft gemacht wurde, stattzuthun lennger nit vmbgeen khonnde, erwachsen möchte etc. Darauff ist gedachter judt an heutt dato vor vnns erschienen vnd den verpfenndten weingarten im Stainer, dene er, wie ir wisst, verkhaufft, den khauffer auffgeben vnd an die gwer bringen wellen mit vill mererm onzaigen. Dieweill ir aber nit anhaimb gewest, haben wir ausserhalb eurs wissen in khain gwerschafft bewilligen wellen, sonnder ime dem juden gegen euch ainen enntlichen tag alhie vor vnns zuerscheinen angesetzt vnd benennt auff mitichen vor Sanct Vlrichstag, das ist der annder tag Julij schiristkhomendt (július 2.), wellchen tag wir euch auch vor vnns allhie, als einem burger, zuerscheinen fruor rattzeit hiemit gewislich bestimbt haben wellen, alda soll, souill yede parthei befuegt, mererm vnrratt vnd schaden zu furkhomen gehandlt werden. Vnnd ir erscheint also oder nit, nichts weniger soll auff des clagenden taill habenndt gerechtighait, was billich ist, ergeen, das wir nun verrer mit nichte, nachdem ir auch der vorigen verkundung nit nakhomen, aufschiben mogen. Das haben wir enntlich euch darnach wissen zu richten guter mainung zeittlich gnueng nit wellen vnuerkhundt lassenn. Datum Odenburg, den 18. Junij anno etc. 44.

Fogalmazvány a szövegben több javítással, amik feltüntetését mellőztem.

1542/1545. évi Conceptbuch, 90. l.

1546. szeptember 28., Bécs. Mandl zisterdorfi zsidó elismeri, hogy Lánzsér várának urától, Raumschüssl Kristóftól ennek szolgájának, Ringswerch Farkasnak közvetítésével értékesítésre átvett 8 szobára való cobolyprémet. Ígéri, hogy vagy 800 forintot fog értük lefizetni, vagy a bőrtöket sértetlenül visszaadja.

Ich Mandl jud von Zÿterstorff beken hiemit offentlich, das mir der edl vnd gestreng riter herr Crist(of) Raumschussl von Schonneghk zum Lannndsee, Romischer kuniglicher maiestet rat, durch seinen diener Wolffen Ringswerch an heut dato vberantburten vnd zuestellen lassen nemblich acht zimer zöbl der gestalt, das ich di von seiner gnaden wegen zu geltt machen vnd aufs leuchtist vmb achthundert floren anwerden solle. Darauf zuesag vnd gelob ich, wouer ich di gemelten zöbl dermassen, wie oben begriffen, zu gelt mach, das ich seinen gnaden oder beuelchhaber soliche summa gelts oder aber di zobl, so ich die nit anwerden khan, vnuermailligt on ainiherlay mangl, schaden vnd abgang, inmassen ichs dan empfangen, widerumben vberantburten zuestellen soll vnd will on geuerde. Doch ist zu wissen, das an zweien zimern zwelff zöbl sein abgangen. Zu vrkhund mein hierunder gestelle handschrift vnd furgedrugten petschaidt verfertigt. Beschehen zu Wien, den XXVIII. tag Septembris anno etc. im XLVI-ten.

Mendl iuden handtgeschriff.

Kivül: Mandl juden verschreibung XLVI. jar per 800 floren.

Jelzése: Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/47. a.

Egyszerű egykorú másolat vízjegy nélküli papiroson, melynek külzetén még e felírás olvasható: *Mandl juden*.

Ez a levél Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/46. jelzés alatt még egy másik példányban is megtalálható egyszerű egykorú másolatban ugyancsak vízjegy nélküli papiroson.

1548 elején. Raumschüssl Kristóf javaslata a közte és Mandl zsidó örökösei között fennálló viszály békés elintézésére.

Furschlag, waz des herrn Ramaschussl maynung betreffent Mandl juden erben, doch vnuergriffen seyner recht.

Anfencklich nachdem des Ma(n)dl judn erbn den herrn Ramaschussl 800 tal. Reinisch fur die zobl lautt ainer bekhantruss anfechtig schuldig sein vnd der herr Ramaschussl dardurch in rechtfurung ge-

waxen vnd in gross cosst, zerung vnd schaden gefurt, begert der herr Ramaschussl erstlichen die haubtsumma die 800 florin zubeczalln sambt abtrag, cosst, schadn vnd zerung.

Zum andern ob des Mandl juden erben furgeben wurden, sÿ heten on solher schulden etbaz beczallt, sollen sÿ ain glaubwirdigen schein furlegen vnd ob dem also soll dasselbig aufgehebt vnd abczogen werden.

Zum dritten ob die juden furgeben wurden, sy heten mer irrig handlung mit mir, nemblich etlichen guetter enhalb der Tuenaw gelegen, darinn sÿ auch die sachen guetlich zuuergleichen begern wurden, ist der herr nit zuwider vnd gibt disen furschlag, wellen sÿ die guetter nachmalln haben, di sÿ dieselbn nach vermug der verschreibung beczalln. Der herr ist inen des nie zuwider gewest. Der Liedtman judt hat die sachen selbst in strittigkhait vnd irrung bracht waz der vberschuss, daz sÿ es gegen einantwortung der gÿetter herausgeben vnd beczalln.

Beschliesslichen so die erben mit dem herrn Ramaschussl in ain rechte vergleichung geen wellen vnd der cost, schaden vnd zerung halben bedt halben, darinnen ain nachsehen ze thain sein wurden, will der herr seinen gwallttrager maister Vallentin vnd magister Andren Planckh volmechtigen gwallt geben vnd waz sy darinnen machen, es sey vill oder wenig, darbey will der herr bleiben, dan waz der herr jeczt bewillich(t,) thuert er von ires vattern, schwecher vnd vettern, Mandl juden wegen.

Wouer sich aber die judn auf die sachen vnd disen freundtlichen furschlag nit ergeben wolten, so will der her protestirt vnd beczeugt haben, daz es vnuergriffen seines rechten bescheen vnd will in diser vnd andern seinen sachen wider die judn seinen gwallttrager, den er derhalben gen Prag abfertigen will der judn vnbillich handlung vnd beschwârnus ir maiestet furbringen lassen, wiewoll der herr der judn von wegen des Mandl juden verschonen wollte. So wirdt doch der herr auch getrugner not verursacht ir contrawantisch handlung am tag vnd der khuniglichen maiestet¹ neben seiner obligenden handlung vnnd beschwarung furczebringen.

Jelzése: Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/47. b.

Eredetinek látszó fogalmazvány ívrétű papiroson, melynek vízjegye: kör, fellelte vonallal és ezen András-keresztel.

¹ utána: furczebringen törölve.

1548. március 9. előtt. Liebman zistersdorfi zsidó apósa, Mandl zsidó helyett az alsó-ausztriai landmarschallnál bepanaszolja Raumschüssl Kristófot azért, mert a korábbi ítéletet nem hajtotta végre és nem gondoskodott arról, hogy jobbágjai megfizessék a tartozásaikat.

Wolgebornner, gnediger herr lanndmarschalch! Wiewol eur gnaden auf mein suppliciern, so ich anstat Männndl juden, meines schwacher, von wegen richtigmachung ettlicher verschribner vnnd verfallner holden wider den edlen, gestrenngen ritter herrn Cristofen Rāmeschissl etc. den beiligunden ratschlag geruecht vnnd ime auferlegt, wie eur gnaden zuuernemen haben, noch dannocht vnnd vnangesehen, das ich ime dieselb beratschlagte supplication durch den fürbietter vermög beiligunder execution ordenlichen vberantworten lassen, ist er solchem eur gnaden beuelch bissheer vnnd vber das monat nit nachhören, des mich anstat meines schwacher zu weitterer clag verursacht. Rueff darauf eur gnaden abermals vnndertheniglichen an, die wellenn ime bei ainem peenfall oder tröung des ansacz dem vorigen beuelch vollziehen zu thun vnnd meinem schwacher die holden an weitter verzug vnnd waigern richtung zu machen beuelhen. Wil ich anstat meines schwacher zuuerdienen jeder zeit in rechter niderhafftigen gehorsam beflissen sein.

Eur gnaden niderhafftiger, gehorsamer:

Liebman jud von Zisterdorf.
Fridrich Homer manu propria.

Kivül: Liebman juden von Zisterdorf abermalss anrueffen anstat Mandin juden seines schwachers wider herrn Cristofen Rameschissl etc. belangendt richtigmachung ettlicher verschribner vnd numalss verfallener holden.

Ugyanitt e kancelláriai feljegyzés olvasható: Hern Cristoffn Rāmenschussl dise supplication zuestelln vnd yr beuolhn, das er inner XIII tagn den negstn nach vberantwortung dissers ratslags dem voraussgangn ratslags ain benugn thue vnd sich hierinn dermassen gehorsam halte, damit des supplicantn begen seine yrthum nicht not wardt. 9. Mart. anno 48.

Jelzése: Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/63.

Eredeti kérvény papíroson, melynek vízjegye: P. betű, felette cimerpajzzsal.

1548. május 2. előtt. Mandl zistersdorfi zsidó örökösei az alsó-ausztriai kormánytanácshoz intézett beadványukban azt közlik, hogy Raumschüssl Kristóf panaszára érdemben csak akkor tudnak válaszolni, ha legalább másolatban megkapják az általa említett kötelezvényt.

Romischer kuniglicher maiestet etc., vnnsers allergenedigisten herrn hochloblich stathalter, canntzler, regennten vnnd rate des regiments der Niderösterreichischen lannde! Erwirdiger, wolgeborn, gestrenngen ritter herrn Cristofen Rameschissl etc. suppliciern vnnd darauf erlangten ratschlag beiligundt geben wir disen vnnsern bericht vnnd nachdem sich gedachter herr Raumeschissl in seiner supplicat(i)on ainer bekhanntnus vnnd verschreibung beruembt, wann er nun ainich verschreibung furbringt vnnd vnns dauon gleichlattundt copy zuestelt, so werden wir ime darauf geburliche anntwurt geben. Ee vnnd zuuor vnnd auf sein ploss anzaigen wissen wir ime nachmalss dhain anntwurt zugeben. Das zaigen eur gnaden wir auf derselben begier vnnd gegebenen ratschlag zu ainem gehorsamen bericht vndertheniglichen an vnns damit in gehorsamen vleiss beuelhennde.

Eur gnaden gehorsamen

N. weilennndt Mandl juden von Zisterstorf gelassen erben.
Fridrich Homer manu propria.

Kivül: N. weilennndt Mandl juden von Zisterstorf gelassen erben bericht auf herrn Cristofen Rameschissl ritter etc. gethanes suppliciern vnd erlangten ratschlag etc.

Jelzése: Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/52.

Egykorú, egyszerű másolat papiroson, melynek vízjegye: címerpajzs. A hátla-pon az egykorú feljegyzésekkel: 1. dem Raumenschussl auf verfolgen furzuhalten. 2. May anno 48. és 2. percepi 5. May.

22.

1548. június 26. előtt. Mandl zistersdorfi zsidó örökösei az alsó-ausztriai kormánytanács tudomására hozzák, hogy az eladásra átadott cobolyprémeket Olaszországban nem sikerült értékesíteni. Azok még most is ott vannak, azonban a legelső alkalommal el fogják onnét hozni és átadják Raumschüssl Kristófnak néhai atyjuk kötelezvénnye értelmében.

Romischer kuniglicher maiestet etc. vnnsers allergenedigisten herrn hochloblich stathalter, canntzler, regennten vnnd rate des regiments der Niderösterreichischen lannde! Erwirdiger, wolgeborn, gestrenng, edl, hochgelert, vesst, gnedig herrn! Auf eur gnaden beiligunden ratschlag eruordert vnnser notturfft denselben eur gnaden disen vnnsern volgunden bericht zu thuen vnnd nemlichen hat es di mainung vnnser vater vnd schwacher, hat gleichwol die zöbl des herrn Raumschissl an- czaigen nach ime dieselben zuuersilbern emphanen vnnd hinein mit ime in das Wälhischlannd gefuert vnnd nachdem er sÿ aber so thewer, alss ers ime angeschlagen, nit hat versilbern mögen, ligen sÿ noch dort in Italia. Wir aber wellen alles vleiss hanndlen, das sÿ mit dem ersten

heruasskhumen vnnd dieweil vnnsers vaters vnnd schwachers bekann-
nus allain dahin gestelt, wouer er di zöbl zu gelt machet, alssdann so
seie erst di suma gelts zuerlegen schuldig, wo nit, so mög er ime die-
selben vnuermailligt vnnd an ainicherlaß menngl, schäden vnnd ab-
gannng widerumb zuestellen, derwegen sein wir vrputig ime herrn Raum-
schissl dieselben zöbel dermassen zu uberantwurten. Demnach hoffen
vnnd trawen wir vnnd bitten auch vnndertheniges vleiss, eur gnaden
werden vnns hierinn ainen geraumen stillstand auss erzelten vrsachen
gnediglich mittailen, biss wir bemelt zöbel auss Wälhischemlannd alher
bringen vnnd ime herrn Raumschissl vermug der verschreibung annt-
wurten mögen, aber ime das gelt darfur zu geben wil vnns nit gemaint
sein, ime herrn Raumschüssl wirdet auch diser hanndl nit furtragen, er
werde dann vns die schuld, darumben er ausser diser zöbel verschriben,
beczallen muessen. Wie wir dann derhalben vor der ordennlichen or-
brigchait steen. Thuen vnns demnach gehorsamlichen beuelhen.

Eur gnaden gehorsamen niderhafftiger:

N. weillenndt Manndl juden von Zisterstorf gelassen erben.
Fridrich Homer manu propria.

Kivül: Weillenndt Manndl juden gelassen erben bericht vnd anrueffen auf
herrn Cristoffen Raumschissl gethann supliciern vnd erlangten ratschlag.

Jelzése: Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/51.

Eredeti ívrétű papiroson, melynek vízjegye: P. betű, felette címerpajzzsal, hát-
lapján az egykorű feljegyzésekkel:

Dem Raumenschissl oder seinem gewaltrager die schrifften zuezu-
stellen vnnd wofer er nit daran ersetigt zu sein vermaint, daz jeder taill
noch mit ainer schrifften in acht tagen gegen einander verfahren vnd
ainen beschluss besliessen ordenlich collationiern, wirdet darauf durch
die regenten erledigung beschehen. 26. Junij 48.

Percepi den 4. Juny anno 48.

Ez az irat Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/50 és nr. 31/54. jelzések alatt még két
egykorű másolati példányban is megvan papiroson, melyek közül az egyiknek,
mégpedig a nr. 31/50 jelzésűnek vízjegye szintén P. betű, felette címerpajzzsal.

23.

1548. szeptember 8. után. Mandl zistersdorfi zsidó utódai az alsó-ausztri-
ai kormánytanácshoz intézett beadványukban hangsúlyozzák, hogy ők
pontosan betartják azt az eljárási módot, amit számukra előírtak, az a
kívánságuk, hogy ellenfelük, Raumschüssl Kristóf is eszerint járjon el.

Romischer kuniglicher maiestet etc., vnnsers allergenedigisten
herrn hochloblich stathalter, canntzler, regennten vnnd rate des regi-

ments der Niderösterreichischen lannde! Erwirdiger, wolgebornn, gestrenng, edl, hochgelert, vesst, gnedig herrn! Vnns ist ain beuelch zuekhumen ausgangen den 8. Septembris, so herr Cristoff Raumschissl zu Schönnegg verfarung halben eingelegt vber vns erlanngt mit innhalt, das wir in der sachen ettlichs zöbl belangundt, darinn er vnns beclagt, verfahren sollen, wie auss beiligunder copy signo A. zuuernemen ist.

Nun zaigen wir eur gnaden gehorsamlich an, das die verfarung nit an vnns, sonnder an im herrn Raumschissl erwunden sey, dann vnns ist acht tag zu der verfarung durch eur gnaden zu termin bestimbt worden. Hat er wol bei den acht wochen mit seinem andern b(e)richt verzogen. Derwegen wir ine nit weiter zúmall wider die grichtsordnung vnnd ausser sonndere erkhanntnus nit zulassen khunden. Haben auch derwegen fur eur gnaden suppliciert vnnd das er nit mer noch weiter zúzulassen, sey zu erkhanntnus gesetz, wie auss beiligunder copy signo B. zuuersteen, darauf vnns der ratschlag inmassen derselb darauf geschriben von eur gnaden gefallen vnnd ime auferlegt worden, wo er daran nit ersettigt, das er darauf sein notturfft noch in ainer schrift einlegen vnnd volgunds jeder taill mit ainem beschlus beschliessen, so wierde daruber ledigung bescheen. Solchen ratschlag haben wir seinem procurator durch eur gnaden thürhüetter ordenlich vberantworten lassen darbei berurtes. Vermaint nun gegentaill daran nit ersettigt zu sein, hat er mas vnd ordnung, wes er sich halten solle. Wir wellen vnns hierinn desselben ratschlag behelffen vnd halten vnd setzen die sachen nochmals, wie in vnnsrer ersten schrift einkhumen vnd begert werdent zu eur gnaden erkhanntnus vnns darmit gehorsamlichen beuelhende.

Eur gnaden gehorsamen

N. weillendt Mandl juden von Zisterstorff
gelassen erben.

Kivül: n. weillennd Mandl juden von Zisterstorff gelassen erben bericht auf herrn Cristoffen Raumschissl erlangten beuelch belangundt di verfarung copy.

Jelzése: Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/49.

Egykorú, egyszerű másolat vízjegy nélküli papiroson.

24.

1548. szeptember 14. előtt. Mandl zsidó örökösei az alsó-ausztriai kormánytanács előtt kifejtik álláspontjukat Raumschüssl Kristófnak ellenükben beadott kérvényére vonatkozólag.

Romischer kuniglicher maiestet etc. vnnser allergenedigisten herrn hochlöblich stathalter, canntzler, regennten vnnd rate des regiments der Niderösterreichischen lannde! Erwirdiger, wolgebornn, gestreng, edl,

hochgelert, vesst, gnedig herrn! Auf suppliciern herrn Cristoffen Raumb-
schissl etc. ist vns gleichwol beiligunder ratschlag signo A., aber die
supplication nit zuegestellt vnnd doch di verfarung vermug innhalt
voriges ratschlags auferlegt worden.

Nun zaigen wir eur gnaden gehorsamlichen an vnd wiewol der vorig
ratschlag noch den 26. Juny ergangen vnnd die verfarung in acht tagen
auferlegt, so hat doch der herr Raumbschissl mit der verfarung nit allain
acht tag, sonnder bey den acht wochen verzogen, wie eur gnaden auss
dem product zuuernemen haben, noch dannoch darf er sich gegen vnns
beschweren vnnd furnemlichen der zeit, da er gewusst, das wir nit alhie,
sonnder zu Zisterstörff vnd ander ennden gewesen sein vnnd angezaigt,
alss sollen wir mit der verfarung verzogen haben, wiewol vnns sein
supplication nit hat wellen zuegestellt werden, damit wir vnns hetten
mögen ersehen, was doch der innhalt derselben gewest.

Vnnd so er dann den prefigierten termin mit der verfarung gröslich
vberschritten, khönen wir ausser des ratschlags vnnd der gericht-
ordnung nit geen, noch ine weitter zuelassen, es geschee dann mit er-
khanntnus.

Vnnd damit er auch auss erzelten vrsachen weitter mit nichtig zue-
gelassen, sonnder auf das, so einkhumen, erkhennt werde, setzen wirs
zu eur gnaden erkhanntnus mit vorbehalt vnnd vermeldung, wie breu-
chig, recht vnnd die notturfft eruordert vnnd thun vnns gehorsamlichen
beuelhen.

Eur gnaden gehorsamen:

N. weillendt Mandl juden gelassne erben.
Fridrich Homer manu propria.

Kivül: N. weillenndt Mandln juden gelassen erben anzaigen vnd vrsachen,
warumb herr Cristof Ramschissl, Romischer kuniglicher maiestet etc. rat, gegen
inen in der action belangendt die zöbl weitter nit zuegelassen soll noch mag
werden.

Jelzése: Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/17.

Eredeti ívrétű papiroson, melynek vízjegye: P. betű, felette címerpajzzsal és
hátlaapon ez egykorű feljegyzésekkel:

Herrn Cristofen Raumenschussl furzuhalten vnd souer daran nit
ersetztigt, daz er darauf sein notturfft nach in ainer schrifftten einbrin-
gen vnnd volgunts jeder taill mit ainem besluss besliessen, wirdet die
regierung erledigung darvber thuen. 14. Septembris anno etc. 48-en.

Percepi den 20. Septembris anno 48.

E beadványnak Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/48. jelzés alatt megvan egy egykorű,
egyszerű másolata is papiroson, melynek vízjegye hasonlóképpen P. betű, felette
címerpajzzsal.

1548. november 2. előtt. Mandl zistersdorfi zsidó örökösei az alsó-ausztriai kormánytanácshoz intézett harmadik beadványukban is állhatatosan megmaradnak amellett az álláspontjuk mellett, hogy ellenfelük, Raumschüssl Kristóf nem tartotta be a perrendet és így viselje annak következményét.

Romischer kuniglicher maiestet etc. vnnsers allergenedigisten herrn hochlöblich stathalter, canntzler, regennten vnnd rate des regiments der Niderösterreichischen lannde! Erwirdiger, wolgebornn, gestrenng, edl, hochgelert, vesst, gnedig herrn! Wider herrn Cristoffen Raumschüssl von Schöneckh ritter etc. reppetirn wir in der extraordinari sachen vnnd von wegen der vrsachen, warumb er gegen vnns in der action belanngendt die zöbl seiner vnordenlichen verfarung halben, darmit er wider die gerichtssordnung vnnd lauttern ratschlag, so vnns acht tag ainen termin zu der verfarung gibt, bis in die acht wochen verzogen, nit mer zuegelassen soll noch mag werden. Reppetiern wir vnns hieuoer zwo einkhumende schrifftn vnnd lassen es von kurtz wegen darbey nochmals beleiben vnnd sagen, er habe den termin mit der verfarung hoch vberschritten vnnd darmit wider die gerichtssordnung vnnd lauttern ratschlag gehandelt vnnd sey derwegen nit mer zuezulassen, sonnder es solle auf das, so einkhumen, verabschiedt werden. Vnd thun vnns darmit gehorsamlich beuelhen.

Eur gnaden gehorsamen:

N. weillendt Mandl juden von Zisterstorf seligen gelassen erben.

Fridrich Homer manu propria.

Kivül: N. weillenndt Manndl juden von Zisterstorf selligen gelassnen erben dritte schrifft in der extraordinari hanndlung wider herrn Cristoffen Raumschüssl copy.

Jelzése: Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/18.

Egykorú, egyszerű másolat ívrétű papiroson, melynek vízjegye: címerpajzs. Az irat hátlapján ez egykorú feljegyzés olvasható: *percepi den 2. Nouembris anno 48-ten.*

Ez a beadvány Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/56. jelzés alatt még egy másik példányban is megtalálható ugyancsak egykorú és egyszerű másolatban papiroson, melynek vízjegye: P. betű, felette címerpajzzsal.

Végül Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/55. jelzés alatt e beadványnak harmadik példánya is őriztetik egykorú, egyszerű másolatban papiroson, melynek vízjegye hasonlóképpen P. betű, felette címerpajzzsal.

1548. december 11. előtt. Mand zistersdorfi zsidó örökösei panasszal fordulnak az alsó-ausztriai kormánytanácshoz, melyben elmondják és ide csatolt mellékletekkel be is bizonyítják, hogy a felperes Raumschüssl Kristóf ellenük indított perében nem tartja be a megállapított törvényes eljárást, hanem teljesen önkényesen jár el. Az a kérésük, hogy a felperes vagy utasíttassék a megszabott formák betartására, vagy pedig új per-felvétel rendeltessék el.

Romischer kuniglicher maiestet etc., vnnsers allergenedigisten herrn hochloblich stathalter, cannczler, regennten vnd rate des regiments der Niderösterreichischen lannde! Erwirdiger, wolgebornn, gestrenng, edl, hochgelert, vssst, genedig herrn etc.! In dem strit, darinn vnns herr Cristoff Raumschissl von wegen ettlicher zimer zöbel, so er vnsern vater vnnd schwacher zuüersilbern zuegestellt solte haben, beclagt, haben eur gnaden vnns mit ainem ratschlag ainen termin zu verfarung der schriffth, nemlichen allemall acht tag prefigiert vnnd bestimbt, inmassen copÿ hieneben signo A. ligt.

Nun wiewol wir ime solchen ratschlag durch den thurhüeter, in den wir vnns thun, refferiern vnnd gleichwol der herr Raumaschissl selbst auch nit in laugnen steet, vberantworten lassen, so hat er doch daruber mit der verfarung wol acht wochen verzogen vnnd vnns dhain copÿ vor den acht wochen vermug der grichtsordnung zuegestellt. Dern-wegen wir ine weitter nit zuelassen khonnen, sonnder haben wider ine suppliciert vnnd excepiert, inmassen eur gnaden hieneben signo B. gnediglich zuuernemen haben. Darauf eur gnaden ime herrn Raumaschissl mit ainem ratschlag auferlegt, were daran nit ersettigt, das er darauf sein notturfft in ainer schriffth einbringen¹ vnnd volgunds jeder zuuor mit ain beschlus beschliessen, wierdet di regierung erledigung dar-uber thun, wie eur gnaden zuuersteen haben.²

Nun haben wir ime solchen ratschlag auch ordenlich vberannt-wurten lassen, wie er dann denselben noch beÿ hannden vnnd jungstlich in der cantzleÿ alss man collationiern hat sollen, furgelegt. So ist er doch darauf mit dhainer anntwurt verfahren, sonnder vber ettlich tag darnach hat er vns einen eruolgten ratschlag, so gleich auf den tag, wie der jeczobgemelt ratschlag erganngen solle sein, in ainem beuelch ant-wurten lassen, wie eur gnaden sub C. signiert zu sehen haben.

Darauf haben wir abermals vnnsern weittern bericht nach den 26-n Septembris gethan, inmassen hieneben ligt signo D. vnnd seinem pro-curator dauon nach grichtsordnung durch den thurhuetter abschrift

¹ utána: *legen törölve.*

² 3. oldal.

antworten lassen, des wir vnns dann in den thurhüeter Stainpacher gezogen wellen haben.

Nun ist er darauf abermals mit dhainer antwort verfahren. Hat also die sachen stillschweigundt lassen hingeen bis auf den 20. Octobris. Da hat er stillschweigundt vnnd vnuerantwort sachen vnnser hievor zwaiien schrifftn wider vnns suppliciert vnnd vnns verfarung halben beclagt, aber gar dhain antwort auf vnnser exception gethann, gleich als verstuende er die sachen nit etc., wie eur gnaden auss copy signo E. gnediglich werden vernemen.

Auf den ratschlag, so ime auf jeczgemelt sein schrifft eruolgt, sein wir vermug desselben ratschlags den 29-n Octobris mit deren schrifftn,¹ so vnns auferlegt ist, verfahren vnnd haben damit also beschlossen vnnd dem gegentaill abschrift abermals ordenlichen zustellen lassen, wie auss beilgunder copy signo F. zuuersteen ist.

Aber gnedig herrn gegentaill hat abermals darauf dhain anntwort geben vnnd vnns, wie uor, nichts zustellen lassen, sonnder den 20. Nouembris jungist verschinen vmb die collationierung angerueffen vnnd zu ratschlag erlanngt, wie hieneben signo G. ligt.

Hierauf vnnd als wir oder vnnser sollicitator, so eben auf die bestimbt er zu der collationierung nit erscheinen mögen vnnd doch volgunds auf ain andere stundt in die canzlei sambt des gegentails procurator schreiber khomen alda den furgefallen strit zu collationiern, hat der schreiber allain in der haubtsachen, aber nit die einkhumende schrifft in dem furgefallen strit collationiern wellen, des dann also vnnser sollicitator vor dem expeditor protestiert vnnd sich solches eur gnaden anzuzaigen hörn lassen. Gleichwol ist vnns nach solchem allem abermals ain ratschlag der collationierung halben zuekhumen, wie eur gnaden hieneben signo H. gnediglich vernemen werden. Sein auch darauf ain sambstag in der cantzlei erschinen, es hat aber damals gleich der vorigen strit gehabt.

Nun ist an eur gnaden vnnser diemuetic bitten, die wellen doch hierinn gnedige erleüttrung² thun, nachdem wir in der haubtsachen mit vnnserer notturfft nit sonnder allain in dem furgefallen strit der exception verfahren mit anrueffen dem gegentaill in der haubtsach vber das grob vberschreiten der verfarung halben in der haubtsach nit mer zuzulassen, gegentaill aber in dem furgefallen strit auf vnnser schrifft nit verfahren. Eur gnaden wellen den gegentaill dahin halten, damit er in dem furgefallen strit vnnd exception sachen collationiern oder wo er vermaint, nochmals mit seiner notturfft auf vnnser einkhumende extraordinari schrifft zuverfahren, das er dasselb nachthuw mit zwaiien schrifftn oder aber gnedig herrn damit solche irrung vnnd strit mög an

¹ 4. oldal.

² 5. oldal.

sunder eur gnaden behelligung hingelegt werden, so wellen wir vnns eur gnaden zu gehorsamen gefallen dahin einlassen, wo nun auss vnns beden partheien ainer gegen dem andern ainich billich spruch zu sueche vermaint, das ainer den andern von neuem beclage vnnd obbemelt mit ainer schrifft vmb die ander in acht tagen verfare vnd bey bekhanntnus der sachen daruber nit verziechen, damit volgundts ordenlich erkhanntnus daruber bescheen mög. Das wellen wir in gehorsam beflissen sein zuuerdienen vnns damit vnndertheniges vleis beuelhunde.

Eur gnaden gehorsamen

N. weillendt Mandl juden von Zisterstorff seligen
gelassne erben.

Fridrich Homer manu propria.¹

Kivül: N. weillenndt Mandln juden von Zisterstorff gelassen erben supplication conträ herrn Raumenschissl.

Ugyanitt e kancelláriai feljegyzések: nach ordnung zu niderschreiben.

Dem Ramenschussl oder seinem gwaltrager zuezustellen vnnd aufzulegen, wofer er auf der suplicannten ime zuegestellten schrifften in dem nebenstritt weiter verfahren will, daz er dasselbs in acht tagen die negsten nach vberantwortung dises ratslags thue. Wofer er aber weiter nichts mer einzubringen willens, daz er nichtsweniger durch sichselbs oder seinen gwaltrager in obbemeltem termin in die Niderosterreichischen cantzley zu der collationierung erscheine. 11. Decembris 48-ten.

Jelzése: Lad. LVIII. fasc. 4. nr. 31/57.

Eredeti kérvény kétívrétű papiroson, melynek mindegyikében P. betűs vízjegy látható.

27.

1551. augusztus 1., Bécs. I. Ferdinánd király elrendeli, hogy az osztrák főhercegség területén lakó zsidók, hogy meg lehessen őket a keresztnyeketől különböztetni, tartoznak a külső ruhájukon a szívük felett egy sárga posztóból készült karikát viselni. Amelyik zsidó nem engedelmeskedne ennek a rendeletének, az első és második alkalommal veszítse el a ruháját és a nála található ingóságát, harmadik alkalommal pedig a főhercegség területéről családjával egyetemben száműzessék.

Wir Ferdinand von Gottes genaden Römischer, zû Hungern vnd Behaim etc. künig, infant in Hispanien, ertzherzog zû Osterreych, her-

¹ 6. oldal.

tzog zů Burgundt, Steyr, Kerndten, Crain vnnd Wirtemberg etc., graue zů Tyrol etc. embieten N. allen vnd yeden prelaten, grauen, freyherrn, rittern, knechten, landsshauptleuten, haubtleuten, vitzthumben, vögten, phlegern, verwesern, ambleuten, bu[r]germaistern, richtern, rhäten, burgern, gemainden vnnd sonnst allen andern vnsern vnderthanen vnd getrewen geystlichen vnd weltlichen, in was werden, s[t]and oder wesen die allenthalben in vnsern Vndern, Obern vnnd Vordern Osterreychischen fürstenthumben vnd landen, obrigkeyten vnd gebietten gesessen sein, denen diser vnser offner brief fürkhumbt, den sehen, lesen, hören oder des sonnst in erinnerung komen, vnser gnad vnd alles gůts. Nadhdem vnns nun zů mer vnd oftermallen glaublichen angelangt, welchermassen sich die jůdisheit, welcher wir in etlichen orten vnserer fürstenthumben vnnd lande zů hausen vnd zewonen auss gnaden zůgelassen vnd bewilligt, nicht allein mit irem vnzimlichen, vnleidlichen gesuech vnd wůcherlichen contracten vnd handlungen vnnsrem Christlichen volkh vnd vnderthanen zů derselben beschwerlichem vnd verderblichem nachtail vnd schaden, sonder auch sonst in vil ander weg sich allerlay böser, ergerlicher vnnd lastiglicher thaten zů schmach, verschimpffung vnd verachtung vnnsers heyiligen christlichen namens, glaubens vnnd religion ũbe vnnd gebrauchte, welche ergerlich böse handlungen gueten teyls auss dem eruolgen sollen, das sy die juden an mer orten on alle jůdische zaichen vnnd on vnderschied der klaidungen vnnd trachten vnder der Christen wonen vnd wandlen vnd von denselben nicht vnderschieden noch erkhendt werden mögen. Derwegen, dann vnns, als einem christlichen regierenden herrn vnnd landssfürsten, in krafft vnnsers tragenden ampts zůsteen vnnd wol gebůrn will, hierinnen gebůrlchs einsehen ze haben vnd nicht allain den beschwerlichen, verderblichen gesuech vnnd wůcher bey den juden, sonder auch souil immer můglich, die andere lasterliche böse handlungen vnnd thaten, so auss der jůden beywonung vnnd das sy vor andern christen nicht erkhendt werden, abzustellen vnnd verordnung ze thuen, das zwischen den christen vnd jůden an der klaidung vnnd tracht etwas ein vnderschied gehalten vnnd die jůden an einem zaichen, wie an annder mer orten beschicht, gemerckt vnd erkhendt werden. Vnnd demnach so setzen, ordnen vnd wollen wir mit wolbedachtem muet, guetem zeytigen rhat als regierunder herr vnnd landssfurst auss landssfurstlicher macht hiemit wissentlich vnd in krafft diss briefs, das all vnnd yede jůden, so in ernenten vnnsrem erblichen furstenthumben vnd landen gesessen sein vnnd darin hin vnnd wider handeln vnnd wandlen zu einem zaichen, daran sy von den christen vnderschieden vnnd erkhendt werden, vnangesehen aller statuten, ordnungen, satzungen, exemption vnnd freyheiten, so sy gemeinlich oder ir etlich von weylend vnnsrem vorfarn kaysern, kůnigen vnd regierenden landss-

fürsten löblicher gedechtnuss oder vns erlangt haben möchten, wölhen allen vnd yeden, souil die diser vnser ordnung vnnd satzung in ainich weg abbrüchig oder verhinderlich sein, verstanden werden mögen, wir hiemit in krafft dis briefs gentzlichen derogiert haben wölhen, nun hinfuro vnd in monats frist nach publicierung diser vnnser general anzufahen an seinem obern rockh oder klaid auf der lincken seitten der brust einen gelben ring hiebey verzeichenter runde vnnd breite des zirckhels vnd nicht schmeler oder kleiner von einem gelben tuech gemacht off entlich vnnd vnuerporgen gebrauchen vnd tragen sollen. Wo aber einer oder ander auss den jüden nach verscheinung angeregter monatsfrist dise vnser satzung vnnd ordnung vbertretten vnnd sich obbemelts zeichen nicht gebrauchen wurde, der soll zum ersten vnnd andermal die klaidung, so er antregt vnd alles das ihenig, was bey im befunden wirdet, verwürckht haben vnnd der halb thail derselben, dem anzeiger vnd der vbrig halb thail der obrigkeyt oder dem gericht, darunder der jüd also one zeichen betreten worden, zuesteen vnd erfolgen, Im fall aber, das er zum drittenmal betreten wurde, soll er nit allein jetzgehörtermassen die kleidung vnd was bey ime befunden wirdet, verwürckht haben, sonnder er sambt seinem weyb vnnd kindern noch darzue vnnd alssbald aller vnnserer Osterreychischen fürstenthumben vnnd lande in ewig zeit verwissen werden. Doch wann die jüden irem gewerb vnnd notturfft nach vber land ziehen, sollen sy solch zaichen auff der strassen zůtragen nicht schuldig sein biss sy in ire herbergen vnnd nachtleger in die stet, flecken oder dorffer kommen, alssdann sollen sy das zaichen wider herfürnemen vnd tragen vnnd sich dardurch für jüden zů erkennen geben ongeferde. Vnnd gebieten demnach euch allen vnnd ewr jedem in sonderheyt mit allem ernst vnd wollen, das ir ob diser vnnser satzung vnd ordnung vestiglich handhabet vnd haltet gegen den jüden, so in angeregten vnnsern fürstenthumen vnd landen one obbemelte zaichen betreten werden, mit angeregter straff ernstlich verfaret vnd daneben alles das ihenig fürnemet, handelt vnd verrichtet, so zů uolnzierung diser vnnser ordnung vnd satzung fürderlich vnd zů abstellung der verhandlungen, so durch die juden darwider zů üben vnderstanden worden, die notturfft erfordern wirdet vnd euch hierin anderst nicht haltet, alles bey vermeidung vnserer schweren vngnad vnnd straff. Geben in vnser stat Wienn, den ersten tag des monats Augusti, anno etc. im ainundfünfftzigisten, vnserer reyche des Römischen im ainundtzwaintzigisten vnnd der andern im fünffundtzwaintzigisten.

Ferdinandus manu propria.

Ad mandatum domini regis proprium.

Jonas doctor, vicecantzler.

Wagner manu propria.

Jelzése: Lad. XLVIII. et YY. fasc. 1. nr. 45.

Eredeti nyomtatvány vízjegy nélküli papíron, előlapon a szöveg alatt fődött királyi titkos pecséttel. A nyomtatvány alsó jobb sarkában eredeti nagyságban lenyomatva látható az a sárga karika, amit a zsidóknak e rendelet értelmében külső ruhájukon a szívük felett hordani kellett. A külső körnek átmérője: 8,5 cm, míg a belső kör átmérője: 4 cm.

Ferdinánd király aláírása nem eredeti, hanem nyomdai úton van utánozva, ellenben az a kancelláriai megjegyzés, hogy a király saját intézkedésére adatott ki e parancs, valamint az alkancellár és Wagner aláírása már sajátkező.

Sopron megyéből ebben az időben Kismarton, Szarvkő és Fraknó várak és tartozékaik voltak elzalogosítva a Habsburg-háznak és Alsó-Ausztriához voltak kapcsolva, tehát ezen az alapon a kismartoni és nagymartoni zsidóknak már hordania kellett ruhájukon az előírt sárga karikát. E zsidók bejártak Sopronba kereskedni, érthető tehát, hogy ezt a rendeletet Sopron városa megszerezte magának, mi annál könnyebben ment, mivel a nyomdai úton való közzététel azt bizonyítja, hogy egy-két száz példányban adták azt ki.

E nyomtatvány az összehajtogatásoknál sokat szenvedett és több helyen el van szakadózva, ahol egy-két betű a szövegből ki is törött.

E rendelet már közölve: Codex Austriacus, I., 566. l. Wertheimer I.: Die Juden in Österreich, 155. l. Pollák Miksa: A zsidó-jel történetéhez. IMIT Évkönyv, 1896. 252. l. Pribram A. F.: I. m., I. 10. l.

28.

1552. A soproni tanács Velikei Márk győri vikárius előtt mentegeti magát és többek között kijelenti, hogy az elhunyt Szentgróti János javadalmas paptól egy hordó bort már azért sem vehettek el, mert annyira szegény volt, hogy még a kelyhét és ornátusát is elzalogosította a zsidóknak és másoknak.

Quod autem unum vas vini a Joanne de Zenthgroth acceptum sit, negatur, quia in tanta inopia et paupertate obiit, idque manifestissimum est, quod etiam — occulte tamen — calicem et ornatum divinum Judeis ac aliis personis impignoravit et debita eiusdem Joannis plurima non soluta Viennae et apud exteris nationes reperientur, quae tamen cives hactenus integre percontari non potuerunt. Exinde cives iudicantes relinquant, quomodo ex loco nudo relictis debitis quam pluribus vas vini vel aliae res accipi potuerunt, neque id per cives factum esse nemo hominum approbare poterit.

Jelzése: Lad. L. fasc. 13. nr. 377/6.

Részlet a soproni tanács terjedelmes védekező iratából, amely egykorú másolatban maradt fenn.

1554. szeptember 14., Pozsony. Gregoriáncz Pál zágrábi és győri püspök keserű szívvel hányja a soproni tanács szemére, hogy papjainak körükben annyi becsületük sincs, mint a zsidóknak. Ha valakinek papjai közül dolga akad a tanács előtt, azt órák hosszat megvárakoztatják a tanács-terem ajtaja előtt, mintha megvetett ember lenne. Mihelyt megteheti, meg fog személyesen jelenni a városukban és lehetőleg a nádorispán és esetleg más főurak jelenlétében minden vitás kérdést el akar intézni köztük.

Nobiles et prudentes viri, domini et amici honorandi salutem et commendationem. Accepi litteras vestras, in quibus de negotio dominorum presbiterorum ad me scribitis excusantes negocia, pro quibus ad vos scripseram. Et profecto valde molestum mihi est, si quid ipsi domini presbiteri aliter agunt, quam deberent, tamen hoc eciam laudare non possum, sicut nemo laudat, si vestre dominationes cum ipsis dominis presbiteris aliter agunt, quam oporteret et quam predecessores et priores vestri cum eis egerunt. Vos melius scitis pro certo, tamen dicitur, quod sunt aliquot vinee beneficiales et alie terre, quas aliqui concives vestri tenent et pro maiori parte desolaverunt eas. Hoc eciam est manifestum, quod non permittitis presbiteris ipsis ne unicum quidem cubulum vini tempore vindemie emere. Non permittitis ligna ad usum suum instar aliorum succidere. Non permittitis vineas aut terras emere et in aliis multis ea dicuntur eis denegata, que etiam Judeis conceduntur. Eciam ut dicam sew contribucionem regiam in medium vestri solvissent, voluistis. Et dum aliquis illorum moritur, vultis in res ipsius manus vestras iniicere, que omnia in aliis regiis civitatibus nunquam sunt audita et sunt contra concordiam superiori tempore coram reverendissimo domino moderno Agriensi inter vos per me conclusam, prout ex copia illius manifeste patet. Ille eciam miser famulus, qui in carceres fuit coniectus, fuit inquilinus et servitor ac wynczeler ipsius domini cruciferi et si quid deliquisset, ipse coram domino suo erat requirendus, nec debebat per vos in carceres detrudi. Preterea ipse dominus crucifer non saltem 25 florenos dedit matri illius famuli, sed, ut dicit, dedit plusquam 32 florenos, quibus et in carcere vixit et eciam illis satisfacit, quibus debebat fieri satisfactio. Pro qua summa illa misera femina vineam suam domino crucifero obligavit et sic non saltem 25 floreni essent ei reddendi. Esset profecto melius et laudabilius vestris dominacionibus amare potius et defendere dominos presbiteros, qui in medio vestri sunt, quam ita offendere et quasi e medio vestri protudere. Nam et hos audio, quando ad vos veniunt pro negociis suis, tunc per aliquot horas coguntur foris ante januam stare, donec vos omnia alia perficiatis eos ad ultimum reiciendo, tanquam infimos et contemptos homines. Utcunque

tamen sit, istas controversias facie possent vestre dominaciones sopire reddendo unicuique, quod suum est et abstinendo ab alienis. Ego pro meo officio debeo justa negocia eorum tam coram maiestate regia, quam in aliis locis defendere, vellem tamen prius presente utraque parte ad omnium istorum veram et indubitam noticiam devenire, quod hic fieri non potest, sed si Deo omnipotenti placuerit, decrevi, dum tempus erit commodum, istac Sopronium venire et omnia hec clare intelligere ac si fieri poterit, finire. Aderit forsitan etiam spectabilis et magnificus dominus palatinus aut quispiam eciam alius ex dominis, ubi oculata fide videbimus, si quas domos aut vineas beneficiales aliqui cives tenent aut si dominus crucifer quid deliquerit. Interim vestras dominaciones diligenter rogo, sic agant cum ipsis dominis presbiteris, ne illi habeant occasionem de vobis conquerendi. Valet! Datum Posonni, 14. Septembris 1554.

Paulus episcopus Zagrabiensis et Jauriensis etc.

Kivül: Nobilibus et prudentibus viris magistro civium, iudici et juratis civibus civitatis Soproniensis etc., dominis et amicis honorandis.

Jelzése: Lad. L. fasc. 10. nr. 374/74.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye: címerpajzs. A levél zárlatán vörös viaszba nyomott fedett gyűrűpecséttel és külsőn e városi kancelláriai feljegyzéssel: *presentate 15. die Septembris anno etc. 54.*

30.

1559. április 5., Sopronszentmárton. Oláhcsászár Miklós, Lánzsér vár ura, megköszöni a soproni tanácsnak, hogy a polgármester előzetes tudtával zsidóinak megengedték a városba való menést. Ami a cinsfalvi határfát illeti, azt személyesen akarja megtekinteni, mikor is őket erről értesíteni fogja és békésen meg fognak egyezni.

Mein gruess zuuor mit erbietung meiner willigen diennst. Sonnder liebe herrn vnnd nachpaur! Eur schreyben daz hab ich emphanen vnnd nach innhaltt vernomen, welches erstlichen meiner juden halben betreffent ist¹ vnnd bedannckh mich gegen meinen lieben freunden vnnd nachparn euress guet erbitten vnnd ist gleichwol nit vnbillich, wan meiner juden ainer in die stat wil, dass söllhes mit vorwissenthait dess herrn burgermaisters bescheech vnnd wo ich sölches gegen meinen lieben herren vnnd nachbaurn vergelten khan, wil ich altzeit geflissen sein.

Weitter liebe herrn vnnd nachpaurn von wegen dess hotterssbaum bei Zigendorf gelegen, khan ich jetz diser zeit euch khain antwort wissen lassen, aber auf den nächstkunfftigen montag oder erihtag, willss

¹ utána: *damit* áthúзва.

Gott, will dort zw Sigendorf sein vnnd wan ich hinauss wirdt, wil ichss euch zuuor ain tag oder zween wissen lassen. Damit seidt Gott dem herrn beuolchen vnnd bit euch, alls meine liebe herrn vnnd nachparn, wolt mir es nit verargen, daz solches jetz diser zeit so balt nit beschiecht vnnd wan mir zwsamen khumen, woln mir vnns mit annder wol vergleichen. Hiemit wass euch lieb ist. Dattum Sant Marttin, den 5. tag April im neuundfunftzigisten jar.

Eur weishait gueter nachpar:

Nicolaus Olachchasar, herr am Lannsee.

Kivül: Den edlen, ersamen vnnd weisen herren N. burgermaister, richter vnnd ratt der statt Ödenburg, meinen lieben freunden vnnd nachpaur.

Jelzése: Lad. XXIV et Y. fasc. 3. nr. 194.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye: P betű, felette címerpajzzsal, zárlatán vörös viaszba nyomott pecsét töredékével. A levél küldetésén, a címzés felett, e feljegyzés olvasható: *presentirt 7. Aprilis anno etc. 59.*

31.

1561. január 22. A volt zsinagógát a városi tanács telekkönyvileg Mayr Sebestyén szabó özvegyének, Katalinnak és utódainak nevére írja.

Katherina, weilendt Sebastian Mayrn burgers vnd schneiders alhie saligen nachgelassene witib, hatt fur sich vnnd irn erben wegen der juden synagog zwischen Michl schneyders vnd Gilig Langen behausungen gelegen nutz vnd gwörr empfangen, welche sy von N. burgermaister, richter vnd rathe durch ainen redlichen khauff vmb ein geltsumma vberkhomen, deren khauffsumma gedachte verkhauffer völiglich betzallt vnd benüegt worden vnd ist numals gemaine statt vnd derselben nachkhomen gegen anfangs gemelten khaufferin vnd ire erben recht trew gwörr vnnd schermb auch für alle rechtliche ansprach gegen cristen vnnd juden mit den re(c)hten zuuertretten schuldig treulich vngeuerlich. Actum auff der bürgerschrann, den 22. Januarÿ anno 61-isten etc.

(1554—1580. évek közti telekkönyv, 140. l.)

X.

GESCHÄFTSBUCH

1535—1551. közti évekből bírói ítéleteket és megállapításokat tartalmazó kézirat, mely a legszorosabb kapcsolatban áll az V. fejezetben közölt *Protocolum iudicarium* című kódex-szel, miért is annak igen sok fogalmazványát letisztázva tartalmazza. Ennek az egész terjedelmében még kiadatlan kéziratnak zsidó vonatkozású darabjai a következők:

1.

1541. Sopron, július 11. A soproni bírói szék Pullendorffer Mihály kérésével szemben Rainer Imre sütőmester birtokában hagyja a Magerler és Kircher dűlőkben fekvő szőlőket, mert Pullendorffer nem élt a törvényes időn belül az elővételi jogával és mert Rainer kifizette József kismartoni zsidónak azt az 50 font dénárt, amely összeg az említett zsidó javára zálogjog címén e két szőlőre be volt táblázva.

Abschidt zwischen Micheln Puelndorffer vnnd Emerichen peckhen.

Zwischen herrn Michaeln Puellndorffer burgers zu Odenburg alls clager an ainem vnd Emerichen Rainer auch burger daselbs als antwortter annders tails, vmb daz gedachter Puellndorffer ermellten Rainer von wegen ainer vorbehalten anfaillung zwaier weingarten im Magerler vnd Khircher gelegen, mit welchen er seinem stieffsun Cristoffen Jäger seiner mueterlichen erbschafft innhalt aines vertrags im gedennckhpuech eingeleibt, des datum steet am phintztag nach dem Neuenjarstag anno etc. 22. (1522. jan. 2.) abgefertigt, guttlich angesprochen vnd beclagt etc., geben die herrn burgermaister, richter vnd rate der statt Odenburg nach gnuugsamer vernemung vnnd aigentlicher erweugung beder partheien furbringen disen abschidt nemblich, dieweill ermellter Emerich Rainer mit ainer person dargethon, daz sein vorforder Georg Schmidt, so auch in ongezaigtem vertrag ein vertragsman gewe-

sen, gedacht zwen weingarten von benenntem Jager erkhaufft vnd bezallt vnd aber Puellndorffer so lanng zeit disen vorbehallt vnnd ansprach gegen ermellten Georgen Schmidt vnnd seinem nackkhomen Emerichen Rainer nit zu enndt gefurt vnnd damit disen vorbehallt aus seiner wurckhung khomen lassen zusambt dem, daz mergedachter Rainer solch weingarten, nachdem dieselben zwein weingarten zusambt ainem weingarten im Padner gelegen vnuerschaidenlich von gemelltem Puellndorffer vor dem verganngen vertrag dem Joseph juden, jetz zur Eisenstatt wonhafft, vermög ainer verschreibung vmb ein namhaffte suma gellts verpfenndt vnd verschriben gewest, derwegen eebenennter jud auf sein clag vnnd anrueffen an solch drei weingärten an freitag nach Sebastiani in verschinem 35. jare (1535. jan. 22.) angesetzt worden, daz also offtgedachter Rainer dieselben vmb 50 tal. den. von dem juden, so im gleichwill wider worden, zu ledigen, damit er seiner zwaier weingarten nit enntwert wuerde, gedrungen worden. Dannzumall gedachter Puellndorffer auch mit angezogner anfaillung stillgehaltnen, so soll er Rainer von sollcher des Puellndorffer clag genntzlich absoluirt vnnd bemuessigt sein vnnd ime sollen dise weingarten alls sein erkhaufft vnnd rechtlich ersessen guet wider meniglichs eintrage beleiben. Actum auff der burgerschran zu Odenburg, am 11. tag des monats Julij anno etc. 41.

Geschäftsbuch, 38/a., b. 1.

2.

1547. Sopron, június 15. Mandl zistersdorfi zsidó 300 font dénárt kölcsönzött Siebenburger Ferenc soproni polgárnak olyan feltétellel, hogy e kölcsön minden font dénára után 1546. Pütkösdjéttől kezdve minden héten két dénár kamat fizetendő. Mivel Siebenburger ezt a kölcsönt ígérete ellenére nem fizette vissza, a soproni bírói szék a zálogul lekötött két külvárosi házáat lefoglalja a szokásos törvényes következmények terhe mellett.

Zwischen dem beschaiden Mändl juden von Zisterstorff alls clager an ainem vnnd dem ernuessten herren Franntz Sybenburger burger zu Odenburg anndtwortter annders taills, vmb daz gedachter judt yetzgemelltem anntwortter innhaltt eines verfertigten schuldbrieffs 300 tal. den. furgestreckht vnnd von den Phingstfeÿren des verschinen 46. jars (1546. jún. 13.) anzuraitten ÿe von einem tal. den wohenlich 2 den. fur den gsuech verschriben, sich vor den herren burgermaister, richter vnnd rate gemellter statt Odenburg beclagt vnnd vmb ausrichtung auf seinen guetern, nachdem er ime zwen selbfurgenomen termin nit erhallten, vermöge berurts schuldbrieffs zum hogsten angelanngt vnnd gebetten etc., haben yetzgedachte herrn burgermaister, richter vnnd rate nach

gnugsamer vernemung vnnd erwegung beder partheien gerechtighaiten nach vollgündermassen verabschidt nemblich, dieweill vorgedachter Sybenburger ernentem juden all sein hab, erb vnnd guetter vmb bestimbte suma gellts verschriben, auch vollgundts mundlich zu zwaiemallen ine zuuergnuogen zuegesagt vnnd sollichem zuesagen nit nachgelebt, so soll gemelltem juden fur angeregte seine schullden benenntlich verpfenndt sein gedachts Sybenburger 2 behausungen in der vorstatt zu Odenburg, aine am Platz gegen dem pranner vber zwischen herren Alexen Gering vnnd Thaman sattler, die annder in der Schrypergassen zwischen Sannct Michells pharkirchen vnnd herren Georgen Furt beneficiatenn beden behausungen daselbs gelegen mit allen derselben rechtlichen ein- vnnd zuegehörungen der gstallt, wofer mergedachter Sybenburger eebenentten juden in 6 wochen vnnd 3 tagen nach stattbrauch nit vergnuogen vnnd vnclaghafft machen wurde, daz allsdann gemellte zwo behausungen ordenlich beteuert vnnd er Mandl dauon, souill seiner schullden bertifft, wie lanndsgebreuchig, bezallt werden solle, doch nachdem wislich, das die ain behausung vormalls auch vmb ein suma gellts verschriben, derselben verschreibung vnuergriffen, treulich vnnd vnnguerlich. Actum Odenburg, den 15. tag Junij anno etc. 47.

Geschäftsbuch, 105/b—106/a. 1.

3.

1547. Sopron, szeptember 1. Siebenburger Ferenc soproni polgár József kismartoni zsidótól 650 font dénárt vett fel kölcsön, melynek minden font dénárja után heti 2 dénár kamat fizetését ígérte. A választott bíróság ebben az adósügyben úgy ítélkezik, hogy Siebenburger Ferenc a tőkén kívül kamatra 100 font dénárt adjon, tehát összesen 750 font dénárt fizessen vissza, melyből 250 font dénár készpénz, 500 font dénár pedig a felsorolt és megbecsült ingatlanok értéke legyen.

Zu wissen, das durch die hievnndten benennten herren vnnderhanndler vnnd tadingsleutt zwischen dem beschaiden Joseph juden zu der Eisenstatt alls clager ains vnnd dem ernuessten herren Frantzen Sybenburger burger zu Odenburg anntworter anders taills, vmb daz gedachter judt ernentten herren Franntzen innhalt dreier schulldbrieffen 650 tal. den. auff jerlichen gesuech zu seinen notturfftten aintzigerweiss furgestreckht vnd gelihen, von wellher schulld bei zwaien jaren vnnd daruber angestannnden khain gesuech geraicht worden, ime bestimbte hauptsuma vnnd den dauon gefallen gesuech volliglich zuuergnuogen begert vnnd zubezalln begert. Nach gnuugsamer vernemung beder partheien furbrinngen, reden vnnd widerreden, auch verlesung berurter schulldbriefffen ist mit irem gueten vorwissen vnnd bewilligung nachvollgundermassen betädingt vnnd gesprochen worden:

Nemblich, daz gedachter herr Franntz Sybenburger ermelltem juden obbestimbt furgestreckhte suma gellts die 650 tal. den. alls haupt-schuld zubezallen schuldig vnnd dieweil auch angeregte schuldbrieff den gesueh, alls wochenlich vom phunndt 2 den. innenhallten, welcher mer jar, wie berurt, nit verricht, so solle gemellter herr Franntz ime dem juden allerding fur den gesuech von angezaigter suma gellts nit mer zu geben schuldig sein, dann 150 (*sic!*) tal. den., das allso haupt-suma vnd gsuech, so gedachter herr Franntz ermelltem juden allerding zu thun schuldig, bringe 750 tal. den., die er ime mit geltt oder erb-stuckhen nach zimlicher schätzung zubezallen schuldig sein solle.

Auff solliche vergleichung, daran bedt taill woll zufriden gewesen, hatt vorgedachter her Franntz bewilligt, das dem juden die 250 tal. den., so herr Antoni Sarkän von wegen des dorffs Trauspurg vnnd des hauss, auch einsetz vnnd garten in der vorstatt zu Odenburg gelegen, zu dem herren burgermaister Hannssen Reissen erlegt, in abslag angezaigter betadingter suma gellts sollen zuegestellt werden. Vnnd nachdem er den vbrigen taill damalls mit geltt nit zubezallen gehabt, damit nit mer gesuech daruber lauffe, hatt er dem juden die hernachbenannten erb-stuckh furgeslagen, welche durch die geschwornnen perckhleutt geschätzt vnnd beteuert worden, wie hernach vollgt:

Erstlich das hauss zu Medwisch zusambt dem Satz darzue gehorig per 30 tal. den.

Item der Ausser Holldperger¹ zu Medwisch neb(en) Caspar Paurm gelegen zusambt den fruchten per 120 tal. den.

Item der Wisner daselbst neben des herrn bischoff zu der Neustatt weingarten ligenndt, geschätzt zusambt den fruchten per 50 tal. den.

Item der weingart in den Grefften neben weillennndt Paulln Schutzn-ner selligen gelassner tochter Rosina weingart gelegen an die frucht, so herr Franntz fechsnen soll, beteuert per 160 tal. den.

Item der weingart im Rotenpeter neben herren Vlrichen Raidl phar-her bei Sanndt Michells pharkirchen zu Odenburg weingarten daselbs gelegen, auch on die frucht geschätzt per 40 tal. den.

Item die mull zu Stedra beteuert per 100 tal. den.

Sumarie bringen alle obverschribne beteuerte erbstickh 500 tal. den., zu welcher suma die obbestimbt 250 tal. den. par geltt gethon, ist die betadingt suma gellts, alls die 750 tal. den. vollgliclich erstatt vnnd bezallt. Gedachter jud hatt auch solliche erbstickh allermassen, wie dieselben geschätzt worden, guttwillig angenommen vnnd pedt partheien sollen hiemit aller irer strittighaitten auff ein ganntz, stäts, ewigs ennde genntzlich gar veraint vnnd vertragen sein dermassen, daz weder der judt seiner gelichen suma gellts vnnd des darauff ganngen gesuechs halben zu mergemelltem herren Franntzen oder seinen erben noch herr

¹ elirás lesz Goldperger helyett.

Franntz oder seine erben zu vorbenennem juden von wegen der obverschriben erbstickh nimmer nichts zu sprechen noch zu suechen haben sollen gar in khain weiss noch wege treulich vnd vngeuerlich. Des zu warem vnkundt haben sich bedt taill yeder mit aigner hanndt vnverschriben vnnd zu besserer sicherhaitt, auch mererer gezeuckhnuss alles obuerschriben innhalts haben die fursicht(ig)en, ersamen vnnd weisen herren Hannsen Reiss burgermaister vnd Leopold Stainer stattrichter zu Odenburg, alls erbetten tadingsleutt fur sich vnnd den edlen herren Leopolden Offner burger des rats zu Wien, ernenns herren Franntzen schwager, so auch bei disem vertrag gegenwurtig gewesen vnnd denselben machen hellfen vnd aber so lanng, biss er verschriben worden, nit verziechen mogen, ir aigen vnnd gwondliche pedschadt hiefurdruckht, doch inen vnnd iren an allen schaden vnnd yede parthei hatt diss vertrags in gleichem lautt einen verfertigten vertragsbrieff zu hantden genomen. Beschehen vnd geben zu Odenburg, den ersten tag Septembris anno etc. im 47.

Geschäftsbuch, 115/a—116/b. l.

A szövegben kamatra 150 font dénár van írva. Ez nyilvánvaló tévedés 100 font dénár helyett!

4.

1549. Sopron, január 4. A soproni városi bírói szék, mivel Siebenburger Ferenc soproni polgár 300 rajnai font dénár adósságát kamataival együtt még mindig nem fizette meg Mandl zistersdorfi zsidónak, ki időközben meghalt, az örökösöket képviselő Liebman zistersdorfi zsidónak felhatalmazást ad, hogy az 1547. június 15-én ebben az ügyben hozott bírói ítéletét hajtsa végre.

In den speen vnnd irrungen, so sich zwischen dem beschaiden Liebman juden zu Zisterstorff, alls gwallttrager seiner schwager mit namen Marckhej Wollff, Hemdl vnnd Sallomone weillenndt Mändl juden daselbs zu Zisterstorff seligen gelassner sunen vnnd der Lea judin zu Venedig, gedachts Mandl juden gelassner tochter vnnd Joseph juden zu Padua eelichen hauswirtin alls clager an ainem vnnd dem ernuessten herren Franntzen Sybenburger burger zu Odenburg alls anntwortter annders taills betreffendt einen schuldbrieff auff 300 tal. Reinisch, so ernennter her Franntz gemelltem Mändl juden mit beyleuffigem gesuech von ainem phundt 2¹ den. innhaltt solchs schuldbrieffs wochenlich zu geben schuldig lautenndt etc. gehalten, haben die herren burgermaister, richter vnd rate gemellter statt Odenburg nach gnuegsamer vernemung beder taillen clagen, eingelegten schuldbrieffen, abschiden, reden vnd widerreden verabschidt nemblich, dieweill gemellter herr

¹ utána: tal. törölve.

Sybenburger auff zwenn vorerganngen abschidt, darinnen ime innhalt seines gegebenen schuldbrieffs sich mit dem juden in ainer bestimbten zeitt, die ime dem herr Franntzen dann albeg annemblich gewesen, zuuergleichen auffgelegt worden, er aber denselben abschiden khainem nachhomen, so soll vnnd moge obernennter judt anstatt seiner gwallt-geber auff seinen habennden gwallt, so offentlich verlesen vnd fur gnuegsam erkhennt worden, vermöge des ersten abschidt, des datum steet Odenburg, den 15. tag Juny anno etc. im 47. (1547. jun. 15.) sich der zwaien behausungen in sollhem abschidt austrickhlich verschriben, wo mergemellter herr Franntz ine nit in annder weg vergnuegen wurde, dermassen, wie sy beteuert worden, vnnderwinden, dieselben nach ordnung vnnd stattbrauch hinfaillen vnnd wie er khann, verkhauffen, auch sich von sollhem khauffgelt, doch vermoge der schätzung seiner schullen der gstallt, wie in vorberurttten abschiden begriffen, benuegig vnd vnclaghafft machen. Merbenenntem herr Franntzen aber vorbehalten, das er nach beschehnen verkhauffen in 6 wochen vnnd 3 tagen zu beden obgedachten heusern mit erledigung des gellts, wie dieselben verkhaufft werden, vor anndern steen mogen vnnd zuegelassen werden solle daneben der verschreibung, wie in angeregtem ersten abschidt vermeldt, vnuergriffen treulich vnnd vngeuerlich. Actum Odenburg, den 4. tag Januarj anno domini 1549.

Geschäftsbuch, 120/b—121/b. I.

ADDENDA

1172.

1374. július 20. Sopron. Hadgim, ez időben Sopronban letelepedett zsidó, elismeri a maga és testvére kötelezettségeit előbbi lakóhelye, Regensburg városának tanácsával szemben. Az okmányt Agendorfer János, a magyar király megbízottja, a városnak és a zsidóknak bírása, pecsételi.

Hadgim der Jud „zû den zeiten gesezzen zû Oedenbürch” seine Hausfrau und seine Erben begeben sich aller weiteren Ansprüche „umb alle di handlung, di sich vergangen hat zwischen meiner genedigen herren der burger dez ratz der stat zû R(egensburg) und zwischen mein und meiner brüder von dez von Abensperch wegen und umb all sache, wie sich di untzher erlofften habent”. Versigelt mit hern Johannsen dez Agendorffer dez kunigs verweser zu Ungern und statrichter und judenrichter zû Oedenburch insigl . . . dez pfintztages vor Maria Magdalene.

Eredetije München Hauptstaatsarchiv „Juden in Regensburg” állományában. A pajzs alakú pacséten faágak, körirata: S. JOHANNIS. FILII. AG . . . ER. Közölve: Munumenta Boica. 54. kötet. Regensburger Urkunden II. Urkunden der Stadt. 1351—1378. München, 1956. 417. l.

A regensburgi okmánytár e kötetében mellékletként közölt Aufzeichnungen im „Gelben Stadtbuch” (1370—1378)-ban található a fenti üggyel kapcsolatos következő két feljegyzés az 1374. évből:

(fol. 10.) Dem von Abensperch müst di stat von der juden wegen 400 guldein geben wider daz, daz hertzog Stephan und hertzog Fridr. und vier auz irem rat erteilten auf ir ayd und sprachen, daz im di stat noch di juden nihtz schuldig wern, und schieden doch daz wider iren ayt.

A lap szélén más kéztől a megjegyzés: Abraham und dez Aron sun, juden.

(fol. 11.) Umb ein antwurt dez Arons sūn von Odenburch (Und sin bruder hie hat uns einen brif versprochen fur all zusprūch fur den Abensperch und fur all handlung bizher. Daz verzeuht er der stat in dheinen trewn niht).

I. m. 488—489. 1.

1173.

1492. október 18. Buda. Jakab, Mendel fia, továbbá Mendel Izsák és Fekete Mendel zsidók a budai káptalan előtt önként vallomást tesznek arról, hogy Perényi Imrének, István fiának, összes tartozásait kamataival együtt elengedik.

Nos capitulum ecclesie Budensis, memorie commendamus per presentes, quod Jacobus filius Mendel, Isaak similiter Mendel et Ffekethe Mendel iudei de Buda coram nobis personaliter constituti proposuerunt et sponte confessi sunt in hunc modum. Quod ipsi bona et matura in se deliberatione prehabita, universa et quevis debita, quibus scilicet magnificus dominus Emericus filius quondam Stephani de Peren ipsis, usque in diem presentem, quomodocunque et qualitercunque debitor extitisset et obligatus existeret, penitus et in toto, simulcum usuris et eorundem interesse eidem remisissent et relaxassent ac eundem superinde quitum, expeditum, et modis omnibus absolutum reddidissent et commisissent, imo remiserunt et relaxaverunt reddideruntque et commiserunt coram nobis, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in festo beatorum Simonis et Jude apostolorum. Anno domini quadringentesimo nonagesimo secundo.

OL. Lónyai csal. lvt. Dl. 84570. Papír, hátán pecsét töredéke.

MUTATÓK

A MAGYAR-ZSIDÓ OKLEVÉLTÁR V. KÖTETÉNEK (1. ÉS 2. RÉSZ) INDEXE

A neveknek az oklevelekben előforduló változatait zárójelben adjuk: A zárójelben álló számok évszámok; általában az oklevél keltét jelzik, olykor a hivatkozás keltét. A zárójel nélküli számok az oklevelek sorszámai.

A ZSIDÓ (SIDÓ) előnevű személyek nevét, ha zsidók, a zsidók neveinél tüntettük fel; ha keresztények vagy felekezeti hovatartozásuk kétséges, a keresztények neveinél szerepelnek.

Javítandó: a 22. oklevélben (1467) h. (1367) olvasandó.

I. NÉVMUTATÓ — INDEX NOMINUM

Keresztények nevei — Nomina Christianorum

ABENSTORFFER Ulrik, soproni városi kamaiás (1466) 159, (1473) 166	ANDRÁS, győri kanonok (1495) 196
ABLANCZI Egyed, csepregi lakos (1492) 193	—, ivánfalvai literatus (1424) 79
ABSTENIUS Pál, erdélyi püspök (1504 előtt) 228	— pásztói molnár, Ország Zsófia jobbagya (1488) 181
ACHATZY, soproni ferencrendi barát (1518—1522) 274	— regensburgi presbiter (1096) 1
ADAM, Wenzeslaus pozsonyi polgár apja (1402) 52	— soproni városi tanácsos (1496) 200
ÁDÁM Gergely, budai polgár (1491) 183	— úr (1300 körül) 11
ADORJÁN, zágrábi földmives (1450) 115	ANDRÁSSY Pál (1702) 918
AGENDORFER János, soproni város- és zsidóbíró (1374) 1172	ANGELUS Weronensis de Rangonibus, egri pap (1481) 172
ÁGOSTON KRISTÓF, tályai postames-ter (1702) 907	ANNA, magyar királynő, II. Ulászló felesége (1504) 229
AICHELSPERGER Péter, soproni szabó (1529) 344	ANTAL, zágrábi polgár (1448) 110, (1450) 115
AINWIG Lénárd (1458) 145	ANTOS László, fogarasi udvarbíró (1700) 887
ÁKOS (AKUS), budai mester, István fia (1384) 31	APAFFI Mihály, erdélyi fejedelem (1670) 1171, (1673) 716, (1677) 741, (1680) 750, (1700) 887
ALBERT (1477) 168	APIARIUS Simon, baseli nyomdász (1573) 427
—, magyar király (1439) 95	APOTHEKARIUS Jakab, budai esküdt (1452) 121
III. ALBRECHT, osztr. herceg (1367) 22	ARIUS 683
ALPHONS de Bonihominis (XV. sz.) 213	ARNOLTH János, budai esküdt (1491) 188
ALTING, Jacob 968	ÁRVAY úr (1711) 1028
ALTPECK Miklós, soproni polgár (1456) 131	ASZALAY Ferenc (1706) 973
AMPRINGEN János Gáspár, Magyarorszá-
g kormányzója (1673) 721, (1676) 735, 737	AUER Jakab, soproni városi jegyző (1522) 292, (1530) 352

AUER János Ferdinánd, pozsonyi polgár (1664) 693, 694, (1671) 708
 AVENARIUS 961
 AVENTINUS, Johannes, bajor humanista és történész (1096) 2

B., fejevári prépost (1419) 72
 BAALY István (1521) 281
 BACKAN I. BAKONY
 BÁCSKAI Miklós, erdélyi püspök (1504) 229
 BÁCSEMEGYEI SIMON (1616) 500, 501
 — Zsigmond (1617) 505
 BAJNAI BOTH András bán (1507) 242, 243, (1510) 252, (1514) 262
 BAGDI György (1691) 815
 BAGOSY Pál (1702) 918
 BAK Simon (1448) 122
 BAKACS István, szentgyörgyvölgyi (1699) 875
 — Lukács, szentgyörgyvölgyi (1699) 875
 BAKICS (BAKYTH) Péter, laki (1530) 365
 BAKÓCZ Tamás, egri, győri püspök, majd esztergomi bíboros érsek (1495) 197, (1497) 202, (1504) 230, (1508) 244, (1510) 252, (1511) 259
 BAKONY (BACKAN) György, budai várnagy és vicezsídbíró (1422) 76
 BALASSA Ferenc (1510) 253
 BALÁZS prépost (1453) 124
 — zágrábi kovács (1457) 141
 — zágrábi varga (1448) 110
 BÁLINT deák (1630) 538
 — Korlátkői Ostvát tatai familiarisa és vámosa (1506) 234
 BALOG Sebestyén (1616) 499
 BALOGH Ádám, béri, ezredes (1704) 935, 936, 939, (1712) 1034
 BÁNYFY János, alsólindvai (1514) 203
 — Zsigmond (1534) 359
 BANKON János (1294) 9
 BARANI Mihály (1635) 562
 BARANYAY Ferenc (1703) 929
 BARÁTI úr (1614) 480, 481
 BARCSAY Ábrahám, ezredes (1705) 953
 BARICS Simon, szombathelyi lakos (1620) 513
 BARINAY György (1687) 791
 BARKÓCZINÉ (1708) 999
 BARTUCH, zágrábi polgár (1357) 17
 BASTA György, hadvezér (1601) 465
 BÁTHORI István, budai várnagy és zsídbíró, majd nádor (1480) 170, (1508—1511) 247, (1520) 280, (1522) 290, 291
 BÁTHORY András, szatmári ispán (1524) 300

BÁTHORY István, erdélyi fejedelem és lengyel király (1577) 434, (1581) 436
 — István, országbíró (1603) 468
 — Zsigmond, erdélyi fejedelem (1585) 445, (1600) 461, (1601) 465
 BATTYÁNY grófi család (1700 körül) 883
 — I. Ádám, kir. tanácsos, asztalnokmester, főgenerális kapitány (1630—1643) 540, 542, 543, 544, 545, 546, 549, 550, 551, 552, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, (1637) 567, (1638) 568, 569, (1638) 574, (1640) 575, 576, (1640—1650 között) 584, 586, 587, 592, 593, 596, 604, 610, 614, 613, 616, 617, 619, 620, (1651) 621, 622, 623, (1652) 624, 625, (1653) 634, 635, 637, (1654) 660, 661, (1656) 671, (1659 előtt) 678
 — II. Ádám, országbíró, horvát-dalmát-szlavon bán (1686) 777, (1687) 787, (1688) 795, 798, (1689) 803, 804, (1690) 811, 814, (1693) 832, (1693—1695) 835, (1696) 855, 856, (1697) 860, (1698) 867, 869, (1703) 923, 924, 926, 927, (1704) 940, 943, (1708) 994, (1709) 1006 (?)
 — II. Ádámné, Strattmann Eleonora (1700—1712) 885, (1702 után) 921, (1704) 940, 944, 945, (1706) 976, 981, (1707) 984, (1709) 1007, 1008, 1009, 1010, (1710—1715) 1017, (1711) 1023, (1712) 1030, 1034, (1716) 1058, (1717) 1061
 — Albert (1449) 114
 — András (1449) 114
 — Boldizsár (1487) 179, (1488) 183
 — Boldizsár (1571) 422, (1575) 430
 — II. Ferenc, kir. tanácsos (1612) 477, (1615—1618) 484, 485, 486, 487, 488, 492, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 505, 506, 507, 508, 509, (1619) 510, 511, (1621) 516, (1622) 517, (1623) 518, 519, 522, (1624—1636) 524, 525
 — III. Ferenc, titkos tanácsos, ezredes (1688) 798, 800, 801, (1689) 803, (1691) 817, 818, (1697) 859, 862, (1698) 866, (1699) 873, (1703) 929, (1704) 944, 945, (1709) 1007, (1711) 1023
 — II. Ferencné, Poppel Éva (1624 után) 530, (1640) 575
 — György (1449) 114
 — János (1449) 114
 — Károly (1712) 1034
 — Kristóf, dunántúli generális főkapitány (1672) 711, (1675) 727, (1677) 740, (1680) 749, (1681) 753, (1683) 761, 762, (1684) 766, 767, (1685) 775, 776, (1686) 777, (1687) 786, 787
 — Krisztina (1488) 183

- BATTHYÁNY Lajos (1712) 1034
 — László (1449) 114
 — Margit I. GEREBENI Istvánné
 — Pál (1690) 810
 — Zsigmond (1688) 800, 801, (1689) 803,
 (1690) 810, (1707) 984, (1714) 1043
 BAUMGARTNER, soproni polgár
 (1444) 108
 BAY Imre, pásztói nemes (1488) 181
 — Imréné Katalin (1488) 181
 — László, kuruc kapitány (1708) 999,
 1000
 BEANKINY Jakab (1646) 597
 BEATRIX, magyar királyné (1476) 167
 BECK Keresztély, soproni polgár (1458)
 143
 BEDE Dániel (1616) 503
 BEDYCHA, zágrábi lakos (1382) 30
 BÉKÁSI kapitány, prefektus (1704 kö-
 rül) 948
 BÉL, budai apát (1452) 121
 III. Béla, magyar király (1175) 4, (1194) 5
 BELÉNYESI István, zalatnai udvarbíró
 (1668) 701
 BELLÉN Albert (1495) 197
 — Benedek (1495) 197
 — Gál (1495) 197
 — László (1495) 197
 BENEDEK, szendi plébános (1477) 168
 BENIAMINI Walter (XVII. század) 880
 BENICZKY Sándor (1715) 1051, 1052
 — Sándorné I. FARKAS Julianna
 BENKŰ Imre (1704) 935
 BENÖK István, Nádasdy Ferenc sárvári
 főkulcsára (1656) 670
 BÉR Benedek (1634) 558
 BERBEK József, orvos (1736) 1103
 BERCSÉNYI Miklós gróf (1701) 905,
 (1704) 942, 946, (1705) 949
 BERECK mester, esztergomi rektor
 (1394) 42
 BEREKSZÁSZI SIPOS István (1708
 előtt) 989
 BERÉNYI Bálint, hajdúkapitány (1671)
 708
 BÉRI Péter (1477) 168
 BERISZLÓ Péter, veszprémi püspök és
 horvát bán (1515) 266
 BERKES Simon, rohonci plébános (1697)
 859
 BERTHÓTY Ferenc (1703 után) 933, 934,
 (1705) 952, 959
 BERZETHE Miklós mester (1400) 46,
 (1402) 52
 — Miklósné, Anna (1400) 46, (1402) 52
 BERZEVICZY András (1671) 710
 BETHLEN, párizsi magyar diák (BETH-
 LEEM) (1175) 4
 BETHLEN Gábor, erdélyi fejedelem
 (1620) 515, (1627) 535
 — Gergely (1694) 839, (1697) 864
 — Kata, erdélyi fejedelemasszony (1698)
 868
 BETHLENDI Gergely, budai alvárnagy
 (1440) 98
 BÍRO Lőrinc (1636 után) 564
 BISSEN Gergely (1365) 21
 — István (1365) 21
 BLASWETER Keresztély, soproni pol-
 gár (1525) 309
 BLESUS Bálint, zágrábi lakos (1454) 129
 BLOTIUS Hugó, bécsi császári könyv-
 tárnok (1576) 431
 BOCZEK Szaniszló (1514) 262
 BODÓ BENEDEK, útonálló (1612) 476
 — Gergely, budai várnagy (1451) 117
 BOÉR István, kőröspataki szolga (1690)
 808
 BOKOSTHYCZA János, karánsebesi
 bíró (1521) 281
 BÓNA István, csornai bíró (1685) 775
 BONFINI, történetíró 12, (1480) 170,
 (1490) 187, (1494) 195, (1495) 199
 BORBÉLY (BARBIERER) István, sop-
 ron polgár (1511) 257
 — Istvánné, Margit (1511) 257
 BORNEMISZA Anna (1525) 308
 — Anna, erdélyi fejedelemasszony
 (1668) 701, (1672) 714
 — György, munkácsi harmincados
 (1705) 960
 — János, budai várnagy és zsidóbíró
 (1508—1511) 247
 — Mátyás, uzsorás (1576) 431
 — Miklós, vágújhelyi harmincados
 (1614) 481, 483
 — Tamás (1541) 370
 BORSICZKY Ferenc, puhói harminca-
 dos (1676) 735
 BORSOS Ferenc (1685) 775
 BOSSÁNYI Boldizsár (1630) 539
 BOTKA Mátyás, rohonci inas (1683) 762
 BÖHM I. PEHM
 BRACIZLAUS herceg (1098) 3
 BREGAI Lajos herceg (1419) 72
 BRENNER Miklós, császári szállásmes-
 ter (1671) 708
 BRUNCZWIK Ferenc (1657) 673
 — Tóbiásné (1657) 673
 BRUNNER Gáspár, soproni polgár
 (1526) 326
 BRUTUS, János Mihály, bécsi könyv-
 tárnok (1592) 449
 BUBLOVICH János (1718) 1067
 BULYOVSZKY Dániel (1708) 1006,
 (1709) 1004

BUNICS János, lovászmester (1684) 767
 BURGGRAF János Mihály, salzburgi érseki udv. kamarai registrator (1526) 332
 BURGIO Antal, pápai nuncius (1525) 312, 319, 320
 BUSBECCHI (1555) 394
 BUTYKAI András (1465) 158
 BUXTORF, Joannes, grammatikus 968
 BUZLAY Mózes, országbíró (1513) 272

CALVIN János 683
 CARAFFA tábornok (1691 ?) 824
 CERNEL Tamás, nádori protonotárius (1589) 448
 CHLAENDEL, soproni polgár (1374) 47
 CHOLPÜCHLER Jakab (1412) 67
 CHOROM János, devecseri (1555) 395, (1589) 448
 CHRISTIAN Joachim, soproni polgár (1526) 326
 — Marcus, soproni polgár (1526) 326
 CLAMMER János Ferenc, pozsonyi harmincados (1691) 819á
 COCCEJUS, Johannes, német teológus 968
 CORVIN János (1504 előtt) 228
 COSMAS, prágai dékán, történész (1098) 3
 CRAMFOGOL Jakab (1409) 64
 CRONBERG, Johann Baptist (1569) 418
 CSAK (CHAAK, KAAC) (1307) 12
 — János I. JÁNOS, Csák fia
 CSAKI Gábor (1508) 244, (1511) 255
 — Miklós, csanádi püspök (1508) 244
 CSAPY Albert, eszenyi, szalánci várnagy (1497) 203
 CSÉMI János, wimpassingi harmincados (1650) 614
 CSERGELI Ferenc, szombathelyi polgár (1690) 807
 CSETKEI Márton (1477) 168
 CSETNEKI János (1500 körül) 214
 — László (1500 körül) 214
 CSILKO E. (1708) 996
 CSONTOS Balázs, miskolci polgár (1519) 278
 — Márton, újkíri kereskedő (1657) 673
 CULTHERIUS, Michael (1671) 710
 CZAKEL Jakab (1539) 366
 CZEI Mihály (1448) 112
 CZEKELES Péter, soproni polgár (1403) 55
 CZETTO András (1695) 850
 CZOBOR Ádám gróf (1686) 780, (1687) 788, 791
 — Pál (1568) 417, (1572) 425, (1593) 451
 CZOMPÓ Sándor, Sopron vm. alispánja (1739) 1116

DABOCZAY Benedek, miskolci lakos (1519) 278
 DÁNFFY András, dobozi (1488) 180, 181
 DÁNIEL Péter, krakkói polgár (1531) 356
 DANKA Pál, kissolymosi zsidózó gyalogpuskás (1670) 1171
 DANTISCANUS Laurentius 710
 DARÁS Pál, lévai plébános (1715) 1046, 1048, 1049
 DÁVID Ambrus, soproni polgár (1536) 362
 DECKER Lénárd, bánfalvi jobbágy (1530) 352
 DEKTARZKY Jakab (1633) 548
 DEMETER, budai esküdt (1495) 196
 DEMJÉN János, nyitrai jobbágy (1522) 291
 DÉNES gróf (1300 körül) 11
 DÉSHÁZY István, az esztergomi érsek-ség jövedelmeinek kezelője (1516 előtt) 267, (1534) 359
 DESNICZEI KAPITÁN Pál (1465) 158
 — Pálné, Zsófia (1465) 158
 DESŐ György (1704) 937, 938, 944
 — Zsigmond kapitány (1703) 924
 DÉSÝ Imre, kir. asztalnokmester (1504) 229
 — Imréné, Beukara Johanna (1504) 229
 DIETRAM Friedreich, bécsi polgár (1401) 50
 DIETRICHSTEIN Ferdinánd herceg (1694) 840, (1704 körül) 948
 DILLICH Vilmos, történetíró (1600) 462
 DOBOZI István, debreceni főbíró (1708) 991, 993
 DOBRAI Péter (1661) 686
 DOLHAI György, huszti kapitány (1705) 955, 956
 DOLLMAYER András (1616) 500
 DOMOKOS Péter, alsó-csernátoni (1694) 839
 DOMONKOS (1408) 62
 DÖMÖTÖR, esztergomi bíboros érsek (1384) 31
 DRASKÓCZY András (1616) 503
 DRASKOVICS ÁDÁM gróf (1692) 827, 831
 — Jánosné grófné, Thurzó Borbála (1649) 606
 — Pál gróf (1692) 827, 831
 DRAWZPÜRCKH István (1402) 53
 DUBNITZKY Márton, hadnagy (1704) 935
 DUDÁS András, galgóczi muzsikusk (1643) 591
 DULFFY György (1704) 942
 DZECHTARSKI Jakab (1635) 562

- EBECZKY Imre, nagyszombati harmincados (1616) 503, (1617) 504
- EBERHARD, egri püspök (1397) 43
- EBERSPECZ (EBERSPECK) Jakab, zágrábi lakos (1483) 174, 175
- EIBINGER Zsigmond, soproni polgár (1456) 132
- EILINSGRAB Egyed (Wolfgang), soproni városbíró, polgármester (1444) 108, (1455) 130, (1467) 160
- EISVOGEL Farkas (1501) 220
- Farkasné, Anna (1501) 220
- ELEK István, gyulafejevári lakos (1654) 659
- ELLERBACH (ELDERBACH, ELDERBACHER) János, monyorókereki (1492) 189, 190, (1495) 196, (1497) 202
- EMICHO, Leiningen grófja (1096) 2
- III. ENDRE, magyar király (1294) 9, 156
- ENESSEY Zsuzsánna (1636) 564
- EÖTVÖS István (1579) 435
- István, szombathelyi lakos (1620) 513
- Jakab (1579) 435
- ERDŐDY Anna, Bakócz Tamás nővére (1508) 244
- György gróf (1646) 597
- György gróf, a Magyar Udvari Kamara elnöke (1722) 1078, (1724) 1082, 1083, (1729) 1089, 1093
- Imréné grófné, Forgách Éva (1649) 606
- János (1510) 252
- Kristóf gróf (1620) 513
- Kristóf Antal gróf, a Magyar Kamara elnöke (1726) 1085
- Kristóf Antalné grófné, Pálffy Mária (1683) 763
- Pál (1510) 252
- Péter (1510) 252
- Sándor gróf, határvidéki parancsnok és Vas vm. főispánja (1706) 975, (1711) 1028
- Tamás, győri püspök (1491) 188
- ERESZTVÉNY András (1690) 808
- ERHARD, soproni polgár (1442) 102
- ERNŐ főherceg (1570) 419, (1582) 440, 441, 442
- ERNST Konrád, soproni városi jegyző (1427) 83, (1427—1428) 84, (1442) 102
- ERNUST János (1505) 233
- ÉRSEK LÁSZLÓ, pásztói (1488) 181
- ERZSÉBET, magyar királyné, Nagy Lajos neje (1385) 34, (1406) 60
- , magyar királyné, Albert neje (1439) 95
- ESTE, Ippolito d', kardinális (1503) 224, 225, (1508) 245
- ESTERHÁZY grófi, ill. hercegi család (1729) 1094, (1731) 1096, (1738) 1110
- ESTERHÁZY Antal gróf (1708) 994, (1711) 1026
- Ferenc gróf (1652) 628, (1722) 1078
- József gróf, ifj., (1710 előtt) 1012, (1711) 1021, (1713) 1036, (1714) 1041, 1044, 1045, (1715) 1046, 1048, 1049, 1051, 1052, 1053, 1054, (1716) 1059, (1717) 1063, (1718) 1067, (1729) 1093
- József Antal gr. (1717) 1064, (1718) 1071
- László gróf (1650) 613, (1651) 621
- Lászlóné grófné, Batthyány Mária Eleonóra (1652) 628, (1653) 629, 632, 641, 642, 643, 644, (1654—1655) 652, 653, 654, 660, 663
- Mihály herceg (1692) 825, 828, (1709) 1011, (1718) 1068, 1069, 1070, (1722) 1078, (1724) 1082, (1726) 1085, (1736) 1104, (1739) 1115, 1117
- Miklós gróf, nádor (1623) 523, (1626—1645 között) 533, 537, (1641) 586, (1642) 587
- Pál herceg, Sopron vm. főispánja, majd nádor (1652) 628, (1657) 676, (1659) 679, 680, 681, (1660) 683, (1661) 685, (1672) 715, (1680) 748, (1687) 784, 785, (1690) 806, (1692) 825, 828, (1693) 834, 836, (1694) 837, 840, (1695) 843, 850, (1696) 853, 854, (1698) 867, 871, (1700) 890, (1701) 895, 897, 901, (1702) 814, 917, 918, 919, (1703) 922, 928, (1705) 962, 963, (1709) 1005, 1011, (1710) 1014, 1015, (1712) 1029, 1032, (1718) 1068, (1724) 1083, (1726) 1085, (1729) 1089, (1736) 1104
- Pálné hercegné, Thököly Éva (1702) 914, (1716) 1057
- Pál Antal herceg 1069, (1734) 1099, (1735) 1102, (1736) 1103, (1739) 1113, 1114, 1116, 1117, 1119
- ÉTHY Máté (XV. század) 212
- ETHYEKY Albert, budai polgár (1527) 341, (1536) 361
- EYBANS Lőrinc (1427—1428) 84
- EYBESWALDT (EYBISZWALDT) Gottfrid (1634) 555
- Kristóf báró (1648) 604
- FÁBIÁN, bécsi polgár (1514) 262
- , zágrábi szabó, esküdt polgár (1444) 107, (1448) 110, (1450) 115
- FÁBIÁNKOVICS Ferenc, mezei hadnagy (1672) 715
- FANCSIKAI Mózes (1453) 124
- FANCZY Pál Ferdinánd (1656) 672
- FARKAS, bazini és szentgyörgyi gróf (1522) 293
- Julianna, előbb Mihályffy Gáspárné, majd Beniczky Sándorné (1714) 1044, 1045, (1715) 1053

FAYS György (1487) 179
 FEJÉRVÁRY Gáspár, galgóci vámallen-
 őr (1594) 452
 FEKETE János, pelbárthidai (1536) 361
 FELBEL Márton, soproni polgár (1452)
 122
 FELVINCZI Zsigmond, felvinci (1663)
 688
 FENDEL (PHENDEL) György, soproni
 tanácsstag és zsidóbíró (1434) 88
 FENESSY György, egri püspök (1695)
 845
 FEÖRDÖS János, szombathelyi lakos
 (1620) 513
 FERDINÁND, osztrák főherceg (1526)
 325
 I. — király (1526) 327, (1527) 339, 340,
 341, (1534) 360, (1541) 371, 372, (1544)
 376, (1549) 381, 382, (1552) 390, (1554)
 393, (1573) 427
 II. — (Katolikus), spanyol király 463
 III. — király (1623) 520, 523, (1641) 585,
 (1649) 605
 FERENC mester (1507) 241
 — mester, zágrábi kanonok (1459) 149
 — száki plébános (1477) 168
 FERENC András, körmendi kulcsár
 (1702) 920, (1703) 925
 FESTETICH (FERSTETICH) Pál, né-
 metújbáti tisztartó (1637) 567
 FFARISTARI Ádám, pozsonyi bíró, Far-
 kas fia (1400) 46
 FIDLER Mátyás, soproni polgár (1526)
 326
 FIXEL János (1539) 366
 FLEISCH Kristóf páter (1659) 681
 FLEISCHHACKER Keresztély, soproni
 ferencendi templomaty (1518—1522)
 273
 — Péter, soproni városi kamarás (1521)
 284, 288, (1522—1524) 289
 FODOR György, egri örkanonok (1671)
 710
 FOLKMÁR, keresztes vitéz (1096) 1
 FORGÁCH Ádám gróf (1643) 591, (1649)
 607, (1657) 673
 — István, komáromi főkapitány (1579)
 435
 — Miklósné (1594) 452
 — Simon, gimesi (1560 körül) 410
 — Simon, II. Rákóczi Ferenc főgenerá-
 lisa (1704) 941, (1705) 953
 — Zsigmond (1624) 527
 — Zsigmondné, Batthyány Borbála
 (1633) 548, (1635) 562, (1665) 695,
 (1666) 697, (1679) 746
 FORGÁCS Ferencné, Pálffy Katalin
 grófnő (1637) 565, 566
 — János (1448) 112

FORGÁCS Miklósné, Barkóczy Borbála
 (1671) 707, (1672) 712
 FORJÁN Mihály, körmendi tisztartó
 (1704) 938
 FORSTER BERNÁT, budai polgár
 (1491) 188
 — György, budai polgár (1491) 188
 FÖLDES István, komáromi seregbíró
 (1616) 502
 FRANCK, Sebastian, történetíró (1526)
 334
 FRANCISCUS Physicus mester (1361)
 19
 FRANCISCS Ádám (1689) 805
 FRANK Pongrácz, győri pap, soproni
 javadalmas (1525) 307
 FRÁTER ISTVÁN (1677) 741
 FRENKEL von Harritschen (1453) 127
 FRIDEL, pozsonyi iparos (1403) 56
 III. FRIGYES római császár = IV. Fri-
 gyes német király (1447) 109, (1452)
 120, (1456) 135, 136
 FUCHS György, német császári udvari
 marsall (1458) 145
 — Lénárd, soproni plébános (1417) 70
 — Márk (1601) 965
 FUGGER-család (1524) 298, (1525) 318,
 319, 320, (1526) 324, (1560—1570) 411
 FUXSLEIN, soproni lakos (1444) 108
 FÜGEDY János, udvarbíró (1560 körül)
 410
 FÜLÖP, Mór fia, zágrábi lakos (1382) 30
 FYERABENT János (1616) 500
 GÁBOR, egri bíboros (1481) 172
 GÁL, budai páncélgyártó (1483) 175
 GALLINZER Lénárd, ispán, diósgyőri
 várkapitány (1524) 303, (1525) 308
 — Lénárdné, Orsolya (1524) 303, (1525)
 308
 GARAI JÁNOS mester (1406) 60
 — László, nádor (1449) 114
 — Miklós, nádor (1405) 10, (1406) 60,
 (1429) 5
 — Miklós, nádor, előbbi fia (1406) 60,
 (1408) 62
 GÉCZY István, assakürti (1683) 759
 GEHARTING János, brucki városi jegy-
 ző (1550) 384
 GEISLHAIMER György, bécsújhelyi
 város- és zsidóbíró (1453) 126
 GELUSCH Péter, soproni zsidóbíró
 (1426) 81
 GEREBENI Hermán (1449) 114
 — István (1449) 114
 — Istvánné, Batthyány Margit (1449)
 114
 — László, alnádor (1487) 179
 GERECZ Imre (1514) 262

- GERGELY, budai plébános (1390) 39
 —, császári plébános (1477) 168
 GERLYSTHYEI Miklós, szőrényi bán (1521) 281
 GESNER Konrád, bibliográfus (1545, 1547) 447
 GESSEL Jeremiás, szakolcai kereskedő (1581) 437
 GLANDORF Ernő Antal (1701) 894
 GOMBÁS Gergely, körmendi főbíró (1703) 926
 GOMBOS András, nemes (1633) 548
 — Imre (1705) 952
 GOTHA gróf, német rab (1705) 959
 GÖCKEL (GÖCKERL) Péter, soproni pék (1521) 288
 GÖRGEY Máté, homonnai lakos (1647) 601
 GÖRÖG Miklós, tergovistyei lakos (1481) 173
 GRAENLI (GRACULUS) Dániel, szászországi kereskedő (1687) 788, 791
 GRAFENEGKER, Ulrich (1447) 109
 GREGORÓCZI Péter (1616) 499
 — Péterné, Balassi Borbála (1616) 499
 GROFF Tóbiás, szalonaki tisztartó (1653) 637
 GUDENUS, Johann Christoph, a rajnai választófejedelem titkos tanácsosa és bécsi ügyvivője (1703) 928
 GUETMAN Jakab, soproni polgár (1526) 326
 GUETT (HUETT) Mihály (1625) 531
 GUTAY György (1452) 118
 GYARMATHI SZABÓ István (1708 előtt) 989
 GYBARTHI Kis Lőrinc (1487) 179
 GYÖRGY, bazini gróf (1423) 78
 —, brandenburgi örgróf (1511) 256, (1525) 322, (1529) 346, 348, (1529—1530) 351
 —, győri kanonok (1495) 196
 —, januki szabó (1400) 46
 —, pataviai püspök (1419) 72
 HAINRICZ, pozsonyi polgármester (1376—1378) 26
 HAJGATÓ Miklósné, szombathelyi lakos (1698) 872
 HALÁSZ (VISCHER) Péter, soproni városi kamarás (1524—1525) 301
 HALLER, budai polgár (1481) 173
 — János, budai kereskedő (1518) 277
 — Róbert, budai esküdt (1491) 188
 — Rupert, H. János apja (1518) 277
 HAMMER Jánosné, Dorottya (1528) 342
 HANGÁCSI Mihály (1500) 219
 HANNIS Joachim, soproni zsidóbíró (1452) 122
 HANT (1352) 15
 HARASZTI IMRE, ungvári harmincados (1705) 957, 958
 HARDEGG György gróf (1729) 1090
 HARKAI PÉTER, soproni polgár (1410—1415) 66
 HAUZA Benedek, pásztói apátsági jobbagy (1488) 181
 HAYMBACH (HAYNBACH) Hermann, kölni polgár (1401) 50, (1403) 55, (1404) 57, (1405) 59
 HECKEL Rezső, bécsújhelyi városbíró (1435) 90
 HÉDERVÁRI Lőrinc, nádor és zsidóbíró (1440) 98
 HEGEMÜLLER, Hans Ruprecht, bécsi kancellár (1623) 523
 HENCZ Máté, aszupataki (1522) 291
 HENCZELFFY Lőrinc, petróci (1501) 221
 HENKEL Lázár, ifj. (1611) 475
 HENSILINUS, pozsonyi polgár (1400) 46
 HERB (HARYB) János, soproni polgár (1489) 184
 HERICZ Tamás, szebeni, az erdélyi zsidó-összeíró bíróság tagja (1686) 773
 HETÉSY Pál, szombathelyi bíró (1620) 513
 HETHEY János (1514) 262
 HEUER, budai szűcs (1384) 32
 HEVENYESI János (1703) 927
 HIDVÉGHY Mihály (1672) 713
 HOFER (XV. század eleje) 49
 — Keresztély, soproni polgár (1526) 326
 HOFFKIRCHEN gróf (1690) 812
 HOFFMANN Antal, veperdi mészáros (1739) 1120
 HOFMAIR János, soproni polgár (1521) 284
 HOHENLOHE gróf (1688) 796
 HOLZAPFEL Mihály, soproni festő (1502) 223
 HORVÁT Ferenc (1706) 967
 — Gábor (1708) 998
 — György, mankóbüki (1657) 674, (1659) 679
 — sew SYDO László (1515) 265
 HORVÁTH Bálint (1618) 508
 — János (1536) 361, (1560 körül) 410
 — Péter (1554) 393
 — Zsigmond (1708) 998
 HUEBER Joachim, császári udvari fizetőmester (1606) 474
 HULLITSCH János Mihály (1695) 846
 HUMANI Ferenc (1529) 348
 HUNGER Gáspár (1513) 261
 — István, soproni polgár (1522) 292
 — Jakab, soproni polgár (1526) 326

- HUNGER Keresztély Zsigmond, bécsi
pénzverő (1700 után) 891
- HUNYADI János, kormányzó (1452) 118
- HUNYADY András, Bars vm. alispánja
(1714) 1045
- László, Bars vm. alispánja (1683) 759
- HUSCHIN báró, őrnagy (1684) 769
- HUSZ János 683
- HUTTER, soproni lakos (1427) 83
- Éliás 968
- ILLÉSHÁZYAK (1615 körül) 491
- ILLYENI Tamás, porumbáki udvarbíró
(1697) 864
- ILOSVAI Bálint (1707) 987
- ILOSVAY János (1683) 757
- ILMER Ferdinánd Frigyes, wartenbergi,
magyar lovag, császári tanácsos és
udvari orvos (1688) 796, 797
- IPRYCH Gergely, zágrábi lakos (1452)
123
- IRINYI Zsigmond (1706) 966, 970
- IRSASZÓGI Máté, nagyszombati ke-
reskedő (1565) 414
- ISTVÁN bán (1448) 110
- diák (1552) 391
- , a pudai Ákos apja, Mykch bán fia
(1384) 31
- ISTVÁNNFY Mihály (1518) 272
- Miklós (1541) 371, (1600) 463
- IWSYCH Péter, zágrábi lakos (1457) 140
- JACUS, pozsonyi bíró (1400) 46
- JAKAB, pásztói (1408) 62
- JAKISZ Mátyás (1702) 913
- JAKOSICS György (1536) 363
- János (1647) 601
- JÁLKOCZY István (1704) 942
- JANASSATHAR JÁNOS, nagyszebeni
lakos (1481) 173
- JÁNOS (1338) 14; (1408) 62
- , bazini gróf (1376—1378) 26
- , Csák fia (1307) 12
- , deák, görög kereskedő (1708) 1000
- , esztergomi érsek (1394) 42, (1400) 46
- , kozardi mester (1408) 62
- mester (1365) 21
- , pozsonyi (1403) 56
- , soproni kalaposmester (1521) 287
- , szlaven bán (1317) 13
- JÁRI Imre, Batthyány II. Ádám titkára
(1685) 776, (1688) 718
- JARTHOLOWCZ Simon (1514) 262
- JASTRABSKY András (1675) 729, 730
- JASZOVSKY János, rimanoviai jó-
szágkormányzó (1630) 538
- JÄGER Lénárd (1483) 176
- JESZENSZKY István, Esterházy József
gr. prefektusa (1702) 914, (1709) 1011,
(1714) 1042, (1715) 1054
- Miklós (1701) 895
- JEZERNICZKY, galgóci harmincados
(1575) 429
- JOACHIM János, soproni polgármester
(1464—1465) 157, (1468—1469) 162
- JOANNES vikárius (1659) 680, 681
- JOBBÁGY DÁNIEL, szalonaki tiszt-
tartó (1652) 624
- János, szalonaki udvarbíró (1599)
456, (1600—1601) 459
- JOHANN GEORG CHRISTOPH, szász
választófejedeleme (1687) 788, 791
- JORDAN, soproni bíró (1483) 176
- JOST, morva örgróf (1388) 37
- I. JOZSEF király (1706) 980
- JUNCHER Péter, pozsonyi polgár (1400)
46
- JURKO, zágrábi lakos (1355) 16
- JURKOWITZ Ferenc, Hof an der Lej-
tha-i harmincados (1724) 1082, (1726)
1085
- JUSTH Ferenc, túróci alispán (1630) 539
- KADIG István (1539) 366
- KAKAS György (1488) 181
- János, kazai mester (1408) 62
- KALDY Ferenc, nemes, szombathelyi
birtokos (1551) 388, (1620) 513
- KALLAY Mihály (1479) 169
- KALMAN király (1096) 2
- KÁLMAN CZAY István (1705) 955, 956
- KALNAKI Sámuel (1690) 808
- KALNASI János (XVIII. század első
fele) 1122
- KAMARJAI Tamás (1514) 262, (1549)
381, 383
- KAMPNEI László (1483) 176
- Lászlóné, Borbála (1483) 176
- KAMUTHI Balázs (1560 körül) 410
- Farkas (1657) 674
- Farkasné, Jászberényi Zsófia (1657)
674
- KANDYCH Péter (1487) 179, (1488) 183
- KANIZSAI Benedek, beregi szolgabíró
(1702) 916
- György, nándorfejevári bán (1505)
232
- Imre (1451) 117
- István (1373) 24, (1419) 72
- János (1373) 24
- Miklós, tárnokmester (1393) 40,
(1394) 42
- KAPY András deák (1439) 95
- Andrásné, Anna (1439) 95
- János (1439) 95, (1440) 98, gyermekei:
András, Erzsébet, István
- Zsigmond (1671) 709

- III. KÁROLY király (1717) 1062, (1719) 1073
- KÁROLYI Sándor gróf, generális (1703) 931, (1704) 939, (1706) 966, 970, (1707) 983, 985, 986, 987, (1708) 991, 993, 996, 998, (1712) 1034
- Sándorné, Barkóczy Krisztina (1705) 950, (1706) 970, (1707) 985
- KASCIN Mihály (1633) 548
- KÁTAY Ferenc (1560 körül) 410
- KATHERINA (KATICA), zágrábi lakos (1483) 175
- KAUNITZ Domonkos András gróf (1690) 813
- KAZINCZY Ferenc 847
- KECK Simon, selmecbányai pap (1522) 294
- KECZER Menyhért (1676) 736
- Sándor, komisszárius (1705) 957, 958, (1708) 1001, (1709) 1002
- KEGLEVICH Zsigmond (1654—1655) 651, 652
- KELEMEN, Palóc László udvarbíró protonotáriusa (1452) 121
- , zágrábi kovács (1457) 141
- KEMENY Boldizsár, gyulafejevári lakos (1657) 674
- Simon (1698) 870
- KENDERESY Péter (1497) 203
- KENYERES Demeter, budai esküdt (1479) 169
- KERESZTES, budai bíró (1481) 172
- , kevi rác lakos (1481) 173
- Lukács (1705) 954
- KÉRY Ferenc gróf, ipolykéri (1672) 715
- János gróf (1659) 681
- KESCSINALO Jakab, nagybányai lakos (1664) 691
- KESERŰ István (1616) 499
- KEZÖLCZES András (1449) 114
- Andrásné, Erzsébet (1449) 114
- Ankó (1449) 114
- KHELLER Antal, kismartoni konyhasáfár (1653) 639
- KHOLL, Wolfgang Honorius, kancelláriai fogalmazó (1695) 846
- KIRSCHNER (SZÜCS) Zsigmond, soproni polgár (1532) 357
- KIS MARI Pál 968
- Márton, bevásárló (1653) 633
- Tamásné (1516 előtt) 267
- TALGYARTO István (1533) 358
- KISS Pál (1643) 593
- KISFALUDY KELKO István, Hont vm. alispánja (1716) 1059
- Mózes, főhadnagy (1685) 775
- KISVARDAI László (1497) 203
- KISVARDAI Miklós (1508) 249
- KOBELECZKY Kázmér (1710 körül) 1019
- KOCSIS (SAFFFRANKO) János (1635) 562
- KOHARI István (1702) 918, 919
- Judit (1707) 987, (1709) 1003
- KOLLOCSANYI György, esztergomi kanonok (1702) 910
- KOLLONICH Lipót, bíboros (1693) 834, (1694) 841
- KOLOZSVARY István, sármonostori apát (1671) 710
- KOMARNICZKI László (1710 körül) 1019
- KOMAROMI András, kis-petri lakos (1669) 702
- Andrásné, Judit (1669) 702
- KOND Miklós (1539) 366
- KONDORAY György, Zala vm. dicatára (1623) 521
- KORLATKÓI Osvát bán (1477) 168, (1506) 234
- Osvátné, Dorottya (1477) 168
- KOROTNAI István (1510) 252, (1511 után) 260
- Istvánné, Ilona (1510) 252, (1511 után) 260
- Katalin (1510) 252, (1511 után) 260
- Magdolna (1510) 252, (1511 után) 260
- KOSSACHKY János, kir. szobainas (1519) 278
- KOVACS Balázs, szombathelyi lakos (1620) 513
- István, hadnagy (1704) 935, 936
- KOZLOWSKY Márton (1635) 563
- KÖLESERI (1705) 951
- KÖNCZÖL Jakab (1636 után) 564
- KÖVESKUTHY Balázs (1595) 454
- KRAJ Jakab (1709) 1002
- KRAMER Gáspár, soproni városi kamarás (1503) 227
- Henrik, soproni polgár (1401) 50
- Pál, soproni polgár (1526) 326
- KREMBSER, soproni polgár (1526) 326
- KRESSENPAACHER Erasmus, bécsűjhelyi város- és zsidóbíró (1456) 134, 138
- KRISTÓF, soproni minorita hitszónok (1524) 304
- KRISZTOFORICS György (1524) 262
- KRUCSAI Márton (1705) 958, (1707) 986, (1708) 995
- KRUK János, veszprémi püspök (1522) 295
- KRYST Péter (1624) 528
- KUKWICZ Wacław, morva alkamarás (XV. század) 211

KUNSYCH Mátyás, zágrábi lakos (1444) 107
 KURAK Sándor, ispán (1695) 849
 KURZBACH László Gyula báró (1613) 478
 — Lászlóné, Poppel Katalin (1612) 477
 KURCZ István, soproni polgár (1404) 58
 KYMPE Borbála, brassói lakos (1566) 415

LADA, rohonci fiskális (1704) 945
 LADOMER, esztergomi érsek (1290) 8
 LAH András, zágrábi bérlo (1450) 115
 — Andrásné, Skolasztika (Sztána) (1450) 115

I. LAJOS király (1360 körül) 18, (1361) 19, (1365) 20, 21

II. — király (1516 előtt) 267, (1519) 278, (1521) 281, (1522) 290, (1524) 299, 305, (1541) 370

— herceg (1560—1570) 411

LAKATGYARTO András (1655) 668

— Tamás (1533) 358

LANG Zakariás, soproni céhmester (1614) 482

LARDIS Tádé, egri püspökségi kormányzó (1503) 225

LASSLAB, Hilka (1427—1428) 84

LASZLO (1338) 14

— Balázs, nagyszöllősi officialis (1620) 513

— bán (1424) 79

IV. — király (1294) 10

V. — király (1447) 109, (1453) 125, (1456) 133

— mester (1300 körül) 11

—, szentgyörgyi gróf (1438) 94

—, Werner fia (1307) 12

LEDERER Jakab, soproni polgár (1526) 326

— Márton, soproni polgár (1521) 283

LEHNER Menyhért, Batthyány Ferenc szolgája (1613—1614) 479, (1615) 490, (1615—1616) 495, (1617) 507, (1618) 509

LEINWATER Jakab, soproni polgár (1453) 126

LENARD, soproni kórházi sáfár (1439) 96

LENCZOWICZ György, gagyivölgyi apát (1671) 710

LENGYEL György (1710) 1016

— Miklós (1700) 887

LE NOBLE (1704) 946

LEO, szerzetes (XIV. század) 48

LEZELLTER Miklós, soproni polgár (1526) 326

LINCZER, soproni lakos (1463) 153, 154

I. LIPÓT király (1686) 780, (1687) 791, (1691) 819, (1698) 871, (1706) 973

III. —, osztrák herceg (1367) 22

LIPPAY Gáspár (1642) 588

— János gróf (XVII. század) 884

LISKA Gergely, Usz István szolgája (1633) 548

LISTIUS János, győri püspök és kan-cellár (1576) 431

LONYAI Ferenc, komisszárius (1707) 983

LONYAI István (1703) 931

— Zsigmond (1635) 563

LORANT Mihály (1583) 443

LOSONCZY László, tárnokmester (1497) 203, (1498) 207

— Lászlóné, Orsolya (1499) 207

— Zsigmond, L. László fia (1499) 207

LOVAS Mihály, kecskeméti, ráckevei ref. prédikátor (1713) 1037

— Sámuel, kecskeméti (1713) 1037

LUCRETIVUS János Albert (1555) 394

LUMPCZE Katalin (1496) 201

LUSAJKOVICS Dávid (1634) 558

LUTHER Márton (1522) 294, 683

MACZA Máté, szeredi lakos (1505) 232

MADACS, Thököly Imre kapitánya (1699) 874

MADARAS Miklós (1661) 685

MADER Mihály, soproni polgár (1506) 235

MAGER Mendel, soproni polgár (1404) 58

MAGOCHY Gáspár, gyulai főkapitány (1556) 399

MAKAY Márton (1582) 439

MAKFALVAY János, tapolcsányi tiszt-tartó (1662) 687

MALVEZZI (1554) 393

MANSFELD FÜLÖP, tábornok (1639) 574

MANYAI Péter (1448) 112

MARACZI Walter, óvári harmincades (1650) 614

MARAMAROSSY János, karánsebesi esküdt (1521) 281

MARCO vajda (1606) 474

MARGRET, Niclas Märher gazdasszo-nya (1413) 69

MARIA, magyar királyné, Zsigmond király neje (1406) 60

—, magyar királyné, II. Lajos király öz-vegye (1526) 325, 329, 336, (1527) 337, 341, (1529) 350, (1560—1570) 411

MARICHPRACK Miklós, kőszegi pol-gár (1413) 68

MARK, zágrábi lakos (1355) 16

MAROSAI Ferenc, ítélmester (1504) 230

MARSUPINO Ferenc, nógrádi archidia-kónus (1508) 244

- MARTINUS Jacobus 710
MÁRTON, zágrábi bíró (1450) 115
—, zágrábi szabó (1457) 140, (1483) 174
MASSA Simon (1601) 465
MATYAS Antal, kancelláriai fogalmazó (1718) 1070
I. — király (1458) 146, (1458—1490) 147, 148, (1464) 156, (1476) 187, (1480) 170, (1485) 177, (1488) 180, 181, 182, (1490) 186
II. — király (1624) 527
—, soproni őrnök (1496) 200
—, zágrábi lakos (1387) 36
MATYASSOVSKY László, nyitrai püspök (1696) 853
MAURER Mihály, soproni polgár (1423) 77
MAYERHOFER János, galgóczi harmincados (1575) 429
MÄRHER Niclas (1413) 69
MEIRER Lukács, eperjesi polgár (1531) 356
MELYTH, szatmári főkapitány (1633) 547
MENEZEDEREK (1624 után) 530
MESKO Jakab, fiskális (1702) 907
MEYNOSEKZ Bereck, zágrábi lakos (1452) 123
— Katalin, M. Bereck leánya (1452) 123
MIHALOVICS András (1527) 339
— János (1527) 339
— Péter (1527) 339
MIHALFAI Mihály (1690) 814
MIHALY, soproni festő (1518) 276, felesége: Orsolya
— Vajda (1601) 465, (1611) 475
—, vasvári prépost (1385) 34
MIHALYFFY Gáspár (1710 előtt) 1012, (1715) 1053
MIKLÓS (1290) 8; (1488) 181
—, budai plébános (1390) 39
— deák (1633) 553
—, felhévizi perjel (1290) 8
— fia Miklós (1385) 34
—, frankói magyar gróf (1352) 15
— gróf (1300 körül) 11
— kacsfalvai jobbágy (1401) 51
— mester, Nagy Lajos király pecsétőre (1365) 21
— nádor (1294) 10
— (NYKLAS), német gróf (1352) 15
—, pozsonyi kereskedő (1403) 56
—, soproni úr (1403) 55
—, Tótország királya (1518) 271
—, Wligerus apja (1384) 32
MIKSA császár (1511) 258, (1518) 275
I. — király (1569) 418, (1572) 424, (1576) 432
MIKUBA, görög kereskedő (1708) 1000
MISKOLCZI János mester (1519) 278
MITOS János, galgóczi bíró (1567) 673
MOCK Simon, soproni lakos (1456) 134
MOHACSI János (1683) 760
MOLNAR Gergely, jobbágy (1487) 179, (1488) 183
— György, koroncói jobbágy (1636 után) 564
— István, pásztói jobbágy (1488) 181
MONAKI, kuruc kapitány (1703 után) 933, 934
MONTANUS, Arius Benedictus 710
MOR, zágrábi lakos (1382) 30
MORAWECZ László (1514) 262
MORE Ferenc, gyalui (1536) 361
MORICZKY János, udvarbíró (1616) 503
MORITZ Pál, soproni tanácsos (1530) 352
— Pálné, Katalin (1530) 352
MOSER Farkas, soproni polgár (1481) 171
— Osvát, soproni polgármester (1439—1440) 97, 99, (1441) 101
MOSSOCZY Zakariás, nyitrai püspök (1587) 447
MOSZKA György, Lónyay Zsigmond factora (1635) 563
MOTOSSICZKY (1701) 895
MULVVECCIUS (1542) 374
MUNKÁCSY János (1684) 772
MUSLAI György (1488) 181
— Mihály, Heves vm. főszolgabírája (1488) 181
MÜCHEL, paraszt (1615—1616) 497
MÜNSTER Sebestyén, történetíró (1526) 335, 1056
MÜNZER András (1551) 387, 389
MYKEZ (MYKCH) bán (1384) 31
NACHTWACHER András, soproni városi szolga (1508) 246
NADANY Zsófia (1683) 764
NADASDI DARABOS Gáspár (1638) 569
NADASDY gróf (1526) 332
— András (1488) 181
— Balázs, pásztói nemes (1488) 181
— Balázsné, Veronika (1488) 181
— Benedek (1488) 181
— Ferenc gróf (1648) 603, (1656) 670; 671, (1662) 684, (1664) 689, (1667) 699
— Tamás (1558) 405, (1560) 408
— Tamásné (1560) 409
NAGY Balázs, soproni polgár (1529) 350
— Ferenc, altábornok (1687) 786
— István, soproni polgár (1541) 369, neje: Ilona
— István, szederkényi lakos (1675) 733
— István, tordai lakos (1669) 702
— Sebestyén, csallóközi nemes (1533) 358

- NAGYLUCSEI Damján (1481) 172, (1498) 206
 — Ferenc (1481) 172, (1498) 206
 NAGYVATI János (1616) 503
 NAPRAGI Demeter, győri püspök (1615) 493
 NASZALYI István, debreceni ref. kollegiumi könyvtárnok (1706) 968
 NÉMETH András, kuruc főkapitány (1704) 943
 NEMETH Balázs, jobbágypárt (1487) 179, (1488) 183
 NICOLETUS, zágrábi polgár (1357) 17
 NIESS János György, pozsonyi pénzverő (1700 után) 891
 NOVÁK János, rohonci csizmadia (1624) 528, (1688) 801
 NYÁRY gróf (1538) 365
 NYÁSY Demeter, esztergomi kanonok (1508) 244
 NYERGES (SATLAER) Balázs, soproni polgár (1510) 254
 NYILAS Mihály (1497) 203
 OBROTKOVICS Márton, nemes (1524) 262
 OFFMÜLLER Farkas (1645—1646) 596
 OHAK ANDRAS, vereskői lakos (1581) 437
 OLAH CSÁSZAR Miklós (1555) 395, (1558) 405
 — Miklós, esztergomi érsek (1555) 395, (1563) 413, (1605) 472
 OLAJOS Gergely, miskolci (1519) 278
 OLASZ Ferenc, gyulafejevári kereskedő (1655) 669, (1657) 674
 — Rudolf, győri lakos (1616) 502
 — Tamás, szebeni lakos (1481) 173
 OLISCHER Ferdinánd, kapitány (1677) 740
 OPRASNICS Mihály, zágrábi lakos (1509) 251
 ORBAN, egri püspök és kir. kincstárnok (1481) 172, (1488) 182, (1490) 186
 ORSZÁG Imre, guti, nádor (1533) 358
 — László, guti (1481) 172
 — Mihály, guti, kincstárnok, majd nádor (1437) 92, (1488) 181
 — Zsófia, guti, O. Mihály leánya (1488) 181
 OSTFY László, asszonyfalvi, bíró (1495) 196
 OSTROSICH Mátyás, illavai földesúr (1676) 737
 ÖTVÖS Márton (1495) 196
 PACHA János (1536) 362
 PAFF András (1408) 63
 — Mihály (1408) 63
 PÁL, literatus (1409) 64
 — mester, a galgóczi ispánok igazgatója (1518) 271
 —, veszprémi prépost (1515) 266
 PALASTY Mária (1687) 787
 PALFFY János gróf, horvát—szláv—dalmát bán, tábornagy (1705) 963, (1708) 992, (1711) 1026, 1027
 — Lipót gróf (1722) 1075
 — Miklós gróf (1731) 1097
 — Miklósné (1616) 503
 — Pál gróf (1641) 585, (1646) 598
 PALOCZ László, udvarbíró (1451) 116, (1452) 121
 PALOCZI Antal (1514) 263
 — László, országbíró (1465) 158
 — Mihály (1514) 263
 PALOTAY Sámuel, özv. Batthyány II. Adámné jószágigazgatója (1704) 945, (1707) 984, (1712) 1030, (1713) 1038
 PALUGYAY Sándor (1675) 728
 PANKYRHER György, szalonaki lakos (1504) 230
 — Vilmos, szalonaki lakos (1504) 230
 PÁPAI Gáspár, követ (1706) 971
 — János, konstantinápolyi követ (1706) 967
 PARTINGER Mihály (1684) 768
 PASZTOI Borbála, P. Miklós leánya (1495) 197
 — Domokos (1488) 181
 — János (1488) 180, 181, (1502) 222
 — Katalin, P. Miklós leánya (1495) 197
 — Miklós (1495) 197, neje: Ilona
 — Orsolya, P. Miklós leánya (1495) 197
 PATAKY György (1633) 548
 PAUER (PAUR) Mihály, rohonci lakos (1688) 798, 801
 PAURÖDL János, császári kapitány (1736) 1103
 PÁVAI Dávid, dési allovászmester (1654) 659, (1655) 669
 — VAJNA Péter, gyulafejevári allovászmester (1654) 659, (1655) 669
 PAXY János (1560) 409
 PAYER György (1504) 230
 PÁZMANY Miklós (1647) 601
 PÉCHY Simon, erdélyi főkancellár (1691) 815
 — Tamás, budai bíró (1536) 363
 PECK Kristóf, soproni vendéglős (1524) 304
 PECSY János (1625) 531
 PEGKHEIN István, soproni lakos (1525) 315
 PEHM (PEMM, BÖHM) József Lipót, nagymartoni kitért zsidó (1728) 1088
 PEMFFLINGER Marx (1524) 303
 PENZ, egri felügyelő (1701) 898

- PEREGI Albert, kamarai elnök (1526) 327, (1538) 365
- PERÉNYI Imre, nádor 114, (1492) 1173, (1511) 255
- János (1451) 116, (1452) 121, (1453) 124
- János, tárnokmester (1451) 116, (1452) 121
- Miklós (1453) 124
- Péter (1451) 116, (1452) 121, (1453) 124
- Péter, erdélyi vajda (1529) 346, (1529—1530) 351
- PERHEL, Ulrich (1438) 94
- PERNESZITH György (1552) 391
- PERNYESZI Zsigmond, osztropányi hoppmester (1694) 839
- PEROVICS Domko, zágrábi lakos (1509) 251
- PESELLIUS Pál, kir. herold (1544—1545) 377
- PESTI Gergely, esztergomi kanonok (1508) 244
- PESTY Gáspár, nagyszombati kereskedő (1582) 442
- PESTYENI Gergely, kir. udvarmester (1527) 338
- PÉTER (1338) 14; (1448) 111
- gróf (XV. század eleje) 49
- , pozsonyi (1403) 56
- , soproni ferencrendi barát (1518—1522) 274
- PETO György (1704) 935
- PETRAK Mihály, szentgotthárdi érseki tisztartó (1704) 937, 938
- PETRASCO vajda (1606) 473, 474, (1611) 475
- PETRES György, Batthyány II. Ádám jószágigazgatója (1696) 855, 856, (1696—1700) 857, (1703) 926
- PETRO Miko, bogdanóci bíró (1616) 503
- PETRUS, káplán (1659) 681
- , szerzetes (XIV. század) 48
- PHENDER Márk, soproni polgár (1457) 139
- PIBERAUER János, soproni polgár (1410) 65
- PICARD 683
- PILATY báró (1722) 1078
- PINTER István, soproni polgár (1517) 269
- PISTOLATIUS Miklós, humanista orvos (1575) 430
- PLASWETTER Osvát, soproni városi kamarás (1514) 263
- PLUTO Szaniszló, krakkói lakos (1551) 386, 387, 389
- PODMANICZKY-család (1542 körül) 373, (1551) 389
- István, nyitrai püspök (1522) 291
- PODMANICZKY János (1530) 354
- János (1714) 1044, (1715) 1053
- POGANY György (1661) 685
- POGNER Farkas, soproni polgár (1442) 104
- POLOS István, erdélyi fejedelmi jószágigazgató (1694) 839, (1697) 864
- POLYAK Pál, fejevári harmincados (1525) 310
- PONGRACZ Imre (1718) 1067
- POPPEL Katalin I. KURZBACHNÉ
- PORNAKI Pál, nemes (1477) 168
- POTOCKI (1705) 955, 956
- PÖCZ István, Batthyány Kristóf szolgája (1684) 767
- PRECZENSKY Miklós, galgóci harmincados (1657) 673
- PREUNER János, selmecbányai bíró (1522) 294
- PRILECZKI Pál (1726) 1084
- PROCZNER Bálint, nagybányai lakos (1664) 691
- PRÜSCHINCKH Henrik, soproni polgár (1418) 71
- PUCZ Márton, stájerországi textilkereskedő (1701) 900, 901
- PUHEL Henrik, soproni polgár (1454) 128, neje: Erzsébet
- PÜELNDORFFER Mihály, soproni polgár (1525) 309, (1526) 326
- PYRKOVICZ László (1479) 169
- RABBI István, ítélmester (1659) 679
- RACHCHA (1423) 78
- RACKOLFINGER György, soproni polgár (1529) 350
- RACZ Márton, ispán (1695) 849
- RADAY (1706) 967, (1737) 1109
- RADLER Mátyás, zágrábi szabó (1483) 175, neje: Margit
- RADOCSAI Mátyás, zágrábi lakos (1443) 106
- Péter, zágrábi lakos (1443) 106
- RADONAY Ignác Mátyás, pécsi püspök (1692) 826
- RADONICH Tamás (1649) 608
- RADVANYI János, galgóci jószágigazgató (1657) 673
- RAJKI Imre, rohonci inas (1683) 761
- II. RAKÓCZI Ferenc, erdélyi fejedelem (1701) 844, 904, 905, (1704) 936, 937, 941, 942, 943, 946, (1705) 949, 952, 953, 954, 956, 957, 958, 959, 960, (1706) 969, 971, 973, 974, (1707) 986, 989, (1708) 999, 1000, 1001, (1709) 1002, 1003, 1004, (1716—1719) 1060
- I. — György, erdélyi fejedelem (1630) 538
- RASKAI BALAZS tárnokmester, budai várnagy (1493) 194, (1510) 253

- RATONY György (1708) 1000
 RAUHENWORTER Ulrik, pozsonyi bíró (1397) 44
 RAUSAR Konrád, zágrábi bíró (1483) 174, 175
 RAUSSENBRUCKER Miklós, bécsűj-helyi bíró és zsidóbíró (1423) 77
 RAVASZ Ferenc, pécsi jezsuita házfőnök (1692) 826
 RAY Gáspár, vágújhelyi harmincados (1657) 673
 RECHEY György, Nádasdy Ferenc jószágigazgatója (1648) 603
 REDWITZ, rohonci lakos (1689) 804
 REGTIGER Ferenc Jakab, katonatiszt (1684) 768
 REICHENBURGER Reinprecht, császári asztalnokmester (1456) 135
 REVAY Ferenc gróf (1542) 374
 — Mihály (1568) 417, (1581) 437, (1593) 451
 RHORER István, inspektor (1726) 1084, (1729) 1091, 1093, (1731) 1097
 RICHALM János, németűjvári tisztartó (1694) 842
 RICHARDS Jakab, angol mérnök (1686) 781
 RIEDER Mátyás Sebestyén, komáromi sókamrai tiszt (1690) 812
 RINGSMALL gróf (1712) 1030, (1716) 1058
 RIPANYI Ferenc (1713) 1035
 ROCZAK János, vágújhelyi prédikátor (1614) 483
 ROENDORFF kisasszony (1709) 1009, 1010
 — Vilmos, császári hadvezér (1541) 370, 371
 ROTH Mihály (1705) 954
 ROZGONYI György, pozsonyi főispán (1437) 92
 RUBLANDT Lénárd, császári kapitány (1671) 708
 RUDOLF, osztrák herceg (1365) 20
 —, stuessi lovag (1442) 103
 RUMY Farkas (1668) 700
 — György (1668) 700
 — László (1668) 700
 RUPRECHT, soproni pap (1525) 314
 RUTTKAI Ferenc, sárosi alispán (1637) 565
 SACHSENFELD, Hans (1403) 56
 SALATIEL Jeremiás (1194) 5
 SALM Eck, pozsonyi főispán (1576) 431
 — Miklós gróf (1560—1570) 411
 SAMALOVICS Péter, borostyánkői tisztartó (1675) 727
 SANDOR Gáspár (1705) 962
 — László (1705) 949
 SANDOR LIPÓT főherceg nádor 534
 —, monaki Tamás mester apja (1407) 61
 SANUTO, Marino, történetíró (1525) 313, 316, 317
 SAPY Péter, nádasdi (1488) 181
 SARHAJU János, budai polgár (1527) 338, 340
 SÁROSI János, fogarasi protonotárius (1690) 808, (1698) 870
 SAROSSY Márton (1630) 538
 SÁRUDI András, sárosmegyei esküdt (1635) 562
 SARVARI ISTVAN, tizedes (1627) 536
 SÁRI Lukács (1556) 399
 SATLER István, soproni polgár (1452) 120
 SCARDONAI SADOBICS Péter, gyulai udvarbíró (1511) 256
 SCHADEN Mert, soproni polgár (1526) 326
 SCHADENDORF (SCHADENDORFER) Máté, soproni városbíró (1418) 71
 — Tamás (1427—1428) 84, (1433) 87, (1438) 94
 SCHADENHART Sixtus, soproni polgár (1521) 285
 SCHAECH (SCHAECHEL) Hanns, schueti polgár (1404) 57
 SCHAFFLER Jakab, nagyszombati zsidóbíró (1522) 293
 SCHELLSHORN, Reinhard (1442) 102
 SCHERER Lőrinc, cseh polgár (XV. század) 211
 SCHERFENBERGI és SPILBERGI János, császári tanácsos, stájer tartományi kapitány (1571) 420
 SCHÖBER István, bécsűjhelyi város- és zsidóbíró (1464) 155
 SCHOMALOWITSCH Péter (1680) 752
 SCHOMBERG György, pozsonyi prépost és kir. kancelláriai jegyző (1456) 133
 SCHON János (1454) 128
 SCHÖTTEL Mihály, soproni városi kamarás, polgármester (1496) 200, (1498) 205, (1499) 210, (1503) 226, (1504—1505) 231
 SCHRANTZ András, soproni polgár (1526) 326
 SCHRÖTTER Lőrinc, magyaróvári főharmincados (1599) 457
 SCHUTWÄMPL Farkas, soproni polgár (1525) 307
 SCHWERTNER (SVERTNER) György (1704) 944, 945, 948
 SCHWINGENHAMER Bálint, soproni polgár (1520) 279, neje: Margit
 SCRINYARYCH Benedek, zágrábi szabó (1454) 129
 SCULTETI, Szeverin, teológus 968

- SEBOLD, zágrábi lakos (1457) 141
 SELTENSCHLAG Tóbiás, friedenfeldi, bécsi udvari ágens (1665) 695, (1666) 697, (1670) 704
 SEMPSEI László (1452) 121
 SENKVICZY Márton (1704) 942
 SENYÉY Ferenc (1560) 409
 SERIENY Ferenc (1614) 483
 SETETKUTHI László, budai alvárnagy (1440) 98
 SEVERED (1300 körül) 11
 SEYBOLD János, történetíró (1476) 167
 SIBELIUS 968
 SIBRIK Gergely, szarvaskendi, Thurzó Elek udvarmestere (1526) 336, (1527) 341
 — Osvát (1529) 349
 SIDO I. ZSIDO
 SIGENDORFFER Wiltpolt (1470) 165
 SIGHARTEN Merten, soproni bíró (1526) 326
 SIGONIUS, Carolus 449
 SIGRODT Menyhért, alezredes (1671) 710
 SIKAROCZY Gáspár, bazini harmincados (1581) 438
 SIMON, brassói hóhér (1715) 1047
 SIMONYI Gáspár, lévai provisor (1716) 1059, (1718) 1067
 SINZENDORFF gróf (1726) 1084
 SLEIFFENGRAD Mihály, soproni kovács (1449) 113
 SMUCHENPHENNING János, soproni polgármester (1376) 25
 SODALETO Jakab (1525) 318, 320
 SOMBORY, Nádasdy Tamás tiszttartója (1560) 408
 SOMOGYI András, vágújhelyi vámellenőr (1624) 526
 SOMOGYI György, gyulafejevári lakos (1654) 659
 —, udvarbíró (1700—1712) 885
 SORANZO János, velencei doge (1317) 13
 SOVARI SOS György, pozsonyi ispán és várnagy (1452) 118
 SPACHEL János (1539) 366
 STADEL Mihály, soproni polgár (1499) 209
 STAHREMBERG Gundacker gróf (1724) 1083, (1729) 1093
 STAINDL János, kismartoni konyhasáfár (1653—1654) 640, 658, 663, (1655) 667
 STAINPEIS Miksa, aichpergi, stájer úr (1571) 420, 422, 423
 STARCH Jakab, bécsi polgár (1453) 125
 STEFFEL Eybon, soproni polgár (1403) 55
 STEINER Lénárd, soproni (1518) 273
 STERKOVICS Balázs, zágrábi lakos (1444) 107
 — István, zágrábi lakos (1444) 107
 STEYRER (STEYERER) Ágoston, soproni éjjeliőr (1525) 315
 — Erhart, soproni polgár (1401) 50, (1405) 59, neje: Margret
 STIBOR, erdélyi vajda (1409) 64
 STICHENWINCKEL István, soproni polgár (1403) 54
 STIMBLER Kristóf, az esztergomi városi őrség mestere (1713) 1125
 STIPSICZ Péter, lánzséri és lakompaki tiszttartó (1672) 715
 STOKPAUER Tamás, soproni zsidóbíró (1470) 165
 STRANGEN Péter, bécsi polgár (1401) 50
 STUBENBERG Farkas (1634) 555
 STURMAUER Farkas, soproni polgár (1526) 326
 SUBARICS Jánosné, szombathelyi lakos (1694) 838
 SUDALA Vilmos, soproni polgár (1518) 270
 SUETER Farkas, soproni polgár (1496) 200
 SURCH özvegye, Erzsébet (1384) 32
 SUTTER Lénárd, császári udvari fűtő (1634) 555, 556, 557, 559, (1639) 574
 SÜVEGJARTÓ Ádám (1657) 673
 SVASTICS Zsigmond (1703) 924
 SWINGENBOGEN Miklós, soproni polgár (1434) 88
 SYRAKI András (1448) 112
 SZABO ADAM, szombathelyi lakos (1694) 838
 — György, abonyi (1658) 677
 — István, Batthyány Ádám titkára (1703) 923
 — Mátyás (1616) 503
 — Péter, pesti lakos (1504) 229
 SZAK Lőrinc, bogycsölai mészáros (1685) 775
 SZALADOS János, Ország Zsófia pásztói jobbágya (1488) 181
 SZANTO (ARATOR) István, jezsuita (1577) 434
 SZARHEGYI páter (1707) 985
 SZECSI Miklós (1495) 196
 SZÉCSY György (1710 körül) 1019
 SZEKELY Antal, budai esküdt (1452) 121
 — Márton, tordai hites jegyző (1669) 702
 SZELEPCSENYI György, esztergomi érsek (1643) 592, (1685) 774
 SZEMBEK, lengyel alkancellár (1706) 974

- SZEMERE (ZEMERE) László (1448) 112
— László, földbirtokos (1670) 705
SZEMEREI György, procurator (1658) 677
SZENDREY János, az érsekújvári és
lévai harmincadhivatal adminisztrá-
tora (1714) 1041
SZENTGYÖRGYI grófok (1529) 347
— Péter gróf (1400) 46
— Tamás gróf (1400) 46
— és BAZINI János gróf (1495) 196
— Péter gróf, erdélyi vajda (1499) 208
— Tamás gróf (1495) 196, (1500) 217,
218
— Zsigmond gróf (1495) 196
SZENTIVÁNYI JÁNOS (1708) 999
— Pál (1536) 363
— Sámuel, sepsiszentiványi, az erdélyi
fiskális ügyek igazgatója (1670) 1171
SZIKSZAY András (1647) 601
SZILÁSY János, galgóci harmincados
(1594) 452
SZILI István (1639) 574
SZILY György, csepregi bérlő (1662)
684, (1710) 1015
SZINYOCZKINE (1709) 1003
SZIRMAY István, pozsonyi polgár
(1711) 1025
SZKORAI BOÉR György, felső-porumbá-
bái nemes (1697) 864
— Mihály, alsó-porumbáki nemes (1697)
864
SZLUHA Mátyás (1624) 528
SZOKONYAI János, radnóti udvarbíró
(1700) 887
SZOMBATHELYI Ferenc, kuruc had-
nagy (1704) 935, 936, (1712) 1034,
(1716) 1058
— Pál deák (1604) 471
SZÜCS István, homonnai lakos (1705)
954
TAKACS György, lévai hadnagy (1715)
1054
TAMAS, fejevári pálos prior (1379) 29
— gróf (XV. század eleje) 49
—, monaki mester (1407) 61
—, pozsonyi gyógyszerész (1388) 37
—, zágrábi szabó (1483) 174, 175
TAR Péter, galgóci polgár (1518) 271
TARJAN Mihály, körmendi tisztartó
(1703 után) 932, (1713) 1035
TATÁR László, vadkerti (1515) 265,
neje: Dorottya
TAYNAY János, szakolci harmincados
(1684) 768, 770
TÄBRER Vid, soproni cipész (1531) 355
TEGZES László (1497) 203
TELEKI Mihály (1677) 741, (1680) 750
TENDELER Simon, budai polgár (1384)
32, neje: Erzsébet
TERBOTS István (1680) 748
TEUFFENPACH Rudolf, alsóausztiai
birtokos (1625) 531
THEDY Sándor (1704) 942
THÖKÖLY Éva l. ESTERHÁZY Pálné
— Imre (1678) 742, (1680) 751, (1683)
757, 760, 824 (1699) 874
THYBAY Gellért, nagymihályi (1493)
194
— György, zóbráncezi (1489) 185, (1493)
194
THURNHOFFER Tamás, soproni bíró
(1403) 55
THURZO Elek, tárnokmester (1522) 295,
(1525) 310, (1526) 336, (1529) 348
— György, nádor (1611) 475, (1615 körül)
491, 527
— János, bethlenfalvai (1507) 237,
(1560—1570) 411
— Szaniszló (1624) 528
TIBOLT György, rohonci konyhasáfár,
körmendi kulcsár és kasznár (1684)
766, (1695) 844, (1699) 876, (1700) 889,
(1701) 902, (1702) 906
TOLDALAGI Balázs (1577) 433
TOLNAI Dániel (1705) 963
TOLVAY Gábor ítelőmester (1702) 918,
(1705) 950
TOMPEKCH János (1402) 53
TORMASSY Péter, vasvári prépost
(1688) 795
TORNAY István, ternyei (1635) 562
TOTH Mátyás, jobbágy (1487) 179, (1488)
183
TÖLTÖL (TOLDEL) Mihály, soproni pol-
gár (1486) 178
TÖRÖK Adám, telekesi (1686) 778
— Balázs (1604) 470
— Benedek (1604) 470
— Pál, telekesi (1686) 777, 778
TROMBITAS János, széköt jobbágy
(1582) 440, 441, 442
TROYER Joachim, veresközi prefektus
(1561) 437
TRYBEL Wenczlav, soproni polgár
(1403) 55, neje: Anna
TULOK András, hadnagy (1704) 935,
936
TURI Ferenc deák, tordai hites assessor
(1669) 702
TURNOVOJAI János, közjegyző (1390)
39
— Márton, T. János apja (1390) 39
TÜGYARTO Lőrinc, pesti lakos (1504)
229
UJLAKI Lőrinc herceg (1506) 234, (1518)
271

- II. ULÁSZLO király (1490) 186, 187, (1492) 189, 190, 191, 192, (1493) 194 (1497) 202, (1499) 208, (1504) 229, 230, (1505) 232, (1506) 234, (1507) 242, 243, (1508—1511) 247, 248, (1510) 253, (1514) 262, 264, (1516 előtt) 267, 268
- UNGHVARI István (1683) 760
- USZ István, uszfalvai (1633) 548, (1635) 562, (1637) 565, 566
- VADAS Sámuel, nemes (1633) 548
- VAJDA László, gyulafejevári postamester (1680) 750
- Péter, remetei (1700) 887
- VARADI János, esztergomi kanonok (1488) 181, (1508) 244
- VARDAI Ferenc, erdélyi püspök (1523) 297, (1524) 298
- István, ferrarai magyar egyetemi hallgató (1448) 111
- Miklós, ferrarai magyar egyetemi hallgató (1448) 111
- Zsigmond (1523) 297
- VARDAY István (1507) 237
- Miklós, V. István fia (1507) 237
- VARGA Ambrus (1533) 358
- VARSANYI János, lovassági zászlótartó (1671) 708
- VASARHELY István (1686) 778
- VASVARI Gergely, jobbágy (1488) 183
- György (1487) 179
- VASSELLIUS 710
- VATHAY Mihály, pozsonyi ispán és várnagy (1452) 118
- VEDSCHINGER Lipót, soproni aranyműves (1528) 343, neje: Anna
- VENCEL király (1307) 12
- VENUSIUS (1604) 470
- VEPY Benedek, esztergomi örkanonok (1676) 739
- VERANCICS Antal, konstantinápolyi magyar követ (1555) 394
- VERBOCZY István (1524) 300
- VERES János, garamszentbenedeki tisztartó (1711) 1021
- VERNER I. WERNER
- VETERANI tábornok (1691?) 824
- VEYRTAGER Péter, bécsújhelyi bíró (1418) 71
- VICZAY, lócsi földbirtokos (1658) 677
- VID, Miklós fia (1290) 8
- , (Péter fia) 1263 előtt
- VIDA Antal (1477) 168
- VIDOVÁNI György, szombathelyi lakos (1620) 513
- VIGAND 961
- VILMOS herceg (1560—1570) 411
- VINKOVICS, németújvári harmincados (1709) 1006, 1007, 1008
- VISY SAGHY István, útonálló (1612) 376
- VITRIPAR Mátyás, pesti bíró (1479) 169
- VOGELBAYDER (FOGELBAYDER) András (1491) 188, neje: Borbála
- Lénárd, budai polgár (1491) 188
- Sebestyén, budai polgár (1491) 188
- VOJNOVICH József, II. Rákóczi Ferenc horvátországi megbízottja (1709) 1008
- VUKOVITS János, kismartoni udvarbíró (1653) 629, 630, 631, 632, 639, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, (1654—1655) 651, 652, 658, 660, 661, 667
- WACHTEL Kristóf, tanácsos (1739) 1114, 1115, 1116
- WAGNER Ulrik, soproni polgár (1443) 105, neje: Agnes
- WAHL báró (1709) 1010
- WALDNER Miklós, soproni polgár (1429) 85
- Miklósné, Agnes (1458) 142
- WALENT (1408) 63
- WALSTOFFER András, bécsújhelyi város- és zsidóbiró (1458) 143, 144
- WAYAY László (1726) 1084
- WÁLKOWITZ Ferenc, udvari kancelláriai registrator és taxator (1706) 980
- WECHTER Farkas, soproni polgár (1526) 326
- WEGENER János Erasmus, sárosi bányainspektor (1676) 736
- WEISZPRIACH János báró (1569) 418
- WENCHEZLAUS, pozsonyi polgár (1402) 52
- WENCZEL, soproni polgár (1459) 151
- WERNER (VERNER) (1307) 12
- WESSELENYI István (1705) 951
- WETTLE György, vereskői prefektus (1581) 437
- WEYMAN János doktor (1525) 322
- WEYTRACHER Márton, soproni lakos (1447) 109
- WIBNER György, kismartoni intéző (1703) 922
- WINDISCHGRÄTZ Chr. Honorius gróf (1731) 1097
- WLINGERUS, budai bíró (1384) 32
- WOLDONER Ulrik (1384) 32
- WOLFF (1489) 184
- WOLFFURTI Ulrik (1397) 43
- WOLFSTALER Miklós (1397) 44
- WOLLINGER György (1550) 384
- WURMBRANDT Farkas Frigyes gróf (1696) 851
- ZABLATH Jakab, benedekrendi apát (1524) 305
- ZÁGORI György (1663) 688

- ZANCHIUS, Hieronymus 968
 ZAPOLYAI Imre (1500 körül) 214
 — István, nádor (1495) 196
 — János, erdélyi vajda, majd király (1521) 281, (1524) 305, (1527) 338, 339, (1530) 354, (1536) 361, 363
 ZATHURECZKY László, a ladomiri harmincad számvevője (1675) 728, 729, 730
 ZAUKAN Fülöp, soproni polgármester (1470) 164
 ZBOLEK Imre (1627) 534
 ZECH János, bécsújhelyi zsidóbíró (1429) 85
 ZEDMERYCH András, zágrábi lakos (1452) 123, leánya: Ilona
 ZEHENDTNER Tamás, löcsei polgár (1594—1600) 453
 ZICHY-család (1715) 1050, 1055
 — István (1657) 676
 — János gróf (1717) 1065
 ZIEGLER János, soproni városi jegyző (1453) 127
 ZIELINSKI János, rimanoviai zsidóbíró (1630) 538
 ZIERLER Castulus, soproni puskaporgyártó (1538) 364
 ZINZENDORF Ferdinánd gróf, Érsekújvár parancsnoka (1711) 1020
 ZOCHLODA Mihály, soproni polgár (1521) 285
 ZOLLICHOFFER Kristóf (1650) 613
 ZOMBORI János, sárosi szolgabíró (1637) 565
 ZRINYIEK (1649) 605
 ZSIDO (SIDO, SIDOU, SYDO, SYDO) Antal, posfalvai (1436) 91
 — Bálint, gáborjáni (1407) 61
 — György (1577) 433
 — István (1550) 385
 — János, posfalvai (1436) 91
 — János, szombathelyi (1694) 838
 — Lazur, szentmiklósi (1646) 599
 — Lukács (1419) 73
 — Mátyás (1657) 675
 — Mátyás, szederkényi lakos (1675) 733
 — Mihály, szentmiklósi (1646) 599
 — Mihály, szombathelyi (1693—1695) 835, (1694) 838
 — Péter, pikai (1585) 445
 — Péter (1671) 709
 — OSVATH Péter (1713) 1037
 ZSIGMOND, magyar király, német-római császár (1393) 40, (1394) 41, (1397) 43, (1406) 60, (1409) 64, (1419) 72, (1426) 82, (1437) 92, (1449) 114
 —, lengyel király (1521) 282, (1534) 360
 —, soproni ferencrendi barát (1518—1522) 274
 —, soproni kőműves (1455) 130
 ZWINGLI 683
 ZWYDERGAL herceg (1419) 72

2. Zsidók nevei — Nomina Judaeorum

- ABIRAM, belgrádi, majd budai (1547) 380
 ÁBRAHÁM (ABRAAM, ABRAM, AV-RAHAM)
 —, Barke (?) fia, budai (1547) 380
 — Benjamin, gyulafejevári kereskedő (1713) 1039, (1735) 1100
 —, budai orvos (1547) 380
 — Filip (1683) 764
 —, galgóci (1506) 234, (1518) 271
 —, gyulafejevári zsidóbíró (1698) 870
 — Heyemb, rohonci (1727) 1087
 — Hirsch Aron, rohonci (1727) 1087
 — Hirsch Jakab, rohonci (1727) 1087
 — Hirsch Marx, rohonci (1727) 1087
 — Izsák, érsekújvári (1711) 1020
 — Jakab, magyarbródi (1649) 607; nagymartoni (1738) 1111; rohonci (1727) 1087
 — József, nádori zsidó (1687) 790
 —, József fia, budai (1547) 380
 —, kaboldi (1589) 448
 —, kavalai, majd budai (1547) 380
 —, magyarbródi (1674—1675) 722, (1675—1676) 726, (1676—1677) 734
 — Már, rohonci (1683) 758
 — Marx, rohonci (1727) 1087
 — Michael, gyulafejevári (1735) 1100
 — Mózes (1700 körül) 883, nagymartoni (1738) 1111
 —, Muszi fia, budai (1547) 380
 — Rosu, gyulafejevári (1735) 1100
 —, Sámson fia, budai (1547) 380
 — Sámuel, rohonci (1727) 1087
 —, soproni (1522) 292; (1374) 1172
 —, szalóniki, majd budai (1547) 380
 —, székesfehérvári (1487) 179, (1488) 183
 —, Szelimun fia, budai (1547) 380
 —, Szerencsés Imre fia, budai (1526) 325
 —, újhelyi (1657) 673
 ACHAM, soproni (1464—1465) 157
 ÁDAM Lazarus, kismartoni (1653) 645
 —, nagymartoni (1571) 420, 422, 423
 — Sámuel, Nádasdy zsidaja (1667) 699
 AFÖRLEIN I. EFFERLEIN

ALBOËR Ábrahám, belgrádi kereskedő (1706) 967, 969, 971
 ALEXANDER Joel, rohonci (1727) 1087
 AMBROSIUS, vasvári (1544—1545) 377, (1545) 379
 AMSTERDAM Wolff, kismartoni (1739) 1118
 ANTSCHELL (ANDTSHL, ANTSCHL, ANTSHEL, ANSHEL, ANTSCHEL, ANSHEL) Ádám (Ansel Aser, Ábrahám fia) prágai, majd kismartoni kereskedő (1623) 522, (1653) 642, 643, 644, 645
 — Izsák, rohonci (1727) 1087
 — Salamon, rohonci (1727) 1087
 — Sámuel, rohonci (1706) 979, 980
 ANTHEN, szalonaki (1680) 752
 APTIKER Doctorovitz Dávid, krakkói kereskedő (1635) 562
 ARAM, soproni (1521) 283
 ARHAM, isztambuli, majd budai (1547) 380
 ÁRON (ARAN, ARRAN, ARRON) (1440) 98
 — Dávid, Austerlitz Salamon veje (1710) 1014
 — Haindel, rohonci (1727) 1087
 — Izsák, gyulafejevári (1735) 1100, nagymartoni (1738) 1111
 — Jakab, kismartoni (1599) 457, nagymartoni (1738) 1111
 —, munkácsi (1710 körül) 1019
 — Perlün, nagymartoni (1738) 1111
 — Salamon, nagymartoni (1738) 1111
 — Simon, kaboldi (1739) 1112; nagymartoni (1738) 1111; rohonci (1727) 1087
 —, soproni (1374) 1172
 ARSZLAN, filibei, majd budai (1547) 380
 —, Pinhasz fia, budai (1547) 380
 —, Szelimun fia, budai (1547) 380
 ASSUR Mayr, pozsonyi (1731) 1096, 1097
 AUSPITZ (AUSPIZ) Sámuel Áron, rohonci (1727) 1087
 — Schej, nagymartoni (1738) 1111
 AUSTERLITZ Edel, kismartoni (1739) 1118
 — Hierschl, kismartoni (1739) 1118
 — Jakab, kismartoni (1736) 1103, (1739) 1118
 — Mayer, kismartoni kereskedő (1729) 1090, 1092, 1093, (1736) 1103, (1739) 1118
 — Mózes Áron (1739) 1113
 — Salamon, kismartoni udvari zsidó (1691) 818, (1693) 836, (1710) 1014, (1736) 1103, (1739) 1118
 AVIGDOR I. VEJDER

BARÁTI Áron, csejte (1614) 483
 BARUCH (BAROCH, BARUH, BARUK, BAROK), bécsi judenmeister (1367) 22
 —, Jakub fia, budai (1547) 380
 —, kőszegi (1413) 68
 — Mózes, rohonci (1727) 1087
 —, Muszi fia, budai (1547) 380
 — Sámuel, gyulafejevári (1735) 1100
 —, török származású munkácsi (1708) 999, 1000
 BEHEM (BEHEIM, BEHAIM), soproni (1502) 223, (1504—1505) 231, (1518) 270, (1521) 285, (1526) 326
 BENEDEK Áron, gyulafejevári kereskedő (1713) 1039
 BENEDICT Salamon, nagymartoni (1692) 828
 BENJAMIN (BENYAMIN) Abram, gyulafejevári (1713) 1039
 — Gerson, kismartoni (1653) 645
 — Lévi, gyulafejevári (1713) 1039
 —, nagymartoni betegápoló (1738) 1111
 BEREZSK, budai (1582) 440
 BERESCH, rohonci iskolamester (1727) 1087
 BERKO (1708) 1000, (1709) 1004
 BERNKASTEL Bernhard, rohonci (1727) 1087
 BESZAIL (BECALEL), viddini, majd budai (1547) 380
 BIKE (?), Szanse fia, budai (1547) 380
 BOLFF I. WOLF
 BRODE (BREDE) Mózes, kismartoni (1702) 919
 BRÜLL (BRILL, PRÜLL, PRILL, BRIEL, BRILIN) Izrael, udvari zsidó, (1702 után) 921, (1703) 930, (1709) 1011, (1712) 1029, (1722) 1078, (1723) 1079, (1739) 1118
 — Izsák, kismartoni (1736) 1106, (1739) 1118
 BUDAI Elias, gyulafejevári kereskedő (1713) 1039
 BÜRL (1711) 1027
 CAHEN Sámuel, rohonci (1727) 1081
 CEVI, Sámuel fia, szalonaki (1680) 752
 CHECH, nagyszombati (1522) 293
 CHOPPEL (CHOPPEL, CHOPHEL, CHOPHLEIN, KOPHEL, KOPPEL, KOPHL, KOPEL, KÖPPL, KÖPPFEL, KÖPHEL = JAKAB kicsinyítő alakja) Ábrahám, nagymartoni (1738) 1111; rohonci (1727) 1087
 — (1680) 749
 —, bécsújhelyi (1452) 119, (1454) 128, (1456) 135, 138
 — Dávid, rohonci (1727) 1087
 — Izsák, nagymartoni (1738) 1111

CHRISTOFFEN Mandel, kitért budai
rabbi (1573) 427
CILI (1367) 22
CZIGÁNY Salamon (1538) 365

DAVID (DAUIT, DAUID, DAVIT,
DAUIDT) Abrahám „Markatandle-
rus” (1684) 768, 770
— Abrahám, rohonci (1727) 1087
— Benjámín, gyulafejevári, az erdélyi
zsidóság primarius (1735) 1100
—, bródi (1624) 526
—, galgóci (1593) 451, (1594) 452
—, Iszak fia, budai (1547) 380
— Jakab nagymartoni (1738) 1111; ro-
honci iskolamester (1727) 1087, (1736)
1106
—, kaboldi iskolamester (1739) 1112
—, kavalai, majd budai (1547) 380
— Majer (Lévi), gyulafejevári (1735)
1100
— Mar, nagymartoni (1738) 1111
— Mózes, rohonci (1727) 1087
— Simon, nagymartoni (1738) 1111
—, soproni (1468—1469) 162
—, Szelimun fia, budai (1547) 380
DAVIDKOVICH Boruch, tarnogorodi
borkereskedő (1635) 563
DE ANSELMIS, Jacobus, filozófus és
orvos (1572) 424
DEUTSCH Mändl, nagymartoni (1738)
1111
DILLA, Gottlieb Mózes neje, nagymar-
toni (1738) 1111
EFFERLEIN (AFÖRLEIN, EVERLEIN)
(1402) 53, (1403) 54
EFFRAIM (EFRAIM), Abrahám fia,
budai (1547) 380
—, Hajim fia, budai (1547) 380
— Lévi, gyulafejevári (1735) 1100
— soproni (1374) 47
—, Thököly Imre zsidaja (1678) 742
EISLEIN (EYSLEIN), soproni (1412) 67
ELCHANAN rabbi (1653) 643
ELIAS (ELYA, ELYAS, ILLES) (1688)
795, (1693—1695) 835
— Abel, szokoljai (1705) 964
— (?) Kiva, gyulafejevári (1713) 1039
— Lebli, gyulafejevári (1735) 1100
— Mózes, nagymartoni (1738) 1111
— Szingoff, gyulafejevári (1735) 1100
—, zágrábi (1355) 16; (1483) 174, 175;
Simon fia (1450) 115, (1454) 129,
(1457) 140
ENSZEL (ENSCHHALN) Abrahám, ro-
honci (1727) 1087
— Salamon, körmendi vámszedő, majd
rohonci (1709) 1006, 1007, 1008
ESAIA Seya, kaboldi (1589) 448

ESKELES rabbi (1724) 1083
ESZRUT, kavalai, majd budai (1547)
380
EYSACH I. IZSAK
FARKAS Abrahám (Benjámín, Abra-
hám fia), rohonci (1679) 746, (1697)
863
—, budai (1449) 114, (1451) 116, (1452) 121
—, vassvári (XIII. század első fele) 7
FEIBEL (FAIBEL) Abrahám, rohonci
(1727) 1087
— Elias, rohonci (1727) 1087
— József, rohonci (1727) 1087
— Sámuel, rohonci (1727) 1087
FEKETE MENDEL (MENDELLUS NI-
GER) (1505) 233, (1508) 244, (1510) 253,
(1511) 255, 256, (1520) 280, (1492) 1173
FENZEL Simon, udvari építőmester
(1710) 1014
FERDINAND Jakab, kaboldi (1739) 1112
FERENC, budai (1439) 95
FINCZ Jakab, felsőporumbáki (1694)
839
— Salamon, F. Jakab fia (1694) 839
FISCHEL (VISCHL) Löbel, rohonci
(1727) 1087
—, soproni (1518) 276, (1522—1524) 289
FISCHOFF Farkas (1682) 754
FLAVIUS JOSEPHUS, történetíró 449,
739, 910, 968, 1056
FLEISHHAKHER Isaac Hirschel, ro-
honci (1727) 1087, I. még HIRSCHL
— Simon, nagymartoni (1738) 1111
FLES Jakab, obudai kereskedő (1715)
1050
FORTUNATUS I. SZERENCSES Imre
FRANKH Izrael, rohonci (1727) 1087
FREYT, soproni (1518) 276
FRIDERICH Abrahám, nagymartoni
(1738) 1111
FROSCH, lakompaki (1729) 1091
FÜLOP, körmendi (1700) 889, (1713)
1035
— Salamon (1703 után) 932
GEDEON, rohonci (1677) 740, (1680) 749
GERGELY, sárvári (1692) 831
GERLIN, soproni nő (1459) 150
GERSTL (GERSZLL) Adám, kismartoni
(1640) 580; lékai vámos (1701) 900,
901
— Dávid, nagymartoni (1738) 1111
— Jakab, kaboldi (1589) 448
— Joachim (Hajumb, Chajim ben Méir),
kismartoni (1653) 647, (1654) 651,
652, 653, 654, (1654—1655) 664, 665
—, soproni (1522—1524) 289, (1526) 326
— Zacharias, kismartoni (1653) 645

- GETZEL (GEZEL, GECZLI) Abrahám, nagymartoni (1738) 1111; Aser fia, rohonci (1675) 727
- Jakab, rohonci (1727) 1087
- Lemel, rohonci (1696) 856, (1697) 862
- Löbel, rohonci (1727) 1087
- Salamon, nagymartoni (1738) 1111
- GIMPEL Löbel, rohonci (1727) 1087
- GITALE Aran, nagymartoni (1738) 1111
- GLAZER Simon, nagyszombati (1539) 366
- GOMBKÖTŐ Izsák, gyulafejevári kereskedő (1697) 865
- GOTTLIEB Abrahám, nagymartoni (1738) 1111
- Dávid, nagymartoni (1738) 1111
- Jakab, nagymartoni (1738) 1111
- Mózes, nagymartoni (1738) 1111
- GÓY Leszel (1700 körül) 883
- GUMPRECHT (GUMPRECH), Kajfes fia, budai (1547) 380
- , nagyszombati (1500) 217
- HADGIM, soproni (1374) 1172
- HAEBEL, lempachi (XV. század eleje) 49
- HAIJIM (HAYM, HAYAM, HEYEMB, HAYUMB), Izsák fia, budai (1547)
- , landshuti, majd konstanzi (1426) 82
- , Naszan fia, budai (1547) 380
- , rohonci szabó (1727) 1087
- HANNKO, bécsi (1398) 45
- HANZLY, rohonci (1685) 773
- HAYDGIM Lezzer, soproni (1376—1413) 27
- HÄDL, soproni (1522—1524) 289
- HÄNDEL (HÄNDL, HENNDL) (1680) 749
- Izsák, Mózes fia, üveges (1653) 650, (1654—1655) 652, 662
- , kismartoni (1528) 342
- , soproni (1434) 88, (1486) 178, (1526) 326
- HANDLEIN (HENDLEIN), soproni (1403—1415) 38, 66, 69
- HÄPSZEL, nagymartoni (1738) 1111
- HÄTZSCHEL (HÄTZSCHL, HÄTZSCHELL, HACZL, HÄTZLL, HÄTSCHERL, HETSCHERL), bécsűjhegyi (1423) 77
- , kaboldi (1589) 448
- , soproni (1498) 205, (1499) 210, (1503) 226, 227
- HÄTZSCHLEIN (HECZSCHEIN), soproni nő (1504—1505) 231, (1518—1522) 274, (1521) 284, (1528) 343
- HELLIN Mózes, kismartoni (1739) 1118
- HERSCHEL (HERSCH, HERSELL, HERSL, HERSILL, HERSTL) Ábel, nikolsburgi (1720) 1074
- , ezüstszállító (1675) 731
- , H. Ábel fia, nikolsburgi (1720) 1074
- HERSCHEL Mózes, galgóci (1639) 572, 573, (1641) 586
- HERZL Izsák, kaboldi (1739) 1112
- HESCHKEL, győri (1376—1413) 27
- HESMAN, budai (1376—1413) 27
- HIRSCH (HIERS, HIRSCH, HIERSS, HIERISCH) Aron, kaboldi (1739) 1112
- (1695) 849
- Izsák, kaboldi (1739) 1112
- Leb, kaboldi (1739) 1112
- , Merclein fia, soproni—bécsűjhegyi (1449) 113, (1464) 155
- Oder, rohonci (1727) 1087
- Peter, kaboldi (1739) 1112
- Pühn, nagymartoni (1738) 1111
- Salamon, kaboldi (1739) 1112
- Samuel, lakompaki üveggyártó (1652) 625; nagymartoni (1738) 1111
- HIRSCHL (HIERSSSEL, HIRSCHL, HYRSHL, HIRSHL, HIRSHL, HIRSCHL) Abrahám, nagymartoni (1738) 1111
- Are, nagymartoni (1738) 1111
- Aron, kaboldi (1739) 1112
- Cahen, rohonci (1727) 1087
- Dávid, nagymartoni (1738) 1111
- Elias, nagymartoni (1738) 1111
- Enszel, rohonci (1727) 1087
- Ezsajás (1683) 763
- Fleisch, nagymartoni (1738) 1111
- Goldschmit, nagymartoni (1738) 1111
- Hann, nagymartoni (1738) 1111
- Heymb, rohonci (1727) 1087
- Izsák (1711) 1027; nagymartoni (1738) 1111
- Jakab (1683) 763; modori (1704) 942; (1711) 1027; rohonci (1727) 1087; nagymartoni (1738) 1111
- Johan, nagymartoni (1738) 1111
- , kismartoni (1687) 784
- Lebl, kismartoni mészáros (1723) 1081; nagymartoni (1738) 1111
- Löbel, nagymartoni (1738) 1111, rohonci (1727) 1087
- Heyemb, rohonci (1727) 1087
- Löwel, zsidóbíró (1626—1645) 533
- Nathan, nagymartoni (1738) 1111; rohonci (1727) 1087
- Salamon, kismartoni (1726) 1085, (1729) 1090, 1092, 1093; nagymartoni (1738) 1111
- Sámuel, rohonci (1727) 1087
- Simel, rohonci (1727) 1087
- Simon, rohonci (1727) 1087
- , soproni (1503) 227
- Wilhelm, nagymartoni (1738) 1111
- HORMOROVICZ Jenen, krakkói kereskedő (1635) 562
- HOSMAN, nagyszombati (1495) 196
- HOSSZU Izsák (1661) 686

- IBN—I YAFES, adóbehajtó (1555—1557) 396, 397, 402, (1558) 407
 IGNATY József, rohonci (1727) 1087
 ILLES I. ELIAS
 INSZLI Salamon, körmendi vámos (1703) 925
 ISSERLEIN (ISSERL, IZZERL, YSSERL, YSSERLINUS), brucki (1422) 75
 —, neunburgi (1367) 22
 —, soproni (1367) 22; (1456) 134, (1457) 139, (1470) 164
 ISZMAIL, isztanbuli, majd budai (1547) 380
 IZRAEL (ISRAEL, ISRAHEL, ISZRAIL) Alaman, Jassef fia, budai (1615) 489
 — Aran, nagymartoni (1738) 1111
 —, illavai (1662) 687
 — I. JAKAB
 —, lengyel (1499) 208; (1647) 601
 —, Muszi fia, budai (1547) 380
 — (1708) 1000
 —, pozsonyi (1376—1413) 27
 —, soproni (1526) 326
 IZSAK (ISAAC, ISZAK, ISACH, ISAC, ISAK, ISAK, ISAAC, ISAACKH, YSAACKH, YSAAC, EISZIG, EYSACK, EYSACH, ISAAGK, EYSAKCH, EYSSACH) Ábrahám, kismartoni (1653) 645; nagymartoni (1738) 1111
 —, Ábrahám fia, rohonci (1714) 1043, (1720) 1074, (1727) 1087
 —, Aförlein fia (1402) 53, (1403) 54
 —, Arnovics, gyulafejevári (1698) 870
 —, Aron, nagymartoni (1738) 1111
 —, Baruch Cahen, rohonci (1727) 1087
 —, Dávid, gyulafejevári (1735) 1100
 —, Dávid fia, budai (1547) 380
 —, de Lev, gyulafejevári (1713) 1039
 —, (I. Eizik, Ábrahám Mordecháj fia), fogarasi (1698) 868
 —, Elias (1700 körül) 883, nagymartoni (1738) 1111
 —, gyulafejevári (1657) 674, (1698) 870
 —, Hayam, kaboldi (1739) 1112
 —, Hirschel, nagymartoni (1738) 1112
 —, Ioness, rohonci (1727) 1087
 —, Jakab, nagymartoni (1738) 1111
 —, Juszuf fia, budai (1547) 380
 —, kaboldi (1589) 448
 —, Lebl, kaboldi (1739) 1112
 —, Lów Sámuel, rohonci (1727) 1087
 —, Marcus, kaboldi (1739) 1112
 —, Mark, rohonci (1727) 1087
 —, Mejir fia, budai (1547) 380
 —, Mihály, markotányos (1706) 975; kaboldi (1739) 1111; rohonci (1708) 992
 IZSÁK Mózes, kismartoni (1653) 645, nagymartoni (1738) 1111, rohonci (1697) 860
 —, Mózes fia, szalonaki (1695) 848, (1696) 851
 —, Muszi fia, budai (1547) 380
 —, nagymartoni zsidóbíró (1635) 561; szabó (1738) 1111
 —, nagyszombati (1539) 366
 —, pozsonyi (1376—1378) 26
 —, rabbi (XV. század) 213
 —, Rusz, gyulafejevári (1698) 870
 —, Salamon, budai (1696) 853
 —, Sámson fia, budai (1547) 380
 —, Schlome, rohonci (1727) 1087
 —, soproni (1374) 47; (1502) 223, (1504—1505) 231, (1522—1524) 289, (1524—1525) 301, (1531) 355
 —, szaloniki, majd budai (1547) 380
 —, Werochin fia, bécsújhelyi (1352) 15
 JAKAB (JACOB, JACAB) (1477) 168, (1488) 181, (1525) 308, (1633) 553, (1684) 769
 —, Alexander, kismartoni (1653) 645
 —, budai (1439) 95; budai rabbi (1616) 502; budai származású (1376—1413) 27, (1465) 158
 —, Elias, nagymartoni (1738) 1111
 —, fejevári (1379) 29
 —, (Izrael), budai (1582) 440, 441, 442
 —, Lebl, kaboldi (1739) 1112
 —, magyarbródi (1674—1675) 722, (1675—1676) 726, (1676—1677) 734
 —, menci (mainzi) mester (rabbi) (1426) 82
 —, Mändl, kaboldi (1739) 1112
 —, Mihály, szombathelyi (1698) 872; rohonci (1727) 1087
 —, Mózes, kaboldi (1739) 1112; kismartoni (1653) 645, (1654—1655) 651, 652, 667; rohonci (1727) 1087
 —, munkácsi (1708) 999, (1709) 1003, (1710 körül) 1019
 —, nagyszombati (1539) 366
 —, Pápa, kereskedő (1654) 659
 —, pozsonyi (1437) 92
 —, rohonci (1650 körül) 616, (1690) 811
 —, Ropel (1700 körül) 883
 —, Salamon, kismartoni (1653) 695
 —, Sámuel, rohonci (1698) 866, (1727) 1087
 —, Simon (1700 körül) 883
 —, soproni (1504—1505) 231, (1522—1524) 289
 —, szenicei (1616) 503
 —, Zwy Moyses, rohonci (1727) 1087
 JAKUB, belgrádi, majd budai (1547) 380
 —, Dániel fia, budai (1547) 380
 —, Eliás fia, budai (1547) 380

- JAKUB, Iszak fia, budai (1547) 360
 —, Iszmail fia, budai (1547) 380
 —, Szelimm fia, budai (1547) 380
 —, szemendrei, majd budai (1547) 380
 —, viddini, majd budai (1547) 380
 JANE, Fekete Mendel veje (1511) 259
 JANKE, Szabel (?) fia, budai (1547) 380
 JANOS (1551) 389
 —, egri (1495) 197
 —, zalaegerszegi (1687) 788
 JANTOV (JOMTOV), Hajim fia, budai (1547) 380
 JANUS, váradi (1523) 297
 JANUSZ, Kurd fia, budai (1547) 380
 JASSEF, Salamon fia, budai (1615) 489
 JAULL Enoch, nagymartoni (1738) 1111
 JACHER Isacin, kaboldi nő (1739) 1112
 JANSOL Dánel, kismartoni (1653) 645
 JEHUDA, Jakab fia, fogarasi (1698) 868
 —, Jakab fia, szaloniki (1680) 752
 JEHUDI, Majse fia, budai (1547) 380
 JEKEL (JEKLEIN, JACKEYN, JEKL, JECKHL, JÄKEL, JÄCKL, JACKEL) (1367) 22
 —, rohonci (1698) 866
 —, soproni (1511) 257, (1518) 276, (1524—1525) 301; soproni nő (1498) 205, (1501) 220, (1502) 223, 1504—1505) 231
 JELEN (JELENY) Jakab, báti vámos (1710 előtt) 1012, (1711) 1021, (1713) 1036, (1714) 1045, 1052, 1053
 JERGN, soproni (1522—1524) 289
 JESZA, Izrael fia, budai (1547) 380
 JOACHIM Elias, gyulafejevári (1735) 1100
 JOEL Hirsch Marx, rohonci (1727) 1087
 JOHANN, camerachi mester (rabbi) (1426) 82
 JOHUSA, isztambuli, majd budai (1547) 380
 JOLI (Joel, József fia), rohonci zsidóbiró (1675) 727
 JONA, Musch fia, zágrábi (1376—1413) 27
 —, Muszi fia, budai (1547) 380
 —, Szeliman fia, budai mészáros (1547) 380
 JOSA, budai (1507) 239
 JOZA, váradi (1489) 185
 JOZSEF (JOSEPH) (1551) 386, 387, 389
 — Abrahám, gyulafejevári (1735) 1100
 — Aron, Oppenheimer Izsák Nátán veje, kismartoni (1720) 1074, (1729) 1090, 1093
 —, bécsújhelyi, a zelli Merklein fia (1425) 80, (1426) 81, (1434) 89, (1435) 90
 — Dávid, gyulafejevári (1735) 1100
 — Elias, nagymartoni (1738) 1111, rohonci (1727) 1087
 —, gyulafejevári kereskedő (1565) 669
 — Jocham, nagymartoni (1738) 1111
 JÓZSEF Lévi, gyulafejevári (1735) 1100
 — Lów Shalam, rohonci (1727) 1087
 — Marx, ezüstszállító (1675) 733
 — Mihály, rohonci (1727) 1087
 — Mózes, rohonci (1727) 1087
 —, neunkircheni (1427—1428) 84
 —, rohonci (1727) 1087
 — Salamon, nagymartoni (1728) 1088
 — Sámuel (Joel, Mózes József fia), rohonci vámszedő (1688) 801, (1689) 805, (1700 körül) 883
 — Samuel Marx, rohonci (1727) 1087
 —, soproni (1427) 83, (1481) 171, (1524—1525) 301, (1526) 326, (1538) 364, (1541) 369
 —, straznicei (1542 körül) 373
 — Tuvia, gyulafejevári (1735) 1100
 —, havvári (1545) 379
 JUDA Hatschl (Hätschel), soproni nő (1524—1525) 301, (1525) 314
 — Salamon, nagymartoni (1738) 1111
 JUSZUF, Avranam fia, budai (1547) 380
 —, Iszmail fia, budai (1547) 380
 —, Lezer fia, budai (1547) 380
 —, monasztíri, majd budai (1547) 380
 —, Szelimmun fia, budai (1547) 380
 —, viddini, majd budai (1547) 380
 JUDEL (JÜDL, JUDL), soproni (1418) 71; (1526) 326
 KAJFES, Gumprecht fia, budai (1547) 380
 KALMAN János, kitért zsidó (1703 után) 933, 934
 KALUSCH (1408) 63
 KANN Hertz, kismartoni (1739) 1118
 KATZ Aron prágai kereskedő (1687) 792
 KEPPESS (KEPESZ, KEPPESSCH, KE-PITSCH) Abrahám (1711) 1026, 1027
 —, gyulafejevári bérlő (1741) 1146
 — Jakab (1711) 1027
 KESSEL, soproni (1466) 159
 KIRSCHNER Izsák Nátán, rohonci (1727) 1087
 KIS Absolon, kereskedő (1654) 659
 — MENDEL Izsák (Isaac Kysmendel), budai (1495) 196, (1500) 219, (1526) 336, (1527) 341, (1536) 361, (1492) 1173
 KOBERSDORF Izsák, rohonci (1727) 1087
 KOEN Mózes, gyulafejevári kereskedő (1697) 865, (1698) 870
 KOLMAN (KOLLMAN, KOLLMON, KALLAMAN) Dabia, nagymartoni (1738) 1111
 — Izsák, nagymartoni (1738) 1111
 — Sámuel (Savel Bams, Kalonymus fia), brodi (1680) 751
 — Victor, rohonci (1727) 1087

- KOLMAN Zachj, nagymartoni (1738) 1111
 KOPAUNER, szalonaki (1680) 725
 KOPPEL, KOPHEL I. CHOPHEL
 KRUMNAU Salamon, rohonci (1727) 1087
 KUCHL, kismartoni (1653) 647
 KURD, Szanse (?) fia, budai (1547) 380
- LASSEL, brassói (1566) 415
 LAZAR, nyitrai (1522) 291
 LAZARUS (LATZARUS, LASSERUS)
 — Aron, nagymartoni (1738) 1111
 — Hirsch, ezüstszállító (1675) 732
 — Izsák, rohonci (1727) 1087
 — Jakab, bécsi, majd kunitzi rabbi (1720) 1074; nagymartoni (1738) 1111
 — Mihály, rohonci (1727) 1087
 — Mózes, kismartoni (1720) 1074; nagymartoni (1692) 828, (1700 körül) 883, (1738) 1111
 — Mózesné, Milka, nagymartoni (1692) 828
 — Simon, nagymartoni (1738) 1111
 — von Polen, nagymartoni (1738) 1111
 LEB Izsák, nagymartoni (1738) 1111
 —, kőszegi (1565) 1*
 — Philip, kaboldi (1739) 1112
 — Sámuel, gyulafejevári (1735) 1100
 LEEB Jakab, kaboldi (1739) 1112
 LEHA, Benedict Salamon nagymartoni zsidó veje (1692) 828
 LEMEL (LEMMEL) Getzel (Göczle Lembel, Jatzel Lembel, Göczle Lembel, Ketzl Lem), rohonci—szalonaki (1702) 912, (1704 után) 947, (1706) 981
 — Löbel, rohonci (1727) 1087
 — Sámuel, rohonci (1727) 1087
 LEO, bródi (1624) 526
 LESER (LESSER, LESZER), nagymartoni (1738) 1111
 — Schmoll, kaboldi (1739) 1112
 —, soproni (1453) 127; (1526) 326, neje: Leserin (1528) 343
 LEVKO, illavai (1662) 687
 LEWY (LEVY, LEUY) Abrahám, rohonci (1727) 1087
 — Baruch Mózes, rohonci (1727) 1087
 — Jakab Abrahám, rohonci (1727) 1087
 LICHTENSTATT (LICHTENSTATTER) Abrahám, rohonci (1727) 1087
 — Dávid Aron, rohonci (1727) 1087, (1733) 1098
 — Elias, kismartoni (1739) 1118
 LIEBPARDT, soproni (1499) 210
 LIP ARRE, Kaboldi (1739) 1112
 LIPMAN Callman Cahen, rohonci (1727) 1087
 — Sámuel, rohonci (1727) 1087
 — Sámuel Cahen, rohonci (1727) 1087
- LÖB (LEWB, LEÜB, LUEB, LEEB, LVEB, LEB, LÜEB, LEWW, LOW) Marx, kismartoni (1736) 1106
 — Mózes, bécsi udvari zsidó (1615) 487, 488, 490, 492, (1615—1617) 498, 500, 501, (1653) 643
 — Mózesné, Bella (Pella) (Leuin, Lewin, Leblin) (1615—1618) 484, 485, 486, 494, 495, 496, 497, (1617) 505, 506, 507, (1618) 509
 — Sámuel, rohonci (1727) 1087
 LOBL (LOBEL, LEBEL, LEBELL, LEBL, LEBBEL, LEWEL, LEW, LOIBL, LAIBL) Abrahám, kaboldi (1739) 1112
 — Assor, nagymartoni (1738) 1111
 — Benedict, kaboldi (1739) 1112
 — Dániel, nagymartoni (1738) 1111
 — Dávid, nagymartoni (1738) 1111; rohonci (1727) 1087
 — Ensel, rohonci (1727) 1087
 — Hann, nagymartoni (1738) 1111
 — Hierschl, nagymartoni (1738) 1111
 — Izsák, nagymartoni (1738) 1111
 — Jakab, nagymartoni (1738) 1111; rohonci (1727) 1087; szabó (XVII. század) 879; udvari zsidó (1630—1643) 540, 542, 543, 544, 545, 549, 550, 551, 552, 555, 556, 557, 559, 560, (1659 előtt) 678, neje: Rebeka (Rebecca Leblin) (1634) 557
 — (Leblin) Klára (1711) 1028
 —, Koppel Fridl fia, rohonci (1683) 758
 — Mar, kaboldi (1739) 1112
 — Marx, rohonci (1727) 1087
 — Mózes, nagymartoni (1738) 1111; rohonci (1727) 1087; kaboldi (1739) 1112
 —, Mózes fia, szalonaki (1695) 848, (1696) 851
 — Mózes Lemel, rohonci (1727) 1087
 — Mózes Reszel, rohonci (1727) 1087
 — Philip, kaboldi (1739) 1112
 —, rohonci szabó (1727) 1087
 — Salamon, kismartoni (1739) 1118; lakompaki üveggyártó (1652) 625
 — Sámuel Izsák, palotai (1717) 1065
 — Simon, rohonci (1727) 1087
 LUTZATO Sámuel, kismartoni (1739) 1118
- MAHRAN Marko (1708) 1000
 MAISTER Mihály, kaboldi (1739) 1112
 — Mózes, kaboldi (1739) 1112
 MAJEROVICS (1657) 673
 MAJSE, Oszman fia, budai (1547) 380
 MALKÁ (MALKHA, MALCKHA), soproni nő (1517) 269, (1520) 279, (1521) 283, 288, (1524—1525) 301, (1526) 326

- MANDEL (MANDL, MÄNDL, MENNDL, MENDEL, MÄNNDL, MÄNDLEIN, MANTL, MÄNTL) (1507) 238, (1544) 376, (1560—1570) 411, l. még MENDEL
- , budai (1476) 167
 - Deutsch, nagymartoni (1738) 1111
 - Mar, kaboldi (1739) 1112
 - Mátyás, kismartoni (1653) 645
 - Salamon (1694) 840
 - , soproni (1489) 184, (1521) 286, (1526) 326, (1529) 344
- MANNHAIMBER Izsák, kismartoni (1739) 1118
- MANUSCH (MONUSCH, MOSCHE, —, soproni (1508) 246, (1514) 263, (1518) 273, (1521) 284, 285, 288, (1522—1524) 289, (1528) 343, (1529) 344, (1531) 355, (1532) 357; soproni nő (1517) 269, (1521) 286, (1524—1525) 301, (1526) 326; soproni, majd nagymartoni (1530) 352
- MÄNISCH Adám (1653) 643
- MARCUS (MARCUSZ, MARKUS, MARKUSZ), fogarasi (Mordecháj, Mózes fia) (1698) 868
- Hirschl, rohonci iskolamester (1683) 758
 - , kaboldi (1589) 448
 - Moisesowich (1657) 673, (1707) 986
 - Sámuel, rohonci (1727) 1087
 - Schapsel Levy, rohonci (1727) 1087
- MARDOCHEUS, gyulafejevári (1657) 674
- Isakar, gyulafejevári (1735) 1100
- MARIAN, nő (1690) 808
- MAREK (Méir) Félix, Joies Zélig fia, magyarbródi (1649) 607
- József, trencsényi vámos (1657) 673
 - , József fia, magyarbródi (1649) 607
 - , Mózes fia, magyarbródi (1649) 607
 - Sámuel, trencsényi vámos (1657) 673
 - , Sámuel fia, magyarbródi (1649) 607
 - Stiasny (1657) 673
- MARK (MARCK), eperjesi (1531) 356
- , nagyszombati (1539) 366
 - Sámuel, rohonci (1702) 912
 - , zágrábi (1457) 141
- MARKO I. SALAMONOVICS MARKO MARKOVICZ Izrael, felvidéki (1673) 718, 719
- Jeremiás, zborói (1675) 728, 729, 730
- MARTINI Gáspár, újhelyi vámos (1657) 673
- MARTON (1551) 389
- , budai (1440) 98
 - , hodolini (1616) 503
- MARX (MORX) Baruch, rohonci (1727) 1087
- Benedict, rohonci (1727) 1087
 - Elias, rohonci (1697) 860, (1727) 1087;
- MARX szalonaki (1709) 1009
- Heimbl, kismartoni (1654—1655) 651
 - Hirschel, rohonci (1727) 1087
 - Izrael, rohonci (1727) 1087
 - Izsák, rohonci (1727) 1087
 - Jakab (XVII. század) 878; rohonci (1727) 1087
 - Lazarus, ezüstszállító (1675) 731, 732
 - Lipman, rohonci (1727) 1087
 - Lów Elias, rohonci (1727) 1087
 - Menisch, kismartoni (1653) 645
 - Michel (Jehuda, Méir fia), körmendi vámos (1703) 926
 - Mózes (1700 körül) 883
 - Natel, rohonci (1727) 1087
 - Nattel Elias, rohonci (1727) 1087
 - Sámuel, lakompaki üvegyártó (1652) 625; rohonci (1727) 1087
 - Sámuel Cohen, rohonci (1727) 1087
 - Simon, szalonaki (1704 után) 947, (1709) 1009, 1010
- MATHES, soproni (1437) 93
- MATRICE Rafael, sinigalliai (1649) 605
- MATTERSDORF Aron, rohonci (1727) 1087
- MAYER (MAYR, MAER, MAIR) Abraham (1700 körül) 883; nagymartoni (1738) 1111; rohonci (1727) 1087
- , bécsűjhelyi (1458) 144
 - Hirsch, kaboldi (1739) 1112
 - Izsák, nagymartoni (1738) 1111
 - Marcusz, rohonci (1727) 1087
 - Mózes, rohonci (1727) 1087
 - Notl (1700 körül) 883
 - Sacharin, bécsi (1646) 598
 - Salamon, bécsi udvari zsidó (1624—1636) 524, 525, 530; kismartoni (1739) 1118; rohonci (1727) 1087
 - Sámuel (1700 körül) 883
 - Ulmo, köszegi (1720) 1074
- MAYERLIN (XVII. század) 878
- MAYKO, rimanovai (1630) 538
- MAYOR, pásztói (1488) 180, 181
- MAYREDL (XVII. század) 878
- MAYRLEIN (MARLEIN), soproni (1452) 120
- MEJIR, Smoél fia, budai (1547) 380
- MELAMEN, Fekete Mendel budai zsidó leánya (1511) 255, 259
- MENDEL (l. még MANDEL) Ayakasz (1507) 237
- Izrael, budai prefektus (1526) 327
 - Izsák l. KIS MENDEL
 - Jakab, prefektus (1492) 1173, (1502) 222, (1508—1511) 247, (1516 előtt) 268
 - József, budai (1527) 341, (1529) 346, 348, (1529—1530) 351, (1536) 361
- MENNLEIN, budai (1508) 250
- MENZ Benedek, nikolsburgi (1690) 812

- MERHELL (MERHEL, MARHEL, MERCHEL, MARCHLIN, MERKLEIN, MERICHLIN, MERCHLEIN, MÁRHEL, MÁRHELL, MORDECHÁJ) bécsújhelyi nő (1464) 155
- , budai (1376—1413) 27
- , pozsonyi (1388) 37, (XIV. század második fele) 47
- , soproni (1449) 113, (1499) 209, (1504—1505) 231, (1510) 254, (1514) 263, (1517) 269, (1522—1524) 289
- , zelli (1425) 80, (1426) 81
- MESNER, soproni (1440) 100
- MEYERL Mózes (XVII. század) 879
- MIHALY (MICHAEL, MICHL, MISCHL, MISCHEL, MISEL) Ábrahám, rohonci (1727) 1087
- , Dávid, nagymartoni (1738) 1111
- , győri (1373) 23
- , Herschel, köszegi, majd nagymartoni (1565) 1*, 2*, 3*, 4*
- , Izsák, rohonci (1727) 1087; szalonaki (1706) 976
- , Jakab, rohonci (1727) 1087
- , kaboldi (1589) 448; (1656) 672
- , koretini (kojetini) (1551) 389
- , maglódi bérlő (1737) 1109
- , Salamon (1700 körül) 883
- , Sámuel, rohonci (1727) 1087
- , Simon, pozsonyi és bécsi kereskedő (1717) 1062
- , soproni (1521) 283, (1524—1525) 301
- MILLBACH, nagymartoni (1738) 1111
- MISES Salamon (1700 körül) 883
- MOSCHR, soproni (1483) 176
- MÓZES (MOISES, MOJZES, MOSES, MOJSES, MOYSES) Ábrahám, dunatelskircheni (1702) 917; rohonci iskolamester (1683) 758, (1700 körül) 883, (1714) 1043, (1727) 1087
- (1514) 262; (1680) 749; magyarországi származású (1376—1413) 27
- , Benedict, kaboldi (1739) 1112
- , Dávid, rohonci (1727) 1087
- , Iszkanazi, gyulafejevári (1698) 870
- , Izsák, nagymartoni (1738) 1111
- , Izsák fia, szalonaki (1696) 851
- , Jakab (1700 körül) 883
- , Joel, rohonci (1727) 1087
- , Judas, gyulafejevári (1735) 1100
- , Lazarus, nagymartoni (1710) 1015
- , Lebel, gyulafejevári (1735) 1100
- , Lemmel (1700 körül) 883
- , Mar, nagymartoni (1738) 1111
- , Marton, gyulafejevári kereskedő (1713) 1039
- , Marx (Markcz, Markszkusz) rohonci (1683) 758, (1700 körül) 883, (1727) 1087
- , Mayr, nagymartoni (1738) 1111
- , Midlin, kismartoni (1653) 645
- , nagyszombati (1539) 366
- , nándorfejevári (1706) 969, 971
- , Salamon, kaboldi (1739) 1112; lékai vámos (1664) 689
- , Simon, rohonci (1727) 1087
- , Valtel (1700 körül) 883
- MUSCHEL (MWSCH, MUSCH, MUSCHL, MWSCHEL, MUSCHLEIN, MÜSCHEL, MUSSL, MOZES) (1507) 242, 243
- , fiúmei származású (1524) 303, (1525) 308
- , Nacham fia (1456) 135, 136, 137, (1457) 139
- , perchtoltstofi (1367) 22
- , pozsonyi (1453) 125
- , regedei, Hunyadi János zsidója (1452) 118
- , Scheblein fia, cilli-i (1367) 22
- , soproni (1422) 75, (1437) 83, (1437) 93, (1439—1440) 97, (1442) 102, 104, (1443) 105, (1452) 120, (1456) 132, (1458) 142, 143, 144, (1459) 150, (1464—1465) 157, (1468—1469) 162, (1473) 166
- , von Brim, cseh királyi zsidó (XV. század) 211
- , zágrábi származású (1376—1413) 27
- MUSTER Jakab, pozsonyi (1500) 218
- MUSZI, Arsztlan fia, budai (1547) 380
- , Avraham fia, budai (1547) 380
- , Baruch fia, budai (1547) 380
- , Hajim fia, budai (1547) 380
- , Iszák fia, budai (1547) 380
- , Iszrail fia, budai (1547) 380
- , isztambuli, majd budai (1547) 380
- , Jehudi fia, budai (1547) 380
- , Johanan fia, budai (1547) 380
- , Juszuf fia, monasztíri, majd budai (1547) 380
- , Mejir fia, budai (1547) 380
- , Oszman fia, budai (1547) 380
- , Szelimun Eljakin fia, budai (1547) 380
- MÜNISCHIZ Ádám (1653) 629
- NACHAM (NACHYM, MENACHEM, NAHMBAN) (1456) 135, 137
- , Koppel Fridl, rohonci (1683) 758
- , soproni (1466) 159, (1468—1469) 162
- NAER Izrael, nagymartoni betegápoló (1738) 1111
- NAGY MENDEL 1. MENDEL
- NAPHTALIN (NAFTALI) Ábrahám, porumbáki (1697) 864
- NASSEN, egri mester (rabbi) (1426) 82
- NASZAN, Hajim fia, budai (1547) 380
- , isztambuli, majd budai (1547) 380

NASZOM, isztambuli, majd budai (1547) 380
 NATHAN Abrahám, gyulafejevári (1735) 1100
 — Izsák, rohonci (1727) 1087
 NATEL Elias, rohonci (1727) 1087
 — Sámuel, rohonci (1727) 1087
 NATL (NÁTH) Sára (1711) 1028
 NESCHEL, soproni (1409) 64
 NIKLINN, soproni (1440) 100
 NODLJ Marx, rohonci (1683) 758
 NOSSANOVICZ Adám, nagybányai (1664) 691
 NOSZKO, tarnogorodi (1635) 563
 NOTL, szalonaki (1711) 1023
 NUSSEL, nagyszombati (1495) 196
 OPPENHEIMER (OPPENHEIMBER, OPENHAIMB, OPENHAMER) Emánuel, császári udvari zsidó (1711) 1024, (1716) 1057
 — Izsák Náthán, császári udvari zsidó (1718) 1070, 1072, (1720) 1074, (1724) 1082, (1726) 1084, 1085, (1729) 1093, (1739) 1118
 — Sámuel, heidelbergi, császári udvari zsidó (1688) 796, 797, (1693—1695) 835, (1701) 894, (1708) 996; neje: (1734) 1139
 OROZSLAN, budai (1527) 338
 —, nyitrai (1522) 291
 OSZMAN, Arsztlan fia, budai (1547) 380
 PACIFICO Mihály, gyulafejevári kereskedő (1713) 1039
 PAP SIDO, gyulafejevári (1698) 870
 PARACH Mózes (XVII. század) 879
 PAUR Gabriel, bécsi (1738) 111
 — Jacob, soproni (1453) 126
 PEHAM, soproni (1503) 226, (1506) 235
 PEHR Hierschl, nagymartoni (1738) 1111
 PELLE Herzlin, kaboldi özvegy (1739) 1112
 PERG József, kaboldi (1739) 1112
 PERL Abrahám, keresztúri (1730) 1095
 — Mózes, nagymartoni (1738) 1111
 PERLINER Juda, kismartoni (1739) 1118
 PESACH, Manusch soproni zsidó apja (1530) 352
 —, Mózes fia, magyarországi származású (1376—1413) 27
 PUECH PINTER Mózes, nagymartoni (1738) 1111
 PHILIPH, kaboldi szabó (1739) 1112
 PHILON, alexandriai, filozófus 449
 PINHASZ, filibei, majd budai (1547) 380
 POLL Alexander, nagymartoni (1738) 1111

POLLÁK (POLLAK, POLLAKH, PAL-LÁCKH, POLAK, POLYAK, POLEK) Dávid, kereskedő (1701) 895, (1705) 962, (1722) 1078, (1736) 1106, (1738) 1111, (1739) 1118
 — Jakab, Dávid fia, kismartoni (1722) 1078, (1723) 1079, 1080
 — József, kismartoni (1653) 645
 — József Sámuel, rohonci (1727) 1087
 — Juda, ezüstszállító (1675) 731, 732
 — Raphael, kismartoni (1729) 1091
 — Salamon (1675) 731, 732
 —, soproni (1442) 104
 PORUMBAKI Izsák l. ZSIDÓ P. Izsák
 PRAGER (PROK) Jakab (Juda), ezüstszállító (1653) 632, 641, (1674) 724, 725, (1675) 731, 732, (1684) 771, (1687) 789
 PROSPERO (PROSPERLE, SPERLE) Lewy József (1649) 610, (1650) 611, 620, (1651) 623
 PUHEL, soproni (1441) 101
 PUNNUM Aron, kaboldi (1739) 1112
 RACHEL, pozsonyi, Izsák özvegye (1376—1413) 27
 RÄBLEIN (RABLEIN, RABBELEIN), Händlein fia, soproni származású (1403—1514) 38
 REIS Lőrinc, soproni szabó (1458) 144
 RESZL Leblin, kaboldi özvegy (1739) 1112
 RHEINFELDEN Salamon (1442) 103
 RIESZ Izsák, császári udvari zsidó (1638) 568, (1641) 586
 ROSA Aron, gyulafejevári kereskedő (1713) 1039
 RÖSEL (ROSEL, ROSSLEIN, ROESLEIN), nagyszombati (1389—1396) 38
 RUBEN ben Jakob, budai (1616) 502
 RUSSZEL, nagymartoni (1738) 1111
 SABS, kaboldi (1656) 672
 SALAMON (SALOMON, SALLOMON, SALAMAN, SCHALAMAN) (1642) 588, (1648) 603
 —, erdélyi (1672) 714
 —, gyulafejevári (1657) 674
 —, hodolini (1617) 503
 —, illavai (1662) 687
 — Izsák kismartoni zsidó özvegye (1653) 645
 — Jakab, nagymartoni (1738) 1111
 — Jacob Levy, rohonci (1727) 1087
 —, kaboldi szabó (1739) 1112
 — Leb, kaboldi háziszolga (1739) 1112
 —, lengyel (1701) 898
 — Levy, rohonci (1727) 1087
 — Lipmon, rohonci (1683) 758
 — Mar, nagymartoni (1738) 1111

- SALAMON Mózes, rohonci (1727) 1087
 —, nagymartoni (1738) 111 1
 —, rohonci (1711 előtt) 1018
 — Sámuel, kismartoni iskolamester (1653) 645
 —, ungvári (1493) 194
 —, zágrábi (1443) 106
 SALAMONOVICS Marko, munkácsi bérló (1702) 908, (1708) 995
 SALEL Salamon, nagymartoni (1738) 1111
 SALIMUN, budai (1556) 400, 401, (1558) 406
 SALOM, gyergyói (1690) 808
 SALTI, Jassef fia, budai (1615) 489
 SAMSON (SAMSAN), Arslán fia, budai (1547) 380
 — Kohen, gyulafejevári (1735) 1100
 — Marx, rohonci (1727) 1087
 SAMUEL Abraham, rohonci (1727) 1087
 — Aser (1698) 869
 — Israel (1700 körül) 884
 — József (1700 körül) 883
 — Maroccanus, rabbi (XV. század) 213
 — Marx, rohonci (1727) 1087
 — Matathia, gyulafejevári (1735) 1100
 — Math (1700 körül) 883
 —, oszlányi (1683) 759
 — Salamon (XVII. század) 878, rohonci (1727) 1087
 — Simon, győri (1492) 189, 190; nagymartoni (1738) 1111
 SARA Israelin, kaboldi özvegy (1739) 1112
 — Moysesin, kaboldi özvegy (1739) 1112
 —, nagymartoni özvegy (1738) 1111
 SAUL, Jehuda fia, szalonaki (1680) 752
 SCHALAM, bécsújhelyi (1458) 143
 SCHAPSEL (SCHABSZL, SZABSEL, SCHÄPSZL, SCHÄPSEL) Moyses, rohonci (1727) 1087
 — Sámuel, szalonaki—rohonci (1706) 981, (1713) 1038, (1727) 1087
 —, szalonaki nő (1710) 1016
 SCHÄCHTER Löv, rohonci (1727) 1087
 SCHEBEL, soproni (1439—1440) 97
 SCHEBLEIN, cilli-i (1367) 22
 SCHEFTLIN, budai (1376—1413) 27
 SCHELBTEL Sámuel, szalonaki (1709 után) 947
 SCHELLEIN, soproni (1444) 108
 SCHEU Aron, nikolsburgi (1704 körül) 948
 SCHEUCH (SCHEY, SAIA, SAUA, SHAIN, SEUHEN) József, Kalonymus fia, kismartoni zsidóbíró (1653) 639, 640, 645, 646, 649, (1654—1655) 652, 658
 — Salamon, kismartoni zsidóbíró (1622) 517, (1623) 518, 519
 SCHEW Elias, rohonci (1689) 804
 SCHEY Dávid, kaboldi (1739) 1112
 — Jakab, nagymartoni (1738) 1111
 SCHEYR Marx, rohonci (1727) 1087
 — Ruben, rohonci (1727) 1087
 SCHLAMER Hirsch, kaboldi (1739) 1112
 SCHLESINGER (SCHLEZINGER, SCHLÖSSINGER, SLAESZINGER, SLEZINGER, SLÉZINGER) (Margulies-Jafe) Benjámin Wolf (Farkas), udvari zsidó (1691) 818, (1693) 836, (1696) 854, (1701) 895, (1702) 914, 918, 919, (1702 után) 921, (1703) 923, 929, (1705) 962, (1709) 1011, (1716) 1057, (1739) 1118
 — Jakab, bécsi udvari zsidó (1632) 546, (1635) 561
 — Leeb Israel, kismartoni (1739) 1118
 — Márk (1682) 754, 755, 756, (1709) 1011
 — Mózes, kismartoni (1739) 1118
 — Sámuel, kismartoni (1739) 1118
 SCHMEISZ (SCHEMAJESZ) József (József bar Semaja), bécsi udvari zsidó neje: Lida (Lyda, Ludta) (1612) 477, (1613) 478, (1613—1614) 479, (1615) 490, (1619) 510
 SCHMEYR Abraham, rohonci (1727)
 — Elias, rohonci (1727) 1087
 SCHMOLL Dániel, kaboldi (1739) 1112
 — Hirsch, kaboldi (1739) 1112
 — Lebl, kaboldi (1739) 1112
 — Leszer, kaboldi (1739) 1112
 — Salamon, kaboldi (1739) 1112
 SCHOLAM (SCHOLOM, SCHALOM, SCHOLON) Calman Cahen, rohonci (1727) 1087
 — Enszel, rohonci (1727) 1087
 — Flesch, rohonci (1727) 1087
 — Jomen, rohonci (1727) 1087
 — Krumnau, rohonci (1727) 1087
 — Lipman, rohonci (1727) 1087
 — Schmulj, rohonci (1727) 1087
 — Sinan, rohonci (1727) 1087
 SCHONDEL, özvegyasszony (1653) 643
 SCHNIERMACHER Dávid, kaboldi (1739) 1112
 — Leeb, nagymartoni (1738) 1111
 — Salamon, kaboldi (1739) 1112
 SCHUELLHOFF Leeb, kismartoni (1739) 1118
 SCHWÄRZL, bécsújhelyi (1429) 85
 SCHYSCHÍ Izsák, nagymartoni (1738) 1111
 — József, nagymartoni (1738) 1111
 SEKHL Jakab, rohonci (1727) 1087
 SELIGMAN I. SZALIKMUN
 SILLE Nattel, rohonci (1727) 1087
 SIMON (SYMOM, SIMAN), galgóci (1424) 79

- SIMON, győri (Sámuel, Eleázár fia) (1492) 189, 190
 — Jakab, rohonci (1727) 1087
 — Mózes, nagymartoni (1738) 1087
 Mózes Lévy, rohonci (1727) 1087
 —, nyitrai (1522) 291
 —, pásztói (1488) 180, 181
 — Sámson, kaboldi (1739) 1112
 — Sueszman, Ezriel fia, kismartoni schulklopper (1653) 646
 —, tatai (1477) 168
 —, visegrádi (1384) 32
 —, zágrábi (1450) 115
 SIMSON Sámuel, rohonci (1727) 1087
 SINTRON Abrahám, gyulafejevári (1698) 870
 — Dániel, gyulafejevári (1698) 870
 — Salamon, gyulafejevári (1698) 870
 SKLAR Izsák (1657) 673
 SLEMBL, Leser fia, soproni (1526) 326
 SMERLEIN (SMARLEIN), soproni (1374) 47, (1422) 76
 SMOEL, Iszak fia, budai (1547) 380
 SMOLDEREL (SMOLDEREL), soproni (1503) 227, (1504—1505) 231
 SMOYEL (SMOYL), soproni (1439—1440) 97, (1442) 102
 SPITZ (SPÜTZ) Abrahám, császári udvari zsidó (1717) 1061, 1063, 1064, (1718) 1071
 — Hirschl, császári udvari zsidó (1734) 1099, (1735) 1102
 SPITZER Izsák, kismartoni (1739) 1118
 — Salamon, kismartoni (1739) 1118
 STEUZZLEIN (STEUZZEN) (1367) 22
 STROYEL, soproni (1376) 25
 SULTZBACHER Simon, kismartoni zsidóbíró (1739) 1118
 SUNDEL, soproni (1434) 89
 SUSMAN Gerson, nagymartoni (1731) 1096, 1097
 SUNZHAIMB (SINZHEIMB) Hayum, mannheimi (1704) 940
 — Löb, S. Hayum fia, mannheimi származású bécsi (1704) 940
 SZALIKMUN (SELIGMAN), Kurd fia, budai (1547) 380
 SZAMOTULA József, a rimanoviai zsidók seniora (1630) 538
 SZANDOR, szaloniki, majd budai (1547) 380
 SZANSE, Bike (?) fia, budai (1547) 380
 SZARVAS SIDO, körmendi vámos (1695) 844, (1696—1700) 857, (1701) 889, 902, (1702) 906, 913, 920, (1703) 925, l. még ZSIDÓ Filip
 SZÁTL, szalonaki (1711) 1023
 SZELIMUN (SZÜLEJMAN), Arszlán fia, budai (1547) 380
 —, Avraham fia, budai (1547) 380
 SZELIMUN, brusszai, majd budai (1547) 380
 — Eljakim, budai (1547) 380
 —, Jakub fia, budai (1547) 380
 —, Jona fia, budai (1547) 380
 —, Menahem fia, budai (1547) 380
 SZERENCSES (FORTUNATUS) Imre (1518) 277, (1524) 305, 306, (1525) 310, 311, 312, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, (1526) 324, 325, (1530) 354, (1541) 370
 — Abrashem, Imre fia, (1526) 225
 SZIMON, Arszlán fia, budai (1547) 380
 —, Mejir fia, budai (1547) 380
 SZIMUN, Avraham fia, budai (1547) 380
 SZLAMOVICS József, homonnai bérlő (1702) 911
 SZOTKA (?), Muszi fia, budai (1547) 380
 SZYMHA, budai rabbi (1547) 435
 TOFERLI (1651) 621
 TOPELTSCHEAN (TAPPELSCHAN) Lázár (1711) 1026, 1027
 — Abrahám, Imre fia, (1526) 225
 TOTORES (TOTARES) Izsák, nagymartoni (1738) 1111
 TREBIECZ József, rimanoviai (1630) 538
 TREVISS Gabriel, budai, majd konsztanzi (1442) 103
 — (MAISTER) József, budai rabbi (1442) 103
 TROSTEL (TROSTLEIN, TROSTLEYN, TRÖSTLEIN), bécsi, magyarországi származású (1376—1413) 27
 —, nagyszombati (1500) 217
 —, Stroyel fia, soproni (1367) 22, (1376) 25
 ULEMAN SALAMON, nagymartoni (1738) 1111
 UNGER Jacob, magyarországi származású bécsi, Mosschen fia (1398) 45
 — Mosschen, magyarországi származású bécsi (1398) 45
 URBAN Mátyás (XVII. század) 879
 VEISZBEIN SAMUEL, nagymartoni (1738) 1111
 VEJDER (AVIGDOR) Abrahám, porumbáki (1697) 864
 VELCHLEIN, chremsi (XIV. század) 47
 VERES (WERES) Abrahám, budai (1491) 188, (1527) 340; fiai: Izsák, Jakab, Márton (1527) 340
 VIFESZ (VIVEST), edirnei, majd budai (1547) 380
 VILSZEK (?), Izrail fia, budai (1547) 380
 VISCHL I. FISCHEL
 WAIBOCZ, kaboldi (1656) 672

- WANA, nő (1525) 308
 WÄLLISCH Abrahám, rohonci (1727) 1087
 WEIL Róza, kismartoni özvegy (1739) 1118
 WEILER Ábrahám, kismartoni (1727) 1087
 WEILL Dávid, kismartoni (1736) 1106, (1739) 1118
 WEISZ Izsák, krakkói (1594—1600) 453
 WENTZLL (WENTZL) Izsák, W. Márk fia (1683) 765
 — Márk, nemesfémbevásárló (1683) 765
 WEROCHIN, bécsújhelyi (1352) 15
 WERTHEIMER (WERTHEIMBER, BERTHEIMBER) József Mózes, kismartoni nádori zsidó (1702 után) 921, (1703) 930
 — Simon (Samson), országos főrabbi (1693) 836, (1695) 846, (1696) 854, (1698) 867, (1700) 890, (1703) 928, (1709) 1005, 1011, (1716) 1057, (1718) 1068, (1720) 1074, (1724) 1083, (1736) 1104, 1106
 WINDERITZ Leeb, nagymartoni (1738) 1111
 WISZLIN, a kismartoni Lőb özvegye (1736) 1106
 WOLF (WOLFF, BOLFF) Abrahám, rohonci (1683) 758, (1700 körül) 883, (1727) 1087
 —, bécsi (1417) 70
 —, Feishel, rohonci (1727) 1081
 —, hamburgi (1402) 52
 —, Hierschl, nagymartoni (1738) 1111
 —, Izsák, nagymartoni (1738) 1111; rohonci (1727) 1087
 —, Jakab, rohonci (1727) 1081, 1087
 —, Joachim, kismartoni (1653) 645
 —, Lazarus, kaboldi (1739) 1112
 —, Marx, rohonci (1727) 1087
 —, Mózes, rohonci (1727) 1087
 WOLF Mózes Marx, rohonci (1727) 1087
 — Rust, nagymartoni (1738) 1111
 — Salomon, rohonci iskolamester és zsidóbíró (1683) 758, (1697) 860, (1700 körül) 883
 — Sámson, rohonci (1727) 1081
 —, soproni (1481) 171
 — Torna, bécsi iskolamester, rohonci (1727) 1087
 ZACHARIAS Abrahám, gyulafejevári (1735) 1100
 — Izsák, gyulafejevári kereskedő (1713) 1039
 — Mózes, kaboldi (1739) 1112
 ZODIKH Salamon, nagymartoni (1738) 1111
 ZSIDO (SIDO, SIDO, SYDO, SYDO) Abrahám (1552—1553) 392; szombathelyi (1693) 838
 — Dániel, csepregi vámos és mészáros (1658) 677, (1662) 684
 — Filip, körmendi vámos (1699) 876
 — Gergely, vámbérlő (1656) 670
 — Jakab, lévai vámos (1714) 1042, (1715) 1054; szombathelyi (1694) 838
 — Juda, zalatnai (1668) 709
 — Márk, gyulafejevári (1698) 870
 — Mátyás, nagyvázsonyi vámos (1722) 1076
 — Menyhért (Isszachar Berel, Elchanan fia) (1668) 700
 — Mihály, rohonci (1686) 777, 778
 — Miklós, felsőszenterzsébeti (1501) 221
 — Mózes, gyulafejevári (1698) 870
 — (PORUMBÁKI) Izsák, gyulafejevári (1663) 688
 — Salamon, porumbáki (1700) 887
 — Sámuel, gyulafejevári kereskedő (1669) 702, (1680) 750; vámbérlő (1656) 670
 — Simon, vámbérlő (1656) 670

3. Törökök nevei — *Nomina Turcorum*

A török zsidók neveit l. a zsidók neveinél.

- ALI BALI (1555—1557) 396
 — budai pasa (1582) 440, 441, 442
 — pasa, belgrádi váli és molla (1699) 874
 BRAJLA rezi (1691 ?) 824
 EGRI SIDO MEHMET pasa (1627) 536
 HALOM bég (1556) 399
 HASZÁN, Fejérvári Kis (1650 k.) 618
 KASZON pasa, lippai beglerbég (1556) 399
 MEHMED (MEHMET, MEHEMED) (1541) 370
 III. — szultán (1600) 463, (1615) 489
 MEHMED bin QASIM, budai gönüllő (1555—1557) 396, 397, 400, 401
 MUSZTAFÁ, pesti (1650 k.) 618
 II. — szultán (1699) 874
 NAZÜFF bég (1556) 399
 PIR ALI, budai emin (1558) 407
 SEYYIDI ALI, budai emin (1557—1558) 403
 SKERLET főtölmács (1706) 967
 SZELIM (1541) 370
 SZOLIMÁN pasa (1541) 370, (1542) 374
 II. — szultán (1526) 332, 489
 VEYZ, budai pasa (1579) 435

II. HELYMUTATO—INDEX LOCORUM

- ABONY (Pest vm.) (1658) 677
 ADMONT (Stájerország) (XIII. század első fele) 7
 ADORJÁN (Bihar vm.) (1511) 255, 259
 AGFALVA (AGENDORF, középkori neve: DÁG, Sopron vm.) (1456) 135
 AGYAG (Zala vm.-i szőlő) (1624) 529
 AICHPERG (Stájerország) (1571) 422
 ALBA REGALIS I. SZÉKESFEHÉRVÁR
 ALHEVÍZ (Buda területén) (1479) 169
 ALMAS (vámstedőhely, Tata várának tartozéka, Komárom vm.) (1506) 234
 ALPOK (Kárpátok) (1420) 74
 ALSÓ-PORUMBAK (Fejér vm.) (1697) 864, (1700) 887
 ALTENBURG I. MAGYARÓVÁR
 ARAD (1497) 203
 ARKOS (Erdély) (1701) 892
 ASSAKÜRT (Bars vm.) (1683) 759
 ASZUPATAK (1522) 291
 AUSZTRIA (1352) 15, (1360 körül) 18, (1367) 22, (XV. század eleje) 49, (1524) 303, (1544) 376, (1544—1546) 378, (1565) 1*, 2*, 3*, 4*, (123) 523, (1625) 531, (1650) 614, (1669—1670) 703, (1686) 779, (1694) 840, (1701) 901, (1735) 1102
 AZSIA (1096) 2
 BACS-BODROG vm. (1471) 1144
 BAJA (Bodrog vm.) (1741) 1144
 BAJMOC (Nyitra vm.) (1701) 904
 BAJON (1713) 1125
 BAJORORSZÁG I. BAVARIA
 BALASSAGYARMAT (Nógrád vm.) (XVII. század vége) 882
 BALÁZSFALFA (Erdély, Alsó-Fehér vm.) (1691) 815
 BALF (Sopron vm.) (1417) 70
 BANFALVA (Sopron vm.) (1503) 226, (1530) 352
 BARANYA vm. (1401) 51
 BARS vm. (1524) 305, (1683) 759, (1714) 1045
 BARTFA (Sáros vm.) (1521) 282, (1705) 961
 BÁT (Hont vm.) (1500) 219, (1507) 239, (1710 előtt) 1012, (1711) 1021, (1713) 1036, (1714) 1041, 1042, 1044, 1045, (1715) 1046, 1048, 1049, 1051, 1053, (1716) 1059
 BÁTMONOSTOR (Bodrog vm.) (1523) 297
 BATTYÁNY (Somogy vm.) (1510) 252
 BAUMGARTEN (Sopron vm.-i ingatlan) (1447) 109
 BAVARIA (BAJORORSZÁG) (1096) 1
 BAZEL (1573) 427
 BAZIN (PÖZZING, BOZYN, POSING, Pozsony vm.) (1376—1378) 26, (1456) 133, (1522) 293, (1539) 366, (1581) 438, (1703) 931, (1758) 1159
 BECS (WIEN, VIENNA) (1365) 20, (1367) 22, (1389—1415) 38, (1398) 45, 1376—1413) 27, (1401) 50, (1404) 57, (1413) 69, (1417) 70, (1419) 72, (1447) 109, (1451) 117, (1453) 125, (1485) 177, (1488) 182, (1500 k.) 214, (1511) 258, (1514) 262, (1518) 275, (1525) 322, (1526) 325, 328, (1544—1546) 378, (1549) 381, 383, (1551) 386, 387, (1555) 395, (1560—1570 k.) 411, (1565) 2*, (1572) 424, (1575) 430, (1576) 431, 432, (1592) 449, (1599) 457, (1600) 460, (1612) 477, (1615—1617) 484, 485, 487, 488, 490, 500, 501, 505, 506, 507, (1618) 509, (1619) 510, (1621) 516, (1622) 517, (1623) 518, 520, 522, 523, (1624) 524, 527, (1624 után) 530, (1626) 532, (1632) 543, 544, 545, (1633) 548, 549, 550, 551, (1634) 554, 555, 556, 557, (1635) 560, 561, (1639) 574, (1641) 585, (1642) 587, (1646) 598, (1649) 605, 606, 610, (1650) 613, 614, (1651) 623, (1653) 633, (1665) 695, (1666) 697, (1669—1670) 703, 704, (1672) 711, (1682) 754, 756, (1686) 779, 780, (1687) 784, 785, (1691) 819, (1693) 834, (1693—1695) 835, 836, 840, 846, (1696) 853, 854, (1698) 867, 869, 871, (1700 u.) 891, (1701) 895, (1702) 914, 917, (1703) 924, 928, 931, (1704) 940, 944, 945, 946, (1705) 962, (1706) 980,

- (1709) 1005, 1006, 1008, 1011, (1711) 1024, (1712) 1029, (1713) 1125, (1715) 1054, (1717) 1061, 1062, 1063, 1064, (1718) 1068, 1069, 1070, 1071, (1720) 1074, (1726) 1084, 1086, (1729) 1090, 1093, 1097, (1734) 1099, (1735) 1102, (1739) 1113
- BÉCSÚJHELY** (NEUSTADT, NEUNSTAT, NEWSTAT, NEWENSTAT) (1352) 15, (1403) 54, (1418) 71, (1423) 77, (1425) 80, (1429) 85, (1434) 89, (1435) 90, (1449) 113, (1452) 119, 120, (1453) 126, (1454) 128, (1456) 134, 135, 136, 138, (1457) 139, (1458) 143, 144, 145, (1464) 155, (1470) 164, (1483) 176, (1708) 994, (1711) 1028
- BECKÓ vára** (Trencsén vm.) (1672) 713, (1674—1675) 722, (1675—1676) 726, (1676—1677) 734, (1708) 990
- BELGRÁD** I. NANDORFEJÉRVAR
- BELSŐ-SZOLNOK** vm. (1655) 669
- BEREG** vm. (1695) 849, (1702) 916, (1708) 1000
- BEREGSZÁSZ** (1633) 553, (1707) 985, (1708) 1000
- BESSENYŐ** (Heves vm.) (1701) 898
- BESZTERCE** (1522) 295
- BESZTERCEBÁNYA** (1702) 909
- BETHLENFALVA** (1507) 237
- BEZZEG** (Zemplén vm.) (1338) 14
- BIHAR** vm. (1511) 255, 259, (1794) 1167
- BISENTZ** (Morvaország) (1635) 561
- BITSE** (Trencsén vm.) (1615 körül) 491
- BOGDÁNOC** (Pozsony vm.) (1617) 503
- BOGYOSZLO** (Sopron vm.) (1685) 775
- BOHEMIA** I. CSEHORSZÁG
- BOKLAR** (BOCKLAR, Sopron vm.) (1510) 252
- BOLOGNA** (1649) 605
- BOROSTYÁN** (PERNSTAIN, Vas vm.) (1676) 738, (1680) 752 (XVII. század) 877
- BOROSZLO** (BRESLAU, BRESZLAW) (1442) 102, (1508) 250
- BORSOD** vm. (1338) 14, (1408) 62, (1495) 197, (1519) 278, (1701) 898, (1706) 973, (1741) 1144, (1796) 1168
- BOZSOK** (Vas vm.) (1686) 782
- BRASSO** (1492) 192, (1566) 415, (1690) 808, (1694) 839, (1697) 864
- BRESLAU** I. BOROSZLO
- BROD** I. MAGYARBRÓD
- BRUCK** (Lajta mellett) (1422) 75, (1550) 384
- BRÜNN** (Morvaország) (1388) 37
- BUDA** (OFEN) (1290) 8, (1307) 12, (1365) 21, (1376—1413) 27, (1384) 31, 32, (1390) 39, (1394) 41, 42, (1400) 46, (1406) 60, (1422) 76, (1439) 95, (1440) 98, (1442) 103, (1449) 114, (1451) 116, 117, (1452) 121, (1453) 124, (1456) 133, (1458) 146, (1465) 158, (1476) 167, (1479) 169, (1481) 172, 173, (1483) 175, (1488) 180, 181, (1489) 185, (1490) 186, 187, (1491) 188, (1492) 189, 190, 191, 192, (1493) 194, (1495) 196, 199, (1496) 201, (1497) 203, (1499) 208, (1502) 222, (1503) 224, 225, (1504 előtt) 228, (1504) 229, 230, (1505) 233, (1506) 234, (1507) 237, 239, 240, 241, (1508) 244, 245, (1508—1511) 247, 248, 250, (1510) 253, (1511) 255, 256, 259, (1513) 261, (1514) 264, (1516 előtt) 268, (1518) 277, (1519) 278, (1520) 280, (1521) 281, (1522) 291, (1524) 298, 303, 305, 306 (1525) 310, 316, 318, 319, 320, 322, 323, (1526) 330, 331, 332, 333, 335, 336, (1527) 338, 339, 340, 341, (1529) 346, 347, 348, 349, (1530) 354, (1533) 358, (1534) 359, (1536) 361, 363, (1541) 370, 371, (1542) 372, 374, (1543) 375, (1547) 380, (1554) 393, (1555) 396, 397, (1556) 400, 401, (1557) 402, (1557—1558) 403, (1558) 406, 407, (1573) 427, (1579) 435, (1582) 440, 441, 442, (1600) 462, (1615) 489, (1616) 502, (1627) 536, (1650 körül) 618, (1657) 673, (1664) 693, 694, (1669—1670) 703, (1686) 779, 781, (1687) 784, 785, (1696) 853, (1703) 929, (1707) 988, (1723) 1132, (1492) 1173
- BUJAK** (Nógrád vm.) (1646) 599, (1706) 972
- BÚ** (Vas vm.) (1740) 1121
- BÜHNYE** (Sopron vm.) (1510) 252
- BWSAN** (1514) 262
- CAMERACH** (CAMBRAI) (1426) 82
- CASSEL** (Németország) (1600) 462
- CENK** (Sopron vm.) (1451) 117
- CHREMS** (Alsó-Ausztria) (XIV. század) 47
- CIBINIUM** I. NAGYSZEBEN
- CILLI** (Stájerország) (1367) 22
- CIPRUS** (1573) 427
- CROATIA** I. HORVÁTOR SZÁG
- CSABA** (Somogy vm.) (1510) 252, (1705) 956
- CSAKÁNY** (Somogy vm.) (1510) 252
- CSAKTORNYA** (Muraköz) (1711 előtt) 1018
- CSALLÓKÖZ** (1533) 358, 682
- CSANÁD** vm. (1508) 244
- CSANAK** (Győr vm.) (1685) 775
- CSASZAR** (Komárom vm.) (1477) 168
- CSATÁR** (Zala vm.) (XIII. század első fele) 7
- CSEHORSZÁG** (BOHEMIA) (1360 körül) 18, (1406) 60, (1614) 483
- CSEJTE** (Nyitra vm.) (1614) 483

- CSEM (Vas vm.) (1697) 863
 CSEPREG (Sopron vm.) (1492) 193,
 (1612) 476, (1662) 684, (1668) 700
 CSERENYE (Bars vm.) (1714) 1045
 CSERNELHÁZA (Sopron vm.) (1589) 448
 CSÍKI ERDŐ (1690) 808
 CSIKVÁR (Fejér vm.) (1717) 1066
 CSÓKAVÁR (Fejér vm.) (1706) 972
 CSONGRÁD vm. (1706) 972, (1830) 1169
 CSORNA (Sopron vm.) (1685) 775
 CSUKARJA (ma: CSUKARD, Pozsony
 vm.) (1456) 133
 CSÚCSAL (Somogy vm.) (1510) 252
- DALMACIA (1514) 262
 DARDANELLÁK (1575) 430
 DEBRECEN (1706) 968, (1708) 991, 993
 DES (Belső-Szolnok vm.) (1655) 669
 DEVECSER (Veszprém vm.) (1589) 448
 DIOSGYÓR (1524) 303, (1525) 308
 DIVIN (DIVÉN, Nógrád vm.) (XVII.
 század vége) 882
 DOBOZ (Temes vm.) (1488) 180, 181
 DOBRA (NEUHAUS, Vas vm.) (1679)
 746, (1694) 842
 DOMBOVÁR (Somogy vm.) (1706) 972,
 (1717) 1063
 DÖMÖS (Esztergom vm.) (1481) 172
 DREZDA (DRESDEN) (1687) 788
 DUNTELSKIRCHEN (Sopron vm.)
 (1659) 680, (1702) 917
 DÜRNKRUT (Alsó-Ausztria) (1625) 531
- EBERSDORF (Pozsony vm.) (1634) 559
 EBRAU (EBERAU, MONYORÓKEREK,
 Vas vm.) (1727) 1087
 ECSED (Szatmár vm.) (1603) 468
 EGER (1338) 13, (1397) 43, (1426) 82,
 (1481) 172, (1488) 182, (1490) 186,
 (1503) 225, (1495) 197, 198, 199, (1507)
 241, (1508) 245, (1526) 324, (1627) 536,
 (1640) 577, (1671) 710, (1693—1695)
 835, 845, (1701) 898, (1705) 952
 EGRSZEG (1623) 521, (1638) 569
 EISENSTADT I. KISMARTON
 EPERJES (1531) 356, (1633) 548, (1637)
 565, (1650) 615, (1676) 736, (1709) 1004,
 (1711) 1026
 ERCSE (Torda vm.) (1577) 433
 ERDELY (SIEBENBÜRGEN) (1409) 64,
 (1499) 208, (1504 előtt) 228, (1504) 229,
 (1523) 297, (1524) 305, (1529) 346,
 (1529—1530) 351, (1585) 445, (1600) 460,
 461, (1624) 527, (1672) 714, (1673) 716,
 (1680) 750, (1690) 808, (1694) 839,
 (1705) 955, 965, (1708 előtt) 989, (1708)
 996, (1713) 1039, (1715) 1047
 ERLAU (Stájerország) (1701) 898
 ÉRSEKÚJVÁR (NEYHAUSL) (1671) 708,
 (1706) 971, (1711) 1020, 1026, (1713)
 1036, (1714) 1041
 ESZÉNY (Szabolcs vm.) (1497) 203
 ESZTERGOM (STRIGONIUM) (1290) 8,
 (1294) 9, (1384) 31, (1394) 42, (1400)
 46, (1419) 72, (1464) 156, (1504) 230,
 (1505) 232, (1506) 234, (1507) 240,
 (1508) 244, (1513) 261, (1516 előtt) 267,
 (1525) 311, 313, (1526) 324, (1527) 338,
 339, 340, (1542) 374, (1555) 395, (1676)
 739, (1683) 759, (1685) 774, (1702) 910,
 (1705) 949, (1706) 973, (1713) 1125
- FACSET (Temes vm.) (1708) 996
 FEHÉREGYHÁZA (TUNDERSKIR-
 CHEN, Sopron vm.) (1687) 790
 FEJÉR vm. (Erdély) (1697) 864
 FELEGRES (FŐLEGRES, Fejér vm.)
 (1715) 1055, (1717) 1066
 FELHEVIZ (Buda területén) (1290) 8
 FELSOPORUMBAK (Fogarás vm.)
 (1694) 839, (1697) 864
 FELSŐSZENTERZSEBET (Zala vm.)
 (1501) 221
 FERRARA (1448) 111
 FIUME (SANCT VEIT AM PFLAUM)
 (1524) 303, (1525) 308
 FOGARÁS (Fejér vm.) (1673) 716, (1677)
 741, (1690) 808, (1697) 864, (1698) 868,
 (1700) 887, (1716) 1056
 FORCHENSTEIN I. FRAKNO
 FÖLFALU (Bars vm.) (1683) 759
 FRAKNO (FORCHENAU, FORCHEN-
 STAIN, FORCHENSTEIN, VOR-
 CHENSTEIN) (1352) 15, (1653) 634,
 (1659) 680, 681, (1672) 715, (1694) 837,
 (1705) 962, (1718) 1072, (1723) 1079,
 (1728) 1088, (1729) 1094
 FRANCIAORSZÁG (GALLIA) (1581) 436
 FRANKFURT (1674) 723
 FREISTADT I. GALGOC
 FRICZKE, birtok (1633) 548
 FÜRSTENFELD (Stájerország) (1706)
 975, (1709) 1006
 FÜZÉR (Abaúj vm.) (1640) 577
- GÁBORJÁN (Bihar vm.) (1407) 61
 GACZKA (Horvátország, Hercegovina?)
 (1514) 262
 GAJÁR (Pozsony vm.) (1682) 754, 755, 756
 GALANTA (Pozsony vm.) (1652) 628
 GALGOC (FREISTADT, HLOHOVEC,
 Nyitra vm.) (1424) 79, (1506) 234,
 (1518) 271, (1570) 419, (1575) 428, 429,
 (1586) 446, (1593) 451, (1594) 452,
 (1604) 470, (1614) 481, (1639) 572, 573,
 (1641) 585, (1643) 589, 591, (1649)
 607, (1657) 673
 GALSA (Nógrád vm.) (1469) 163
 GALSZÉCS (Zemplén vm.) (1670) 705

- GANYAFALVA (Máramaros vm.) (1420) 74
 GARAMSZENTBENEDEK (Bars vm.) (1654) 657, (1711) 1021
 GELENYES (Szatmár vm.) (1705) 950
 GELLERTHEGY (Buda) (1541) 371
 GENCS (Vas vm.) (1679) 747, (1694) 843
 GERGELYLAKA (Sáros vm.) (1518) 272
 GERMANIA I. NEMETORSZAG
 GINSZ I. KOSZEG
 GISSING I. NEMETÚJVÁR
 GOREBEY (GÖRBÖ, Zala vm.) (1727) 1087
 GOROSZLO, birtok (1500 körül) 214
 GOTSCHNADEN (1522) 293
 GÖMÖR vm. (1746) 1150
 GRAZ (1571) 420, (1648) 604, (1677) 740, (1688) 800, (1706) 979, (1708) 994
 GREBEN (GREBING, szlaviniai vár és uradalma) 980, 981
 GRIBOW (Galicia) (1633) 548, (1635) 562
 GROSTORFF I. KERESZTES
 GUAR (Vas vm.) (1686) 778
 GUNSS I. KOSZEG
 GUSSING I. NEMETÚJVÁR
 GYALU (Kolozs vm.) (1504 előtt) 228
 GYARMAT (Nógrád vm.) (1510) 253
 GYERGYO (Csík vm.) (1690) 808
 GYERTYÁNOS (Vas vm.) (1497) 202
 GYOR JAURINUM, RAAB (1373) 23, (1376—1413) 27, (1451) 117, (1491) 188, (1492) 189, 190, (1495) 196, (1504) 230, (1525) 307, (1538) 365, (1576) 431, (1615) 493, (1616) 502, (1619) 512, (1639) 574, (1648) 603, (1688) 799, 802
 GYULA (Békés vm.) (1529—1530) 351, (1556) 399
 GYULAFEJERVÁR (ALBA, ALBA JULIA, ALBA CAROLINA, WEYSENBERG) (XV. század) 213, (1585) 445, (1600) 460, (1627) 535, (1654) 659, (1655) 669, (1657) 674, (1663) 688, (1668) 701, (1669) 702, (1673) 716, (1680) 751, (1694) 839, (1697) 865, (1698) 870, (1713) 1039, (1735) 1100, (1741) 1145, 1146
 HAINBURG (Alsó-Ausztria) (1402) 52
 HASZON (1647) 601
 HATVAN (1627) 536, (1706) 972
 HAZNOS (Heves vm.) (1488) 181
 HEIDELBERG (1688) 796, 797
 HELMEC (ma: Királyhelmece, Zemplén vm.) (1633) 533
 HERTNEK (Sáros vm.) (1633) 548, (1637) 565, 566
 HEVES vm. (1488) 180, 181, (1706) 972
 HLOHOVEC I. GALGOC
 HODÁSZ (HODIS, Vas vm.) (1699) 873, (1712) 1030, (1713) 1038
 HODOLIN (GÖDING, Morvaország) (1617) 503
 HOLICS (Nyitra vm.) (1593) 451, (1600) 464, (1601) 466, (1602) 467, (1603) 469
 HOMONNA (Zemplén vm.) (1647) 601, (1683) 760, (1684) 772, (1702) 911, (1705) 954
 HONT vm. (1524) 305, (1716) 1059
 HORNSTEIN I. SZARVKO
 HORVATORSZAG—SZLAVONIA (1514) 262, (1515) 266, (1527) 339, (1706) 969, (1708) 992, (1710 előtt) 1018
 HUNYAD vára (1529) 346, (1529—1530) 351
 HUSZT (Máramaros vm.) (1677) 741, (1705) 955, 956, (1707) 987, (1712) 1033
 HYNPPERG (Alsó-Ausztria) (1435) 90
 IKERVÁR (Vas vm.) (1656) 670
 IKLAD (Pest vm.) (1737) 1108
 IKLÖD (Somogy vm.) (1510) 252
 ILLAVA (Trencsén vm.) (1662) 687, (1676) 737, (1680) 751
 IRNFRID (IRKINFRID, szőlődűlő Sopron határában) (1458) 144
 ITALIA I. OLASZORSZAG
 IVANKAFALVA (Túróc vm.) (1424) 79
 JAJKA (Bosznia) (1507) 238
 JANUK (Pozsony vm.) (1400) 46
 JUTA (Somogy vm.) (1510) 252
 KABOLD (KOBERSTORFF, Sopron vm.) (1589) 448, (1616) 499, (1640 k.) 578, (1653) 634, (1656) 672, (1672) 715, 884, (1718) 1069, (1729) 1094, (1739) 1112, 1120
 KACSFALVA (Baranya vm.) (1401) 51
 KADARKUT (Somogy vm.) (1514) 252
 KAIRO (1671) 708
 KALOCSA (1704) 937
 KANIZSA (CANISCHA, Zala vm.) (1638) 569, (1672) 711, (1688) 798, (1689) 805, (1727) 1087
 KAPI (Győr vm.) (1671) 709
 KÁPOLNA (Fejér vm.) (1379) 29
 KAPUVÁR (Sopron vm.) (1492) 193, (1648) 603, (1685) 775
 KARÁNSEBES (Temes vm.) (1521) 281
 KASSA (1513) 261, (1671) 710, (1673) 717, 718, 719, (1678) 742, (1683) 760, (1695) 845, 847, (1702) 911, (1705) 959
 KAZA (Borsod vm.) (1408) 62
 KECZER (Tolna vm.) (1510) 252
 KELEMEN-TELKE (Erdély) (1670) 1171
 KEMEND (Zala vm.) (1294) 10
 KEMENESALJA (Vas vm.) (1704) 939, (1727) 1087

- KERESZTES (GROSTORFF) (Vas vm.) (1711 előtt) 1018
 KERESZTÚR (Vas vm.) (1501) 221, (1648) 603, (1664) 689
 KERESZTÚR (KREUTZ, CREUTZ, Sopron vm.) (1560) 408, (1668) 700, (1701) 898, (1729) 1094, (1730) 1095
 KÉSMÁRK (Szepes vm.) (1496) 201, (1703 után) 933
 KESZTHELY (KISTELL) (1443) 105, (1500) 218, (1711 előtt) 1018, (1727) 1087
 KEVE (Keve vm.) (1481) 173
 KEWLDER (Somogy vm.) (1510) 252
 KIS-ARLÓ (Borsod vm.) (1495) 197
 KISASSZOND (Somogy vm.) (1510) 252
 KISBAROMLAK (Sopron vm.) (1672) 711
 KISBILIC (1630) 539
 KISHONT vm. (1533) 358
 KISKOMÁR (Somogy vm.) (1646) 597
 KISMARTON (EISENSTADT) (1373) 24, (1511) 258, (1518) 275, (1524) 303, (1526) 325, 326, (1528) 342, (1544) 376, (1544—1546) 378, (1569) 418, (1599) 457, (1622) 517, (1623) 518, 519, 523, (1627) 537, (1632) 544, (1640) 579, 580, (1641) 586, (1642) 587, (1650) 613, 614, (1652) 628, (1653) 629, 630, 631, 632, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, (1654—1655) 651, 652, 653, 654, 655, 658, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 667, (1659) 681, (1768) 744, (1687) 784, 785, (1690) 806, (1691) 818, (1692) 825, 828, 829, (1693—1695) 835, 836, 850, (1696) 854, (1698) 867, (1702) 919, (1702 után) 921, (1703) 922, 924, 930, (1705) 962, (1709) 1011, (1710) 1014, (1712) 1032, (1720) 1074, (1722) 1078, (1723) 1079, 1080, 1081, (1726) 1086, (1729) 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, (1733) 1098, (1736) 1104, 1105, 1106, (1738) 1110, 1739) 1113, 1118
 KIS-PETRI (Kolozs vm.) (1669) 702
 KISTAPOLCSÁNY (Bars vm.) (1706) 969
 KISTELL I. KESZTHELY
 KISVÁRDA (Szabolcs vm.) (1508) 249
 KOBERSTORFF I. KABOLD
 KOLOZS vm. (1669) 702
 KOLOZSMONOSTOR (1481) 173
 KOLOZSVÁR (1481) 173, (1581) 436, (1600) 460, (1601) 465, (1705) 951
 KOMÁROM (1448) 112, (1560) 409, (1579) 435, (1614) 481, (1616) 502, (1718) 1067
 KONSTANTINÁPOLY (1555) 394, (1575) 430, (1615) 489, (1669—1670) 703, (1671) 708, (1706) 967
 KONSTANZ (1426) 82, (1442) 103
 KORETIN (KOJETIN, Morvaország) (1551) 389
 KORNISRUSZKA (1645) 595
 KORONCÓ (Győr vm.) (1636 után) 564
 KOROTNA vára (1510) 252
 KORPONA (Hont vm.) (1701) 898
 KOZARD (Nógrád vm.) (1408) 62
 KÖLN (1401) 50, (1403) 55, (1404) 57
 KÖPCSENY (KITTSEE, KÜTSEE, Mooson vm.) (1568) 417, (1649) 608, (1692) 825, (1696) 853, (1701) 897, 903
 KÖRMEND (CURMEND, Vas vm.) (1300 körül) 11, (1638—1639) 570, (1690) 814, (1691) 821, (1694) 842, (1695) 844, (1696—1700) 857, 876, 889, (1701) 899, 902, (1702) 906, 920, (1703) 925, 926, (1704) 938, (1709) 1006, (1713) 1035
 KÖRMÖCBÁNYA (1524) 305
 KÖRÖSPATAK (Erdély) (1690) 808, (1701) 893
 KÖRÖSSZEG (Bihar vm.) (1511) 255, 259
 KÖSZEG (KUZEG, GINSZ, GUNSS, Vas vm.) (1300 körül) 11, (1406) 60, (1413) 68, (1511) 258, (1544) 376, (1544—1546) 378, (1565) 1*, 2*, 3*, 4*, (1599) 457, (1659) 679, (1668) 700, (1679) 747, (1690) 811, (1698) 869, (1702) 912, (1705) 963
 KRAJNA (1683) 757
 KRAKKÓ (1521) 282, (1531) 356, (1551) 386, (1583) 443, (1594—1600) 453, (1600) 461, (1633) 547, 548, (1635) 562, (1705) 952, (1706) 974
 KREMS (1683) 763
 KRUMBACH (KRUMPPACH, Alsó-Ausztria) (1503) 227
 KÜKÜLLÖ vm. (1700) 887
 LACKENBACH I. LAKOMPAK
 LADOMIR (Zemplén vm.) (1675) 729
 LAJTAÚJFALU (NEUFELD, NAI-FELD) (1672) 711, (1691) 823, (1700) 888, (1739) 1114, 1115, 1116, 1117, 1119
 LAKOMPAK (LACKENBACH, Sopron vm.) (1558) 405, (1599) 458, (1647) 602, (1652) 625, (1653) 634, (1659) 681, (1661) 685, (1672) 715, (1692) 825, (1696) 853, (1712) 1029, (1729) 1091, 1092, 1094, (1739) 1120
 LANDAU (Németország) (1704) 940
 LÁNDORFJÉRVÁR I. NÁNDORFJÉRVÁR
 LANDSHUT (Németország) (1426) 82
 LÁNZZSÉR (1558) 405, (1605) 472, (1653) 634, (1672) 715
 LAXENBURG (Alsó-Ausztria) (1719) 1073

- LEEZ, birtok (Borsod vm.) (1338) 14
 LÉGRÁD (Zala vm.) (1676) 738
 LEININGEN, Rajna menti grófság (1096) 2
 LEIPZIG I. LIPCSE
 LÉKA (LOKEHAUSZ, LEUKA, Vas vm.) 689, (1701) 900, 901
 LELESZ (Zemplén vm.) (1420) 74, (1453) 124, (1499) 207
 LEMPACH (Alsó-Ausztria) (XV. század eleje) 49
 LENDVA (Zala vm.) (1711 előtt) 1018, (1717) 1064, (1718) 1071, (1727) 1087
 LENGYELORSZÁG (POLONIA) (1098) 3, (1499) 208, (1572) 424, (1583) 443, (1600) 461, (1635) 562, (1637) 565, (1647) 601, (1675) 729, (1677) 741, (1690) 808, (1691) 819, (1695) 849, (1701) 904, 905, (1705) 950, 952, 957, 959, 960, (1708) 998, (1710 körül) 1019
 LESNEK (Hunyad vm.) (1661) 686
 LETOVICZ (1685) 774
 LÉVA (Barcs vm.) (1498) 206, (1702) 915, (1713) 1036, (1714) 1041, 1042, (1715) 1046, 1048, 1049, 1051, 1052, 1054, (1716) 1059, (1718) 1067
 LINZ (Felső-Ausztria) (1529) 348, (1649) 606
 LIPCSE (LEIPZIG) (1691) 818
 LIPPA (Arad vm.) (1426) 82, (1556) 399
 LISKO (Lengyelország) (1647) 601
 LISZKA (Zemplén vm.) (1708 előtt) 989
 LOGOD (LOGOTH, Buda területén) (1390) 39
 LÓSZ (LSTORF, Sopron vm.) (1658) 677, (1698) 869
 LÓCSE (1594—1600) 453, (1680) 751
- MAGLÓD (Pest vm.) (1737) 1109
 MAGYARBRÓD (HUNNO-BROD, UHERSKY BROD, BARAD, Morvaország) (1583) 443, (1624) 526, 528, (1649) 607, (1674—1675) 722, (1675—1676) 726, (1676—1677) 734
 MAGYARÓVÁR (ALTENBURG) (1711) 1024, (1747) 1153
 MAINZ I. MENCZ
 MAKOVICA vára (Sáros vm.) (1645) 594
 MANKÓBÜK (Sopron vm.) (1618) 508
 MANNHEIM (Németország) (1704) 940
 MÁRAMAROS vm. (1420) 74, (1690) 808, 809, (1691) 816, (1718) 1127, (1726) 1135, (1752) 1155
 MÁRAMAROSSZIGET (1708) 998
 MARBURG (Stájerország) (1464—1465) 157
 MARCALI (MORZEL, Somogy vm.) (1727) 1087
 MARCHEGKH (Alsó-Ausztria) (1518) 275
 MAROS (1582) 440
- MÁRTONFALVA (Bihar vm.) (1511) 255, 259
 MÁTRA (1627) 536
 MEGGYES (MEDVES, Sopron vm.) (1385) 34, (1435) 90
 MEGGYES (Szatmár vm.) (1550) 385, (1705) 953
 MEGYEHIDA (Vas vm.) (1497) 202
 MENCZ (MAINZ) (1426) 82
 MIHÁLD (Somogy vm.) (1510) 252
 MINCKENDORFF (1698) 869
 MISKOLC (1518) 278, (1701) 898, (1703 után) 933, 934, (1727) 1136
 MODOR (MODRA, Pozsony vm.) (1704) 942
 MODENA (1503) 225, (1507) 241, (1649) 605
 MOHÁCS (1526) 330, 331, 332
 MOLDAVA (1600) 461, (1690) 808, (1691?) 824, (1705) 955
 MONAK (1407) 61
 MONOSTOR (1400) 46, (1402) 51
 MONYORÓKEREK (EBERAU, Vas vm.) (1492) 189, (1683) 763, (1687) 787
 MORVAORSZÁG (MORAVIA, MÄHREN) (1384 körül) 33, (XV. század) 211, (1539) 366, (1551), 389, (1568) 417, (1581) 437, (1614) 481, 483, (1616) 499, (1635) 561, (1649) 607, (1657) 673, (1682) 754, 755, 756, (1683) 765, (1684) 769, 771, (1687) 790, (1691) 819, (1704) 946, (1724) 1083
 MOSON vm. (1495) 196, (1678) 743, (1712) 1123, (1713) 1124, (1747) 1153
 MUNKÁCS (1638) 571, (1678) 742, (1695) 849, (1702) 908, 916, (1705) 950, 960, (1707) 987, (1708) 995, 999, (1710 körül) 1019
- NÁDASD (Borsod vm.) (1488) 181
 NAGYARLÓ (Borsod vm.) (1495) 197
 NAGYBÁNYA (Szatmár vm.) (1664) 691, (1705) 960
 NAGYFALU (Baranya vm.) (1401) 51
 NAGYKÁROLY (Szatmár vm.) (1706) 966, 970, (1707) 985
 NAGYLÓNYA (Bereg vm.) (1707) 983
 NAGYMARTON (MÄRTERSTORF, MATTERS DORF) (1530) 352, (1565) 1* 3*, 4*, (1571) 420, 422, 423, (1635) 561, (1641) 586, (1642) 587, (1647) 602, (1653) 634, (1659) 680, 681, (1687) 785, (1692) 828, 829, (1694) 837, (1710) 1015, (1728) 1088, (1731) 1096, 1097, (1738) 1111
 NAGYMIHÁLY (Zemplén vm.) (1493) 194, (1671) 707, (1672) 712
 NAGYSZEBEN (CIBINIUM) (1481) 173, (1492) 191, 192, (1499) 208, (1635) 562, (1716) 1056
 NAGYSZOMBAT (TYRNAVA, TIR-

- NA) (1389—1396) 38, (1394) 41, (1397) 43, (1456) 133, (1494) 195, (1495) 196, (1500) 217, (1522) 293, (1529) 347, 349, (1539) 366, (1565) 414, (1582) 442, (1614) 480, (1617) 503, 504, (1624) 527, (1626) 532, (1627) 534, (1652) 628, (1674) 723, (1685) 774, (1702) 918
- NAGYSZÖLLÖS (1620) 513, (1646) 597
- NAGYVÁRAD I. VÁRAD
- NAGYVÁZSONY (Veszprém vm.) (1722) 1076
- NÁNDOR (Pest vm.) (1290) 8
- NÁNDORFEJÉRVÁR (LÁNDORFEJÉRVÁR, ma: BELGRÁD) (1505) 232, (1524) 306, (1655) 669, (1669) 702, (1691 ?) 824, (1699) 874, (1705) 953, (1706) 967, 969, 971
- NASSIKA (1616) 499
- NEEC (Buda területén) (1290) 8
- NEGYVEN (NEGVEN, birtok, Baranya vm.) (1401) 51
- NEMESBIKK (Borsod vm.) (1657) 675
- NEMESKÉR (Sopron vm.) (1659) 679, (1739) 1119
- NEMETHET (birtok, Pozsony vm.) (1400) 46
- NÉMETORSZÁG (GERMÁNIA, IMPERIUM ROMANUM) (1096) 1, (1406) 60, (1426) 82, (1581) 436, (1690) 813
- NÉMETUJVÁR (GÜSSING, GISSING, Vas vm.) (1614) 481, (1634) 558, (1637) 567, (1657) 673, (1678—1679) 745, (1684) 766, 767, (1685) 776, (1686) 777, (1693—1695) 835, 842, (196) 855, (1696—1700) 857, 862, 866, (1703 után) 932, (1707) 984, (1708) 994, (1709) 1006, (1711) 1022, 1023, 1208, (1727) 1087
- NEUBURG (1560—1570 között) 411
- NEUFELD (NAIFELD) I. LAJTAUFALU
- NEUHAUS I. DOBRA
- NEUNKIRCHEN (Ausztria) (1427—1428) 84
- NEUNBURG (1367) 22
- NEUSIEDEL (NEZSIDER, Moson vm.) (1701) 904
- NIKÁPOLY (1699) 874
- NIKOLSBURG (Morvaország) (1678) 744, (1687) 789, (1690) 806, 812, (1694) 840, (1702) 919, (1704 körül) 948, (1720) 1074
- NÓGRÁD vm. (1508) 244, (1524) 305, (1627) 536
- NYÉK (Sopron vm.) (1612) 476
- NYÍREGYHÁZA (Szabolcs vm.) (1762) 1160
- NYITRA vm. (1424) 79, (1506) 234, (1518) 271, (1522) 291, (1524) 305, (1586) 446, (1587) 447, (1593) 451, (1600) 464, (1601) 466, (1602) 467, (1603) 469, (1649) 609, (1657) 673, (1696) 853, (1705) 960, (1726) 1134
- NYN (Somogy vm.) (1510) 252
- ÓBUDA (1507) 241, (1541) 371, (1715) 1050
- OFEN I. BUDA
- OLASZORSZÁG (ITALIA) (1572) 424, (1581) 436
- OLMÜTZ (Morvaország) (1551) 389
- ONOD (Borsod vm.) (1707) 985
- ORBAVA (Horvátország) (1647) 601
- OROSZLANKO vára (1708) 990
- OROSZVEG (Bereg vm.) (1708) 995
- OSZLANY (Bars vm.) (1683) 759
- ÓVÁR (Vas vm.) (1599) 457, (1649) 606, (1650) 614
- ÖKÖRMEZO (Máramaros vm.) (1707) 987
- ORSEG (1552—1553) 392
- ÖSTERREICH I. AUSZTRIA
- PALESZTINA (1555—1556) 398
- PALOTA (Veszprém vm.) (1542 körül) 373, (1717) 1065
- PANNONIA (1096) 1, 2, (1098) 3
- PAPA (Veszprém vm.) (1704) 939, (1713) 1037
- PAR (PAAR, Tolna vm.) (1510) 252
- PARIS (1175) 4
- PASZTÓ (Heves vm.) (1408) 62, (1488) 180, 181
- PATA (Heves vm.) (1705) 959
- PATAVIA (PADUA) (1419) 72
- PAUMGARTEN I. BAUMGARTEN
- PECEL (Pest vm.) (1737) 1107
- PECHLAR (Alsó-Ausztria) (1404) 57
- PECS (Baranya vm.) (1513) 261, (1692) 826
- PECSENYED (PÖTSCHING, Sopron vm.) (1723) 1079
- PÉCSVÁRAD (Baranya vm.) (1401) 51
- PEETH vára (Bánság) (1521) 281
- PERCHTOLSTOFF I. BERCHTOLDTS-DORF
- PEST (1458—1490) 147, (1504) 229, (1513) 261, (1525) 311, 312, 316, (1526) 324, (1529) 348, (1547) 380, (1556) 400, 401, (1558) 406, (1600) 462, (1650 körül) 618, (1715) 1053, (1746) 1151
- PEST-PILIS-SOLT vm. (1737) 1141
- PETRI (Szabolcs vm.) (1708) 999
- PETRINYA határvidék (1706) 975
- PETROC (Vas vm.) (1501) 221
- PETTERSDORF (Sopron vm.) (1659) 680
- PETHYEN (Szatmár vm.) (1524) 300
- PEZZE (Somogy vm.) (1510) 252
- PINKAFŐ (PINGGFELT, Vas vm.) (1710) 1016
- PINKA—MISKE (MISCHENDORF, Vas vm.) (1711) 1028

PLUMAU (birtok, Pozsony vm.) (1400) 46
 PODHERING (Bereg vm.) (1702) 908
 PÓKA (Erdély) (1585) 445
 POLCA (Somogy vm.) (1510) 252
 PORNO (Vas vm.) (1740) 1121
 PORUMBÁK (Fogarás vm.) (1697) 864,
 (1698) 868
 POSFALVA (Sáros vm.) (1436) 91
 POTHOL (Somogy vm.) (1510) 252
 POTTENDORF (Alsó-Ausztria) (1634)
 555, (1662) 684
 PINCEHELY (PINTZEHELLE, Tolna
 vm.) (1727) 1087
 POZSONY (PRESBURG, PRESPURK,
 PRESPURCH, PRESPURKG,
 PRESSPUERG, PREZPURK, PRES-
 PUERCH, PRESPURCK) (1361) 19,
 1376—1378) 26, (1376—1413) 27, (1384
 k.) 33, (1388) 37, (1394) 41, (1397) 44,
 (1400) 46, 47, 48, (XV. sz. eleje) 49,
 (1402) 52, (1403) 56, (1419) 72, (1422)
 75, (1423) 78, (1427—1428) 84, (1437)
 92, (1452) 118, (1453) 125, (1456)
 133, (1464) 156, (1496) 200, (XV. szá-
 zad) 211, (1500) 217, 218, (1513) 261,
 (1522) 294, (1524) 298, 299, (1540) 367,
 (1544—1545) 377, (1545) 379, (1549)
 381, 382, 383, (1552) 390, (1568) 416,
 417, (1570) 419, (1572) 425, (1575) 428,
 429, (1576) 432, (1582) 439, (1583) 443,
 (1599) 457, (1614) 481, (1623) 519, 520,
 521, (1624) 526, 527, (1625) 531, (1626)
 532, (1627) 534, (1637) 565, (1638) 568,
 (1639) 574, (1641) 586, (1643) 592,
 (1650) 614, 619, (1651) 622, (1654)
 656, (1657) 676, (1659) 680, (1664) 693,
 (1673) 717, 719, 721, (1674) 724, 725,
 (1675) 731, 732, (1676) 735, 737, (1677)
 740, (1682) 754, 755, 756, (1683) 763,
 765, (1684) 768, 769, 770, 771, (1687)
 789, 790, 792, (1688) 796, 797, (1691)
 819, (1695) 850, 880, (1700 körül) 881,
 891, (1701) 900, 901, (1702) 918, 919,
 (1703) 931, (1708) 990, 992, (1709) 1007,
 (1710) 1014, (1710—15) 1017, 1018,
 1024, 1025, 1032, (1717) 1062, (1722)
 1077, (1724) 1083, (1727) 1087, (1729)
 1089, (1731) 1096, 1097, (1735) 1101
 POZSONY vm. (1495) 196, (1500) 218,
 (1505) 232, (1655) 666, (1733) 1137,
 (1742) 1148, (1758) 1159, (1763) 1161,
 (1764) 1162
 POZZING I. BAZIN
 PRAGA 3, (1437) 92, (1522) 290, (1544)
 376, (1552) 390, (1606) 473, 474, (1611)
 475, (1617) 507, (1623) 522, (1687) 792,
 (1704) 946
 PRODERSDORF I. VULKAPORDÁNY
 QUVIN szigete (1558) 407

RAAB I. GYÖR
 RÁCKEVE (Pest vm.) (1713) 1037
 RAD (RAAD, Somogy vm.) (1510) 252
 RADKERSBURG I. REGEDE
 RADNOT (Küküllő m.) (1672) 714, (1694)
 839, (1700) 887
 RAHOCA vára (RAHOLCA, Körös vm.)
 RAJEC (Trencsén vm.) (1662) 687
 RAJNA (RHENUS folyó) (1096) 2
 RAKICSÁNY (Vas vm.) (1693—1695)
 835, 842
 RAKOS (1452) 118, (1497) 204, (1525) 311,
 321
 RANISCH-i dűlő (Sopron vm.) (1454)
 128
 RAYFAL, balti dűlő (1417) 70
 RECHNITZ I. ROHONC
 REGEDE (RADKERSBURG) (1480) 170
 REGENSBURG (Németország) I, (1374)
 1172
 REKA (Horvátország) (1514) 262
 REPCESEMERÉ (Sopron vm.) (1697)
 861
 REUTTENAU (TREUTTENAU) ura-
 dalom (1696) 851
 REVISTYE vára (Bars vm.) (1498) 206
 RICZING (Sopron vm.) (1661) 635
 RIMASZOMBAT (Gömör vm.) (1533)
 358, (1630) 538
 ROHONC (RECHNITZ, Vas vm.) (1599)
 548, (1600) 459, (1615) 488, 492,
 (1632) 544, (1650 körül) 616, (1652)
 625, (1652—1653) 627, (1653) 634,
 636, 638, (1654) 655, (1675) 727,
 (1676) 738, (1677) 740, (1678—1679)
 745, (1679) 746, (1681) 753, (1683)
 758, 761, 762, (1684) 766, (1685) 773,
 776, (1686) 777, 782, (1688) 794, 795,
 798, 801, (1689) 803, 804, 805, (1690)
 810, 811, (1691) 817, (1692) 830, (1693)
 832, (1693—1695) 835, (1696) 855, 856,
 (1697) 859, 860, 862, (1698) 866, (1700—
 1702) 886, 912, (1703) 924, 926, 930,
 932, (1704) 935, 936, 939, 941, 945,
 (1706) 977, 978, 979, 980, (1708) 992,
 (1709) 1006, 1007, 1008, (1710—1715)
 1017, 1018, (1712) 1030, 1031, 1034,
 (1713) 1040, (1714) 1043, (1716) 1058,
 (1720) 1074, (1722) 1077, (1727) 1087
 ROMA (1577) 434
 RUMAN domb (Buda területén) (1290) 8
 RUSZT (Sopron vm.) (1739) 1143
 SAFED (Palesztina) (1555—1556) 398
 SAJO folyó (1701) 898
 SALM (Belgium) (1560—1570 között) 411
 SALZBURG (Ausztria) (1526) 332
 SANCT VEIT AM PFLAUM I. FIUME
 SANDEC vára (Galícia) (1633) 548

- SAND MAREIN I. SOMORJA
 SARMONOSTOR (Heves vm.) (1671) 710
 SAROS vm. (1436) 91, (1635) 562, (1637) 565, 566, (1676) 736
 SAROSLAK (Vas vm.) (1703 után) 932
 SÁROSPATAK (Zemplén vm.) (1680) 748, (1701) 894
 SÁRROD (Sopron vm.) (1648) 603
 SARVAR (Vas vm.) (1492) 193, (1552) 391, (1560) 409, (1656) (670, (1672) 711, (1690) 807, (1692) 827, 831, (1701) 897
 SASSIN (SASVAR, Nyitra vm.) (1572) 425, (1593) 451, (1600) 464, (1601) 466, (1602) 467, (1603) 469
 SATORALJAUJHELY (Zemplén vm.) (1419) 73, (1657) 673, (1705) 959, 963
 SCHLAINING I. SZALONAK
 SCHUET (CSALLÓKÖZ) (1404) 57
 SEGESVÁR (Erdély) (1705) 953
 SELBENDORFF (SELDORF), birtok (1400) 46, 52
 SELMECBANYA (Hont vm.) (1522) 294, (1524) 305
 SEMPTE vára (Nyitra vm.) (1423) 78, (1505) 232, (1539) 366
 SIEBENBÜRGEN I. ERDÉLY
 SIMONTORNYA (SCHEYMTHOREN, Tolna vm.) (1518) 272, (1706) 972, (1711 előtt) 1018
 SINIGALLIA (Italia) (1649) 605
 SOMOGY vm. (1723) 1133
 SOMORJA (SAND MAREIN IN DER SCHUET) (Pozsony vm.) (1404) 57
 SOPRON (SUPRUNIUM, OEDENBURG, ÖDENBURKCH, OEDENBURG, OEDENWURG, EDNBURG) (1365) 20, (1367) 22, (1374) 47, (1376) 25, (1379) 28, (1385) 34, (1403—1415) 38, (1401) 50, (1403) 54, (1404) 58, (1405) 59, (1408) 63, (1409) 64, (1410) 65, 66, (1412) 67, (1413) 68, 69, (1417) 70, (1418) 71, (1422) 75, 76, (1423) 77, (1425) 80, (1426) 81, (1427) 83, (1427—1428) 84, (1429) 85, 86, (1433) 87, (1434) 88, 89, (1437) 93, (1438) 94, (1439) 96, (1439—1440) 97, (1440) 99, 100, (1441) 101, (1442) 102, 104, (1443) 105, (1444) 108, (1447) 109, (1449) 113, (1451) 117, (1452) 118, 119, 120, 122, (1453) 126, 127, (1454) 128, (1455) 130, (1456) 131, 132, 134, 135, 136, 137, 138, (1457) 139, (1458) 142, 143, 144, 145, (1459) 150, 151, (1461) 152, (1463) 153, 154, (1464) 155, (1464—1465) 157, (1466) 159, (1467) 160, (1468) 161, (1468—1469) 162, (1470) 164, 165, (1481) 171, (1483) 176, (1486) 178, (1489) 184, (1496) 200, (1498) 205, (1499) 210, (1501) 220, (1502) 223, (1503) 226, 227, (1504) 231, (1506) 235, (1507) 236, (1508) 246, (1510) 254, (1511) 257, (1514) 263, (1517) 269, (1518) 270, 273, (1518—1522) 274, (1520) 279, (1521) 283, 284, 285, 286, 287, 288, (1522) 289, 292, (1523) 296, (1524) 299, 302, 304, (1524—1525) 301, (1525) 307, 309, 314, 315, (1526) 326, 329, (1527) 337, (1528) 342, 343, (1529) 344, 345, 350, (1530) 352, 353, (1531) 355, (1532) 357, (1536) 362, (1538) 364, (1541) 368, 369, (1560) 408, (1597) 455, (1614) 482, (1632) 544, (1647) 602, (1659) 679, 682, (1664) 692, (1670) 706, (1672) 711, (1690) 811, (1691) 820, (1694) 841, (1698) 869, (1701) 897, (1703) 927, (1705) 963, (1711 előtt) 1018, (1739) 1116, (1374) 1172
 SOPRON vm. (1735) 1101, (1739) 1116, 1117, 1119
 SOVAR (Sáros vm.) (1676) 736
 SÓJTÓR (Sopron vm.) (1648) 603
 SPANYOLORSZAG (HISPANIA) (1581) 436, (1600) 463
 SPILBERG (Morvaország) (XV. század) 211
 SPOMBERG, szőlőhegy (Sopron vm.) (1536) 362
 STAJERORSZAG (STEYER, STAYR) (1352) 15, (1367) 22, (1677) 740, (1696) 851, (1701) 900, (1704 után) 947, (1706) 979, 980, 981, (1709) 1007, (1711 előtt) 1018
 STINKENPRUN (Sopron vm.) (1650) 614
 STOMFA (STAMPFEN, Pozsony vm.) (1683) 764, (1722) 1075
 STRAZNICE (Morvaország) (1542 körül) 373
 STEBERSDORF (MICSKE, Vas vm.) (1727) 1087
 STUBUCH (szőlőterület Budán) (1384) 32
 SUATLON (Morvaország) (1614) 483
 SÜMÉG (Zala vm.) (1510) 252, (1699) 875, (1708) 994, (1711 előtt) 1018
 SABÁC (ZABAS) (Jugoszlávia) (1505) 233
 SZABOLCS vm. (1762) 1160
 SZADVAR (Torna vm.) (1680) 784
 SZAIBERSDORF (Vas vm.) (1656) 671
 SZAK (Komárom vm.) (1477) 168
 SZAKOLCA (Nyitra vm.) (1538) 365, (1540) 367, (1568) 417, (1581) 437, (1684) 768, 769, 770
 SZAKONY (ZACKERSDORF, Sopron vm.) (1614) 482
 SZALÁNC (Abaúj vm.) (1497) 203
 SZALONAK (SCHLAINING, SCHLÄ-NING, SCHÄNING, Vas vm.) (1504) 230, (1599) 458, (1652) 624, (1653) 637, (1654) 660, (1680) 752, (1683) 761, 762, (1685) 773, (1686) 782, (1689) 803, (1693—1695) 835, 848, 851,

- (1704) 936, 941, 943, (1704 után)
947, (1706) 976, 977, 979, 981,
(1707) 984, (1708) 997, (1709) 1009,
1010, (1710) 1016, (1711) 1022, 1023,
1028, (1712) 1030, 1031, (1714) 1043
SZALONIKI (THESSALONIKI) (1600)
463
SZANTÓ (Zala vm.) (1624) 529
SZARAZVAM (MILIDORF, Sopron
vm.) (1723) 1079
SZARD (Somogy vm.) (1510) 252
SZARVA, birtokos (Pozsony vm.) (1500)
218
SZARVKÓ (HORNSTAIN, Sopron vm.)
(1619) 823, (1700) 888, 890, (1729) 1094
SZASZORSZAG (SAXONIA, SACH-
SEN) (1687) 788, 791
SZATMAR vm. (1524) 300, (1633) 547,
(1705) 950, (1708) 1000
SZE BEN I. NAGYSZE BEN
SZECS (Zemplén vm.) (1670) 705
SZECSENY (Nógrád vm.) (1703) 927,
(1706) 974
SZEDERKENY (Borsod vm.) (1675) 733
SZEGED (1554) 393, (1719) 1073
SZEHALOM (Bihar vm.) (1511) 255,
259
SZEKESFEHERVÁR (1379) 29, (1487)
179, (1488) 183, (1513) 261, (1518) 272,
(1526) 327, (1752) (1156), (1755) 1158
SZEMPC (Pozsony vm.) (1655) 666
SZEND (Komárom vm.) (1477) 168
SZENICE (Nyitra vm.) (1538) 365, (1616)
503
SZENTAGOTA (Fejér vm.) (1518) 272
SZENTBENEDEK I. GARAMSZENT-
BENEDEK
SZENTE (SEMPTE, Nyitra vm.) (1705)
957, 958
SZENTGOTTHARD (1704) 937, 938,
(1711 előtt) 1018
SZENTGROT (1676) 738, (1687) 787,
(1727) 1087
SZENTGYÖRGY (Pozsony vm.) (1384
körül) 33, (1400) 46, (1438) 94, (1673)
720, (1719) 1128, (1734) 1138, 1139,
(1742) 1147, (1746) 1152, (1750) 1154,
(1770) 1163
SZENTJAKAB (Heves vm.) (1488) 180,
181
SZENTKIRÁLY (Somogy vm.) (1510) 252
SZENTMARTON (Szombathely része)
(1499) 207
SZENTMIKLOS (1646) 599, (1678) 742,
(1708) 995
SZENTPETER (Borsod vm.) (1408) 62
SZEPES vm. (1527) 339, (1560) 615,
(1673) 717, 718, 719, (1683) 757, 759,
(1684) 772, (1695) 847, (1701) 894,
(1702) 911
SZERED (Pozsony vm.) (1505) 232
SZIGET (Máramaros vm.) (1705) 955,
(Somogy vm.) (1727) 1087
SZIGETVÁR (SIGIDWAHR, Somogy
vm.) (1711 előtt) 1018
SZIKSZO (Abaúj vm.) (1702) 907
SZILEZIA (1691) 819
SZILINCS (Pozsony vm.) (1456) 133
SIROK (Heves vm.) (1706) 972
SZLAVONIA I. HORVÁTOR SZAG—
SZLAVONIA
SZOKOLYA (Hont vm.) (1705) 964
SZOMBATHELY (1536) 361, (1551) 368,
(1571) 421, (1583) 444, (1615) 493, (1617)
506, (1620) 513, (1643) 590, (1646) 597,
(1664) 690, (1667) 698, 699, (1686—1689)
783, 793, 795, (1690) 807, (1694) 838,
841, (1696) 852, (1697) 859, (1698) 872,
(1703) 926, 929, (1704) 941, (1708) 997,
(1711 előtt) 1018, (1712) 1034, (1722)
1129, (1723) 1130, (1727) 1087, (1735)
1140, (1788) 1166
SZOMSZEDVÁRA (1534) 359
SZÖGLIGET (SZIGLIGET, Zala vm.)
(1706) 972
SZÓKEFOLD (Szombathely része) (1620)
514
SZÖRENYSEG (1521) 281
TÁBOR (BÉCS külvárosa) (1709) 1006
TÁLLYA (Zemplén vm.) (1702) 907
TAPOLCSANY (Nyitra vm.) (1649) 607,
(1662) 687
TARCSA (Vas vm.) (1710) 1015
TARNOGOROD (Lengyelország) (1635)
563
TATA (Komárom vm.) (1409) 64, (1477)
168, (1506) 234, (1510) 253
TELKY (Pilis vm.) (1194) 5
TEMESVÁR (1556) 399, (1706) 971
TERGOVISTYE (1481) 173
THEDYOD (Pozsony vm.) (1495) 196
TIGURIUM I. ZÜRICH
TIRNA I. NAGYSZOMBAT
TISZA folyó (1706) 972, 973
TOKAJ (Zemplén vm.) (1680) 748
TOLNA vm. (1510) 252
TAPOLCA (TOPPOZEN, TOPATZEN,
DEPAZEN, Zala vm.) (1727) 1087
TORDA (1669) 702
TORNOC (Nyitra vm.) (1705) 949
TORONY (Vas vm.) (1703) 924
TÖTFALU (Buda mellett) (1390) 39
TÖTORSZAG (1518) 271
TÖRÖKORSZAG (1521) 281, (1541) 370,
(1657) 673, (1706) 973
TÖTTÖS (THYTHEWS, Somogy vm.)
(1510) 252
TRENCSÉN vm. (1524) 305, (1551) 389,
(1657) 673, (1672) 713, (1708) 990

TUNDERSKIRCHEN I. FEHÉREGY-
HAZA
TUROC vm. (1524) 305, (1630) 539
TYRNAVIA I. NAGYSZOMBAT
UGOCSA vm. (1723) 1131, (1785) 1164,
1165
UHERSKÝ BROD I. MAGYARBRÓD
UJGALGOC (Nyitra vm.) (1649) 609,
(1657) 673
UJHELY I. SATORALJAÚJHELY,
VAGÚJHELY
ÚJVAR I. ERSEKÚJVAR, NEMET-
ÚJVAR
UNG vm. (1493) 194
UNGVAR (1493) 194, (1683) 757, 759,
(1705) 958, (1707) 982
USZFALVA (Sáros vm.) (1635) 562,
(1637) 565, 566
VAC (Pest vm.) (1469) 163, (1565) 414,
(1572) 426
VAGÚJHELY (Nyitra vm.) (1614) 481,
483, (1618) 508, (1624) 526, 528, (1674—
1675) 722, (1675—1676) 726, (1676—
1677) 734, (1708) 990
VAMOS (Borsod vm.) (1701) 898
VARAD (NAGYVARAD, Bihar vm.)
(1407) 61, (1489) 185, (1513) 261, (1536)
363
VARADOLASZI (Bihar vm.) (1515) 265
VARALJA (Pozsony vm.) (1764) 1162
VARASD (Horvátország) (1710) 1013
VARDA (Somogy vm.) (1510) 252
VARSO (1701) 905
VAS vm. (1406) 60, (1497) 202, (1501) 221,
(1551) 388, (1697) 858, (1706) 975, (1723)
1130
VASVÁR (Vas vm.) (XIII. század első
fele) 7, (1294) 10, (1385) 34, (1393) 40,
(1501) 221, (1544—1545) 377, (1545)
379, (1583) 444, (1643) 590, (1650) 613,
(1667) 698, (1697) 859, (1712) 1030
VELENCE (VENEZIA) (1317) 13, (1514)
262, (1573) 427, (1677) 740
VENEZIA I. VELENCE
WETTENDORF (VÉP, Vas vm.) (1087)
VEPERD (WEPPERSTORFF, Sopron
vm.) (1739) 1120
VERESKE (Bereg vm.) (1702) 908
VERESKÓ (Pozsony vm.) (1539) 366,
(1581) 437, (1617) 504
VERHOVINA (Bereg vm. hegyes vidé-
ke) (1695) 849
VESZPRÉM (1384) 31, (1515) 266, (1522)
295
VESZPRÉM vm. (1743) 1149, (1753) 1157
VILNO (VILNA, Lengyelország) (1534)
360, (1581) 436

VINNA vára (Ung vm.) (1684) 772
VISEGRAD (Pest vm.) (1384) 32, (1394)
114, (1405) 10
VISK (Máramaros vm.) (1677) 741
VIZNICE (Lengyelország) (1708) 1001,
(1709) 1002
VULKAPORDANY (PRODERSDORF,
Sopron vm.) (1718) 1070, 1072, (1724)
1082, (1726) 1085
WALPERSDORF (ma: Borboly, Sopron
vm.) (1659) 680
WAMERSTORFF (WALTERSDORF,
Alsó-Ausztria) (1698) 869
WEISSENKIRCHEN (Nyitra vm.) (1397)
43
WETTENDORF (VÉP, Vas vm.) (1727)
1087
WEYSSENBURG I. GYULAFEJÉRVAR
WIEN I. BÉCS
WIMPASSING (VIMPAC, Sopron vm.)
(1614) 482, (1650) 614
ZACKERSDORF I. SZAKONY
ZAGRAB (AGRAM) (1355) 16, (1357) 17,
(1382) 30, (1385) 35, (1387) 36, (1394)
42, (1443) 106, (1444) 107, (1448) 110,
(1450) 115, (1453) 123, (1454) 129, (1457)
140, 141, (1459) 149, (1483) 174, 175,
(1509) 251, (1514) 262, (1710) 1013
ZALA vm. (1623) 521, (1716) 1126
ZALAEGRSZEG (1687) 786, (1711 előtt)
1018
ZALATNA (Erdély) (1668) 701, (1672)
714
ZAMOSCE (Lengyelország) (1635) 563
ZBORO (Sáros vm.) (1675) 728, 729, 730,
(1705) 959
ZELYNA vára (Szlávia) (1527) 337
ZEMPLEN vm. (1637) 566, (1666) 696,
(1695) 847, (1706) 973
ZENG (Horvátország) (1514) 262
ZISTERSDORF (Alsó-Ausztria) (1544)
376, (1625) 531
ZOBORANC (SZOBORANC, Ung vm.)
(1489) 185
ZOLYOM vm. (1524) 305
ZOLYVA (SZOLYVA, Bereg vm.) (1646)
599
ZÜRICH (TIGURIUM) (1442) 103, (1674)
723
ZSIDÓFÖLDE (SYDOFELDE, SYDO-
FEULDE, birtok Vasvár mellett)
(1294) 10, (1393) 40
ZSIDOHAVAS (Máramaros vm.) (1420)
74
ZSIDÓSIR (SYDOSYR, birtokrész Bor-
sod vm.-ben) (1338) 14
ZSOLNA (Trencsén vm.) (1680) 751

III. TÁRGYMUTATÓ — INDEX REALIUM

- ADOK 93, 100, 104, 426, 580, 649, 655,
672, 738, 743, 757, 760, 803, 823, 852, 859,
871, 877, 885, 1022, 1040, 1077, 1123,
1131, 1141, 1149, 1. még BORADO,
KAPUADO, TÜRELMI ADO, ZSIDO
ADO
- ADOMENTESSEG 854, 922
- ADOSLEVEL 20, 217, 253, 440, 451, 456,
538, 552, 653, 664, 665, 764, 848, 851,
1057
- ADOSSAG 24, 26, 49, 50, 52, 66, 67, 71,
72, 75, 77, 80, 81, 83, 84, 85, 87, 88,
109, 116, 119, 120, 121, 126, 138, 143,
184, 186, 188, 192, 196, 197, 211, 213,
292, 293, 297, 303, 308, 329, 343, 352,
219, 222, 237, 252, 253, 256, 259, 280,
355, 357, 362, 364, 382, 435, 441, 442,
474, 490, 495, 502, 505, 507, 533, 544,
545, 549, 574, 587, 598, 613, 617, 646,
661, 686, 700, 746, 750, 777, 778, 787,
798, 80, 812, 818, 863, 872, 875, 895,
942, 947, 931, 1000, 1002, 1003, 1010,
1011, 1046, 1048, 1085, 1091, 1092, 1099,
1102, 1113, 1173
- ANTISZEMITA ZAVARGÁSOK 199,
201, 1054, 1. még TÖMEGMESZAR-
LÁS
- ANTISZEMITIZMUS 48, 680, 681, 683,
1060
- ARUELKOBZAS 443, 457, 578, 768, 769,
770
- BECSÜLETSERTES 251
- BEHOZATALI ENGEDÉLY 614
- TILALOM 1128, 1. még KERESKE-
DELMI TILALOM
- BERLET, BERLETI SZERZŐDÉS, BÉR-
LŐK 34, 603, 607, 670, 684, 705, 712,
722, 726, 734, 796, 797, 821, 831, 839,
860, 864, 868, 887, 908, 915, 917, 926,
972, 985, 995, 1021, 1033, 1079, 1107,
1108, 1109, 1141
- BÍRSÁGPÉNZEK 857, 906
- BIRTOKÖSSZEIRAS 898
- BIZONYÍTVÁNY ZSIDOK VISELKE-
DÉSÉRŐL 1*, 2*, 3*, 4*, 1020, 1026,
1030, 1031
- BIZONYYSÁGLEVEL 936
- BORADO, BORTIZED, BORVAM 86,
92, 127, 249, 417
- CSASZARI VEDELEM 697
- CSEMPESZET 419, 437, 438, 483, 754,
755, 756, 850
- DOHANYZASI TILALOM 1134
- ELISMERVENY 500, 501, 505, 611, 629,
632, 634, 639, 640, 641, 642, 643 644,
658, 667, 727, 876, 889, 916, 920
- ELSZAMOLÁS 479, 484, 485, 486, 494,
530, 547, 549, 553, 626, 635, 639, 640,
654, 663, 738, 749, 822, 830, 869, 902,
906, 911, 925, 1023, 1078
- ERDELYI ORSZAGGYÜLESI EMLE-
KEK 1170, 1171
- ERETNEKEK 434
- ESKÜ 878, 879, 1. még ZSIDO ESKÜ
- EZÜSTSZÁLLÍTÁS 295, 891, 951
- FELSZABADÍTÁS 933
- FOSZTOGATÁS 306, 323, 748, 946, 1000,
1028
- GYILKOSSÁG 195, 342, 347, 679, 808, 980
- GYÚJTOGATÁS 949
- HAMISPENZ 1. PENZHAMISÍTÁS
- HARMINCAD 147, 310, 377, 379, 429,
457, 503, 504, 614, 841, 850, 1007
- HATALMASKODÁS 51, 62, 63, 107, 180,
181, 234, 242, 243, 281, 282, 347, 420,
422, 423, 425, 428, 453, 476, 504, 513,
526, 558, 562, 565, 601, 602, 677, 685,
711, 728, 730, 772, 780, 788, 791, 808,
935, 974, 1093, 1. még ANTISZEMITA
ZAVARGÁSOK, ZSIDÓÜLDÖZÉS
- HAZALAS BETILTÁSA 482, 1163
- HEBER OKTATÁS 436
- HITEL 191, 506, 921, 989, 1155, 1160
- HÜTLENSÉG 336

INGATLANELADASI TILALOM 240
 INGATLANÜGYLETEK 29, 32, 90, 110,
 113, 124, 128, 129, 149, 169, 206, 221,
 265, 278, 346, 585, 798, 801, 804, 828,
 832, 1014, 1113
 INVENTARIUM 745, 910, 1057
 JOGVEDELEM 242, 243, 281, 282, 299,
 300, 420, 422, 423, 616, 728, 729, 730,
 847, 883, 909, 939, 974, 999, 1008
 KAMAT 133, 185, 190, 194, 203, 239, 247,
 248, 291, 382, 431, 543, 544, 545, 549,
 551, 552, 805, 848, 851, 912, 1010, 1135,
 1173
 KAPUADO 380
 KARTALANITAS 909, 939, 964, 1000
 KEDVEZMENY 922, 1029, 1032, 1089, 1.
 még KIVALTSAGOK
 KEMKEDES 964, 1026
 KERESKEDELMI ÜGYLETEK 70, 277,
 561, 568, 914, 928, 932, 962, 971
 KERESKEDESI ENGEDELY 792, 960,
 1043, 1130, 1138, 1165
 — KORLÁTOZÁS, ILL. TILALOM 309,
 468, 528, 783, 793, 993, 1126, 1132, 1133,
 1136, 1142, 1150, 1151, 1161, 1163, 1167,
 1169, 1170
 KERESKEDOTARSASÁG 673
 KEZESSEG 22, 414
 KIKERESZTELKEDÉS 155, 604, 619,
 933, 934, 1088
 KIMENESI TILALOM 528
 KIUTASITAS, KITILTAS, KIÜZÉS
 275, 326, 327, 329, 353, 370, 376, 523,
 680, 681, 683, 703, 717, 721, 809, 820,
 845, 1013, 1114, 1115, 1119, 1140
 KIVALTSAGOK, KIVALTSAGLEVEL
 146, 156, 489, 492, 527, 535, 537, 676,
 806, 825, 836, 837, 854, 867, 972, 1068,
 1069, 1070, 1072, 1073, 1075, 1083,
 1098, 1104, 1106
 KIVANDORLAS 413, 789
 KIVITELI TILALOM 696, 819, 951
 KOSER BOR 962
 KÖLCSONÜGYLET 15, 25, 44, 47, 57,
 69, 133, 176, 185, 190, 194, 230, 239,
 244, 250, 255, 262, 267, 337, 433, 475,
 477, 478, 487, 488, 497, 509, 510, 546,
 551, 659, 805, 848, 851, 890, 912, 940,
 948, 1103
 KÖNYVEK, KODEXEK 48, 111, 213,
 394, 447, 449, 470, 491, 594, 657, 710,
 713, 723, 736, 739, 880, 910, 961, 968,
 982, 1056
 LETARTOZTATÁS 125, 134, 135, 784,
 785, 948, 957, 958, 959, 987, 989, 1009,
 1010, 1148
 LETELEPEDESI ENGEDELY 718, 719,
 1139

LETELEPEDESI KORLÁTOZÁS, ILL.
 TILALOM 826, 833, 1101, 1125, 1143,
 1156
 MARANNUSOK 463
 MEGKÜLÖNBÖZTETÉS 204
 MEGKÜLÖNBÖZTETŐ ZSIDORUHA-
 ZAT 258, 296, 1164, 1. még ZSIDO-
 KALAP
 MENEDEKJOG 262
 MENEKÜLTEK, MENEKÜLES 262, 946
 MESSIANIZMUS 6, 294
 MORATORIUM 977, 978
 OLTALOMLEVEL 716, 941, 994, 1027,
 1095
 ORGAZDASAG 261, 272, 365
 ORSZAGOS FORABBI 268, 1011, 1068,
 1083
 ÖNVEDELEM 323
 PANASZOK 326, 329, 337, 378, 405, 587,
 679, 795, 814, 895, 900, 901, 928, 935,
 948, 1007, 1009, 1010, 1019, 1028, 1034,
 1036, 1041, 1042, 1086, 1093
 PATENS 760
 PENZVÁLTÁS 517, 518, 541
 PENZHAMISITAS, HAMISPENZ 106,
 386, 387, 389, 439, 735, 737, 853, 897,
 903, 973
 PENZMÚVELETEK 519, 521
 PENZVERES 295, 373, 520, 724, 725, 731,
 732, 789, 796, 797, 891
 PERES ÜGYEK 16, 17, 30, 35, 36, 68, 89,
 95, 98, 121, 144, 175, 192, 196, 208, 264,
 293, 342, 381, 383, 415, 425, 428, 445,
 531, 548, 563, 566, 669, 699, 811, 813,
 840, 907, 1044, 1045, 1053, 1058, 1074,
 1086, 1088, 1090
 PHARIZEUS 1. ORSZAGOS FORABBI
 PORTAPENZ 450, 1. még KAPUADO
 PREDIKACIO 892
 PRIVILEGIUMOK 1. KIVALTSAGOK
 RABBITARTÁS 867, 1083
 SARC 465, 618, 682
 SIKKASZTÁS 840
 STATISZTIKA 1094
 STATUTUMOK 656, 690, 692, 706, 720,
 793, 799, 802, 809, 816, 820, 858, 986,
 1123—1169
 SZABAD BELÉPÉS 512
 — KERESKEDESI 715, 718, 719, 1. még
 KERESKEDESI ENGEDELY
 SZÁMADÁS 96, 97, 99, 101, 102, 108, 112,
 127, 130, 157, 159, 162, 164, 179, 183,
 198, 200, 205, 210, 224, 226, 227, 231,
 233, 241, 245, 263, 266, 274, 289, 301,
 392, 396, 397, 400, 401, 402, 403, 406,
 407, 412, 454, 458, 459, 511, 515, 516,
 525, 540, 541, 542, 545, 550, 578, 581,
 582, 583, 584, 593, 596, 612, 617, 618.

- 619, 620, 621, 622, 623, 627, 630, 631, 636, 638, 647, 648, 650, 651, 652, 655, 773, 835, 842, 844, 886, 896, 899, 1055, 1066
- SZERZŐDÉS 589, 625, 674, 742, 829, 930, 1024, 1043, 1061, 1063, 1064, 1065, 1069, 1071, 1081
- SZOMBATKAPU 97, 370, 371
- SZÖKÉS 608
- TELEPÍTÉS 60, 380, 744, 806, 1. még
- LETELEPEDESI ENGEDÉLY
- TEMPLOM, KERESZTENY 815, 1117
- TÉRÍTÉS 680
- TILALMAK 302, 367, 368, 826, 965, 1121, 1124, 1127, 1129, 1135, 1144, 1145, 1154, 1155, 1157, 1158, 1166, 1. még DOHANYZÁSI, HAZALÁSI, KERESKEDESI, KIMENESI, KIVITELI, LETELEPEDESI, VÁSÁRLÁSI TILALOM
- TÖMEGMESZÁRLÁS 330, 331, 332, 333, 334, 335, 372
- TÖRVÉNYTELENSEG 342, 1. még HATÁLMASKODÁS
- TRACTATUS CONTRA JUDEOS 48
- TUSZOK 741
- TÜRELMI ADO 1153
- ÜTLEVEL 424, 955, 956, 975, 976, 980, 981, 1018, 1167
- UZSORA 140, 141, 304, 350, 431
- VÁDAK 195, 508, 1. még VERVÁD
- VAGYONELKÖBZÁS 328, 338, 339, 340, 341, 959, 1004
- VAGYONLEFOGLALÁS 329, 336
- VAGYONI VITA 103
- VAGYONVEDELEM 271, 1. még JOGVÉDELEM, KIVÁLTSÁGOK
- VAM, VAMOSOK 455, 480, 481, 526, 603, 607, 670, 677, 679, 684, 689, 705, 722, 726, 734, 747, 780, 788, 791, 792, 814, 831, 876, 881, 889, 899, 920, 937, 995, 1021, 1036, 1059, 1079, 1152
- VAMMENTESÉG 147, 305, 763, 765, 789
- VÁSÁRLÁS 517, 518, 519, 572, 573, 586, 605, 610, 633, 1. még KERESKEDELMII ÜGYLETEK
- VÁSÁRLÁSI TILALOM 236, 493
- VEGRENDELET 54, 58, 73, 122, 131, 132, 139, 142, 160, 166, 168, 171, 178, 188, 209, 219, 220, 223, 232, 235, 246, 254, 257, 269, 270, 273, 276, 279, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 307, 314, 315, 343, 344, 355, 357, 359, 362, 364, 369, 448, 468, 470, 758, 774, 807, 1025
- VENDEG-ZSIDÓK 380
- VERVÁD 366, 1047
- VISSZAVÁLTÁS 260
- ZALOG 7, 23, 46, 59, 105, 110, 111, 114, 115, 158, 197, 202, 207, 214, 218, 248, 255, 259, 411, 440, 442, 473, 477, 478, 487, 488, 492, 496, 498, 510, 543, 546, 551, 552, 555, 557, 559, 575, 675, 678, 733, 759, 948
- ZSAROLÁS 769
- ZSIDOADO 228, 416, 527, 532, 534, 579, 1137, 1. még ADÓK, TÜRELMI ADO
- ZSIDO ÁTOK 1122
- ZSIDOBASTYA 571
- ZSIDÓ BEKEKÖVETEK 463
- ZSIDÓ BOLOND 621
- DOKTORASSZONY 409
- ESKÜ 212
- FOGLYOK 779
- GARAS 570
- ZSIDÓHEGY 163
- ZSIDOHOLD 388, 444, 513, 514, 590, 597, 690, 698
- ZSIDOKALAP 167
- ZSIDOKAMAT-MENTESÉG 148
- ZSIDOKAPU 225
- ZSIDOKÖNYV 126, 176, 270, 320
- ZSIDOKÚT 577
- ZSIDÓ KÜLDÖTTÉG 167, 187
- ZSIDÓK VISELKEDESE TÖRÖK HÖDOLTSÁG IDEJÉN 374, 375, 1. még BIZONYÍTVÁNY ZSIDÓK VISELKEDESÉRŐL
- ZSIDÓ LEVELESITÉSE 79
- ZSIDÓNEGYED, ZSIDÓVÁROS 170, 182, 195, 199, 398, 426, 462, 694, 695, 874, 905, 949
- ZSIDÓSR 14
- ZSIDÓTEMETŐ 40, 93, 307, 372, 391, 922, 1111, 1115, 1116
- ZSIDOTÖRÖNY 404
- ZSIDÓUDVAR 56, 152, 153, 154, 161
- ZSIDÓUTCA 28, 45, 98, 113, 131, 155, 172, 193, 330, 331, 334, 335, 338, 340, 358, 361, 363, 370, 371, 380, 446, 585, 591, 609, 674, 922, 1098
- ZSIDÓÜLDÖZÉS 18, 19, 33, 460, 461, 1. még ANTISZEMITIZMUS, ANTISZEMITA ZAVARGÁSOK, HATÁLMASKODÁS, TILALMAK, TÖMEGMESZÁRLÁS
- ZSIDÓ VAGYON ÁTRUHAZÁSA 64
- ZSIDÓVEDELEM 76, 275, 418, 1. még JOGVÉDELEM, KIVÁLTSÁGOK
- ZSIDOZÁS 1171
- ZSIDÓ ZENESZEK 622
- ZSINAGÓGA (budai) 12, 1132, (kismartoni) 1086, 1104, (köpcsényi) 825, (lajtaijfalusi) 1115, 1116, 1117, 1119, (nagygyomai) 195, (stomfai) 1075, (nagygyomai) 1111

A SOPRONI IRATOK INDEXE

I—II. NÉV- ÉS HELYMUTATÓ

A név mellett található *római* szám a fejezetet, az *arabs* szám pedig e fejezetben belül az oklevél számát jelzi.

Rövidítések: A.A. = Alsó-Ausztria, hn. = helynév, m. = megye, l. = lásd.

- ADAMER Gáspár l. soproni polgárok.
ADL, Köpel soproni zsidó neje, l. ott.
AGENDORF l. Ágfalva.
AINFOLT Jakab l. soproni polgárok.
ALBA REGALIS l. Székesfehérvár.
ALSÓAUSZTRIAI landmarschal IX. 20.
— kormánytanács IX. 21., 22., 23., 24., 25., 26. — ajtónállója IX. 23., 26.
— Stainpacher IX. 26.
ALT sütőmester l. soproni iparosok.
ANDRÁS fuvaros l. soproni iparosok.
— kötélgyártó, l. soproni iparosok.
— varga, l. soproni iparosok.
ANNA királyné, I. Ferdinánd neje, VI. 1.
— lánya Izsák soproni zsidónak, l. ott.
ARAM, veje Mandel soproni zsidónak, l. ott.
ARBAITER János, l. soproni polgárok.
AUER Frigyes, l. soproni polgárok.
AUFM PACH István, l. soproni polgárok.
ÁBRAHÁM bécsűhelyi zsidó, l. ott.
ÁGFALVI lakós: Klaus mostohafia II. 17.
BALÁZS János, l. soproni tanácsosok.
BALFI plébános II. 11.
BATHANYI Ferenc VI. 6., 11.
BÁLINT mester IX. 19.
BEHEM, másként Siebenburger, l. soproni polgárok.
BEHEM, l. soproni zsidók, zsidónők.
— másként Slemel, l. soproni zsidók.
BERNÁT szabó, l. soproni iparosok.
BERTALAN, l. soproni papok.
BÉCS IV. 2., VI. 9., VII. 1., 2., IX. 11., 12., 18., 27., 28.
— I polgár: Rotenperger Vencel I. 17.
— I püspök: János IX. 14.
— I tanácsnok: Hertel István I. 30., Kansdorfer János I. 17. Ofner Lipót X. 3.
BÉCSÚJHELY VII. 3., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 14.
— I coadjutor: János bécsi püspök, l. ott.
— I polgár: Egyed timár V. 3.
— I püspök X. 3.
— I zsidók: Ábrahám I. 29., József I. 1., Kophel I. 17., Nachem I. 22.
BORBÁLA, lánya Izsák soproni zsidónak, l. ott.
BOROSZLÓI püspök: János IX. 14.
BORS Tamás, az esztergomi érsek udvarmestere, l. ott.
BRANDENBURGI örgróf VI. 7.
BRAUNSDORF Mihály kötélgyártó, l. soproni iparosok.
BUDA VI. 6., 11.
— I zsidó: Mandlein II. 10.
BÜKI János, l. soproni polgárok.
CASSARIEL, l. soproni zsidók.
CINFALVA IX. 30.

DARUFALVA X. 3.
 DAUHER György, 1. soproni polgárok.
 DAUMB Mihály, 1. soproni polgárok.
 DEIMEL, 1. soproni polgárok.
 DEMETER, 1. soproni papok.
 DIEPOLT Mihály, 1. soproni polgárok.
 DRESCHER János, 1. soproni polgárok,
 Tamás, 1. soproni polgárok.
 DRESINGER Tamás, 1. soproni polgárok és városbíró.
 DUCAT Fülöp, 1. soproni polgárok.
 DUNA, folyam IX. 19.
 DÜRR Jakab, 1. fraknói kapitány.
 DÜRRENSCHROT sütőmester, 1. soproni iparosok.
 EBENFURTER György, 1. soproni polgárok.
 EGRI püspök VI. 10., IX. 29.
 EGYED, 1. soproni papok.
 — tímár, 1. bécsújhelyi polgár.
 EISENSTADT, 1. Kismarton.
 ERNST, 1. soproni polgárok.
 ESZTERGOMI érsek udvarmestere:
 Bors Tamás V. 2.
 FARKAS, 1. soproni polgárok.
 — 1. zistersdorfi zsidó.
 — halász, 1. soproni iparosok.
 — kádár, 1. soproni iparosok.
 — szűcs, 1. soproni iparosok.
 — varga, 1. soproni iparosok.
 — Tamás, 1. soproni városbíró.
 FECHTER, 1. soproni polgárok.
 FERDINÁND I. király VI. 2., 4., 8., IX. 11., 12., 13., 27., — neje: Anna, 1. ott.
 — alkancellárja: Jonas IX. 27. —
 kancelláriai jegyzője: Wagner IX. 27.
 FERREA CIVITAS, 1. Kismarton.
 FIDLER Mátyás, 1. kismartoni polgár.
 FISCHL, 1. soproni zsidók.
 FLASCHPERGER Konrád IV. 7.
 FLEISCHACKER, 1. soproni polgárok.
 — Péter, 1. soproni tanácsos, városbíró, zsidóbíró.
 FORCHTENSTAIN, 1. Fraknó.
 FORCHTNAU, 1. Fraknóváralja.
 FRAKNÓI kapitány VI. 4. — Dürr Jakab II. 32. — Teufel Mátyás II. 23.
 FRAKNÓVÁRALJAI zsidó: Jakab VII. 25.
 FRANK Pongrácz, 1. soproni papok.

FURT György, 1. soproni papok.
 FÜLESI lakós: Tröpl Mátyás IV. 12., 18.
 FÜRST Móríc VIII. 4., 5., 8., IX. 8., 17.
 GAMELPAUR, 1. soproni polgárok.
 GARL, 1. soproni zsidók.
 GARTNER Vid, 1. soproni polgárok.
 GÄTRINGER István varga, 1. soproni iparosok.
 GENDEL, 1. soproni polgárok.
 GERGER Mihály, 1. soproni polgárok.
 GERING Elek, 1. soproni polgárok.
 GERSTENI Miklós, 1. soproni polgárok.
 GERSTL, 1. soproni zsidók.
 GILES Farkas, I. 29.
 GLOSS Bernát, 1. soproni polgárok.
 GOBEL, 1. soproni polgárok.
 GOCZ mészáros, 1. soproni iparosok.
 GRAF Mihály, 1. soproni polgárok.
 GRAN, 1. Esztergom.
 GRATZER Kristóf, 1. soproni polgármesterek.
 GREGORIÁNCZ Pál győri és zágrábi püspök, 1. ott.
 GREINER Pongrácz, 1. soproni papok.
 GRÜCZ István, 1. soproni polgárok.
 GRÜNSKORN Márton, 1. soproni polgárok.
 GÜERTL, lánya Illés soproni zsidónak, 1. ott.
 GÜNS, 1. Kőszeg.
 GYÖRGY kereskedő, 1. soproni kereskedők.
 — kovács, 1. soproni iparosok.
 — mészáros, 1. soproni iparosok.
 — takács, 1. soproni iparosok.
 — varga, 1. soproni iparosok, sopronkeresztúri lakos.
 GYŐRI püspök, Gregoriáncz Pál IX. 29. — vicarius: Velikei Márk IX. 28.
 HABERLEITER Péter, 1. soproni polgárok.
 HAINDL, 1. soproni polgárok.
 HANDL előbb soproni, utóbb kismartoni zsidó, 1. ott.
 — Smolderl zsidó veje, 1. soproni zsidók.
 HANNS Orbán, 1. soproni polgárok.
 HARTAUJ Jakab, 1. soproni polgárok.
 HARTITSCH Detre IX. 13.

- HASENDORFER Benedek szűcs, 1. soproni tanácsosok.
- HASHADY Ferenc IX. 16.
- HAUSER Mihály, 1. soproni polgárok.
- HAYM, lánya Illés soproni zsidónak, 1. ott.
- HAYMON Péter, 1. királyi komornyikok.
- HÄDL, 1. Handl soproni zsidó.
- HEBAUF Miklós, 1. soproni polgárok.
- HENDEL, 1. Handl soproni zsidó.
- 1. soproni zsidónők, zistersdorfi zsidó.
- HENGST János, 1. soproni polgárok.
- HELLWISER Keresztély, 1. soproni polgárok.
- HERB Keresztély, 1. soproni városbíró.
- Kristóf, 1. soproni polgárok és polgármesterek.
- HERTEL István, 1. bécsi tanácsos.
- HETSCHER, 1. soproni zsidónők.
- HIERSCH András, 1. soproni polgárok.
- HIRSCHER, 1. soproni zsidók.
- HOFER Keresztély, 1. soproni polgárok.
- HOFMAIR, 1. soproni polgárok. — Lénárd, 1. soproni városbíró.
- HOLZL György, 1. királyi komornyik.
- HOMER Frigyes ügyvéd IX. 20., 21., 22., 24., 25., 26.
- IBAN Mihály 1. soproni polgármesterek, tanácsosok.
- ILLÉS, 1. soproni zsidók.
- IMRE halász, 1. soproni iparosok.
- ISTVÁN tímár, 1. soproni iparosok.
- IZSÁK, kaboldi zsidó II. 24.
- 1. soproni zsidók.
- Malka fia, 1. soproni zsidók.
- JAKAB boroszlói püspök IX. 14.
- fazekas, 1. soproni iparosok.
- 1. fraknóváraljai zsidó.
- Malka fia, 1. soproni zsidók.
- özvegye, 1. soproni zsidónők.
- JÁNOS, 1. bécsi püspök és bécsújhelyi coadiutor.
- bognár, 1. soproni iparosok.
- íjgyártó, 1. soproni iparosok.
- kereskedő, 1. soproni kereskedők.
- kőfaragó, 1. soproni iparosok.
- sütőmester, 1. soproni iparosok.
- tímár, 1. soproni iparosok.
- vendéglős, 1. soproni iparosok.
- JÄGER Kristóf, 1. soproni polgárok.
- JEKLEIN, 1. soproni zsidók.
- JENKO Mátyás, 1. soproni polgárok.
- JEROMOS, 1. soproni polgárok.
- JETTSDORFI (hn. A. A.-ban) céhmester: Miklós I. 8.
- JÉZUS KRISZTUS VI. 11.
- JOACHIM, 1. soproni polgárok, városbíró.
- JONAS kir. alkancellár IX. 27.
- JÓZSEF, 1. bécsújhelyi zsidó.
- 1. paduai zsidó.
- előbb soproni, utóbb kismartoni zsidó, 1. ott.
- JÜDEL, 1. soproni zsidók.
- JUDENFEINDT Gáspár, 1. soproni tanácsosok.
- JUDING, 1. soproni polgárok.
- KABOLDI zsidók VI. 5. — Izsák II. 24.
- KANSDORFER János, 1. bécsi tanácsos, osztrák pincemester.
- KARNER Farkas, 1. soproni polgárok.
- KASTNER Lénárd, 1. soproni polgárok.
- KATER Mihály, 1. soproni polgárok.
- KATZENSTEIN, 1. Macskakő.
- KÄSLER Mátyás, 1. soproni polgárok.
- KELEMEN, 1. soproni papok.
- kovács, 1. soproni iparosok.
- KERESZTÉLY, 1. soproni polgárok.
- kereskedő, 1. soproni kereskedők.
- 1. soproni Szt. Ruprecht oltár papja.
- kovács, 1. soproni iparosok.
- mészáros, 1. soproni iparosok.
- KERN, 1. soproni polgárok.
- KERNER Mihály, 1. soproni polgárok.
- KERSENGRAF Bálint, 1. soproni hegy-mesterek.
- KIRÁLY IX. 29.
- I biztosok VI. 2., 3., 6., 7., VII. 9.11., 12.13.14.
- I helytartó VIII. 8.
- I kancellár VI. 6. — egri püspök VI. 10.
- I komornyikok VII. 27. — Haymnon Péter és Holzl György IX. 12., 13.
- I titkár, 1. Oláh Miklós.
- KISMARTON I. 32., III. 11., VI. 11.
- I polgárok: Fidler Mátyás és Deutsch Jakab IX. 4.
- I tanács IX. 4.
- I zsidók VIII. 8., IX. 16. — Handl VI. 7. — József II. 34., VII. 30., VIII. 8., X. 1., 3. — Manusch II. 31., 32. — III. 16., 17., 18. — V. 4., 5. — VI. 8. — IX. 17. — Warach VII. 32.

KLAUS ágfalvi lakos mostohafia, 1. ott.
KLEBELSBERGER Kristóf, 1. soproni
városi kamarás.

KOBELSDORF, 1. Kabold.

KOCSI (hn. Komárom m.-ben) lakos:
Paur János II. 11.

KOLB Gáspár, 1. soproni városbíró.

KOLBENHOF, 1. Kópháza.

KONRÁD ács, 1. soproni iparosok.

— halász, 1. soproni iparosok.

KOPHEL, 1. bécsújhelyi zsidó.

— 1. soproni zsidó, veje: Nachem, 1. ott.

KOPPENBERGER, 1. soproni polgárok.

KÓPHÁZA I. 26.

KÖPEL Kristóf mészáros, 1. soproni ipa-
rosok.

KÖPPEL, 1. soproni zsidók, neje: Adl,
1. ott.

KÖRPNÉR, 1. soproni polgárok.

KÖZSÉGI bíró III. 4.

KÓSZEG III. 11.

KRENSTORFER, 1. soproni polgárok.

KREUSBACH, 1. Sopronrákos.

KREUTZ, 1. Sopronkeresztúr.

KRISTÓF Kovács, 1. soproni iparosok.

KRONPERGER Ákos, 1. soproni polgá-
rok, polgármesterek, tanácsosok.

KROTENHAUSER, 1. soproni polgárok.

KUTTENFELDER Ruprecht szabó, 1.
soproni iparosok.

KÜN Klaus, 1. soproni polgárok.

KÚRBIS János, 1. soproni polgárok.

LAISTEL, 1. soproni polgárok.

LAJOS II. király VI. 1., 4., 11. — neje:
Mária, 1. ott.

LANDSEE, 1. Lánzsér.

LANG, 1. soproni polgárok.

— János dr. Sziléziából, 1. ott.

— Muschel, 1. soproni zsidók.

LÁNZSÉR várának ura: Oláhcsászár
Miklós, 1. ott. — Schöneggi Raum-
schüssl Kristóf, 1. ott, kinek szol-
gája: Ringswerck Farkas IX. 18.

LÁSZLÓ szíjgyártó, 1. soproni iparosok.

LEA, József paduai zsidó neje, 1. ott.

LECZELTER Péter meggyesi lakos, 1.
ott.

LEKAWICZI Jany IV. 16.

LENGYELORSZÁG IX. 14.

LESER, 1. soproni zsidónők.

LIEBMAN, 1. zistersdorfi zsidó.

LIEMAN, 1. soproni zsidók.

LINDENBERGER Mihály, 1. soproni
polgárok.

LINZ VI. 11.

LUDWEIG, 1. soproni polgárok.

LUNCZER István, 1. soproni polgárok.

MACSKAKŐ I. 29.

MAGAS Imre, 1. soproni városbíró.

MAGER János, 1. soproni polgárok.

MAGYARORSZÁG IX. 14.

MAIR, 1. soproni zsidók.

MAIR Leser, 1. soproni zsidók.

MAIR Sebestyén szabó, 1. soproni ipa-
rosok.

MALCZER, 1. soproni polgárok.

MALER János, 1. soproni papok.

MALKA, 1. soproni zsidónők, fiai: Izsák
és Jakab, 1. soproni zsidók.

MALOMHÁZI lakos: Schutelhalm Jokel
IV. 12., 18.

MANDEL, 1. soproni zsidók, zisters-
dorfi zsidó.

— Behem soproni zsidónő veje, 1. ott.

MANKO HÄTSCHLIN, 1. soproni zsidó-
nők.

MANUSCH előbb soproni, utóbb kis-
martoni zsidó, 1. ott.

— ifjabb, 1. soproni zsidók.

— fia Mózes, 1. soproni zsidók.

MARHEL rabbi, 1. soproni zsidók.

MARKEY, 1. zistersdorfi zsidó.

MÁRIA, Jézus anyja VI. 11.

— királyné II. 25., VI. 2.3., 4., 6., 11.,
IX. 7., 8. — tanácsosai Pozsonyban
VI. 2., 6., 11.

MÁRTON kereskedő, 1. soproni keres-
kedők.

MÁTYÁS, 1. soproni polgárok.

MEDWISCH, 1. Meggyes.

MEGGYES X. 3.

— I bíró: Wolleb Márton V. 5.

— I dúlók: Auf der Haid II. 11. — Aus-
ser Goldperger X. 3. — Goldberg II.
32., V. 4., 5. — Satz X. 3. — Wiesen
V. 4., 5., X. 3.

— I lakosok: Paur Gáspár X. 3. — Payr
János és Leczelter Péter III. 7. —
Sebestyén ács IV. 15.

MENDLEIN budai zsidó, 1. ott.

MERLEIN, 1. soproni zsidók.

MERTERSDORF, 1. Nagymarton.

MESSL FRANK, 1. soproni zsidók.

MIHÁLY íjgyártó fia György, 1. soproni
iparosok.

MIHÁLY olvasókészítő, 1. soproni iparosok.
 — szabó, 1. soproni iparosok.
 — szűcs, 1. soproni iparosok.
 — varga, 1. soproni iparosok.
 MIKLÓS jetttsdorfi céhmester, 1. ott.
 — 1. soproni papok.
 MIKSA német király VI. 1.
 MOCK, 1. soproni polgárok.
 MORITZ Pál kereskedő, 1. soproni kereskedők, városbíró.
 MOSER, 1. soproni polgárok.
 MÓRIC, kalapos, 1. soproni iparosok.
 MÓZES, fia Manusch zsidónak, 1. soproni zsidók.
 — próféta VI. 11.
 MUR, 1. soproni polgárok.
 — János, 1. soproni városbíró.
 — Mihály, 1. soproni városbíró.
 MUSCHEL, 1. soproni zsidók, 1. még Lang Muschel.
 MÜNDL, lánya Manko Hätschlin soproni zsidónőnek, 1. ott.
 MÜNIHOF, 1. Malomháza.
 NACHEM, 1. bécsújhelyi zsidók.
 — Illés soproni zsidó fia, 1. ott.
 — soproni zsidó, Kophel veje, 1. ott.
 NAGY Balázs, 1. soproni polgárok.
 NAGYCENKI lakos: Tóth Ferenc III. 15
 NAGYMARTON II. 11.
 — I lakos: Vogler György IV. 7.
 — I zsidók VI. 5. — Mihály VII. 36., 37., 38., 40., 41., 42., 43., 44., 45.
 NAGYSZOMBAT VI. 11.
 NÁDORISPÁN IX. 29.
 NEGEL, 1. soproni polgárok.
 NESELINGER Gáspár, 1. soproni polgárok.
 NEUSTADT, 1. Bécsújhely.
 NICO Osvát, 1. soproni polgárok.
 NIESE hn. Sziléziában IX. 14.
 NOLTZ Zenz, 1. soproni polgárok.
 OFEN, 1. Buda.
 OFNER Bertalan, 1. soproni polgárok.
 — Lipót, 1. bécsi tanácsos.
 OLASZORSZÁG IX. 22.
 OLÁH Miklós kir. titkár VI. 3., IX. 7.
 OLÁHCSÁSZÁR Miklós, Lánzsér vára, IX. 30.
 ÓLRAM Péter, 1. soproni polgárok.
 OPOLIAI hercegség IX. 14.

OSZTRÁK hercegek VI. 11.
 — pincemester I. 17.
 ÖDENBURG, 1. Sopron.
 PADUAI zsidó: József, kinek neje: Lea, Mandel zistersdorfi zsidó lánya, X. 4.
 PALER Lőrinc, 1. soproni polgárok.
 PALTRAMB András, 1. soproni polgárok, városbíró.
 PAUMGARTNER György, 1. soproni polgármesterek.
 PAUR (Payr), 1. soproni polgárok.
 — Gáspár, 1. meggyesi lakos.
 — János, 1. kocsli lakos, meggyesi lakos.
 PÁL, 1. soproni hóhér.
 — 1. soproni papok.
 — sütőmester, 1. soproni iparosok.
 PECK Kristóf soproni városplébános III. 8.
 PERTEL táskakészítő, 1. soproni iparosok.
 PEST VI. 11.
 PFLEGER Orbán, 1. soproni városi kamarás.
 PHETRER Farkas, 1. soproni polgárok.
 PETER, 1. soproni polgárok.
 PÉTER bognár, 1. soproni iparosok.
 PLANCK András IX. 19.
 PLASSWETTER Benus, 1. soproni polgárok.
 — Osvát, 1. soproni polgármesterek, városbíró.
 POGÁNYOK VI. 2.
 POLCZ Vid vincellér, 1. ott.
 POLONIA, 1. Lengyelország.
 POSENPACH János, 1. soproni polgárok.
 POZSONY VI. 2., 6., 8., 11., VIII. 8., IX. 13., 29.
 POSTAMESTER VI. 9.
 PRÁGA IX. 13., 19.
 PREMB György mészáros, 1. soproni iparosok.
 PRESSBURG, 1. Pozsony.
 PROBANTL, 1. soproni polgárok.
 PULLENDORFER Mihály, 1. soproni polgárok, városbíró.
 PUSCH István, 1. soproni polgárok.
 PUTTEN Lénárd, 1. soproni polgárok.
 PÜFF Péter, 1. soproni polgárok.
 PÜFFER, 1. soproni polgárok.
 PÜLS, 1. soproni polgárok.

RAIDEL Ulrik soproni városplébános
II. 34., X. 3.
RAINER Imre sütőmester, 1. soproni
iparosok.
RATIBORI hercegség IX. 14.
RAUMSCHÜSSL Kristóf de Schöneegg
IX. 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25.,
26.
REDLER Mihály, 1. soproni polgárok.
REGENSBURGI lakos: Trünkel Konrád
I. 22.
REICHER Farkas, 1. soproni polgárok.
REICHENBACH Vilmos VI. 3., 5., VII.
14., IX. 7.
REICHESDORFER, 1. soproni polgárok.
REISS János, 1. soproni polgárok, pol-
gármesterek.
RETTENHENGST, 1. soproni polgárok.
REYTER István, 1. sopronilövői lakos.
RINGSWERCK Farkas, 1. Lánzsér alatt.
ROSENKRANTZ Farkas, 1. soproni vá-
rosi jegyző.
ROSSTAUSCHER Pongrácz neje, 1. sop-
roni polgárok.
ROTENPERGER Vencel, 1. bécsi polgár.
RÓMAI király I. 17., IX. 14.
RÖSCHEL, 1. soproni zsidók.
RÖTEL Farkas, 1. soproni polgárok.
RUESS István, 1. soproni polgárok.
— Osvát, 1. soproni hegymesterek.
RUPRECHT, 1. soproni papok.
RÜEGER Lőrinc, 1. soproni polgárok.

SALAMON, 1. soproni és zistersdorfi
zsidók.
SALTZER Balázs, 1. soproni polgárok.
SANKT MARTIN, 1. Sopronszentmár-
ton.
SÁMUEL, fia Manko Hätschlin soproni
zsidónőnek, 1. ott.
SÁRKÁNY Antal X. 3.
SCHADEN Márton, 1. soproni polgárok.
SCHADENDORF, 1. Somfalva.
SCHADENDORFER György, 1. soproni
polgárok.
SCHADENHART, 1. soproni polgárok.
SCHEÜCH, 1. sopronkeresztúri lakos.
SCHILHER, 1. soproni polgárok.
SCHIRNRANDT, 1. soproni polgárok.
SCHLOSSER, 1. soproni polgárok.
SCHMAUSS Egyed, 1. soproni polgárok.
SCHMIDT György, 1. soproni tanács-
sok.

SCHNEEBERGER, 1. soproni polgárok.
SCHNEIDER Péter, 1. somfalvi lakos.
SCHOBER, 1. sopronrákosi lakos.
— Lőrinc, 1. soproni polgárok.
SCHORN Pál, 1. soproni polgárok.
SCHÖN Zirfos, 1. soproni polgárok.
SCHÖNEGG, 1. Raumschüssl Kristóf.
SCHÖTTEL Mátyás, 1. soproni papok.
— Mihály, 1. soproni polgárok.
SCHUSTER Erdhard, 1. soproni polgá-
rok.
SCHUTENHALM Jokel, 1. malomházi
lakos.
SCHÜTWAMPEL Farkas, 1. soproni pol-
gárok.
SCHÜTZEN, 1. Sopronilövő.
SCHÜTZNER, 1. soproni polgárok.
— Pál, 1. soproni városbíró, városi ka-
marás.
SCHWAB Lőrinc, 1. soproni polgárok.
SCHWARCZ Miklós varga, 1. soproni
iparosok.
— Péter varga, 1. soproni iparosok.
SEBESTYÉN ács, 1. meggyesi lakos.
SEEFELDER Gáspár, 1. soproni polgá-
rok.
SEINREICH Péter, 1. soproni polgárok.
SELEGD X. 3.
SEUBERLICH, 1. soproni polgárok.
SIEBENBURGER Jakab, 1. soproni pol-
gármesterek.
— másként Behem Ferenc, 1. soproni
polgárok, polgármesterek, tanácsos.
SIEGENDORF, 1. Cinfalva.
SIGHART, 1. soproni polgárok, polgár-
mesterek.
— Márton, 1. soproni tanácsosok, város-
bíró.
SIMON szakács, 1. soproni iparosok.
— varga, 1. soproni iparosok.
SIXTUS, 1. soproni polgárok.
SLEMEL, 1. Behem soproni zsidó.
SMIDINGER Márton, 1. soproni polgá-
rok.
SMOLDERL, 1. soproni zsidók, veje;
Handl zsidó, 1. ott.
SMOYEL, 1. soproni zsidók.
SOMFALVI lakos II. 24. — Schneider
Péter IV. 2.
SOPRON I. 1., II. 11., 31., 34., III. 10.,
17., IV. 18., V. 4., VI. 11., IX. 7., 10.,
16., 17., 29., X. 1., 2., 3., 4.
— kéri kiváltságai megerősítését VI. 4.

SOPRON-ból kiűzött zsidók nagy pere
 Sopron ellen VI. 1.—11.
 — I bírósági szolga VII. 34., 38., 43.
 — I dűlők: Anger I. 8. — Durlos I. 18.,
 25., II. 11., 16., 17., 24., 25. — Ercz-
 grűben I. 8. — Felberbrunn II. 35.
 — Fretnér I. 8., II. 6., 19. — Greften
 X. 3. — Im winckel V. 3. — Irnfried
 II. 8., 11. — Kircher X. 1. — Klausen
 II. 9. — Kűeberg II. 11. — Leberberg
 I. 23. — V. 3. — Magerler X. 1. —
 Neuberg II. 4., 24., III. 2. — Pader
 I. 17., X. 1. — Poczmansberg I. 26.,
 II. 5., 11., 21. — Pöltsbaumgarten
 IV. 5. — Preischlein II. 1. — Re-
 nusch III. 3. — Rosengarten II. 20.
 — Rotenpeter II. 34., X. 3. — Sau-
 brunn III. 2. — Saurüssel II. 20. —
 Stainer II. 31., III. 15., V. 4., IX. 17.
 — Stainhaufen I. 25., II. 10., 29., 30.,
 III. 13., 14. — Tiefenweg II. 3., 7. —
 Weitengrund I. 8., 31., II. 2. —
 Wetzler I. 8.
 — I hegymesterek X. 3. — Kersengraf
 Bálint és Ruess Osvát V. 5.
 — I helynevek: Durlosbrunn I. 18. —
 Slagbruck I. 25.
 — I hóhér VII. 29. — Pál VII. 34., 43.
 — I iparosok: 1., ács: Konrád VII. 28.
 2., bognárok: János I. 10., 13. — Pé-
 ter I. 1.
 3., fazekas: Jakab IX. 3.
 4., festő özvegye IV. 2.
 5., fuvaros: András II. 5.
 6., halászkok: Farkas II. 10. — Imre
 I. 26. — Konrád VII. 12.
 7., íjgyártók: János I. 1., 2., 3., 4., 5.,
 6., 7., 10. — özvegye I. 28. — Mihály
 fia György II. 14.
 8., kalapos: Móric I. 10.
 9., kádár: Farkas lánya Margit I. 8.,
 9., 13., 14.
 10., kovácsok: György II. 29., III. 2.,
 IV. 2. — Kelemen II. 3. — Keresztély
 III. 2. — Kristóf II. 27.
 11., kötélgyártók: András IX. 3. —
 Braunsdorfer Mihály II. 24.
 12., kőfaragó: János IX. 15.
 13., mészárosok: Gocz I. 1. — György
 fia, Jakab I. 8., 9., 13., 14. — Keresz-
 tély IV. 15. — Köpel Kristóf IV. 14.
 — Premb György lánya: Anna III.
 12.

14., nyerges IV. 7. — Tamás X. 2.
 15., olvasókészítő: Mihály és neje
 II. 7.
 16., parasztpék I. 1.
 17., sütőmesterek: Alt I. 1. — Dür-
 renschrot I. 1. — János II. 11. — Pál
 özvegye Erzsébet II. 24. — Rainer
 Imre X. 1. — Willpold özvegye II. 24.
 — Wolgemüt I. 1.
 18., szabók: Bernát II. 3., 12. —
 neje: Margit II. 3. — Kutenfelder
 Ruprecht IV. 5. — Mair Sebestyén
 II. 33. — V. 6. — VII. 35., 39. — öz-
 vegye: Katalin VII. 46. — IX. 31. —
 Mihály IX. 31.
 19., szakács: Simon II. 6.
 20., szappanfőző IV. 5.
 21., szíjgyártó: László fiai Jakab és
 Sebestyén IX. 5.
 22., szűcsök: Farkas II. 11. — Hasen-
 dorfer Benedek, 1. soproni tanácsosok.
 — Mihály I. 1. — Zsigmond IV. 5.,
 14. — V. 3.
 23., takács: György IV. 14. — IX. 3.
 24., táskakészítő: Pertel I. 10., 11., 12.
 25., tímárok: István I. 27. — János
 II. 20., IV. 15. — neje: Katalin II. 20.
 — Turnhofer György I. 32 — III.
 11.
 26., vargák: András I. 19. — Farkas
 II. 12. — Gättringer István II. 25. —
 György II. 24. — Mihály I. 1., II. 21.
 — neje: Margit II. 21. — Schwarcz
 Miklós IX. 1. — Schwarcz Ferenc fia
 IV. 2. — Simon I. 30. — Ulman I. 1.
 — Werfenring I. 15.
 27., vendéglős: János I. 1.
 — I káposztakapásné I. 10., 11., 12.
 — I kereskedők: György VII. 20. —
 János özvegye II. 11. — Keresztély
 I. 1. — Márton II. 13. — III. 3. —
 Moritz Pál IV. 1.—19. — boltoslegé-
 nyei: György IV. 2., 8., 10. — János
 IV. 8. — özvegye IV. 7. — sógora:
 Bonifác IV. 5. — vincellérje: Polcz
 Vid IV. 13. — Vencel özvegye, Bor-
 bála, ki Miklós neje I. 30.
 — I keresztes pap IX. 29.
 — I kórház felügyelője II. 11.
 — I nyomorgók céhének céhmestere
 III. 13.
 — I organista IX. 3.

— I papok III. 10. — X. 29. — Bertalan I. 32. — Demeter II. 34. — Egyed II. 2. — Frank Pongrác II. 18. — Furt György X. 2. — Greiner Pongrác III. 16. — Kelemen IX. 3. — Maler János II. 7. — Miklós IX. 3. — Pál IX. 3. — Ruprecht IX. 3. — Schöttel Mátyás I. 32., II. 31. — Szentgróti János IX. 28. — Tamás IV. 15. — Wenusch III. 3. — Wilibald III. 3.

— I polgárok: Adamer Gáspár I. 1. — Ainfolt Jakab I. 12. — Arbaiter János I. 1. — Auer Frigyes és neje: Borbála II. 17. — Aufmpach István özvegyének férje: Mihály II. 11. — Behem I. Siebenburger alatt, — Büki János I. 25. — Dauher György I. 1. — Daumb Mihály és neje: Margit II. 22. — Deimel II. 29. — Diepolt Mihály II. 14. — Drescher János III. 1. — Drescher Tamás I. 18. — Dresinger Tamás II. 11. — III. 3. — Ducat Fülöp II. 19. — Ebenfurter György I. 1. — Ernst Konrád és fiai: János és Lénárd, míg neje: Márta I. 17. — Farkas Tamás és fia: György III. 12. — Fechter Farkas III. 15. — Fechter Simon neje IV. 1. — Fleischacker István IX. 3. — Fleischacker Keresztély VII. 10. — Fleischacker Mihály VII. 1., 14. — Gamelpaur II. 14. — Gamelpaur Flórián II. 23. — Gamelpaur János II. 15. — Gartner Vid II. 35. — Gengel I. 1. — Gerger Mihály II. 4. — Gering Elek X. 2. — Gersteni Miklós I. 24., 26. — Gloss Bernát III. 16. — Gobel I. 10. — Graf Mihály és neje, Katalin II. 32. — Grucz István I. 10. — Grünskorn Márton I. 15. — Haberleiter Péter I. 1. — Haindl I. 1. — Hanns Orbán II. 18. — Hartauf Jakab I. 1. — Hauser Mihály I. 20. — Hebauf Miklós özvegye IX. 3. — Hengst János II. 4. — Hellwiser Keresztély II. 4. — Herb Kristóf II. 11. — Hiersch András I. 23. — Hofer Keresztély neje IV. 15. — Hofmair II. 20. — Jäger Kristóf X. 1. — Jenko Mátyás I. 16. — Jeromos I. 22. — Joachim II. 11. — Keresztély III. 13., IV. 5.

Juding I. 8.
Karner Farkas II. 35.
Kastner Lénárd II. 24.
Kater Mihály IX. 3.
Käsler Mátyás II. 19.
Keresztély VII. 15.
Kern II. 30.
Kerner Mihály I. 1.
Koppenberger VII. 42.
Körpner III. 2.
Krenstorfer I. 1.
Kronperger Ákos II. 6., 9. — neje: Orsolya II. 6.
Krotenhauser Zsigmond özvegye: Gert-rud IX. 11.
Kün Klaus II. 20.
Kürbis János I. 28.
Laistel I. 1.
Lang Gangel II. 2. — György, másként Wasserbauch György és neje: Forbála II. 25. — Egyed IX. 31. — Keresztély fia Vid és neje: Hedvig II. 8. — Quirin özvegye: Klára II. 27.
Lindenberger Mihály és neje: Orsolya II. 33.
Ludweig I. 1.
Lunczer István I. 1.
Mager János I. 1.
Malczer I. 1.
Mátyás VI. 5.
Mock Bálint özvegye VII. 28. — György II. 19.
Moser I. 1. — Konrád özvegye I. 29.
Mur Kristóf VII. 13. — László I. 23. — Mihály és neje: Anna II. 13. — Péter I. 8., 9., 13., 14.
Nagy Balázs VII. 11.
Negel fia II. 11.
Nesslinger Gáspár III. 12., 17., 18., V. 2.
Nico Osvát özvegye II. 11.
Noltz Zenz II. 16.
Ofner Bertalan VI. 8.
Olram Péter I. 8.
Paler Lőrinc özvegye II. 3.
Paltramb András II. 30. — VI. 9.
Paur (Payr) András II. 27. — Gáspár III. 15. — György II. 35. — István II. 8. — Márton I. 1. — Mihály VIII. 6. — Tamás II. 19., IX. 3. — neje: Anna II. 19.
Phetrer Farkas I. 22.
Péter Lénárd és neje: Veronika II. 28. — Márk II. 35.

- Plasswetter Benus VI. 16.
 Posenpach János I. 10., 12.
 Probant I. 7.
 Pullendorfer Mihály II. 31., 32. — V. 4.,
 5. — IX. 17. — X. 1. — neje: Mag-
 dolna II. 31., 32., V. 4.
 Pusch István IV. 17.
 Putten Lénárd I. 18.
 Püff Péter II. 11.
 Püffer I. 1.
 Püle I. 23.
 Redler Mihály özvegye: Dorottya V. 3.
 Reicher Farkas özvegye I. 21.
 Reichsdorfer I. 1.
 Reiss János VI. 9.
 Rettenhengst I. 1. — Egyed II. 9.
 Rosstauscher Pongrácz neje IV. 16.
 Rötél Farkas II. 1.
 Ruess István IX. 3.
 Rüeger Lőrinc II. 1.
 Saltzer Balázs és neje: Magdolna II. 34.
 Schaden Márton II. 26. — IV. 12.
 Schadendorfer György I. 1.
 Schadenhart Sixtus és fia: Erhard III.
 14.
 Schilber I. 26.
 Schirnprandt I. 1.
 Schlosser III. 9.
 Schmauss Egyed II. 16.
 Schneeberger I. 8.
 Schober Lőrinc II. 8.
 Schorn Pál II. 6.
 Schön Zirfos I. 23.
 Schöttel Mihály II. 11.
 Schuster Erhard IV. 5.
 Schüttwampel Farkas és neje: Krisz-
 tina II. 18.
 Schützner János II. 13. — Pál leánya-
 rozina X. 3.
 Schwab Lőrinc I. 1.
 Seefelder Gáspár I. 17.
 Seinreich Péter II. 2.
 Seuberlich András I. 23. — István II.
 11., 12. — neje: Apollónia II. 12. —
 Lénárd I. 1.
 Siebenburger, másként Behem Ferenc
 II. 34. — V. 1. — VII. 33. — IX. 7.,
 8., 9., 10. — X. 2., 3., 4.
 Sighart András I. 16. — Keresztély I.
 16. — Márton II. 22.
 Sixtus IV. 7.
 Smidinger Márton I. 10., 11., 12.
 Spitzer György II. 25.
 Stadler Farkas II. 6. — Pál II. 5.
 Stark özvegye II. 10.
 Stifter I. 8.
 Stockinger János V. 2.
 Straichman Pál IX. 3.
 Strasser János I. 1.
 Sürger Miklós I. 31.
 Taczgern János IV. 7.
 Tasch Boldizsár II. 27.
 Tölzl Farkas fia, Mihály IX. 5.
 Traismauer Péter I. 1.
 Tröpl özvegye VIII. 6., 7.
 Tröppisch I. 1.
 Trünkel János I. 22.
 Unger Gáspár fia, Mátyás III. 15. —
 Keresztély II. 33., VII. 25 — Mihály
 I. 11.
 Unverricht György I. 1. — özvegye I.
 11., 12.
 Vámos Ferenc IX. 16.
 Velber György I. 18.
 Verrer Osvát I. 1.
 Vischer Konrád VII. 24.
 Vogler Miklós I. 1.
 Von der Hayd János I. 1.
 Wasserbauch, 1. Lang.
 Weichselberger Flórián II. 4.
 Weytan Jakab I. 1.
 Wildung Ulrik II. 7.
 Wilfing Kristóf és neje, Orsolya II. 10.
 Znaimer András III. 2.
 — I polgármesterek VI. 5. — VII. 2., 3.,
 5., 11., 13., 27. — VIII. 3. — IX. 30. —
 Behem, 1. Siebenburger. — Gratzter
 Kristóf II. 24., 25., 26. — III. 15. —
 neje: Kunigunda II. 26. — Herb
 Kristóf II. 2., 3., 5., 6., 7., 8., 9. —
 Iban Mihály II. 17., 19. — III. 9., 10.
 — Kronperger Ákos II. 4. — Paum-
 gartner György II. 14. — Plasswetter
 Osvát II. 15., 16. — III. 8. — Reiss
 János II. 31., 32. — X. 3. — neje:
 Borbála II. 31. — Siebenburger, más-
 ként Behem Ferenc II. 27., 28., 29. —
 Siebenburger Jakab II. 13. — III. 2.
 — Sighart Márton II. 12., 23. — Tra-
 ger Lénárd II. 35.
 — I sütőmesterek legényei II. 11.
 — I Szent Erasmus oltár kegyura a vá-
 roslébanos I. 10.
 — I Szent Mihály templom plénánosa
 I. 10. — IX. 3. — Peck Kristóf III.
 8. — Raidel Ulrik II. 34. — X. 3. —

- templomatyja: Tótl Mihály IX. 15.
- I Szent Ruprecht oltár papja: Keresztély I. 18.
- I tanácsosok VII. 5., 11. — Balázs János V. 5. — Behem, I. Siebenburger. — Fleischacker Péter III. 16. — Hasendorfer Benedek szűcs II. 33. — Iban Mihály III. 8. — Judenfeind Gáspár V. 5. — Kronperger Ákos és neje: Erzsébet II. 1. — Schmidt György és neje: Anna II. 30. — Siebenburger, másként Behem Ferenc II. 32. — IX. 10. — Sighart Márton II. 11. — Tamás II. 1.
- I utcák: Balfi (Schriper) utca X. 2. — Fapiac (Holzmarkt) III. 13. — Fövényverem (Sandgrub) II. 26. — Halász (Vischer) utca II. 18. — Hátulsó (Hinder) utca I. 1. — Kirchgässlein II. 18. — Kovács (Schmid) utca III. 10., 15. — Mészáros (Fleischacker) utca II. 13. — Platz a külvárosban X. 2. — Pócsa utca II. 27. — III. 10. — Új (Neu) utca, másként Zsidó (Juden) utca I. 30. — II. 14., 15., 22., 23., 25., 33. — III. 2., 5. — VII. 14. — Wieden IX. 3.
- I várakörminti templom plébános II. 11. — templomatyja: Fleischacker Péter IX. 6.
- I városbíró VII. 4. — Dresinger Tamás II. 4., 5., 6. — Farkas Tamás II. 13. — Fleischacker Péter II. 17. — III. 9. — Herb Keresztély I. 28. — Hofmair Lénárd III. 8. — Joachim Jakab II. 7., 9. — Kolb Gáspár III. 10. — Magas Imre II. 35. — Moritz Pál II. 23. — Mur János II. 32. — Mur Mihály II. 15., 16. — Paltramb András II. 25., 26., 27., 28., 29. — III. 15. — neje: Veronika II. 29. — Plasswetter Osvát II. 14. — Pullendorfer Mihály II. 19. — Schützner Pál II. 24. — IV. 7. — Sighart Márton II. 2., 3., 8. — Stainer Lipót X. 3. — Traismaurer Péter I. 10., 13.
- I városi jegyző VII. 2., 6., 7. — IX. 10. — Rosenkrantz Farkas IX. 16., 17.
- I városi kamarások: Klebelsberger Kristóf VII. 33. — Pflieger Orbán VII. 45. — Schützner Pál III. 13. — VII. 6. — Stainer Lipót VII. 28. — Weiss Gáspár VII. 42.
- I városskapitány VII. 45.
- I zsidóbíró I. 10. — II. 26. — III. 4. — Fleischacker Péter III. 16. — Stegersbacher Boldizsár III. 16.
- I zsidó bundafoltozó nő IV. 8., 19.
- I zsidók III. 4., 10. — VII. 1., 2., 3., 5., 6., 7., 9., 11. — IX. 1., 2., 3. — Behem, másként Slemel II. 12., 13., 14., 15. — III. 3., 5., 6.
- Cassariel III. 3.
- Fischl III. 9.
- Garl II. 1.
- Gerstl IV. 7., 14. — IX. 4.
- Handl (Hendel) I. 22. — veje Smolderl zsidónak IV. 17., 19. — VII. 20.
- Hirschel II. 12., III. 1.
- Illés, kinek fia: Nacham, lányai: Güertl és Haym III. 9.
- Izsák II. 9. — III. 6., 8. — keresztény hitre tért lányai: Anna és Borbála III. 8. — Malka fia II. 28. — ifjabb II. 21., 26., IV. 12., 13., 16., 19. — VII. 20. — IX. 4. — neje: Rösslein anyja I. 19.
- Jakab, Malka fia II. 26.
- Jeklein II. 11.
- József I. 32. — III. 11. — IV. 7., 19. — V. 1. — VI. 5. — IX. 6., 7., 8., 9., 10.
- Judel IV. 15., 19.
- Kophel I. 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 12., 15., 16.
- Köppel II. 29., 30. — IV. 4., 5., 9., 12., 14., 18., 19. — neje: Adl IV. 2., 4.
- Lang Muschel I. 13., 18., 22., 24., 25., 26., 31. — II. 6.
- Liemann I. 10., 11., 12.
- Mair I. 16.
- Mair Leser II. 26.
- Mandel III. 12. — IV. 6., 7., 10., 14., 19. — VII. 17. — neje IV. 7. — veje: Aram IV. 10.
- Manusch II. 17., 27. — III. 7., 16. — ifjabb II. 20., 23., 27., 29., 30. — III. 14., 15., 16. — IV. 7., 12., 14., 19. — V. 2., 3. — IX. 11. — fia: Mózes II. 10., 15. — IX. 4.
- Marhel rabbi II. 7., 16., — III. 6.
- Merlein II. 11.
- Messl Frank II. 19.
- Muschel II. 2., 3., 4., 5., 6., 8., 35.
- Nachaim (Nachem) I. 10., 15., 20., 27., 28. — veje Kophel zsidónak I. 23.

Röschel I. 21. — anyja Izsák neje I. 19
 Salamon III. 1.
 Slemel, I. Behem.
 Smolderl IV. 8., 19. — VII. 20.
 Smoyel I. 10.
 Wera IV. 7.
 — I zsidónők IX. 1. — Adl, neje Köp-
 pel zsidónak, I. ott. — Behem II. 23.
 — IV. 2., 8., 19. — veje: Mandel IV.
 8. — Hendel I. 10., 12. — Hetschel II.
 22. — III. 5., 13. — Jakab özvegye
 III. 2., 5. — Leser II. 29., 30. — III.
 13. — IV. 11., 19. — IX. 5. — Malka
 III. 13. — IV. 12., 16. — Manko Het-
 schlin, kinek fia: Sámuel és lánya:
 Mündl III. 9.
 SOPRONKERESZTÜRI lakosok: György
 varga IV. 2. — Scheich II. 11.
 SOPRONLÖVŐI lakos: Reyter István
 II. 11.
 SOPRONRÁKOSI lakos: Schober II. 21.
 SOPRONSZENTMÁRTON IX. 30.
 SPITZER György, I. soproni polgárok.
 STADLER, I. soproni polgárok.
 STAINER Lipót, I. soproni városbíró,
 városi kamarás.
 STAINPACHER alsó-ausztriai kor-
 mánytanács ajtónállója, I. ott.
 STARK, I. soproni polgárok.
 STEDRA, I. Selegd.
 STEGERSBACHER Boldizsár, I. sop-
 ron-i zsidóbíró.
 STIFTER, I. soproni polgárok.
 STOCKINGER János, I. soproni polgá-
 rok.
 STRAICHMAN Pál, I. soproni polgárok.
 STRASSER János, I. soproni polgárok.
 SÜRGER Miklós, I. soproni polgárok.
 SZENTGRÓTI János, I. soproni papok.
 SZÉKESFEHÉRVÁR VI. 11.
 SZILÉZIAI származású Lang János dr.
 IX. 14.
 TACZGERN János, I. soproni polgárok.
 TAMÁS, I. soproni papok.
 — I. soproni tanácsosok.
 — nyerges, I. soproni iparosok.
 TATSH Boldizsár, I. soproni polgárok.
 TATÁROK VI. 2.
 TEUFEL Mátyás fraknoi kapitány, I.
 ott.
 TEUTSCH Jakab kismartoni polgár, I.
 ott.

TIRNAVIA, I. Nagyszombat.
 TÓTH Ferenc, I. nagycenki lakos.
 TÖLT L. Farkas, I. soproni polgárok.
 — Mihály templomatyja a Szent Mi-
 hályban IX. 15.
 TÖRÖKÖK VI. 2., 11.
 TRAGER Lénárd, I. soproni polgár-
 mesterek.
 TRAISMAURER Péter, I. soproni polgá-
 rok, városbíró.
 TRAUSPURG, I. Darufalva.
 TRÖPL, I. soproni polgárok.
 — Mátyás, I. füles lakos.
 TRÖPPISCH, I. soproni polgárok.
 TRÜNKEL János, I. soproni polgárok.
 — Konrád, I. regensburgi lakos.
 TURNHOFER György tímár, I. soproni
 iparosok.
 TŰZKÁROSULT soproni polgárok III.
 10. — IX. 3.
 ULMAN varga, I. soproni iparosok
 UNGER, I. soproni polgárok.
 UNVERRICHT György, I. soproni pol-
 gárok.
 ÚJLAKY IX. 11., 12.
 VAMOS Ferenc, I. soproni polgárok.
 VELBER György, I. soproni polgárok.
 VELIKEI Márk, I. győri vicarius.
 VENCEL kereskedő, I. soproni kereske-
 dők.
 VERRER Osvát, I. soproni polgárok.
 VINCELLER VII. 18., 19., 21., 22., 26.,
 IX. 29. — Polcz Vid IV. 13.
 VISCHER Konrád, I. soproni polgárok.
 VOGLER György, I. nagymartoni lakos.
 — Miklós, I. soproni polgárok.
 VON DER HAYD János, I. soproni pol-
 gárok.
 WAGNER kancelláriai jegyző IX. 27.
 WARACH, I. kismartoni zsidó.
 WASSERBAUCH, I. Lang György sop-
 ron-i polgár.
 WÄLHISCHLAND, I. Olaszország.
 WEICHSELBERG Flórián, I. soproni
 polgárok.
 WEISPRIACH János VI. 4. — neje
 VIII. 8.
 WEISS Gáspár, I. soproni városi kama-
 rás.
 WENUSCH, I. soproni papok.

WERA, 1. soproni zsidók
WERFENRING varga, 1. soproni iparosok.

WEYTAN Jakab, 1. soproni polgárok.

WIEN, 1. Bécs.

WILDUNG Ulrik, 1. soproni polgárok.

WILFING Kristóf, 1. soproni polgárok.

WILIBALD, 1. soproni papok.

WILPOLD sütőmester, 1. soproni iparosok.

WODY András III. 7.

WOLFS, 1. Balf.

WOLGEMÜT sütőmester, 1. soproni iparosok.

WOLLEB Márton, 1. meggyesi bíró.

WRATISLAVIA, 1. Boroszló.

ZÁGRÁBI püspök: Gregoriáncz Pál IX. 29.

ZEMENDORF, 1. Zemenye.

ZINKENDORF, 1. Nagycenk.

ZIRKENDORFER János III. 6.

ZISTERSDORF (hn. A. A.-ban) IX. 24.

— I zsidók: Mandel IX. 18., 19., 20. —
néhai IX. 21., 22., 23., 24., 25., 26.,
X. 2. — fiai: Farkas, Hendl, Markey

és Salamon X. 4. — lánya: Lea, József paduai zsidó neje, X. 4. — veje: Liebman VII. 33. — IX. 19., 20. X. 4.

ZNAIMER András, 1. soproni polgárok.

ZSIDÓK VII. 27., 29., 34. — IX. 27., 28., 29. — 1. még bécsújhelyi, budai, fraknóváráljai, kaboldi, kismartoni, nagymartoni, paduai, soproni és zistersdorfi.

— kitiltása az osztrák tartományokból IX. 27.

— kötelesek ruhájukon az osztrák tartományokban sárga posztóból készült karikát viselni IX. 27.

— ne kereskedjenek Sopronban VIII. 2—8. — se a soproni falvakban VIII. 5., 8.

— üzessenek ki az opoliai és ratibori hercegségekből IX. 14.

— nak szállást ne adjon senki Sopronban VIII. 2—9.

— nak tiltassék meg, hogy kölcsönt adjanak soproni ingatlanokra VIII. 4—8.

ZSIGMOND szűcs, 1. soproni iparosok.

II. TÁRGYMUTATÓ

- ABLAKÜVEG VII. 29., 34., 37., 38., 40.,
 41., 42., 43., 44., 45.
 ABROSZ IV. 7.
 ACHTL, a rőf $\frac{1}{8}$ része. IV. 2.
 ADÁS-VÉTEL I. 11. — II. 1—10., 12—33.
 V. 6., VII. 17., 20., 35, 39., 46. — IX.
 31.
 ADÁS-VÉTELI levél I. 10., 18.
 ADÓ III. 13. — IX. 29.
 ADÓMENTESSÉG III. 10., IX. 3.
 ADÓSKÖNYV II. 24. — VI. 2., 4.
 ADÓSLÉVEL I. 17., 23., 26., 29. — II.
 11. — III. 1., 17., 19. — IV. 7. — V. 1.,
 2. — VII. 28., 33. — IX. 7., 8. — X.
 2., 3., 4.
 ADÓSSÁG I. 1., 5., 11., 15., 17., 18., 22.,
 26., 28—32. — II. 11., 19., 20., 26., 31.,
 32., 34. — III. 1., 13—18. — V. 1—5.
 — VI. 2., 4., 5., IX. 4., 5., 7., 8., 11.,
 16. — X. 1—4.
 AJÁNLÓ LEVÉL VI. 3.
 AKÓ, úrmérték, IV. 7., 15—18.
 ALSÓ-AUSZTRIAI kancellária IX. 26.
 ARANYFONAL IV. 1., 3., 10., 16.
 AUGENGLAS, l. szemüveg.
 AXELPANTL, l. vállpánt.
 AXELPFAIT, l. válling.
 ÁGY I. 21. — IV. 10.
 ÁGYHUZAT IV. 11.
 ÁNIZS IV. 1.
 BECSLÉS V. 5.
 BECSÜLETSERTÉS IX. 9.
 BÍRÓI ÍTELET I. 7., 10., 11., 17., 21.,
 22., 26. — II. 20., 27. — III. 12—14.,
 16—18. — V. 1—4. — IX. 10. — X.
 1—4.
 BIRTOKCSERE I. 23.
 BIZONYÁGLEVÉL III. 4.
 BOLT IV. 2.
 BOR III. 1. — IV. 7., 15., 16. — V. 2. —
 VII. 15., 24. — IX. 28., 29.
 BORIVÁS VIII. 8.
 BORS IV. 2., 7., 16. — VIII. 3.
 BÖRTÖN IX. 29.
 BRUSTPFAIT, l. melling.
 BUNDA IV. 1., 2., 8., 10.
 BÚZA IX. 7.
 BÜNTETÉS III. 11. — VIII. 2., 3., 6.,
 9. — IX. 27.
 CÉRNA IV. 1., 10., 16.
 COBOLYPREM IX. 18., 19., 22—26.
 CUKOR, sárga — IV. 16.
 DÉNÁR I. 15. — II. 11. — III. 3., 7., 12.
 — IV. 1—18. — VII. 7., 11., 23., 24.,
 29—32., 34., 37., 38., 40—45. — IX.
 3., 5., 16. — X. 2—4.
 DÉZSA VII. 24.
 DÉZSMA IV. 18.
 DRASCHELN, l. rigó madár.
 DUCHNA, l. dunyha.
 DUNYHA IV. 1., 10.
 EBÉD IV. 7. — VII. 14.
 EGYEZSÉG I. 31. — II. 31., 32. — III.
 1—3., 8., 11. — IX. 7., 8., 29.
 EGYHÁZI követelések III. 18.
 ELLEN, l. rőf.
 ELŐVÉTELI JOG X. 1.
 ELSZÁMOLÁS III. 11. — IV. 1. — V. 1.
 ESKÜTEVES I. 13., 15.
 ÉPÜLTEKŐ IX. 15.
 ÉRVÉNYTELENÍTÉSE az okleveleknek
 II. 10., 23., 26. — III. 6.
 FAGGYÚ IV. 9.
 FAHÉJ IV. 16.
 FÁTYOL IV. 1., 2., 10.
 FEJKENDŐ IV. 1., 2., 10.
 FILLÉR VII. 29.
 FOGDA VII. 29.
 FOGOLY MADÁR VII. 9.
 FONT, súlymérték. IV. 1., 7—9., 11., 16.

FONTDÉNÁR I. 8., 15., 23., 29. — II.
 11., 26., 35. — III. 2., 3., 7., 8., 11—17.
 — IV. 1—18. V. 1., 2., 4—6. — VII.
 1—46. — IX. 1., 3., 6., 7., 15. — X.
 1—4.
 FORINT I. 1., 17., 28., 30. — II. 11., 15.
 — III. 1., 3., 5., 9., 11., 13. IV. 7., 14.
 — V. 1. — VI. 2., 4., 7., 8., 10., 11. —
 VIII. 3., 6., 9. — IX. 2., 4., 7., 8., 12.,
 13., 16., 18., 19. — X. 29.
 FUVAR I. 32. — III. 11. — IX. 15.
 FÜSZER IV. 10. — 1. még ánizs, bors,
 fahéj, gyömbér, safrány, szekfűszeg.
 GABONA V. 1. — IX. 7., 8.
 GLAS, 1. üveg.
 GLASSCHEIBE, 1. ablaküveg.
 GOLSCH, 1. gyoics.
 GOLT, 1. aranyfonál.
 GOMBOLYAG IV. 1., 3., 10., 16.
 GWÜRCZ, 1. fűszer.
 GYAPOT IV. 2.
 GYERTYA IV. 1.
 GYÉKÉNY VII. 24.
 GYOLCS IV. 2., 10.
 GYÖMBÉR IV. 7., 16.
 HABER, 1. zab.
 HAJFONAT IV. 16.
 HAL VII. 13.
 HALÁSZÓ HELY I. 25. — X. 3.
 HALLER, 1. fillér.
 HASZONBÉR I. 8. — II. 11., 15. — III.
 5. — IX. 3.
 — halászó hely után III. 7.
 HATÁRFA IX. 30.
 HÁBORÚ IX. 16.
 HITBÉR III. 15. — IX. 11.
 HOSSZMÉRTÉKEK, 1. achtl, róf, virtl.
 HOZOMÁNY I. 17. — III. 12.
 INSECZ (einsecz), 1. halászó hely.
 ITCE IV. 7. — VII. 23.
 JAVASLAT a vitás kérdések elintézésére IX. 19.
 JÁTÉK, 1. szerencsejáték.
 JOBBÁGYOK IX. 20.
 JOPPENPFAIT, 1. ujjas.
 KAMAT I. 1., 26. — II. 24., 35. — III.
 12., 14., 15. — IV. 18. — V. 1., 4. —
 VI. 2., 8., 11. — IX. 7., 11., 16. — X.
 2—4.
 KAMATMENTESSÉG III. 10. — IX. 3.
 KANNA VII. 24.

KAPTÁR MÉH IV. 7.
 KARMAZSIN SELYEM IV. 1.
 KARTE, 1. kártya.
 KÁPOSZTÁSKERT V. 3.
 KÁRTYA IV. 16.
 KEHELY IX. 28.
 KERT I. 25., 26. — II. 18. — X. 3.
 KERZE, 1. gyertya.
 KÉS IV. 1.
 KINCS IX. 2.
 KIRÁLYI kamara Pozsonyban IX. 13.
 — kancellária VII. 1.
 — katonaság VI. 4.
 — parancslevél VI. 5., 9.
 KLAINAT, 1. kincs.
 KORMÁNYTANÁCS VI. 1.
 KOVÁCS SZERSZÁMOK III. 2.
 KÖBÖL V. 1. — IX. 7.
 KÖLCSON I. 29. — II. 35. — III. 4. —
 V. 4. — VI. 8. — VII. 28. — IX. 2. —
 X. 2., 3.
 KÖPF, 1. kupa.
 KÓ III. 11. — 1. még épületkő.
 KRAJCÁR, pénznem. IV. 1., 2., 7., 10.,
 11., 16. — VII. 23., 30. — IX. 15.
 KUPA IX. 7.
 KÜE, 1. tehén.
 KÜRSEN, 1. bunda.
 LADEN, 1. bolt.
 LATERN, 1. lámpás.
 LÁMPÁS VII. 41., 44.
 LEINBAT, 1. vászon.
 LEIML, 1. zsineg.
 LOT, súlymérték, IV. 1., 2., 7., 10., 15.,
 16.
 LÓ IV. 7.
 MACSKAKŐI szőlő III. 12., 14.
 MAL, 1. ebéd.
 MALOM X. 3.
 MEGGYESI szőlő III. 1.
 MEGÖRZÉS I. 21.
 MELLING IV. 1.
 MESSER, 1. kés.
 MÉSZ III. 11.
 MORGENGAB, 1. hitbér.
 MUST IV. 7., 15., 18.
 MUT, 1. köböl.
 NAPSZÁM IX. 15.
 NÁD I. 26.
 NEGL, 1. szekfűszeg.
 NEMESI birtok I. 29.

NŐI kabát I. 32.
NYÁRS V. 2.
NYUGTATVÁNY III. 17. — VII. 17. — IX. 7.
NYÚL VII. 9.

OLAJ IV. 7. — faolaj IV. 7., 16. — vi-
lágító olaj IV. 7., 16.

OLVASÓ IV. 10.

ORSÓ IV. 1., 10.

ORSZÁGOS vásár VIII. 8.

ORT, a forint negyedrésze, II. 11.

OSZTRÁK kormány VIII. 4.

ÖL, 1. olaj.

ÖRÖKLÁNG-alapítvány I. 8.

ŐRSÉGEN állás alól mentesség IX. 3.

QUINTAT, súlymérték, IV. 1., 10., 15.

PAMWOL, 1. gyapot.

PANASZTEVÉS I. 8., 9., 13., 14. — IX. 29.

PANTRING, 1. pántgyűrű.

PAPI ornátus IX. 28.

PASZOMÁNY IV. 1., 2., 7., 10. — har-
raspörtil IV. 1. — kolnisch portl IV. 2. — seidene pörtil IV. 1.

PATERNOSTER, 1. olvasó.

PÁNTGYŰRŰ VII. 24.

PECHERL, 1. serleg.

PECSÉTGŰRŰ III. 6.

PEINSTÖCK, 1. kaptár méh.

PELLENGÉR X. 2.

PERBEIDÉZÉS I. 2—4., 10—12., 13., 16.,
19., 20., 24., 27. — V. 2. — IX. 7., 17.

PÉRESKEDES IX. 20—26.

PERHALASZTÁS I. 6., 12.

PÉNZNEMEK, 1. dénár, fillér, font, fo-
rint, krajcár, ort, rüebler, solidus.

PINCE V. 2.

PINT, 1. itce.

PIPER, 1. bors.

POLSTER, 1. vánkós.

POSZTÓ IV. 16. — V. 1. — IX. 7., 8. —
harras IV. 2. — müncheni IV. 6.

PÖRTL, 1. paszomány.

PRATSPIESS, 1. nyárs.

PUTTONYHORDOZÓK VII. 24.

REBHUEN, 1. fogoly madár.

RÉT I. 26. — V. 3.

RIGÓ MADÁR VII. 9.

ROBOTMENTESSÉG III. 10. — IX. 3.

ROLLEL, 1. gombolyag.

RÓF IV. 1., 2., 3., 4., 6., 7., 11., 16.

RUHA III. 11. — IX. 27.
RÜEBLER, pénznem, IV. 10.
RÜGUNG, 1. panasztevés.

SAÄF, 1. szappan.

SÁFRÁNY IV. 1. — VIII. 3.

SCHAFF, 1. dézsa.

SCHLAÄR, 1. fátyol.

SECHTER, 1. kanna.

SEIDEN, 1. selyemfonál.

SELYEMFONÁL IV. 1., 2., 10. — flet-
seiden IV. 1. — mitlseiden IV. 1., 2.,
10.

SELYEMSZÖVETFAJTA IV. 2.

SERLEG IV. 7., 15.

SOLIDUS, pénznem, II. 11. — III. 3., 9.,
11., 12., 13., 15., 16. — IV. 1—18. —
VII. 2., 7., 8., 11., 12., 14., 18., 19., 21.,
23., 24., 26., 29. 31., 32., 34., 36—38.,
41—45. — IX. 3., 5., 15.

SOPRON határa VI. 3.

— közgyűlésének határozatai a zsidók
ellen VIII. 1—9.

— pincéje VII. 15.

— szokásjoga I. 17. — V. 1., 4.

— böl szökés III. 18. — V. 2.

— I bírói jegyzőkönyv I. 17., 32. — II.
31., 32.

— I ferencesek zárdája II. 12. — IX. 2.

— I fürdőház VII. 37., 42.

— I Gyertyaszenteleő céh III. 15.

— I házak I. 8., 25., 30. — II. 11—14.,
18., 22., 23., 25—28., 33. — III. 1—3.,
5., 9., 12., 13., 15. — V. 2. — VII. 25.,
28. — IX. 1., 6., 29., 31. — X. 2—4.

— I külső tanács I. 1. — VIII. 2.

— I major VII. 33.

— I polgárok letartóztatása, mert adó-
sai a zsidóknak VI. 4. — IX. 16.

— I Szent György kápolna IX. 3. — ban
örökláng I. 8. — ban Szent György
oltáránál Hohensinner-alapítvány II.
35.

— I Szent Kunigunda oltárjavadalom
III. 14.

— I Szent Mihály templom IX. 15. —
X. 2.

— I szőlők I. 8., 11., 17., 18., 23., 25., 31.
— II. 1—11., 16., 17., 19., 21., 24., 29—
32., 34., 35. — III. 2., 3., 12—15. —
IV. 5. — V. 3. — IX. 17., 29. — X. 1.

— I tanács I. 1., 17. — II. 15., 22. —
III. 1—3., 9—11. — V. 1—6. — VI.
4., 6—9. — VIII. 2. — IX. 6., 7., 11.,

12., 16., 28—31. — X. 1—4. — határozata III. 4.
 — I várárokménti templom IV. 2.
 — I várfalak VI. 10.
 — I városház II. 31—33. — III. 15., 18. — V. 6. — VII. 17., 33.
 — I városi konyha (vendéglő) felállítása III. 13.
 — I várostorony VII. 36., 40., 41., 44.
 — I zsidó bundafoltozó nő vásárlásai és fizetései IV. 1., 10. — lányának vásárlásai és fizetései IV. 3., 10., 19.
 — I zsidók évi adója VI. 10., 11. — VII. 27. — IX. 12., 13.
 — I zsidók kiűzése Sopronból I. 32. — IX. 7., 12.
 — I zsidókórház II. 25.
 — I zsidókönyv I. 5., 26., 31. — II. 26. — III. 16. — VII. 28.
 — I zsidótemető II. 18. — VII. 8., 15., 16., 18., 19., 21—23., 26. — IX. 15.
 — I zsidók zsinagógája I. 30. — II. 33. — III. 5. — V. 6. — VII. 35., 39., 46. — IX. 31.
 SPÜEDEL, I. orsó.
 STEICHEL, I. fejkendő.
 STÜCK, I. vég.
 SÜLYMÉRTEKEK, I. font, lot, quintat, uncia, virdung.
 SZAPPAN IV. 1., 16.
 SZAVATOSSÁG I. 23. — II. 26—34. — IX. 31.
 SZÁNTÓFÖLD V. 3.
 SZEKFÜSZEG IV. 16.
 SZEMÜVEG IV. 10.
 SZERENCSEJÁTÉK VIII. 8.
 SZOBA VII. 29., 34., 38., 41., 42. — bierstubl VII. 43.
 SZÓLÓ IV. 12. — V. 4. — I. még macskakői, meggyesi, soproni.
 — megművelése VII. 8., 26.
 SZÜRET III. 1. — IX. 29. — szüretelők VII. 23., 24.
 TAKARÓ I. 32.
 TANÚVALLOMÁS I. 32. — III. 16.
 TÄGKE, I. gyékény.
 TEHÉN IV. 7.
 TERMÉS X. 3.
 TÉGLA III. 11. — VII. 30—32.
 TISCHTUCH, I. abrosz.
 TÓ I. 25.
 TÓKE II. 11. — III. 1., 2., 12., 14. — V. 4. — VI. 8. — IX. 7., 11., 16. — X. 3.

TÜZELŐ FA V. 2.

UJJAS IV. 1.
 UNCIA, súlymérték, IV. 16.
 UNSLIT, I. faggyú.
 URN, I. akó.
 ÚTIKÖLTSÉG VII. 1—7.
 UZSORA, I. kamat.
 ÜRMÉRTEKEK, I. akó, itce, köből, virtl.
 ÜVEG IV. 1., 16.
 ÜVEGEZÉS VII. 29., 34., 36—38., 40—45.
 VADDISZNÓHÚS VII. 10.
 VAGSTUBE, I. fogda.
 VÁLASZTOTT BÍROSÁG X. 3.
 VÄLLING IV. 1.
 VÄLLPÄNT IV. 2.
 VÄNKOS IV. 20.
 VÄSZON III. 11. — IV. 1., 2., 4., 7., 16. — olasz (wälhisch) IV. 1—4., 7., 8., 10., 16. — wanger IV. 1., 10. — zwilich IV. 1., 4.
 VÉG III. 11. — IV. 1—4., 7., 10., 16.
 VÉRDÍJ IX. 1.
 VIASZ IV. 1—3., 10., 11., 16.
 VIRDUNG, súlymérték, IV. 1—2., 7., 11.
 VIRTL, az akó negyedrésze, IV. 7., 15., 16.
 — a rőf negyedrésze, IV. 2—3., 11.
 WAGS, I. viasz.
 YMBT, I. kaptár méh.
 YNWER, I. gyömbér.
 ZAB V. 1. — IX. 7., 8.
 ZÄLOGBAADÁS I. 10., 18., 30. — II. 35. — III. 3., 6., 14. — V. 4., 5. — VI. 4. — IX. 17., 28. — X. 1.
 ZÄLOGBÓL való kiváltás I. 10. — II. 24., 29. — IX. 2.
 ZÄLOGLEVÉL I. 22.
 ZECH der Reinigung unser frauen, I. soproni Gyertyaszentelő cég.
 ZEHENT, I. dözma.
 ZEMENYEI búcsú IV. 10.
 ZENDL, I. selyemszövetfajta.
 ZIMETENRINT, I. fahéj.
 ZOPF, I. hajfonat.
 ZÖBL, I. cobolyprém.
 ZUCKERGANDEL, I. cukor.
 ZWIRN, I. cérna.
 ZWILICH, I. vászon.
 ZSINDELY, I. 10. — IX. 3.
 ZSINEG IV. 1.

TARTALOM

V/1. kötet

Előszó	5
Oklevéltár 1096—1700.	7
Oklevelek facsimiléi	I

V/2. kötet

Előszó	5
Oklevéltár 1701—1740.	11
A soproni városi levéltár zsidó vonatkozású iratai az 1437—1561. közti évekből	279
I. Gerichtsbuch	281
II. Grundbuch	298
III. Gedenkbuch	315
IV. Moritz Pál kereskedő hitelkönyve	328
V. Protocollum Judicarium	351
VI. A nagy per iratai	358
VII. Városi számadáskönyvek	378
VIII. Közgyűlési jegyzőkönyvek	390
IX. Különféle iratok	397
X. Geschäftsbuch	428
Addenda	435
Mutatók	437
A M. Zs. Oklevéltár V. kötetének indexe (<i>Ladányi Péter</i> munkája)	439
A soproni iratok indexe (<i>Házi Jenő</i> munkája)	483
Oklevelek facsimiléi	I

Felelős kiadó: Sós Endre

Megjelent 1960-ban

Terjedelme 43 $\frac{1}{4}$ (A/5) ív + 1 ív képmelléklet

60.10526 Egyetemi Nyomda, Budapest — F. v.: Janka Gyula igazgató

OKLEVELEK FACSIMILÉI

[illegible]

Erziehung der ander von Gottes gemachten Erleuchtungs-
 & Fortschritts-Kindern, und Beförderung der Erziehung

trones, lictes, Inoffizialgüter Supplication,
hat uns dergleichen dergleichen nicht durchgängig
zinseln, geben, Mineralien noch ein davor
und seine davor, auch gemacht für, bei fünf
in der Stadt fünf davor, obgleich verkauft,
das man dergleichen davor, obgleich verkauft,
getragener, davor, aber an, davor fünf und
Inoffizialgüter davor, davor fünf und
verkauft, davor, auf davor, verkauft an,
gelangt hätte, bei fünf davor von fünf abgesetzt,
werden, davor, fünf davor, das in davor
gefunden, unserer davor davor, davor,
ung des Supplicanten, auf seiner davor, davor,
und verkauft, davor, davor davor, das

1727 V. 28.

Specification,

No: Ioan Eux Epimellison Juchus Fodfajon

1^a Haac abrafam " פראם פאראם2^a Haac aufel " לוא פאראם3^a abrafam Mary " פראם פאראם4^a arau Numan mit weib und Kind5^a arau Jaimel " פראם פאראם6^a abrafam aufel " פראם פאראם7^a Haac aufel " פראם פאראם8^a abrafam Daniel Jandrel zu9^a Victor Ballaman " פראם פאראם10^a abrafam Jaimel " פראם פאראם11^a abrafam Idallif " פראם פאראם12^a Haac Mary mit weib und13^a Haac Low Samuel " פראם פאראם14^a arau Mattheodor " פראם פאראם15^a abrafam Jaimel arau " פראם פאראם16^a Haac rafam Jaimel " פראם פאראם17^a abrafam Idallif Jandrel zu18^a abrafam aufel Jandrel zu19^a Haac Jandrel " פראם פאראם20^a Haac Mary Jandrel zu21^a abrafam Jaimel Haac " פראם פאראם22^a Haac rafam Jaimel Jandrel zu

